



Philot.

R
1933

II. c. 328.

C. L. Stoune

Be. 328.

*par jaxamo paxam ab ego remanere jaxam
si volat*

*Pontanus in Horatii Junius
Doctus in Junius
Polihemus in Junius
Antonius in Junius*

COMMENTARII IOANNIS BRITANNICI
IN IVVENALEM: CVM GRATIA A
DVCAI DOMINIO VENETIA-
RVM NEQVIS ALIVS EOS
INTRA DECENNIVM
IMPRIMAT.

Carmen Pamphili Saxi

Tela, faces, laqueos, horrorem, fulmina, morsus:
Verbera. Clamores, murmura, dicta, sales:
Qui Iuvenalis auct pernoscere funditus, immo
Affectus, animum, pectora, cor, genium
Hunc legat, interpret, non est, sed carminis auctor
Egregii uatis, uita sed egregia.
Carmina non generat, sed gignit aperta, serenat.
Sensa nec exponens lucida, sed generat
Increpat, inuehitur, castigat, corrigit, urget.
Cogit, sollicitat, ducit, agit, stimulat
Prosa canit uatis concentu dulciter huius.
Concentus prosa soluitur & loquitur
Deniq; sunt unus sub uate Britannicus ipse est
Collectus numeris clausus & exiguis:
Sub se collectus uates extensus in illo est
Qui legit hunc igitur cautus utrunq; legit.



Ioannes Britanicus Brixianus Salutem plurimam dicit Senatui populoque Brixiano.

Consideranti mihi Amplissimi patres Brixiani homines (ut placet Stoicis) hominum causa esse generatos, ut ipsi inter se alius prodesse possit alii, in mentem ueniebat eundem illiberali censendum esse ingenio, qui omnia quæ aut diceret, aut faceret, aut denique cogitaret non ad aliquam aliorum utilitatem, sed ad suum dumtaxat commodum referret. Nec immerito. Nam (quod & Plato sensit) illud semper nobis in animo fixum esse debet, nos non solum nobis, sed patriæ & amicis natos esse, ut non magis nostra quam aliorum commoda quaerenda sint. Quare patres amplissimi quum in toto ætatis meæ tractu omnia temporum momenta ad percipiendam doctrinam contulerim, uisusque sim clementia dei nostri eo peruenisse, ut ex his studiis aliquem omnino retulerim fructum, putauit operæ precium me facturum esse, si eum non solum ad meam, sed ad communem omnium in litteris uersantium utilitatem & beneficentiam conferrem. Sed quum multa in hac relitteraria extarent quæ non magis delectabilia quam fructuosa esse uiderentur, in quibusque non sine aliqua laude uersari possem, existimaui eum mihi poetam interpretandum cuius doctrina ex omni fere parte ad nostram institutionem esset accommodata. Iuuenalis igitur satyras etsi temporibus nostris a nonnullis aliis egregie litteratis commentatoribus, uel cum magna ipsorum laude enarratae fuerant aggressi sumus, quod omnino animaduertemus in toto operæ multa ab iis, siue in curia quadam, siue cōsulta opera præterita esse, quod quæ ipsi fortæ intelligerent ea demum & cæteris perspicua arbitrantur, multaque etiam longe aliter exposita quam sensus auctoris exposceret hocque eo libentius fecimus quod Iuuenalem eum esse nouimus poetam, qui ueluti flagello atque ense peccantium uitia persequens saluberrimo carminis sui stilo docet a semita turpitudinum declinandum, honestatēque apprehendendam, ita ut in scholis (quādo adulescentes poeticæ instituendi sint) nihil fere utilius fructuosiusue legi queat, si enim mihi tūdemum probatissimi uidentur auctores, quorum doctrina non tam ad uoluptatem quam ad institutionem nostram refertur. Confido autem in toto opere præter fortasse tria aut quatuor ad summum loca, quæ aut ingenii mei imbecillitate, aut morum ignoratione ueterum non intellecta altioribus ingeniis enodanda relinquo, nihil prorsus relictum quod a me non sit optime dilucidatum, multaque etiam longe rectius explicata quam ab omnibus aliis qui ante me in poetam scripsere. Quod autem lucubrationes meas uobis Ampl. pa. dicandas esse censeuerim, illud me maxime impulit, quod memineram superioribus annis quum in Achilleida Statii & Satyras Persii commentarios edidissem, uobisque nūcupauissem alteros, ita uobis placitos fuisse, ut me non mediocris solum laus & gratulatio uestra secuta sit, sed insuper amplissimum mihi munus publico totius senatus consulto decretum fuerit. Quia una liberalitate, ita me uobis prorsus deuinxistis, ut statuerim siquid unquam in his studiis laude dignum perficerem id totum uobis tradere atque dicare. Et cur non facerem? quum hæc nostra ciuitas bonarum semper artium studiis delectata sit in diesque uehemēter delectetur? Quod enim ex hac ciuitate (ut a cultu diuino exordiar) sanctissimi episcopi atque etiam cardinales? Quot uerbi diuini saluberrimi (ut dicunt) prædicatores? Quot iuriscōsulti uel ueteribus legum conditoribus cōparandi? Quot phisici præclarissimi? Quot in omni genere doctrinæ cōsumatissimi uiri prodire? Sed quid probatissimos ciuitatis mores celebrem, quum ipse Plinius Iunior fateatur ipsam multum antiquæ uerecundiæ & frugalitatis retinere ac seruare? Labores igitur nostros Ampl. pa. quos forte maiori uoluntate quam facultate perfecimus uobis afferimus obsecrantes, ut quando nihil sit tam benefactum quod non uellicare malignitas possit, eos in tutelam uestram ita recipiat, ut omnibus perspicuum sit Britanicum omniaque eius opera uobis esse cōmendatissima. Quod si a uobis (ut confidimus) fiet, studium profecto nostrum ad grauiora maxime excitabitur. Vobis autem Domini nostri Iesu christi clementia incolumitatem perpetuam & salutem æternam largiatur. Valete.

¶ Annotationes quædam Ioannis Britannici in Asinum Apuleii & Siluæ Stati.

Ferat mihi in aſo Dominice bonomine & Gabriel Cimine multa quæ apud varios auctores, imprimis apud Apuleii, Sermones & Epistolas Horatii, Siluæ Stati, & Plauti comœdias uel mendosa, uel parum curiose a cōmentatoribus explicata legebant colligere ac publicare, ut una cum cōmentariis. Iuuenalis ad cōmunem studiosorum utilitatem imprimerentur. Verum instantibus impressoribus quorum studium non minus plerumque ad suum quam ad aliorum commodum si sinat, coactus sum impensum maiori huius laboris parte superfedere, Nec aliud mihi licuit quam paucula quædam apud Apuleium & Papinium annotare, quæ litteratis oīno placitura confidimus. Reliqua alias quum plus oculi dabitur prosequemur. Principium igitur sumemus ab exordio Apulei de asino auro. Vbi quæri a multis solet Epigramma ne sit, Et legendum At ego an ut ego. Quare ut utrumque discutiamus nemini uel mediocriter erudito dubium est principium factum esse de epigrammate ex iambico trimetro quod octo constat carminibus, sic.

Ut ego tibi sermone isto mulesio
Varia fabellas conseram, atque aures tuas
Beniuolas lepidulo suscitro permulceam,
Modo si papyrus ægyptiam tu argutia
Nilotici saluti inscriptam non spreueris
Inspicere, figuras hominum in alias imagines
Conuerſas, & in se rursus nexi mutuo
¶ Reſectas, ut mireris hic exordior. Legendum, esse ut ego, si at ego ut sit sensus & ordo. Exordior figuras hominum conuerſas in alias imagines, ut Apuleius conuerſus fuit in asinum, & rursus in se reſectas mutuo nexi, nam & in se ipsum ex asino reformatus est & reſectus, mutuo nexi hoc est alterna ligatione, ut modo in aliam tranſeat imaginem, modo in pristinam redeat, ut mireris, id est ita conuerſas in alias imagines & rursus in se reſectas ut mireris ut possis mirari, quæsi dicat mihi tibi uideri possit ita conuerſi & rursus in se reſectas. Exordior autem hec ut ego tibi sermone isto mulesio varias fabellas conseram, sic quod rationem affert quare exordiat has figuras mutatas, ut .i. opus cōponat ex variis fabellis & pinde eū delectet, ut oīno legendū sit ut nō at. Modo si papyrus, hoc est si modo papyrus ægyptiā nō spreueris inspicere, illud addo fortunatque, sup̄fluum esse atque, ideo tollendū, nā nec uerſus diſtinctionem parit, nec fortunę hominum in alias mutatur imagines sed tantum figurę.

Illud p̄terea legit in primo modico securus in quo dno emendanda esse cōtendimus, fallunt enim qui legunt modico securus quum oīno modico securus legendū sit, ut sit aduerbiū .i. paulo incautus & imprudentius tanquam quod nihil timere, qui .n. nihil timet in .n. adendis cibis secura comedūt, ut sit sensus & ordo. Ego minimo minus interit dum gestio contricare modico securus offulā grādiorem polentę cascade in cōtinuas emulos, emendate et legendum est inter cōtinuas non in cōtinuas.

In eodē qui solet an legi deat cōnectore illo tuo, quum reuera cōnectore is appellet & eodē uel uehiculo uel nauē uehat, & hic Socrates quæ cōnectore appellat nō nauē uehat sed pedibus iter cū eo fecerit, quare illic in dubitato legendū est cōnectore a cōnieniendo hoc est simul ueniendo sicut aduentore alibi appellat qui aduenit, quem et uenaculo sermone Auatore appellat.

mus quasi quod crebro ad officinas nostras adueniat.

Apud eundem in prio legit. Plane quod est mihi summe principium, ego diligenter pensatis uerbis arbitror legendū principium, ut sit sensus & ordo. Fotis enim istis multis foenū & ordeū equo qui me strenue uexit, quod est mihi summe principium, hoc est quod mihi maxime est curę.

Itē in secūdo legit. Quid quum frequenti sobole spiritus cumulat uenice, ubi quærit spiritus ne an aliter legendū sit, quare nō ignorandū ab Apuleio capillū spiritū in capite capi per capillo in spirā & reuolutionē multiplice collecto & cumulado, quæadmodū uidimus in Nūmismate Dine fuisse cui in capite capillus duplici ordine in gyrum ductus cumulat, a spirā deducto uocabulo media ducta sicuti a Ture turcius, a erine crinitus. Est autē spirā ut exposuimus apud Iuuenalē collectio finis in orbem, unde & anguem dicimus collectum in spiram hoc est gyrum & reuolutionē. Et circulum illum eminentē in basi columinē.

In eodē i tertio legit. Specta denique quod pnis quod, futilibus tanta res paret Herculis, ubi nos corrigimus herbulis, ut sit sensus. Specta quod pnis quod futilibus herbulis tanta res paret, sequitur .i. anethi modicū cū lauri foliis immissū.

Apud eundem in tertio sic legit. An in ingit vulpinaris amasio, meque spote asiam curibus meis illidere copellit? Siginer meum ipsa lupulis cōseruo Thesalis? ubi mendas duas esse tollendas dicimus ut legatur an inquit vulpinaris non Ain. Item non Siginer neque, saginger, sed sic agnum meum, ut sit sensus. An vulpinaris amasio, meque copellis asiam curia mea ledere, sic agnū meū cōseruo lupulis thesalis, hoc est sic amatorem meum trado meretricibus thesalis, ut recte metaphoricis dixerit lupulis quia agnum noiauerit amatorem.

Apud eundem in tertio sic scribitur. Respicio pile medię quæ stabili trabes sustinebat. In ipso uere meditilio Hippone deę simulacrum residens edicula, corrogo in ipso fere meditilio.

Apud eundem in quarta ubi de cupidine loquitur scriptū est sic. Qui malis suis moribus cōcepta disciplina publica flāmis & sagittis armaz per alienas domos nocte discurrens, ubi quæri solet, quod tria illa uerba significet cōtempta disciplina publica. Quare ut locus oībus sit perspicuus ita nos intelligimus cupidinem nocte per domos alienas discurrete & adulteria multa cōmittere cōcepta disciplina publica, id est cōtemptis legibus, quibus cauetur ne tempore noctis eum armis discurratur, neque adulteria & id genus flagitia committantur.

Apud eundem in quinto sic legit. Sed prius inquit senties moriar quam tuo isto dulcissimo cōnubio caream, ubi nos legendū esse ceteris cōtendimus, & nō senties, ut sit sensus. Ego me ceteris prius neci tradidero, quam tuo isto cōnubio caream, ut sit quasi pueriale dictum. Nā sic dicere solemus, prius miles moriar quam tibi iniuriam faciam.

Apud eundem in sexto ubi mentio fit de curia donato a vulcano ueneri sic legit. Lūne tenuatis detrimento cōspiciū ē ipsius auri dāno preciosum, ubi plane tenuantis lūne legendum esse dicimus. Nam Apuleius ostensurus est curiā illū duplici rōne in precio fuisse, & ipso artificio & materię abundantia, ait ergo curiam cōspiciū esse detrimento lūne tenuantis hoc est detrimenti pōlitione pulcherrimū, preciosum autē dāno ipsius auri, hoc est iactura magna auri, quod si in quo multū auri fuerit & ueluti magnum damnum.

Apud eundem in .vii. sic scriptū est. Præterite me orato suera aggereſus, ubi nos præterente me præterente &

Tabu. Iune.

Aa ii

pro orato orico, ut dicat Hemus se aggressum fuisse p-
curatore principis pterente orico, hoc est pterente et
transiente iuxta oricu. Na oricu ciuitas e Macedonie
qua tota Hemus se vastasse pdicat. Et hec vera e lectio.

Apud eundem in vii. legitur. Sed plane concinnatu
soluunt et solitariu ob indicine pmiu occupasse,
vbi mendum esse dicimus, ut legendum sit concitatu
et non concinnatu. Na ille deierant se occupasse, hoc est
apphedisse asinum et soluunt et solitariu concitatu ad si-
gam, ut pmiu indicine, hoc est indicii cōsequere.

Apud eundem in viii. legitur in profundam Ro-
mam cupidinis se paulatim nescius precipitavit, corri-
go in profundam ruinau cupidinis, modica enim li-
terarum mutatione cōmissum est mendum.

Apud eundem in viii. scriptu est, Acreptu seruulum
eius qui cam tati sceleris luxurie sue pstitit, vbi duo
ita corrigimus ut tollatur eius, et p luxurie vxori lega-
tur, ut sit sensus et ordo Dñs eo arreptu seruū qui cam
tanti sceleris pstitit vxori sue, ut se suspenderet in pu-
teu, se cū infanulo demitteret alligauit arbori ficulneg.

Apud eundem in viii. scriptu est, et ilico me tumida
pie deligati tradidit philebo, vbi nos corrigimus et ili-
co me tomice sparteo deligati tradidit, ondit enim asi-
nus se statim nono domino traditu fuisse deligatu capi-
stro sparteo. Nam Tomex ressem et funiculū significat
Victu. in vii. ait aseres tomice religados, ab eodē to-
mices ex sparto hispanico cōmēdant, qd vocabulum
deduci videt a greco αρωτισ τομυγος. i. a sparto.

Apud eundem in ix. legitur. A illis iners et nihilomi-
nus morbo destabili caducis, vbi aliq alioqn litterati
falso exponūt morbu comitialē dici et morbu caducū,
quare putari illud scidu morbu illum quo nō modo
hoies et varia animantia vexatur comitalem dici non
caducū. Quū caducis is dicatur q cadat, morbus enim
non cadit sed homo, vñ dicimus et poma caduca q ca-
dant et bona fortunę caduca, sed nō morbum caducū.

Apud eundem in ix. legitur magnas et postremas do-
mino illi fundorum clades annuncians, corrigimus sic
magnas et postremas domino illi filiorum clades annū-
cians. Nam tres liberi eius occisi fuerant.

Apud eundem in x. legitur dedi nō venenū sed som-
niferū mādragore illū. Quid si legat mādragore succū.

Apud eundem in x. legitur, sed bene q vtrinq, scus
sermone plato, iactare mediū querit, corrigimus Sed
bñ q vtrinq, scus sermone plato, facto remediū qrit.

Apud eundem in x. legitur atq, hęc omnia perfaci-
le obediebam, nos corrigimus obiebam, ut sit sensus, hęc
omnia facile faciebam, exequiebat.

Apud eundem in eodem, legitur citato et intorto ge-
nere, gesticatione alacri demonstribat, lego ego cita-
to et intorto itinere et non genere.

Apud eundem in xi. sic scriptu est. Sopor circūfu-
sus oppssit, nec dum satis consperam. Quid si legatur
conspiciueram. i. nondum coeperam dormire.

Apud Papiniū in prima Sylua legit Nec ferro aut
ere laborat sub genio, lego sed genio, ut sit cōmendatio
ipsius Domitiani q vt deus magno esse oner, ipsi terre
vt sit sensus Humus nō ferri aut tris pondere tñ pme-
batur, quantū pondere genii, hoc est ipsius Domitiani.

Apud eundem in Epithalamio Stelle legitur et de pie-
riis vocalem fontibus vndam. Qui locus qa sicis ut
aiunt pe. libus pterit a cōmētoribus, visum est lecto-
re monēdu, poeta i. elligere ab ipsis misis nō solū ignē
sed et aqua i. nuptiis adhibita. hocq, ex veteri ritu quo
illud custodiebat, ut ignis et aqua adhiberent, quia he

duę res humanā vitā maxime cōtinent, vñ Valerius
flaccus in vlti lib. Ignē pollex vndaq, iugale pūlit.

Apud eundem in Tiburtino Vopisci legitur, an emis-
sas per cuncta cubilia nymphas, nos corrigimus Lym-
phas, ut intelligamus describi Lymphas calidas q per pa-
rietes cubiculoz mittebant ad calefaciēda cubilia. De
quare ita Sene. ad Luciliū, Quid loquar suspēsus
balneo? et impsoz paretibus tubos p quos circūfunde-
retur calor, quo ita simul et summa fou tur equaliter.

Apud eundem in Soteris Rutili gallici, legitur
hec carmina. Tūc deus alpini qui iuxta culmina dor-
si, Signat apollineos sancto cognomine lucos Respicit
(hen tanti pridem securus alumnū, p. i. esusq, morans)
hinc mecum epidaurea proles. Hinc alti gaudens da-
tur aggredienda facultas Ingētem recreare virum ten-
temus adorti. Quo? Insi? quū aliquāntulum obscuri-
tatis habeat visus est mihi ad cōem studioso? vilita-
tem illustrandus Sensus est ergo talis, Apollo q iuxta
vercellas ad radices alpiū colebatur, vnde vercelle
apollineę sunt nominatę a Martiale, sentiens iulium
gallicūm egrotare ad eum venit vocato secum filio suo
esculapio, quem ad pstandam ei valitudinē mira hor-
tatur arte. Est autem ordo. Tūc deus qui signat lucos
apollineos sancto cognomine iuxta culmina alpini dor-
si re picit subandi gallicūm egrotantem, aut quod ma-
gis placet esculapiū, et ait hinc mecum epidaurea pro-
les hinc inquam subandi veni, alti gaudens corrogo al-
tus gaudens, ut eum sic laudando ad officium excitet,
quasi dicat qui rebus tantum magnis gaudes, nec nisi
vinis primariis aut quod non displicet grauibz morbis
opitularis. Datur aggredienda facultas, offertur inquit
res capiēda et digna viribus tuis quū sit Rutilius vir
magnę auctoritatis Tenemus ingt adorti recreare in-
gentem virū, reliqua illa. Hen tanti pridem, dicunt per
parēthesim a poeta qsi qui dolet apollinē tanti alumnū
fuisse tam imemorem, Totaq, hęc oratio est apollinis
vsq, ad illud carmen. Dixerat inueniunt positos et. Se-
curus negligens et parū curās alēnū suū rutilū, pgres-
susq, morā, hoc est et urdā pgressus ad medendū.

Apud eundem in eisdem soteris legitur. Hunc igitur
(si digna loquor) rapimus iniquo nate Ioni, vbi p Io-
nem iniquū intelligimus Plutonē, q iniquus est quū
tales studeat habere animas. Ionem autē appellari Pluto-
nē, docet Ausonius sic, aut Ionis Elisi q catamitis eris.
Sic etiā Junonē dicimus pserpinam. Papiniū in ii. li.
de glauca. Iam cōplexa manu crinē tenet infera iuno.

Apud eundem in eodem legitur. Ne filis flamma
caminos vreret, corrogo vilis flamma.

Apud eundem De pietate abascentii in priscillam
leguntur carmina. xiii. illic Sera quidem tanto quorū
sensus quū a cōmētoribus silentio pteratur, et aliqua
tñ egeat interpretatione visus est mihi explicandus. Sen-
sus est ergo Scio quidem tradam esse meam cōsolatio-
nē, quū annus iam pterierit ex quo abascentius amisit
vxorem. Sed tūc ingt in recēt dolore solamen erat fle-
re miseras amici, et cū eo dolere. Qd si voluissim in ip-
so pmo vulnere quū amisit vxorē conforari cum nullo
quidem modo potuissim, imo inquit ne cantus quidē
Orphei vel misarum valerent mulcere tantum dolo-
rem. Siq, pietatem Abascentii cōmendat.

Item in eodem legitur. Sic plera maligno afflantur
iumentra noto, sic alta senescit imbre seges nūmio, lego
vineta et non iumenta.

Apud eundem in epicedio in ptem legi. Tūc ut
mihi vultibus ignis Irribuit. Chius loci sensus est tres
inquit

inquit mense, pteriere postq, vultus meus rogo tuo cale-
factus rubuit idest ex quo mortuus es, et cinerem vidi
tuum oculis meis humentibus, quū interea nihil pre-
dolore potui scribere.

Apud eundem in eodem legitur, quinq, illa car-
mina. Cur magis incesat superos, quorum sensum ita
explicamus. Poeta ostendit non minore se affici dolore
amisso patre q aut mater que amisit filium, aut vxor q
inuenem maritum, legiturq, cū interrogatione. Cur
magis incesat superos. i. de diis cōqueratur, et conuicio
afficiat q ego? Liceat. i. si liceat, si non retineatur.

In eodem sic legitur. Et phrygiū silicem. In quo in-
terptis aiunt poeta intelligere de Hecuba que conuersa
fuerit in lapidem, sed quū hoc nullis auctoritatibus pos-
sit sustineri a bitor intelligendū de Niobe que vt no-
tum est cōuersa fuit in lapidē sipylum, fuit. n. ex sipulo
vibe Meonie que phrygię contermina est.

In eodem legitur, saltusq, ingresa vinles non for-
midata temeraria calceide sappho, lego leucade non cal-
cide, referturq, ad bistonā. Nam ad rēphūm Acciacum
qd in sinu ambratio est petra pcepta esse ferebatur, vñ
de qui se demitterent in mare, amoris flāma leuaretur,
id egisse Sappho scribit. Sirobo ex Menandri auctori-
te, ideo temeraria q se ex leucade detecerit.

Apud eundem in epicedio in filii legitur. Mens flu-
mine tāto inferior, cuius loci scriptus est. Mens ingt mea
inferior tanto flumine. i. que tanto infringitur fletu et
superat, ac p hoc inferior, nihil reperit dignū qd caniet.

In eodem sic legitur, Infantem lingua Simium sa-
libusq, proteruum, corrogo nūmum.

Apud eundem in epicedio i Glauciā melioris legitur,
Quū tibi quas vestes, que nō gestamina mi is si stina-
bul heris. Ego vero corrogo. Quas tibi nō vestes, que
non gestamina mitis si stinabat heris.

Iam in eodem legitur. Hunc quāquam heffore-
os cineres troiāq, periosus Turribus et phrygiis esit mis-
surus Vlyses, corrogo fletet.

Item in eodē legitur. Desertas exutus opes, placet ma-
gis vt legatur de ienis exosis opes.

Apud eundem in epicedio o pileti vñ legitur. Qualis
bellis iam casside vñ. Parthenopēus erat, corrogo mis-
sa, vt sit qualis erat Parthenopēus in bellis casside mis-
sa pro demissa, hoc est de posita.

Apud eundem de lachrymis etrusci scriptu est. Et in-
ferna regimen timet racon vñ. lego rigidū p regimē.

Apud eundem de coma Earini legitur. Haud villo
eōcisum vulnere torpens De sxxi transire iubet corri-
go. Haud villo concisum vulnere corpus.

Apud eundem ad claudia vxorē legitur, cui mite so-
lum ian equora vñ. I se dioneq, mōstrat arolla
colūbe, lego Dionea colūba nō dioneq, colūbe, vt sit an-
gurio colūbe. Cōstat. n. parthenopē secutā esse anguriū
colūbe quū ex calcide delata est in Italiā, vnde in. iiii. li.
bio ad iulium Menecratē Tū dūffor populi longe mi-
grantis apollo, cuius adhuc volucē leua cernice seden-
tem respiciens blande felix eumelis adorat.

Apud eundem in consilatu Domitiani. Mecum al-
tera secula condēs Et tibi longēni renocabitur ara parē-
tis, corrogo Ara terentū, vt dicat ipsū Domitianiū vi-
cturū tamdiu, vt visurus sit aleros ludos seculares q
centesimo et decimo quoq, anno celebrabantur in cam-
po martio in eo loco qui terentus dictus est, vbi ara fuit
diu et pōp nē consecrata. De quibus Valerius libro
secundo, ē fessus Pompeius.

Apud eundem in epulo Domitiani legitur. Non cē

tum insigne columinis, sed quantę superos celū, mē, atq,
te remisso Sustetare queant, super hoc vicina tonantis
regia, vbi duo corrigimus, vt legamus Quante superos
non quā te. Et supet, vbi scriptum est super.

Apud Plautum in Captiuis legitur. Nam hoc pe-
ne iniquū e comico coragio Conari subitōs agere tra-
gœdiam, vbi cōmentatores male locum intelligentes
alii exponunt desubitōs vñam esse dictionem eamq,
veterem, alii alia multa deliramenta astruūt, nos vero
corrigimus Conari desubito nos, ut duę sint dictiones
desubito aduerbiū, et nos pñomen, ut sit sensus, Hoc
pene iniquū est nos conari desubito agere tragœdiam e
comico coragio, hoc est statim ex stilo comico transire
ad tragicū. Desubito ergo legendū est et nos, ut fiat di-
stinctio dempta litera. Nec mirum aut vna tantum
litterę interpositione, aut imitatione, aut ademptione p
clara hominū ingenia plerūq, defatigari. Quam multi
enim transuersi ferūtur apud Amphitryonē in fine co-
medię illic. Hęc sola sarcam gestat mearum familiariū,
vbi nos in cōmentariis Iuuenilis super eo Sarcophago
cōtutus erit, docuimus legendū esse. Hęc sola sana mi-
hi ressat mearum familiariū. Occurribani pñerea mul-
ta alia apud ipsū auctorem que vt mendosa castiga-
tur fuerant. Ve um quū Pylades noster quem grece
latineq, apprime doctum agnoscimus id oneris suscepe-
rit, vt omnes eius comedias sceleratissime diligētia recē-
seat, omnesq, versus ad pristinam pedum legem redu-
cat, ac veluti totum auctorem in aliam iam imaginem
cōuersum reformet, multiq, adhibitis tum nouis, tum
veteribus exemplaribus iam plusq, tria milia mendoz
ex eo sustulerit cum noua etiam et mirabili cōmēatio-
ne, omnia mihi silentio pterenda duxi, quū ipse
omnibus cumulatissime sit satis facturus.

Ad Lectorem.

Lector quū forte in manus absolutos cōmenta-
rios simplices eosq, transcursum legeremus
offendimus nonnullos ab impersoribus cōmis-
sos errores, sed minores tñ. Inter quos illi sunt.
In primo cōmentario vbi mentio fit de victoria vt
colitur pax atq, fides victoria virtus scriptu est mutila-
to sensu. Eam enim filiā. Tū vero scribe. Eam enim si-
liam fabulant arcades fuisse pallanti, qui fuit lycaonis.
Et super illo pensilibus plumis. Nec illud obstandū
corrigere obstat.

In secundo vbi de mollicie sacerdotū minerę, scri-
ptum est. Malum et delicatorum, corrige Mollium.

In tertio scriptu est. Hęc tibi que iorta venerūt cōdi-
tamēta. Tū distingue et corrige conditamēta, ubi metā
tortā nasculū intelligit quo cōdita cōstana mi tebanit.

In sexto vbi de Serpēte argētea sit mētio, scriptu est
mutilato et ab ciso sensu. Dextra parte caput canis exo-
ritur m i suera specie blandientis, pars vero laua cernicis
Tū adde. Rapacis lupi capite finit, casq, formas aialū
draco connectit volumine suo, capite redeunte ad dei
dexteram, qua conspicietur monstrum, de quo dracone
nūc poeta videtur intelligere, eundē et serpēte in ima-
gine Idis extitisse docet Valerius flaccus lib. iiii. argo-
nauticon. Aspidē cincta comas et onanti psona sistro.

In undecimo scriptum est. Sonet enim arcę poten-
tiorum aduersus rapinas, Tū corrige solent.

In. xiii. illic, Sed cēs te nūc delicias ponēdu extra
conuicia, corrige cōmunia.

Item alibi pannū inuenies posuim p pannis.

Item in vndecimo scriptum est tiryubis oppidum
tū corrige Tiryne.

Tabu. Inue. A a i i i

Tabula antinudon

A	lxxx	Anieambulones	xxviii	Ashos	cii	Bullare	cxix
A ² ab	v	Anchon	xxviii	Athlas	cix	Bibastis	cxv
Abortui	xv	Androgynus	lix	Attrabatica	lxvi	Britannia z	xxiii
Abortus	xv	Anicatio	lx	Attegie	cxix	Britones	cxviii
Abdomen	xl	Antiquarius	lxiii	Aue	xxv	Brace	xxii
Abolla 28	cxiii	Antidotum	cxviii	Augur	xxvi	Bruma	liii
Abacus	xxxi	Anna	lxiii	Auentinus	xxvi	Bromius	lxi
Abdera	xcvii	Anima	lxvi	Autumnus	xxxviii	Bragmane 68	viii
Abila	cxviii	Animus	lxvi	Aufter	xxxviii	Brigantes	cxix
Aconitum	xcvi	Anubis	lxvi	Alucus	xxxix	Bractearii	cxviii
Aetium	xix	Anudoti copositio	lxvi	Anla	xxxix	Britus	cxviii
Aeta	xx lxxv	Antiphates	cxvi	Antonog	li		
Acerfcomes	lxxxvi	Antigone	lxxxix	Anguste	lii	Cacocelus	lxiii
Achaia	xxv	Annona	xciii	Anctio	lvii	Caldi	lxvi
Actio	xxvii	Anceps	xcv	Auctarium	lvii	Canopus	li cxxvii
Actuaris	lxxv lxxxiii	Anceps	cix	Aulea	xcvii	Cales	vii
Aediles	xcix	Anuloz vus	cxii	Anru in gonis	cxviii	Caulis	xi
Adamas	liii	Anticyra	cxii			Carbolfamum	xv
Adytum	cxviii	Antisthenes	cxvii	Babylon	cii	Caieta	cxvii
Aedes martis	cxviii	Aonia	lxviii	Balfamum	xv	C Sylus	cxv
Aedes caftroz	cxviii	A pedibus	lxviii	Bapte	xxviii	C Arulius	cix
Aethiopia	lxix ci	Apelle 56	cxviii	Bartani	lxxxiii	Calathus	xvi
Aes	xxxv	Apicius	xxxvii	Bacca	xxvi	Ceridens	xviii
Aegyptus	cxv	Apulstria	ci	Barba prima alicui nuni	xxxix	Camillus	xxii
Aemilius	xlx	Aqbrenis	xxxiii	ni dedicabatur	xxxix	Capena	xxiii
Abenium	lxxxiii	Aquariolus	lx	Balena	xcvi	Carica	xxvi
Regem mare vn	cxv	Aquila 130	xcvii	Bafilica	l	Camene	xxiii
Aganippe	lxvi	Aquilifer	xcvii	Baryllus	li cxxi	Cachinari	xxvii
Agathys	cxviii	Aquile ionis armigera	cxvii	Barylli	li cxxii	Cachinones	xxvii
Agere	xxvii		cxvii	Bacchanalia 13	lix	Cantharus	xxx
Agmen	xxx	Aquium	xxxvi	Baltens	lvii	Caliga	xxxiii
Ager	liii	Artaxata	xxii	Bascande	cxv	Caligares	xxxiii
Agrippa	liii	Arcus veteres	xxiii	Bardiacus	cxl	Candelabrum	xxxv
Agripping dne	xlvi	Aretalogus	cxv	Bardoculus	cxl	Cadmus	cxvii
Aiacs duo	xcix	Aries	xxxv	Bardi	cxl	Carcer	xxxvi
Ains	cx	Armillati	xxxviii	Bebriacus vicus	xix	Carceres	xxxvi
Alicarie	v	Armillum	xxxviii	Betarmones	xlvi	Calceus militaris	cxv
Alabanda	xxv	Arthemifium	xli	Bellona	lxv	Caligati mili	xxxvi
Alnus	xxviii	Argilla	xli	Bellides	lxvi	Calpe	cxviii
Altercatio xxxv	cxviii	Arx	xlvi	Berilli	xlvi	Calliope	xxxvii
Alga	xxxviii	Artopa	xlvi	Bermes	lxxxiii	Catti	xlvi
Alba xxxix liii	cxvi	Armenie dne	lxvii	Bellorophon	cxv	Causa	lxxxviii
Alceftis	lxxi		lxxxvii	Belhis	cxv	Cardiacus	xlvi
Alneolus	xlvi	Argus 94	lxxxii	Bidens	xxxiii	Calde martie	xlvi
Alcinous	xlvi	Arbiter	lxxxiii	Bidental 68	viii	Calda	xlvi
Alauda auis	lii	Arbusta	cxvix	Bithynia	lxxxii	Cammarus	xlvi
Alloe	liii	Arbustare	cxvix	Bigati nummi	cxviii	Cacus	xlvi
Alpites	xxvi	Arbustum	cxvix	Bong deq facra	xvii	Capitolinus mons	l
Alteres	lxxi	Arbitrarium	lxxxiii	Bombices	lvii	Capilli nigri	liii
Alumnus iij	lii	Argumentum	xciii	Bonop triagha	lxxxii	Canisium	liii
Aluta	lxxxix	Armiger	viii	Bombicina 57	lxxxv	Canerius	xxxv
Allobroges lxxx lxxx	lxxx	Artocopus 45	xlvi	Boccar	xlvi	Canusinus	liii
Alcmponii	lxxxiii	Areopagus 2	xciii	Bones luce	cxvii	Carphorus	lv
Allegare	xciii	Abrcumagius	xciii	Bucca	xxxiii	Causa 16	lv
Amidon	xxv	As	liii	Buccina 74	lxxv	Catinus	lx
Ambitio 101	xxx	Assyria	xix	Buccinator 22	xxviii	Cadurci	lxvi
Amomii	xl lxxxvii	Asferes	xxviii	Buccinaria	lxxxv	Caupo	lxix
Ambrosia	li	Asylus	xlvi	Bulbus	lxxvi	Caupona	lxix
Amphion	liii	Asparagus	xlvi	Bustum	xxiii	Caligo	lxx
Amethysina	lxvii	Asfeca	xciii	Bustirapus	xxix	Cappadocia	lxxxii
Anaxinde	xc	Attelane fabule	li	Buccella	xxviii	Camerini	lxxxv
Anabitra	lxxxiii	Attella	li	Bulla 48	xlvi	Carana	lxxxii
Anaies	xix	Athleta	lx	Bucca	lxv	Cacabus	lxxxiii
Ancile	xx	Atreus	lxxxiii	Buccellatum	lxv	Cadaver	xc
Antei fabula	xxvi	Atia	lxxxii	Buccula 68	ci	Calculus	xcii

Caducus	ix	Classis	lxxvii	Cornicines	cxviii	De Imperio	xc
Cantabri	cxviii	Coediaz gha qunor i	cxviii	Cucurbita	cxvii	Democritus	xcvi
Carpere	xcv	Comes	v	Cune	lii	Delicie	cxviii
Carminatus	xcviii	Cobors 6	xcix	Curio	ix	Demosthenis Interitus	c
Capitolii	cxviii	Corrupte	vii	Cures	xx	Demosthenis alius	c
Capree	xcviii	Compendium	viii	Cutius	xxii	Depositu	cxviii
Capfarius	c	Coena adicialis	xii	Cume	xxiii	Dianatavica	cxviii
Careatus	cxviii	Copius	cxviii	Curetes	xxix	Diana vnde	cxviii
Caro victime	cx	Committere	xv	Cucullus	lxxxvi	Dispensator	viii
Carybdis	cxviii	Conchis	cxviii	Culatra	xviii	Dispendium	viii
Calculosi	cxii	Cotyto	xviii	Culina	xlvi	Diphilus	xxviii
Carbasse	cxviii	Comicen	xx	Culmus	xlvi	Diminare	xli
Castor	cxv	Contus	xxii	Culmina	xlvi	Dinertere	cxviii
Calidus	cxv	Confundo	xxiii	Cuneus	l	D. nerticulum	cxviii
Castellum	cxv	Copinus 25	lxvii	Cunina dea	lii	Dictata	xlvi
Cauea	cxviii	Cociana	xxvi	Cunlio	lii	Diffare	xlvi
Creditus	cxviii	Cognatio	xxvii	Cunruca	lvii		lxxxiii
Celfus	lxxii	Co ybantes	xxix	Cunr dne	viii	Dica	lvi
Cenere 14	lix	Colorcendm	xxx	Cunus pro equis	cxviii	Dido	lxii
Cenfor	xx	Columbe	xxxix	Cunus	lxxxix	Diplois	cxviii
Cenro	liii	Combos	cxviii	Cradam	xi	Dionysius	lxxxiii
Ceroma 50	xxv	Coniutium	xxxviii	Crumene	xxxviii	Dictator	lxxxiii
Coenacula	xxxix	Confo	cxv	Crepidio	xlvi	Diadema 121	xc
Ceres eluina	xxxvi	Compago 35	cxv	Cristallum	liii	Di. acitus	xcii
Cere elufina	xxxvi	Confiscare	xxxviii	Crisari	lix	Dimensum	cxviii
Ceris facra	cxviii	Corybantare	xlvi	Crista	xcii	Dinerforium	cxviii
Cerdo	xlvi	Coninus	xlvi	Croesi mors	cxv	Dignus medius	xcviii
Cephalica	l	Corone	cxvi	Cret	cxviii	Dogmata	cxviii
Cenimuri	lxxvi	Coronati i conitii	xlvi	Crocodillus	cxviii	Donaria	cxviii
Cercopithecus	cxviii	Coena ferals	xlvi	Cymba	xxxviii	Doris	xxvii
Cecopide	lxxxiii	Corcyra	xlvi	Cynus	xlvi	Doryphorus	xl
Cerdones	lxxxvii	Corfica	xlvi	Cyrenus apollo	lxxxiii	Dolabra	xc
Cerealia	cxviii	Conuentus 66	xlvi	Cynbia	xlvi	Dolor	xciii
Cespes	cxviii	Cetus	xlvi	Cyclades	lyii	Dolia	cxviii
Cicuta	cxviii	Conopeum	li	Cybele	lxv	Ducere	xii
Cingus	xlvi	Collina	lviii	Cytha	lxxxiii	Declamatio	lxvii
Cilium	xlvi	Collactea	lix	Cyclopes	cxv		
Cybeleia facra	xix	Collis naticanas	lx	Cyane	cxviii	Echonomus	xxxix
Cybelis nomina	xxix	Comedus	lxi	Cyane	cxviii	Echinus	xlvi
Cynici vnde	cxvii	Comicus	lxi	Cymbri	cxviii	Echineis	xlvi
Chiron	xxx	Congius	lxvii	Cylindra	xvi	Ecce	xlvi
Circus maxims vn	xxxvii	Conuallis	xlvi	Daci	lv	Efferi liii	lxxxvii
Circei	xlvi	Collyria	lxviii	Daulias	lxx	Elaues	xxviii
Cyniphi	xlvi	Cordilla	lxxxvi	Debilis	cxviii	Electru	xlvi
Cygnus	liii	Cybium	lxxxvi	Decreta	cxviii	Elementa 125	cxviii
Cicinus	lxv	Choa	lxxxv	Deucalionis	cxviii	Elifa	lxvii
Cicitores	lxxx	Coliphium	lxvi	Deucalionis	cxviii	Elenchus	lxvii
Ciceronis	xc	Concolor	lxix	Dedalus	v	Elenor	cxviii
Ciceronis interitus	c	Conchylium	xxvi	Demones	xxi	Emeritus	lxv
Circuscribo	cii	Commodatum	lxxxii	Delubrum	xxvii	Endromys	lvi
Crysippus 13	cxviii	Cothurnus	lxxxvii	Detulare	xxvii	Enigma	lxxxiii
Chion	xxix	Comum	cxvii	Delphica	xxxviii	Enos	xl
Chironomon	xlvi	Conat o	lxxxix	Destin are	xxxviii	Enthei	xlvi
Chironomia	l	Colofus	xc	Decofa	xlvi	Enthymema	lxvii
Chiromantis	lxviii	Cocites	xc	Deccofa	xlvi	Endimion	cxv
Chorales	li	Comifure	cxviii	Denarius	xlvi	Eramna	cxvii
Clamy	lxxxv	Conuenit	cxviii	de miero filioz niobes	liii	Euphrates	ix
Chirographum	cxvii	Concipere	xcvi	Delator	lvi	Euander	cx
Clens	xi	Coenacula	lxxxiii	Delphi	lxvii	Epithogium	lx
Cleantes	xiii	Coenaculum 96	lxxxix	Decolor	lxix	Ephemus	lxviii
Cleopatra	xix	Cofus	cii	Decolorari	lxix	Ephyre	xcvii
Clauus	xxxviii	Cornicis	cxviii	Discolor	lxix	Epirhedim	lxxxiii
Cluata	xxxviii	Condire	cxviii	De de ciis	cxviii	Ephibi 22	cxv
Claudius	xlvi	Corinthus	lxxxv	Decii	xc	Epichorus	cxviii
Clementia	lii	Corrida	cx	De filii Bruti	xc	Eques 99	xcii

Tabula

Equitare	ci	Floralia	lvi cxxxii	Heliodorus	ix	Ingula	xl
Erimantus	xxviii	Frinola	45	Hemici	cxxx	Ingare	xlvi
Eripyle	lxxi	Friare	xxxi	Heracitus	xcvi	Ingium	lvii
Ergastularium	lviii	Fragor	cxliii	Hercens	cv	Indei cu cophino	lxvii
Ergasterium	liii	Fronto	ii	Hiacynthus puer	lii	Ins	xcviii
Ergastulum	liii	Fonteus	cxviii	Historia	xix	Inulcentum	cxxv
Eriofide	lxxxiii	Furietes	lxxxiii	Histris	liiii	Inuldictio	xix
Eruca	xcv cxx	Funambulus	cxxxii	Hiscere	xlvi	Inululentum	cxxv
Erugo	cxx	G		Hippomanes liii	lxix	Iuppiter	cvi
Es militare	ix	Gabii	xlvi lxxi	Historia carthaginis vi		Ixonis fabula	cxi
Exaphorum	lxxvii	Gaudium	viii	Et	liii	Lacerna	liii
Exeplo xix	cxiii cxxvi	Galba	lxxxix	Himetus	cxxiii	Lacina	xxi
Exquilie	xxvi xlv	Galbanum	xviii	Hippona	lxxxvi	Lares xcv	cxvi
Exodium	xxx	Gallicus	cxxiii	Hircosus	cxxx	Lania	xxi cxx
Exquilinaregio	xlvi	Gallenus	lii	Hippolyti interitus	cvi	Lachesis	xxiii
Exodia	li	Galerita anis	lii	Hecube conuersio	cv	Lacertus	cxix
Exigere	ciii	Galli	lxxv	Hyle fabula	xiii	Lacus spurci	lxix
Exorbitare	cxxvi	Callogracia	lxxii	Hyperborei	lxiii	Laniste	xxix lv cvi
F		Gallatia	lxxii	Horti	vii	Lanii	xxix xlv
Farrago	viii	Galeritulus	lii	Homulus	xlvi	Laniones	xxix xlv
Fabii	xxi	Gadates	lxix	Homuntio	xlvi	Lacus albanus	xxxviii
Fabritius	xxii	Gaurus	lxxxiii	Homunculus	xlvi	Ladas	cxxi
Factiones aurigarum quat		Galli vnde	lxxxvii	Horti hesperidum	xl	Lagenia	76
tuor	xxxiii	Gallia braccata	xc	Hofia	cxiii	Lani	xlvi
Fabrateria	xxxiii	Gades	xcv cxiii	Hedymeles	lxi	Lappa	lxxxviii
Fabraterius	xxxii	Ganges	xcvi	Ibis	cxxx	Latmus	4
Fabertignarius	xxxiii	Can	cix	Iaspis	xlvi	Lana canisina	16
Fauce linguis	cxvi	Ganeum	cix	Ianna	lxxii	Latona	liii
Femur	123	Genii	xxi	Iecur anseris	xlvi	Lamurex	lxi
Fabula Iouis	lxvi	Centules	xxv	Icterus	lxviii	Lana	lxxxviii
Facetus	xcii	Centretes	xxvi	Ilia	xlvi	Laureolus	lxxxvii
Falcistr	cxix	Geniini	45	Inauris	ix	Latrones	xcvi
Fas	xcviii	Genius	67	Inestatus	xii cxxiii	Laucia	cvi
Ficus	xxxviii	Genethilaci	lxvii	Inferna	xxii	Lardum	cx
Ficine	xxxviii	Genfio	lxxviii	infates si cremat	cxxviii	Lararium	cxvi
Fiscelle	xxxviii	Gestatio	79	Ing nius	xxiii	Leno	vi cxxix
Fidene	l	Gelasius	xcvi	Ingenium	cxxa x	Lex	xvi
Ficedula	cxv	Gesfa	xcix	Inguem	xxviii	Lemures	xxi cxxv
Fibula	lii	Gen	103	Incestus	xxv	Lenocini facere	xxix
Fidicina	lx	Gettuli	cii	Indigene	cxix	Leffice cum fenestris	47
Ficus rumi nalis	cx	Gobio	cix	Anestum	xxxvi	Leda	l
Folles	cxix	Gorgones	cxliii	Impone	xl	Leftistemia	liii
Folliculus	cxix	Gigantes	xl	Impostura	xl	Legitimus	lv
Fortune des	127	Gibbus	lii cvi	Inneffigare	xlvi	Lenones	lv
Forum	16	Gibba	cvi	Incrabula	lii	Leue	lx
Forica	xxiii	Gibber	cvi	Indi	lx cxii	Lencas	xc
Foria	xxiii	Gymnasia	xxviii	Institor	lxxx	Legatum	xciii
Fore	xxxii	Gymnosophista	lxvii	Idume	lxxxvii	Legare	xciii
Foemina	lxii	Glancus	cxxiii	Idigna	lxxxix	Legator	xciii
Framea	cxix	Glaphyrus	li	Index	xcviii	Legatarius	xciii
Fuscina	xxi	Gloria bama	101	Infectio	cxv	Leffus genialis	cvi
Fuscina	xxi	Gramaticus	xxvi	Isis	lxxxiii cxi	Libitina	cxvii
Fuscina	xxi	Grasari	35	Ister	lxxxvii	Libido	xlvi
Funerepus	xxvi cxxxii	Grex	xvi	Isthmia	lxxxix	Loripes	xlvi
Fuligo	xlvi lxxx	Grecia mendax	cii	Ira	viii	Libanarius	117
Fulcrum	cxix	Guturibis	lxxxii	Ira	ciii	Lictor unde	xxviii
Fulcrum	cxix	Hecatombe	cxvii	Improbis	lxix xcii	Lim pamicitia	xxviii
Fur	xlvi cxi	Harpicines reptores	cxx	Imperium mem	xi	Libat p libat est	xxx
Fulgur	114	Harpex	20	Ins cin le	xvi	Libum	xxx
Fulmen	lxviii	Harga	lxi lxxvii	Ins publicum	xvi	Licinus	cxxxviii
Fulgur tria	gna	Habitus	lxxxii	Inuentum	127	Ligones	xxxv
Flamenum	20	Hannibalis mors	cii	Ingentum	127	Libanus	xxxix
Flamenum	20	Hemia	lix	Ingula	xl	Lingula	xlvi

Tabula

Ligula	xlvi	Macellarit	xlvi	Mure	4	xxiii	Opobalsamum	xv
Libellus	lvii	Maxillares	xlvi	Molio	xxxvi	xxxvi	Opici populi	xxxii
Lis	lvii	Manice	lvii	Mullus	xxxvii	xxxvii	Opica mulier	xxxii
Libraria	lxiii	Menades	lix	Mullei	xxxvii	xxxvii	Oppidum	cxxx
Litor	cxl	Magi	lxvii	Murus	xli	xli	Orestes	i
Librarius	lxiii	Matematicus	lxvii	Murena	xlvi	xlvi	Orator	v. xxvi lxii
Litus	cxxxix			Maffacia	lv	lv	Orgia	xviii
Lino	xciii	Magister equitum	lxxxii	Mutuo datu	lxxxii	lxxxii	Orcales	xxii
Lipara	cxix	Mamecoru familia	88	Mutius affectus	cxxxiii	cxxxiii	Odonates	xxv
Lacus vergilii	xxxix	Marius	xc	Mutina	lxxxvii	lxxxvii	Orbus	xxviii
Loculi	viii cxxix	Marsie fabula	xc	Mutius	xc	xc	Orbitas	xxviii
Locus valerii declaratus	cxli	Mangones	cxii	Mutius	cxv	cxv	Orbita	cxxvi
Lotos	xxxix	Mangonigare	cxii	N			Orbare	xxviii
Locus plinii	ci	Mangonium	cxii	Nasfa	cxviii	cxviii	Organum	lxi
Locus onidii	cxix	Megalasia	li cxiii	Natio	xxvii	xxvii	Orestes	cxxxiii
Lodices	lv	Meritoria	xxxiii	Natales	lix	lix	Orexia	cxi
Loci	lvi	Merces	xxxiii	Natura qd	cxx cxxxiii	cxx cxxxiii	Oraculum ionis in libya	omaria
Locus deprauatus in ena		Meretices	25	Nauia	lxii	lxii		
gelio	lxiii	Meretice	25	Naulum	lxxxv	lxxxv	Orchestra	xxx lxxxiii
Lorca	xcvi ci	Meritoria pueri	xxxvii	Nabathei	cxii	cxii	Orix	cxii
Loca planti emedata	cii	Met dng i circo	8 131	Natalis dies	cxiii	cxiii	Osci	xxxii
Locus apulei	cxxii	Metallum	cxviii	Nequitia	lv	lv	Ostentum	cxx
Lymphatus	xxix	Metreta	xxxiii	Nequam	lv	lv	Ostia	109
Lymphaticus	xix	Meotus	xxxviii cxxxviii	Nestor	lix	lix	Ostrea	xli lix
Lycisca	lii	Meditari	xl	Nemea	lxxxv	lxxxv	Ostracum	cxxvii
Lycia unde	cxii	Medea	l	Nymbus	vii xlv	vii xlv	Ostreon	lix
Lugdunum	lii	Metoposcopus	lxviii	Nicetaria	xxv	xxv	Ostus	lxxxii
Lupercalia	99	Medea	lxx	Nidor	xlvi	xlvi	Onile	lxvi
Luperci	xxi	Mentor	lxxxv	Nili inundatio	cxxxviii	cxxxviii		
Lupa	xxv	Menecens	cxxxix	Niphates	lxi	lxi	Pastolus	cxxxiii
Ludi circenses	xxxii	Medi	cii	Nispha	lxxxiii	lxxxiii	Pasum	cxxxiii
Ludi magni romani	xxxii	Menonis stana	cxxxv	Nonicus	xxxiii	xxxiii	Patronus	xi
Ludicre aites	xlvi	Mesalina	52	Nomen	lxxv	lxxv	Parafius	lxxxv
Lupus	xlvi	Meleagrides	cxii	Nortia	xcviii	xcviii	Parafius	xi
Ludii	lii cvi	Miliciades	ci	Nomina in nis	cxiii	cxiii	Palatium	xi
Ludiones	lii cvi	Mirmillones	xxix	Nonalia	cxix	cxix	Panli duo	xxi
Ludie	lii cvi	Misferabilis	xxx	Nomidia	xl	xl	Palliolum	xxvii
Lucanus dines	lxxv	Mimus	xlvi	Nomina rntis	cxxx	cxxx	Paropsis	xxix
Lunati calcei	lxxxix	Mimographi	xlvi	Nudi pedalia sacra	lini	lini	Paludamentu	lxix
Lucifer	lxxxix	Milvius pons	xlvi	Nuge	lv	lv	Paganus	cxl
Lucilius	lii xlii	Minutal	cxxxix	Objes	xxii	xxii	Patella	xxxiii
Lucani	lxxxvii	Mitridaticum	lxxi	Obiter	xxxiii	xxxiii	Papyrus	xxxvii
Lupercalcs ludi	cxix	Miton	lxxxv	Obiugare	xlvi	xlvi	Pegma	xli
Luto pro iuteo	cxix	Misfenum	xcii	Obortu collo	xcix	xcix	Paries	xli
Luscus	ciii	Milo crotoniensis	xcvi	Ocasio	cxxxvi	cxxxvi	Panis ex filigine	xlvi
Lucretia	cv	Mitridatis mors	cv	Oceanus	xiii	xiii	Pan	liii
		Minturne	cxv	Oceani mostra	cxxxii	cxxxii	Paricidarum suppliciu	lxxxiii
		Missionu genera	cxx	Ocre	lvii	lvii	Paris patomimus	lxxv
Margarita	liii	Miscellanea	cvi	Oesthorum	lxxvii	lxxvii	Parfomonia	cxxviii
Marica	liii	Myra	xxv	Oenophorum	lxii	lxii	Pater patrie	xc
Mars vulneratus	cxxi	Molosfi	cxvii	Oestus	xli	xli	Pacis templum	xcii
Manes	xxi	Morbi r viqii dfa	xiii	Offa	xv lxxiii	cxl	Parthinope vn	xcv
Magus	67	Monstru	lxxi	Omenta	cxxi	cxxi	Palmata	xcvii
Manipulus	cxl	Modus	xxxv	Operari	cxvii	cxvii	Pannofus	xcix
Mauritania	xxvi	Monumenta	xlvi	Ortygomestra	cxvii	cxvii	Pannofus	xcix
Mandra	xxxiii	Molares	xlvi	Officium	xx	xx	Pannofus	lxx
Majalis	xxxv	Morbus regius	lxviii	Offa penita	lx	lx	Pappas pappas	lxx
Maia	xxxv	Mos pricus saluadi	87	Ohe	lxxiii	lxxiii	Parce	ciii
Mantice	xxxviii	Mochia	xcv	Olim	lx	lx	Pardus	cx
Masfonisfa	xlvi	Martia adulteriu	cvi	Oleo	lxii	lxii	Pavimentum	cxxvii
Masficia	xxxviii	Mallis	cxvi	Olympia	lxxxix	lxxxix	Pierare	cxi
Matunium	xl	Multicia	xvii	Olinthus	cxv	cxv	Pierdnelles	xii
Mappa	xlvi	Municipia	xxiii	Onix	122	lxi lxxvii	Perficare friste	88 124
Maellum	xlvi			Opistographum	i	i	Perfrigere	lxxxix

Tabula									
Personat	xxx li	Pulla	cxxv	pharos	li cxvi	Rufficitas	xcii		
Pegafus	xxviii	Pullus	xxxii	Philippice	c	Ruilius	cxxiii		
Peculium	xxxix	Pullare	xxxii	Phaler	cxli cxli	Ruffinus	cxxvi		
Pernox	xxxvi	Pullulare	lx	Philtre	lxix				
Pernox	lxxxix	Pulsus	lx	Phidia	lxxxv				
Penula	xlvi	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Penule repertores	xlvi	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Pellex	xvi lvii	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Pensio	xcii	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Pella	cii	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Pelamys	lxxxvi	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Pensilia	xii cxi	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Peluis	lxii	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Pefinus	lxv	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Petofiris	lxviii	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Petaurus	cxxxii	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Pergula	cxii	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Pera	cxxx	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Penfa	cxvi	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Peria	lxxxiii	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Pierides	xxxvii lxxiii	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Pignerare	lxxiii	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Pygargus	cxii	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Pedemate	cxiii	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Pysianactia	cxiii	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Pitacus	lxiii	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Pinacotheca	lxiii	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Pinnirapus	xxix	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Pifo	xlvi	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Pythia	lxxxix	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Pyrrhus	cxxx	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Pistrinum	xcvi	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Pila	xcix	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Polycletur	lxxxv	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Porta	lxxiii	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Porte syrie	lxxxvii	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Portigo	xvii	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Podium	xxi	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Populans	xxiii	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Portibeneus	xxxiii	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Portitor	xxiii xxxvii	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Portorium	xxxiii	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Portum capitati	xxxv	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Portum scitile	xxxv	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Portentum	cxv	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Ponticus poeta	lxxv	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Pontinapalus	xxxv	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Popl tes	lvii	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Pomerium	xcii	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Polyphemi fabula	xcii	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Pocistas	xcix	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Ponpa	cv	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Pompeius	cv	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Polio	cix	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Popina	cx	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Poping	cx	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Popinones	lxxxvi	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Ponere calculu	cxii	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Portus hostie	cxvi	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Posides	cxxviii	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Pudor xv xix	xxiii lx	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Purpura	lxxxv	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Pulmentaria	lxxxix	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Pulvinus	xxix	Pulsus	lx	Phidias	lxix				
Pulvinar	xxix liii	Pulsus	lx	Phidias	lxix				

Tabula									
Siphones	lix	Socrates	cxxiii	Tentirite	cxxvi	Tabicen	xx		
Siphonculi	lix	Sportula	viii xxxviii	Tentira	cxxxvi	Tabicines	cxxx		
Simultas	cxxxvi	Sportule	xxxviii	Teredo	lxxii	Tunica	xxi		
Simulacrum	lx	Spartelle	xxxviii	Terpsicore	lxxii	Tuber	cxxv		
Simplegades	cxxxvi	Spartea	xxxviii	Templum musarum	lxxii	Tuberes	xl		
Siligo	xlvi lxxiii	Sponfa	xlvi	Tesera	lxxviii	Tueri fraudem	cxxiii		
Sibylla	lxxxvi	Sponsus	xlvi	Temo vnde	ci	Turtur	i		
Siliqua	cix	Sponsio	cxxiii	Temetum	cxxxvi	Tucia	i		
Simulacrum	cxxiii	Sponsalia	xlvi	Testudo	cxi	Tuscus	lviii		
Syria	xix	Specularia	xxxvii	Telephus	i	Tutor	lxxxiii		
Sycabra	xlvi	Spitameus	lxv	Thalascius	xviii	Tulius	xc		
Sibylla	xxiii	Spira	lxxxviii	Theatrum	xxx	Tunica ignis	xcvi		
Sylvanus	lxiii	Spiculum	cxx	Testa	xxxiii	Vallis	cxli		
Sydus fatumi	lxviii	Squilla	xlvi	Thrasillus	lxviii	Vatinius	cxxxvii		
Syrma	lxxxix	Squalor	cxxxviii	Thule	cxxxviii	Vadimonium	xxxii		
Syrenes	xcv cxxvi	Stoici vnde	z	Thermes	lxxxviii	Valer	xxxix		
Syene	cx	Structor	cxii	Thersites	xc	Vanus	lxxxii		
Sycalis	cxxv	Stemma	lxxx	Thales	cxxiii	Vasa saguntina	cxvi		
Scabinia lex	xvi	Stemmata	liiii	Themistocles	ci	Venustia	v		
Scabies	xvii	Statio	lvii cviii	Tigillinus	vi	Vestibulum	xi		
Schoenobates	cxxxii	Statius tolosanus	cxxxvii	Timor	viii	Venetus	xviii		
Scura	xxxvii	Stationarii	lvii	Tibur	xxxi	Verna	lii		
Scilicet	xlvi	Stribligo	lxiii	Tibicen in ediscii	xxxi	Ventilare	lii		
Scaphium	lvii	Stribula	lxiii	Tignum	xxxvii	Ventilabrum	lii		
Scrinium	lviii	Stabulum	lxix	Tigis	lviii	Ventidius	lxxxix		
Scrotum	lix	Stannaz erigedap ori	72	Tinea	lxxii	Vestis coccina	xxxv		
Scindere	lxxviii	Satius neapolitanus	74	Titii fabula	cxix	Vernex	xxxv		
Scipio numatius	lxxx	Statius tolosanus	lxxxiii	Tyara	lxv cv	Venes	xxxv		
Scapule	xcii	Stipendium	viii	Tyrus	lxxxiii	Venaria	lii		
Scrophia	cxvi	Stipulari	lxxxviii	Tyrus olim sarra	cvii	Venafra	xlvi		
Supplicium	lxiii	Stipulatio	lxxxviii	Tyrus olim sarra	cvii	Venafra	xlvi		
Subasta	xxiii	Stabularius	lxxx	Tyro	cxxxix	Vestigia	xlvi		
Sutor	xxxv	Stigma	ciii	Tybur	cx cxxvii	Vestini	cxxx		
Sumen	xl cxii	Struma stipe	cxviii	Tyrones	cxii	Vestis phrygia	lxxiii		
Sudes	cxli	Sub	xv	Togax	xxx	Vestis attica	lxxiii		
Succida lana	xlvi	Surdus	lxxiii	Torax	xlvi	Vexilla vnde	xc		
Subligar	li	Subellia	lxxv xcvi	Tollere	l	Verna	xcii		
Subligaculum	li	Subflam	lxxxvi cxli	Toga palmata	xlvi	Vertere solum	cix		
Sulmo	lv	Supparium	lxxxvii	Tribunus	ix	Venticulum	cxxvii		
Subsanare	lix	Suppositi	lxix	Tribunalia	cxl	Venaliarii	cxiii		
Succinum	lxviii	Subspere	xcvii	Trallia	xxv	Venalitium	cxiii		
Secta	cxxix	Succidia	cx	Thrace	xxvi	Verpi	cxxviii		
Septa	lxvi cxxix	Tabule	xvi xx lv	Troglodite	cxii	Verpa	cxxviii		
Sella	lxxvii	Tabularium	xvi xx	Trna	xxvii	Villa	viii		
Sententia	lxxxvi	Tabularius	xx	Trulla	xxvii	Victoriat nuni	cxxxiii		
Serius tullius	xcvii	Tablinum	xvi	Trulleum	xxvii	Vialatina	xiii		
Seneca dis	xcvi	Talentum	cxxxiii	Trullisare	xxvii	Vicus	xiii		
Setia	xcvi	Tagus	xxv	Triens	xxxiii	Vincus	cxxxvi		
Seianus	xcviii	Tages	cxv	Tribades	lx	Vindex	lxxxix		
Sella curulis	xcix	Taurosce	cxxxviii	Tragedus	lxi	Viminalis	xxvi		
Sora	xxxix	Tabelle	lv	Tragicus	lxi	Vinaria	xxxv		
Solficium	xxxix	Tarpeius mos	l cxiii	Trutina	lxii	Vita	xxxvii		
Solum	xlvi	Teda	xii	Traducere	lxxii	Vinariu	xxxviii		
Solocius	lxiii	Thebe	cxxxv	Traduco	lxxxii	Vidua	lvii		
Solyi	lxvii	Temophoria	l	Troica neronis	lxxxix	Vienna	lxxxv		
Sors	lxviii	Temophora	lxxxiii	Trophium	c	Virus	lxxxii		
Solea	lxix	Testorium	lxiii	Trabea	xc	Vindicta	xc		
Sophista	lxxxviii	Templum	lxiii	Trabe	xcvii	Vinum maronei	xcii		
Softratus	ciii	Templum ionis hamo	lxvii	Tripholinus	xciii	Villicus	31 39 110		
Solon	cv	Tabraca	ciii			Victima	cxiii		

Vmbro	xvi	Volefi	lxxxvii	Vrbaitas	xcii	Z	
Vimbella	xciii	Votus tabell	cxv	Vterus	xv	Zelotypus	xlvi
Volumen	lx	Vocalis	cxix		X	Zelotypia	lviii
Votum	viii	Vemica	cxxi	Xylobalamū	xv	Zeno	cxxii
Voluptas	viii	Vnguentū spicatu	lxiii	Xerapelinē vestes	lxvi	Zenonii	cxxii
Vopiscus	xv	Vulnū	cxxvii	Xerapelinus color	lxvi	Zingiphia	xlvi
Volsinii	xxx	Vulva	xv	Xerxes	cii	Zona	cxxxiii

Satyræ carmen est, ut Diomedes placet, apud Romanos maledictum, ad hominum vitia carpenda. comœdiæ scilicet charactere compositum, a qua in hoc tum differt, quod illa iambicus et eieusmodi versibus constat, et personis introductis nonne fere comœdiæ par est, et vitia hominum cum denominatione continet personarum. Hæc autem id est satyræ in exámetros asurgit, libertate simplex. Neque enim personas aperte nominat. Priscæ comœdiæ princeps et inuictor fuit Salsarion megarensis Tripodiscus Philini filius, qui quum prae mulieri coniunctus esset, abeunte muliere in pompa Dionysiorum theatrum ingressus quattuor cecinit carmina labica, quæ sola ex omnibus eius scriptis extant. Audite populus Salsarion hæc, dicit filius Philini Megarensis tripodiscus, malum sunt mulieres, sed tamen o populus res non adest inuenire domum sine malo. Sic enim prima comœdia scoma habebat apertum. Licuit itaque aperte sic vituperare usque ad tempora Eupolidis, unde Horatius Eupolis atque, ceteros Aristophanesque poetas, atque alios quorum comœdia praece virorum. Si quis erat dignus describi quod malus aut fur, quod moechus foret, aut scarius, aut alioquin famosus multa cum libertate notabant. Sed quum poetas abiit licentius silio, et possim ledere ex libidine coepissent plures bonos, ne quisquam in alterum crimen infamie poneret lata lege per Alcibiadem siluerunt. Ex praece igitur comœdia quæ maiore lasciuia licentia Satyræ quæ auctore Quintiliano nota nostra est manauit. In qua primus insignis adeptus laudem est Lucilius, qui quosdam ut scribit Fabius ita dedit sibi amatores habuit, ut eum omnibus poetis præferre non dubitaret, quævis Horatius (non sine tamen suspitione emulacionis) eum in sermionibus suis ludentium fluere diceret, et aliquid esse quod tollere possit. Secundus post hunc Horatius, qui etiam Lucilio multo tersior ac purius magis habetur, et ad notandos mores magis præcipuus. Tertius Persius annumeratur qui in dice Fabio multum et vere glorie quæ uno libro meruit. Quartus vero Iuuenalis habetur, qui et venustate carminis et satyræ dignitate feracitate commendatur, ut si aliis omnino præponendus non sit certe vel eis par habendus. Satyræ nomen accepisse a variis causis scribunt Diomedes grammaticus Porphyrio et Aeron id est a satyræ lance quæ inferta variis multisque primitiis in sacra inferebatur, et a copia et satiricitate rei satyræ vocabatur. Siue a lege satyræ quæ uno rogati multa simul comprehendit quod scilicet et satyræ multa poemata comprehendantur, cuius satyræ legis Lucilius meminuit in primo per satyræ edilem factum qui legibus vlnat et Salustius in ingurtha. Deinde quasi per satyræ sententiam

diis exquisitis in deditioem accipitur. Siue a satyræ quæ similiter in hoc carmine ridiculæ res pudendæ dicuntur, quæ velut a satyræ diis syluestribus profiruntur et fiunt, hocque verisimilius. Nam in comœdia praece quæ in vitia hominum apertius ut dictum est inuehitur, salibusque et iocis absoluitur, satyræ introducti sunt dii syluestres et procaces iocularia et lasciuia inter se iactantes. Hi sunt (ut auctor est Pollux) satyræ canis, satyræ i. pubis, satyræ adolescenti. Syllenus pater, atque id genus personæ fictæ, a satyræ igitur introductis satyræ nota est, quod nomen hæc quæ tota ut diximus nostra est et ab illa antiquiore deflexit, accepit seruauitque. Hoc poematis genere Iuuenalis sexdecim scripsit satyras.

VITA IUVENALIS.

Iuuenalis Iuuenalis quibus parentibus natus fuerit pro comperto non habetur. Ex agno oppido volscorum oriundum fuisse docet ipse in fine tertie satyræ. Et quotiens in Roma mori refici properantem reddet aquino. Temporibus Traiani satyras suas scripsisse nemo nisi parum pariter dixerit. Nec audiendi sunt qui eximant eum regnante Domitiano floruisse, quum is poeta scriberet iam defunctus fuisse, quod abunde satis ipse multis in locis indicat ut illic in secunda satyræ. Qualis erat nuper tragico pollutus adulter. Nam quum aut erat nuper, planissime ostendit eum moriurum fuisse præterea in tam apertam eius reprehensionem videretur non infuturisset. Et alibi in eadem satyræ, Quum tot abortiuis foecundam Italia vuluam solueret et patrio similes effunderet ossa, ubi in trepide demonstrat ab eo violata fuisse fratris filium, quod nentig feci, sed si tunc temporis vixisset. Et alibi decessisse apertissime docet Quum iam semiammum laceraret Flauus orbem Vltimus et toto feriret roma Nerone. Et alibi Sed oim Prodigio par est in nobilitate senectus, unde fit ut in alim fraterculus esse giganteum. Quibus omnibus satis constat post mortem Domitiani poetam scripsisse. Qua vero etate, quove loco mortuus fuerit, quum certum nihil habeatur alii inquirendum relinquimus. Nec aliis assentimur, qui eum a Paride bisuione et delitolo Domitiani in exilium actum fuisse autumant, et ibi mortuum, de quo eo intellexisse Sydonium Apollinarem quum ait. Nec qui cõsimili deinde casu Ad vulgi tenuem strepentis aniam Irati fuit histrionis exul. Neque enim fieri potuit, ut a Paride in exilium missus ficeret, quum satyras suas (ut diximus) scripsisset sub Traiano, et Paris gratia et auctoritate tantum valuerit apud Domitianum, unde quum Sydonius, nec Iuuenalem, nec alium quenquam nominaret, de quouis alio intelligere potuit.

SATYRA

PRIMA.

I

IOANNIS BRITANNICI COMMENTARIA IN SATYRAS IUVENALIS.



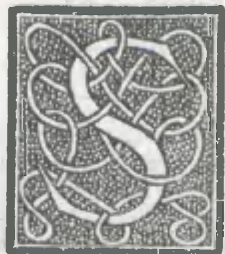
Emper ego auditor tantum? Temporebus Iuuenalis magna in urbe poetarum copia vigeat, qui fere quoti

recitabant. Ad hos audiendos rogabantur et noti et amici. Vnde scribit Tranquillus Augustum recitantes benigne et patienter audiuisset, nec tantum carmina et historias, sed et orones et dialogos. Horatius item. Hic spodium vocat, hic auditu scripta reliquit. Omnibus officiis. Hoc tamen multis molestum oino erat, vnde est illud Plinii, Magni promuentu poetarum, annis hic attulit, toto mense Aprilis nullus fere dies fuit quo non recitaret aliquis. Tuat me quod vident studia, præferunt se ingenia hominum et offerant, tamen ad audiendum pigre coit, plerique in stationibus sident, tepusque audiendo fabulas cõte runt, ac subinde sibi nuciari iubent, an iam recitator intraverit, an dixerit præfationem, an ex magna parte euoluerit librum. Et paulo inferius. Nunc ociosissimus quisque, multo ante rogatus, et identidem admonitus aut non venit, aut si venit queritur se diem quia non perdidit, perdidisse. Idem etiam indicat. Cor. Tacitus de claris oratoribus loquens de poetis. Rogare vltro et ambire coguntur, ut sint qui dignentur audire et ne id quidem gratis. Poeta igitur veluti audiendorum diuturna carminum alienorum molestia affectus erupit, non tamen tam audiendi fastidium indicans suum quam diuturnam ignauiam suam accusans, quod ipse nihil adhuc scripsit, quum et ipse possit scribere. Sed quum varia sint poematum genera in quibus versari possit. Satyræ autem se velle potius quam aliud genus poematis tractare, adhibita ratione quod ampla sibi ad scribendum suggeratur materia. Principium igitur more satyræ co ex abrupto fecit, ut Persius. O curas hominum. Horatius. Qui sit Mecenas? Semp, hoc dicit quum ex nimio audiendi fastidio, tum ex diuturno silentio quasi qui magnam gratiam suam partem per inertiam absumpserit, quum nihil iterum ipse scripserit. Auditor tantum: Subaudi extrinsecus ero, alienorum scriptorum, et nunquam ego sicut ceteri aliquid scribam et recitabo.

Reponere

Reponam: non ignoro a comentatoribus hunc locum variis exponi modis, ut alii dicant reponere idem esse quod reficere et resarcire, ut sit sensus, non ne aliquando scribendo resarciam hoc tempus quod aliis quidiendis consumpsi, ita enim poetas reponere dicunt. Alii vero reponere idem esse quod scribere, scribendo. n. reponimus rem de qua agitur, unde si talia non scripseret, haud reposita nobis eent, et reserata. Alii inquirunt repono quandoque, est retro apponere quasi acceptam cenam restituo, ut siquis mihi bodie conuiuium apponat, ego cras ei reponam.

IUVENII IUVENALIS AQUINATIS SATYRA PRIMA.



EMPER ego auditor tantum? nunquam ne reponam? Vexatus totiens rauci theseide codri? Impune ergo mihi recitauerit ille togatas?

large ac liberaliter. Et in hunc sensum hoc verbo usus est Iuuenalis, quum inquit Semper ego auditor tantum nunquam ne reponam? Ignauie enim seipsum accusat, et ut mos satyrorum est ex abrupto incipit. Semper ne eorum quæ alii apponunt ero auditor, nunquam ne ipse aliquid reponam. i. restituum. Quod omnia etsi ex aliqua parte conuenire videntur. Ego tamen hoc sumptum esse a debitore cõtenderim, quod quum precium creditor reddidit repõere dicit, unde Seneca in epistola. lxxxii. Ad Lucillum. Ergo nec quod debet creditori suo repõere quisque sciat alius quam sapiens, dicitur. n. facit iter referre et reponere. Nam referre inquit est vltro quod debeas afferre. Repõere autem

est creditori suo tantum reddere quantum debeas. Idem lib. vi. de beneficiis. Ideo non est trepidum quod cito reponamus, loquitur. n. de beneficio referendo. vnde Planctus in persa. Des mihi numeros sexcentos quos cõtinuo tibi reponam in hoc triduo, aut quatriduo. In ea significatione est et illud Horatii in epistola ad Mecenum. Inspice si possum donata reponere letus, hoc est reddere et restituere. Ergo inquit poeta, quum alios poetas audierim, eorumque sum debitor tantum, qui ab eis multa acceperim, nunquam ne eis reponam? nunquam ne eis reddam quantum acceperim, ac per hoc nunquam ne et ego scribam? Rõponere natus capitur quasi pro renouare et reparare, sicut exposuimus apud Persium in vltima satyræ. Neni dicta reponere patema, sed hoc nihil ad rem. Vexatus toties nam ut diximus non sine aliqua animi molestia audiebantur recitantes.

Theseide, recitatio theseidos. i. gestorum thesei, de quibus multa Plutarchus et Diodorus in. v. et Ouidius in meta. Nam Theseus Herculis certaminum imitator et virtutum animam adi. cit ad ea certamina quæ laudem et gloriam sibi essent allatura. Filius fuit Aegei et Aeribæ Pitthei filie, aliqui Neptunum eius fuisse patrem tradunt. Codri, nomen est poetæ sui temporis, quem in tertia satyræ pauperem fuisse ostendit. Lectus erat Codro procula minor. Rauci, Rauci clamosi, ut refertur ad fastidium poetæ, quasi qui nimio eius clamore offensus sit, nã Raucus et o. u. e. o. v. est, ut et pro eo qui sit voce magna et sonati ponatur, unde Verg. appellat cicadas raucas. i. clamosas et valde strepentes. Ouidius in fastis. Ecce rudens raucosileni vector ajellus, Inimpestinos edidit ore sonos. Verg. Cignos bene canentes raucos appellat. Dant sonitum rauci per saxa liquentia cigni. Mart. Perlegat ut tumidus rauca te voce magister. Porphyrio exponens illud in satyræ. Rauci male ait Sulcium et Caprium delatores et causidicos fuisse, et ideo raucos appellatos quod cõtentione iudiciorum clamarent. Et pro eo cui vox sit obliua et contrita nimio clamore, quintilianus. Et raucas fauces ac latus fatigatum deformi cantico reficere. Solinus de gribus loquens. Volamus desidia castigat, vocem, cogit agmen. Ea ubi obrata est succedit alia. Impune ergo mihi? Ergo in

quit alius mihi recitauerit togatas, et alius elegias, et alius alia, et ego non reponam. Sic enim. verbum reponam repetendum est usque ad illud. Nota magis nulli domus est sua. Impune passim et quum voluit. Nam impune dicit sine punitione, et quae sine punitione sunt, passim agunt. Vnde Horatius in vltima epistola. Sed meum recepta obtinem patulas impune legentibus aures. Et in arte poetica. Ne spissum risum tollant impune coronae. Nam poete dicuntur passim scribere, quum diuersi diuersa scribunt, vnde illud Horatius. Scribimus indocti doctique poemata passim. Ille. i. alius. To-

comoe gatas. s. comoe diat. Erat enim togata et palliata, togatae togatae manent ab habitu toge quae romana est, palliatae vero diat. gatae a pallio, quod graecorum est. Togatae autem quatuor sunt genera, sunt enim togatae quae praetextae dicuntur, in quibus Imperatores negotia agebant publica, et reges Romani vel duces inducunt, personarum dignitate et sublimitate tragoe diis similes. Praetextae autem dicuntur, quia fere regum vel magistratum in eiusmodi fabulis acta comprehendunt, quorum habitus est praetexta. Secundum genus togatae tabernariae dicuntur humilitate personarum, et argumentorum similitudine comoe diis pares, in quibus non magistratus regesque, sed humiles homines et privatae domus inducunt, quae quod olim tabulis tegerent coiter tabernariae sunt appellatae. Tertium genus Attellanae ab Attella ciuitate Oscorum, in qua primum coepit, argumentis dictis, ioculantis similes satyricis fabulis graecis. Quartum planipediae quae graece dicuntur mimi, dictae ob humilitatem argumenti ac vilitatem actionum, qui non cothurno, aut socco utuntur in scena, aut pulcro, sed plano pede, vel ideo quod non ea negotia continent, quae in personarum tumibus, aut in conaculis habitantium sunt, sed in plano et humili loco. lege Dionysii grammaticum, et Dona. in Terentio. Hic alius.

Elegos, elegi versus sunt impariter iuncti, ex ametro. n. et pentametro constant. Qui is autem eorum inuentor fuerit, grammatici auctore Horatio certant, et adhuc sub indice lis est. Insinuat autem primo fuerunt deservendo desiderio mortuorum, mox ad amores traditi, sed in nomen retinuerunt a flebili cantu, quo olim mortuos deplorabant. nam et eorum idem est quod luctus. vnde Sappho Elegi fletibile carmen. Ingens telephus, ingens tragoe dia de Telepho. Qui sicut auctor est Diodorus in primo Hercules et Auges filius fuit. Hunc Terentius rex Mysiae successorem regni instituit, qui quum bello troiano audiret graecos a Mysia arceret, vite implicatus ab Achille percussus in sinistram, consulto oraculo accepit, nullo modo posse sanari, nisi ab eodem percussus, quo vulneris accepisset. Ad Achillem profectus, nouo genere medicinae, et tunc primum excogitaret hoc est rubigine, siue ab aerea, siue a ferrea cuspe fuerit, sanatus est. Ita enim auctore Plinio lib. xxv. ca. iiii. et xxxiii. cap. xv. depingebat eam decutiens ex gladio, hinc nata est fabula, quod eadem percussus est cuspe qua fuerat ab Achille vulneratus. Ouidius Vulneris Achilleo quae quondam ficerat hosti, Vulneris auxilium pelias habuit. Alii vero tradiderunt sa-

natum fuisse non rubigine, sed herbarum remedio per Achillem, vnde Claudia ad Adrianum. Sanus Achilleis remeant Telephus herbas. Notat igitur sui temporis poetas, qui longo verborum amfractu et Telephi et Orestis tragoe dias scribere, apud veteres Aetnae scriptis fabula telephi. Orestes scriptus, i. tragoe dia de Oreste, cuius magnitudine tanta fuisse satyrica ostendit,

ut ne volumine quidem ipso quibus extremae paginae parte, et a tergo scripto contineretur. Orestes enim Agamemnonis mycenarum regis filius et Clytemnestrae, quum accepisset

est preteritum ab expeditione iliaca reuersum ab Aegystho adultero et Clytemnestra iteremptum, sibi ab eisdem insidias tedi, capta opportunitate virum, necauit. Cuius paricidii conscientia exagitatus in insania et furor versus, videre sibi videbat matrem se ardentibus facibus et serpentibus avibus insequente. vnde Verg. Amata facibus matrem et serpentibus arvis Quum fugit, vlticesque, sedent in limine dirae. Ceterum quum monitus Pylade, ut furis liberaretur. A pollinis templum ingressus esset, et inde exire vellet, ei furas occurrisset tradit Pacuvius, ad quod respexit Verg. Vlticesque, sedent in limine dirae. Omitto quomodo in taurica regione, ubi Iphigenia erat sacerdos Dianae peruenit, inde, abrepto eius simulachro cum sorore sua in Italia Ariam usque cofigerit, de Oreste multae scriptae fuerunt tragoe diae, vnde Verg. Aut Agamemnonis scenis agitur Orestes. Oreste tragoe dia cantauit in scena Nero, auctore Tranquillo. Orestem autem sic dixit tragoe diam de Oreste, ut alibi Atrium, i. tragoe diam de Atrio. Cuius et alveolos et lenam pignerat Atrius. Plena iam margine plenae etiam exteriore parte paginae, quae solet ad ornamentum libri relinqui vacua. Margo autem capitur pro extremitate omnium rerum, vnde dicimus in margine ripae. Pli. loquens de testudinibus. Sed rostri margines acuti. A pulc. lib. iiii. meta. Ripae fluuiialis margine densis arboribus sepra video, genere autem muliebri enuntiavit vocabulum, quum et masculino innentia. Ovi. Logo margine terrarum portexerat amphitrites. Summi libri. i. magni. Et in tergo. Ostendit Pli. Iunior in ea epistola, quae incipit Pergratum est mihi, ad Macrum. ea volumina quae etiam in tergo scripta fuissent Opisthographa fuisse appellata ab οπισθεν. i. retro et γράφω scribo. sic enim scribit. Elektor quorum commentarios centum sexaginta reliquit opisthographos quidem et minutissime scriptos. Vulpia. de bonorum possessione sum tabulas sic ait. Carthe appellatio et ad noua cartham defertur et delecticia, proinde et si opisthographo quis testatus sit, hinc peti potest bonorum possessio. Quod ergo scriptum dicit poeta in tergo, graeci Opisthographon appellare. Quod ostendit, et Porphyrius apud Horatium in epistolis his verbis. Nemo te ornabit, atque de scriber, sed aut carie consummeris, aut fient ex te opisthographae epistolae. Nam apud veteres libri in volumina compilabantur, ita ut interiori tamen parte scriberentur, dicebanturque volumina quod involuerent, vnde Iuven. Quae psalteria penem maiorem quam sint duo Caesaris annotationes, ex quo apparet libros solitos colligi in volumina.

lumina, vnde contra dicebant evolui, quum explicabant. Carpens ergo poeta longas poetarum ambages, in scribendis fabulis ostendit, non solum tota volumina interiori parte, sed etiam exteriore contra consuetudinem scribi, quum libri sicut dixi in volumina colligerentur, nec scriberent in tergo. Quod et Martia. ostendit alloquens librum, Ad salarios curas scripta prius licebit, In uersa pueris arande charta. In tergo igitur idest exteriore parte membranae. Inde illud est Sidonii Apollinaris ad Constantium iam copiosum te mihi fallor pulsas exemplar. Iam venit ad mares

Nota magis nulli domus est sua, quam mihi lucus Martis, et foliis vicinum ripibus antrum Vulcani, quid agant veti, quas torqueat umbras Aecus, vnde alius furtine denebat aurum

gines umbilico. Iam tempus est sicut satyricus ait Orestem nunc vel supra terga finire. Nota magis nulli, tam multi inquit temporibus nostris existunt scriptores, qui quotidie opera sua mihi recitent, ut nulli magis nota sit domus sua, quam mihi est lucus Martis, et alia huiusmodi fabulameta per eos sepe recitata, ut hoc totum ad multitudinem recitantium referat, quos audine rat, simulque ostendat se etiam posse scribere, quod docti et indocti passim scribunt. Lucus Martis, hoc est historia de origine urbis. Nam in loco Martis sacro ad Albam inclusa Rheia ab Amulio patre, tanquam per spem honoris sacerdos electa Romulum et Remum vrbis conditores, incertum stupro, an ex Marte conceptos enixa est. De hoc multa Iustinus lib. xliii. Lini primo ab urbe condita, et Dionysio primo. Lucus item fuit Martis in ponto, ubi vellus aureum serua bat. Mart. Custode scythici fuisse Luci. Qui autem Athenis appellatus est Areopagus, non lucus, sed Martis villa dicitur. Et foliis vicinum ripibus antrum. Multi hoc loco dubitant, de quo antrum vulcani poeta intellexerit. Nonnulli enim Hieram putant vna ex septem insulis Aeoliis intelligi, quas Itali vno vocabulo vulcanias appellant. Nam existimant natura soli ignea, per occulta comertia, aut mutari Aetnae incedia, aut subministrare. Sed quum oes deo ignium sacrae sint. Hieram vult vulcano precipue sacrata, quum plurimum colle eminentissimo nocte ardeat, de hac poeta intellexisse vult hoc non praedit, quum enim dicit Antrum vicinum ripibus foliis, ostendit antrum ipsum inter septem insulas non numerari, sed segregari ab eis vicinum, et proximum esse, ita ut de Hieram nequaquam sit intelligendum, vnde Nos exponimus antrum vulcani vicinum ripibus foliis Aetna montem Siciliam qui vulcano sacer est, et ex quo insule sicut diximus iant accipiunt incedia, aut ei subministrat. Estque vicinus ripibus Aeoliis, qui et Cyclopes tulit, nunc assidue ignibus flagrat. Sacrum fuisse vulcano docet Soli. his verbis. Vulcano Aetna sacer est. In Aetnae vertice hiatus duo sunt, crateres notati, per quos eructans erupit vapor premisso prius fremitu in praeruptas canemaz latebras etc. Sic et Valerius flaccus in ii. Argonautarum. Accipe aut bellis medicum, ut puluere pugnet. Sit comes Aetnae genitor quae flamma gessit Dona dei, hoc est vulcani, nam non minus Aetna mons dictus est a poetis domus vulcani, quam Lemnos et insule Aeolie, vnde Valerius flaccus Lemnos chara deo, nec fama notior Aetnae, aut Lipares domus. Motem autem Aetna vicinum esse Aeoliis testatur sic Strabo.

Imminet autem Aetna Littori catanensi et liparitanis insulis, quas plerique Aeolias vocant. Ita ut omnino de Aetna intelligendum sit, de cuius incedio rationibusque incedi multi scripserant ante Iuvenem, sicut Verg. Cuius carmen licet multum medicum adhuc extat, in quo per tui ignis multas ostendit rationes, docetque a poetis falso traditum sedem esse vulcani, his versibus. Principio ne quem capiat fallacia vani, Sedes esse dei, tumidisque efancibus igne vulcani mure, et clausis resonare cavernis. Poeta enim cecidit nere vulcanum in antrum Aetnae habitare, et ex faucibus suis

ignem emovere, vnde Iuven. Aetna appellavit antrum vulcani. Ait ergo nulli domum suam magis esse notam, quam sibi est descriptio Aetnae, et eius incedii, quod est vicinum ripibus Aeoliis. Insule autem Aeolie septem sunt numero in freto Siciliensi Ephestie notantur, i. vulcaniae. Lipare, Hiera, Strogile, Didyme, Eriphusa, Phoenicusa Enonymos dicuntur ab Aeolo qui ibi ipse illas regnavit. Quid agant venti, quae natura sit ventorum. Horum enim alii sunt frigidissimi, quales a septentrione spirant. Ii enim reliquos comescunt, et nubes abigunt. Alii humidi, ut auster, Africus, et precipue auster Italiae. Alii sicci, ut Corus et vulturus. Alii niviales, ut Aquilo et Septentrio. Gradines septentrio importat, et Corus. Aetnae auster. Tepidi vulturus et Favonius. Saluberrimus autem omnium Aquilo, noxius auster et magis siccus. Ventus autem est (ut quidam diffiniunt) anthere Seneca aer fluens in vna preterea, quia nunquam aer tam imobilis est, ut non in aliqua sit agitatione. Vulturus vero sic diffinit, ventus autem est aeris fluens vnda cum incerta motus redudatia. De ventis igitur multi scripserunt, ut Sene. in naturalibus. Veteres quatuor tamen seruare re per totidem mundi praes. Ideo nec Homer. plures nominat, mox autem posterior praeter octo addidit, ratione nimis subtili, et conspecta. Sunt ergo bini in quatuor celis praeterea de quibus abunde lib. i. Pli. Vulturus et Gellius, (ut diximus) Sene. in naturalibus. Ordo autem talis est, ut potius inferioribus quam superioribus coniungant. Platani Frontonis clamant quod agant venti et cetera. Sicque ostendit in edibus Frontonis varia quotidia a poetis recitari. Quas torqueat umbras Aecus. Alii qui hunc locum simpliciter accipiunt, quae de inferis scribantur, apud quos facus index sit constitutus. Ceterum ad id poeta respicit quod scribit Plato in gorgia suo, sic enim inducit Ioue loquentem. Constitui tres alios meos indices, duos quidem ex Asia Minoem. s. et Rhadamantum, vnum vero ex Europa Aecum, qui mortuos indicabit in trinio, ex quo portant vias, altera ad beatos insulas, altera ad tartarus, et Asiaticos quidem Rhadamantus indicabit, ab Europa igitur venerint Aecus. Minoi autem committam, ut indicet si quid aliis occultum existat, ut sic iustissime praedat iudicium, rectaque sit animarum transmissio. Ait ergo poeta sibi notum esse ex frequentis poetarum recitatione, Aecum indicem esse apud inferos, qui animas europeas indicet tamen. Torqueat, i. dicet et puniat. Ovidi. Noxia mille modis lacerabit umbra, tuasque, Aecus in poenas ingeniosus erit. Vnde alius furtine denebat aurum pelliculae. i. expeditioni.

tionē argonauit, videlicet, vñ Iason aureum vel-
lus fuisse. Cuius rei historia nota est ex Diodoro
in. v. Strabo aut lib. xi. auri velleris fabulam sic in-
terpretatur. Apud Colchos torretes deferre aurum, qđ
barbari pforatis tabulis pellibusq. villosis excipiunt,
vñ fabule ortu est figmentu. De argonautis aut apđ
latinos scripsit Vale. flaccus, apđ grecos vero Orphe-
us prius, mox Apol-
lonius. **Furtiu** b
est qđ furtiu et incio
Aeeta fuisse pñt.
Nam furtiu appel-
lamus qđ furtiu
furripit. vñ Pli. lib.
xix. sic scribit. Rurā
furtiuā tantā pueni-
re fertilius putant, si
cut apes furtiuas pes-
sime. Quātas incu-
let monychus omos, pñgñā dicit qđ fuit it r Lapythas

et Cētauros populos Thesalię, qđ historia ita se habet.
Quñ. n. (vt diximus in Achilleida) Perithous Hip-
podamiā duxit vxorē, circūuicinos populos oēs q.
deos cōnuocauit ad nuptias pter Martem. Quare indi-
gnatus cētauros iam mero calefactos ad rapiendam
Hippodamiā cōnuocauit aduersus Lapythas, eo certa-
mine furtiu Cētauros deletos fuisse. Sed hoc veritas
habet. Cētauros (vt scribit Stra.) aut funditus a Peri-
thoo deletos fuisse, illoz agro prorsus de solato, aut ip-
saz noie gentiu nūq. amplius existente, nec tali eoz
cōnuenti pdurante, si quid tñ adhuc restat adunati,
mēione nō insigniri. Monychus, nomē est pñuū
Cētauri. Ouid. fecerat attonitos noua res, hēi dede-
cus ingēs. Mōychus exclamat. Luca. Aut te iactātem
Monychon omos dictio est cōposita μοιχος. n. solus
dicit et ομοις vnguis, eqnos. n. pedes Cētauri habuisse
funt. Home. aut sepe dat hoc epitheton eqnis, qđ so-
lidis sint vngulis et non fissis. Omos. Qmī arbores
sunt qđ maxime in mōibus pueniunt, verg. Cantan-
do rigidus deducere mōibus omos. Frontonis pla-
tani ptem posuit pro toto. i. edes frontonis. Hic est ille
Fronto de quo et Mart. Vota tui breuiter si vis cogno-
scere marci Claz militię Fronto togę, decus milita-
uit sub Tito in emersione Hierosolymo, nā vnus fu-
it ex liberis et amicis eius, de quo multa Iosephus li.
vii. de bello iudaico. Frontoni cognomina a fronte
sunt dicta, sicut Capitonū a capite, author est Cice. in
primo de natura deoz. Est aut sensus. In edibus Frō-
tonis quotidie poetę aliqd recitant, ita vt tota domus
quotidie assiduū clamoribus resonet, ac per hoc sciat
qđ a variis poetis tractent. Nā nobiles romani edes
suas recitantibus cōmodabant. vñ et alibi Maculonus
cōmodat edes. Et Cor. Tacitus de Claris Oratoribus
loquens de poetis sic scribit. Nā et domū mutuat, et au-
ditorum extruit et subellia cōducit, et libellos disper-
git et. Per Platanos aut edium luxum et magnificen-
tiam ostēdit. Platanus. n. vmbre gratia ex alieno pe-
tebat orbe, tam late. n. rami vagabant, vt et in scam-
nis patulis arboris epularent gñdecim cōnuē adfiste-
tibus et ministris vmbre causa alebat, vñ illud virg.
in. iiii. Georg. Iamq. ministrātem platanū potatibus
vmbas. Tantiq. honore postea increuit, vt vino in-
fuso enuriret, cōpertū maxime id pdesse radicibus,

Pelliculę, quantas iaculetur monychus omos,
Frontonis platani conuulsęq. marmora clamant
Semper, et assiduo ruptę lectore columne.
Expectes eadem a summo minimoq. poeta.
Et nos ergo manum ferule subduximus, et nos
Consilium dedimus Syllę, priuatus vt altum

ant. Columne ruptę, ita dictū, vt illud verg. Et can-
tu querulę rumpit arbuta cicade, et illud Fregit sub
selia versu, et illud Soluent rursu tabulę. Assiduo le-
ctore, assiduo lectoris et recitatoris clamore. Expe-
ctes eadem, cū indignatione legendum, qđ nō solum
docti scribant, sed et indocti, iuxta illud Horatii. Scri-
bimus indocti doctiq. poemata passim. Et nos er-
go manū. Sensus est. Qmī docti inq. et indocti scri-
bant, possumus ergo et nos scribere, quū et grāmaticę,
et Rhetorice didicerimus. Erit autē ordo, ergo et nos
scribemus, manū. n. ferule subduximus et consiliū de-
dimus Syllę, potest etiā alius esse sensus vt sit. Ergo et
nos iam grāmaticen et Rhetoricę didicimus, vt sileā-
mus, et nihil scribamus, quū oēs, et docti, et indocti pa-
riter scribant vt oīno sensu sit, nimia indignatione
interficius. Estq. legendū ea interrogatione, quā cōtra-
rium videmur velle facere, q. d. nūm didici grāmati-
cen et Rhetoricen, vt sileam, et nihil scribam vt oīno
hec extrinsecus subducimus. Et ita dictū est. Et nos
ergo manū, sicut illud Impune ergo mihi. Ferule
subduximus. i. subtraximus, ac p hoc iam a grāmati-
cis eruditi recessimus. Ferule, virgę qđ manus pue-
roz ferunt, de qua Colu. Nec māibus mitis ferulas,
nec cruribus que, et ista Capparis, et tristes huius, se-
ruleq. minaces. Martia, sic in apophoreis Ingrate ni-
mū pueris, gratęq. magis. Est aut infirmisimū vir-
guleū fœniculo perq. simile. vñ Pli. foliis fœniculo,
Inani caule, natura eadem qđ anetho, et fructu similis.
De hac multa, et Theophrastus nulli authorē Ply. fœnicū
leuitas maior qđ ferule, ob id gestata baculoz vsu se
nectui prebet. Consilium dedimus Syllę. Ostēdit
(vt diximus) artem oratoriā se etiā didicisse, in qua
cū versaret sepe exercitationis grā suasorias declama-
uit. Nam in scholis suasorie tractadę pponerant ado-
lescētibz. Deliberat Agamēnon, an Iphigeniā imo-
let negante Chalcite nauigari posse. Item deliberat
Atheniēses, an trophea plica tollant Xerxē minitāte re-
dituz se, nisi tollerent. Deliberat Cice. an pmittere sa-
lutē Anto. orones suas cōnuat. Item deliberat Syllā
an deponat dictaturā pmittere. Senatu impunitatē.
At itē Iuue. talem declamādo suasoriā suasisse Syl-
lē, vt dictaturā deponeret, nā dare cōsiliū. Syllę est
fradere. Quinti. lib. iiii. Quū Cice. dabimus consiliū,
vt Anto. roget. Priuatus, vt altum dormiret. Hec
erat ratio

erat ratio suasoris, vt deposita dictatura quā sibi ipe
ad centū et viginti annos ascinerat tanq. grauissimis
soluitis curis altius dormiret. Nam sylla quū impiū
eius rogatiōe. Sulpitia trāsiret ad Mariū, indigna-
tus ex Asia in Italiam reuersus est, et ante urbem ad-
uersarioz septuaginta amplius milia ad portā colli-
nam occidit. Ingressus urbem quatuor milia inermi-
um, nulla seruata si-
de in villa publica
iterfici iussit. Marti
cineres erutos in Ty-
berim proiecit. Post
tantā hanc crudeli-
tatē, p summū ani-
mi et corporis crucia-
tū expirauit Puteo-
lis, quū dictaturam
deposuisset, morbus
autem quo cōsumptus ē, phthiriasis est appellatus. i.
pedicularis et πω των φθειρων, quos pedes et pedi-
culos vocamus corpore, scipsum erodente, et suppli-
cium sibi gignente, vnde est illud Sereni Sylla quō-
q. in foelix tali langore peresus Corruit, et misero se vi-
dit ab agmine Pasci. Quā foeditatē ne videntes intel-
ligerent, somno dissimulabat. De quo Pli. ita scribit
lib. vii. Agēno exitus vitę eius oīum pscriptoz ab il-
lo, calamitate crudelior fuit, erodente scipso corpore, et
supplicia sibi gignere, qđ vt dissimulauerit, et supre-
mo somno eius, cū imortuus quodāmodo est, creda-
mus ab vno illo inuiciā gloria victam, ad qđ poeta
videat alludere, quū ait, vt altum dormiret, eo gene-
re morbi ondit Ply. lib. vii. et Apuleus tertio Florido-
rum Pherecidem oronis pscice authorem cōsumptū
esse. Aleman ē, vt docet idē Pli. li. xi. ex clarissimis
grecę poetis eadē facultate oblit. Priuatus, depō-
sit imperio. Dormiret altū. i. p fundo somno. Hora.
Ter vncti trāsmāto tyberim somno, quibz est opus al-
to. Stulta ē clemētia. Antipophora est, qđ si aliqđ di-
xerit chartā nō esse pndā, et ipse rñdeat. Stulta ē hec
clemētia. i. stulta et ridicula ē benignitas tanti facere,
tā modicā chartę iacturā, et ita extenuat nō sine sum-
ma animi modestia vires igenii sui, qđ sciūt paucos
fore a quibz opus suū legat. Mart. Scribere psculos mi-
seras et pdere chartas. Clemētia aut pprie ē lenitas su-
perioris aduersus inferiōrē, et tpantia animi i pte vici-
scēdi, author Sene. Periturę, quā scio periturā, quū
nemo lecturus sit carnē meū. Quū tot vbiq. va-
tibus occurrat, quū tam multi poetę passim scribant.

Cur tñ hoc potius, rōnē affert, qđ potius Satyrā,
qđ aliud poematis genus sit scripturus, ordo aut erit, et
sensus. Edā. i. dicā et māi fīstabo. Cur tñ potius libeat
mihi decurrere hoc capō. Hoc capō, hoc gñe poema-
tis satyrici, sumpta metaphora ab iis q equos et curus
agūt p spaciosos capos. Magnus allūnus, periphasis
est Lucili, q ex Arica Rutilioz ciuitate natus, pri-
mus apđ latinos scripsit satyrā. In eo mira fuit, vt do-
cet Quint. eruditio et libertas, atq. ide acerbitas, et abū-
de salis, natus autē est anno anteq. Carthago inditionē
Romanoz per Scipionem redacta est, mortuus quo-
anno Furius Bibaculus poeta natus est. Cremonę, et
Cymbri superati sunt a Mario. Alumnus, i. pprie
dicit, qui alitur. Plinius Italia alumna oīum terraz
eadem et parens. Ouid. Pax nutrit cererē pacis alum-

na ceres. Non ignoro ab diuo Augustino notari Io-
nem alumnū, qđ si qui oīa alat. Pli. item lib. xxiii.
cap. xvii. passiva significatiōe posuit sic. Alia deinde
Adamātidem, Armenię, Capadocięq. alumna. Ve-
rum apud authores tali significatiōe, aut nūq. aut
rarenter inuenias, vñ fallunt, qui putant Italiam di-
ctam Alumnā a Plinio qđ alat, quum hoc dicat
Italiam tanquā fi-
liam ab oibus terris
alimēta accipere, eā
demq. tanq. matrem
oibus pber, sed quū
hoc longe clarus sit
qđ a nobis indigeat
explicari plura non
addemus. Flexit
equos, perstat i trās-
latione, qđ dixit cā-
po, equos ergo. i. stilum suū. Si vacat, si ocium est
ad audiendum. Dicimus. n. mihi nō vacat p impo-
nale. i. ocium nō est. Et ego vaco. i. ociosus sum, et ha-
beo ocium. Seneca. Non vacat mihi verba dūbie ca-
dentia cōsectari. Et paulo inferius. Non vaco ad istas
ineptias, ingens negociū in manibus est. Vaco item
capit pro operā do, vt Cicero vacat diligenter studiis
liberabz. Item vsurpat pro careo, vt ego vaco cul-
pa. Quum tener vxorem, vna est ex rōnibus, qua
re potius satyrā qđ aliud genus carminis sit scriptu-
rus. Est enim sensus et ordo. Difficile est non scribere
satyrā, quū tener spado dicat vxorem, et cetera. i.
difficiliter te cōtineas, quū satyrā scribas, sequitur
enim. Nam quis tam patiens, et illud facit indigna-
tio versum. Quasi dicat etiam si nolis non possis tibi
tēperare, quominus satyrā scribas. Ducat spado.
Indignatio est in libidine muliez, que quū a Domi-
tiano authore Trāglo reuocata ē lex Italia in adul-
teros moechis suis nubebāt, ne supplicio afficeretur.
Inter moechos aut erāt et spadones. Mart. Qđ nubis
proculina cōcubino. Ne lex Italia te notare possit. Nō
nubis proculina sed fateris, et alibi. Cur tñ Eunuchos
habeat tua Gelia queris. Panniche, vult fūti Gelia,
nō parere. Alibi. At prius o mores et spado moechus
erat. Alibi. Cum scie cōmunē vexat spado didimus
eglen. Simul et poeta ridet legem ipsam, cū iam exs-
cogitata est fraus. Nam quū reuocata sit ad pudori-
sanctitatē tuendā, mulieres ipudēt spadonibus nu-
bebūt, quibz oblectatē fuerāt. Spado aut et Eunuchus
dictiōes sunt gręę, idemq. significāt, dicit at Spad
ασπας qđ est anello et anulo, qđ ab eo testiculi auē-
lant. Vlpia. ait Spadonū noie eos et cōtineri, qui na-
tura spadones sunt. Eunuchus aut dicitur ασπας
ευνοος. i. cubili, et χω custodio, qđ id genus boium
adhibebat seruādis cubilibz regū et principū. Te-
ner, nā spadones molles sunt, et effeminati. Nenia
thuscum. Alia indignatio in muliez impudentiā, qđ
tpibus Domitia. in venatiōes et pugnas theatrales de-
scendebāt, vñ Mart. Hec iam foemina vidimus acta
manu. Statius in syluis. Stat iexus nudis, insciusq. fer-
ri. Et pugnas capit improbus virles. Credas ad T ha-
nam iurumq. Phasim Thernodoticas monere tur-
mas. Nenia autem nomen est impudicę mulieris, et
pro quacūq. impudenti muliere ponitur, que in ve-
nationes, et pugnas theatrales descendet.

IUVENA.

A iii

Aprum thuscū, emphasim habet, q̄si qui ceteris
eset ferocior. Mart. Thuscū glaudis aper populator, et
ilice multa iam piger. Aethole fama secunda fere.

Nuda māmā, habitū expressit procubentis i vultu
nera fere, sic n. mānē e sinu exerunt. Illud autē est fa-
tū, q̄d aliqui ad titum Amazonū referunt, quē sibi
dextram mamillam adhibebat, simplicitē n. locus est
accipiedus. Mam-
ma eadem dicitur et
mamilla et papilla et
vber. Māmā itē n.
veteres p matre ac-
ceperunt, sicut Tata
pro patre. Mart. Mā-
mas atq. tatas habet
Afra, sed ipsa tataz
dici, et mānū mā-
xima māmā potest.

Patricios oēs. De
Cinamo tōfore sui
ipsi intelligit, qui muneribus mulieris locupletatus
est, vsq. ad censum equestre, mox dānatus in Sicilia
exulavit, de quo sic Mart. qui tōfor fueras tota notissi-
mus vrbe. Et post hęc domine munere factus eques.
Sicanias vrbes, Aetneaq. regna petisti Ciname, quū
fugeret tristia iura fori. Qua nūc arte graues tolerabis
inutilis annos? Quid ficit infelix et fugitiva quies?
Non rhetor, non grāmaticus, ludine magister. Non
Cynicus, nō tu stoicus eē potes. Vendere nec vocē si-
culis plausumq. theatris. Q̄d superest, iterū Ciname
tōfor eris. Patricios, nobiliores denominatos a p̄ri-
bis. Nam cōdita vrbe Romulus centū elegit senato-
res, quibus reip. curam demādauit, hos patres ob vene-
rationē appellauit. Acta mox ciuitate, reliqui reges
numēz senatoz ampliare, ut, eosq. patres cōscriptos
appellare, vñ hoc postea seruatum est, ut Senatores
patres cōscripti nominarent. Qui ergo ex his p̄ribus
nascebant, patricii sunt appellati. Promocet, possit
opibus promocare, et se superiore ostendere. Gravis,
molesta, et minime grata, qualis solet ē iuuenibus.

Sonabat, tondendo. Quū pars, Indignat Iuue-
nalis Crispinum hoīem Aegyptiū ex serui cōditio-
ne ad cēsum equestre esse promectū. Nam Domitia-
no fuit gratissimus, eiusq. consilioz particeps, eū Iu-
uenalis, vbiq. infectat, et p̄cipue ea satyra. Ecce iterū
Crispinus, eduerso Mart. Laudat. Sic placitū videas
semper Crispine tonātem. Nec te Roma minus q̄ tua
Memphis amet. Ordo autē ē, quū Crispinus pars ni-
liace plebis, ut sit expositio pars. Pars niliace ple-
bis, i. seruis ex plebe, q. d. ex infimo loco apud Aegy-
ptios natus, hincq. est potissimū indignatio. Nilia-
ce, Aegypti. Nilus, n. fluius est Aegypti. Verna,

alumnus. Inter seruū et vernā, hoc iterū ē, q̄ serui ap-
pellant, qui in potestate nostrā venerunt, aut iure
belli, aut ēre cōparati. Vernē vero qui domi ex ancil-
lis nascunt, nā et ii in seruitute sunt, omnis n. Ancil-
lę foetus domini est. Dicti auctore Festo, q̄ tpe veris
nati sunt, q̄ id ipsi ad festum sit valde aptum. Inde
dicimus vernaculū omne q̄ intra parietes domesti-
cos alitur, ut gallinam vernaculam, equū vernacu-
lum, et linguam vernaculam. Canopi. Canopus
ciuitas est Aegypti, dicta auctore Strabone a Cano-
po gubernatore Menelai, qui ibi sepultus est. Quinti.

docet primo libro antea Canobon ab Aegyptiis voca-
tā. Ventilet, hinc pēdet oīs poetę fremitus, q̄ ho-
mo Aegyptius, et serui cōditione, ea sit mollicie, ut
annuali estui sint et ei pōderosi. Ventilet, q̄si refri-
geret annulū eximēdo illum e digito, et in aera leni-
ter iactādo. Nam vētilare est in aere aliquid iactare.
Apuleius in Asino aureo. Aureos resurgentes manu

Venti-
lare
Venti-
labrū

Figat aprum, et nuda teneat venabula mamma.
Patricios omnes opibus quum promocet vnus,
Quo tondete grauis iuueni mihi barba sonabat,
Quum pars niliace plebis, qui verna canopi
Crispinus tyrias humero reuocante lacernas
Ventilet estuium digitis sudantibus aurum,

uenerant Romani, ut annulos haberēt alios estuios
alios hyemales, ac si dicat lenem bratteā, et solum au-
reum, nam quod tpe estatis per leuitatem gestamus,
estuiū appellamus, ut vestes estuias. In annulis autē
(ut scribit Pl. lib. xxxiii. cap. i.) Alii pondera et ma-
gnitudinem auri ostentabant. Alii plures q̄ vnum
gestare labor erat. Alii bratteas inferebat leuiore ma-
teria, et ppter casum gemarū totam sollicitudinē am-
putabant, quibus pro annulis vtebunt, per annulum
aut aureum ostendit poeta Crispinū equestris fuisse
et censu et dignitatis. Nam annuli (ut scribit Plini-
us) distinxere alterum ordinem a plebe, ut semel co-
perant esse celebres, sicut tunica ab annulis seruatum
tantū. Sed annuli plene medium ordinē, tertiuq. ple-
bi, et p̄ribus inferuere. Humero reuocante lacernas,
idest reiectis lacernis in humeros, q̄si nimis pondero-
sis, tali habitu fuisse, et Colosum Domitiani ostendit
Statius in prima Sylua. It tergo demissa Chlamys.
Humeri, auctore Pl. hominis tū sunt. Armi quā-
drupedū. Tyrias, purpureas, nam Tyris insula sit
it Phenicię, palto mari septingentis passibus diuisa.
Nunc vero (auctore Plinio, et Quinto Curtio)
Alexandri oppugnatōis opibus cōtinens. Omnis eius
nobilitas Cōchylio atq. purpura cōstat. Lacernas.
Lacernę cōficebant ex variis coloribus, vnde apud
Martialem in distichis loquūtur lacernę coccinę. Si
Veneto prasinone fues, q̄ coccinea sumis. Ne fias ista
transfuga sorte vide. Item Lacernę beticę loquūtur
sic. Non est lana mihi mēdax, nec mutator ahenio. Sic
placeant tyrie me mea tinxit oris. Lacernę autē tum
albe, tum purpureę sumebant in spectaculis. Martia.
Spectabat modo solus inter oēs nigris murus Hora-
tius lacernis. Quum plebs et minor ordo, maximusq.
Sancto cū duce candidus sederet. Toto nix cecidit re-
pente caelo. Albis spectat Horatius lacernis. Alibi in
distichis. Amphitheatrales nos comedamur ad vsus,
Quū regit albescentes nostra lacerna togas. Idem in quā-
to. Edictum dñi deiq. nost. i. Dū laudat modo phasis
in theatro, phasis purpureis vber lacernis, et paulo in-
fra. Illas purpureas et antogates insit surgere lacernis
lacernas. Gemę maioris, i. p̄grandem gemam, ut
sit descriptio annuli leuioris bratteę, cui lapis p̄gran-
dis sit insertus. Appellatione gemę intelligimus oēs
lapillos

Lacer-
na

lapillos preciosos. Sabinus tñ ad Vitellium ait. Gē-
mas esse pellicide materie, velut Smaragdos, Chry-
solitos, Amethystos. Lapillos autē cōtrarie superiori-
bus nature, ut Obianos. Vedicetanos. Margaritas
aut nec gemis, nec lapillis contineri. Nam quis tā
Cōna patiens, quis n. inquit possit pati tantam vrbis ini-
quitatē, ut non moneat ad scribendum. Est autē ratio,
quare sit difficile nō
scribere, quū etiam
alia sint notatu gra-
uiora. Ut teneat se,
temperet sibi ne scri-
bat. Causidici no-
ua. Hinc maxie mo-
netur poeta ad scri-
bendā satyrā, q̄ sub
Domitiano frequis,
et pene publice accu-
sandi rabies existe-
ret, quę omni bello civili grauius togatā ciuitatē cō-
ficeret, adeo aures Imperator delationibus patefacie-
bat, ut nihil p̄pmodum tutum eē ita ut delator de
latorem timeret. Vnde sic cōquerit Plinius in pane-
gyrico de Domitiano. Vidimus delatoz indicium,
quasi grasatoz, quasi latronū, non solitudinē illi no-
uerant, sed templum, sed forum infederāt, nulla iam
testamēta secuta, nullus status certus, non orbitas, nō
liberi p̄deant. Multi igitur, inter quos et Causidici,
quū in ea re questum et principis gram esse cogno-
scerent, relictis actionibus forensibus ad delationes se
cōferebant, ut Matho, et Pompeius Falco, qui iisdem
epibus accusabat, ut alibi notatur a Iuue. Senior illo
Pompeius tenni iugulos aperit et susurro. Causidici
fuisse Pompeiū ostendit Plinius epistola, quę incipit.
Consulis an existimē te in tribunatu causas agere de
cere. Notat igitur oēs delatē res sub p̄sona Mathonis,
quę ex paupere diuitem factum eē videri vult quę-
su delationū. Pauperem fuisse ostendit alibi Iuue.
Matho deficit. Martia. Parua iogas magnos, sed non
dant hęc quoz magni. Ut leuius pudeat, iam Matho
parua roga. Eum alibi Iuenera. ostendit vilem causidi-
cū. Dic tibi qui sis Orator vehemens, an Curtius, an
Matho. Lēctica, ea p̄prie dicebat lēctica q̄ gestare-
tur, non tam primores viri q̄ matrone. Instar cubici-
li erat, et Lēcticari dicebant serui, qui lēcticam gesta-
bant humeris, gr̄ce exaphorū dixere lēcticam, quę a
sex seruis. Octophorū vero, quę ab octo gestaret. In
ea erant et fenestre, vnde alibi, clausa lēctica fenestra.
Traquillus in Augusto. A cōna in lēcticulam se lu-
cubratoriā recipiebat. Alibi Iuuenalis. Latis specula-
ribus antrum, nam antrum appellat lēcticā, cui spe-
cularia adhibebant. Quēadmodum et nostra etate vi-
dimus fōminam quādam primariam gallicam ge-
stari lēctica ex corio cōcto cū fenestris, adhibitis spe-
cularibus vitreis, ea autē gestabatur non a seruis, sed a
duobus equis mediam lēcticam intercipientibus. Le-
cticam autem velis auersis circūseptam fuisse docet
et Plutarchus in Eumene sic. Quo accepto Eumenes
incitatis lēcticariis, cursu delatus, ex vtiq. Lēcticę p-
te summonit aulem, magna lēctica manu proten-
dens. Et Mart. lib. ii. Quem grex togatus sequitur, et
capillatus. Recens, sella linteisq. loris, nam pro lēcti-
ca sellam poni manifestum est. Nona, nuper cōpa-

lēctica

exaphoro

rata delationibus, quū antea eēt pauper. Plena ip-
so, quasi qui cōmodius gestaretur solus, ut delicatus,
et luxuriosus. Delator, de Marco regulo intelligit,
qui (ut scribit Plinius in epistolis) Oium bipedum
fuit nequissimus. Multorū enim nobilium sub Do-
mitiano cedes molitus fuerat. Cassios enim et Came-
rinos accusauit, qui sub Nerone interempti sunt. Et
hunc (ut ipse refert)
tam Bebius Mas-
sa, q̄ Metius Carus val-
de timebant. Nā Re-
gulo inēperanter la-
cerant Herēniū Se-
netiōem, indit Car-
rus. Quid tibi cum
mortuis? Nūquid ego
Cassio, aut Came-
rino molestus sum?
quos ille sub Nero

Nec sūfferre queat maioris pondera gemmę,
Difficile est satyram non scribere, nam q̄s inique
Tam patiens vrbis, tam ferrens ut teneat se,
Causidici nona quum veniat lēctica mathonis
Plena ipso, et post hunc magni delator amici,
Et cito rapturus de nobilitate comesta
Quod suspēst, quē massa timet, quē mūere palpat

ne accusauerat. Delatoro, cultus accusator, nam
deferre est occulte accusare. Mart. Ecce reum Carus
te delulit, adsit agellus. Magni amici, i. imperatorii,
hoc est imperatoris amici et familiaris, nam magna
amicitia appellat imperatoris, ut alibi poeta. In quo-
rū facie miserę magnęq. sedebat Pallor amicitie, ut
ostendat ne amicos quidē imperatoris tutos fuisse a de-
lationibus. Rapturus, absumpturus, nā partem bo-
norū delationibus cōsequēbant nobilibus ipsis, aut
in exilium eiecit, aut trucidatis ab impatore. No-
bilitate comesta, nobilibus absumptis, et laceratis ab
impatore. Nam (auctore Traquillo) nihil pensi ha-
buit, quin p̄daret omni modo, bona vinorum, ac
mortuoz vsq. quaz, et accusatore, et crimine corripie-
bantur. Satis erat obici qualescūq. factum dictumq.
aduersus maiestātē principis. Hinc est, ut alibi cōque-
ratur poeta. Vnde sit, ut malim fraterculus eē gigan-
tū. Eius crudelitātē in panegyrico Traiani sic taxat
Plinius. Quū nuper inaniissima belua velut quo-
dam specu inclusa, nunc propinquo sanguine lam-
beret, nunc se ad clarissimorū ciuium strages cedesq.
profferret, et cetera. De eius spiciā sic, et Cor. Tacitus
in vita Iulii agricolę, p̄cipue sub Domitiano miseria-
rū parerat, videre et aspicī, quū suspiciā nra susci-
berent, quū denotandis tot hoīum palloribus suffice-
ret sensus ille vultus et rubor a quo se cōtra pudorem
muniebat. Quod suspēst, quod adhuc ab impato-
re nō est corosum et correptū. Massa. Bebiū Mas-
sam intelligit, et ipsam delatorem. Sensus est autē. Be-
bius ipse Massa, q̄ delator erat, delatōrē timebat, apud
principem, quī tatopere delatores fovebat. De Bebio
Massa sic Pl. in epistola ad Macrinū. Legati rursus
inducti, iterū me iam p̄sentem aduocatū postulane-
runt, implorātes fidem meā, quā erant contra Bebiū
Massam experti. De Massa Bebio sic meminit Cor.
Tacitus in vita Iulii agricolę. Et Massa Bebius tum-
rens erat. Mox hostē duxere Helvidiū in carcerē ma-
nus. Carus, delator et ipse fuit, de quo ut ante dixi-
mus Mart. Ecce reum Carus te delulit, adsit agellus.
Pl. lib. i. ad Voconiu (ut paulo ante dictū est) eius
sic meminit. Agnosce eloquentiam Reguli, lacerat
Herēniū Senectiōem, tam inēperanter quidē, ut di-
xerit ei Metius Carus. Quid ubi cū mortuis? Nūquid
aut Cassio, aut Cameino molestus sum? Palpat,

qui minere blandis. Nam palpare, siue palpari idem est qđ blandiri. Horatius Cui male si palpare recalcitrat vndiq, tatus. Lucilius. Hic vbi me videt sublan- ditur, palpat, caput scabit. Inde dicunt Palpoes adu- latores. Persius. Tu habet ille sui palpo. Trepido la- tino. Latinus mimus fuit, cuius locis vxoris Ty- meles mīmē plurimū delectatus est Domitia. vnde Mart. quā Thyme- lem spectas, deiso- remq, latinum. Illa fronte precor carni- na nra legas. Nam cōstat authore Do- nato i andriā Terē. viros mulieresq, so- litas agere comoedi- as. Summis, ad placādū. s. nō ad coi- tū. Aut. n. a superiore quem palpat mine- re nō coitu. Impudi- cam tū etiā extitisse

in. vi. satyra inuit illic. Quē toties textit perituri cista- latini. Oñdit aut poeta, ne psonā qđem gratā ipera- tori fuisse tūā a delatōibus. Nā latinus timēs delato- rē, ei clāculo submittebat vxorē ad placādū. Non ignoro a nōnullis, qđ etate nra i liberalibus studiis po- stremas ptes nō frūt, longa xboz contētiōne dispu- tatū. Thymelē mīmā fuisse, qđ itidē vt latinus a Do- mitia, populoq, fauorabiliter spectaret. Sed nō vxorē latini, qđ oia quū frivolis fulciant argumētis, nihil vi- deo. cur adhuc potius vxorē latini nō credā, qđ aliam mulierē. Quū pferim Iuue. oñdat Zelotypū fuisse Thymeles. Credibilis. n. est latinū Zelotypū fuisse vxoris, qđ alterius, quē corpus vulgaret. Sed quū res non magni sit momenti vnicuiq, sua sit existimatio. Illud tñ constat mulieri nomē inditum ab arte Sce- nica. εὐμελὴν enim pulpitum, siue scenam significat τὸ εὐμελὴν οὐκ ἵστοριον, nam τῇ ipsa placuit Thea- tris. Vnde Apuleius in Apologia appellat Choragiū thymelicum. i. scenicum apparatū et instrumentum, his verbis. Quia n. si Choragium thymelicū posside- rem, nūm ex eo argumētare etiam vti me cōsuesse Cragidii symmate hystionis, vbi Choragium accipi- tur, pro apparatu, siue instrumento scenarū. Non me- figit a Fulgētiō Choragiū falso interpretari finis vir- ginale. Quū te summoneāt. Alia est scribende satyrę indignatio, qđ. s. multi vetularū consuetudine locupletarent. Nam quū vetulis prurientibus offi- cium suū pstitissent, ab eis postea defraudatis libe- ris heredes scribebant. Mart. Insectaris anus, o quan- tum cogit egestis, quibus verbis innuit, talia adu- lterā, licet incūda non fuisse, fructuosa tñ extitisse.

Summoneant, a bonis tuis paternis. Noctibus, nocturno cōcubitu. Merent testamēta. i. bona quę per testm assequūtur. Quos euehit. Ordo est, quas vestica vetulę beatę, expositiue optima nūc via sum- mi pcesus euehit in celum. Vestica, pruritus et li- bido. Vetulę beatę, diuitis et opulente. Papinius in Syluis iam si (quisquis is est) inops. Beatus Cōiunā ducis esse gloriosum. Proper. Noli nobilibus, noli cō- fite beatis. Euehit in celū. i. ad excelsissimos opu- lentię gradus perducit, et proinde tanquā dii habent,

Optima nūc via, adiuvandū gestu, vt sit p irrifio- nē dictum. Summi pcesus, summi pgressus ad di- uitias. Vnciolam procleius. Antiqui, vt recitari- mus apud Persiū. Primonii in duodecim paries di- uiserunt, ita vt noīe assis totū cōtineretur, vñ dicit hę redē te reliquit ex asse. i. ex toto. As aut in duodecim

As

ptes diuidit. Sextantē quę sexta est pars assis. Quadra- tem quę q̄ta. Trien- tem, qđ tertia. Quin- cius a nūero est vn- ciaz. Semis dimidi- um assis. Septunx a septem et vncia. Bes dempto triente. Do- drā quadratē. Dex- tans sextatē dempto. Deūx dempta vna vncia. Vncia autē erat minima pars et duodecima assis. Est ergo sensus. Adulter- ros p membri sui qđ

litate, et laboribus accipere p̄mia. Procleius ergo tan- qđ male mētulatus, vñ tñ accipit vnciam primonii ex testō. Gilo aut imp̄se Draucus reliquū primonii accipit. i. deuncem, qđ est totū dempta vna vncia, qđ iam debetur procleio. per procleiū aut intelligit vñ bonū, et parū mētulātū. per Gilonē aut bene mē- tulātū. Quisq, heres, legendum est irrifione Sa- tyrica, et adiuvandū gestu, equū inquit est, vt vnus quisq, pro q̄litate mēbri laboribusq, suis accipiat par- tes primonii. Mercedem, expositio est. Sangui- nis, nā semē hominis (vt tradit phisici) nihil aliud est, qđ sanguis cōcoctus, et ideo mutat colorē. Ingui- nis. Inguen ab authoribus accipit pro parte genitali tam in mare qđ in fœmina, vñ Mart. Accessi quoties ad opus mixtisq, mouemur Inguinibus. Trāquillus in Nerone, virorūq, ac fœminaz ad stipitem deliga- toz inguina inuaderet. Cor. Celsus libro. vii. dicit te- sticulos depēdere ab inguinibus per singulos nervos. Quid in fustis. Et tumidū cornu durius inguē erat. Idē in eodē. Quūq, rubro pavidus inguine terret aues.

Palleat, adulteri. n. exhausti sanguine inūperato coitu pallent nō minus, qđ qui pedibus anguē calca- uere. Vt nudis. Ordo est, et sic palleat, vt paller ille qui pssit anguē calcibus nudis, aut vt paller Rhetor dicturus ad aram lugdunensem. Ad aram lugdunē- sem, hoc aut est ex historia. Nam Caligula edidit in gallia lugduni miscellos ludos, et hoc certamē quoq, gręce latineq, faciēdię, quo certamine frunt victori- bus p̄mia victos cōtulisse, eorūdem et laudes cōpone- re coactos. Eos aut qđ maxie displicuisse, scripta sua spōga linguae delere iussos, nisi sticulis obiurgari, aut flumine pximo mergi maluisent. Qui ergo in hoc certamē descēdebāt, incerti enētus rei pallebant. Lugdunū aut ciuitas est Gallię, quā nūc vulgo Leo- lugdu- nū appellant, quo ter et q̄ter ex Italia et Gallia merca- num

rhetor xerant. Lege Strabonē in. iiii. Rhetor, pro oratore posuit. Nam rhetor appellat, qui Rhetoricam docet. orator Orator vero, qui fm artis pcepta loquitur. Quid referam quāta, alia indignatiōis causa, in spoliatores enim cū pupilloz, tum puinciaz inehitur. Quid referam, quid dicam, quantū mihi estuent p̄cordia, quū videam quēdam, qui spoliis pupilli locupleta- tus, eo delitiaz pne- nit, vt lectica ma- gno grege comitū se quēte p vrbe geste- tur. quē autē poeta designet, nulla extat certa historia. Illūq, falsum est, qđ de Ce- cilio classico aliqui tradiderunt. In om- nes spoliatores nullo modo dici posse videt, quū dicat, hic spoliator quasi qui p̄tibis suis oibus esset notissimus. Prostantis. Differentia est inter p̄stare, et p̄stituerē. Nam prostare verbum est neutrum absolutū, et significat turpitudine corporis quęstū facere. Prostituerē autē est actiuū, si- gnificatq, qđ propriū est Lenonis, marem vel fœmi- nā publice libidini gra quęstus exponere, vñ et scor- tū ipsum appellamus p̄stibulū, vel qđ p̄stet, vel qđ an- te stabula hę sedeant, quę dicunt comuni vocabulo p̄stibula, sicuti ante Alicię meretrices appellabant in cāpania solite ante pistina Aliciōz x̄ari, quę- stus grā. Premat populū, hinc maxime indignat poeta, qđ rapinis pupilli locupletatus, tanto p vrbe fa- stu et pompa incedat, premat ergo calcer et vrgeat po- pulū quū gestatur lectica, vñ et alibi. Et ingēti curret super ora liburno. Gregibus, comitū, vel clientū, vel seruoꝝ, nā comitē accipere debemus, inquit Vul- pianus de iniuriis, eū qui comitē et sequat. Et (vt ait labeo) siue liberū, siue seruū, siue masculū, siue fœmi- nam. Et ita comitē diffinit, qđ frequērandi cuiuscūq, causā, vt sequeret destinatus est. Inter comites vtiq, et pedagogi erant. At hic dānatus, Indignatio in auaricia sui t̄pis, cum publicā tum priuatā. Cōqueri- turq, iudicia vana et iniqua. Hocq, maxime ppter Mariū priscum hominē Beticū. Hic. n. quū Africā provinciā, cui procosul p̄stierat spoliasset, nā ob inno- cētes cōdemnādos iterficiēdos et pecunias acceperat, accusantibus Afris Conuictus Tertullus septingenta milia, quę acceperat Marius, gratio inferēda censuit. Mario vrbe Italiaq, interdicēdum. Notat igitur poe- ta iniquitatē sui t̄pis, detestans maxime auaritiā (vt dixi) et priuatā pariter et publicā, quū id qđ puin- cialibus restituendū fuit in erariū sit delatum. At hic Marius adiuvandū gestu, et eo r̄su, quo solemus rem nefandā improbare, vt sit sensus. Tantū abest, vt hic Marius qđ condēnatus est, sollicitudine angat, vt etiā hilare et splēdide viuat, qđ qui talem cōdemna- tionē parufaciat. Sicq, innuit ex bonis provincialiū apud eum magnā partē esse relicta. Ordo aut est. At hic Marius dānatus inani iudicio ab octaua hora bi- bit exil, reliqua dicunt per parēthesim. At hic Mari- us ita dictū a poeta, qđ vincer p̄sensq, esset. Inani iudicio. Inane iudiciū appellat qđ puincialibus ni- hil p̄stierit, quū eis pecunia nō sit restituta, sed in era- riū delata. Quid. n. saluis infamia nūmis. Anni-

pophora est, qđ aliquis dixerit. Inane iudiciū nō est appellandū o poeta, qđ grāui infamia sit aspersus, et p inde r̄ndeat. Quid nocet infamia saluis nūmis? Ironi- ce aut enūciandū et vultuose, vt ostēdat hominē im- probū infamia a vitiis nō abstereri. Exil. nā (vt dictū est) vrbe et Italia ei interdictū est in biēniū.

Ab octaua. i. statim post octauā horam, nā come- disse ante nonā ho- ram mense destina- tā hoīs erat dissolui et luxuriosi, post no- nā igit comedebāt. Mart. Impat extru- ctos frāgere nona to- ros. i. lectos discubi- torios, vñ et Cice. in vltia epi. noni libri, sic scribit. Accubue- ram hora nona. Ab a et Ab plerūq, pro post ponū

tur. Pli. conceptu decimo die dolores capitis. A. item elegāter vsurpat, quū inter ptes dissidentes volumus significare alterutrum p̄pugnatores, et amicos, vt qui a Sylla erant, in Mariū arma sumpserūt, et qui a me nō erunt, ego cōtra illos ero. In alia et significatione accipit, quū in seruis minus operāq, discemit. Nam quū Romani ex seruis suis, aliis vterentur ad iter, vt mitterēt eos qđo liberet, eos appellauere a pedibus, vt ita diceret, voca a pedibus, trade hoc a pedibus. A pe- dibus venerūt, ita vt semp extrinsecus intelligant ser- ui, vt sit. Serui a pedibus venerūt, et voca suos. s. a pe- dibus, et sic reliqua. Mart. Cur non mēsa tibi ponā a pedibus. i. cur a te mēsa non ponā a pedibus. i. seruis a pedibus, vt sit dānatus casus. Eosdē circūpedes appel- lat Cice. tertia actiōe in verē. Circūpedes aut hoīes formosos et litteratos suos: eē docebat. Verres inqt Ci- cero, quū dicebat suos eē circūpedes Maleoli fuisse ne- gabat, vñ et poeta in. vi. satyra. Admotū a pedibus. i. seruis a pedibus. A liis aut ad litteras exscribēdas, quū dictaretur, quūq, libello a supplicibus datos exciperet, curāq, haberet, illos a manu. hos a libellis dixere. Sue- tonius in Cēsare. Philemonē a manu seruū, quēcem suā p venerū inimicis p̄miserat, nō grāuius qđ sim- plici morte p̄muit. Idē in Augusto. Gallo a manu qđ pro epistola p̄dita denarios quingentos accepisset, cura effregit. A manentes et eosdē appellauit in Nerone. Idē in Domitia. Epaphroditū a libellis capitali poe- na cōdemnāt. Idem in Claudio. Suscepit Polybiū a studiis, qđ sepe iter duos cōsules ambulabat, sed an oēs Narcisum ab epistolis, et Pallantē a rōnibus, hoc est qbus vteret ad studia sua, hoc est qđ legeret et pcurret, quū studiis vacaret, gręci eos Anagnostas appellant, αὐτὸν ὑποκω. n. idē est qđ lego, et qđ scriberet epistolas, quūq, oīum rez rōnes colligeret, vt accepit et expēsi.

Erui diis iratis. Ille dicit frui diis iratis, qđ licet eos infensos sibi ob scelera habeat, nullā tñ ab iis sentit pu- nitionē, sed iterim p oīa vitā hilare agit. Marius er- go licet deos heret iratos ob flagitia sua, tñ summa hi- laritate viuebat, nullū ab iis sentiens incōmodū. Idē etiā dictū est a Iunone apud Sene. cōquerēte. Hercu- lem abuti ira sua. Supat inquit et crescit malis, ira qđ nra fruit, in laudes suas mea verit odia, qđ. licet ei irata sim, nullū tñ ex hoc seruit incōmodū. Pro- uincia victrix, quę obtinuit, vt Marius damnares.

Provincia dicitur quasi procul victa ab Italia. Nam Italia provincia non appellatur, sed quae extra Italiam sunt vñ Plin. Iunior. Italicus ne es, an provincialis? Plin. li. iii. de naturali historia scribit de Gallia narbonensi. Italia inquit verius est, q̄ provincia. Et idem alibi in xix. loquens de cucumeribus Italia virides, et q̄ mimi in provinciis q̄ maximi et citrini, aut nigri. Col. lib. iiii. Non provincialis sed Italicus ager est. Apud Columellum est de natura provincialium vinearum ubi intelligit oēs vineas praeter Italicas.

Ploras, pecunia non restituta tibi. Coqueritur etiam Salus in labyrintho, provinciales reperiuntur, his p̄bis. Non peculiatum grati factus est, neq̄ per vim sociis ereptae pecuniae, quae q̄ gravia sunt, tñ pro consuetudine iam p̄ nihilo habent. Hec ego non credam. Si sū est, ego non credam. hmoi seculi nostri scelera digna carmine satyrico, quale Hora. multa lucubratiōe scripsit. Venusina lucerna. i. carmine satyrico, quo maxime Hora. vitia t̄p̄i sui est infestatus. Venusia autem civitas est in confinio Appuliae, et Lucaniae. Patria Horatii, q̄ ipse ostendit in sermonibus. Sequor hūc Lucanus, an Appulus anceps. Nam Venusinus arat finē sub vtrūq̄ colonus, ea sita est in via Appia. Lucerna, carmine lucubrato. Agitem, insequar notem. Sed q̄ magis, tacita obiectiōe diluit. R. n̄det. n. iis q̄ possent dicere, longe satius eē si scribant fabulę. Quid magis, subaudi scribam et seffer carmine. Heracleas. i. enūas et fabulas, de heraclea cōfictas, de q̄bus multa Diodo. in. v. Heracleas autem legendū est non aut herculeas, neq̄ a h̄c. n. gr̄ce dicitur, Hercules latine, et possessiōem Heracleus penultimā p̄dicta, hac rōne. q̄ apud gr̄cos Heracleus scribit per diphthongū u, sicut Aeneas, et Spōdens, et Medea, quae diphthongus cōvertit in e longā, ap̄d Latinos. Hercules autem interpretatur Iunonis gloria, neq̄ a. n. gr̄ce Iuno latine et a. n. gloria, q̄st Iunone persequente magnā sit gloria adeptus. Aut Diomedes, fabulas, et q̄ de Diomede et sociis eius narrant. Nam Diomedes Tidei et Deiphili filius Aetolię rex, quū bello troiano Venerē trāsfixa manu vulnerasset conante Aeneas filio suo auxiliū ferre, id passus est incōmodi, ut Venus in ultione sui furorē libidinis Aegiale vxori eius imiserit. Quae concepta amore Stheneli cuiusdam calami fratri, quē Diomedes tanq̄ bonorum suorum gubernatori reliquerat, cū eo cōcubuit, et ab eo adiuta mariū bello troiano redeūtem nō admisit. Ille vero sen ab vxore fugatus, sine pudore vxoris adulterat in Italiā nauiganit ad Daunū regem Appulie, vbi Arpos et Beneuentū cōdidit. Mox eū firuit in insulas q̄ duę sunt Diomedes appellatę e regione p̄ motorii Gargani cōtra Italiā nauigasę, ibiq̄ nunq̄ visum, socios i fluctibus submersos i anes eē a Palla de cōsors q̄ Diomedes dicitur. De q̄bus Plin. li. x. ca. xliiii. Ont. Str. et Soli. Verg. Et socii amissi petierūt etibera penīs. Fluminibusq̄ vagant aues, eas iuba catartactas vocat, et eis eēdetes oculos, igneo colore cetero cādidās tradēs. Aut mugitū labyrinthi. i. fabulā vulgatā de Theseo, de quo multa Diodo. in. v.

Hec ego non credam venisina digna lucerna.
Hec ego nō agitem, sed quid magis heracleas,
Aut diomedes, aut mugitū labyrinthi,
Et mare percussum puero, fabrumq̄ volantem,

et Plutar. i. eius vita. Quae fabula ita se hēt. Androgeus Minois filius, quū Athēas cōsensu oīum atheniensium cōcessisset regnare Aegeo suparetq̄ Athletas oēs, in amicitia venit filio Pallantis. At Aegeus veritus, ne aliquis a Pallantis filiis p̄ amicitia Androgei auxilio Minois pellere regno, Androgeū postis insidiis p̄ficientē Thebas obtrūcat. Minos accepta iniuria bellū Atheniensibus indixit. Supatis speravit, ut vii. pueros, totidēq̄, gines singulis anīs Minotaurū quoad vinearet, vorados mitterent, inter hos quū Theseus mitteret, p̄

cepit Aegeus gubernatori, si Minotaurū suparet filius, ut albis velis domū rediret, nigris si perisset. Theseus i Cretā delatū Ariadne Minois filia, eius pulchritudine capta, occidēdi Minotaurū rōne, Labyrinthiq̄ egressum docuit. Mugitū igit intellige Minotaurū, q̄ in labyrintho Cretesi custodiebat, quiq̄ a Theseo fuit interfictus, erat. n. biforū specie. Labyrinthi. Labirynthus edificii genus fuit, q̄ itiney ambages, occursusq̄, ac recursus inexplicabiles cōtinebat, crebris i ditis foribus, ad fallēdos occursus, redeūdūq̄, i errores eorū. Labyrinthos q̄tuor docet fuisse Plin. Primū in Aegypto. Hincq̄, tradūt Dēdalū sumptis exemplar eius Labyrinthi, quē fecit in Creta. Sed ceterā tñ portionē eius imitatū. Secundus hic fuit ab Aegypto Labyrinthus. Tertius in Leno. Quartus in Italia. oēs lapide polito fornicibus texti. Et mare percussum puero. i. est fabulā cōfictā de Icaro, et Dēdalo eius patre. Dēdalus. n. Atheniensis fuit (ut scr. Diodo.) Mitio nis filius p̄clarus architectus, q̄ a p̄ia fugit, dānatus ab Areopagitis ob hmoi cēdē. Talus. n. sororis filius, quū ab eo erudiret. Ingeniū acuminē rotā primū figurā adinuenit. Mox quū serpētis maxillā inuenisset, secūissetq̄ modicū ligni, imitatus serpētis dentū spissitudinē, ferrā ferrā excogitavit. Inuenit p̄terea tomū. Quū igit pluribus i rebus hoibus p̄fisset, et p̄ inde celebris eius esset apud oēs fama, ab Dēdalo inuidia virgēte interceptus est, q̄si ei turpe eēt gloria vinci ab adolescēte. Dānationē igitur fugiēs in Cretam venit. Minos ob artem fuit gratus. Labyrinthū enim authore Plinio ei (ut diximus) extruxit. Sed quum Pasiphe Minois vxor tanq̄ pulcherrimi amore deperiret, ei Dēdali arte supposita in bone lignea inclusa, decantatū fabulis Minotaurū genuit. Fertur Minos iratus, quū eum ad supplicium quereret, nec is inueniretur, p̄mia inuenientibus p̄posuisse. Dēdalus desperata nauigatione, alas sibi a Pasiphae absconditus fabricauit, et Icaro filio suo. Sed quū Icarus altius iter, ut adolescens peteret, liquefacta calore solis cera, laxatisq̄ alarum compagibus in mare decidit. Pater vero in Siciliam ad regem Crocalum delatus est. Percussum igit mare puero, subaudi Icaro, a quo postea Icarum mare denominatū cōstat. Fabrumq̄ volantem, Dēdalum. Sed hec omnia fabulosa sunt. Historia autem hoc habet. Vela Icarū et malum antennāq̄, Dēdalum inuenisse, et p̄inde fictum eos volasse supra mare. Dēdalus item authore Plinio dicit inuenisse fabricam materiā, et in ea feram. Ascā Perpendicularū

Perpendicularū, Terebram, Clutū, Ichtbiocollam.

Quū leno accipiat. Foedam sui t̄p̄i auariciam notat, quo multi marii pecuniae cupiditate ducti vxores suas ab aliis tractari p̄mittebat. Idem edocti dissimulare turpitudinis conscientia, suspiciendo, s. lacunaria, aut stertendo, quū moechus ingrediebatur. Idem etiam ab Horatio notatur. Sed insa corā non sine consilio Surgit marito, seu vocat iustor, seu nanis Hispanie magister. Dedece precliosus emptor, i. qui magno precio emit adulteria. Sēsus est. Cur hec ego magi fabulamenta fester, quū mihi ad respēdendū, tā multa ob scena occurrant, ut maritus vxoris suae pudicitia vendat. Leno accipiat. Domitia. (authore Tranquillo) p̄bros fornicis leccicay vsum ademit, inq̄, capiēdi legata hereditatesq̄, nā multi adulteri plerūq̄, p̄teritis liberis bona sua relinquebant moechis suis. Sed quū postea p̄ legem Domitiā moechi adulteroz suoz bona capere nō possent, ea bona maritis, qui tanq̄ vxorū suarū lenones erant relinquebantur. Aut ergo Iune. Inuenit legi inuētā fraudem. Leno. i. ipse maritus, qui dissimulato vxoris adulterio eam tractari ab adultero p̄mittit. Nam leno authore Vlpiano is dicit, qui mulieres questuarias p̄stituit, et is qui alterius negotiationis noīe hoc genus vitae exercet, vitupera si quis camponā exercens, in ea corpora q̄stuaris habeat, ut multi solent sub prextu instrumenti camponū p̄stitutas mulieres habere. Si capiendi. i. q̄ ius capiēdi legata, et hereditates sublatū est vxoribus lege Domitiani. Lacunar. Appellatiōe Lacunaris, et laquearis (nā vtrūq̄, accipimus in eadem significatione) intelligimus tabulata pensilia cōnationū reliquorūq̄ edificiorū. Sene. lib. xliii. epistolaz. Nec in hunc vsum pinus, aut abies destrēbat longo vehiculorū ordine vicis inremētibz, vtex illa lacunaria auro grana penderent. Idem in eadem. Hodie virtū tandem sapientiorē putas, quū versatilia cōnationū laquearia, ita coagmetat, ut subinde alia facies atq̄, alia succedat, et totiens tecta, quoties ferula mutant. Stertere. Differentia est inter stertere et dormire, ut quicūq̄, stertit dormiat, sed non oīs qui dormit stertit, est enim stertere dormiendo strepitū p̄ nares emittere. Naso vigilanti, q̄ reuerant non dormiat, sed somnū simulet. Quū fas esse putet. Cornelium Fuscū designare videt, qui puer aurige officium p̄stitit Neroni. Nam id in gram eius qui eodem aurigadi studio tenebat, multi ex nobilibz faciebant. Putabat. n. Neri pudorē aurigationis suae tolli posse, ceteroz nobilium multitudine aurigantiū, p̄bis postea Domitiani cohortum pretorianaz p̄fectus, bellum gessit aduersus Dacos, vbi occubuit. Vnde alibi. Et qui vulneribus senabat viscera Dacis Fuscus marmorea mediatas prelia villi. Nobile fuisse Fuscū ostendit Tacitus his verbis. Procurator aderat Cornelius Fuscus ingens etate, claus natalibus, post Neronis tēpora senatorio ordine deposito se

in oculū quietis cupiditate cōtulit. Sicq̄, poeta Fuscū notat nō sine sūma indignatione, q̄ quū foeda egerit adolescētiā, audeat postea dignitatibus et honoribus se dignū putare, q̄si poeta innuat hoīes tñ vitiosos ad honores pubei et sublimari. Nā (ut diximus) Fuscus p̄fecturā cohortū pretorianaz adeptus est, quū indignus videri posset, iam foedata adolescētiā auri-

Quum leno accipiat moechi bona, si capiendi
Ius nullum vxori, doctus spectare lacunar
Doctus ē ad calicem vigilanti stertere naso,
Quum fas esse putet curam sperare cohortis.
Qui bona donauit p̄sepibus, ē caret omni
Maiorum censu, dum pernolet axe citato
Flaminiam puer automedon, nam lora tenebat

gatione. Alii et sunt cōmentatores, q̄ nō de Fusco, sed de Tigillino intelligendū putēt, q̄ Neroni gratissimus fuit, et p̄fectus cohortis pretorianae, is etate suā impudice et libidinosa egit. De quo sic scribit Tacitus, Ophionis Tigillinus obscurus parētibz, foeda puer-

ritia, impudica senectū, p̄fecturā vigilum et p̄torii, et alia p̄emia virtutum, q̄ velocius erat vitii adeptus, crudelitātē mox, deinde auaritiā, et vitia scelera e. ercuit, corrupto ad omne facinus Nerōe, quēdā ignaro ausus, postremo eiusdē defector et p̄ditor. Idē paulo inferius sic ait. Tigillinus accepto ap̄d Sinuesanas aquas supreme necessitatis nūcio, inter supra cōcubinaz et oscula, fectis faucibus cōcidit. Ideo alibi. Nerdum ille scenicus Tigillino. s. cū pellicibus suis cōmitate arma cōtra ciet. De eo itē sic Iosephus de bello iudaico. De Nerone refert recusant quēadmodū de honestatē imperiū neq̄simis hoībz Minphidio et Tigillino, et idignissimis libertoz p̄missa re. p. Hinc ergo appet Tigillinū gratissimū fuisse Neroni, et bona sua cōcubinis et pellicibus condonasse, potuit et in gram principis aurigare. Sed quū in ambiguo sit, de quo poeta potissimū telligat. Vnusq̄, si nentū horū p̄babile visum fuerit, aliqd per se q̄ ad loci explanationē faciat, excogitet. Satis est hūc locū ex iis esse, apud poetā de q̄bus adhuc q̄rendum sit. Cohortus. cohortus Cohors pars decima est legionis. Nā in legione decē cohortes eē debere tradunt, q̄ de re militari scripsere. Cōstabatq̄, equibus et pedibz, sed maiore semper pedum numero, lege Vegetiū, et Modestū. P̄sepibus. i. equis alendis, si ad aurigationē referas, si autē ad supra cōcubinarum, p̄sepibus expone Lupanariibus, et pellicibus ipsis. Cicero in Pisonem. Verum audis in p̄sepibus, audis in stupris, audis in cibo, et vino melius autem est referas ad aurigationē, q̄ bona impenderit alendis equis. Nam sequitur, dum pernolet axe citato. Flaminiam puer Automedon. Dū pernolet, cōsumpsit inquit bona maiorum, dum in gratiam Neronis aurigat, et aurige officii p̄stat ipsi Neroni. Qui (authore Tranquillo) Sporū suū aurigatū ornamentis excelsū, leccicay, vestim, et circa cōuentus mercatusq̄, gr̄cie, mox Romę, circa sigillaria comitatur est idēdem exosculans. Et licet Tranquillus leccica vestū scribat, potuit tñ et curā vehi. Dū pernolet, p̄positionē detractā nomini addidit verbo, ut sit dum volat per flaminia. Flaminia. i. viā quā Caius Flaminius lepidi collega deuictis liguribus ab Roma Ariminū vsq̄, traiecit. Puer Automedon. i. ipse Fuscus auriga, sive Tigillinus, ut Aur-

Tigillinus)

quedonē posuerit p auriga, q Diorei fuit filius, et an
nga Achillis, unde a poetis usurpari solet pro auriga.
Ovidius. Tiphis et Antumedon dicar amoris ego.

Ipsē tenebat. i. Fuscus, seu Tigillinus. Quum se
iactaret, hoc est quū ipse Nero per multa lascivie bla
dimenta comitaretur. Spoz, et sepe oscularetur. Nam
iactare se alicui est scipsum illi dare, ingerere, insinua
re. Amicē lacema
te. i. Sporo, quē ideo
appellat amicā lacer
natā, quā quū perdit
eū amaret, conatus
est exectis testibus et
in muliebrem natu
ram transfigurare, eū
etiā cum dote et fla
meo per solēni, nu
ptiarum celeberrim
mo officio deductū
p uxore habuit, er
go amicam lacema
tam genere foeminino poeta per cavillationem appel
lauit, ac si diceret amicē masculē, hoc est amicē quē
vir omnino erat. Nam lacema vestis ē virilis de qua
antea. Tyrias humero renocante lacemas. Non ne
libet medio ceras implere capaces. Aliam affert in
dignationis causam ad scribendam satyrā. Non ne
inquit etiam in quadringio, et propatulo libeat mihi
scribere, quasi loco minime scriptoribus cōuenienti
quū poetę secreta et feces sū soleant querere. Quū iam
Regulus, qui per falsa testamētis est locupletatus tan
to fastu vebatur per urbem, ut petulantius nihil sit.
Sicq. poeta cōqueritur in precio et honore, dumtaxat
illos esse, qui p scelera ad eximias opes puenere, qua
lis fuit ipse Marcus Regulus, de quo supradiximus il
lic. Magni delator amici. De eo sic Plinius Iunior,
Aspice Regulum, qui ex paupere et tenui, ad tantas
opes per flagitia processit, ut ipse mihi dixerit, quum
confideret q cito sexcenties iestertium impleturus ēet,
inuenisse exta duplicata, quibus portēdi milies et sex
centies habiturum, et habebit, si modo, ut coepit alie
na testamēta (quod est improbiūmū genus) falsis
his quorum sunt illa dictauerit. Hunc laudat Marti.
Asperando, quū diues et potens esset, ut etiam Pli
nius docet, eundem etiam testamentorū captatorem
offendit, omniumq. bipedum nequissimum appel
lat. Non ne libet, nō ne impetus est. Sic Alibi. Vl
tra Sauronatas fugere hinc libet. Ceras capaces, ta
bellas ceras, in qbus antiqui scribere solebāt. Ca
paces, amplas, et quę multa capiant, quum et materia
ampla sit. Quadringio, quadringia dicuntur spacia,
vnde quatuor vię deflectāt, sicut trinia, vnde tres.

Qua
dringia

Exa
phori

Quum feratur, hinc ē omnis indignatio. Sex
ta cernice, idest Exaphoro, hoc est lectica gestata a sex
seruis, q lecticarii (ut diximus) appellabant. Hinc
atq. inde patens, idest cuius latu neutra ex parte sit fi
patum, quum solus sit in lectica. Nam delicati erat,
et luxuriosi solum gestari, ut supra de Mathone causi
dico, aut reuera patens, idest qui ab utraq. parte pate
ret, et conspici posset. Cathedra, idest lectica, quam
etiam sellam appellant. Mart. libro quarto in Afrum
salutantem. Nec vlla cathedra est. Cui non mane fe
ras irrequietus ane. Pene nuda, pene vacua, quū

in ea nemo esset pręter eum. Nam et litus nudum
in quo nulli sunt habitatores appellamus. Papinius
in syluis. Nec littora pauper. Nuda tenes. i. vacua, et si
ne edificio. Alii autem (quod omnino placet) intelli
gunt nudam. i. detracto velamento, ut conspiciatur,
nam lectice ita se habebant, ut ab utroq. latere posset
aperiri. Multum referens, multum delitiis moce
natē reddēs, ac si di
cat mollis et delica
tus, qlis fuit Moece
nas, cū n. delicatam
fuisse ostendit Seneca.
his vobis. Quō Moe
cenas vi xerit notius
est q vinarari nūc
debeat, quō ambula
uerit, quomodo de
licatus fuerit. Non
Oratio eius eg. solu
ta est, q ipse discin
ctus. Item non sta
tim hęc quum legeris, hoc tibi occurrer, hūc esse qui
solus tunicis in vrbe semper inceserit. Nam etiam
quum absentis partibus Cesaris fingeretur signum
a discincto petebatur. Alibi Iuena. Vestem purpi
ream teneris quoq. Moecenatibus aptam. ab Horatio
Malthinus appellatur, pax enim cerā mollem si
gnificat. Demissis Malthinus tunicis obambulat.

Supino, molli et delicato. Mart. Nusq. delitię supi
niores. i. molliores. Supinus item p supbo et erecto po
nit. Persi. Italo q honore supinus Fregerit heminas
areti edilis iniquas. Supinū et dicimus quū quis uer
sa facie ad coelū cubet. Signator. Signatores ait Pe
dianus eos ēē, q aut testamētis, aut causis se subsigna
bant. Hi aut testes erant, quos septē esse oportebat, qui
testamētis signacula imponebāt, atq. se subscribebāt,
nequa fraus fieri posset, posunt autē oēs testes, ut tra
dit Iustinianus imperator vno annulo signare testa
mentū. Falso, aduerbium est. i. falso signator, ut sit
falsarius signator. Lantum, delicatū, et diuitē. Nam
Lantū appellantur, qui in victu delicatiora et electa se
ctantur, politioniq. cultu domesticū viuunt. Exi
guis tabulis, modicis testamētis. i. quę modico verbo
rum amfractu cōdita essent, et omnia bona vni relin
querent non adhibita multa scriptione, iuxta qd di
ctum est illud in Satyra. xii. Atq. omnia soli Forfan
pacuio breuiter dabit. i. paucis verbis, quū eum re
linquat heredem ex asse. Gemma vda. i. annulo si
gnatorio, qui salina humectatus imprimatur cere. Nā
multi signare gemma annulo inserta, multi et auro
tantum, ut Claudii Cesaris principatu reperitum.

Occurrit matrona potens. Ita dictum, qsi ei am
bulanti occurrat matrona venefica, vel occurrat in
mentem mihi venit, ut sit adest etiam matrona ve
nefica, quę reprehendenda est mihi. Et per hanc quā
cunq. veneficam nonnulli intelligi volunt, quę tem
poribus poetę veneficia misceret. Alii vero speciali
ter de Agrippina Claudii uxore, in qua opinione, et
nos sumus, intelligi volunt, quę (ut scribit Tranquil
lus) Claudium maritū medicato fistulit boletis post
adoptatum Neronem. Nam poeta ita plerumque de
moris loquit, ac si viderent pręsentem, essent, ut de
Crispino, Mario Prisco, Mathōe causidico. Potēs,
utpote

utpote Claudii imperatoris vxor et mater Neronis.
Nam matrona semper dicit de nobilioribus. Suet.
In vespasiano sic ait. Agrippinam timens potentem,
adhuc apud filium, aut potens, q ut author est Cor
nelius Tacitus, summā rerum ex arbitrio diu mode
rata fuerit. Porrectura molle calenium. i. venenum
vino inditum. Nam venenum vino misceri tibus
Iuuenalis maxime
in vsu erat. Martia.
Diceris hac celebs
factus quater esse la
gena. i. veneno la
gena infuso. Mol
le, lenē et suauē. ver
gil. Tunc et molli
ma vina. Cale
nium, vinum capa
nium. a Calibus civi
tate capnię, de qua
verg. lib. vii. Quiq.
cales liquunt. Tota. n. campania (authore Plinio)
optimi vini est feracissima. Rubetam, veneficiū
ex rubeta. Rane. n. rubetę (ut scribit Plini. lib. viii.)
Et in terra, et in humore viuunt plurimis refert me
dicaminibus, quę deponere quotidiis, et resumere pa
sti dicunt, venena tū sibi reseruant. Idē in. xxxii.
Sunt quę in vepribus tū viuunt, ob id rubetę no
mine, quas greci phrynos vocāt, gradissime cuncta
rū geminis veluti comibus plene veneficio. Idem
libro. xxv. cap. ix. Sunt et ramis venena rubetis maxi
me. Viro sitiente, pro sitienti, ut sit casus pro casu.
sic Ovidi. et fas omne facit fraude marita soror, p fra
tri. Et verg. Heret pede per. i. pedi, et alibi Nec sospite
dirū Optabis nato finis, pro sospiti nato. Loch
sta. i. ipsa matrona tanq locusta magistra. (Est enim
casus noiatiui). Nā locusta mulier fuit veneficii pe
riusissima, quę imperante Nerone velocissimū et pre
sentaneum venenū coxit, qd Britanico cœnanti de
dit, quo gustato statim cōcidit. Melior, peritior cę
teris. Instimū. docet. Rudes propinquas, rudes
alias matronas vicinas. Alludit autem ad historiā.
Nam et Nero locustę pro nauatū opera impiuitatē,
prediaq. ampla, sed et discipulos dedit. Effere, ver
bum est funebre. Terentius Effertur, Imus ad sepul
chrum venimus. Nigros ppter venenū. Per fa
mam et populum. Endiadyo est. i. per famam popu
li, nam varius solet esse populi rumor orta veneficii
suspitione. Aude aliquid, mira excādescentia hoc
dictum, adiuvandū, est gestu, ut et rei indignitas, et
indignatio dicentis exprimitur. Non est inquit mi
rum si tam multa flagitia sunt in vrbe, quum iam
nullus sit in precio, nisi qui sit impense sceleratus, ut
sit sensus. Si vis in vrbe Roma in aliquo esse precio,
aude aliquid dignum carcere, aut exilio. vnde Ply.
Iunior ad hęc sententiā sic ait. In ea ciuitate in qua
iam pridem non minora premia, imo maiora nequi
tia, et improbitas, q pudor, et virtus habent. Sicq. poe
ta improbos tps sui mores notat. Breuibz gy
aris, hoc est paruis infulis, qlis est Gyaris vna ex Spo
radibus. Nam damnati in infulas modicas relegabā
tur, tanq ad pœnam grauiori exiliū. vnde illud in sa
tyra decima, ut gyari clausis scopulis paruaq. fery
pho. Titus (authore Tranquillo) Delatores affidre

Cales

Rube
tam

Espero

Porrectura viro miscet sitiente rubetam,
Instimūq. rudes melior locusta propinquas
Per famam et populum nigros effere maritos.
Aude aliquid breuibz gyaris et carcere dignum
Si vis esse aliquid, probitas laudatur, et alget.
Criminibus debent hortos, pretoria, mensas,
Argentum vetus, et stantem extra pocula caprū.

in foro flagellis, ac fustibus cesos, ac nouissime tradu
ctos per Amphiteatri harenam, partim subici in ser
nos, ac venire imperant, partim in asperitima insula
rū aduehi. Criminibus debet hortos, dupliciter hic
locus exponi potest, ut sit sensus. Romani inquit de
bere videntur (ut recitamus ex sententia Plinii)
ingentia premia improbis, et sceleratis, ut ex eo pen
deat. Aude aliquid
breuibz gyaris, vel
sic quod magis pla
cet. Si inquit impro
bus, et nefarius fue
ris, opes et dignitates
adipisceris, nam alii
scelerati qui hortos
delicatos, magnifica
ptoria, et alia huius
modi bona possident,
debent ea omnia cri
minibus, q adepti

sunt illa per crimina et flagitia. Estq. traslatio a debi
tore, qui creditori debet pecuniam mutuo acceptam.
Sic enim dicimus idustring magistrī omnem doctri
nam tuam debes. Et patrię consuetudo Ciceroni de
betur. Vnde est etiam illud Plinianum in septimo.
Versum heroicū pythio oraculo debemus, ut sit sen
sus. A gnoscimus bñficio oraculi pythii versum he
roicum nos habere, et illud in octauo. Corporū tutela
pecori debetur. Tale est illud Iasonis ad Medeam in
vii. meta. O cui debere salutē confiteor coniunx, erit
ergo sensus. Scelerati homines agnoscunt bona quę
possident, beneficio scelerum se esse adeptos. Hor
tos, qui ad amoenitatem tū, et voluptatem parantur
variis cōstiti arboribus, et numero tū pluratino. Hor
tos magnificentissimos habuit Mecenas in Exqui
liis. Item Lucillus, in quibus Mesalina vxor Clau
dii occisa fuit. Pretoria, h loco magnifica in agris
edificia intelligit, vnde Tranquillus in Calligula, in
extrucone pretorioz atq. villarum. Idem in Tito.
Cuncta pretorioz suoz ornamēta, operibus, ac tem
plis destinauit. Mart. Ad lapidem Torquatus habet
pretoria quartū. Pretoriū etiam appellamus impera
toris tabernaculū in castris. vnde prefectus pretorii, et
Cohors pretoriana, quę circa pretoriū vigilaret atq.
assideret. Mensas, ciueas intelligit, quę tantę erant
taxationis, ut tanto auro rependerentur. Mart. Acci
pe foelices athlatica munera syluas. Aurea qui dede
rit dona minora dabit, ex athlātē enim monte manu
ritanę mittebātur harum sumptus foeminine, ut do
cet Plin. lib. xiii. viris exprobrabant, quū ipsis luxus
margaritaz exprobraretur a viris, et pcpio erant in
precio, quę candida pannonū vndatim imitterent, vñ
Seneca de Tranquillitate. Placet mensa nō varieta
te macularum cōspicua. Argēum vetus, i. pocu
la argentea antiquis (ut ait Seneca) nominibus ar
tificum nobilia, ea et Archetypa dicebātur, et ex eo
enim antiquū significat, et tūc oō formam. Plini
item scribit. Subito ars celandi argei exoleuit, sola
iam vetustate censetur vsq. attritis celatuis, ut ne fi
gura quidem discemi possit. Et statem extra po
cula caprū. Nam varię in poculis figurę excidebā
tur, maximeq. caper, quod animal sit in infamam Bac
cho. Mart. in. viii. Stat caper in phiala thebani velle

Horti.

Preto
rium

Caprū

ra phixi cultus, ab hoc mallet vestra fuisse soror. Ea aut vasa anaglypha sunt appellata ab asperitate et celaturis eminentibus. Statem extra. i. extantem et celaturam eminentem. Ovid. in metamor. Sed altius extantem signis, multumque in potere massę Ingētem manibus tollit cratera duabus. verg. in. v. Cratera impressum signis. Quem patitur, alia indignatio scribende satyre, turpitudine sui ipse notat. Duo enim reprehendit, et quod Socris, ut libidinem natus suas predo contumpan, et quod natus luctu cupiditate foceris suis nefando concubitu obsequantur. Alii vero (quod non placet) exponunt, reprehendi

Corruptore.

Corruptor, fuprator, nā corrūpere plerūq; accipit p adulterare et fuprare. Trāquillus in Cefare. Cōstans opinio ē plurimas et illufres forminas corrupifse. Idē in Domitia. Frater filiam adhuc virginē nō multo poft alii collocatā vltro corrupit. Idem in eodē. Nec defuerit, q; affimarēt corrupitū Domitia. et a Nerua fuccesfore mox fuo. i. fupratū. Corruptore item capif, quū aliq;e precio inducimur ad aliqd. inhonestū faciendū, vñ dicimus corruptū ēē indicē. Corruptore ēē dicimus, quū aliq;e a virtute in vitia defleētimus, vñ appellamus mores vrbis eſe corruptos. i. deprauatos, et a prioribus veſtigii obliquatos. Anare, que magis lūco q; puditię cōſulat. Quem. s. poetaz.

Pretexta.

Patitur dormire, et nō mori ad Satyrā scribendam. Quem sponſe turpes, quem. s. poetā patitur dormire, et nō excitari ad Satyrā. aliud enim obſcurniſſimū vitium ſui ipſi notat, hoc eſt viros vitiis nubētes. Nam multi reperiebant, qui ſolemni nuptiaz riu nuberent, qd et a Nerone factū fuiſe ſcribit Trāquil. qui ita Doryphoro libertō, ut ipſi Sporū dempſit, voces quoq; et eiulatus vim patientium virginū imitatus. Alibi Inue. quadringēta dedit Cracchus iſtertia dote, et paulo infra Que cauſa offi- qd quiritis imbit amicus. Spōſas igit turpes intel- lige viros, qui viris nuberent. Adulter pretextatus. Illud ēē conquerit poeta q; pueri in ea etate, que ab omni turpitudine, maxime reſilire debet, iam adu- leria nouerint, qd et etate noſtra non ſine qdam nature iniuria fieri videmus. Pretextatus. i. puer adhuc. Nam pretexta veſtis erat, quā pueri vſq; ad quartū decimū etatis ſue annū utebant, dicta (authore Ma- crobio) q; ei purpura pretextaret, amicitiam puenilem pretextatā appellat Mart. Tu mihi ſimplicibus Man- ni dilectus ab annis. Et pretextata cultus amicitia, ut ait pretexta vtet etas puenilis. Inſtitutū fuit Tarq- nii Priſci, q; deuētis Sabiniſ triumphū egit, filiūq; ſuum annos. xiiii. natum, q; hoſtem iſterfecit, bulla aurea et pretexta donauit, vñ hęc ingenioſ puerorū inſignia eſe ceperunt. Quam antea inſtituto Tullii Hoſtili terrii Romanoꝝ regis, pretexta eſt magiſtra tuā. Bulla vero geſtame triūphantium, ſumpto vſu ab eibruſcis ſuperatus. Sed de hoc ſupra Latius dictū

eſt ex auctoritate Macrobi. Si natura negat. Tam multis inquit, tamq; variis cōtaminata eſt ciuitas vi- tiis, ut ſi a natura negatum ſit carmen ad ea exagitā- da, ipſa tñ animi indignatio carminis faciendi ratio nem ſubminiſtret, bene aut ait, ſi natura negat. Nam ex ſentētia Democriti poetica natura magis q; arte cō- ſtat. In qua perſuaſione eſt et Cicero pro Archia, vbi

ait. Ceterarū rerum ſtudia, et doctrina, et preceptis, et arte con- ſtare, poetam natu- ra ipſa valere, et mē- tis viribus excitari. et quaſi diuino quodā ſpiritu inflammari. Eſt autem ſentētia generalis, quā tamē ſibi accommodat, ut dicat ipſam indigna-

tionem, poſſe vel facile vnicuiq; etiā nudi verſum ſubminiſtrare. Qualemcuq; poteſt, ſcilicet facere etiā ſi non ſit decora elegantiā. Quales ego vel cluuienus. Senſus eſt et ordo. Indignatio facit ver- ſum qualemcuq; poteſt, et talem qualem ego facio, vel Cluuienus facit. Satyrica autem meritum ſuum ſe nominando extenuat, ut licētius Cluuienum no- tet, ut malum poetam ſui temporis. Solent enim poete breuiter et vrbaniſ per tranſitum homines no- tare, ut alibi Lanſiam, ut mulierē bibacem, et ebrio- ſam notat. quantum Lanſia bibebat. Horatius Da- malim, Non multi Damalis meri Baſſum threicia vincat amyſſhide. Ex quo Deucalion. Senſus eſt et ordo. Quicunq; vitioꝝ genera valuerant inter mor- tales, ex quo genus humanum inſtauratum eſt a tē- pore Deucalionis, votum. s. ira. Timor et ceteri affe- ctus ſunt ſarrago et matena noſtri libelli. Pollicetur ſe de omni genere vitiorum eſe dicturum, que inter mortales vignerunt, vſq; a temporibus Deucalionis.

Deucalion aſcendit montes, nota eſt fabula carmi- ne Ouidii. temporibus enim Deucalionis et Pyrrha eius vxoris diluuium fuit, quo vniverſis orbis ſub- merſus eſt. Deucalion vero ſolus cum Pyrrha in ca- cūmen montis pamaſi fugiens, illic tam diu ſuit, quo rhe ſe ad equor deſcendit. Mox ceſſante diluuiō in planū de- ſcendentes oraculum Themidis de inſtauratiōe hu- mani generis conſuluerunt, acceperuntq; oſſa matris poſt terga iacienda, ſic enim poſe genus humanum recuperari. Quam igitur diu anxii fuiſſent, vbi nam poſſent oſſa matris inuenire. Demum intellexit Deu- calion terram matrem eſe omnium rerū, lapides ve- ro oſſa terre dici. Itaque quū ab vtriſq; lapides iacti eſſent poſt terga, qui a viro iacti ſunt in viros, qui a muliere in ſceminas conuerſi ſunt. Sicq; humanum genus eſt reparatum, veritas vero alia eſt. Nam ut ſcribit Iuſtinus lib. xi. Amphitheaton athenarum re- gis tēporibus aquarum illuuiēs maiorem gręcię par- tem abſumpſit, ſuperſuere quos refugia montium cō- perunt, aut ad regem Theſſalię Deucaliōem ratibus euecti ſunt, a quo propterea genus humanum condi- tum dicitur. Montem, Pamaſium. Nymbis tol- lentibus, hymbribus equor argentibus. Nymbi ſunt pprie hymbres repentini, precipites et improprie. Plu- uię vero ſunt inges. Sortes, oracula Themidis. Caluerūt

Caluerunt anima, ſm eos locutus eſt, qui igneam animam eſe dixerunt. Quicqd agunt homines. omnes inquit animi affectus quibus hominum mē- tes perturbant, et ſic a ratione diſcedunt, ſunt ſarrago et argumentū operis noſtri. Votum, deſiderium, et appetitio alicuius boni, Poeta alibi quid tam dextro pede concipis, vñ te Conatus non poeniteat votiq; per

acti. Timor, opi- nio magni mali inu- pendentis. Ira, ex- pſis quidā (ut ſcri- bit Seneca in primo de Ira) dixerūt iram breuem inſaniā eſe, vñde Hora. Ira bre- uis ſuor eſt. Alii ve- ro ſcribit Cicero in Thuculanis] Ira libidine eſe viciſcē, di eius qui videat ſe ciſſe iniuriā. Sene. in ſecundo de Ira, ita

diffinit. Ira eſt cōcitatio animi ad vliōnē volūtatis iudicio pgenis. Voluptas, duplicē ſcimus eſe vo- luptatē, et honeſtā, et inhoneſtā. Honeſtā, quū illam ponimus ad deſoſtrādā animi hilare affectiōnē, ut ſi dicamus, ex leſtiōe Plinii nō ſolum fructū, ſed et mirificā corpū voluptatē. Inhoneſtā, quū ex turpi aliqua re dicimus nos voluptatem ſummā coepiſſe.

Gaudium. Gaudia, ſci. Sene. ad Luciliū. Gaudium niſi ſapiētī nō cōtingere, eſt. n. ut inq; animi elatio ſuis bonis vi- ribusq; fidētis, vulgo tñ ſic loquimur, ut dicamus ma- gnū gaudium nos ex illius cōſulatu aut ex nuptiis, aut ex partu vxoris pcepīſſe, q; adeo nō ſunt gaudia, ut ſe- pe initia future triſtitie ſint, gaudio aut iunctū eſt nō deſinere, nec in cōtrariū verti. Itaq; quū dicit Verg. et mala mētis gaudia, diſſerte qdem dicit, ſed paze pprie. Nullum. n. malum gaudium eſt, voluptatibus hoc no- men ipoſuit, et qd voluit expſſit. Cice. in. iii. thucan. appellat gaudium, quū animus rōne mouet placide at- q; cōſtante. Quū autē inaniter et effuſe anim exultat, tū illa letitia geſſit, vel nimia dici poteſt, quā Stoici ita diffiniūt ſine rōne animi elationē. Diſcurſus, animi noſtri vagatiōes, quibus ad varias rapimur cu- piditates. Nam hominū mētēs rōnis oblitę tranſiere ſunt, eaq; cupiunt et appetūt q; plerūq; magis nocēt q; pſunt, poteſt et in rebus honeſtis diſcurſus exiſtere. Diſcurſus ergo ad animū, non ad corpus referas, ut ſit. Ipi affectus et perturbatiōes animi, quibus qſi qbusdam ſurtis mens hoīs nūc huc, nūc illuc agitatur, poteſt etiā reſtricti ad labores matuinos ſalutadi potiōres, p ver- bum. n. diſcurſo ſalutadi officiū peragebant. Mart. li. vii. Diſcurſus varios, vagūq; mane, et faſtus et aue- potentioꝝ. Idē alibi. Et matutiniū portat ineptus aue, Sene. in libro de traq;llitate ſic ſcribit. Circūcideda ē cōuerſatio qſis ē magne parti hominū domos et thea- tra et fora perratiū, vñ ſequit Sportula, deinde forū iuriſ, peritus Apollo atq; triumphales, ſed prior ſnia magis placet. Farrago, materia et argumentū, me- taphoricos aut dictū. Nā Farrago pprie eſt id, qd ex pluribus ſatis pabuli cauſa datur Immetis, dicta ſm Var. q; primū in farracea ſegete ſeri coepta, aut q; ſi- ro ceſſa ſit. Libelli noſtri, operis noſtri. Et qñ vbe

Aue

Farra- go

Nym- bus phouia

rior, ſubaudi ſuit, q; nūc et etate nra ac ſi dicat nūquā ſuere plura vitia ad rephēdendū. Vitioꝝ. i. animi prauitatū. Maior ſumus, metaphora ſumpta a navi gātibus, quoꝝ vela quāto maiore explicāt ſunt, tan- to maiore vim ventoꝝ excipiunt. Alea qñ, ſubau- di magis vexauit, vel habuit, vel aliqd tale. In alea ſunt talis, Teſſera, Alueolus, et oia id genus, q; in va-

Alia

rietate fortunę conſi- ſtant. Eſt. n. alea ipſe caſus ſive euentus lu- di. Pla. in Curodio- ne, Talos poſcit ſibi in manum, pūocat me in aleam ut ego ludā. Ouid. de nuce. Quatuor in nucebus nō amplius alea to- ta ē. Mart. Alea par- na nices, et nō dan- noſa videt, vñde Alea aliquādo p for- tuna et euentu ponit.

Lin. Nec tā celebrē aleā vniverſi certaminis timens, ſic et illud Plinianū de Cicerōe extra oēm aleā inge- nū poſitus. i. extra oēm fortē et euentū ingenii, ut nō poſſit euenire, ut qſq; ſit Cice. pſtatiō, ut ſit metapho- ra ab alea. i. ludis, q; oēs ſunt in fortuna et caſu. A pul. in. iii. met. Ancipitis machinę ſubiit aleam. i. fortu- nā et dubium euentum. Neq; n. loculis, tanto inquit ſtudio aleę tenent, ut in ludum deſcendant, non cū modica pecuniā, ſed tota arca. Loculi. n. capſule ſunt, Loculi et receptacula nūmoꝝ et annuloꝝ, et id genus pſcioſaꝝ reꝝ. A libi Gēmaꝝ princeps Sardonycus, loculis que cūſtodit ebrius. Hora. in ſermo, ut heres iam circum loculos, et clanes letuſq; onansq; curretet. A pul. in. iii. met. Inbet decē aureos (ut ipſe hēbat) ex loculis au- numerari. Fiebant ex chore et ligno. Mart. Hos niſi de flama loculos implere moneta Non decet argenti vi- lia ligna ſerant. ſi aut, ut modici in arca cōtinebant. Loculis et alia ſeruari legimus, ut illud apud Plin. vii. Pollicē Pyrrhi in dextro pede, cū reliquo corpo- re cremari non potuiſſe tradunt. Conditūq; loculo in tēplo. Loculo et efferri mortuos, docet diuus Lucas in euāgelio. Noli flere, et acceſſit et tetigit loculi. i. ipſum pheretrū. Caſum tabulę, ad dubium ludi euentum, nā huiusmodi ludi, fortunę, et caſu (ut diximus) ſunt ſubiecti. Caſum autē a cadendo dicimus, q; ois caſus poſitus ſit in fortuna, nā in tabulā iacti tali caſu effici- unt, aut Venerē, aut Caniculā, aut aliud punctū, ſicq; cadere dicit punctū, qd formitū non induſtria venit, vñ Teren. in Adelpis. Quasi quū ludas teſſeris, ſi il- lud maxime qd eſt opus, iactu nō cadit illud qd ca- dit forte, id arte, ut corrigas. i. qd euenit. Cice. lib. i. de diuinatione. quatuor tali iacti caſu venerē efficiunt, non et centū veneres, ſi quadraginta talos receris caſu ſuſturos putas. Idem alibi. Dixi multa de caſu, ut ve- neredū eſt. Tabulę, liſorię. s. in qua iaciunt tali ſtri- tillo, alio vocabulo ipſam tabulam alueolum appel- lamus. Preſſia quāta, an rixas et altercationes, que ſepe inter colluſores oriunt. Vñde eſt illud apud Trā- quillū in Auguſto. Nos mi Tiberi quinquaginta ſatis incunde egimus. Liſimus. n. per oēs dies, fortunę alea toriū caleſcimus, ſteter, tuus magnū clamoribus ē

SATYRA

essit. Quid item in tertio de arte amandi, loquens de
ludis. Tra subit deforme malum, lucetq, cupido, tur-
giat, rixq, sollicitusq, dolor. Crimina dicuntur, reso-
nat clamoribus ether. Inuocat iratos et sibi qsq, deos.
An assiduū ludentium certamē quēadmodū verg.
nocturnos cōsibitus prēlia vocauit. Dispensato-
re armigero, existente illic armigero, hoc est seruo ar-
migerō, q officium
prestat dispensatoris
dño ludēti. Nam ar-
migeri serui erant, q
dñm suum sequētes
scutum reliqua, ar-
ma gerebant. Plan-
tus in Casina. Poti-
us q illic seruo des ar-
migerō nibili atque
improbo. Et paulo
post eundem scutigerulū appellat sic. Qui (malum)
homini scutigerulo dari iubet. Trāquillus in Augu-
sto. Germanoz manu vsg, ad cladem varianā in-
ter armigeros circa se habuerat. Ait nunc poeta eum
fungi officio dispensatoris, vt pote q ludenti dño nū-
mos subminiaret. Nam dispensatore seruis eligebat,
qui et dispēabat curiq, habebat vniuersę rei dome-
sticę de quo illic scripsit Iuue. Et qui dispēsat frangit
sibi, eum greci Oeconomō appellat, vñ ab aere dis-
pensando dictus est. Nam pecunia pendebat, vnde
et Stipēdium es q dābatur militibus dictū, q stipē
pendebat, et sic Dispēdium, q in dispēdendo solet mi-
nus fieri damnuū significat, cōtra Cōpendium est lu-
crum, vñ Dispēdiosis damnosum. Cōpendiosis lu-
crosum significat. Simplex ne furor an nō inquit
ille censendus est, extra oēs rōnis terminos, qui centū
sustinet sestertia ludo aleę perdere, et seruū frigentem
negligit, nec vestit. Sestertia. Sestertiuū primū fuit
quarta pars denarii, quo tpe quādecim decusis is va-
lebat, hoc est decem asses, sit aut a semis et tertium, eo
q cōtineat i se asses duos et dimidiū tertii, dicimus et
genere masculino sestertios. Horrenti, frigenti. Per-
sus. Scis comitem horridulum trita donare lacerna.
Quis totidem erexit villas, nimiu et multingrum
in extruendis villis luxum notat, nā non vna cōten-
ti villa plures extruebat, marmoribusq, adomabant.
Villa pprie est edificium erectū ruri. Pli. Neq, sin-
dus villam querat, neq, villa fundum. Quis fer-
cula septem, in luxum ciboz et lauticiam priuata in-
furgit. Sic Sene. Deinde ad coenas lauticia tran-
siret, et illic cōmendatio ex nouitate, et sola ordinis cōmuta-
tione captat. Est ergo sensus et ordo. Quis annis fuit, i.
quis ex antiquis ita luxuriosus, vel in cibis, vel edifi-
ciis, vt nūc pene oēs sunt, ex frugalitate igitur et sim-
plicitate antiquoz damnat luxuriam, et ciboz, et edi-
ficioz sui tps. Nam frugalitas antiquis fuit (autho-
re Valerio) qsi quēdam mater bonę valletudinis, ini-
mica luxuriosis epulis, et aliena nimie vini abūdan-
tię, et ab omni imoderato veneris vsu auersa. Co-
enauit secreto, non cōquerit q in ppatulo nō coenent,
q ab antiquis scititū est, qui mos tpius Iuue, et
multo ante defuerat. Sed q intra priuatas edes mul-
tiunge luxuriosq, et lautę parent coenę. Secreto ergo
in domo priuata. Septem fercula, varia et diuersa
ciboz genera, nūmez posuit finitū pro infinito. Cō-

mendat Augustus a Trāquillo q coenā temis fercu-
lis, aut quū abundauissime scnis pberet. Appellatioe
aut ferculoz intelligimus epulas generali vocabulo.
Horatius. Multaq, de magna superent fercula coena.
Seneca detestās luxum sui tps. Hodie vtrum tādē
sapienterem putas, qui versatilia coenationū laqueos
et ita coagnētant, vt subide alia facies, atq, alia sic
cedat, et totiens recta
quoties fercula mu-
tentur, hoc est epule.
Fercula et appellant
quęcūq, feruntur in
pompa triumphoz
ludis, et sacris, vnde
Cice. in officiis. Ca-
uendum est, ne tardi-
tatibus utamur in-
gressu mollioribus,
vt similes pompaz ferculis esse videamur. Trāquil-
lus in Cesare, pontico triumpho inter pompe fercula
trium verboz pñdit titulu, veni, vidi, vici. Nūc
sportula primo. Cōsueuerat diuites Romani, vt libe-
ralitatem, et munificentia suam ostenderent, ad rectam
coenam admittere pauperes clientes a qbus comitati
fuisent. Rectam aut coenam intelligo, q apud diui-
tem splendide et laute coenarent. Sequit. n. Votaq, de
ponunt qq longissima coenę, nam cum dñis coena-
re cōsueuerunt, vñ Trāquillus in Nerone ait, publi-
cę coenę ad sportulas sunt redactę. Sed quū ea cōsue-
undo forte fastidiosa videret, rectā coenā renouauit
Nero ad sportulam. Postea vero Domitianus spor-
tulam ad coenam rectam, vñ Mart. lib. viii. Promis-
sa est nobis sportula, recta data ē, vñ apparet id nō
seruatum mortuo Domitiano quū poeta hęc scripsit.
Dabant igitur obsonia plerūq, et pecunię ex sportula,
vñ Trāquillus in Domitiano, ita scribit. Atq, inter
spectacula muneris largissimum epulum si primū
tiali sacroz quidem die knauū equitūq, panariis ple-
bei sportellis cum obsonio distribuit. Martialis. Dat
Baiana mihi quadrantes sportula centū. Ceterę spor-
tula non dabat tñ ex priuato, quāntum etiā ex publi-
co veltigali cliētibus et pauperibus dabaturq, etiā in
nuptiis. Apuleius in secunda Apologia. Quippe ita
placuerat in suburbana villa potius, vt iūgeremur, ne
cines denuo ad sportulas cōuolarent. Quam igitur
hanc tñ pauperes captarent, cōqueritur Iuue. nunc
tantam esse Romanoꝝ auaritiā, vt et nobiles diui-
tes et magistratus eam quoq, captare nō pudeat. Spor-
te aut et Sportelle, et Sportule nummoz (authore Pe-
diano) erant receptacula, denominatę a sparto herba
hiberica ex qua cōficiebant. Plautus in Menechmis.
Sportulam cape atq, argētum, eccos tris nūmos, ha-
ber. Vñ sportula nō tñ pro receptaculo nummoz,
quāntum et pro muneribus, quę clientibus (vt dixi-
mus) darentur ponitur, vt sit continens pro contento.
Nūc hoc tpe, hac etate nra auarissima. Parua,
cōqueritur imminutam esse prioris sportule liberalita-
tē. Primo limine. Primo edium ingressu. Tur-
be togatę, i. quā viliores et pauperes clientes deberent
capere. Nam (vt scribit Asconius) Toga cōis babi-
tus fuit, et marium, et sceminaz, iuxta qd appellauit
Verg. Romanos gentem togatam. Sed postea ptexta
honestoz tñ fuit, toga vilioz, vnde pauperes clien-
tes, vt

Spor-
tula

Spor-
tula

Toga

PRIMA.

VIII

tes, vt viles quū ibant saluatum sumebant togam.
Mart. Mane vel a media nocte togatus ero. Eiusdē
distichon est in Apophoreis cui inscriptio est toga.
Si matutinos facile est tibi rūpere somnos. Mentita
veniet sportula multa toga. Ille tñ, qui sportulam
dispartit. Faciem prius inspicit. Hinc apparet spor-
tulam nō omnibus pauperibus, sed tñ iis cōsueuisse
dari, q in officio suis
sent circa diuitem,
faciem et intuei, an
ex clientibus sit, qui
cū dño salutarerit.
Suppositus, sub-
diticius, et loco alte-
rius positus. Fal-
so noie, expositio est
subditici. Agni-
tus, ex clientibus do-
mini. Iubet a pē-
cone vocari, hinc ē
ois poetę indignatio,
q sportula nūc nobilioribus erogetur, quę antea dū-
taxat dabatur, vt diximus pauperibus. A pēcone.
Pēco is dicitur, qui iubente magistratu, clara et lata
voce aliquid ad populum enūciat a pēcēdo. Idem
Curio. Mart. in epistola secūdi libri.
Epigrammata curione nō egent, vt sit epigrammata nō
egent voce aliena, quū per se ipsa se aperiant et mani-
festent. Apuleius in primo limine hoc eodem voca-
bulo vtitur. Non qdē curiosum, sed qui velim sci-
re, vel cūcta, vel certe plurima, vt sit sensus. Non sum
quidē pēco, qui velim quę audierim vulgare, quo
more (vt dixi) clara voce enūciat iubente magistra-
tu ad populu. Ipsos troingenas, satyrica indigna-
tione dixit ipsos, qsi quos rei pudere deberet. Tro-
ingenas, nobiliores qsi quoz origo sit a troianis, iro-
nicos aut dictum. Vexant, celebrant, et frequētant.
Et ipsi, q. d. et ipsi, quos pudor rei absterere deberet.
Nobiscum, s. clientibus. Da pretori, verba sunt
dispensatoris. Veteres oēm magistratū cui pareret ex-
citūs ptoem appellauerunt, q paret exercitū, teste
Varone, a quo et in castris tabernaculū ducis ptoiū
est appellatū, et porta ptoia in castris, quā exercitus in-
prelium educitur, quia initio ptores erant, qui nunc
cōsules, et i bella administrabat. Eum etiam (vt tra-
dit Linius libro. v.) ptoem dixerūt, qui ex patribus
creatus ius in vrbe diceret, penes quem magistratū
omnis publici priuatiq, iuris potestas, vt et nouū ius
cōdere, et vetera abrogare facultas esset. Idq, ob magi-
stratus honorē ius honorariū est vocatū. Quū tamē
regia illi essent insignia, vt apparatu consulis par-
videret, licet oēs nō amplius sex habuit, de quo Pom-
peius de origine iuris sic scribit. Pretor creatus ē quū
cōsules auocarent bellis finitimis, neq, eet qui in vr-
be ius redderet. Isq, vrbanius est dictus, q in vrbe ius
diceret. Post aliquot deinde annos, nō sufficiente co-
pretore, q multa turba etiam peregrinoz in ciuitate
veniret, creatus est et alius pretor, qui peregrinos ap-
pellatus est. Capta deinde Sardinia, mox Sicilia, et
Hispania, deinde Narbonēsi prouincia, totidem pre-
tores quot prouincię in diuisionē venerant creati sunt.
Cicero in secūdo de legibus. Iuris disceptator, qui pri-
uata indicet, indicariue iubeat pto est. Iuris ciuilis

Pretor
Pretor
rium
ptoria
porta

custos esto huic potestati paret. Tribuno. Tribu-
noꝝ duo extitere genera, tribuni, s. plebis, et tribuni
militū. Tribuni militū dicti sunt, q terni ex tribus
tribubus. Ramnū, Lucerū, Ticiēsum olim ad exer-
citum mittebant. Tribunoꝝ aut militū officiū est
milites in castris cōtinere, ad exercitationē pducere,
claves portarū suscipere, vigilias interdū circūire, fru-
metationibus cōmi-
litionū interesse, fru-
metum pbare, me-
sire fraudem coerce-
re, delicta castigare,
principiis frequēter
interesse, querelas cō-
militonū audire, va-
litudinarios inspec-
re, ex his etiam erat
Tribuni q dicebant
gratii ab eo (vt scri-
bit Varro) q attributa
illis erat pecunia,
quā militibus redderent. Idq, qd attributum erat di-
cebatur et militare. De tribunis grariis sic Trāquillus
in Cesare. Tribunos grarios, qd erat tertius, s. genus
iudicū sustulit. Tribuni plebis in monte sacro a ple-
be creati sunt, qui eam defenderent quū plebs a patri-
bus secessisset, anno fere, xvii. post reges exactos. De tri-
bunis multa leges apud iuriscōsultos. Liniū, Vege-
tium, Appianū, Modestū, Varonē, Festum, Geliū,
et Plutarchum. Sed libertinus prior est, verba sunt
Iuue. Libertinū more satyrico ridētis, q magistratū
nō solum sequet, sed etiam pponat, adiuvandū aut
est pñunciatione, libertinus aut generaliter effacci-
piendū, i. ipsi libertini. Nec mirum libertinus eo por-
tē dignitatisq, fuisse puectos. Nam vt scribit Plin.
lib. xxxv. cap. xvii. pretoria ornāmēta a senatu decre-
ta sunt iubente Agrippina. Claudiū Cesaris libertis,
vt cum laureans fascibus remitterent illo, vnde pedi-
bus cretans aduenissent, ad qd oio poeta respexit, vñ
sequit. Vincant diuites sacro nec cedat honori Nup
in hanc vrbem pedibus, qui venerat albis. Prior
est, se potiorē magistratū facit, sequit enim, prior ego
adsum. Libertini dicunt (authore Caio de statu ho-
minū) q ex iusta seruitute manumissi sunt. De-
fendere locū, tueri locū meum, sicq, poeta moraliter
ostēdit hoies p diuitias efferri in superbiā. Natus,
subandi sum. Ad euphratē, in Armenia, i. ex serui-
li sim cōditione. Nam Euphrates fluius est (autho-
re Strabone) q ex Niphate monte Armenię defluit
in mare rubrū, prius tñ Babyloniā per mediū diui-
dit, et Tygri cōiunctus Mesopotamiā facit, illinc ser-
ui multi mittebant. Molles, qd in aure fenestre ar-
guerint, i. quā rem, s. me natum ec in Armenia, siue
Capadocia, quę sunt cōterminę, arguerint molles fe-
nestre, i. onderint et pbanerint, i. mollia aurū forami-
na. Nā in Oriēte (vt scribit Pli.) lib. xi. cap. xxxvii.
viris aurū gestare in vrbibus decus existimabat. Idē
in phemio libri. xii. sic ait loquēs de vniouibus. Ad
hoc excogitata sunt aurū vulnera, vñ et diuus Hie-
ronymus ad Principiā virginē sic. Ille et solent auri-
bus pforatis rubri maris piosissima grana suspende-
re, quę aut ad ornāmēta aurū gestabant Inanes ap-
pellatę sunt. Pli. lib. ix. cap. lv. Antonia Drusi mure-
ris

Es mi-
litare

euphra-
tes

Inau-
ris

tia conuenissent. tum qui sedes autum, et volatus obferant, inaspicatum esse captibus angustia dicitur vnius tantum cornicis obsequium. Sic ille addit, sed in numismatis aureis duobus Faustine angustie manifestam prorsus imaginuculam nup mihi Laurentius medicis ostendit cum titulo ipso concordie, non possem huic opinioni non suffragari, nisi id obfaretur cornix rostro non crepitat quod facit ciconia. Nam ut scribit Plinius, suere ciconis linguas non esse confirmaret, unde rostro tunc crepitant. Solinius Plinius secutus sic scribit. Aues istas ferunt linguas non habere sonum autem quo crepitat, otis potius quod vocis esse. Vnde Ovidius in metamor. Ipsa sibi plaudat crepitate ciconia rostro, quid

de hac historia sentiedum sit alii diiudicent. Ego propterea locum simpliciter esse accipiendum, ut dicat Romanus coli concordiam, quae quum auido nostro, hoc est domiciliis nostris discedit, magnos faciat strepitus, nulla et illic potest esse quies, ubi concordia non est. Ergo salutato nido, hoc est desinito domicilio. Nam salutare domum dicimus, et quum venimus, et abimus, unde dicimus. Ille abiit non salutato hospite. Et ille abiens mihi salutem dixit, hoc est vale, unde Cicero ad voluminium vltima epistola septimi libri ait. Ego vero multam salutem, et foro dicam et curie tecumque, vitam multam, et cum oibus nostris amatoribus. Concordie autem edem a diuersis Romanorum extructam fuisse constat, eamque non vixit Camillus, ut scribit Plutarchus in vita eius his verbis. Post die autem congregati decreta tulere, ut concordie quoad modum Camillus voverat, in foro et in contione ingens pro rebus bene gestis templum moliret. De quo Ovidius primo fastorum. Candida te nixeo posuit lux proxima templo. Qua fert sublimis alta moneta gradus, et paulo infra. Furius antiqui populi superator ethrusci voverat, et voti fecerat ille fide. Postea vero Cn. ille Flavius scriba Appii Ciceri Annio Libertino patre genitus, qui dies fastos publicavit, pream fecit in greco stasi, qui tunc supra comitium erat. Inciditque in tabula crea eam edem, cccc. quatuor annis, post capitolinam dedicatam. Hec Plinius libro xxxiii. De ea sic Livius libro nono. Flavius scriba edem concordie in area vulcani summa inuidia nobilium dedicavit, ex quo apparet edem illam concordie capitolinam fuisse eam, quam iuxta templum Iunonis monete, ut dictum est testimonio Ovidii Camillus voverat. Tertium templum concordie Tiberius dedicavit auctor est Tranquillus. Sed quum summus honos Anaritiam sui temporis taxat. Sensus enim est. Si diuites inquit, et magistratus qui sportulam captare finit anno computant quantum lucri sibi attulerit sportule ratio, quid facient comites, quasi dicat in hoc comites magis occupati esse debebant, ut ipse quibus tota

ta vita inde penderet. Summus honor, pretor et tribunus propter illud da pretori, da deinde tribuno.

Computet, dinumeret et subducatur. Quid refert, quid emolumenti afferat. Comites, clientes et togati. Nam ut diximus comites et dicuntur per La beonem, qui frequentandi cuiusque causa, ut seque rentur destinati sunt. Hinc, ex ratione sportule.

Toga est et calceus, ex sportula enim omnia sibi coemebat, quae et ad victum et cultum pertinerent. Vnde Mart. lib. iii.

Sportula nulla dat, gratis conuicia recubis. Dic mihi quid Romae Gargiliane facis? Vnde tibi toga est? et fuscus pensio

celle, unde datur quadrans, unde vir es chiones? Fumus quoque domi, satyrica fuma dixit ligna viri

dia, ex quibus magna vis exit sumi, nam talia pauperi emenda sunt. Densissima lectica, novam captam de sportule notat artem, multi enim mariti collocatas in lecticis uxores suas, aut languidas, aut pregnantas circumducebant, multi etiam lecticas vacuas sumulantes in iis esse coniuges egrotas, eoque modo sportulam captabant. Densissima, id est frequens lectica, ut ostendat id fieri a multis non aut multis stipata. Ceterum quadrantes, id est sportulam ipsam, ex qua, ut diximus, dabantur interdum nummi. Martialis, dicit Baiana mihi quadrantes sportula centum. Interdum obsonia, ut diximus ex testimonio tranquilli. Sequiturque maritum, scilicet existens in lectica. Maritum, pedibus precedentem. Hic alius. Absenti, uxori. Arte nota, fraude iam omnibus manifesta. Sellam, lecticam Tranquillus in Nerone. Interdum quoque claustrum gestatoria sella delatus in Theatrum. Idem in Othone. Tunc abditus prope muliebri sella in castra contendit, ac deficientibus lecticariis laxato calceo restitit. Nam instar, ut diximus, cubili erat, ut alibi. Namque facit sonitum claustra lectica fenestra. Tranquillus in Augusto A coena in lecticulam se lubricatorem recipiebat. Inquit, s. maritus. Galla mea est, scilicet uxor. Galla uero est arbor glandifera. Galla etiam instrumentum est sutorium, cuius ita meminit sutor quidam apud Macrobium, quum interrogaretur quo artificio seteretur urbane respondit. Gallam subigo. Galla item nominatus est pater Masinisse regis Masiliorum. Citius dimitte, verba mariti, ut cito dimittat erogata sportula. Moraris, id est si moraris ad dandam sportulam, ait citius dimitte nos, vel moraris cum interrogatioe et leni in crepatione, ut sit maritus qui leniter increpet dispensatorem, qui nimis cunctetur ad dandam sportulam.

Profer galla caput, verba dispensatoris volentis videre, an sit intus galla. Noli vexare, dicit maritus noli vexare, noli inquietare, dormit enim lasca. Ipse dies, Ignavia pariter et auaritia diuitum Romanorum carpit, qui hoc modo diem consumerent, ut clientibus

Galla

clientibus semper comitatibus primo sportulam capta rent, mox in foro, ut ociosi transirent. Vbi statua fuit Apollinis eborea, ubi sequitur iuris, peritus Apollo. Et statuae omnium triumphales, quae per multum ocium viserentur, ut per Apollinem et statuas triumphales forum fore intelligas Augusti, in quo omnia haec erant. Sicque per summam indignationem diuitum, ut diximus, notat auaritia qui circumdatis per varia ut bis loca clientibus tam ingrati sint, ut ne qui dem eos in coenam quam summis votis sperauerant inuenerint, sed eos omni spe coenae destitutos se amittant.

Distinguitur, diuiditur. Pulchro ordine, Ironicos. Sportulae, petitur. Deinde forum. Augusti, quod est inter publica et plurima opera extruxit cum ede Martis vltoris. Fori extructi causa fuit hominum et iudiciorum multitudo, quae videbatur non sufficere clientibus etiam tertio indigere. Itaque festinantius, nec dum perfecta Martis ede publicati est, cantumque, ut se paratim in eo publica iudicia et fortitiones iudicium fierent. Hec Suetonius. Iuris, peritus Apollo, forum ipsum Augusti, ut dixi intelligit. Nam ibi statua Apollinis eborea fuit, ut docet Plinius lib. vii. cap. liii. Vnde facite poeta peritum iuris Apollinem notauit, quia si qui assidue lites audiendo iuris factus esset peritus. Non placet, ut intelligas de templo Apollinis quod extructum fuit (auctore Tranquillo) in ea parte palatii, quae a fulmine disiecta fuerat. Vbi colossus erat Apollinis creus quinquaginta pedum in bibliotheca templi, sed de foro, ut diximus, Augusti. Ibi enim, et non in templo Apollinis Iura reddebantur. Et illic erat statua, ut dictum est, Apollinis eborea, ita ut videret potuisse iura ciuilia discere. Ad quod etiam respexit Horatius loquens de Gargilio tracto in ius. Sic me seruauit Apollo, id est iudices sedentes in foro Augusti.

Atque triumphales, id est imagines petunt, ac per hoc ipsum forum Augusti. Nam ibi, auctore Tranquillo, statuas omnium triumphales effigie in vtraque, fori sui portici dedicauit. Legimus etiam in aliis foris ante Augusti statuas poni solitas, unde Scipio Nasica (auctore Plinio) statuas quas sibi quisque per ambitionem in foro ponebat, sustulit. Inter quas indignatur poeta, quod inter statuas triumphales quae non solum in foro, sed etiam passim per tota urbe erectae erant Crispinus egyptius et conditionis libertine statua triumphalis habuerit. Nam de Crispino intelligere oino videtur quum sequatur egyptius atque arabarches. Nescio quis, satis contumeliose dictum nescio quis, quasi vilis et ignobilis. Aegyptius aut arabarches, bene autem dixit egyptius, aut arabarches. Nam egyptus et arabia conterminae sunt, ita ut poeta videat nescire recte discernere patriam eius, dictumque est cum contemptu patrie, quod d. unde dicitur, fuerit patria ei fuit barbara, et ipse vir barbarus. Arabarches, arabum princeps, iniuriose dictum, aut princeps arabum, hoc est sanctorum qui essent Romanorum ex Arabia, ita etiam Cicero ironicos quendam ap-

pellat arabarches in quadam epistola ad Atticum. Velle et te ex theophane respicere, quoniam animo in me sit Arabarches. Titulos, imagines cum titulis et inscriptionibus suis. Non tamen meiere fas est, hunc maxime apparet poetam indignationem esse enim sensus. Adeo inquit statua illa Crispini contemnenda est, ut non solum vrina respigenda sit, sed et spurciorum re. Tali nota affici solent, quae maxime contemuntur, unde Tarentini alterum ex legatis Romanorum vrina respergerunt. Nero itaque, auctore Tranquillo, in ludibrium religionis Deam Syriam vrina contaminauit. Meiere, dicitur et meier et mungere. Persius extra me iete, Discedo. Iuuenalis, et fuscus iam micturiente a mingo. Horatius, veniant mictum atque cacatum.

Vestibulis, a domo diuitis recedunt, quos comitatur Vestiti sunt per multos labores, hincque est omnis poetam indubitanio, vestibulum autem quid fuerit docet sic Gellius in noctibus atticis. Qui domos amplas antiquitus faciebant locum ante ianuam relinquebant, qui inter fores domus et viam medius esset. In eo loco qui diem eius domus salutatum venerant priusque admitterentur consistebant, et neque in via stabant, neque intra edes erant. Ab illa grandis loci conspersione, et quasi quadam stabulatione vestibula appellata sunt, spatia grandia ante fores edium relicta in quibus starent qui venissent priusque in domum intromitterentur, ut in compositione ne valde significet. Ut illud Horatii. Ve pallida lecto desiliat mulier. Et apud Varro in re rustica. Quod quae postea concipiunt sunt vegrandes atque imbecillae. Persius, ut ramule vetus vegrandi subere coelum, alii vero a vestiendo dictum putant vestibulum quod primas partes edium vestiat, vel a vesta dea, cui omnis edium introitus sit consecratus de vestibulis et sic meminit Vitruuius in vi. Communia autem sunt quibus etiam innocati suo iure de populo possunt venire. Virgi. vestibulum autem ipsum primoque in limine pyrrhus. Lasca, longa erratione dum comitant diuitem.

Clientes, dicuntur quasi colentes qui patricios colant a quibus defendunt, patroni autem dicti quasi patres. Clientelas et patrocinia instituit Romulus. Veteres, hinc conuenit maxime Iuuenalis quod in veterem clientem et familiarem sint tam ingrati. Deponunt, abiciunt. Coenae, recte, quoniam quam longissima, id est sibi in auidum aluerunt. Spes hominum, Aclamatio poetam in miseriam clientum qui diu sperauerant se apud diuites coenaturos. Caudes, caule accipimus septenarium Brasica, sed generale est vocabulum, significat enim scapum ipsum in herbis et leguminibus, dicimus enim eandem ciceris, eandem fabae, et eandem betae, id est scapum ciceris, fabae, et betae. Interea, dum pauperes clientes in foeliciter coenant domi suae. Optima sylvarum, in sortidam gulam romanorum insurgit qui opiparas sibi solis coenas pararent nullo prorsus adhibito nec clientem nec parasito. Vorabit, indignatione satyrica dictum quasi magnus Helluo.

diens Patro nua

caulis

caulis

caulis

caulis

caulis

caulis

caulis

caulis

caulis

caulis

caulis

Rex Rex bonum, rex alias regnatorem, alias diuitem significat, alias nomen habet, ut hoc loco ad aliquid dictum ad significandos clientes qui eque, ac parasi ti dominum sequuntur ut coeant. Nam sicut parasitus est regis, et libertus patroni, ita rex est parasi ti, et patronus liberti. Vnde Terentius, nemo pro merito gratia regi refert. Parasitus apud Plantum in captiuis ita loquitur. Nam postquam mens est rex potitus hostium, appellat enim parasitus philopolemum regem suum, apud quem sepe coenabat. Terentius alibi regem pro diuite posuit. Rex me esse oportuit, i. diuite.

Vacuis thoris, lectis discubitoris. Nam antiquis tribus stratis lectis epulabantur. Horatius sepe tribus videas le-

ctis coenare quatenus. Terentius, dedi lectulos pedibus iligneis faciendos ubi poteris vos, Martialis Imperatorem exstructos frangere nona thoros. Vacuis, quia solus coenat, ut sordidus. Nam de tot pulchris, hoc dictum est in profundam gulam et luxuriam, ci bonum est nimis sensus, tam laute tantum impendio epulantur diuites Romani ut vna coena abstinent patrimonium. Vnde Seneca in detestationem gulae sic clamat, Nunc coniuius vigeat furor et foedissimum patrimonium exitium culina. Vna mensa, vna coena. Orbibus latis, melsis citreis orbiculatis, de quibus supra illic. Pretoria mensas. Antiquis, i. quibus sent multos per successione domino. Vnde Seneca, placet mensa non varietate macularum conspiciat, nec per multas elegantium dominorum successiones ciuitati nota. Nullus iam parasitus erit. Ita inquit diuitum auaritia adoleuit, ut soli tantum coeant et laute et delicate, neque villo adhibito parasi to, qui sepe ioci causa a diuitibus in coenam admitteretur, sit aut parasi tus et tunc et quod est iuxta et tunc cibis, est enim is qui nobiles et potentes sectatur gratia gulae paratusque ad omnia assentari. Vnde apud Terentium de gnatone parasi to. Quicquid dicunt laudo. Si negant ne go, aiunt aio. Inde est parasi tor verbum. Plantus in Amphitryone. A manti parasi tor, hortor, aspo, admo neo, gaudeo. Et ante supparasi tor patri. Sed quod ferat istas? Non cessat conqueri poeta diuites Romanos auaros pariter esse et luxuriosos, auari inquit sunt pauperibus clientibus, quibus nihil dant, luxuriosi vero sibi, qui tam delicatis rebus, preciosis epulis saginata tur, monet autem poeta nihil magis esse vitandum quam istam luxuriam et sordidam turpem societatem. Sordidus auariciam, quum nihil dant clientibus. Sordidi appellantur auari. Sumpta metaphora a sordibus vestium, quoniam minus hominum vita auaricie morbo commaculetur quam vestimenta maculis et sordibus. Nam

Parasitus

Sordes

Sorde

Sordi

dus

fordes proprie opponuntur mundiciis et lauitie. Vnde Terentius. Harum videre ingluuiem, sordes, et inopiam salus est adolescentulis. Vnde etiam sordere apud veteres usurpatum est pro sordidum esse. Actius in egypto. Cui manus materno sordet sanguine sparso. Sordere etiam capit pro eo quod est putere et male

olere, ut illud Virgi. Sordet tibi munera nostra, i. tibi putent et sordida videntur, i. foeda et immunda, poni autem sordidos pro auaris docet sic Cicero ad A. Ciliu. Propter quosdam sordidos homines qui beneficia Celsaris vendunt. Horatius. Sordidus a tenui distabit vultus ostella, et alibi. Sordidus ac diues populi contem nere voces. Luxurie, tantae lauitie et tanti apparatus, quum vitem suum preciosis multiungis ci

bis opimet. Quanta est gula, acclamatio in derisionem gulae, quasi diues non possit sibi vitem implere quam omnino modice rei sit capax nisi integrum aprum sibi apponat. Seruilius Rullus ut scribit Plinius lib. viii. pater eius Rulli qui in Ciceronis consilium legem agraria promulgauit primus Romanorum solidum aprum epulis apposuit. Totos integros. Tiberius tamen, autem thore Tranquillo, ut parsimoniam publicam exemplo quoque, iuuaret dimidiatum aprum apposuit. Animal propter conuiuia natum, veluti acclamatio in detestationem gulae, quo vno vitio nihil putat homini turpius, et ideo multo carmine id insectat, quasi inquit aper ob nullam aliam sit natus rem, quam ut delicata de se prebeat pulpamenta. Videtur ad id respexisse quod scribit Varro in ii. de re rustica. Nullum pecus donatum a natura dicunt ad epulandum. Natum, quasi ad hoc specialiter genitum et inuentum. Hora. Natis in vsum leticie scyphis pugnare thracum est. Poena tamen prius, quasi punitiorem desideret poeta tate gulae, sed poena inquit ab eis non abest, nam ex nimia repletione contrahunt morbos, quibus et moriuntur. Tale etiam est dictum apud Plin. loquentem de ebrietate. Hinc pal lor, et genae pendulae, oculosque vlcera, tremulae manus effundentes plena vasa. Et quod sit poena prius fureales somni et inquietas nocturnae. Seneca ad Luciliu. Multos morbos multa fercula fecerunt. Praesens, sibi et praesentanea, quae non diu sit expectanda. Vnde praesentissimum periculum, praesentissimum venenum, i. sibi et praesentaneum, quod statim, s. occidat, prius et significat non modo quod est huius temporis, sed etiam alterius. Quintilianus loquens de Cicerone iam mortuo ait. Postea vero quod triumviri proscriptione consumptus est, passum qui oderant, qui inuidebant, qui emulabant, adulatorum etiam prius potentie non responsus inuaserunt, ergo prius potentie, quae tunc erat prius ut periculum respiciat. Quum tu deponis amicum, quum in balnea descendis. Nam tunc ex nimia repletionem et cibo crudo in balneis vis morbi sopinata obrepit, iuxta autem balnea locus erat qui graeco Apodyteriu, latine vero spoliatum vocabatur et tunc id est quod exno, ubi qui balnea ingrederentur erant vestes deponere apud Capsum, qui, ut scribit Vulpianus, mercede seruanda in balneis vestimenta suscipiebat. Turgidus, nimia repletionem. Aemulatio est persiana. Turgidus hic epulis atque albo ventre lauat. Crudum panem, i. i. coctum non perfectum in stomacho. Nam crudum dicitur quod ad maturitatem non peruenit, ut poma cruda,

Ad epulandum

Prius

Apodyteriu

Crudum

da. Et quod coctum non sit, ut Caro cruda. Martialis. Accusas rumpis, coquunt, tam oia cruda attulerit. Crudum item holium qui cibum non conficiat. Hora. in sermonibus. Nam, pila lippis inimici et ludere crudis. Crudum et cibum qui non conficiat in stomacho, in qua significatione hoc loco accipit poeta. Cicero lib. ix. ad petru. Satis est, hic cruditate, quam ista fame, s. p. re. Columella in i. limi ne. Mox deinde ut apti veniamus ad ganeas quotidianam crudelitatem laconicis excoquimus. Plinius igitur balneas ar dentes his epulis medicis quidam instituerunt, quibus praesens cibos concoqui, ita ut nemo non minus validus exiret obediensissimi essent ad sepulchrum. Cicero ad Cassiu. Ferunt P. Sylla alii a latronibus interfectum, alii cruditate, i. a crapula et cibo non cocto. Cruditate autem scribit Macrobius, enire autem quitate succi, i. quae cibis vertitur, si non sit aptus humori, qui corpus obtinuit, aut ipsius cibi multitudine, non sufficiente natura ad oia quae congesta sunt concoquenda. Crudum ergo panem appellat quod ob nimiam epulaz ingurgitationem concoquere non potuit. Seneca ostendit cruditate capi per nimiam repletionem quam ait. Ede citra cruditatem. Bibe citra ebrietatem. Et Cicero in Catone caret ergo senectus et vinolentia et cruditate. Panem, prius Hortalis augur ut scribit Plin. lib. x. cap. xx. po

Coena

adicia

lis

Intesta

tus

Hinc subite mortes, atque intestata senectus
It nona, nec tristis percunctas fabula coenas.
Ducitur iratis plaudendum finis amicis.
Nil erit ulterius quod nostris moribus addat
Posteritas, eadem cupient facientque minores.
Omne in praecipiti vitium stetit, utere velis,
Totos pande finis, dicas hic forsitan vnde
Ingenium par materia est, vnde illa priorum
Scribendi quodcumque animo flagrantem liberet
Simplicitas, cuius non andeo dicere nomen?
Quid refert dictis ignoscat mutius, an non?

ostendit. Ducitur, verbum est sine breui. ad breuius ducere fertur. Virgi. Et tristia funera ducunt. Persius. Nerio iam tertia ducitur vxor. Plaudendum. In quo magis leticie quam doloris ostendit significatio, quum nihil sit relictum vnde possint tristitiam simulare. Iratis amicis, quia nihil relictum sit. Horatius in sermone nibus. Adde iratum patrum, vicinos. Irascunt enim quum omnia per luxum sint absumpta. Persius. Sed coenam sine ris heres Negliget, iratusque rem curaueris. Nil erit ulterius, adeo inquit inter mortales emergere vitia, ut prae nihil addi posse ulterius a posteris. Eadem sententia est et Claudiani in Eutropio. Nil adeo foedum est, quod non exacta vestigia Ediderit, longique labor commiserit tui. Moribus, vitis est enim vocabulum medium, dicimus enim

bonos mores et malos mores. Minores, numero pluratio et genere masculino posteri dicuntur. In praecipiti, in sublimi, quasi omne vitium emergerit ex imo in altum. Ut utere velis, hortat seipsum poeta ad scribendum, sumpta metaphora a nauigantibus, qui naue prospectu ventum pandunt veloz sinis, quasi dicat explica librum tuum et utere stilo tuo ad scribendum, nactus huberem materiam. Dicas hic forsitan, i. possis fortasse dicere vnde sit mihi ingenium par materiae, quasi dicat materia esse huberis quam igitur suo possit explicari. Simplicitas, monitorem introducit antiquam illam scribendi libertatem non esse poetis, quae olim fuit et Lucilio et Horatio. Nam ante libertatem occupata ab imperatoribus Lucillius mira carminis acerbitate nominatim etiam hominum vitia carpsit, de quo sic Horatius. At qui primores populi arripuit populumque tributum. Persius. Secuit Lucillius urbem. Te lupe, te muti, et geminum fregit in illis Oe vafur vitium ridenti Flaccus amico Tangit, et admissus circum praecordia ludit. Simplicitas, libertas scribendi, quia simpliciter amoto omni velamento carpebantur vitia delinquentium, nam simpliciter ille dicit qui libere et aperte dicit quod sentit. Prius, s. poetarum. Cuius, s. simplicitatis, i. libertatis. Non andeo dicere nomen, Ita inquit libertas scribendi perit, ut non audeam eam nominare, quasi nefas sit. Nam ea non audeamus nominare quae foeda abominandaque sunt, sicque, in foelicem suorum tempore notat conditionem, quam omnino sublata libertate omnia nunc imperatorum gerent. Quid refert, Adeo inquit tuum fuit Lucillio libere loqui et scribere, ut parumper irascere ne Mutius Senola an non, quam scriptis suis libere esset notatus, libere enim loqui poterat, quia libertas non dum oppressa erat ab Imperatoribus. Quid refert, quid inquit perdest. Ignoscat dictis, id est scriptis et carminibus quibus proscribis erat. Mutius, nam Mutiu Senola infestus est Lucillius et quidam Lupu, ut diximus apud Persium, Secuit Lucillius urbem. Te Lupe, te muti.

Pone Tigillinum. Potuit inquit libere et impune Lucilius notare vitia, quia libertas a tyrannis adhuc occupata non erat, vix modo si volueris hominem potestatem et gratum imperatori notare qualis fuit Tigillinus Neroni, non erit tibi tutum, quia afficeris supplicio.

Pone, scribe et nota. Tigillinus, id est hominem potentem et gratum imperatori qualis ut dixi fuit ipse Tigillinus Neroni, de Tigillino dictum est supra illic quum fas esse putet curam sperare cohortis.

Teda lucebis illa, id est ardebis quidem vitis, quemadmodum multi imperante Nerone arserunt. Existi, id est id genus supplicii designari, de quo Seneca ad Lucilium his verbis. Cogita hoc loco illam tunicam alimenteris ignium et illi

teda

tam et intexam, quicquid aliud preter hoc commentum est sententia. Qui, id est afficiebant induci tunicam illam intexam et illam fomentis ignium alligati palo adurebant. Talem tunicam appellat Iuvenalis molestam illic, tunica punire molesta, aliud genus non absimile supplicii notata Vulcatio Gallicano in vita Avidii imperatoris his verbis, primus et id supplicii genus invenit ut stipitem gradem poneret pedum octo ginta et centum et a summo usque ad imum danatos ligaret, et ab imo focum apponeret, incensumque aliis alios summi cruciatu timore etiam necaret. Teda, illo igne. Nam teda arbor est resinam desudans, et ideo apta ad coburendum. Ovidius in heroidibus Ardet ut ad magnos picea teda deos. De ea lege Plinius. Qua stantes ardent, aut quia alligabant stipitem circumiecto igne, aut quia, ut scribit Seneca, stipites per medium hominem adigebat, ut per omnes artus emergeret. Et latum media, ordo est. Lucebis illa teda qua ardent stantes qui fumant fixo gutture. Et qua ardet ille qui ducit fulcum latum in media harena. Nam multi in media harena theatri cremabantur. Tranquillus in Caligula, Attellane poetam ob ambigui loci versiculum media amphitheatri harena igni cremavit. Ducit fulcum, aut quia forte vinco trahabantur, aut quod damnati, et in media harena alligati stipiti pedibus fulcum faciebant, circum se volventes terrore ignis admoti. Aliqui legunt deducis ut sit sensus. Si Tigillinum notare volueris afficeris eo supplicio quo ardent stantes. Et frustra laboras, ac si dicat notatio et reprehensio tua nihil omnino proficit, aras enim sterilem harenam, ut illud. Et litus sterili versamus aratro, ut ad proverbum illud grecum alludat, quod de iudiciis solet qui in difficili re laborant αμφοτερομετρως hoc est harenam metiris. Alii vero legunt, et latum media fulcum qui ducit harena, ut sic exponas. Ardebis in illa teda qua stantes ardent, et qua ardet ille qui ducit fulcum media harena, ut conveniat primo sensui. Qui dedit ergo tribus. Cum indignatione legendum et adiuvandum gestum. Est, id est sensus et ordo. Ergo qui tres patros suos veneno sustulit vehat pensilibus plumis, ut sit qua

si concessio, id est in delictis securus vincat et poetas commutat, quando quidem nulla eis concessa est libertas notandi viventium flagitia. De Tigillino autem intellegit, ut sit responsum ad illud pone Tigillinum. Nam is homo omnium nequissimus tres patros veneno, ut scribit Probus, necavit, ut eorum hereditatibus potiretur, subtrahensque annulis, et falso tabulis signatis hereditatis summo scelere consecutus est. Nec illud obstat quod iam Tigillinus sub othone mortuus esset. Nam poeta non secus de mortuis loquitur quam si viverent et presentes essent, ut per taxationem scelerum peritorum moneat recte vivendum esse. Aconita, venena. Nam aconitum omnium venenosum acissimum herba est, que in saxis

Pone tigillinum, teda lucebis in illa, Qua stantes ardent, qui fixo gutture fumant, Et latum media fulcum qui ducit harena. Qui dedit ergo tribus patris acota vebetur Pensilibus plumis, atque illinc despiciat nos? Qui veniat contra? digito compesce labellum, Accusator erit qui verum dixerit, hic est. Securus licet gneam, titulumque ferocem Committas, nulli gravis est percussus achilles,

nascit, et ut sensit Oni, spuma cerberi respsa fuit, qui ad superos tractus est ab Hercule, dictum αὐτοῦ νόστος. I. a canite, unde Oni. Que quia nascunt dura vinacia canite. Mortales aconita vocat. Plinius item ait dictum quod in nudis cantibus, quas aconas vocant nascunt, nullo iuxta ne pulvere quidem nutre, Solinus vero ab Acone portu Heraclei. Pensilibus plumis. Lectica in qua erant lecti plumei, pensilia appellant oia que in aere pendunt aut columinis, aut alia re supposita et sustentante, ergo et lectica pensilis quod serenos humeris sustentet. Vnas pensiles dicimus quod susendant, et hortos pensiles qui in sublimi sunt. Serenus in ait plumas pensiles dici molles. Et contra molles pensiles, ut illud Virgilii. Pileis matres in molibus.

Digito compesce labellum, verba sunt monitoris suadentis poetam tacendum esse, affore accusatorem illi qui dixerit vixit, ut sit sensus. O Iuvenalis silenti tibi fac indicas, nam profecto non deerit tibi accusator si vixit qui volueris tuis carminibus, qui dicit hic esto Imperator, id est hic est ille qui hominum vitia notat. Qui vixit, tacite occurrat insinuationi, potius sit, id est dicere accusa bit tamen qui mendatio vixit fuerit et falso alique notaverit, imo inquit accusabit et qui vera dixerit, ut legendum sit vixit et non verbum. Securus licet Aeneam. Sensus est, potes inquit sine aliquo periculo tuo historias scribere, quales commemorat de Aenea et Turno Rutulorum ducem. Committas, vel carmini tuo et operi mades, vel quod magis placet scribendo committas, id est componas et in certamen deducas. Nam committere est alique cum aliquo in certamine deducere. Suetonius in Augusto. Spectant autem studiosissime pugiles et maxime latinos non legitimos atque ordinarios, modo quos etiam committere cum grecis solebat. Martia. Cum Iuvenale meo quod me committere tentas. In qua significatio ne ut accepisse alibi Iuvenalis qui ait. Committit Vates, quasi dicat in certamen poetas deducit, quasi alter cum altero de virtute carminis certare possit. Committere ite accipit pro tradere, ut illud. Committo me tui fidei, id est tradito. Et illud Terentianum. Committam tui fidei. Committit et pro consilire et certare libere. Machabeorum. Rex commisit cum Indis, et superatis. Qui ergo

Aconitum

Pensilia

Committit

Committit

ergo huiusmodi historias et bella scribunt committunt et in certamen deducunt Imperatores cum Imperatoribus quum describunt eos simul pugnantes.

Nulli gravis est percussus Achilles, nemo inquit offendit si de Achille vulnerato et huiusmodi historiis scripserit. Achilles aut percussus fuit a Paride in templo Apollinis tymbrei, quum illic amatam Polyxennam uxorem accepturus esset, insidias enim paridis post simulachrum Apollinis latens occisus est, fuit id factum Apolline arcum tenente, unde Virgilius. Dardania qui Paridis dixit tela manusque, Corpus in eacide. Aut multum questus hylas, subaudi a superioribus gravis est. Nemo inquit offendit si talia a poetis describit. Hylas Thio

hyle fabula

damantis regis Triopi fuit filius quem Hercules cum argonautis navigans rapuit, preter eius prius occiso quod poscenti sibi cibum denegasset. Sed quem Hercules Hyla ad Ascanium flumen misisset ad hauriendam aquam, a tribus Nymphis ob pulchritudinem in fontem raptus est. Eum diu multumque questum quem Hercules non invenisset, sacra instituit ubi Hylas solenniter clamaret, ad quod illud dictum est a Virgilio. Hinc adiungit hylanauem quo fonte relictum Clamasent, ut litus hyla hyla o sonaret, fictum autem est nomen a verbo ὕλας quod est resonare et latro. Diodorus vero et Strabo secuti magis historiis scribit hyla Herculis comitem unum fuisse ex argonautis, qui in Bithinia iuxta praesentem urbem perierit, ubi in memoria eius festa quidam celebrabant, in quibus per motus vagi ac saltantes Hyla vocabant. Valerius vero Flaccus lib. iii. argonauticon narrat ab Iunone Herculi insensam, qui in sylva una cum Hyla remum sibi quererem Dryopem una nympharum comitentam, monitumque ut Hylam prius formosissimum per saltum et fontem eius vagaret ad se raperet. Idque ut facilius fieret certum suscitavit, quem ilico conspectum Hylas insequitur hortante Hercule, certum fugiens prius protraxit ad fontem, et ita celeris lenis ipse suffragit undas, prius amisso certum cursu, defatigatus ad fontem stetit, bibentem Nympha ad se sub aquas traxit, amissum querebat Hercules rursus Hyla, et rursus hyla per longa reclamans avia. Questus, id est ab Hercule. En se velut stricto. Dissuasio est ne scribat a terrore piculi imminentis. Solet inquit auditor quem sceles conscientia exagitat, quotiens a poeta notat, affici rubore, quod vitia sua detegant, proindeque in reprehensorem incendant ira, quod iteridem et accidit tribus Lucilii quotiens infremuit in vitia hominum. Lucilius, qui primus apud latinos ut diximus hoc genus Satyre scripsit. Et tanta carminis acerbitate multos etiam nominatim est insectatus, ut veluti gladio securis vitia dicatur a Persio. Sequitur Lucilius urbem. Te lape, te mi

Lucilius

ti, et genuinam fregit in illis. Rubet audior, sceles conscientia afficitur rubore ac proinde ad vindictam inflammatur. Mens frigida criminibus, quia si deficiens et pene mortua criminum conscientia, ut solet corpus frigere cum mortuum est. Precordia, precor dicuntur proprie membranae ille quas greci phrenas dia appellant, quibus extra hominem ab inferiore viscerum

parte separant, dicta precordia quia cordi praesentia sunt. Hec ex Aristotele de animalibus, a quo et Plinius eadem, verum largo modo ab authoribus plerumque accipiuntur pro corde et iis que cordi sunt proxima. Inde et lachryme, subaudi sunt ex reprehensione scelerum suorum, et hec et item dissuasio a terrore periculi consequentis. Sic Persius. Vide sis ne maiorum tibi forte limina frigescant, sonat hic de mare canina littera. Qui enim notantur, ex indignatione iram concipiunt prorumpuntque in lachrymas. Horati. Qui me comouit melius non tangere clamo, Flebit, et insignis tota cantabitur urbe, flebit enim quia sentiet se notari. Tecum prius, consilium est, quid sit ei agendum. Voluita, cogita et considera. Hec, autem que tibi proposui pericula, aut que sequuntur scilicet animante tuba. Animante tuba, proponit exemplum alieni incommodi ne idem patiatur, et sibi caveat. Est enim sensus, militem inquit qui se stimulante tuba in aciem immisit, consilium poenitet sed sero, quia aut vulneratur, aut interficitur, sicque apte similitudinem accommodat poetam, ne idem patiatur. Sero poenitet, sera poenitentia parum prodest. Duelli, id est belli, unde et perduelles apud veteres dicebantur hostes. Ex duello factum est bellum, ut scribit Fabius libro primo. Experiar, verum perduelles poetae ad monitorem. Si viros inquit notare sine periculo non potero, experiar quid mihi liceat in mortuos. Et ita pollicetur se tantum de mortuis dicturum. Unde illud sciendum a poeta nullum potentem virum nisi nomine mutato ficto, nominari. Flaminia et latina, plerumque vires fuerunt celebres, que ab urbe produducerent, ut Latina, Appia, Valeria, Aemilia, Flaminia. In duabus autem ex his, scilicet in latina et Flaminia sepeliebantur mortui, extructis sepulchris ab utroque latere viarum, unde extant multa epigrammata ad viatores. Et Iuvenalis alibi, Clivose veheris dum per monumenta latine. Via latina metina

parte separant, dicta precordia quia cordi praesentia sunt. Hec ex Aristotele de animalibus, a quo et Plinius eadem, verum largo modo ab authoribus plerumque accipiuntur pro corde et iis que cordi sunt proxima. Inde et lachryme, subaudi sunt ex reprehensione scelerum suorum, et hec et item dissuasio a terrore periculi consequentis. Sic Persius. Vide sis ne maiorum tibi forte limina frigescant, sonat hic de mare canina littera. Qui enim notantur, ex indignatione iram concipiunt prorumpuntque in lachrymas. Horati. Qui me comouit melius non tangere clamo, Flebit, et insignis tota cantabitur urbe, flebit enim quia sentiet se notari. Tecum prius, consilium est, quid sit ei agendum. Voluita, cogita et considera. Hec, autem que tibi proposui pericula, aut que sequuntur scilicet animante tuba. Animante tuba, proponit exemplum alieni incommodi ne idem patiatur, et sibi caveat. Est enim sensus, militem inquit qui se stimulante tuba in aciem immisit, consilium poenitet sed sero, quia aut vulneratur, aut interficitur, sicque apte similitudinem accommodat poetam, ne idem patiatur. Sero poenitet, sera poenitentia parum prodest. Duelli, id est belli, unde et perduelles apud veteres dicebantur hostes. Ex duello factum est bellum, ut scribit Fabius libro primo. Experiar, verum perduelles poetae ad monitorem. Si viros inquit notare sine periculo non potero, experiar quid mihi liceat in mortuos. Et ita pollicetur se tantum de mortuis dicturum. Unde illud sciendum a poeta nullum potentem virum nisi nomine mutato ficto, nominari. Flaminia et latina, plerumque vires fuerunt celebres, que ab urbe produducerent, ut Latina, Appia, Valeria, Aemilia, Flaminia. In duabus autem ex his, scilicet in latina et Flaminia sepeliebantur mortui, extructis sepulchris ab utroque latere viarum, unde extant multa epigrammata ad viatores. Et Iuvenalis alibi, Clivose veheris dum per monumenta latine. Via latina metina

Via latina metina

boꝝ significatione scribit morbuꝝ temporalem esse cor-
poris imbecillitate, Vituꝝ vero perpetuum corporis
impedimentuꝝ veluti si luscus sit, na luscus vitiosus
est, Sabinus vero refert Labeone qd esset morbus ita
diffinisit, morbus est habitus cuiusq; corporis contra
naturā qui vsu eius facit deteriore, sed morbum
alias in toto corpore accidere dicit, alias in parte cor-
poris. Totius corpo-
ris morbuꝝ esse veluti
epithisis aut febris,
partis autē veluti coe-
citas aut pedis debili-
tas, multa q; addunt
alia. Demum alii di-
cunt vitium esse per-
petuū morbuꝝ cū ac-
cessu & discessu, sed
hoc si ita est, neq; ce-
cus neque eunuchus
morboſus est cōtra la-
beonis sententiam.

Hoꝝ, talium qualis
est peribonius. Miserabilis, digna miseratione. i. cu-
ius misereamur. Nam miserabilis est non qui mise-
retur sed cuius nos misereamur. Ipse furor, ipsa ame-
tia quā vexatur vrgenibus fatis ut proficit. Sed
peiores, Sensus est. Improbiores inq; sunt ii qui quū
obscene vitā agunt, alioꝝ vitia severissime reprebē-
dunt & insectantur. Talia. s. vitia & turpitudines.

Verbis Herculis. i. grauib; & feneris, qualibus Her-
cules vsus est quum voluptatē incusando repulit a
se, secutus virtutē. Nam Hercules (ut auctor Xeno-
phon) in eo libello quē scripsit de dictis & factis So-
cratis memoratū dignis, quod & Diuus Basilus reci-
tat, quum adolescens esset diu multumq; dubitauit
quā viam teneret virtutis an voluptatis. Ambigēti
duę matronę apparere virtutis. & voluptas, quarū
vtraq; sedulo instabat ut se sequeretur. Audita vtriusq;
cohortatione incusata grauisimis verbis voluptate
virtutē secutus est. Hi ergo quum turpissimi essent
de virtute multa disputabant, magna q; verboꝝ gra-
uitate vitia dānabant, quicquid modum & Hercules vo-
luptatem dānauerat secutus virtutē. Clunem agi-
tant, obscena patiuntur & muliebria. Ego te cenen-
tem, proponit poeta ridiculam fati cuiusdā Sexti Ci-
nēdi castigationē, qui quum Varillum alterū cine-
dum dissimulata sua ipsius turpitudine grauitē in-
creparet ab eo reprehēsus est, & delusus ut deterior se,
sicq; poeta philosophice ostendit oportere alieni vitii
correctore omni prorsus vitio carere, vnde sequitur
Loripedē rectus derideat. Est ergo sensus. Varillus in-
famia tēporibus poetę notissimus, quum a Sexto ci-
nēdo reprehenderetur remordens dixit, ego ne te ce-
nentē verebor quum te non sum deterior. Cenen-
tem verbum est, in obscenis, & patici motantis clunē.
Ad qd alludit Persius loquens de adulate. An Ro-
mule cenes? Quo deterior te scribandi sum. Loripe-
dem rectus. Bonus inq; malum notet, sed nō ma-
lus. Est at schema proverbiale quod vsurpauit solet in
eos qui quum vitiosi sint aliena castigant vitia.
Loripedem, Plinius lib. v. cap. viii. offendit in In-
dia esse loripedes qui anguim modo ingreditur
& sepāt. Vnde loripedem dicimus qui tarde incedat

& claudicat. Plautus in pœnulo. Nequicq; hoc patro-
nos mihi elegi loripedes tardissimos, vbi locum cor-
reximus, nam procos scriptū est pro patronos, erit er-
go sensus rectus derideat aut trahentē corpus per hu-
mum, aut reuera claudicantē obtortis pedibus. Vidē-
turq; dici a loro q; pedes habeant loreos, hoc est molles
& obtortos veluti est loro molle & obtortum, quos gre-
ci, auctore Plinio. Hi
mantopodas appella-
runt. i. m. enim lorū
significat sine corigē-
am, & ouq; pedē. Vñ
poeta i satyra. x. Nec
p̄texum rapuit Ne-
ro loripedē. Eos q; ita
serpendo ingrediunt
Solinus interpretat
flexis cruꝝ; nisibus in-
gredi. Aethiopē, ethio-
p̄thiopiam vñ docet Pl. pia
lib. v. duplex est, alte-
ra circa occasum ad

Athlantē mōtē mauritanie, altera circū ortū. Aegy-
pto contermina, ethiopum qui vicina egypti loca in-
colūt, alii vtrāq; nili ripas insulasq; in Nilo sitas ha-
bitant, hi Arabiē proximi sunt, Alii mediterraneas
tenent regiones versus arabia sitas. Maior pars ethio-
pum nigro colore est, de quibus plurima Diodorus
lib. iiii. digna memoratū. Dicti autem sunt ethiopes
(auctore Plinio) ab ethiope Vulcani filio. Alii ho-
tradunt nominatos q; sint solis calore adusti ab eis
quod est vro. Quis tulerit, quis nō indignet si se-
ditiosus vir quales fuerunt Gracchi seditionum repre-
hendat. Tiberius enim & C. Gracchi fratres Africa
nī superioris ex filia nepotes vtriq; tribuni plebis,
quum leger agrarias nō sine nobilitatis indignatioe
tulissent cēsi fuerunt Tiberius in Capitolio a P. Sci-
pione Nasica frangēto subelli. Caius in ponte publi-
cio aut sua aut ferui Eupheri mari. Quis coelum
terris quū ira non confundat, & clamet, ut est apud
Terentium. O terra o celum o maria Neptuni. Sic
enim faciunt qui ira vehementer incendant. Di-
spiceat Verris. C. enim Verres. Cn. Pompeio & M.
Craso cōsilibus in Sicilia questor fuit, quā per tri-
nium nemine succedente tenuit, vbi libidinosē, aua-
re, crudelitēq; versatus est, succedente tandē Metello
reuerſus Romā a Siculis repetundaz est accusatus,
cām egit Cicero, cuius actiones adhuc extant. Ver-
rēq; appellantur. Homicida Miloni, homicidam
appellat Milonem q; occiderit. P. Clodiu. Nam Mi-
loni cum Clodio summe erant inimicitie, ex eo ma-
xime q; Milo Ciceronis erat amicissimus. In eo re-
ducendo enixissime opēra nauauerat. Et P. Clodius
restituto Ciceroni infestissimus. In petitione igit con-
sulatus Miloni aduersatus est Clodius, & sepe inrer se
Milo & Clodius cum suis armatoꝝ factionibus Ro-
mę depugnauerant. Proficiscenti pręterea Miloni La-
nūniū, ex quo erat municipio occurrit Clodius cir-
ca horam nonā paulo vltra bonillas rediens ab Ari-
cia. Vehebat Clodius equo Milo Rbeda cum vxore
fauſta filia. L. Sylla dictatoris, sequebat eos magnū
fermoꝝ a gmen, inter quos gladiatores quoq; erant,
cum feruis Clodii rixam cōmiserunt, ad quē tumultu

tum, quum respexisset Clodius minitabundus hu-
merum eius B yrria vnus ex gladiatoribus triumphea
traiecit. Clodius vulneratus in tabernam proximam
Bonillis delatus est. Milo ut cognouit vulneratum
Clodium, quū sibi periculosus illud etiam vino eo
futurum intelligeret, occiso autem magnum solatiū
esset habiturus etiam si subeunda esset pœna exturba-
ri tabernā iussit, atq;
ita Clodius latēs ex-
tractus multis vul-
neribus conficit. Ca-
daver eius in via re-
lictū, q; ferui Clo-
dii, aut occisierant,
aut grauitē sauci
latebat. Lege Pedia-
num, Appianū, Ci-
ceronem pro Milo-
ne. Clodius accu-

Clodius accuset mcechos catilina cethegum?
In tabulam syllę si dicant discipuli tres.
Qualis erat nuper tragico pollutus adulter
Concubitu, qui tunc leges renocarat amaras
Omnibus, atq; ipſis veneri martiq; timendas,
Quum tot abortinis fecundam Iulia vuluam
Solueret, & patrio similes effunderet ossus?

set Mcechos. Nam Clodius de cuius cede modo di-
ctum est, quum Pompeiā uxorem Cęsaris perditē
amaret, habitu muliebri ingresſus est domum Cęsa-
ris, tūc summi pontificis, vbi sacra bonę deę, q; quotā
nis in domo pontificis celebrari cōsueuerant nocte ce-
lebrabant. Inter mulieres primo latuit, deinde quū p-
edes vagaretur cognitus est, sub lato a mulieribus cla-
more fugit, pollutaz cēnoniaz reus factus est. Sed
corruptis indicibus est absolutus, licet testimonio Ci-
ceronis oppugnatus esset, qui affirmat Clodiū con-
tinentem se ea die ab vrbe procul absuisse, domi sue
(q; verum fuerat) fuisse. Inde postea pestiferū illud
in Ciceronem Clodii ortum est odium, nunq; enim
desistit Clodius Ciceronem insequi, donec eum tri-
bunus plebis vrbe expulit. Catilina cethegū. Nā
L. Catilina vir Patricius inita conspiratione cū plu-
ribus rem pu. opprime & conatus est. Eius consiliū
Cicero cōsul prudentia sua discussit. Inter Coniura-
tos fuit cethegus vir magnę audacię. Ait e go poeta
intollerandum esse, si Catilina coniurator ipse, & con-
iurationis princeps accuset Cethegum sceleris con-
sciū. In tabulam syllę. Sylla primus fuit qui ta-
bulam proscriptionis proposuit, idq; superatis parti-
bus Marianis, quem postea triumphari Augustus. Le-
pidus, & M. Antonius imitati vnusquisq; aduersari-
os suos proposita tabula proscripsit. Ita p. poeta eos di-
scipulos Syllę appellat, quasi imitatoꝝ, q; idem qd
Sylla fecerunt. Qualis erat. Domiti vnū a crude-
litate notat, quem triumphis comparat, & eis cede ho-
minū non absimilem dicit. Qualis erat. Periphra-
sis est ipsius Domitiani, qui Iuliam Titi fratris filiā,
iam Sabino collocatā corrupit, & quidem vino etiā
Tito, mox patre & viro orbatam ardētissime palamq;
dilexit, ut etiam causa mortis extiterit coactę conce-
ptum a se abigere. Vnde Plinius Iunio: ad Corneli-
um sic scribit. Domitianum, ut illustraret seculū suū
exemplo aliquo feneritatis Corneliam maximillam
vestalem virginē absentem inauditamq; damnasē
inceſti, quum ipse fratris filiā incesto non poluisset
solum, verum etiam occidisset. Nam vidua abortu
perit. Philostratus libro septimo scribit, Iuliam Do-
mitiani ex filia fuisse Neptem. Tragico concubi-
tu, nefando, qualem tragici scribere solent, q; supra,
inceſta, parricidia, & id genus nefanda flagitia i suis

tragædiis tractant. Renocarat leges amaras. Nam
legem Iuliam quę erat contra adulteros lata ab An-
gusto, ut mox dicemus renocauerat. Legeitem cane-
rat nequis mas castraretur. Earum legum meminuit
sic Martialis. Ludus erat sacre con nubia fallere tedę
Ludus & immeritos execris semares. Vtrāq; tu probi-
bes Cęsar, populisq; futuris Succuris nasci quos sine

frande inbes. Nec
spado iam, nec mœ-
chus erit te psideq;
quā. At prius o mo-
rest spado mœchus
erat. Amaras om-
nibus. Nam dephē-
si in adulterio ferro
puniebatur ex lege
Iulia, ut docet I uſti-
nianus in inſtitutio-
nibus. Ipſi vene-

ri martiq; quasi qui, & ipſi in adulterio sint deprehen-
si. Nam vnus cum marte cōcubuit. Vulcanus quū
id rescisisset, accusante Sole lectū tenuissimis & ada-
mantinis retibus cinxit, eosq; in amplexibus iacentes
& implicatos aperto cubiculo oībus diis prębuit vidē-
dos. Abortinis, abortinos appellamus immaturos
foetus, & ante legitimum tempus editos. Tranquillus Abort-
in Augu. Illos senatores quos vulgus abortinos vo-
cabat ad modum pristinum & splendorē redegit. Plu-
nius in. xiiii. Aegyptus & ecbolinā habet abortinos tus
facientem. Abortus etiā inuenitur alia significatio vopis-
ne pro ipsa. s. abortione. Vnde Pl. in. vii. Vopiscum
vnū appellabant e geminis, qui recenti vtero na-
scereretur altero interempto abortu. Idem in eodem.
Vno abortu duo puerperia egesta. Iulia, Titi fra-
tris filia. Vuluam. De vulua Plinius multa scri-
bit libro vñdecimo cap. xxxvii. sic. Quod alio nomi-
ne locos appellant hoc in reliquis animalibus vuluā.
Hęc vipere & intra se parientibus duplex. Ona gene-
rantium annexa p̄cordiis. Et in muliere geminos si-
nus sub vtraq; parte laterū habet. Funebris quotiens
versa spiritum incluit. Quibus verbis ostendit Pl-
nius in muliere locos, & vuluam dici, idemq; esse, sed
in reliquis animalibus vuluam tantum non locos.
Est autem vulua cōceptaculum foetus in alio dicta
q; foetū inuoluat, vterus idem est qd vulua, idq; non
solum in mulieribus, sed etiam in reliquis animali-
bus. Plinius in octauo de asinis loquens. Sed in con-
tinens vterus vrinam genitalem reddit nō cogatur
in cursum verberibus a coitu. Vuluā Latē fuisse gi-
lē constat. Horatius in epistolis Obeso Nil melius tur-
do, nil vulua pulchrius ampla. Sed quū duplicino-
mine appellaretur eieſticia, scilicet & porcaria, melio-
rem putauerunt eieſto partū q; edito. Eieſticia voca-
tur illa, Hęc porcaria. Eiici autem dicitur foetus quū
ante tempus legitimum emittitur. Edi vero quum
tempore suo. Eieſtio differt ab abortu, q; illa gradio-
ris foetus est. Abortus quem greci ex γένμα appel-
lant, intra quadragesimum diem contingat. Quod
autem Vergilius dixerit in equo, vterumq; armato
milite complent, ideo fecit quia dicturus erat. Scan-
dit fatalis machina muros poeta armis. Offas, id-
est frustra carnis, & foetus immaturos. Nam offam
appellamus quicquid in vtero em creſcit, vnde Iuue-

nalis in vltima satyra. Et nigram in facie tumidis li-
moribus offam, offam porcinā cū cauda offam pe-
nitam dicebant. Pli. appellat offas amygdalas cōm-
sas in vnum cōvolutas his verbis. Amygdalinū
olerum qđ aliqui vocant neopū arefactis, et in offam
cōtis exprimit. Et in. xiii. cap. x. purgatū enim po-
mum turdunt, seruantq; eius offas. Similes pa-
truo, Domitiano q (vt dictum est) eā
incestauerat. Nō
ne igitur. Sēsus est.
Merito inquit fla-
gitiosi et scelerati cō-
temnūt illos, q quī
sint vitiosi dissimu-
lata morum turpitu-
dine respiciant. Scam-
ros viros graues et se-
neros, nam vbiq; a
scriptoribus pro vi-
ris serenis et graui-
bus ponunt. Inue.
in satyra. xi. Quam
tremerent autē Fa-
bios, durūq; Catonē et scauros et Fabricios rigidūq;
seros Cēforis mores et collega timeret. M. n. Amy-
liū scaurū summę integritatis extitisse illud declarat
apud Pli. q a Vario Tribuno plebis postulatū qđ so-
cios et latū ad arma coegisset rēdit. Scaurus negat,
viri potius credendū putatis: pōt et hic locus referri
ad historiā. Nā vt scribit Salsus. Aemilius scaurus
ex omnibus cōiuratis nobilis homo fuit, impiger, fa-
ctiosus, audax, potentē, honoris, diuitiaz, ceterū ca-
lide vitia sua occultat, vt sit nōne vitiosi bi cōtem-
nunt iure fīctos scauros. i. improbos et sceleratos, q vitia
sua nō aliter occultat q. M. Aemilius scaurus occul-
tauit. Vitia vltima. i. hoies extremoz vitiorum.

Castigata, ab iis qui prę se ferunt quādam mox
sanctitatē. Remordent, contra mordent, sumptū
a canibus, q alieno laccssu moris remordēt. Non
tulit. Satis vrbane poeta inducit mulierē, quę viroz
vitia insectetur. Laronia. Martialis Laroniā offē-
dit fuisse diuitem et viduam. Abnegat et retinet no-
strum laronia seruū. Respondet orba est, diues, anus,
vidua. Clamātem torum, pro torne, idest terri-
biliter nomen pro aduerbio. Lex Iulia, hoc enim
clamabat quasi adulteria et cetera flagitia sibi displi-
cerent. Erai enim, vt dictū est, lex Iulia lata ab Au-
gusto Cēfare, quę temeratores (vt modo diximus)
nuptiarum sūro puniebat. Cuius legis ita meminit
Suetonius. Ex integro leges sanxit sumptuariam, et
de adulteris et de impudiciis, de ambitu, de mari-
tandis ordinibus. Vlpianus quoq; in titulo ad legem
Iuliam sic inquit. Hęc lex data est ab dno Augu-
sto. Nec mirum appellatam Iuliam quā ab Augu-
sto sit lata, constat enim ipsum. C. Octauū ab Iu-
lio Cēfare testamento ex dimidia parte heredem in-
stitutum nomen. C. Cēfari sibi assumptisse, postea
rebus compositis et omnibus prouinciis in certā for-
mam reductis Augustus quoz cognominatus est,
et mensis Iulius in honorem eius appellatus, vnde
et Iulium portum appella Suetonius quem Augu-
stus effecit apud Baias. Quem portū Virg. in. ii. Ge-

orgi. in laudē Augusti Cēfari sic celebrat. An me-
morē portus Lucrinoq; addita claustra. Atq; idigna-
tū magnis stridoribus equor. Iulia q ponto longe so-
nat vnda refluxo. Tynthenusq; fretis imitatur estus
anemis. Et Hora. in fine qđ libri carminū appellat
Edicta Iulia edicta Augusti sic, Nō q pfundū da-
nubiū bibūt edicta rūpēt Iulia. Dormis: quę nō
excitatis ad coercen-
dos adulteros. Ad
quę intellige clama-
tē. Subridēs, pan-
ridēs velut idigna-
bunda. Nam sub in
compositioe plerūq;
parum significat, vt
subridēt. i. aliquan-
tulū tristis. Subira-
tus paululū iratus.
Persius subridet mol-
le puella. Subridēs
subaudi ait. Fœli-
cia tpa, ironicos di-
ctū Opponit, tāq;
quī obstes vitiiis.

Nonne igitur iure ac merito vitia vltima fīctos
Contemnunt scauros, et castigata remordent?
Non tulit ex illis torum laronia quendam
Clamantem totiens, vbi nunc lex iulia dormis?
Ac quem subridens fœlicia tempora quę te
Moribus opponit, habeat iam Roma pudorem,
Tertius e celo cecidit cato, sed tamen vnde
Hęc emis hisfuto spirant opobalsama collo
Quę tibi: ne pudeat dñm monstrare tabernę.
Quod si vexantur leges, ac iura, citari

Habeat iā Roma pudorē, iam pudore inqt Ro-
ma vincat, ne qđ turpe faciat quū exēplū hēat tam
pbatoz viroz, estq; p ironiā pñunciādū, est aut pu-
dor timor instę repbēsonis. Tertius e celo, licet
plures vt pclare docet Ge. fuerint catones, duo tñ ma-
gni fuere nois, vt grauiissimi et seuerissimi. Cato cēfo-
rius, q libros de re rustica edidit, et Cato q post mor-
tem vticēsis est cognominatus. Cuius tanta apud ci-
ues ro. auctoritas fuit, vt et orator qdam in dicēdo,
quū vnico testi nō esse credendū diceret, nec si Cato
inqt is foret, plerūq; et ad res incredibiles q puerbi lo-
corūdebat. Nec si Cato ipse diceret fidē esse adibēdā.
Ceteros quoq; pdigos atq; luxuriosos, quū qđ seuerē
de cōtinētia loquerent derisive Catones appellabāt.
Et siq; vt scribit Vale. sanctū et egregiū cinē signifi-
care volebat sub noie Catonis diffiniebāt, recte igit
hunc appellat tertiu tanq; granē et seuerū censorē, qđ
celius demissum in terras. Simulq; ad illud allisit
qđ Lactānius meminit illos de celo cecidisse existi-
mator quoz virtus eet in admiratiōe. Censoriū autē
Catonē oñdit Sene. ad Luciliū nō minus reip. fuisse
vtile q Scipio. alter. n. cū hostibus nris bellum, alter
cū moribus gessit. Quū igit dicit Tertius e celo ceci-
dit Cato, puerbialis ē ironia in viros valde seueros
alieneq; vitę cēfores. Sed tñ vnde. Hęc interrogatio
illuc tēdit, vt oñdat illū esse negissimū qñ more cinē
doz et molliū vnguentis sit. Opobalsama, odo-
res pciouissimos ex succo balsami, opobalsama. n. di-
cunt succi balsami, opos. n. succū significat. Xylobal-
samū autē appellat balsami l. gnū. Xylon. n. gręce, li-
gnū significat latine. Carpobalsamū, finctus. Car-
pos. n. finctū significat. Arbor ipsa balsamū dicit, q
vt docet Pli. incisa vitro, aut lapide osseis ve cultel-
lis succū emittit, q oibus odoribus pferat, vni terraz
indeq; arbor cōcesa. Hisfuto, hispido et piloso ad
dissimulanda mollicie. Dñm. Pharmacopolam, balsa-
mum officinę vnguentarię, quā gręci myro-
polium appellant, dicta taberna q tabulis claudat,
vnde et tabernacula dicta sunt, et inde cōtribemales. nā
Ne pudeat.

Ne pudeat, ironice dictum et gestu adiunadum.
Qđ si vexant leges. Sensus est, si existimas inqt
vt grauis cēfor leges et citandas in adulteria. In pri-
mis lex Scatinia est citāda. q lata fuit contra eos qui
muliebria patiebant. nā poeta tota satyra insectat ta-
le genus hoium, vt spurcissimū, q lege Scatinia pu-
niebant quā Scatinia qdam arianus tulit, cuius
ita meminit Cicero
in tertia philippica.
Qđ aut municipiū
nō contēnit is q ari-
cinū tantopē despi-
cit vetustate antiq;
simū, hinc voconē,
hinc Scatinie leges.
Eius legis sic memi-
nit Anso. scribēs in
mollem et effemina-
tū Scatinia, me-
tuens nō metuit ti-
ciā. Lege Scatinia
quosdam ex viroz
ordine cōdemnatū Domitia. author Tranquillus.
Alii cōtra pedicones statutam falso cōtendunt no-
menq; accepisse ab eo. C. Scatinio, q authore Vale.
lib. vi. vim filio Marcelli insurre ausus est, et accusan-
te parte damnatus. Nam leges nomen accipiunt a
latoribus, non autem a reis et fontibus. Et tota indi-
gnatio poetę ē in molles et patietes muliebria. Le-
ges ac iura. Lex a iure ciuili hoc modo differt, vt lex
sit tanq; iuris ciuilis mater. Nam vt scribit Papinia.
Ius ciuile est quod ex legibus, plebiscitis, senatuscō-
sultis, decretis principum, auctoritate prudentiū ve-
nit. Est autem ius ciuile quod quisq; populus ipse si-
bi cōstituit, quasi ius pprum ipsius ciuitatis. Iuris
pcepta hęc sunt, honeste viuere, alterum non le-
dere, ius suum vniuiq; tribuere. Ius authore Celso
est ars boni et equi. Huius studii due sunt positiones.
Ius publicū et priuātū. Publicū ius est qđ ad statum
reip. spectat. Priuātū qđ ad singulorū vtilitatē. Ius
nōnunquā pro necessitudine et dicimus, veluti ē ius
cognatiōis vel affinitatis. De iure aut multa in dige-
stis ex sentētia Vulpiani, Modestini, Pauli, Cai. Mar-
tiani, Papiniani, et pcpie Pōponii de origine iuris.
Lex aut est, vt diffinit Aristoteles in rhetoricis suis
cōis ciuitatis cōsensūs, qui scriptis pcepit quō vnū,
qđq; agendū sit. Nā vt scribit Modest. virtus legis est
iperare, vetare, pmittere, punire. Plura digna repre-
hensione q mulieres. Sed illos, occurrit tacitę qstio-
ni, posset. n. dicere, quare nō puniunt si plura scelera
cōmittunt, rñdet illos defendi, qā multi sint, et alterū
alterius viciū occultare, nā qđ malo exēplo fit a mul-
tis, solet impunitū esse, et quodāmodo desinit esse pro-
bri loco cōmune maledictū malefactūne. Phala-
ges iunctę vmbone, sumpta est trāslatio a re militari
in qua pedites se iunctē tuent ab hoste. Nam phalax
vt a Sernio dissentiamus, nō est vt ipse exponit legio
lingua macedonica, licet p quādam similitudinem
apud Virg. in. ii. ita accipiat. Et iam argina phalanx,
sed pprie phalanx est, quū pedites ita se instruant ad-
uersus hostē, vt pares oēs cōnexis scutis impetū faci-
ant in hostes. Vñ sepe Cēsar in cōmētariis facta pha-
lange. Sed qā hoc primū fuit a Macedonibus inuen-

tū, vt scribit Liniū lib. iii. de bello macedonico. Ideo
phalanx vocabulū est macedonicū, verba sunt Li-
uii. Et cohortes iunctę sub signis quę cunei macedo-
nū (phalangē ipsi vocant) si posent vi perūperent
emittebat, vñ et Vegetius lib. iii. de re militari osten-
dit phalangē cōstructionē quādam esse militū, quā
modo cuneatā, modo qdratā appellat, q istar cunei et

Ante omnes debet scatinia, respice primum
Et scrutare viros, faciunt hi plura, sed illos
Defendit numerus, iunctęq; vmbone phalanges.
Magna inter molles concordia, non erit vllum
Exemplum in nostro tam detestabile sepe.
Tedia non lambit cluniam, nec flora catullam;
Hispo subit iuuenes, et morbo pallet viroq;
Nunqd nos agimus cas? ciuilia iura (mus?
Nonimus? aut vilo strepitu fora vestra moue.

quadratę formę cō-
posita in hostē pro-
grederet. Quitus et
Curtius huius rei sic
meminit. Macedōes
phalangem vocant
peditiū stabile agmē
vir viro, arma ar-
mis cōserta sunt. Pli-
nius lib. vii. ait pha-
langas significare fu-
stes quibus afri plium
cōtra Aegyptios pri-
mi fecerūt, phalan-
gus, sine phalan-

gium (nam vtrūq; dicitur) est authore Plinio ge-
nus aranei. Vmbone, hoc loco scuto. Vmbō aut p vmbō
prie p media pte scuti emittētiore capite. Non erit
vllum, non inuenies inquit re tam nefandā in sexu
fœmineo, vt mulier mulierē ineat, qđ inter viros fre-
quenti est in vsu, carpit tñ Inue. alibi Lamphea et Me-
dulinā q; nubes eēt inter se. Lenonū ancillas posi-
ta Lamphea corona Promocat, et tollit pēdentis pnia
coxę, ipsa Medullinę frictū crisantis adorat. Tale
monstz libidinis dicit Sappho excogitasse, vñ mas-
cula est appellata, Hora. in epistolis. Temperat Archi-
lochi musam pede mascula Sappho. Tedia nō lā-
bit cluniam. Fellatorē notat q et lambere et lingere alte-
rū dicit. Mart. lingas nō mihi, nam pba et pusilla est.
Mulieres et id turpitudinis exercuerūt, philenē. n. no-
tat Mart. vndenas vorat in die puellas. Hispo su-
bit iuuenes, nomē fictū infamūs. Subit iuuenes,
vtz ad fallandū, an vt ineat a draucis. Vtroq; mor-
bo, vtrāq; turpitudine nefandā, quū et falleret et pedi-
care. Nunqd nos agimus, adeo inquit ipudentes
estis, vt officia et muliebria vstipetis, qđ nos nō faci-
mus. Nam nos cas in foro qđ vestz est nō agimus.
Id. n. turpissimū habebat in mulieribus. Vñ impu-
dentię notant Aphrania Licinii Buteonis vxor. Et
Calphurnia et Amesia q cas egerint, vt scribit Vale.

Causas negocia forētia. Nā causa, vt finit Apollo
dorus est negotiū oibus suis ptibus spectas ad qonē,
aut cā est negociū, cuius finis ē cōtrouerfia. Isocrates
cām ait eē qonē finitā ciuile, aut rez cōtrouerfiā in
personaz finitaz cōplexu. Fora vestra, tria. n. erant
fora, vbi iura reddebant. Papi. in syluis. Nec saltem
tua dicta cōtinētē. Quę trano inuenis foro tonabas.
Mart. lis te bisdecimę numerantē frigora brumę Cō-
terit vna tribus gargiliane foris. De quibus Trāgl.
in Aug. fori extruēdi cā fuit hoium et iudicioz mul-
tudo q videbat nō sufficiētibus duobus et tertio in-
digere, hoz primū appellatū est Romanū, vel vetus
altez extruxit. C. Cēsar. Papi. in. sylua. Cēfarei stat
fede fori. Tertiu, vt dictū est, erexit Augustus cum
ede martis vltoris. Mart. in. viii. foroq; triplici sparsus
ante equos omnes. i. ante omnes iudices, qui ex equo

Forū
 Pri ordine eligebant. Idem in.iii.ad sextum. Causas inquis agā Cicerone disertius ipso. Atq; erit in tripli- ci par mihi nemo foro. Dicta autē fora a serēdo, q; eo lites ferant. Fora item appellamus loca, vbi res vena- les exponunt. Vñ dicimus forum frumentariū, forū olitorū, forum vinariū, vbi frumenta, olera, et vina vendunt. Luctant pance, si forte inquit acciderit, vt mulieres luctant

Luctantur pance, comedunt coliphia pance,
 Vos lanam trahitis, calathisq; peracta refertis
 Vellera, vos tenui pregnantem flamine fufum
 Penelope melius, lenius torquetis arachne,
 Horrida quale facit residens in codice pellex.
 Notum est cur soli tabulas impleverit hister
 Liberto, dederit vixus cur multa puellę.
 Dives erit magno quę dormit tertia lecto,
 Tu nube, atq; tace, donant archana cylindros.

coliphi- um

Cala- thus

Pellex

ubi incundior atque obsequentior q; parenti par est. Dolobella, vt scribit Suetonius, obiciens Cęsari, q; Nicomedi se obscene summitteret eum appellat pelli- cem reginę. Horatius loquens de medea sic scribit. Hoc delibutis vltis donis pellice serpente fugit alite. Oñi- dius in sexto meta. pellex ego facta sororis. Idem in eodem. Sed non attollere contra Sustinet hęc oculos

pellex sibi visa foro- tis. Idem in decimo Tu ne eris et matris pellex, et adultera pa- tris. Instans libro primo per intermunt- cios querit a filia q; inter regias pellices erat a pellice, sit pel- licatus, sicuti a cōcu- bina concubinatus. In codice. i. vili scamno. i. trunco. Nā vt scribit Theo- phrastus, ea pars ar- boris, quę terre inhę-

ret radix vocatur, supra radicē vsq; ad scamnum ar- boris codex, siue candex, et trūcus dicitur, ex scamno exeunt rami, ex ramis furculi. Notum est cur soli. Satis verecunde Laronia eos insectatur, qui draucis abutebantur, qualis fuit Hister pacinius, qui capta- tione testamentorū locupletatus libertum draucum suum reliquit heredem. De histro alibi poeta Mora nulla per Histum paciniū, quin illud ebur dica- tur ad aras. Scimus inquit quare Hister pacinius Li- bertum suum reliquerit solum heredē. Tabulas, s. testamenti. Nam tabulę numero pluratino dicuntur quibus continentur contractus et conventiones, vt Tabulę dotis, tabulę vditionis, Tabulę emptionis, et testamenti. A tabulis fit tabularium et tablinum, quo- rum vtrumq; signat locum, vbi actus publici conti- nent. De quo est apud Verg. in Georgicis. Insanūq; forum, aut populi tabularia vidit. Pl. libro. xxxv. cap. secundo. Tabula codicibus implebantur, et mo- numentis rerum in magistratu gestarum, dicimus autem Tablinum sicuti siglinum, quod greci pina- cothecam appellant, differentia tamē illa est, q; in pi- nacotheis tabulę pictę, in Tablino rerum, vt dixi- mus, in magistratu gestarum monumenta contine- bantur. De extruictione Tablini et pinacothecę Vi- etrius libro sexto. cap. quarto. Cur multa puel- le, i. vxori suę adolescenti, vt. s. turpitudinem taceret.

Dives erit magno. Illa inquit ingentia munera consequetur a marito quę tacebit, quum is draucis inibitur. Tu nube, cum indignatione dictum, q; si puella auditis virorum sceleribus matrimonii as- pernetur. Cylindros, lapillos esse oblongos ad or- natum mulierum ostendit Plinius libro. xxxvii. ca- pitulo sexto. Loquens de Beryllis, qui mira longitu- dine placebant, et fetis elephantorū, religabatur, ait enim sic. Cylindros quidam ex his facere malunt q; gemmas, quoniam est summa commendatio in lon- gitudine. Quidam q; angulosos putant statim nasci, et perforatos gratiores fieri medulla cādoris exempta, additoque auro repercutis, aut oīno castigata causa perspicuitatis ad crassitudinem. Cylindros autē ap- pellant q;

tabulę tabula- rium Tabli- num

cylind- dra

Multi- tra

pellant q; formati sint ad speciem cylindri, idest co- lumelle, qua area equari solet. Vergili. in primo Ge- orgicorum. Area tum primum ingenti est equanda cylindro. nomen autem accepit a volubilitate, nam cylindrus idem est, quod voluo. Post hęc, scelera vestra quum deberetis vos ipsi de vobis sumere sup- plicium. Censura, animaduersio et punitio, nam censores moribus ci- uitatis perant, Cor- uis, sceleratis, impuris et spurcis quales ha- bentur corui, qui foe- da sequuntur, et qui ore coire dicuntur.

Martia. Corne saluta- tor quare fellator ha- beris. Columbas, simplices, et bonos quales sunt columbe, vt sit sententia catho- lica. Stoicide. Im- puri et flagitiosi, qui preferebāt stoicorum integritatem et more stoico de virtute di- sputabant contenden- tes virtutem solū bonum esse, dicti αποθηστο- ας, idest portici. Zeno enim in portici athenis pri- mus coepit docere, ad quem audiendum discipuli eo confluentes quum antea Zenonii dicerentur postea ab ipsa portici stoici sunt appellati, de qua portici in- tellexit Persius noster. Quęq; docet sapiens brachy- tis illica medis porticus isomnis, vbi plusculi de por- tici diximus. Stoicide, secundum fo- mam patro- nymicam, sicuti Priamides in prima declinatione.

Quid falsi, subaudi dixit. Sed quid, hoc etiam in molliciem virorum dicit poeta, quos vel orantes in impudiciam mulierum non pudebat vestes te- nuissimas induere, vt corpus etiam transluceret. Vñ de Plinius in reprehensionem tantę molliciei sic ait. Nec puduit has vestes, scilicet bobicinas, et viros le- nitate vsuare propter onera estina, in tantum a lo- rica gerenda discesse mores, vt oneri sint etiam ves- tes. Ait ergo poeta, mulierum impudiciam accu- sas quum ipse tu multo magis fores condemnandus, qui ea mollicie aliis sis futurus exceptor. Non fa- cient alii. Argumentum a maiori ad minus. Mul- ticia, Vestes tenuissimas dictas a mollicie, vt qui- busdam placet, vt aliis vero a mulcendo, q; mulce- rent, et gratę essent tenuitate sua, bombicina autem videtur intelligere, de quibus ex Plinii autoritate diximus. Nam bombices telas aranearum modo te- xunt ad vestem luxuriam, foeminarum quę bombici- na appellantur, tantę tenuitatis, vt denudet foemi- nam vestis bombicina. De vestibus multiciis sic me- minit Flavius vopiscus in Aureliano scribente pre- fecto grarii. Dabis ad editionem Circensium tunicas multicias viriles decem, lineas egyptias viginti. Ma- telia cypria paria duo. Cretice, Aliqui legunt, sed falso Critice, vt dicant. Tu index qui in aliena vitia insurgis et notas. Nam κριτης Indicem signat. Ci- cero in epistola ad Dolobellam, vt docet Tranquil- lus de claris grammaticis. Ego tanq; criticus antiquos

indicaturus sum. Sed animaduertendum est syllabe rationem repugnare, vt nullo modo legi possit Cri- ticus, est enim prima syllaba brevis. Horatius in pri- ma epistola secundi libri, vt Critici dicunt, Illud au- tem apud Martialem in septimo. Aequalis liber est cretice, qui malus est, nomen est proprium, legen- dumq; est Cretice non critice. Cretice igitur legen-

De nobis post hęc tristis sententia fertur,
 Dat veniam cornis, vexat censura columbas.
 Fugerunt trepidi vera ac manifesta canentem
 Stoicide, quid enim falsi Laronia, sed quid
 Non facient alii, cum tu multitia sumas
 Cretice, et hanc vestem populo mirante perores
 In procultas et pollineas, est moecha labulla,
 Damnetur si vis etiam corphinia, talem
 Non sumet danata togam, sed inliis ardet
 Aestuo, nudus agas, minus est infamia turpis,
 En habitum quo te leges, ac iura ferentem

dum est a Creta, quę primam habet sylla- bam longam. Vt per Creticum intelligat Aecū, de quo illic. Quas torqueat vm- bras Aecius, vt sit sen- sus. Quid non facient alii quum tu, qui tan- quā Aecius index et cognitor vitiōū su- mas tales habitus ve- stium, posses etiam re- ferri ad vnum quem q; primarium Roma- num quem per Me- tellum Creticum de- signaret, vt sit sensus, quid non facient alii

quum tu ex primariis et pri- cipibus ciuitatis sumas tales vestes. Nam Metellus Creticus is fuit, qui Cre- tam Imperio Romano adiecit. Perores, Oratio- ne vrge is, n. in peroratio su in fine oratiōis qua ma- xime aduersarius vrgetur. In procultas et polline- as, idest in adulteras procule et pollineę similes. Mi- rante, cum admiratione contemplante, ac per hoc damnante, vt inhonestum habitum. Est me- cha labulla, Sensus ē. Labulla et Corphinia, quę adul- tere sunt, si adulterii admissi conuincantur in iudi- cio, maius tamen pre se ferant honestatis studium, non enim talem suauit togam, vt indecentē habi- tum. Mulieres enim conuictę adulterii cogebantur toga virili indute in publicum procedere. Antho- res sunt Porphyrio et Asconius. Vnde Horatius in sermonibus. Qu id interest in maiora ancilla pec- cesue togata. Contra vero stola erat matronarum.

Damnetur, conuincatur adulterii. Talem to- gam, tam tenuē vestem, qualia sunt multicia tua. Sed Iulius ardet. Introducit Creticum excusan- tem turpem habitum. Nudus agas, verba poe- tę, idest nudus eas si te calor vrget, quasi innuat non minus turpe esse vti tali corporis amictu quum nu- dum agere. Minus est infamia turpis, respondet iis qui possent dicere, illum indicationem iri insa- niam, qui nudus ambulauerit, ait ergo poeta, insa- nia minore est digna reprehensione, quam talis ha- bitus. En habitū, indignantis sunt verba poetę, et insultantis, quasi dicat, o q; dignus habitus in quo te spectarent Prisci Romani illi, qui agricolationi intenti erant, et q; paucis annis ante victores pro re. p. crudelia vulnera acceperat, o q; riderent te, vt ostendat il- lum fuisse futurę ludibrio et Priscis Romanis, et qui paulo ante sua tpa pro re. p. multa preclara gessissent.

Modo victor. i. paucis annis ante. i. nost. is tpe tpi- bus, ac si dicat nostro seculo, quo et Augusto Cęsare et aliis impantibus populis in rebus bellicis se exercuit.

IUVENA.

C

Vulneribus crudis, id est per crudum, vulnera victor, id est aspera et crudelia, nam a crudo fit crudelis. Il lud vulgus montanum, rudis ille populus, qui prius fuit temporibus, qui cessantibus bellis agricola, tionem exercebat, ut de Quintio Cincinnato legimus et aliis civibus Romanis. In corpore indicis. Argu mentum est a minore ad maius, quasi dicat si multi tia testem non decet, multo minus indice decebunt. Nam quāto q̄s excellentior est, tanto magis eum de cer honestatis esse am plexorem, et tanq̄ cete ris virtutis speculū.

Quero an deceant, quasi dicat non de cent, si ergo non de cēt testem, minus cō veniūt indici. Acer et idomius. Insultat sepe poeta molliviro Libertatisq̄, magis qui videat mox gra vissimus Cenfor, et q in libertatem velit as ferere flagitiosos. Nā de animi libertate in telligit non corporis.

Pelluces, traslucet, compositio est a per et luceo, sed mutatur et in left enim ex corrupto et integro. De dit hanc contagio labem, sumpta est translatio a pe stilenti animali, cuius contactu et consuetudine reli qua animalia facile cōmaculantur. Ergo vitia inqt aliena te in hanc labem deduxerunt, et plures in dies deducunt. Vnde Seneca de Tranquillitate vite. Ser p̄unt enim vitia et in proximum quēq̄, transiliunt et contactu nocent, vnde et contagium dictum est et cō tagio, et contagio, omnis morbus, qui contactu facile contrahitur. Labem, maculam et vicium. Labes p prie dicitur in vestimentis, sed per translationem vitia quoq̄, animi labes appellamus. Sicut grex, ita inquit vitia serpent in vnum quemq̄, ut porrigine vnius porci reliquis grex contaminat. Qui parum considerate loquuntur, dicunt gregem tantum de mi noribus intelligi animalibus. Quum constet gregē indifferenter non solum de omni animalium gene re, sed etiam de hominibus dici. Terentius, ut me in gregem vestrum recipiatis. Et alibi Iuvenalis Cum grege cbaldeo. Seneca ad Lucilium Elephantorum gregem excelsissimus ducit. Scabie. Scabies autho re Celfo est durior cutis rubicunda, ex qua pustule oriuntur quēdam humidiores, quēdam sicciore. Exit ex quibusdam sanies fitq̄, ex iis continue exulcera tio pruriens, serpitq̄, quibusdam cito, atq̄, in aliis qui dem ex toto desinit, in aliis vero certo tempore anni reuertitur, quo asperior est quoq̄, prurit magis eo dif

Grex

Scabi es

Porri go

facilius tollitur. Porrigine, est autem porrigio mor bus quo non solum porci sed et homines infestantur, de qua sic Cornelius Celsus. Porrigio est ubi inter pi los quēdam quasi squamule surgunt, hē quoq̄, acute resoluuntur, et interdum madent, sepius siccē sunt, siq̄, id in capillo sit, rarius in barba, aliquando etiā

in supercilio. Vnaq̄, cōtracta. Vna enim facile cor rumpitur contactu corrupti acini. Feediū hoc ali quid. Futurum inquit est, ut aliquid etiam in poste rum turpius facias hoc amictū, hoc est longe etiam indecentius committas q̄ quē per turpem habitum peccasti. Accipient te paulatim. In eam et in turpi tudinem laberis, quia inter se sacerdotes Minervē vi

Vulneribus crudis populus mō victor, et illā Montanum positus audiret vulgus aratris. Quid non proclames in corpore indicis ista Si videas, quēro an deceant multitia testem? Acer et idomius libertatisq̄ magister Cretice pelluces, dedit hanc contagio labem, Et dabit in plures, sicut ut grex totus in agris Vnius scabie cadit, et porrigine porci, Vnaq̄ contracta lixorem ducit ab vna. Foediū hoc aliquid quēq̄ andebis amictū, Nemo repente fuit turpissimus, accipient te Paulatim qui longa domi redimicula sumūt Frontibus, et toto posuere monilia collo, Atq̄ bonam tenerē placant abdomine porcē,

nunt. Sicq̄ poeta de scendit in reprehēso nē sacerdotum, quo rum collegium (an thore Trāquillo) Mi nervē in Albano Do mitia instituerat, ex quo forte ducti ma gisterio fingerētur, redderentq̄, eximias venationes, et ludos scenicos. Horum epi las, Luxum, molliciē scenicam, et reliqua turpia insectat, offen ditq̄, eos nihil differ re a mulieribus colen tibus bonam deam, aut a sacerdotibus co tyttia celebrantibus, gulamq̄, eorum ma xime reprehēdit, qui

lautissime epularent. Vnde et a Martiale Dapes Lan te Albanē appellant. Deniq̄, indignat ex sacerdoti bus quendam cornicini, cuius opera in ludis illis Al banis utebantur, nupsisse. Omnis ergo poetē fremi tus est in turpitudine et molliciem sacerdotum Al banorum. Accipient te, in cōsortium suū. Qui longa domi redimicula, offēdit eos a mulieribus nō esse absimiles, quē celebrantē sacra bonē deē sumūt redimicula, id est ornamenta et vincula capitis con venientia sexui muliebri, et monilia aptant collo. Idē inquit faciūt isti sacerdotes in Albano, ut more mu lierum sacrificia colant bonē deē, et quod proprium est mulierum sibi v̄surpent. Nam sacra bonē deē fie bāt (ut scribit Plutarchus in vita Ciceronis et Cesa ris) quotannis in domo maximi pontificis pro salute populi Romani. Iis nemini viro interesse licebat, a mulieribus tantum celebrabatur. Vnde Cicero i ora tione in. P. Clodium sic. Hominemq̄, eum qui pulvinaribus Bōē deē stuprum intulerit, eaq̄, sacra quē viri oculis ne imprudentis quidem aspici fas est, nō solum aspectu virili, sed flagitio stuproq̄, violaret. Alii tñ ita interpretantur, non q̄ bonam deam illi sa cerdotes colant, sed q̄ illoz ritus et ludi scenici nihil pene differant a sacris bonē deē, quē mulieres operā tur. Deam aut bonam etiam Maiam et Terram dixe re eandēq̄, etiam Faunam, Opem, et Fatnam. Bonā q̄ oīm nobis ad victū bonoz cā est. Faunam q̄ oī v̄sui animantium fauet. Opē q̄ ipsius auxilio vita con stet. Fatnam a fando q̄, infantes partu editi non prius vocem edunt q̄ attigerint terram. Atq̄, bonam, or do est. Atq̄, placant bonā deam. Abdomine tenerē porcē. Omnia inquit in sacris bonē deē faciunt quē ad eius cultum pertinent. Nā sus pregnant ei, ut scri bit Macrobius, maētabat quē hostia propria est terrę.

Abdomine

Abdomine, i. sumine. Plini. in. xi. capite. xxxvii. Ait antiquos vocasse abdomen quod nūc sumē, Aristoteles lib. i. de natura animalium de Abdomine ita scribit. Venter infra pectus est parte priore eiusq̄, radix umbilicus est, cui radici pars subiecta in latus vtrūq̄, Ilia dicit, quē autem recte subiungit sumen est sine abdomen. Magno cratere. Nā in sacris eius authore Macrobi. erat vas vini quod mella rium appellabatur, et vinum Lac dicebat.

Sed more sinistro. Sed in iis sacris con trario se gerunt ritu. Nam quum sacra a mulieribus tantum ce lebrentur, ipsi contra ritum sacrorū eas excludunt, et soli inter se molles et effeminati celebrant.

More sinistro, mo re contrario, quum a mulieribus soleant excludi ma res, ita ut ne effigies quidem maris eo in loco sit fas conspici. Nam et p. Eture marium velis inuegeban, vnde alibi. Testiculi sibi consensu vnde fugit mus. Varro enim tradit eam adeo pudicam fuisse, ut ex tra gynecium nunq̄ sit egressa, nec nomen eius i pu blico fuerit auditum, nec virum unq̄ viderit, vel a viro visa sit, propter quod nec vir templum eius in greditur. Ite pphane, clamatur. Inbent inquit ma gno clamore mulieres abesse. Prophanē. Sacer et Prophanus vocabula sunt contraria. Sacrum enim est (ut Trebatius lib. primo de religionibus refert) quic quid est quod deoz habetur, vnde Virgilius huius diffinitionis memior vbi sacrum nominavit, admo nitionē deoz pene semper adiecit. Sacra dionez ma tri dūisq̄, ferebim. Item sacra Ioni stygio q̄rite icæ pra paravi. Prophanum omnes pene consentiunt id esse qd̄ extra phanaticā causam sit, quasi porro a pha no et religione secretum. Vnde Cicero ad Herenniu. Locus q̄ritur celebris an desertus. Sacer an Propha nus, publicus an priuatus, vbi liquidō ostendit voca bula esse opposita. Porphyrio exponens illud Hora tiū Odi prophanum, vulgus ait Prophanos eos dici qui sacris initiati nō sunt, qui phanū intrare non po terant. Gemit hic tibicina. Nam in eius sacris adhibebant modulationes et Tibicinę canentes corni bus. Sed hic inquit non sunt Tibicinę, non sunt mu lieres, sed viri tantum. Talia orgia. Ostendit poeta eorūdem sacerdotū molliciē nihil differre a molli cie sacerdotum deē Cotyttus, est enim sensus. Nō dis similia inquit sunt sacrificia quē sacerdotes instituti a Domitiano Minervę in Albano colunt, ab iis quē stantur ab Atheniensibus culta, quē Cotytia ap pellata sunt. Nam Athenienses instituerāt Cotytia sacrificia peregrina sumpta a Thracibus, quē noctur nis pervigilationibus celebrarentur. In quibus im pudica turpia, multa fiebant. De quibus videtur intellexisse Horatius in Epodis. Inulius ut tu videris Cotytia vulgata sacrum liberi cupidinis. Canidia enim saga minatur Horatio, quia talia sacrificia ei cōmissa ridens divulgaverit. Cotytia autem, ut scri bit Porphyrio, sacrum cupidinis esse dicit, quia ma leficia hęc quē per infirma sacra sunt ad amorē per

et cha, xim Sacri

Bonē deē sa cra

fann Cotytia

Abdo men

tineant, vnde apparet et hos sacerdotes talia sacrificia ut impudica et amorem pertinentia tractare. His riti bus puigiliisq̄, deā Cotytto fesse voluerunt, et proin de Cotytia notata sunt. Vñ Strabo sic inquit. Athe nienfes aut sicuti reliquis in rebus hospitū et extemo rum studiosi p̄stiterunt sic et in deis, externa. n. multa susceperē sacra, ita ut i comœdiis cōplura et Thracia

et Phrygia decantata sint. Eam tñ dea alii Cotytto, alii p̄o Co tyn appellavere. Vñ Stra. lib. x. Similia in quit sunt q̄ apud thra ces celebrant q̄ Cotyt tia et Bendidia apud quos et Orphica ini tiū habuerūt. Ipsam sane Cotyn, q̄ apud Edonios colit et eius i

Coty 10

Coty 10

Bendidia

strumēta memorat Aeschylus. Sic et Synesius appel lat his verbis θαρρον αποφαι του τον αιθα κμισυον αυτου χρημα και τιασωτην της κο τυου. Cōfidentis demōstra viz seminare statim so dāq̄, Cotys, quē locū exponēs Suidas cotyn deā co li ait turpiū p̄sidē. Alibi tñ Idē Synesius Cotytto ap pellat vbi ait ερημ μεν και ηρακλ ι της παλαις τρασ εφοροισ ουδε κατα μικρον πρεω ικον τυττοι δε και τοισ αλλοισ α ττικοισ κονι σαλοισ νεοκορεi Mercurio qd̄ et Herculi palestre p̄stetis neutiq̄ cōgnit. Cotyttoni aut et aliis apd̄ at ticos despiciatissimis admistrat, q̄bis x̄bis declaravit eū, de quo agit in epistola foedissimis eē moribus q̄ Cotyttoni inferniat. Cōtra igit hęc nocturna Coty tia Eupolis poeta Comicus (ut refert qd̄ cōmetato res) Aristophāis scripsit comœdiā, quā Baptas appel lavit, de q̄ sic Plato memit, vbi de comœdiāz diffe rentiis agit. σμεν γουν τον ευπολιν τωδ ηδ α ξαι τουσ βαπτας αποπινυετα εισ την θαλατταν εισ ουσ κατχε τουσ βαπτας Scimus inqt Eupolim quū Baptas fabulā docerit ab iis ipis i mare submersum cōtra quos Baptas emi serat. Lucianus quoq̄, i ea orōne, q̄ scribit ad ierudi tū multos emptitātē libros in hac firme sniam. Dic mihi iqt et ne Aeschinis orōne aduersus Timarchū legis, an p̄o oia illa scis et nosti singula? Aristophanē p̄o et Eupolim subisti Baptas integrā fabulā pellegi Baptē sti: vñ et Probus sic scri. Baptē comoedia inqt fuit i qua Eupolis iducit viros Atheniēses ad imitationē foeminaz saltantes lasare psaltriā Cotytto. Cotytto apud Atheniēses psaltria quā effeminati colūt no, et illā adeūtes. De Baptis et Cotytto Angelus Poli tianus i miscellaneis suis elegātissime disseruit. Or Orgia gia, pprie nūc dñr sacrificia bacchi et q̄yia? o. n. orgia celebros. Vñ Stra. li. x. sci. sic. Plurimi igit grecoz to tū cerimōiale negociū qd̄ orgia vocāt. Bacchanaleq̄, et choricū et sacroz mysteria libero p̄ri attribuerunt. Ceterz an orgia p̄oibus cerimōis capiet, vñ idē Stra. Cybelē p̄cipuo venerāt honore eius orgia freq̄tan tes, orgia putat Euse. de p̄p̄ratōe euagelica dē. το τησ δεσμο. i. ira quā aduersus Ioni ceres suscepit v̄z postea et alioz deoz dēi sūt orgia ipa mysteria, vñ orgia dicitur veneris, orgia corybantū. Secreta te. i. mystica facē, nā noctū talia sacrificia pagebant.

IVVENA.

C ii

Baptē, sacerdotes molles et effoeminati a quibus Eupolis denominavit comēdiam suam a βαπτω quod significat tingo et lauo, qui sacris initiabant lauerent aqua calida primum. Aristophanes, primum ex ritu veteri me lauerunt. Lasare. Nam in sacris saltantes fictam fortasse personam Cotyttus lasabant. Probus ut diximus ait fuisse psalteria quā effoeminati Athenienses noctu colunt eam advenientes. Cotytto, accersitum ē græcus.

Cecropiam, atticā a Cecrope rege qui primus Atheniensium rex regnavit in Attica ante Deucalionis tempora quem oīs antiq̄uitas fabulata est bi formem fuisse, quia primus marē foemine matrimonio iunxit.

Ille supercilium, mollicie adhuc insēctat in iisdē sacerdotibus, qui more mulierum decoris essent studiosi, supercilia enim fuligine denigrabant, quod soliti fieri ostendit Plinius lib. xxviii. Vbi ait Capilli de flumina Vrsinus adeps misto Ladano et Antho continet alopeciasque emendat et raritatem superciliorum cum fungis Lucernarum ac fuliginem, quæ est in rostris earum. Producit, extēdit et emēdit. Obliqua ac, calamistrō. Pingit, oculos, n. sibi tingebat. Plinius in xi. Palpebre in genis hominum utrinque, mulieribus etiā insēctat quouidū tanta est decoris affectatio, ut tingant oculi quoque, Cuius in arte amandi. Nec pudor est oculos tenui signasse sanilla. Vel prope te nato lucide Cidne croco, per oculos igitur intellige genas quæ insēctantur, unde diuus Ciprianus in tractatu habitus virginum de impudicis viris sic scribit. Illi docuerunt oculos circumducto nigrore fucare, et genas mendacio ruboris inficere et mutare ad terribiles coloribus crinē et c. Sic et diuus Hieronymus ad matrem et filiam in gallia commorantes scribit. Oculos stibio linit. Imperator Antonius secundus auctoritate Herodiano pcedebat in publicis pietatis oculis, genisque purpureis satis. Ille alius ex sacerdotibus. Vitreo priapo, nihil inquit omittit, quod ad molliciem nequitiamque pertineat. Nam et poculis inquit vti in convivio effigiat in instar inguinum, quā obscenitatem notat Plinius lib. xiiii. Loquens de ebrietate. Id vero quæ vasa adulteris celata, tūc per se patet doceat libidines temulentia ita vitiā ex libidine hauriuntur. Idem etiā in prohemio libri. xxxiii. his verbis. In poculis libidines celare iuvat ac per obscenitates bibere, panibus etiam per obscenitatem sic formatis vescantur. Martialis Si vis esse satur nostrum potes esse Priapum. Ipsa licet rodas inguina tutus eris. Reticulumque, tegmen est capitis muliebris a rete dictum, cuius similitudine est factum, quali et nris capibus matronæ videntur et aureis et sericis græce αμων υξ appellat. De eo sic Lampridius. Matronas autem regias contētas esse debere vno reticulo atque inauribus et baccato monili, genere Masculino protulit Plinius lib. xii. Vbi de natura thuris sic n. scribit persona adiciat capiti, densissime reticulus. Nam apud veteres capillos puelles aut humeris diffuentes, aut reticulo collectos ge-

Cecropiam soliti baptē lasare cotytto. Ille supercilium madida fuligine tinctum Obliqua producit ac, pingitque tremantes Attollens oculos, vitreo bibit ille priapo, Reticulumque comis auratum ingentibus implet Cerele indutus scutulata, aut galbana rafa Et per iunonem domini iuvante ministro.

stare consueverunt. Propertius. Nec de more comē plenius colla fluentes. Scutulata, i. vestes scutulis distinctas, quas galli insimulant, unde sic Plinius. Plurimis vero liliis texere quæ polymita appellantur Alexandria insimulant, scutulis dividere gallia. Cerele, color ceruleus inter viridē et nigrū est, proprieque thallasius, unde poetæ mare reliquasque aquas ceruleas appellant. Idem etiam dicit color venetus, unde Vegetius lib. iiii. de re militari scribit natus esse veneta esse induendos et vela nati color veneto esse tingenda hoc est ceruleo. Nam ut Idem inquit Vegetius similis est fluctibus marinis, ita ut color ceruleus, et venetus et Thalassius idem sit, i. color similis marinis fluctibus. Thalassius n. vocant græci mare. Rafa, vestimenta quæ pilo carerent. Nā absolute positum est rafa et numero plurali apud priscos in usu fuit Toga rafa et pexa, quæ contrarij erant. Nam rafa sine pilis erat, pexa vero villosa. De quibus sic Martialis Rafa tu mihi mitte togā. Et alibi. Togā ve pexā. Plinius item scribit Lanā histigē liburnique, lino proprio remque lūne esse, alienā pexis et quā sola ars scutulato textu cōmēdat, ita ut bene conveniat togæ rafe quæ scutulato textu conficebatur, id est brevibus scutis distinguebatur. Galbana, Galbanū genus est coloris albi, vbi alij putant et sublacidi, quod molliū et deliciorum fuisse ostendit non solum Iuvenalis sed et Martialis, quū hominem muliebriter idūtū galbanatū appellat, unde et Idem Martialis. Mores appellat galbinos, i. molles et effoeminatos. Tunica galbina a colore galbano appellat, sic Flavius vopiscus in Aureliano iter hęc fuit tetricus clamyde coccea tunica galbina. Galbanū, itē ut scribit Plinius lib. xii. arbor est syriacā in Amanto monte similis ferule resinā pducens purā et translucidam. Suetonius in Galba scribit primū sulphureo cognominatū Galbā, eo quod facibus galbano illius oppidum hispani succenderit. Plinius itē lib. xi. propolis est odore grani ut quæ plerique pro galbano vtiuntur.

Et per Iunonē dñi. Omnia inquit faciunt quæ mulierum sunt, ut et non per genitū, sed pro Iunonē dñi iurēt. Nā placuit quibusdā ut auctor ē Sene, ad Lucium lib. xix. epistola. cxi. Vnicuique nostrum prodigium dari deū non quod primariū, sed hunc inferioris nominis ex eorum numero, quos Omnia autē de plebe deos. Stoici vero affirmant singulis et genitū et Iunonē dari, unde et Plinius lib. i. capi. vii. sic inquit. Quotobrem maior celum populus et quod hominum intelligi potest quum singuli ex semetipsis totidem deos faciant, Iunones geniosque ad optando sibi. Ex quo videtur innuere mares consuevisse per deos masculos, foeminas vero per deas iurare, unde modo poeta ait sacerdotes ipsos more foemineo per Iunonē iurare, sicut iurat sine imprecatur quartilla apud Petronium his verbis. Iunonē meā iratā habēā, si unquam me meminere virginē fuisse. Licet Socrates apud Platonē in Gorgia iuret per Iunonem, ita ut de hoc adhuc querendum censēam.

Cerule

Vener

tus

thalas

sicus

Pexa

Rafa

Galba

num

Anna

les

Histo

ria

Pala

tium

Bebria

cu vi

cu

IUVENA.

C iii

Ille tenet speculum. Ex sacerdotibus inquit alius tam grande habet speculū quo se poluit quod grande fuit illud Othonis, quo se in acie videbat. De quo ita et Sydonius Apollinaris, post speculū immis pomipā, quo se ille videbat. Hinc turpis et pulcher Otho. Ideo alibi Galbam sternis Otho speculo qui pulcher haberi dū captus, sicque per trāsitu mollicie Othois fūgillat, qui ut scri. Traquil. adeo molli fuit et mundi ciaz muliebrū studiosus ut vulso corpore et galericulo capiti propter raritatem capillorum adaptato et adnexo cederet et nemo dignosceret, quin et facie quotidie rasitabat et pane madido. Lacte Asinino linebat. Idque insituit a prima lanugine ne barbatus unquam esset. Gestamen, expositio est, hoc est quod solebat gestare Otho studiosissimus forme. Patrici Othonis, i. patiens muliebricia. Nā ut scribit Tranquillus Neroni consuetudine mulierum stupri cōciliatus est. Actoris autem ei spoliū, alia expositio. Hoc autem Hemistichium Virgiliū in dedecus dicit Othonis, qui non iam in getem hastā more Actoris viri fortissimi portabat, sed ingens speculū ut molliis et effoeminatus, legendūque est Ironicos, quod non iam spoliū ablatū hosti quale fuit hastā quā Turnus Actori abstulit. Ille. Otho. Quū iam tolli vexilla inberet, quū iā in hostes acies dirigeret sublati signis. Res memoranda sed supprimenda. Novis annalibus atque recenti historia. Inter anales et historiā hoc interest, quod Annales quātū potuimus colligere ex verbis Ciceronis et Celsi sunt libri cōtinētes res gestas plurimū annorum, obsequio cuiusque anni ordine, unde et nomen acceperunt, aut sunt et simplices, veluti quæ cōmētarij quæ breuiter res cōplectentes materiam pbeant volentibus scribere historiā, neque affectus mouēt, neque alacrior ad res per defendendā, neque segniores ad rem per faciendā anales cōmouere possunt. Historia vero ē res gestarum narratio vel demonstratio dicta ab iis quæ et quod est idē quod narrō, unde Cicero in scdo de oratore. Erat historia annalium cōfictio, res oēs singulorum annorum mandabat scribis pōst se maximus, efferebat, in albu et pponēbat tabulā domi, potestas ut esset populo cognoscendi, hiq; annales maximi noiantur. Virgili itaque oim res peritissimus inducit Aeneā tanquā pōnsicem dicere Et vacet annales nostros audire laborum. Quum ergo Aeneas ut pontifex inducat, merito annales appellat historiā. Historia ut scribit Celsus quia rē quoniam cōsiliū gestæ sint res demonstrat. Ex annalibus igit tanquā ex breui nudaq; materia sumebatur historia, quæ item Huberius prescribit, quæ affectum plena est. Ergo annales id oim sunt quod historiæ, sed historiæ nō oim id quod annales sunt, tanquā altez sit speciale nomen, altez generale, sicuti quod est homo id necessario aial est, quod est aial non id necesse est ut sit homo. Speculū civilis sarcina belli, velu-

ti acclamatio in contēptionē tantę mollicie quæ inter cetera belli machinamenta speculū quoque gestaret.

Belli civilis, bellum appellat civile quod inter Othonem et Vitellium gestum fuit ad Bebriciam vicum inter Cremonam et Veronam, vbi duabus Otho cladiibus acceptis superatus est. De quo bello et loco Plinius meminit libro. x. capi. xlix. Ven-

runt in Italiam Bebricienses bellis civilibus transpadanum et non ex aies. Nimirum insulatio est in Othonem ut effoeminatum, quasi dicat rē facit monstruosam Otho qui Imperatores de regno eicit, et eam more mulierum curat et polit quasi contraria. Nam quum ab Galba adoperari expectaret, isque

Pisonē prulisset indignatus ad vimque cōuersus eū a suis desertū iterem. Galba autem septimus fuit Imperator qui Neroni successit, nullo gradu contingens Cesarum domum, lege Suetonium. De cetero item Galbæ et Othonis et pugna Bebrica meminit Iosephus de bello iudaico in quinto libro sic. In medio namque Romanorum foro Galba perempto, creatus Otho Imperator cum Vitellio imperare pugnabat, quem germanorum tunc manus elegerat. Habito autē apud Bebriciam galacie plio cum Valente et Cecinna Vitelli ducibus, primo die Otho sperauit, altero vitellii milites multisque trucidatis et aduersę partis audita victoria Otho apud Brixellum feneit occidit, postquam biduum tresque menses imperiū tenuit. Curare eam, facie (ut diximus) quotidie rasitare et corpus vellere. Affectare, est anim habere intēum ad ali quid habendū, ut gigantes affectauerunt cœlū, i. anim intentum habuerunt ad habendū cœlū, et Cesar affectat imperiū, i. anim intēum habet ad hndum imperiū. Spoliū palatii, pro palatii vbi sedes erat imperatorum. Nā primus fuit Romulus auctore Livio in primo qui palatium vbi educatus ipse fuerat munuit. Sic n. dixit quod admodum alibi purpureus magni rufaret scura palatii. Et Petronius. Fama volat summiq; petit inga celsa palatii. Ex septem n. collibus vbi fuit palatium, unde Cicero in officiis ait. Cuius Octavianum pclarum edificasse in palatio et plenam dignitatis domum, et inde domum palatinam appellauerunt domum Imperatorum. Dictum palatium vel quod ibi pecus pascens balare cōfuevit et quasi balantiū, unde Nescius balantiū appellat, vel quod palare, i. errare pecudes solerent, vel quod ibi Hyperborei filia Palatio habitauerit, quæ ex Hercule latinum peperit, vel quod ibi Pallas Erandri filius sepultus fuerit, vel quod etiam Palatini et Aborigines ex agro rheatio qui appellatur palatium ibi cōfederunt, vel a pale pastora li dea (ut scribit Solinus). Et extēdere panem scilicet madidū lacte asinino. Nā ut scribit Plinius lib. xviii Cūte in facie erugari et tenerescere et candore cūcto diri lacte asinino putat. Proinde popper vxor Neronis quocūque ire cōtegisset secū sexcentas asellas ducebat.

Cecina

Palatium

Bebria

IUVENA.

C iii

Quod nec in assyrio. Fecit inquit Ottho ea ad ci-
randa citem et se molliendū in castris, quae Nec Se-
miramis regina Nec Cleopatra fecerunt, ut ostendat
ipsum etiā foemina molliorem extitisse. Mollis. n.
ornatus et expositio cutis viri non ornat, sed mentē
eius indicat, unde est illud Ciceronis in officiis, ergo
et a forma remoueat omnis viro nō dignus ornatus.

Ouidius. Sicut procul
a nobis iuuenes ut foe-
mina compta. Semi-
amis ramis. Nimi regis as-
syrio fuit vxor. Ma-
gni mulier at, quae oc-
ciso marito non ausa
tradere imperium fi-
lio Nino adhuc im-
puberi, nec ipsa palā
tractare, mutato habi-
tu cū filio regni mo-
derationem suscepit.
Hec Babylonem con-
didit, nō contenta ac-

quisitos a marito terminos treri. Aethiopiam quoque
suo imperio adiecit. Indis etiam bellum intulit. libi-
dinis adeo impatiens ut adamas se et equū fērat. Ad
postremum quum concubitu filii petisset, ab eodē
interfecta est. duos et triginta annos post Nini regno
potita, quo tempore constat fuisse Habraam et Zoro-
stem magū apud Baethios. Orbe assyrio. in ea par-
te Assyriē, vbi Babylon ē. Nam Babylon et Nisibis
vrbes Assyriē sunt maxime, quae aut Assyria antea
dicta fuit, postea dicta est Syria terrae maxima et
pluribus distincta noibus. De qua abunde Pli. lib.
v. Et Str. xvi. Pharetrata. pharetra amata, quali
habitu in bellum descendebat. est. n. pharetra recon-
ditionum sagittarū. Cleopatra. egypti fuit regina
soror illius Ptolomei, qui Pompeium neci tradidit. Ea
pmo amavit Iulius Caesar, ex qua puerū suscepit Ce-
sariōne. Mox ea post mortē Iulii Caesaris. M. Antoni-
us ardentē dilexit, ex q̄ liberos duos suscepit, quos so-
le et luna appellauit. Eū postea aduersus Augustū cū
exercitū p̄fiscens quatuordecim cū trirēibus secū
ta est ad Acciū p̄montoriū. vbi cōmissa pugna vin-
cēteq, Augustū ipsa prior cū suis trirēibus aufugit
in egyptū, quā fugientē Antonius relicto exercitu
p̄ditus amore cōsecutus est. Sicq, Augustus potitus
victoria in egyptū secutus est vtrūq, M. Antonius
gladio suo seipsum interemit. Cleopatra ne viua ab
Augusto in triumphū duceret, ad motis corpori serpē-
tibus mortē sibi cōsciuit. lege Plutarchū. Floz. Stra-
bonē, et Suetō. Moeſta, quā victa irā Caesaris An-
gustū timebat. Carina aētiaca, qua pugnauit apud
Aētiū p̄montoriū ep̄iri. Hic nullus verbus pudor.

Redit poeta ad sacerdotes de quibus coepit. Ait er-
go inter ipsos oia turpia fieri, nec vllum existere pu-
dorem quominus et verbis et factis vtant obscenis.
Nā pudor ē veluti obstaculū ne qd turpe faciamus,
vñ philosophi sic diffinunt (auctore Gellio) pudor
est iuste vituperationis sine reprehēsis timor. Tur-
pis cybeles. i. oia obscena fuit hic. i. inter ipsos sacer-
dotes, qualia fieri solēt in sacris cybeles. vbi turpissi-
ma quēq, fiebant, et p̄cipue solēni die lationis eius
in Almonē Flauio. Nā (vt scribit Augustinus li.

Assyria Syria Pharetra Cleopatra Aetiū Pudor Cybeles

Assyria Syria Pharetra Cleopatra Aetiū Pudor Cybeles

ii. capi. iiii. de ciuitate dei) ante deū lēfēca talia p̄ pu-
blicum cātē. ibant a nequissimis scenicis, qualia nō
decere matre ipso scenicoz audire, vnde Augusti-
nus subdit illā p̄inde turpitudinē obscenoꝝ dicto-
rū atq, factoz scenicos ipsos domi suē pludendi cau-
sa coram matribus suis agere p̄deret, quā per publi-
cum agebat corā deoz matre, spectante et audiente

utrinusq, sexus frequē-
quentissima mulieru
dine. Fracta voce, aut
mollī et effoeminata,
aut in oem effusa tur-
pitudine, sumpta tras-
latione ab equis q̄ fra-
cto et soluto freno to-
to spectu ferunt. A pu-
leius lib. viii. de sacer-
dotibus deē syriē. Fra-
cta rauca et effoemi-
nata voce clamores
absonos intollunt.
Phanaticus senex. i. Phana-

sacerdos non absimilis Gallo sacerdoti cybeleio. Nā ticus
phanaticus epitheton est galli. i. afflatus numine. nā
spiritu quodam videbant agi diuino et futura p̄dici-
re, vnde Horatius in Satyris. Hunc circū tonuit gin-
dens bellona cruentis, et in odīs Non dindimene nō
adytis quatit Mentē sacerdotū incola pythius Nec
liber eque. Quū igit quodā furore diuino agant ca-
pit iactāt rotatq, crines. Lucanus in primo. Crinēq,
rotantes sanguineū populi cecinerunt tristia galli,
vnde Lini lib. xxxvi. sic scribit. L. Scipionis legatus
classem in Europā ad Sexton oppugnandā traiecit.
Iāq, subeuntibus muros phanatici galli primū cū so-
lēni habitante portā occurrerunt. Lymphatus ē et Lym-
phaticus vocat insaniens et larnatus. i. demonia phantus
co spiritū afflatus. Pl. de belleboro. Medet ita comi- Lym-
talibus morbis, vertigini, melancolicis, insaniēti, phati-
bus lymphaticis, elephantiū albe. Idē in viii. cal. liii. cū
Loquens de Api bone. Hi greges repente lymphati Exem-
futura p̄cūunt, vnde lymphare qd est vesantū facere plūm
Valerius Flaccus lib. iii. Deus ancipitē lymphauerat
vrbē. Saceroz antistes, dñs et magister talium sacro-
rum. Raz et memorabile magni. Ironicos dictū,
quasi dicat, raro inuenias tam boni exēpli magistrū
conducendū mercede ad voluptatē gule. Nā exēplū
id est qd nobis p̄positū monet qd nobis fugiendū imi-
tandū sit. Est. n. vt diffinit Cice. ad Herēniū, alicui
ins facti aut dicti p̄teriti cū certi auctoris noīe pp̄.
Exēplū itē dicimus id quo demonstrat i rebus vena-
libus cuiusmodi sit ea res venalis. vñ Cice. ad Herē-
niū. Si merces ipsi q̄ veditat aliud exēplū q̄ritat mer-
cis, aut si acernos dicat se tritici hēre et eoꝝ exēplū pu-
gno nō hñt qd ostēdāt. Quid tñ expectat, ex quo iqt
vitā agūt obscenā et muliebē nec magis indiget ge-
nitalibus q̄ galli q̄ castrati erāt, qñqdē nabūt, qd er-
go expectat it cū nō castrent et p̄ oia similes sint cybe-
leis sacerdotibus, quos i reliq̄ imitant. More phry-
gio, more galloꝝ sacerdotū cybeles, q̄ testa samia au Galli-
thore Pl. virilitatē sibi ap̄utabāt ad imitationē atys sacerdo-
pueri, quē Cybele ipudice dilexit, q̄ cū castitate suā tes-
deē p̄misisset, eāq, cōmissio stu pro cū nympha sang-
ritide non seruasset, et dea irata supplicii de nympha
sumpsisset

sum p̄fisset, correptus furorē et putās domos tuere solitu-
dine petiit, et p̄ summa dindimi motis phrygiē discor-
rens arripit lapideo cultro seipm castrauit, vñ Ovi.
Ha peant p̄tes q̄ nocuere mihi. Ha pereāt dicebat ad-
huc, omnis i guinis aufert. Nūllaq, sunt subito signa reli-
cta viri. Catullus tñ aliter scribit p̄ueꝝ quū ex aqua
Galli flumīs phrygiē bibisset i furorē ex aquē natura

cōpulsam silice sicca
strasse. Tādē e monte
in vallē p̄cipitatus i ar-
borē pinū cōuersus ē.
Phrygio. Nā phry-
ges troesq, ppe Idā ha-
bitātes, auctore Strab.
Deā p̄cipuo veneran-
tur honore, eius orgia
frequentantes. Car-
nē superuacua, super-
flua, et minime neces-
saria, qñ oia muliebri-
ter agit, et nubāt, sicq,
per iri sionem a poeta
dicuntur. Cultus, nō ferreis, sed lapideis. Nā silice vt
dicimus virilia sibi amputabāt. Quadringenta de-
dit. Notat q̄ cetera mares sui tps quo multi fronte inue-
rectūda nubebāt, vñ Mart. Barbatus rigido nupsit ca-
listrans afro Hac qua lege solet nubere virgo viro.
Nupsit et Nero Loryphoro liberto. et Neroni Sportus
Auctor Tranquillus, ostendit ergo ex sacerdotibus Grac-
chū nobilē, et potētē virū nupsisse oiaq, sicisē, q̄ in nu-
ptiis ēt virginalibus fieri solēt, vt dorē ēt dederit ma-
rito. Quadringenta sēstertia, ac si dicat tātā dorē quē
capiat et summa equis ro. Neq, n. qñq, haberi poterat i
ter equites romanos q̄ summa quadringentoz sēster-
tiū non habuisset. Gracchus, vnus ex sacerdotibus
nobilis et potens, quales fuerūt Gracchi. Nā graccho-
rum familia nobilitate p̄stabat, et potētia. Sēstertia,
Sēstertiū primū fuit, vt diximus in superiore satyra,
quarta pars denarii, quo tpe qudeim decusis is vale-
bat, hoc est decē asēs, fit aut a semis et tertiū eo q̄ cōti-
neat in se asēs duos et dimidiū tertiū. Declinatur ēt ge-
nere masculino Sēstertius. Cornicini, sine hic re-
cto cantauerit pre, hoc in infamia et dedecus est nubē-
tis. Nā ille inquit cū nupsit, fuit aut Cornicē aut Tu-
bicē, vt ostēdat parē oino ex ea re trahi infamiam. Nā
in castris legio habet tubicines, cornicines, buccinato-
res. Tubicines ad bellum vocant milites, et rursum
recepti canētes reuocāt. Cornicines, et buccinatores
erant ornamentum iotus legionis in ingressu confli-
ctus, et eius reditu. Quotiens ad aliqd opus exituri sūt
milites soli tubicines canunt, et soli milites ad signa
eoꝝ obtēperāt, quoties monēdi. sunt signa cornicines
canunt, quotiens pugnatur et tubicines, et cornicines
pariter canūt. vñ illud ē Ouidii i metamorphosi. Nō
tuba directi non eris cornua flexi. Signatē tabulę,
subaudi sunt. Nam matrimonium non fiebat sine
publica scriptura. vñ Alibi poeta. Si tibi legitimis
aut nūero tñ plurali dicantur vēditionum, emptio
nū, dotiū, et id genus contractuum, vnde Tabulariū
locus vbi reponuntur ipse tabulę, et Tabularius ipse
tabularum scriptor, et notator, quem vulgo notariū
appellamus, de quo ēt parloante diximus. Dictū

Quadringenta dedit gracchus sēstertia dorē
Cornicini, sine hic recto cantauerit pre,
Signatē tabulę, dictum foeliciter, ingens
Coena sedet, gremio iacuit noua nupta mariti
O proceres censore opus ē, an aruspice nobis?
Scilicet horres, maioraq, monstra putares,
Si mulier vitulum, vel si bos ederet agnum?
Segmēta ē longus habitus ē flammea sumit
Arcano qui sacra ferens nutantia loro

magistratum reuerentiē est, plurimq, potestatis, cū
in aliis rebus tñ maxime ad morum emendatio-
nem. Nam e senatu remouere potest, equitibus aufe-
re equos, notare infamia, censum agere, iustitiam con-
dere. Asconius Pedianus Regendis moribus ciuita-
tis censes quinto quoque anno creati solent, hi
prorsus cines sic notabant, vt qui senator esset eiicere-
tur senatu, qui eques ro. equum publicum perderet,
qui plebeius in Ceritum tabulas referretur, et trati-
us fieret, ac per hoc non esset in albo centurię suę.
Haruspice, qui sacrificiis expiet tantum naturę Haru-
portentum. Haruspex enim is dicebatur qui inspe-
ctis extis victime futura p̄dicebat, portentaque sa-
crificio expiabat, denominaturque ab haruga, id est
victima, et haruga ab hara, id est stabulo. Scilicet
horres, cum ea interrogatione legendum est qua
increpamus male intelligentes, quasi dicat homi-
nem nubere multo monstruosius est, quam si bos
agnum pareret, et mulier vitulum. Segmēta, Segmē-
ta, ornamenta esse muliebria declarat Valerius Ma-
ximus libro quinto capite de gratis. Permisset quo-
que his purpurea veste et aureis vti segmētis. Iux-
ta quod dixit Sernius segmētum esse monile et or-
namentum gutturis. Quod etiam Sydonius com-
probare videtur his verbis. Et illam sarranis ebrī-
am succis inter crepitantia segmenta palmatum con-
uennstauit, quibus verbis ostendit ornamenta esse
quę constarent, aut argento et auro, aut margaritis,
aut preciosis lapillis crepitantibus. Imenalis Et segmē-
tatis dormisset parvula cunis. Plinius libro. vii. ostē-
dit Segmenta significare circulos his verbis, plura
autem sunt segmenta mundi, quę nostri circulos ap-
pellauerunt, gręci paralelos, vñ abulam autem dedū-
ctum est a secando sicut et segmina. Longos, mulie flamēū
bres. Flamea, flamēum veli genus erat coloris lu-
thēi, quo caput nonē nuptę velabatur. Martialis lib.
xii. Prēluxere facis velauit flamea vultus. Sacra
fides, nobilē ē ostēdit sacerdotēq, nupsit. Nam Salii
sacerdotes martis ex nobilioribz tñ creabant, sicq, ostē-
dit poeta eū q̄ in mōre albano sacerdos sacra minere
mistrabat, et nupsit ante martis sacerdotē extitisse.

foeliciter, subaudi est, vt sit foeliciter cedant nuptie,
ita enim dici solebat in nuptiarū celebratione. Tran-
quillus in Domitiano. In reducenda post disortū
vxore acclamari audiit libenter Domino et domine
foeliciter. Romani enim causa boni ominis, vt docet
Cicero in lib. de diuinatione in omnibus rebus agen-
dis quod bonum, faustum, foelix, fortunatumq, esset

pręstabantur. Sedet, Censor
ponitur. Censore
opus est. Turpitudine
rei hac ambigua per-
cunctatiōe aggravat,
quasi dicat flagitium
esse nihilomags di-
gnum castigatione q̄
expiatione. Censo-
re, q̄ mores corrigit.
Nam censor perat mo-
ribz ciuitatis. De quo
ita Plutarchus in vi-
ta pauli emylii. Cen-
sura maxime oimū

magistratum reuerentiē est, plurimq, potestatis, cū
in aliis rebus tñ maxime ad morum emendatio-
nem. Nam e senatu remouere potest, equitibus aufe-
re equos, notare infamia, censum agere, iustitiam con-
dere. Asconius Pedianus Regendis moribus ciuita-
tis censes quinto quoque anno creati solent, hi
prorsus cines sic notabant, vt qui senator esset eiicere-
tur senatu, qui eques ro. equum publicum perderet,
qui plebeius in Ceritum tabulas referretur, et trati-
us fieret, ac per hoc non esset in albo centurię suę.
Haruspice, qui sacrificiis expiet tantum naturę Haru-
portentum. Haruspex enim is dicebatur qui inspe-
ctis extis victime futura p̄dicebat, portentaque sa-
crificio expiabat, denominaturque ab haruga, id est
victima, et haruga ab hara, id est stabulo. Scilicet
horres, cum ea interrogatione legendum est qua
increpamus male intelligentes, quasi dicat homi-
nem nubere multo monstruosius est, quam si bos
agnum pareret, et mulier vitulum. Segmēta, Segmē-
ta, ornamenta esse muliebria declarat Valerius Ma-
ximus libro quinto capite de gratis. Permisset quo-
que his purpurea veste et aureis vti segmētis. Iux-
ta quod dixit Sernius segmētum esse monile et or-
namentum gutturis. Quod etiam Sydonius com-
probare videtur his verbis. Et illam sarranis ebrī-
am succis inter crepitantia segmenta palmatum con-
uennstauit, quibus verbis ostendit ornamenta esse
quę constarent, aut argento et auro, aut margaritis,
aut preciosis lapillis crepitantibus. Imenalis Et segmē-
tatis dormisset parvula cunis. Plinius libro. vii. ostē-
dit Segmenta significare circulos his verbis, plura
autem sunt segmenta mundi, quę nostri circulos ap-
pellauerunt, gręci paralelos, vñ abulam autem dedū-
ctum est a secando sicut et segmina. Longos, mulie flamēū
bres. Flamea, flamēum veli genus erat coloris lu-
thēi, quo caput nonē nuptę velabatur. Martialis lib.
xii. Prēluxere facis velauit flamea vultus. Sacra
fides, nobilē ē ostēdit sacerdotēq, nupsit. Nam Salii
sacerdotes martis ex nobilioribz tñ creabant, sicq, ostē-
dit poeta eū q̄ in mōre albano sacerdos sacra minere
mistrabat, et nupsit ante martis sacerdotē extitisse.

Qui sudavit clypeis ancilibus, hoc est clypeis, q̄ ancilia sunt appellata, de quibus talis extat historia. Regnante Numa Pompilio e celo in terram decidit breue scutum ex ere, dictum ancile, q̄ vndiq̄ esset re-
Ancile cissum, vnde Oni. in fastis. Atq̄ ancile vocat, q̄ ab omni parte recissum est, quaq̄ oculis spectes angulus ois abest. Et vna vox edita oim̄ potentiissimā fore ciuitatē quādiū id in ea seruaret. Rex igitur ne furto locus esset, adhibito fabro Mammi-
Salii rio insit ad illius si- militudinē vndecim alia scuta fieri, simulq̄ misceri ne celeste inter nosci posset, adhibitiq̄ sunt sacerdotes Salii duodecim, qui Ancilia ferrent, ac per urbē irent canentes carmi-
 na cum tripudiis solē, nique saltum, vnde et nomen accepere, ii au- tem Marti erant conse-
 crati, eoz̄ primus pre- sul vocabatur, authore Plini. Ancilia autem nomē est tertiq̄ declina-

Sudavit clypeis ancilibus, o pater vr̄bis
 Vnde nefas tantum latius pastoribus, vnde
 Hec tetigit gradine tuos vrtica nepotes.
 Tradit ecce viro clarus genere atq̄ opibus vir,
 Nec galeam quasitis, nec terrā cuspide pulsas,
 Nec quereris patri: vade ergo ē cede feneri
 Iugeribus campi quem negligis, officiū cras
 Primo sole mihi peragendum in valle quirini.
 Quē causa officiū quid queris? nubit amicis,
 Nec multos adhibet, liceat modo viuere, fient
 Fient ista palam, cupient ē in acta referri.
 Interea tormentum ingens nubentibus heret
 Quod nequeūt parere, ē p̄ti retinere maritos.
 Sed melius quod nil animis in corpora iuris

cium (quasi debitu et quod teneat efficere) est mihi peragendū. Tranquillus in Caligula. Liniam bore-
 stillam. C. Pisoni nubentē, quum ad officiū et ipse venisset ad se deduci imperauit. Primo sole, primo ortu solis. In valle Quirini, vtrū ad templū Quiri-
 ni, de quo meminit Pl. li. xv. ca. xxix. Inter antiquissi-
 manamq̄ delubra habentur Quirini, hoc est ipsius

Romuli, an ad por-
 tam Quirini. i. Ro-
 muli, quo multi con-
 ueniebant. Marti lib.
 xi. Vicinā pete porticu
 quirini. Turba nō hēt
 ociosiorē Pompei vel
 130 Agenoris puella. Qui-
 rinus aut dictus est Ro-
 mulus sine ab hasta q̄
 quis a Sabinis dice-
 bat, quia semp armatus
 incedebat, sine a Curi-
 bus ciuitate Sabinorū,
 quos percusso foedere in
 urbē recepit, populuq̄,
 a Curiis quiriens vo-
 cauit, ipsiq̄ post mortē
 eum pro deo coluerūt
 quinq̄, appellauerūt,
 vnde Quiri. in fastis

li. ii. Proxima lux vacua est, at tertia dicta quirino,
 Qui tenet hoc nomē Romulus ante fuit. Sine q̄ ha-
 sta quiris priscis est dicta Sabinis. Bellicus a telo ve-
 nit in astra deus. Sine suo regi nomen posuere quiri-
 tes. Sen quia Romanis vinxerat ille cures. Fient
 fient, quasi cum suspirio dictū. In acta referri, hoc
 est vt describantur in libris actorum. Nam negocia
 tam priuata q̄ publica, hoc est, quē ad rem pub. perti-
 nebant in libris describebantur, qui libri actorum di-
 cebantur, quod probe docet Iuuenalis in nona saty-
 ra quum ait. Et libris actorum spargere gaudes Ar-
 gumenta viri, ex quo liquido apparet acta non dici
 ipsos libros sed negocia et gesta ipsa q̄ libris mādaban-
 tur, vnde Tranquillus in Tiberio. Interim quum in
 actis senatus legiset dimissos, ac ne auditos quidem
 quosdam reos. Idem in Cesare. Fuerat animus con-
 iuratis corpus occisi i thiberim trahere bona publica
 re, acta rescindere, id est libros quibus gesta Cesaris
 continerentur. Idem in Caligula. Quibusdam ab-
 sentium maritorum nomine repudium ipse misit ius-
 suq̄, in acta referri. De hoc Habermus in nona satyra
 dicemus illic. Et libris actorum spargere gaudes Ar-
 gumenta viri. Interea tormentum ingens. Diu
 sunt inquit matrimonio coniuncti nullam tamen
 ex matrimonio capiunt voluptatem, sed ingentem
 dolorem et animi cruciatum, quia quum nuptiē in-
 stituit sint gratia prolis, et liberi sint pignus amoris in-
 ter virum et uxorem, nequeunt parere et partu mari-
 ti amorem retinere. Sed melius, Ironicos, quasi poe-
 ta eorum in incōmodis gaudeat. Quod nil animus,
 Sensus est. In animo quidem habent, i. cupiunt con-
 cipere, sed natura vetat. Ordo est. Natura nil iuris, nil
 potentie indulget animis, i. voluntatibus et animi de-
 sideriis. Nam eorum animus est, et voluntas vt con-
 cipiant. In corpora, i. gignenda in vtero.

Steriles,

Sterilis

Steriles, sine liberis, dicuntur a στερος, quod est
 primo. Turgida Lyde, Aliqui hoc ad araneam re-
 ferri existimant. Alii vero ad mulierem vnguē-
 tariam, vt legatur sic versus. Turgida non prodest cō-
 dita pyxide lyde. i. lyde mulier vnguētaria turgida
 venuricola non prodest subaudi sterili pyxide condi-
 ta. i. vnguētis plena, vt sit a condio quartę coninga-
 tionis. Qui autem ad
 araneam referūt ita ex-
 ponūt, Lyde turgida. i.
 aranea tumens in ven-
 tre cōdita in pyxide. i.
 inclusa in pyxide non
 prodest sterili. Scribit
 enim Pl. lib. xi. ex ara-
 neis qui phalangia di-

Natura indulget, steriles moriuntur, ē illis
 Turgida non prodest in pyxide condita lyde,
 Nec prodest agili palmas præbere luperco.
 Vicit ē hoc monstrum tunicati fuscina gracchi.

cuntur tricenos vermiculos parere, vnde existimatur
 gestare araneam inclusam pyxide quasi foecundita-
 tis exemplo prodesse sterilibus et fieri foecundas. Sed
 quum contra videatur sentire. Idem Plini. xxix. ex
 autoritate Cecili. x. vbi sic scribit. Tertium genus
 est eodem phalangii noie aranens lanuginosus gran-
 disimo capite, quo dissecto inueniri dicuntur intus
 vermiculi duo, aligatiq̄, mulieribus cernina pelle
 ante solis ortum præstant ne cōcipiant, de hoc adhuc
 quendum cēso. Lyde, si de aranea intelligis. Arachne
 puella fuit Lydia, quę cum palade in lanificio ausa
 concertare, a dea in araneam multis concisa verberi-
 bus est conuersa, vnde nunc poeta Lyde posuit pro
 aranea. Prima autem, vt scribit Plini. lib. vii. reperit
 linum et ritia. Et eius filius. C. offer fufos in lanificio.

Pyxide dictio est greca, capit aut pro vase, vt scri-
 bit Quintilianus lib. viii. cuiuscuq̄ materię, quo
 vase vnguēt, venena, aliq̄, id genus medicamen-
 ta recondunt. Agili luperco. Luperalia ludi erāt,
 in quibus luperi per lasciuiam discurrentes pellibus
 se inuicem cedebant. De origine luperalium. Varia
 ab authoribus traduntur. Sed quod sensit Onidius
 in fastis sequemur. Romani inquit beneficii memo-
 res, quod lupa nutriedis infantibus Romulo et Re-
 mo præstitit, templum illi ad ficum ruminalem ex-
 truxerunt, quod lupercal est appellatum. Venit ad ex-
 positos mirum lupa foeta gemellos. Illa loco nomen
 fecit, locus ipse lupercal. Magna dati nutrit p̄mia la-
 ctis hēt. Eius templi sacerdotes (authore Varone) lu-
 perci dicebant, rem diuinam nudi agebāt, nec in tem-
 plo solum, sed per vicos viris, ac compita discurren-
 tes, sed præter sacerdotes licebat oibus tam viris q̄ mu-
 lieribus ludos celebrare, vnde scribit Plutarchus. M.
 Anoniu nudi in luperalibus curri per urbē suisse
 vettum a matronis, et virginibus oia membra nuda
 tis, nudos autem suisse lupercos docet et Virgil. libro
 viii. eneī. Hic exultates salios nudosq̄, lupercos, vt autē
 a nudis luperalia celebrarentur hinc orta est ratio,
 quum in honorem panos ludorum solenitas celebra-
 retur pecora romanoz̄ subito a laironibus rapta sunt.
 Illi abiectis vestibus latrones insecuti animalia reci-
 perant, ob rem a nudis prospere gesta permansit cō-
 suetudo vt nudi luperalia celebrarent, mense autem
 februario post brumā celebrabantur. Erat mos vili-
 perci discurrentes pellibus obuias quasque foeminas
 verberarent, existimantes talibus verberibus foecun-
 das fieri, vñ et Crepi sunt ducti (authore Festo) a cre-

Luper-
caliaLuper-
ci

Crepi

pitū pellicularum quem faciebant verberantes. De
 his autem Livius in primo. Plutarchus in Romulo.
 In. M. Antonio. In Cesare. In problematis. Varro.
 Diuus Augustinus. Valerius libro secundo. Vbi de
 institutis antiquis scribit, sic tradit Lupercaliū mos a
 Romulo et Remo inchoatus est, tunc quum lētitia
 exultates, q̄ iis annis Numitor rex Albanorum eo lo-

co vbi educati erāt, vt
 bem condere permise-
 rat sub monte palatino
 hortatu. Faustuli edu-
 catoris sui, quem Euan-
 der Argeis consecraue-
 rat, fisco sacrificio, ce-
 suq̄, capris, epularū bi-
 laritate ac vino largio-

re prouecti diuisa pastoralis turba cuncti ovinis pelli-
 bus immolatarum hostiarū iocantes gestierunt. Ali-
 qui vero putant dicta luperalia a lupis arceudis,
 q̄ tali sacrificio (quod in honorem panos dei arcadi-
 ci celebrabatur) lupi a pecoribus arcerentur. Præbe-
 re palmas, verberandas, vt fiant foecundę. Nam id pa-
 tabant maxime ad foecunditatem pertinere, vñ Oni-
 dius, Nupta quid expectas, non tu pallentibus her-
 bis, Nec prece nec magico carmine mater eris. Exci-
 pe foecundę patienter verbera dextre. Iam socer opta-
 tum nomē habebit auī. Vicit et hoc monstrum. Ha-
 ctenus de sacerdotibus. Nunc vero de nobilitate pol-
 luta ludis gladiatoris et opera scenica. Nam tempori-
 bus poetę quum Domitianus edidit pugnas virorū
 et mulierum multi nobiles illic præstiterunt operam,
 vnde poeta in satyra octaua in eosdem. Quanti sua
 funera vendant quid refert, vendunt nullo cogente
 Nerone. Nam Nero, vt scribunt Tranquillus et En-
 sebius, exhibuit ad ferrum quadringentos senatores,
 sexcentos equites Ro. Domitiani vero tempore nobi-
 les non coacti sed iam antea sub Nerone educati in-
 ter ludos scenicos sponte in theatrū veniebant, quod
 Iuuenalis conqueritur etiam alibi Cytharoedo prin-
 cipe natus Nobilis hæc vltra quid erit nisi ludus, per
 Gracchum autem, vt supra diximus, Quadringenta
 dedit Gracchus sestertia dotem. Nobilem vbiq̄, et po-
 tentem intelligit, alibi. Cum Graccho iustus pugna-
 re secutor. Nam Gracchorum domus nobilitate præ-
 stabat et potentia populari seditione comparata. Dicē-
 do autem poeta Vicit et hoc monstrum, ostendit tur-
 pinus quidem esse virum ad artem scenicam descen-
 dere et digladiari q̄ nubere, neq̄ enim quicq̄ existima-
 batur flagitiosius q̄ ludis scenicis harenaque foedari,
 vnde vt ignominiosum Iuuenis quę probris cooper-
 ta fuisset senatus cōsulto scenicis artibus et harenę soli-
 ta est teneri. Tranquillus in Tiberio. Ex inuenture
 vtriusq̄ ordinis profligatissimus quisque quominus
 in opera scenę harenęq̄, edenda senatus cōsulto tene-
 rentur famosam iudiciū notam sponte subibant. Vñ
 de Cornelius Tacitus. Cautum seruere ne equites Ro-
 mani ludo et harena polluerentur. Vicit, superauit. Monstrū
 rei turpitudine. Hoc monstrum q̄ vir nuberet vi Fuscī-
 ro. Monstrum appellatur quicquid est præter natū, na-
 ram a monstrando, quod aliquid futurum monstret. Retia
 terrificum. Fuscina, telum erat Retiarū. Nam gladius
 diutorum alter dicebatur Retiarius, alter Mirmillo si Mirmil-
 ne secutor, Retiarius fuscinam et rete gestabat, quo lo-

**Fusci-
nula** Mirmillonē implicitū caperet, vnde inferius cuius
nunc munere retia misit. Nam in summitate ga eē
Mirmillonis, qui aduersus retiarii pugnabat piscis
erat effigiatus, in quē Retiarius rete immittēs dicebat
piscem peto, non te peto, fuscina item instrumentum
est ferreū instar tridentis ad capiēdos pisces, a fuscina
per diminutionē fit fuscinnula, quod i veteri testō nu-

**Tunici-
ca** merat inter receptacu-
la igniū sic, Fuscinnu-
las, tridentes, vncini et
batylla. Et in lib. a. re-
gum sic. Habebat fuscini-
culam tridentē in ma-
nu et mittebat eam in
lebetē, et quod lenabat
fuscinnula sibi tollebat.

**Capito-
lini** Tuniciat, Tunica ve-
stis erat, auctore Mar-
cello, sine manicis, ea
utebant gladiatores, retiarii, vt fortasse ad dimicandū
essent expeditiores. Tranquillus in Caligula. Retia-
rii tunicati quinq, numero gregatim dimicantes sine
certamine vltō totidē seculis fuscinnulas hucubuerant quā
occidi inberent, vnde resumpta fuscina oēs victores
interemit. Generosior Capitolinis. Nam Capitoli-
noꝝ familia nobilissima fuit dicta orig ne ab. M. Il-
lo manilio qui capitolium a gallis obsesum seruauit.
Nam quada nocte clangore anseris excitatus gallos
ascēdentes deiecit patronus a ciuius appellatus, ve-
nū postea quā affectati imperii reus factus esset de sa-
xo tarpeio scipitatus est. Et cantū nequis ex ea fami-
lia Mar. appellatus est, q. is regnū occupare conatus ne-
catus est. Marcellus, Marcellorū familia duobus ma-
xime Marcellis claruit, altero quintū cōsule. Altero
qui Hannibalem vicit, de qbus Plutarchus. Catu-
linus. Nam et Catulorū familia fuit antiquissima, princi-
piūq, nobilitatis accepit. Qu. Catulo Lucatatio, q.
primo bello punico trecētis navius aduersus Cartha-
ginenses p̄fessus, inter Siciliam et Africam ad egates
insulas sexcentas eoꝝ naves cōmeatibus et aliis oneri-
bus impeditas. Dux e Himilcone deuicit finemq, bel-
lo imposuit. Fuit item. Qu. Catulus Lucatius tēpo-
ribus Sylle et Marii, qui triumphante Mario ex Teuto-
nis, ex cimbris ipse triumphum gessit, de quo in octava
satyra pleraq, dicemus, hic ille fuit a quo (vt testatur
Cicero in oratione de signis) Capitolium non solū de-
dicatū sed etiā magnificētiū restituit q̄ antea fuit,
quā incēdi o at fuit p̄u fuisse quadringentis et quide
cim annis post dedicationē eius factam ab Horatio
pulullo cōsule, vnde est illud Martia. in. v. Et lau-
dāt Catuli inlita tēpla senes. De quo etiam sic Tran-
quillus in Cesare, primo p̄u die Qu. Catulū de re-
fitione Capitolii ad disquisitionē populi vocauit ro-
gationē p̄mulgata. Paulusq, min oribus, pauli nobi-
litate accepit ab eo Paulo Emilio quē pythagorē
(auctore Plutarcho) discipulū fuisse arbitrant. Ille
enim p̄m dicitur emilius αὐτοῦ οὐκ ἔστιν. i.
colloquio et cōuersatione, cuius lepore grauissimus
erat. Dux autē fuisse pauli, qui maxime familiam illu-
strauit, quoz alter inito plio apud cānas Duce Var-
rone maluit mori ex vulnere q̄ fugere quum liceret.
Alter vero eius filius per sam regem Macedoniē deu-
it, duxitq, in triumphum cū vxore et liberis. Huius fi-

Podiū lius a Scipioe filio Africani superioris adoptatus car-
thaginē deiecit. Hos igitur posteriores minores intel-
ligimus nō iam virtute, sed ipe, quē admodū dicimus
Scipionē maiore, et Scipionē minore. Fabius, Fami-
lia fabioꝝ nobilissima fuit, ex ea trecenti et sex Duce
Fabio cōsule cōtra venientes pugnarunt, et sepe victo-
riam reportarunt, eadem hostiū insidiis oēs occisi fue-
rūt. Qui in fastis. Vna
dies Fabios ad bellum
miserat oēs. Ad bellum
195 misos perdidit vna di-
es. Oīus spectanti-
bus, i. oībus nobilibus
qui in podio sedebant et
orchestra. Nam (vt scri-
bit Vitruius.) In thea-
tris, podium, orchestra,
et pulpitū extruebantur.

Manes De podio Tranquillus
in Nerone. Spectant primū ex paruis foraminibus,
deinde toto podio adaperto. De podio lege Vitruiū
lib. v. ca. vii. Hic licet ipsum admoneas, verba sunt
poetę ad monitorem introductum. Sensus est. Non est
inquit in iunū Domitianiū pollinere nobiles viros lu-
dis scenicis et gladiatoris et turpiter viuere. Nō enim
credit esse inferos vbi manes pro meritis puniunt, po-
ter itaq, o monitor refertur imperatori oīno inferos esse
et supplicia iis statuta qui turpiter vixerint, vt sic Do-
mitianiū terreat cuius imperio tam multa flagitiosa
fiebant, nullo modo legi pōt. Admoneas, sensus enim
non p̄cederet, vult enim Domitianiū admoneri esse
aliquos manes et. Vbi poeta cōstat opinionē eorum
qui inferos esse negauerunt. In qua fuit Lucretius et
Pythagoras, qui vt scribit Qui libro vltimo metha.
Negabat inferos. O genus attonitū gelidę formidi-
ne mortis. Quid stygę quid tenebras et noia vana ti-
metis Materiam vatū falsiq, pericula mundi. Mortē
carent aīe, semperq, priore relicta spē, nouis domibus
viuunt habitantq, receptę. Seneca in libro de cōsula-
tione ad Martiā. Illa inquit quę nobis inferos faciūt
terribiles fabula est. Lūserūt ista poetę et variis nos agi-
tare terroribus. His, s. verbis sequētibz, v. i. licet
esse aliquos manes. Ipsum Domitianiū. Illud autē
attendendum Domitianiū nō aliter admoneri q̄ si
viveret. Nam poeta mortuos in toto opere (vt dixi-
mus) notat quasi viuunt, vt sic doceat quid aliis fa-
ciendum fugiēdumue sit. Cuius munere, s. gladia-
torio. Nam munus pro ludo gladiatorio ponitur, vt
munera nunciant. Retia misit, Gracchus enim
fuit retiarius, qui in Mirmillonem fuscina et rete ten-
debat. Manes, inferos, antiqui manes siue lemures
appellauerūt animas, quum ex corpore humano mi-
grasset, ex quibus (vt A. Puleius scribit) qui poste-
riorum suoz cū iam sortitus pacato et quieto numine
domū possidet lar dicitur familiaris. Qui vero p̄pter
aduersa vite merita nullis bonis sedibus in terra va-
gatione, cēn quodam exilio puniunt, inane terrida
menium bonis hoibus ceteꝝ noxiū malis, hunc ple-
riq, larum perhibent. Sed dū in corpore nostro sumi
genii et demones nuncupant. Subterranea regna,
Inferos qui vt publica est opinio sub terra sunt et in
centro terre, ad quod respexit et Virgilius. Sed nō an-
te datur telluris operta subire, id est inferna. Dicitur
Augustinus

Manes Fabius
Cōtus Augustinus affirmat esse inferos, sed in qua mundi
porta sint, neminē scire arbitrat. Contum, lignū
cui pidatum quo vtantur nautę ad tentādum aluei
fundum et ducendū nauē, ac per hoc significat Cha-
ronta quē animas in vltiorem ripam stygię palu-
dis nauē transuehere credidit stulta antiquitas. Virg.
Portitor ille Charon, hi quos vehit vnda sepulti. Et
ipse ratem cento sibi
git velisq, ministrat.
Et ferruginea sibiue
star corpora cymba.

Manes Ranas nigras, si-
etio poetica, quasi ibi
in palude sint ranę.
Vna cymba, vno
lembo, vna scapha,
sunt enim nauiculę
fluxuantes. Nec pue-
ri credunt. Sensus est.
Ita omnes hoc tempo-
re p̄pi sceleratq, sunt,
vt ne pueri quidē cre-
dant inferos esse, p̄ter
eos qui nondū lan an-
tur gre. i. a quibus in
thermis non exigitur
es, qbus facile est vanissima quęq, persuaderi. Aere
lauantur, i. qui sunt impuberes, ab iis enim quadrans
non exigitur in thermis, immo nec lauātur in publi-
cis thermis. Qui lauabuntur quadrante soluebant,
poeta alibi. Ceder e siluano porcum, quadrante Tana-
ri. Hora. Dum tu quadrante lauatum rex ibis. Sed
tu vera puta, Domitiane nō fabulosa, s. inferos et.

Manes Cuius quid sentit, cum interrogatone leguntur,
vt sit sensus. Cuius sententię credis esse hos illustres
viros apud inferos, quum vident manes et aīas scele-
ratoꝝ illuc descendere, q. d. huius sunt sententię vt cre-
dant eoz cōtagiōe esse fordidatos et maculatos ac pro-
inde velint lustrari et purgari. Cuius, hos noi at,
vt viros bonos. Nam. M. Cuius exactissime fuit ab-
sentię, virore qui legatis Samniū aurū offerenti
bus quā ipse in foro rapa torreret, malo inq, hęc in si-
etilibz meis esse et auz habitibus imperare. Quūq,
interners pecunię argueret cadū lignū quo vti ad
sacrificia cōsueuerat in mediū pulit iurauit, se ni-
hil amplius de pda hostili in domū suā cōuertisse. De
Sabini bis triumphauit. De lucanis onans vrbe introi-
xit. P̄yrrū ep̄rotaz regē italia expulit. Ambo sci-
piadz, vtrūq, supior et inferior quoz, alter cartaginē se-
cit tributaria, alter vero deiecit. An. Ch. et. P. Scipio
nes fratres, q in hispania ingētibz plis Hanonem et
Asdrubalē fratrē Hannibalis ceciderunt, raptaq, erat
Ipeti hispania nisi fortissimū viri in ipsa victoria, p̄-
pe cū totis exercitibus Punica fraude oppressi cecidis-
sent. Lege Liniū. xxv. ab vrbe cōdita, forma aut patro-
nymica dixit Scipiadę p Scipioibz, hocq, necessita-
te metri quē admodū et Vir. Scipiadę geminos dixit.

Manes Fabritius, Fabritius Licinius honoribus et auctor i-
tate oī cine t̄pibz suis fuit maior, censu par vnicuiq,
pauprimo. Bello tarentino missus ad pyrrū legatus
de redimēdis captiuis frustra vt p̄tām descreter ab re-
ge tētatus est, p̄tę sibi ip̄erii oblatā repudiavit. Ma-
nesq, Camilli, Furius Camillus patrię amātissimus

Manes Et contum, et stygio ranas in gurgite nigras,
Atq vna transire vadum tot milia cymba,
Nec pueri credūt, nisi qui nōdum gre lenantur.
Sed tu vera puta, cuius quid sentit, et ambo
Scipiadz, quid fabritius manesq, camilli?
Quid cremere legio, et cānis cōsupta iuuentus
Tot bellorū animę quotiens hinc talis ad illos
Vmbra venit, cuperet lustrari, si qua darentur
Sulphura cum tedis, et si foret humida laurus.
Illuc ben miseri traducimur, arma quid vltra
Littora innernę promouimus et modo captas
Orcadas, ac minima cōtentos nocte britanos?

Manes Cupient lustrari, purgari vt maculati contagio-
ne illius. Signa sulphura, purificabant enim anti-
qui siquo piaculo essent polluti sulphure, aqua, vino,
igni, et lauro. A pulchris lib. xi. Nauem summus sacer-
dos teda lucida vino et sulphure, solenissimas p̄ces de
casto p̄fatus o et p̄purissime purificatā deę nuncupa-
uit. De purgatione ignis sulphuris et aque. Ouidius.
Omnia purgat edax ignis, vitiumq, metallis Exco-
quit, accirco cum duce purgatores. Alibi Terq, senē
flamma, ter aqua ter sulphure lustrat. Tedis, puri-
ficationem intelligit quę fit per ignem. Nam teda ar-
bor est resinam ferēs quę facile ardet. Humida lau-
rus. Plinius lib. xv. scribit, honorem lauris habitum
in triumphis, quia suffimentum sit q̄dis hostium et
purgatio (vt tradit Musurius.) Ouidius Nuda sit
hinc laurus, lauro spurgantur abunda Omnia quę
dominos sunt habitura nonos. Illuc ben miseri.
Hoc pendet ex illo versu esse aliquos manes, et sub-
terranea regna, vt sit sensus Domitianiū, omnesq,
nobiles, qui tam obscene viuunt meminisse debere
inferos omnino esse, et omnes illud tradaci, vbi pro
delictis puniuntur. Sic et Ouidius. x. metamor. Ten-
dimus huc omnes, hęc est domus vltima. Arma
quid vltra. Ex stomacho nobilitatis polute ludis sce-
nicis et gladiatoris, nimiaque mollicie fluentis,
Quid inquit prodest armis et virtute nostra extre-
mas orbis partes esse subiectas, quum in vrbe nostra
iam neglecta omni honestate ea committuntur vi-
tia, quę in ipsis provinciis quas vicimus non cōmit-
tuntur, quum tamen quidam extantus flagitiose
viuat, se i hoc inquit est ex commertio nostro. In
nemē, inuerna insula est oceanū britannici, de qua
Pōponius Mella. Orcadas, orcales inter insulas
oceanū britannici cōnamant, dieꝝ (vt scribit Soli-
nus) septē totidemq, noctiū cursu numero tres. Ab
orcadibus vsq, tylen quq, dieꝝ et totidem noctiū est
navigatio. Modo captas, ex hisoria est. Nā (vt scri-

Manes bus paulo ante dixi in-
telligit, qui cum ser-
uis et clientibus aduer-
sus venientes dimica-
runt, a quibus insidi-
is intercepti iuxta Cre-
meram fluvium thi-
scię sunt trucidati.
Consumpta can-
nis. Nam iuxta can-
nas vicū appulię qua
draginta hominum
milia cū Paulo emi-
lio altero cōsule sunt
interempta cōmuni-
sa pugna fuisse Var-
ronis college. Talis
vmbra, qualis erat
vmbra Domitiani.

Manes Cuius quid sentit, cum interrogatone leguntur,
vt sit sensus. Cuius sententię credis esse hos illustres
viros apud inferos, quum vident manes et aīas scele-
ratoꝝ illuc descendere, q. d. huius sunt sententię vt cre-
dant eoz cōtagiōe esse fordidatos et maculatos ac pro-
inde velint lustrari et purgari. Cuius, hos noi at,
vt viros bonos. Nam. M. Cuius exactissime fuit ab-
sentię, virore qui legatis Samniū aurū offerenti
bus quā ipse in foro rapa torreret, malo inq, hęc in si-
etilibz meis esse et auz habitibus imperare. Quūq,
interners pecunię argueret cadū lignū quo vti ad
sacrificia cōsueuerat in mediū pulit iurauit, se ni-
hil amplius de pda hostili in domū suā cōuertisse. De
Sabini bis triumphauit. De lucanis onans vrbe introi-
xit. P̄yrrū ep̄rotaz regē italia expulit. Ambo sci-
piadz, vtrūq, supior et inferior quoz, alter cartaginē se-
cit tributaria, alter vero deiecit. An. Ch. et. P. Scipio
nes fratres, q in hispania ingētibz plis Hanonem et
Asdrubalē fratrē Hannibalis ceciderunt, raptaq, erat
Ipeti hispania nisi fortissimū viri in ipsa victoria, p̄-
pe cū totis exercitibus Punica fraude oppressi cecidis-
sent. Lege Liniū. xxv. ab vrbe cōdita, forma aut patro-
nymica dixit Scipiadę p Scipioibz, hocq, necessita-
te metri quē admodū et Vir. Scipiadę geminos dixit.

Manes Fabritius, Fabritius Licinius honoribus et auctor i-
tate oī cine t̄pibz suis fuit maior, censu par vnicuiq,
pauprimo. Bello tarentino missus ad pyrrū legatus
de redimēdis captiuis frustra vt p̄tām descreter ab re-
ge tētatus est, p̄tę sibi ip̄erii oblatā repudiavit. Ma-
nesq, Camilli, Furius Camillus patrię amātissimus

Manes Et contum, et stygio ranas in gurgite nigras,
Atq vna transire vadum tot milia cymba,
Nec pueri credūt, nisi qui nōdum gre lenantur.
Sed tu vera puta, cuius quid sentit, et ambo
Scipiadz, quid fabritius manesq, camilli?
Quid cremere legio, et cānis cōsupta iuuentus
Tot bellorū animę quotiens hinc talis ad illos
Vmbra venit, cuperet lustrari, si qua darentur
Sulphura cum tedis, et si foret humida laurus.
Illuc ben miseri traducimur, arma quid vltra
Littora innernę promouimus et modo captas
Orcadas, ac minima cōtentos nocte britanos?

Manes Cupient lustrari, purgari vt maculati contagio-
ne illius. Signa sulphura, purificabant enim anti-
qui siquo piaculo essent polluti sulphure, aqua, vino,
igni, et lauro. A pulchris lib. xi. Nauem summus sacer-
dos teda lucida vino et sulphure, solenissimas p̄ces de
casto p̄fatus o et p̄purissime purificatā deę nuncupa-
uit. De purgatione ignis sulphuris et aque. Ouidius.
Omnia purgat edax ignis, vitiumq, metallis Exco-
quit, accirco cum duce purgatores. Alibi Terq, senē
flamma, ter aqua ter sulphure lustrat. Tedis, puri-
ficationem intelligit quę fit per ignem. Nam teda ar-
bor est resinam ferēs quę facile ardet. Humida lau-
rus. Plinius lib. xv. scribit, honorem lauris habitum
in triumphis, quia suffimentum sit q̄dis hostium et
purgatio (vt tradit Musurius.) Ouidius Nuda sit
hinc laurus, lauro spurgantur abunda Omnia quę
dominos sunt habitura nonos. Illuc ben miseri.
Hoc pendet ex illo versu esse aliquos manes, et sub-
terranea regna, vt sit sensus Domitianiū, omnesq,
nobiles, qui tam obscene viuunt meminisse debere
inferos omnino esse, et omnes illud tradaci, vbi pro
delictis puniuntur. Sic et Ouidius. x. metamor. Ten-
dimus huc omnes, hęc est domus vltima. Arma
quid vltra. Ex stomacho nobilitatis polute ludis sce-
nicis et gladiatoris, nimiaque mollicie fluentis,
Quid inquit prodest armis et virtute nostra extre-
mas orbis partes esse subiectas, quum in vrbe nostra
iam neglecta omni honestate ea committuntur vi-
tia, quę in ipsis provinciis quas vicimus non cōmit-
tuntur, quum tamen quidam extantus flagitiose
viuat, se i hoc inquit est ex commertio nostro. In
nemē, inuerna insula est oceanū britannici, de qua
Pōponius Mella. Orcadas, orcales inter insulas
oceanū britannici cōnamant, dieꝝ (vt scribit Soli-
nus) septē totidemq, noctiū cursu numero tres. Ab
orcadibus vsq, tylen quq, dieꝝ et totidem noctiū est
navigatio. Modo captas, ex hisoria est. Nā (vt scri-

Manes bus paulo ante dixi in-
telligit, qui cum ser-
uis et clientibus aduer-
sus venientes dimica-
runt, a quibus insidi-
is intercepti iuxta Cre-
meram fluvium thi-
scię sunt trucidati.
Consumpta can-
nis. Nam iuxta can-
nas vicū appulię qua
draginta hominum
milia cū Paulo emi-
lio altero cōsule sunt
interempta cōmuni-
sa pugna fuisse Var-
ronis college. Talis
vmbra, qualis erat
vmbra Domitiani.

Manes Cuius quid sentit, cum interrogatone leguntur,
vt sit sensus. Cuius sententię credis esse hos illustres
viros apud inferos, quum vident manes et aīas scele-
ratoꝝ illuc descendere, q. d. huius sunt sententię vt cre-
dant eoz cōtagiōe esse fordidatos et maculatos ac pro-
inde velint lustrari et purgari. Cuius, hos noi at,
vt viros bonos. Nam. M. Cuius exactissime fuit ab-
sentię, virore qui legatis Samniū aurū offerenti
bus quā ipse in foro rapa torreret, malo inq, hęc in si-
etilibz meis esse et auz habitibus imperare. Quūq,
interners pecunię argueret cadū lignū quo vti ad
sacrificia cōsueuerat in mediū pulit iurauit, se ni-
hil amplius de pda hostili in domū suā cōuertisse. De
Sabini bis triumphauit. De lucanis onans vrbe introi-
xit. P̄yrrū ep̄rotaz regē italia expulit. Ambo sci-
piadz, vtrūq, supior et inferior quoz, alter cartaginē se-
cit tributaria, alter vero deiecit. An. Ch. et. P. Scipio
nes fratres, q in hispania ingētibz plis Hanonem et
Asdrubalē fratrē Hannibalis ceciderunt, raptaq, erat
Ipeti hispania nisi fortissimū viri in ipsa victoria, p̄-
pe cū totis exercitibus Punica fraude oppressi cecidis-
sent. Lege Liniū. xxv. ab vrbe cōdita, forma aut patro-
nymica dixit Scipiadę p Scipioibz, hocq, necessita-
te metri quē admodū et Vir. Scipiadę geminos dixit.

Manes Fabritius, Fabritius Licinius honoribus et auctor i-
tate oī cine t̄pibz suis fuit maior, censu par vnicuiq,
pauprimo. Bello tarentino missus ad pyrrū legatus
de redimēdis captiuis frustra vt p̄tām descreter ab re-
ge tētatus est, p̄tę sibi ip̄erii oblatā repudiavit. Ma-
nesq, Camilli, Furius Camillus patrię amātissimus

bit Hieronymus in Cronica Eusebii.) Clandius im-
perator de Britannis triumphavit et orcas in insulas
Britan imperio Romano adiecit. Britannos, Britannia in-
sia. Vltra oras gallici litoris octingentis et amplius
milibus passuum longa porrigitur, ut nomen pene
alterius orbis mereretur, a qua oceanus nominatur
britannicus. Virgi. Et penitus toto divisos orbe bri-
tannos. Contem-
tos minima nocte.

Cesar in commentariis
ostendit Britannos bre-
viores habere noctes.
Illudque prorsus fal-
sum est, quod alii sen-
sere nullam illis esse
noctem estimo solsti-
tio. Sed quæ nunc,
sensu est. Ea vitia quæ
nos committimus in
vrbe nostra, ipsi po-
puli quos vicimus
non committunt do-
mi suæ, sicque mores sui
temporis notat. Populi victoris, scilicet Romani.

Quos vicimus, quasi dicat ipsi provinciales. Nā
provincia (ut diximus) dicta est quasi procul victa.

Et tamen vnus Armenius Zalates. Astute poeta
ostendit mirum non esse si in provinciis alia com-
mittantur flagitiosa. Nam ex seminario inquit Ro-
mano scelorum radices ad reliquos propagatæ sunt po-
pulos per Zalatem autem armenium intelligit et re-
liquas gentes externas et longinquas contagione ro-
manorum esse corruptas. Armenius Zalates, obses
armeniensis. Est enim nomen proprium obsidis. Nam
obsides ex Armenia traditos fuisse romanis scribit
Cor. Tacitus. Tradebantur etiam aliunde et precipue
ex nationibus longinquis. Tranquillus in Augusto.
Quodam autem muneris die parthorum obsides tunc
primum misos per harenam mediam ac spectacu-
lum iduxit. Idem in Caligula per se ferens Dareum
puerum ex parthorum obsidibus. Quodam caligula
(ut scribit Idem Tranquillus) obsides dilexisse fer-
tur comertio mutui stupri. Mollior effeminator.

Ephebis, nam εφηβορ puer dicitur, εφηβεω
pubesco, εφηβια ετασ est prima adulescentia. In-
dulsisse exhibuisse in turpe obsequium. Ardenti
tribuno, impatienter amanti. Aspice quid faciant,
veluti exclamatio poetæ tangentis mores sui sæculi.

Obses. Obses, is est qui a patria principibus dari solet cum
honore custodiendus de fide servanda, vñ Festus Po-
peius ait obsidem dictum quasi obsidem, id est propter fi-
dem, quia ob fidem patriæ præstandam datur. Hic sunt
homines, ironicos, id est hic sunt homines scelerati.

Nam si mora longior sensus est si forte pueri exter-
ni diutius Romæ manserint statim aderunt qui eos
amant, mittantque munera quibus soleant delectari
etiam domi suæ. Talibus enim rebus facilius quam pecu-
nia videntur capi posse. Aliqui ita exponunt. Mit-
tentur Braccæ cultelli, pro omittentur et relinquuntur
vestimenta qualibus in patria utebantur et studia

Sed quæ nunc populi sunt victoris in vrbe,
Non faciunt illi quos vicimus, et tamen vnus
Armenius Zalates cunctis narratur ephebis
Mollior ardenti se indulisse tribuno.
Aspice quid faciant commercia, venerat obses,
Hic sunt homines, nam si mora longior vrbe
Indulsit pueris, non vnquam deerit amator.
Mittentur braccæ, cultelli, frena, flagellum.
Sic pretextatos referunt artaxata mores.

exercendorum equorum, et virilis disciplina dedisce-
tur, reportabuntque in patriam mores romanos perdi-
tissimos, placet magis intelligas ab amatore adolesce-
ntis obsidibus mitti talia munera quibus in patria sua
delectatur, sicque muneribus corruptos in omnem tur-
pitudinem romanam labi domumque, et in patriam ta-
les mores romanos reportare. Braccæ, Braccas scri-
bit Diodorus esse ve-
stes quas galli ad ter-
rorē intonās et varii
coloris sunt. Eadem
que grecos anaxiridas
vocare, Cor. item Ta-
citus a Diodoro non
dissentiens ait sic. At
Cecinnavelut relicta
post alpes septuaginta ac-
cētia modesta agni-
ne per Italiam inces-
sit. Ornatum ipsius
municipia et coloniæ
in superbiam trabe-
bant, quæ versicolori sa-

gulo braccas barbarum tegmen indutus togatos al-
loqueretur. Braccas item docet Suetonius in Cesare ve-
stes esse quas ait. Gallos Cesar in triumphum ducit. Idē
i curia galli braccas deposuerunt, latū clauū sumptu-
sunt. Flavius vopiscus in Aureliano iter hæc fuit Te-
tricus braccis gallicis ornatus. Flagellū, quo equi
excitantur ad cursum, diminutivum est a flagro.
Sic, per commercia romanorum, et longam mo-
ram manendi in vrbe. Mores pretextatos, aut mo-
res Romanos, id est qualibus instructi sunt nobiles Ro-
mani quos pretexta habitus fuerit Romanorum, et ut re-
stat Asconius honestos, et toga vilios, vnde Sene-
ad Lucii. Parem autem deo pecunia non facit, deus nihil
habet, pretexta non facit deus nudus est. Pretextam itē
diximus vestem suisque qua puerilis ætas uteretur usque
ad quartumdecimum annum. Erat etiam magistra-
tuum, sed non tribunorum, vnde apparet tribunum
non fuisse magistratum. Aut mores pretextatos, id est
didos et obscenos, vnde Suetonius in Vespasiano.
Erat enim dicacitatis plurimus, et sic scurrilis, ac sordi-
dus, ut ne pretextatis quidem verbis abstineret. Nam
pretextatum sermonem veteres dixerunt obscenum
ab eo dictum quod pretextatis nefas sit obsceno verbo
viri. Alii dici existimant quod quum in nuptiis a Spon-
so et sponsa pretexte deponerentur a multitudine pue-
rorum obscena clamarentur. Macrobius item in se-
cundo Saturnaliū pretextata verba obscena esse ostē-
dit his verbis. Hæc nobis sit litterata et iusticia et docta ca-
nullatio Vicem planipedis et Subulonis impudica et
pretextata verba iacentis. Artaxata, id est in puin-
cias suas. Artaxata autem numero tantum pulchri vrbs
est maioris Armeniæ, sita iuxta araxem fluvium, ca-
pit generis, eo Imperante Nerone Corbulo quod bel-
lum adversus Tiridatem regem Armeniæ gereret de-
lenit et quauit, solo, quia teneri non poterant sine va-
lido presidio ob magnitudinem morum.

Explicit Satyra secunda.

Satyra Tertia. Quamvis digressu.



Vamvis digressu. Reprehensum poe-
ta hac satyra in varia vrbis vitia illud
imprimis conquerit nullū esse in vr-
be locū viris bonis, sed tū peregrini s
maximeque grecis, servilibus, asenta-
toribus. Introducitque vmbriū haru

spicē sui tps amicum
sui parantē ob pravi-
tate morū ab vrbe di-
scedere, cui ad notāda
vitia dat partes suas.
Ait ergo poeta. Quā-
vis nō possim non co-
moveri quod amicus me-
us vmbrius ab vrbe
discedat, tū habita di-
scensus rōne laudo eius
cōsiliū quod relicta vrbe
Roma statim migra-
re cumas. Consiliū
subaudi extrinsecus sim,
ut sit quis sum totus p-
turbatus et commotus.

Nam cōfundi est con-
tristari et comoveri Va-
lerius lib. iii. Alcibia-
des interrogavit Peri-
clem amicum quid ita
tantā in vultu cōfusio
nē gereret. Amici,
vmbrii, haruspices fuisse docet Pl. lib. x. cap. iiii.

Destinet, statuat, paret. Alias mittere significat, ut
alibi. Destinat hoc monstrū cymbæ linuq, magister
pōtiffi summo. Destinare itē attribuerē, ut marmo-
ra destinata sunt tēplo Dianæ, attributa. Cumis,
Cumē in cāpania ciuitas est, quæ antiquitate cūctas
et Italiæ et Siciliæ vrbes antecellit, quā Hippocles cu-
mens et megasthenes calcidensis condiderunt, quæ ex re
Cumē nūcupant a Cumæis, quæ ex Euboiā venerant.

Nōnulli Cumas ob kymata, id est fluctus nomē du-
xisse memorant, litus n. pxiimū frequentibus abūdat
tergoribus quibus illis fremūt vnde. Hæc Strab. lib. v.
Sibylla, sibi Sacellū auctore Solino fuit Sibyllæ quæ cumæa
est cognominata. Vacuis, nō tā plenis hominum quæ
Roma, ut sit honesta rō illic habitādi. Sibyllæ, Nā
illic, ut dixi Sacellū habet Sibylla. Nomē est at offi-
cii nō ppiū. Nā antiq Sibyllas appellare oēs puel-
las quum iune afflatæ deorum cōsilia enūciaret. cio n.
deū significat et Souan cōsiliū quasi cio us Souan.

Ianna Baiæ, id est Cumæ ciuitas est Ianna Baiæ,
ut euntibus Baias ab vrbe Roma necesse sit transire
Cumis, et ita est tanq quā ianna quæ excipiat, et emittat
pfiicētes ad oppidum Baias. Eo multo ro. tpe et stitis
at cā migrabāt. Ibi. n. erāt calidæ aquæ et ad volupta-
tē et sanādos morbos accommodatisime. Horatius nul-
lus in vrbe locus Baiis placet amoenis. Baias inquit
Seneca ad Luciliū, sapiēs vir nūq eliget quod dixerit
riū vitioz, eē coeperit, illic sibi plurimū luxuria per-
mittit. Baiæ at ciuitas est cāpaniæ a socio Vlyssis Ba-
io illic sepulto denotat. Silius Italicus. Primores ad
sunt capuē docet ille tepētes, vñ ferāt nomē Baię cō-
mitūq, dedisse Dulychię pypis stagno sua noia mō

Iunii Iuuenalis Aquinatis Satyra Tertia.



Vamvis digressu veteris cōsu-
sus amici,
Lando tūm vacuis quod sedē
figere cumis
Destinet atq vnūm cinem do-

nare sibyllæ.

Ianna baiarum est, et gratum litus amoeni
Secessus, ego vel prochyta ppono subire,
Nam quid tam miserū, tā solū vidimus, ut nō
Deterius credas horrere incendia, lapsus
Teetorum aspidnos, ac mille pericula senę
Vrbis, et angusto recitantes mense poetæ,
Sed quum tota domus rheda cōponitur vna,
Substitit ad veteres arcus, madidāq capenam,

strat. Et gratū litus, id est totus ille tractus littoralis quæ
est inter Baias, et Cumas amoenissimus est. Nam de
Cumæo litore intelligit, quod dicat Cumas et iannā
baias, et litus amoenu. Illud deniq, cōstat omnī si-
quæ nō mō Italię tū sed pene toto orbe terrarū pul-
cherrimā cāpanię plagā esse, nihil hospitalius mari.
Hic illi nobiles portus. Caieta, Misenum, tepētes fonti-

bis Baię, Lucrinus et
Anemius, quidam maris
ostia. Hic amici viti-
bus montes. Ego vel
prochyta ppono subire,
re. Annapophora est, quæ
si aliqui dixerit Cumas
locū esse desertū et parū
frequentatū et ipse rñ-
deat. Ego et prochyta
quæ d. vilissimū quicq,
locū ppono Subire, re-
giō vrbis, ro. frequen-
tatissimę. Nā prochyta
insula est in litore cā-
pano, de qua ita Plin.
Inarimes mons fuit quæ
terre motū passus alte-
rā fudit insulā, quæ prochy-
ta ab effusione dicta est.
Nā pcheo effundō si-
gnificat. Ouid. Inari-
mē prochyta, legit.
Strab. in. vi. sic scribit.

Pro-
chyta

Prochyta et pithecusæ anulus de terra partes sunt eo-
dē modo et Caprę. Subire, ac si dicat amoeniori
et loco vrbis. Nā regio erat, ut diximus celebratissi-
ma in vrbe. Nam quod tā misere, rō quæ pluris faciat
hęc loca tā deserta quæ romā. Nā quod inq tā solitariū vi-
dimus, ut nō sit lōge melius illic eē quæ romę, vbi quo-
tidie multa variū gnis picula et incōmoda oibus imi-
nēt picipueque paupibus. Tā solū, tā solitariū et deser-
tū. Horrere incendia, quæ crebra in vrbe videbant non
sine multorum calamitate. Nā iperāte Nerone cētū tri-
ginta duę domus. Insule quatuor, sex diebus, ut scribit
Seneca arserē. Lapsus aspidnos, aspidnos edificiorū
ruinas. Senę vrbis, magnę, aut senę vbi quotidie
senā multa acciderēt. Et angusto recitantes mense poe-
tas, subaudi extrinsecus audire. Nā hoc iter alia vr-
bis incōmoda cōnumerat, refert. n. ad fastidiū audiē-
di poetæ passim recitantes, ut dicat. Nihil quod tā soli-
tariū ē tāq, desertū quo nō putes eē deterius ppeti vr-
bis incōmoda, vbi horremus incēdia, deniq, cogimur
audire poetæ recitantes et mense angusto, quod nobis occur-
rētes velint audiri. Mense aut ang. dixit ex stomacho
quod d. eo tpe quo ro. migrāt, ut sit iustus, ciuitas nūq ē
adeo ciuibus exhausta quā semp hęc poetæ quod mense
angusto quū oēs sere migrarūt recitatioe sua te ve-
xēt. Nā ut diximus Initio opis nō sine molestia au-
diebant. Tota domus, tota supellex domestica vmbrii-
cii. Rheda, genus ē vehiculi, vocabulū ē aucto-
re Quin. in. i. gallicū sicut et petoriū quoz altero hoc
est Rheda vñs et Cicero, altero Horatius in satyra. Atq,
caballi pascēdi, dūcēda petorita. Est at et petoriū ge-
nus vehiculi, quod vulgo carrū dī. Author Porphy-
rio. Substitit, restituit expectās Rhedā. Ad veterē

Arcus res arcus. Aliq. intelligit arcus quos Romulus cōstru-
veteres xerat Latericios, quos postea romani florētes opibus
in marmoreos mutauerūt ne cōditoris sui memoria
piret, possemus ēt intelligere arcus tergeminoꝝ Oratio
rū, q. ad portā capenā erat, vbi ⁊ cāpus eoz erat. Mar.
Capena grādi porta quā pluit gutta, phrygięq. mris
almo quā lauant firz, Oratioꝝ quā nitet sacer cam-
pus, hocq. melius, nā
ait vmbritiū substitit
se ad portā capenam,
iuxta q. erat cāpus ter-
geminoꝝ cum arcu-
bus. Locū ēt fuisse ro-
mę, q. diceret sub ve-
teribus docet Pl. lib.
xxxv. sic Hinc Marci
Crassi oratoris ille le-
pos agētis sub veteri-
bus quū testis cōpel-
latis instaret. Eiusdē
meminit ⁊ Plant. in
Curculione. Sub ve-
teribus ibi sunt q. dāt,
quicq. accipiūt. Madidāq. capenam, Capena porta
erat, quę ēt Appia, vt authores Frontinus de aquę
ductibus dicta est p. quā itur Capnā. Propertius Ar-
ma, quū tulerō portę votina capenę. Madidam,
ideo q. vt scribit p. b. sup. eā erat aquę ductus. Q. d.
⁊ Martia. cōprobare v. carmine antedicto. Capena
grandi porta quā pluit gutta. Hic, pro illic substi-
tit. Vbi nocturnę Numa cōstituebat amicę. Ni-
ma Pōpilius scūdus post Romulū rex romanoꝝ
quo efficacissimū deoz metū rudi ⁊ Impitę multū
tudini icuteret, simulavit se cōgressus nocturnos cō-
nubūq. habere cū Egeria dea, eius monitu nō mo-
doremp. administrare, sed ēt quę acceptissima diis
essent sacra instigare sacerdotesq. suos cuiq. deoz p-
ficere. Erat aut lucus extra portā capenā, quę mediū
ex opaco specū fons perēni rigabat aqua, vbi nym-
pha habitare ferebat, eo Numa se persepe sine arbitris
velut ad cōgressum deę isferebat, camoenis enim lucū
sacrauit, q. eaz. sibi cōcilia cū cōiuge sua egeria eēnt, ⁊
soli fidei solēne isfinit. Ait nūc poeta lucū illū ⁊ de-
lubra musis sacra Indēis medicis locari. Et sic ana-
ritiam sui tps flagellat, quę ēt ex tāta inopia exige-
ret, ⁊ paupertatē oñdit indoz, q. enesius hierosolymis a
Vespasiano p. orbē phrygi medicare cogebant, ⁊ edicto
Domitiani pulsus vrbē necesse fuit colere sylvas.

Hic vbi nocturnę nima constituebat amicę.
Nunc sacri fontis nemus, ē delubra locantur
Indeis, quorum cophinus foenimq. supellex.
Omnis enim populo mercedē pēdere iussa est
Arbor, ē eiectis mendicat sylua camoenis.
In vallem egerię descendimus, ē speluncas
Disimiles veris, quanto prestantius esset
Namē aque, viridi si margie clauderet vndas
Herba, nec ingeniū violaret marmora topiū,
Hic tūc vmbritius, qñ artibus inqt honestis

Cape
na por-
ta

Cophi-
nus

Delu-
brum

moenis antea ab Numa cōsecrata. Delubrū, Var. lib.
viii. rez. dinuaz, vt recitat Macrobi. lib. i. satyr. Ait
alios existimare in quo pter qdē sit area assumpta de
um causa, vt est in circo flaminio Ionis statoris. Ali-
os in quo loco dei simulacrū dedicatū sit, ⁊ adiecit, si-
cut locū i quo figerēt cādela cādelaq. appellatū, ita i
quo deū ponerēt noiātū delubrū, de quo ita accepit

Verg. in. ii. At gemi-
ni lapsi delubra ad sū-
ma dracones effugi-
unt, ⁊ vt mox simila-
crū noiaret subtexuit
Senęq. petūt Tritoni
dis arcē. Sub pedibus
q. deę clypeiq. sub or-
be tegunt. Festus Ro-
sic ait. Delubrū dicitur
bāt fuisse delibatum,
hoc est decoratum,
quę venerabant pro
deo. A sconius itē Pe-
dianus sic scribit. Sūt
ēt q. delubra ligna de-

librata. i. decorata pro simulacris deoz more veterū
posita existiment, sed male. Illud tñ cōstat. Delubra
poni generaliter p. tēplis, vñ Plin. lib. xxxvi. Dicit
Cycici delubz quo filiū aureū cōmisit oibus poli-
ti lapidis subiecit artifex. Omnis arbor iussa est pē-
dere mercedē, hinc exit summa indignatio poetę, q.
ē ob auariciā. Loca sacra romani pphanebant locan-
do ea Indēis. Pendere mercedē, solvere. Nā penso
re ⁊ non numerato debitū soluebat. Populo. s. ro-
mano. Ois sylua. i. ois Indēi habitantes in sylua.
Eiectis camoenis, qbus lucus erat sacrauit. Camoenę
aut dicunt musę quasi canene a canēdo. In vallē
egerię. i. in lucū, de quo diximus camoenis cōsecre-
tū, ⁊ in quo simulabat colloquiū habere Numa cū
egeria. Et in spelūcas, in specū de quo dictū est.

Disimiles veris, Naturalibus nō similes. Nā quę
ex topiō antea erant, autē romanoꝝ luxuria ⁊ am-
bitione marmoribus sunt adornata. Namē aque,
fontis. Quanto prestantius esset. i. excellentius ⁊ p.
inde p. sentius, si i natura sua māsisset, ⁊ non marmo-
re icrustatū esset, vt oñdat deos rebus humanis non
capi, sed bona synceraq. hoim voluntate gaudere,
vñ ait Seneca ad Luciliū. Cogita deos quū p. p. tū eēnt
fictiles fuisse. Clauderet vndas, vestiret. Viola-
rent topiū. Nā vis inferri videt topiō, qui ex loco
suo detruditur appositus marmoribus. Topiū, To-
phus lapis est lenis ⁊ canemofus. Ingenium, ibi
natos, nec aliunde ductos. Vnde mare ingenui fon-
tes extremaq. lōge flumina suppeditant, trāslatio est
ab iis q. liberi nati sunt. Nam ingenuus dicit, qui vt
statim natus est, liber est, siue ex duobus igeniis ma-
trimonio cōstante editus est, siue ex libertinis duo-
bus, siue ex altero libertino ⁊ altero igenio, lege Iusti-
niani. Hic, pro illic. Tūc vmbritius, subaudi
dixit. Quando artibus, Sensus est ex quo nullus
iam locus est viris bonis in vrbē, nec iam vllus fru-
ctus sequitur labores, ⁊ oia iam in deterius labunt sta-
tui migrare Cūmas. Sic ⁊ Martialis lib. iii. ostendit
viro bono nullum esse locū in vrbē. Quā faciā sua
de nam

de, nam certum est vivere Romę. Si bonus es, casu
vivere septe potes. Viris honestis, viris honestas
artes exercētibus. Nulla emolumenta, nulla utili-
tas, nullus fructus laborū nostroz est. Res hodie
minor est, vident. n. oia per pcesum tēpoz in deteri-
us labi, vñ Hora. Dāno qd nō imminuit dies. He-
re, p. heri. Quintilianus ostēdit magis dicendū here
q. heri. Inqt enim he-
re nūc e littera termi-
namus. At veteꝝ co-
micoꝝ adhuc libris i-
uenio heri ad me ve-
nit, qd idem in episto-
lis Augusti quas sua
manu scripsit, atque
emendauit deprehendit.

Deteret, diminuet
ex cōsequenti, q. quę
deterunt cōminuan-
tur. Dedalus exiit
alas, cumas intelligit,
vbi Dedalus fugiens
Minoem cōdidit tē-
plū Apollini. Virgi.
Dedalus vt fama est
fugies Minoia regna
Prepetibus pēnis au-
sus se credere celo. Insuetum per iter gelidas enauit
ad arctos. Calcidicaq. lenis tandem superastiit arce.

Redditus his p. m. terris tibi phoebe sacrauit Re-
migiū alaz posuitq. imania tēpla. Dum noua ca-
nices, subaudi est. Canices homini tātū est ⁊ equo.
(Author Plinius.) Ordo est. Cedamus patria dū no-
ua canices. Recta, nō curua. Dū siuest, dum ad-
huc aliqd vitę mihi siuest. Nam lachesis vna est ex
tribus parcis, quę vitā humanā summa disponere cō-
cordia dicunt. Vnan. eaz. dicit nere vitam hois. Al-
tera filiū ipsū vitę colligere. Tertia abrumpe, vnde
bñ poeta dixit qd torqueat. i. neat. De lachesi sic Mar-
tialis. Nil adiecit penso lachesis, s. s. sororū expli-
cat, ⁊ semp de tribus vna necat. Bacillo, paruo ba-
culo. Est aut diminutivū ⁊ generis neutri. Cicero de
finibus bonorū ⁊ malorū, vt bacillū aliud est infle-
xū ⁊ incuruatū, aliud ita natū. Apuleius in pmo li-
mine primi libri methamor. Qua bacillū inuersi teli
ad occipitiū per inguen subit. Cedamus patria, mi-
ra idignatione dictū. Vivat Attorius, Catulus ⁊
attorius noia sunt vilissimoz hoim, qui ex hūni-
li fortuna ad summas puerat opes. Vmbritius nūc
cōquerit in vrbē tales hoies fauorabiliores esse q. ho-
nestos. Meminit Ensebius de t. p. b. cuiusdam Arto-
rii medici Augusti, quem ait naufragio pisse, post
victoriā acciā. Maneant, acri bile dictū, i. probos
aut ⁊ versutos hoies designat, qui virtutē in vitiiū,
⁊ vitium in virtutē vertūt. Na per nigrū malū acci-
pere debemus. Horatius, hic niger est hūc tu roma-
ne caneto. Albū vero p. bono. Persius, Per me egdē
sint oia p. p. alba, vñ est illud Ouidii de Amoly-
co in. xi. metha. Candida de nigris, ⁊ de candensibus
atra. Sicq. poeta oñdit tale genus hoim gratius esse,
vñ ⁊ Teren. in phormione. Hic p. cū nūc est q. recta
prava faciunt. Quis facile est edem cōducere, desi-
gnat cū portitores, tū alios vilissimaz rez. redē pio-

Lache-
sis

Tophi-
us

Inge-
nium

Nullus in vrbe locus, nulla emolumenta laborz,
Res hodie minor ē here quā fuit, atq. eadē cras
Deteret exiguis aliquid, proponimus illuc
Ire, fatigatas vbi Dedalus exiit alas,
Dum noua canices, dū prima ē recta fenestus,
Dum siuest lachesi qd torqueat, ē pedibus me
Porto meis, nullo dextram subeunte bacillo,
Cedamus patria, vivat attorius istic
Et catulus, maneant q nigrū i candida vertūt,
Quis facile est edem cōducere, flumina, portus
Siccādam eluuiē, portandū ad busta cadaver,
Et prebere caput domina venale sub hasta.

res, qui habent infames ob vile lucrū qd sectantur.
Non enim eos pudet conducere pdes reficiendas, flu-
mina purganda, ⁊ vestigalia portus. Quis, pro
quibus. Eluuiem, sordes quę per cloacas, aut flu-
mina labuntur ⁊ residere solent, ab eluendo dictę.
Nam residentes eluuntur aqua dilabente. Condu-
cere portus. i. portoria redimere, quę in portu exigun-
tor

Porti-
tores sunt nominati,
qui vestigalia exi-
gunt ad portus, quasi
gnificatione, ita acci-
pitur illud Virgilia-
num, portitor ille cha-
ron, de hoc huberius
dicemus infra. Quem
porrigat ore trientem.

Portandum ad bu-
sta cadaver. Libiti-
narios designat qui ca-
davera sepeliēda con-
ducebant. Nam in
templo libitinę ea vñ
di solebant quę ad se-
peliendum mortuorum
fuisent necessaria. Fu-
nera enim locabatur,

vnde Plinius. xxi. libro. Loquens de Scipione sua-
rio. A sses ergo cōtulit populus, ac finis elocauit, itq.
qui vendebat libitinari dicebantur, polinctores ve-
ro qui sepeliēbant, vnde Vlpianus de institoria actio-
ne. Si libitinarius seruū polinctorem habuerit, isq.
mortuū spoliauerit dandā in eum quasi institoriam
actionē. Quūq. ex hac re lucrum sectarentur mortē
multoz optabant, vnde Seneca de Beneficiis. An tu
Aruntii ⁊ Ateium, ⁊ ceteros qui captandoꝝ testa-
mentoz artem p. p. sunt, nō p. ues eadē habere, quę
designatores ⁊ libitinarii vota. Ad busta, Bustum

proprie dicebatur locus in quo mortuus erat cōbu-
stus, ⁊ bustum dicitur quasi bene vsum. Nunc vero
busta dicitur sepulchra. Festus. Et prebere caput,
multi enim patiebantur se vendi, quod Martianus
in digestis de statu hominum sic ostendit. Serui in
dominium nostrum rediguntur, aut iure civili, aut
iure gentium. Iure civili si quis maior. xx. annis se ad
precium participandum venire passus est. Iure gen-
tium serui nostri sunt, qui ab hostibus capiuntur, aut
qui ex ancillis nostris nascuntur. Plantius in Curcu-
lide. In Thusco vico, ibi sunt homines, qui ipsi sese
venditant. Apud germanos, (vt scribit Tacitus in li-
bro de situ Germanię) hęc consuetudo seruatur, vt
quum in alea omnia amiserint extremo ac nonissi-
mo iactu de libertate ⁊ corpore contendunt, victus
voluntariam seruitutem adeat. Sub hasta, nam pu-
blica auctione in foro ponebatur hasta, quę preci-
pium erat signum auctoris, eiq. subiciebantur om-
nia quę publice venderentur. Vnde valerius libro se-
cundo. Ceterum (authore Plini.) Scipione nassica
omnem apparatus operis scenicorum subiectum
hastę venire placuit. Tranquillus in C. sare. Et bel-
lo civili sup. alias donatiōes amplissima p. dia ex au-
ctiōibus hastę minimo addixit. Dña, quasi cuius
potestati ⁊ imperio oia essent subiecta in venditione.

Polin-
ctos.

Bustu

Sub
hasta.

Quondam hic cornicines, Conqueritur Iuvena
 liseos qui cornicines, et tubicines non modo Romæ,
 sed etiam in municipiis fuerunt eo diuitiaz perue-
 nis se temporibus suis, ut tanquam magnifici et potentes vi-
 ri ludos gladiatorios edant in urbe, cedantque quos ve-
 lunt. Nam facile erat eiusmodi homines principum
 locupletari, vnde Menecrate Cytharoedus, et

Spectulum mirmillo
 nem scribit Tragicus
 lus a Nerone triumphali
 viro patrimonii
 is edibus, donatos su-
 isse. Martialis. Artes
 it discere pecunio-
 fac discat cytharoe-
 dos, aut choraulas.

Hic cornicines, lege-
 dum est hic, et non hi,
 ut sit. Qui hic cornici-
 nes quondam fuerunt. i.
 Romæ, et comites ppe-
 tri harenæ municipa-
 lis, hoc est et in muni-
 cipiis. Munera nunc

edunt. i. ludos gladiatorios, ut potestissimi viri. Per-
 petui assidui. Comites harenæ municipalis. Nam
 tubicines non solum theatris romanis, sed et municipi-
 palibus buccas suas locabant ludis. n. canentes tuba ser-
 uiebant. Municipia, ut Gellius diffinit dicta sunt, quæ
 quoniam oino suis iuribus, et legibus vixerent munera
 cum populo R. o. habebant. i. tanquam Romani habeban-
 tur. Sicque idem suis se vident cum foedere in ciuitate
 accepti, vnde Cicero in oratione pro Aulo Cluentio
 sic dicit. Equitem Romanum in municipio suo nobi-
 lem. i. estus Pompeius sic scribit. Municipis erat, qui
 ex aliis ciuitatibus Romam venissent, quibus non lice-
 bat magistratum capere, sed tamen munere, id est ptem, ut fue-
 runt Cumanis. Acerant. Arcellani, qui et cives Ro-
 mani erant, et legione merebant, sed dignitates non ca-
 piebant. Vlpianus iurisconsultus, proprie inquit muni-
 cipales appellantur muneris participes recepti in ciuita-
 tem, ut munera nobis cum faceret. Sed nunc abusu mu-
 nicipes dicimus sine cuiusque ciuitatis cives, ut si Bri-
 xianus sit alius cives brixianus municipis tuos appel-
 les. Harenam ergo municipalem intelligit, quæ in mu-
 nicipiis esset, quæ munera cum populo R. o. caperent.

Note buccæ, i. ipsi tubicines, qui etiam buccinatores
 dicuntur a buccis quas canentes inflant, est enim buc-
 ca ea pars oris infra malam quæ inflatur. Vnde Horat.
 Quin in Iuppiter ambas iratus buccas inflat. Mune-
 ra ludos gladiatorios, nam multa ex infima conditio-
 ne ad summam opes pfecti munera gladiatoria ede-
 bant. Martia. lib. iii. Das gladiatores futurum regule
 cerdo. Quodque tibi tribuit subula, sic rapit. Idem ali-
 bi Successus ad vilius ede munera clamat Sutor cer-
 do dedit tibi culta Bononia munitus. Fullo dedit mu-
 tunc, nunc tibi copo dabit. Et verso pollice vulgi,
 de eisdem tubicinibus intelligit, qui quum arte et
 quæstui suo locupletati sint, non modo munera edant
 gladiatoria suis impensis, sed etiam conciliato sibi fa-
 uore populi occidunt quem velint, quales multi in se-
 ditionibus interempti fuerunt a potentioribus. Po-
 pulariter, populo fauente, quasi dicat omnibus ap-
 plan-

dentibus. Nam popularis is appellatur, quæ gratis est po-
 pulo, popularis etiam ciuis, hoc est qui ex eodem est
 populo, vnde Terentianus ille Samio, Obsecro popu-
 lares ferte misero atque innocenti auxilium, popularis
 etiam qui nobilis non est, sed ex plebe. Plautus pstat
 diuitem esse ac popularem, quæ nobilem et mendicem.
 Cicero in secundo officiis, popularibus enim ver-

bis est agendum et visita-
 tis quum loquamur de
 opinione populari. Ver-
 so pollice vulgi, i. verso
 ad se et conciliato fauo-
 re vulgi, sequitur enim
 populariter, id est fauen-
 te, ut dixi populo, hoc
 quæ ex prouerbio tra-
 ctum ostendit Plinius
 libro xxviii. in ma-
 gicis, pollices inquit
 quum fauimus pme-
 re etiam prouerbio in-
 bemur, vnde etiam il-
 lud est Horatii in epi-
 stola ad Lolium. Fau-

tor utroque tuum laudabit pollice ludum. vbi Por-
 phyrion ait per utrumque pollicem intelligi utrumque ma-
 num a parte totum, aut quia qui laudat vehementius
 manus iungens iungit pollicem cum proximo. Inde
 reuerfi, scilicet a ludis gladiatoris et cedi bus hominum.

Conducunt foricas, ad res viles descendunt. i. fori-
 cas purgandas, foricæ enim sunt latrine, in quas ven-
 tris excrementa deiciuntur. Forica enim (auctore No-
 nio) veteres dixerunt stercorea liquidiora, vnde Dio-
 medes Laberius in paniceis, foriolus esse videris, in
 coles cacas. Et cur non omnia subandi faciunt
 fordifissima. Quum sint quales ex humili. Quæ
 doquidem sunt ex numero eorum quos fortuna solet
 per ludum ex humili loco ad altiora peruehere. Quid
 Romæ faciam? verba sunt vmbritii. Mentiri ne-
 scio. Antipophora, id est nec simulare, nec dissimula-
 re noui, siquæ conditionem seculi sui taxat, quasi aliter
 agi vita non queat. Librum si malus est, assenta-
 ri se dicit nescire, quod multi in gratiam diuitum et
 nobilium faciebant, qui laudibus alienis delectari lau-
 datores conducebant et cenis et muneribus, vnde
 Persius. Calidum scis ponere fumen. Et comite hor-
 ridulâ trita donare lacerna. Et verum inquit amo, et ve-
 rum mihi dicito De me quis populi sermo? Horati.
 Laudato carmina vecors. Idem in poetria. Ut pro-
 ad merces turbam quæ cogit emendas. Assentatores inbet
 ad lucrum ire poeta Dives agris dives positus in fœnore
 nummis. Et poscere, per adulationem transcriben-
 dum, tanquam qui mirabiliter placeat. Motus astro-
 ro, ignoro, ut possim futuram predicere, hoc autem dicit, ut
 ostendat magos et chaldeos qui futuri cognitionem pfi-
 tebantur et id genus homines Romæ gratia et authorita-
 te apud oes valere, ac per hoc dices fieri, vulgo. n. consi-
 lebant, vnde poeta in sexta satyra. Chaldeis, sed ma-
 ior erit fiducia, quicquid dixerit astrologus credeta
 fonte relatum Hamonis. Horatius in odis. Nec baby-
 lonios tentaris numeros. Fumus promittere patris.
 Iniquitatem ostendit filiorum sui temporis, qui mor-
 tem parentum multis plerumque optabant votis, inqui-
 rebantque,

rebantque, a diuinatoribus, vnde Ouidius. Filius ante
 diem patris inquit in annos. Ranarum viscera
 nunquam inspexi, ut ex iis aliquod pararem veneficium,
 siquæ ostendit tale hominum genus in urbe esse et gra-
 tum et favorabile. Nam ex visceribus ranæ, hoc est lie-
 ne, Iecinore, corde, lingua, et ossiculo multa venefi-
 cia fieri posse tradit Plinius. li. xxxii. Nam inter alia do-
 cet ex ossiculo, quod sit i-

sinistro latere amorem
 concitari et iurgia addi-
 to in potionem, vene-
 rem alligatum stimula-
 re. Ferre ad nuptiam.
 Alii inquit interuentum
 sint ad concilianda adul-
 teria, ego vero hoc non fe-
 cero. Nemo enim erit adul-
 ter me ministro. i. seque-
 stro et medio. Mittit,
 munera intellige et lite-
 ras. Mâdat, hoc est ver-
 ba et mandata. Me mi-
 nistro, me auctore, con-
 ciliatore, et interuentio.
 Cicero in Lelio, ut aut
 libidinis mistri, aut ad-
 iutores essent ad iniuri-
 as. Fur erit. i. adulter.
 Nam et factum adul-
 terium appellatur. Proper-
 tius. Noli furta pudica
 thori. Atque ideo nul-
 li comes ex eo. Sensus est.
 Et quia tales inquit ar-

tes mihi non placent, discedo ab urbe nulli comes. i.
 sine comite, ac per hoc solus quasi qui a cunctis repu-
 diat, tanquam mancus et tanquam corpus inutile extinctæ dex-
 træ. i. tanquam homo iners, nullius pccis, nulliusque ingenii,
 utpote qui nouas viuendi artes ut ceteri non calleat,
 et ita quod animi est transmutat ad corpus. Extincta er-
 go dextra. i. extinctis ingenii viribus, legendumque, ex
 extincta dextra non extinctæ dextræ. Mancus, id est
 manu carens. Nisi conscius, nisi qui secreta diuitis
 scelera nouit. Feruens, coniunge feruens occultis et
 tacendis. Aestuat, agitat ut taceat ne an pferat vspi-
 am. Nil tibi se debere putat. Non eris inquit gratus
 neque acceptus illis, quorum secreta honesta poneris, sed
 tantummodo iis quorum scelera tibi nota erunt, afficie-
 ris enim muneribus ne secreta eorum reueles. Verri.
 Sensus est. Ille erit carus viro scelerato et furi qualis
 fuit verres qui potest furti eum accusare. Nâ verres,
 ut dictum est superiore satyra, quæstor Siciliam per
 triennium tenuit, vbi libidinem, auaritiam, crudeli-
 tatemque exercuit, succedente tandem Metello repeti-
 tum postularis est a siculis. Eam causam egit Ci-
 cero pro siculis. Adhuc extant actiones quæ verumque
 appellantur. Tanti tibi non sit opaci. Et inquit co-
 scii scelera diuitis afficiuntur muneribus ut taceant,
 tamen tu noli querere ut diuitis secreta scias, ne sem-
 per sollicitus sis, et nequeas dormire, veritus ne aliqn-
 do tibi obiciat quod ea patefeceris, quorum eras con-
 scijs. Tagi. Tagus hispanie est fluminis anriferus
 habens harenas. Opaci, vmbrosi propter arborum

densitatem in ripis. Martialis Aestus serenorum aureo
 frangens tago obscuris vmbis arborum. In mare
 voluit, defertur ex fluminum profluvio. Ut som-
 no careas. Nam dormire nequit sollicitus ne aliquo
 afficiatur incommodo a diuite. Præmia ponenda,
 quæ postea cogaris ei reddere. Amico magno, diui-
 te et potente. Alibi ante. Magni delator amici. Que

nunc diuitibus. Odit
 poeta in urbe viros bo-
 nos non esse gratos, sed
 in modo versatos, as-
 sentatores, scelorum mi-
 nistros, et id genus ho-
 mines, sed si quæras qui
 maxime grati sunt, sunt
 inquit greci. Ii enim ac-
 ceptissimi sunt diuiti-
 bus, et tota ciuitas grecis
 referta est. Quos fugi
 am, denique, habeam
 odio. Nec pudor ob-
 stabit, pudor inquit non
 me ipedit quamuis
 aperte dicam, quæ senti-
 am de grecis. Est. n. ita
 dictum quasi aliquis
 monuerit non te pude-
 bit tam insolenter gre-
 cos insectari. Pudor au-
 tem est metus iustæ re-
 prehensionis. Quiri-
 tes, Romani. Nam qui
 orationem habebat ad
 populum Romanos qu-

Nec volo, nec possum, ranarum viscera nunquam
 Inspexi, ferre ad nuptiam quæ mittit adulter
 Quæ mâdat norint alii, me nemo ministro
 Fur erit, atque ideo nulli comes ex eo, tanquam
 Mancus et extinctæ corpus non vile dextræ.
 Quis nunc diligitur nisi conscius, et cui serues
 Aestuat occultis animus, semperque tacet dis-
 Nil tibi se debere putat, nil constet vni
 Participem, qui te secreti fecit honesti.
 Carus erit verri, qui verrem tempore quo vult
 Accusare potest, tanti tibi non sit opaci
 Ois harena tagi, quod in mare voluitur aux
 Ut somno careas, ponendaque præmia sumas
 Tristis, et a magno semper timearis amico.
 Quæ nunc diuitibus gens acceptissima no-
 Et quos pcpue fugia propabo fateri (stis
 Nec pudor obstabit, non possum ferre qrites
 Grecæ urbem, quis quota portio stich acheg.

rites appellabant, a Ciribus ciuitate Sabinorum
 sunt dicti quiritæ, ex qua Accitii Titus Tatinus et Nu-
 ma Pompilius Romæ quandoque regnantes. A qui-
 ritibus fit Quiritare quod idem est quod clamare,
 quo usus est Apuleius et Plautus. Grecam urbem,
 mores grecorum, quibus tota ciuitas corrupta est.
 Quamuis quota portio, quoniam sit minima pars gen-
 tis grecæ, ac si dicat grecorum vitia adeo sunt magna
 ut vel pauca multitudo eorum possit etiam urbem
 corrumpere. Quota, minima. Plinius i. iii. vbi de
 Italia et Roma mentionem facit. Ipsi de ea indicare
 re greci, genus in gloriam suam effusissimum, quorum
 partem ex ea appellando greciam magnam. Alibi Iu-
 uenalis. Hec quota pars scelorum. Martia. libro. viii.
 Pars quota parthasie labor est maroticus aux. Quo-
 tus item nomē est quod numerum refert sicut quot.
 Horatius Tu quotus esse velis rescribe. Plinius lib.
 xi. capi. xxxvii. Murrum iecusculis fibre ad nume-
 rum lunæ dierum in mense congruere dicuntur, to-
 tidemque et inueniri quotum eius lumen sit. Martia.
 lib. ix. Scis quota de libyco littore puppis eat, id est
 quot naues eant. Fecis, in contemptum est grecorum,
 quod d. fardide et viliissime gentis, sic et Pli. lib. xxx. me-
 dicos grecos fecē appellat. Ne sic quidem aut insci-
 tiam eius turbe arguamus ipsorumque interpretantiam in
 morbis. Acheg. sm grecâ declinatione dixit. Nâ et
 Achini dicimus a diphthongo in i pducta conuersa,
 et digamma interposita. Est autem dictio deducta ab Acha-
 ia quæ pars est peloponnesi incipiens ab Isthmo, antea
 IUVENA. D

Muni-
cipiaBuccin-
natorPopu-
larisforicæ
foria

Pudor

Quiri-
tes
Quiri-
tareQuo-
tus
Acheg

Aegialos vocabatur ppter vrbes in littore per ordinem dispositas αἰγιάλοσ. n. littus significat. Iam pridem in Thyberim. Non solū inquit grēci in urbem venerunt, qui diuitibus sunt acceptissimi, sed etiā alie gentes barbarę ex Syria in urbē novos gentis sue mores inuenerunt, sicq; vmbritius indignat peregrinos gratiores esse, qui non virtute sed nouis delictis et arti-

Oron-
tes

bis placeat, simulq; ondit Romāos, ex quo ad summam diuitiā culmen peruenire in omni ita luxū prorupisse, vt ex peregrinis oīa et voluptatum blandimenta perdiscerent, vnde in se quentibus. Prima peregrinos obscena pecunia mores intulit, et turpi frequit secula luxu.

Gētilis

Orontes, hoc est ipsi Syrii qui ad Orontem habitant. Est enim flumē qui Syriam ab Antiochia diuidit, dictus ab Oronte qui primus eum pontem inuexit. Legendūq; est Syrius non Syrus, prima. n. corripit. Tibullus, Alba palestina sancta colūba Syro. Et ante Iuxerialis. Quod nec in Assyrio pharetra ta Semiramis orbe. Syrius vero qui pro sydere potitur primā habet longā. Virgi. Tū steriles exurere Syrius agros. Thyberim, Romāos. Lingua, sermo nem Syrium quē discant Romani. Et mores. s. patrios. Et cum tubicines chordas obliquas, et instrumenta musica quibus placeant. Nā per chordas obliquas inuelligimus cytharam cui chorde intendunt oblique. Iobortę, aut oblique pro forma cytharę, vt offēdat non solū tibię sed et cytharę cantū a barbaris introductū. Cytharœdi. n. apud Romāos extitere q̄ lyras septicordes eburneas, et quę barbita dicuntur intēdebant. Dionysius. Tympana gentilia, quibus domi sue vtiunt. Nam gentilis dicitur eiusdē gentis, vt hoc in loco, gētilis item dicunt (autore Cice. in topicis) qui inter se eodē sunt noīe ab ingenuis oriundi, quorum maior nemo seruitutem seruauit, et qui capite dimitti non sūt. Insas p̄stare puellas, pter alia inquit turpia in urbē etiam inuenerunt puellas quę stuaras, quę profant ad circū maximū, vbi edificū erat ad id accommodatū. Propertius in. ii. lib. Et quas Euphrates, et quas mihi misit Orontes Me capiāt, nolim furta pudica thori. Proflare aut dicit mulier q̄ turpitudine corporis quęstū facit. Ite, cū indignatione legendū. Ite vos ad libidinandū, quibus gratę sunt meretrices istę barbarę, vel ite vos ad spectandas puellas meretricias saltantes qui delectamini ludis.

Lupa

Mytra

Lupa, meretrix, quasi quę ad rem non minus sit autē dā q̄ lupa ad cibū. Barbara, non gręca sed Syria. Mytra picta, ornamentū erat capitis non mō lydię et Phrygię sed et Assyrię. Herodotus loquens de assyriis. Assyrii capita crinita hñtes mytris redimunt. Virgi. de Phrygiis. Et nunc ille parīs cū semiviro comitatu Meonia mentū Myra crinēq; madentem Subnixus raptō potit. Ait Seruius pileū fuisse curuū, de quo penderet buccarę regimen. Rusticus ille turis. s. Romani, qui superioribus seculis summa frugilitate vivebat et agricolationi intentus erat, dicta

origine (vt diximus) a pastoribus sumit trechedim, n. i. in gymnasio versat et palestra. vbi sumit trechedim, n. i. vestes peregrinas post exercitationē quum defūdauit. Sicq; indignatur contagione gręcorum Syriorumq; Romanam iuuentutem corrumpi, in Gymnasioq; exerceri, vbi authore Pl. lib. xxxv. ca. xii. aīo; vires perderetur, ita enim scribit de mol-

licie palestre, plura de hac parte nō sūt dicta, rus, non Hercules magis, q̄ de terrę vsu in ceromatibus, quibus exerceo inuentus nostra cor pora viresq; animorum perdidit. Trechedim, n. i. vestis ē de qua mētionem facit Athenensis lib. vi. dipnosophiston quum de parasitis loquitur. Plutarchus itē mentionē facit in sym-

posiacis. Quirine, Romule, de quo supra. In valle quirini. Et ceromatico, id est vincto ceromate, est enim vnguenum athletarum, sit ex oleo et terra in speciem luti, quod ostendit Seneca ad Lucilium loquens de via luto. Tātum luti tota via fuit vt possum videri nihilominus nauigasse. Totum athletarum fatum in illo die perpetiendum fuit A ceromate nos hāpē accipit in crypta neapolitana. A ceromate igitur a luto per similitudinem. Martia. lib. v. Et castigatum Libyę ceroma palestre, id est ipse palestista. Antęus ceromate perunctus castigatus est ab Hercule. De ceromate intellexit Plin. xiii. Loquēs de ebrietate vitanda. Ad hec pertinet peregrinę exercitationes, et volutatio in ceno, ac pectorosa cernicis repandę ostentatio, quibus verbis athletarum certamen designauit, nam athletę (vt diximus) luto. i. terra oleo mista vngēbantur, quorum mos erat cernicem dilatare, pectus exporrigere, vnde illud est q̄ sequitur. Et longum invalidi collum cernicibus q̄t Herculis Antęum prociū a tellure tenentis. Niceteria. Insignia victorię pugillū, qui in Gymnasio alios vicissent, vñ enim victoriā significat. Hic alta, rediit ad gręcos quos ait ex diuersis gręci locis in urbem venire, in crētes se domibus diuitum, vbi assentatione aliisq; artibus se gratos reddunt. Sicyone. Sicyon vrbs est Achaię, item vrbs in Laconia, vnde Laconia dicta est Sicyonia, insula est etiam in mari Aegeo contra Epidaurum, quam altam ē et eminentem docet Plinius. Amidone. Amidon insula est inter Sporadas et ciuitas Peonię. Andros. Andros insula est ex cycladibus cum oppido eiusdē nominis, dicta postea canios deinde antā. os. Samos, Samos insula in mari Icario, vbi Iuno maxime colebatur. Tralibus. Trallis oppidū Phrygię, a quibus sit possessum Trallianus. Cicero in oratione pro ilacco. Vidi ego in quodam iudicio nup̄ Philodotum testem Trallianū. Ex at̄ tēti motu con-

Nicete-
ria

Sicyō

Ami-
don

Samos

Trallis

alaband

da

multę

multę (vt scribit Strabo) ab Alabandis possessiū sit Alabandensis. Cicero in epistola ad Thermium. Quare peto a te, vt et eos et Alabandenses inbeas edicos Roman mittere, sit etiam Alabandicus, vt est apud Plinium libro. xxxvii. capite. vii. De carbun-

Exglię culis. Alabandicos in orthosia caute nascentes. Vimi-
nalis

quilias, id est collem ex quilinum. Nam in vrbe septem fiere colles, de quibus sic Tibullus Carpite nunc tauri de septem montibus herbas. Exquilie dictę sunt secundum Varronem, aut ab excubiis regiis, aut q̄ exculte sint a rege Tullio, vnde Onidius in fustis. Adde q̄ excubias vbi rex Romanus agebat. Qui nunc ex-

quilias nomina collis habet. Collem a vimine, id est viminalem denominatum a Ioue Vimineo, q̄ ibi arserunt, et ibi nata Vimina fuerunt. Festus Pompeius ait portam viminalem et collem appellari, q̄ ibi viminum fuisse sylua videatur. Viscera magnarum domum, appositio est, hoc est qui artibus suis in diuitum familiaritatem se insinuant, eorumque secreta condisunt. Dominiq; futuri, tam calidi inquit sunt vt a diuitē in amicitiam et familiaritatem recepti quasi domini omnia in domo mode-

Iseo

rentur. Ingenium velox, ad omnia solers et promptum. Torrentior iseo. Huberius, copiosior, sumptuosior a torrente qui magna fertur aquarum habundante. Nam iseus Orator fuit, de quo Plinius in epistolis ad nepotem secundo libro. Magna isegum fama preceserat, maior inuentus est, summa est facultas, copia, libertas, dicit semper ex tempore et cetera, fuit item Iseus alter preceptor Demosthenis. Ede quid illum hoc quasi argumenti loco positum ad probandum q̄ verum sint gręci ad omnia. Ait ergo Dic quid censēs, scilicet esse gręcum hominem, quasi dicat, tam astutus tamq; vaser est vt nulla sit prorsus ars quā ipse non profiteatur, secum enim attulit omnem hominem, id est omnia pro, vtetur, quę homo possit facere et scire. Erit enim grammaticus rhetor, vnde est illud apud Senecam in secundo controvērsiarum. Hoc autem vitium aiebat Scanius a gręcis declamatoribus tractum, qui nihil et non promiserint sibi et penetraverunt. Grammaticus, subaudi mat, est grammaticus autem circa curam sermonis (vt scribit Seneca) versatur, et si latius enagari vult circa historias, iam vt longissime fines suos proferat circa carmina. Rhetor, qui rhetoricam docet et qui pre-

orator cepta artis tradit. Orator vero qui secundum precepta agit. Geometres, prime est declinationis. Esq; is qui numeros mensurasq; persequitur et supputat quā ratione consent celestia, quę illis sit vis quę natura, vnde Horatius de Archyta taretino geometre perito. Te maris et terrę numeroque carentis harenę Mensorem cobibent Archyta. Aliptes. Is erat qui descendentes in balnea quique palestras in Gymnasio vngēbat, ab αλεῖσθαι, quod est vngo

Gram-
maticus
rhetor
orator
geome-
tres
aliptes

vellebatque alas, vnde Seneca ad Lucilium Aliptum cogita tenuem et stridulum vocem, quo sit notabilior subinde exprimentem, nec vnguam tacentem, nisi dum vellit alas et alium pro se clamare cogit. Cicero ad Lentulum ostendit vñctōnes illas solitas fieri ab Aliptis ad corroboranda corpora quum ait. Sed vellem non solum saluis meę quemadmo-

dum medici, sed vt Aliptesset, virum et coloris rationem habere voluissent. Augur, qui auguria pronoscit ex animi observatione, vnde aliqui ab animi garritu dictum putant, alii vero ab augendo. Onidius. Sancta vocant angusta patres, angusta vocantur Tempia sacerdotū rite dicata matris. Huius et augurium

dependet origine verbi. Et quodcumque sua Iuppi-
ter augeat ope. Schoenobates, ille dicitur qui per sin-

nes ambulat. Schoenobates enim sine significat et Ba-
tes uā ascendo, et vado. Latini vero sinambulum dixere, quā dictione vsus est Terentius in Ecyra. Finambuli expectatio accessit. Et populus in sinambulo animum occupat, primus Mesala vsus et iā pro latina recepta, pro sinambulo dixit Apuleius funerepus, vnde vbiq; apud ipsū pro funerepus sine funerepus correximus funerepus, vt dictio sit de dicta a fine et repo, quod ita scribendum sit inuuit Apuleius in primo floridorum, vbi scriptum est Funerepus pro funerepus, vt omnino funerepus appellamus et non funerepos, quum a fine et repo dedica-

tur, sicut dicimus sinambulum a fine et ambulo, et pinnirapum a pinna et rapio. Bussitapum a busto et rapio, quo vsus Plautus in p̄ndolo. Foedifragum a foedere et frango. Legirupam a lege et rumpo, quo Idem Plautus vsus est in p̄ndolo. Magus, lingua persarum magus est qui nostra sacerdos, qui rite sciat et calleat leges cerimoniarum, fas factorum, ius religionum. Siquidem Magiam Plato interpretatur artem esse diis immortalibus acceptam, colendi eos ac venerandi pergnaram piam, scilicet et diuini scientiam inde a Zoroastre et Ormace auctoribus suis nobilem. Cēlitum Antistitam, quippe inter prima regalia doceatur, nec vlli temere inter persas concessum est magum esse haud magis q̄ regnare. Et Cice. in primo de diuinatione Et in persis augurant et diuinant magi, qui congregantur in phano cōmentadi cā atq; inter se alloquendi. Nec quisquā rex Persarū potest esse, qui non ante maiorū disciplinam scientiamq; perceperit. More vero vulgari is proprie magus existimatur, qui cōmuniōne loqueretur diis immortalibus ad omnia quę vult icere dibilia quadam vi cantaminum polleat. Hec ex prima Apuleii Apologia. Gręculus esuriens. Gręculus inquit p̄mente rerum egestate omnium rerū scientiam profuebitur. In celū iussis ibit. Affirmabit etiā (si inbeas) se i celū volatū, hocq; dicit respiciēs ad Dēdalū Atheniensem, qui (vt diximus prima satyra) volauit p̄ aerea sibi et filio Icaro fabricatis alis.

Magus

IVVENA. D ii

Ad summā, ad collectionē, ad conclusionem. Sic Ciceroni epistolis Summa huius epistolę hęc est. Plinius ad septimū claudij potes cōnare apparatus apud multos nūq̃ hilaris, simplicius, incantius, in summa experire. Non manus erat, vult probare exemplo Dēdali facile esse gręco volare in cęlum. Mauritania posita est in extrema parte Africę occidentē versus vbi mōs ē athlas. Sarmata. La-

Mauritania tina Sarmatas appellat, quos gręci Sarmatas, populi sunt scythię loca iuxta tanai & meotidem paludem incolētes, de quibus ante. Thrac. Thracę populi sunt septentrionales, quorum plerique trans amnem Strymonem vsq̃ ad ponticum ostium atque Hęmum montem habitant. Quidam etiam in propontide siti, plerique vero ad Hellespontum, de quibus abunde Strabo lib. vii. Qui sumpsit pēnas, idest Dēdali. De quo supra Et mare percussit pueri fabrumque volantem. Horum ego non fugiam conchyliā. Inter alias causas sui ab vrbe discessus vnam hanc pēnam esse ostendit q̃ nequit ferre gręculos, qui nūp ex gręcia aduecti ita suis artibus locupletati sunt, ut nūc iter primores vrbis habeant. Nam purpurati incedunt, priores etiam testamenta signat, honoratiore loco discubant. Conchyliā, hoc est vestes cōchyliatas, quibus induti in publicum procedunt tanq̃ nobiles

Cōchyli Romani. Nam conchylium piscis est, ex genere cōchylium charum sicut purpura & murex, ex his autem piscibus eliciebatur liquor ille tam pēciosus ad tingendas vestes. Iulius Cęsar (ut scribit Tranquillus) conchyliatę vestis vsum ademit nisi certis personis & etatibus. Plinius lib. ix. Conchyliā & purpuratę omnis ora atterit, quibus eadem mater luxuria paria pene etiā margaritis pēcia fecit, & infra. Conchylium ad purpuratę conchyliā eadem quidem est materia. A libi in quinto. Mentionem faciens de Tyro. Nūc omnis eius nobilitas conchylio atq̃ purpura constat. Conchylium etiam capimus pro omni pisce concha confecto. Seneca libro. xiii. epistola prima. Quantum ex tot conchyliis tam longe aduectis per istum stromachium inexplabilem labitur. Ergo per conchyliā vestes intellige conchyliatas & purpureas. Me prior ille, summa indignatione pronunciandum. Si gnabit. testamenta. Fultusq̃, sustentatus. Meliore Thoro, meliore & honoratiore parte tridini. Nam posita mensa conuine duodius aut tribus lectis discubentes epulabatur. Vnde non solum lectos ipsos, sed & locum & Biclinium & tricliniū appellare vbi comedebant, a numero lectulorum & a vna enim lectū significat. Aduectus romam, causas vndiq̃ colligit indignationis q̃. s. Romam non venerint honesto aliquo negotio aut nauigio, sed ut rerum viliū mercatores & illiberalis lucri sectatores, venerūt. n. inquit Romā eo vērō i. ea nane qua prima & costana aduecta sunt, ac si dicat oneraria & plena viliū mercū quales ex Syria vehunt, vnde prima damascena

& costana veniunt, non autem Romę nati sunt. Sic Papmius in syluis lib. ii. de Glancia puero loquitur. Nec missus phariis venalis mercibus infans. Prima, intellige Damascena, quę ex Damasco vrbe Syrię sicca vehebantur. De quibus sic Plinius libro tertio decimo. Syria peculiares habet arbores. In ficorū autem genere caricas & minores eius generis, quę costana vocāt. Item prima in Damasco mōte nata. Martialis de costanis. Hęc tibi quę torta venerant cōdita menta. Si maiora forent costana, ficus erant. Vsq̃ adeo nihil est, Antipophora, quasi aliquis dixerit, nō neprodest vos esse natos Romę, & ipse respondeat, vsq̃ adeo nihil est, idest minime quidem prodest, idest in tantum nihil est. Hanc celum auentini, nutrita sit Romę vbi collis est auentinus, partē posuit pro toto, est autem Auentinus dictus secundum Varrōem, aut ab auibus q̃ eo se a Thyberi ferrent, aut a rege Auentino Albano, qui ibi sepultus fuit, aut ab aduentu hominum, quod cōmune ibi latini norum templū fuerit, aut ab aduectu. Nam olim paludibus mons erat ab reliquis discretus. Bacca sabina, cibus italicus, at per hoc Romanis, ut sit species pro genere. Sic Horatius. Quod mare damni non de colorare cedes, idest cedes Italicę, ac per hoc Romanę, per baccam autem intellige cōmune fructum omneq̃, esculentum. Nam appellatione bacce intelligitur fructus, qui i arboribus dispersus & rarius nascuntur, ut sunt fructus lauri, fructus oleę, corni, loti, Myrti, lentisci, similiumq̃. Sabina, nam Sabini & Romani cōmune habere Imperium. Vnde Romā quiritēs sunt appellati, de quibus supra. Quid, subaudi dices si aliud de gręcis grauius addidero, q̃ scilicet artificio adulatiōis, quo nihil est narpus oēs excipiūt & fallaces sunt, de quibus ita Cicero ad Q. fratrem in secundo volumine ad Atticum. Atq̃, etiam e gręcis ipsi diligenter cauende sunt quedam familiaritates pter hominum perpaucorū, si quę sunt vetere gręcia digni. Sic vero fallaces sunt permixti & lenes & diuturna seruitute ad nimiam assentationem eruditi. Et longum inuallidi collum, hoc sumptum est ex Athletis, quibus mos erat in Gymnasiis collum dilatare. Vnde Seneca libro secundo epistolarum ad Luciliū. Stulta est enim mi Lucili & minime conueniens litterato viro occupatio exercendi lacertos & dilatandi cervicem ac latera firmandi. Plinius lib. xiii. capi. ultimo loquēs de ebrietate vitanda sic scribit (ut ante diximus) Ad hęc pertinent peregrinę exercitationes, & volutatio in ceno, ac peccatorosa cervicis repandę ostentatio. Aequat, gręcus inquit adulando, collū etiam inuallidi amici q̃t & comparat Herculi qui collum dilatabat, quū Antium lacertis apprehensum sublimem teneret, ut dicebat per adulationem vix etiā imbecillum per omnia Herculi fortissimo simillimum. Antium, Nam Antium Hercules secundum laborem consumans Antium filium

Carica costana vocāt. Item prima in Damasco mōte nata. Martialis de costanis. Hęc tibi quę torta venerant cōdita menta. Si maiora forent costana, ficus erant. Vsq̃ adeo nihil est, Antipophora, quasi aliquis dixerit, nō neprodest vos esse natos Romę, & ipse respondeat, vsq̃ adeo nihil est, idest minime quidem prodest, idest in tantum nihil est. Hanc celum auentini, nutrita sit Romę vbi collis est auentinus, partē posuit pro toto, est autem Auentinus dictus secundum Varrōem, aut ab auibus q̃ eo se a Thyberi ferrent, aut a rege Auentino Albano, qui ibi sepultus fuit, aut ab aduentu hominum, quod cōmune ibi latini norum templū fuerit, aut ab aduectu. Nam olim paludibus mons erat ab reliquis discretus. Bacca sabina, cibus italicus, at per hoc Romanis, ut sit species pro genere. Sic Horatius. Quod mare damni non de colorare cedes, idest cedes Italicę, ac per hoc Romanę, per baccam autem intellige cōmune fructum omneq̃, esculentum. Nam appellatione bacce intelligitur fructus, qui i arboribus dispersus & rarius nascuntur, ut sunt fructus lauri, fructus oleę, corni, loti, Myrti, lentisci, similiumq̃. Sabina, nam Sabini & Romani cōmune habere Imperium. Vnde Romā quiritēs sunt appellati, de quibus supra. Quid, subaudi dices si aliud de gręcis grauius addidero, q̃ scilicet artificio adulatiōis, quo nihil est narpus oēs excipiūt & fallaces sunt, de quibus ita Cicero ad Q. fratrem in secundo volumine ad Atticum. Atq̃, etiam e gręcis ipsi diligenter cauende sunt quedam familiaritates pter hominum perpaucorū, si quę sunt vetere gręcia digni. Sic vero fallaces sunt permixti & lenes & diuturna seruitute ad nimiam assentationem eruditi. Et longum inuallidi collum, hoc sumptum est ex Athletis, quibus mos erat in Gymnasiis collum dilatare. Vnde Seneca libro secundo epistolarum ad Luciliū. Stulta est enim mi Lucili & minime conueniens litterato viro occupatio exercendi lacertos & dilatandi cervicem ac latera firmandi. Plinius lib. xiii. capi. ultimo loquēs de ebrietate vitanda sic scribit (ut ante diximus) Ad hęc pertinent peregrinę exercitationes, & volutatio in ceno, ac peccatorosa cervicis repandę ostentatio. Aequat, gręcus inquit adulando, collū etiam inuallidi amici q̃t & comparat Herculi qui collum dilatabat, quū Antium lacertis apprehensum sublimem teneret, ut dicebat per adulationem vix etiā imbecillum per omnia Herculi fortissimo simillimum. Antium, Nam Antium Hercules secundum laborem consumans Antium filium

Bacca sabina, cibus italicus, at per hoc Romanis, ut sit species pro genere. Sic Horatius. Quod mare damni non de colorare cedes, idest cedes Italicę, ac per hoc Romanę, per baccam autem intellige cōmune fructum omneq̃, esculentum. Nam appellatione bacce intelligitur fructus, qui i arboribus dispersus & rarius nascuntur, ut sunt fructus lauri, fructus oleę, corni, loti, Myrti, lentisci, similiumq̃. Sabina, nam Sabini & Romani cōmune habere Imperium. Vnde Romā quiritēs sunt appellati, de quibus supra. Quid, subaudi dices si aliud de gręcis grauius addidero, q̃ scilicet artificio adulatiōis, quo nihil est narpus oēs excipiūt & fallaces sunt, de quibus ita Cicero ad Q. fratrem in secundo volumine ad Atticum. Atq̃, etiam e gręcis ipsi diligenter cauende sunt quedam familiaritates pter hominum perpaucorū, si quę sunt vetere gręcia digni. Sic vero fallaces sunt permixti & lenes & diuturna seruitute ad nimiam assentationem eruditi. Et longum inuallidi collum, hoc sumptum est ex Athletis, quibus mos erat in Gymnasiis collum dilatare. Vnde Seneca libro secundo epistolarum ad Luciliū. Stulta est enim mi Lucili & minime conueniens litterato viro occupatio exercendi lacertos & dilatandi cervicem ac latera firmandi. Plinius lib. xiii. capi. ultimo loquēs de ebrietate vitanda sic scribit (ut ante diximus) Ad hęc pertinent peregrinę exercitationes, & volutatio in ceno, ac peccatorosa cervicis repandę ostentatio. Aequat, gręcus inquit adulando, collū etiam inuallidi amici q̃t & comparat Herculi qui collum dilatabat, quū Antium lacertis apprehensum sublimem teneret, ut dicebat per adulationem vix etiā imbecillum per omnia Herculi fortissimo simillimum. Antium, Nam Antium Hercules secundum laborem consumans Antium filium

filium terre in libya hospites palestra superantem occidit. Nam is quum ab Hercule in palestra superare, tur simulato casu terram matrem suam manibus cōtingebat, a qua vires ei suggerebantur. Hoc cognito Hercules amplexibus hominem ita reuinxit, ut nec manibus, nec pedibus terram contingeret, sicq̃ coactus est animam reddere. Miratur, plus est q̃ si dixisset laudat, sic enī aliena facta qui assentantur mirantur tanq̃ p̃clara quedā & noua. Sic Terentianus ille Gnato. Et eorum ingenia admiror. Vocem angustam, exilem, non claram, veluti suffocata. Quia deterius. Nam talis vox maxime dam nabatur, de qua ita scribit Quintilia. libro. xi. Vox autem ultra vires vrgenda non est, nam & suffocatur sępe, & maiore nixu minus clara ē, & inter in elisa in illum sonum erūpit, cui gręci nomen ab immaturo gallorum cantu dederunt, quod autem nomen dederint gręci adhuc quęrdum est, licet nō desuerint qui interpretati fuerint *βραρυχο*, idest rancitatem, quod quum autoritate careat, fatiq̃ insipidum sit nullo modo probandum dicimus.

Ille, scilicet gallus. Quo marito, nam gallinam est maritus. Hęc eadem. Antipophora, possumus inquit & nos hęc facere quę faciunt gręci p̃ assentationem, sed nobis non tam creditur q̃ illis, ac p hoc inquit, non tam apti sumus ad assentandum. An melior, cum interrogatione legendū, qua ostendit ad omnia esse aptissimum. Mimum siue meretricis persona siue matrone, siue deę sit sustinenda in actione fabularum. Thaidā, personam meretricis, qualis est apud Terentium. Agit, nam agi proprie dicuntur fabule, q̃ quum in scenis representantur, non sine & mentis & corporis agitata pronunciantur, vnde affor qui gestum vultus & corporis agit, vnde tum ipsa pronuntiatio, tum oratio quę habet, tum oratio scripta actio appellatur. Cicero actionem alias quasi sermonem, alias eloquentiam quādam corporis dicit. Idem tamen duas eius partes facit, quę sunt eędem pronuntiationis vocem atq̃ motum. Quintilianus lib. xi. pronuntiatio a plerisq̃, actio dicitur, sed prius nomen a voce sequens a gestu viatur accipere. Comędus, is est qui fabulas agit. Comicus qui scribit, sic Tragicus & Tragicus. Doridā, personam doridis deę marine. Nam Doris oceanī & Thyos fuit filia, vxor autē Nerei, ex quo peperit Thetidem Achillis matrem, omnium etiam nympha-rum mater dicitur. Nullo pallio cultam, ornata nullo velamento. Nam deę marine nudę fingebantur, Statius in secundo lib. syluaz. Nudamq̃ per vndas Doridā montani capierit pendere panes, palliolum autem communis est vestis tam virorum q̃

mulierum. Martialis. Hanc volo quę facilis quę palliolata vagatur. Idem alibi, Succida pallio vel lera quinque petit. Suetonius in Claudio. Palliolatus nono more p̃sedit, vnde palliolatum aduectum, quovis est Plautus Palliolatum amictus sic incessi ludibundus. Caper grammaticus ostendit velum suis se capius quum ait, vir ducit, mulier nubit, qui a pallio obnubit caput suum genasq̃. Lam pridius scribit. Matronas regias contetas esse debere vni-co pallio auro sparso. Flavius vopiscus in Aureliano. His accedit q̃ ex pallio lo purpureo, quod soli sui temporis imperator obtulerat sacerdos mulier crepūdā filio fecisse perhibetur. Mulier nē pe ipsa videt. Adeo bene inquit mulieres reddu gręcus, ut putes mulierem ipsam esse quę loquat

non personatum mimum. Nam mimi quo liberius omnia peragerent personas induebant. Tranquillus in Nerone. Tragędias quoq̃, cantauit personatus herorum deorūq̃, item Heroidum ac dearum personis effectis ad similitudinem oris sui. Est autem persona velamentum oris, dicta a personando, q̃ facit vocem clarescere & resonare. Vox enim non vaga neq̃, diffusa in vnum tantummodo exitum collecta coactaq̃, magis canoros clarosq̃, sonitus facit. Lege Cellium. Aeschylus eam primus inuenit. Horatius. Post hūc personę personę palleg, rector honestę Aeschylus & modicis instruit pulpita tignis. Vacua & plana, tam bene inquit personam mulieris sustinet, ut non solum vocis, sed etiam toto corporis habitū videat mulier. Nā veretur ita habet depressam & planam, ut viri formam habere non censatur. Respondet autem iis quę possent dicere quomodo potest personā Doridis nūc de sustinere, quum sexum masculinum occultare nequeat, immo inquit probe. Nam ita plana & vacua habet omnia inter sumina, ut mulier indubitanter censerī possit nisi tenuis desit rima. Infra ventriculum, infra ipsum vērem vbi pubes est. Distātia, quę tantummodo distat a sexū foemineo parua la rima, quasi dicat genitalia viri per omnia similia sunt genitalibus muliebribus, quum sint admodum depressa & inter femina abscondita, nisi q̃ in mulieribus tenuis est rima. Nec tamen Antiochus, licet inquit hi omnes fabulorum actores foeliciter omnia representent, tamen illic non sunt mirabiles, adeo oībus notum est eos esse agedi peritissimos. Nam Antiochus, Stratocles, & Demetrius, & Oemus nomina sunt comędorum, de Demetrio & Stratocle. Quintilianus lib. vndecimo sic. Maximos actores comędiarum Demetriū & Stratoclem placere diuersis vir tibus vidimus. Sed illud minus mirū q̃ alter deos & iuuenes, & bonos patres senosq̃, & matroas & gra-

nes annis optime, alter acres senes, calidos seruos, para-
fitos, lenones, et oia agitoria melius, sunt enim na-
tura diuersa. Nam vox quoq; Demetrii incandior
illius acior erat. De Oemo alibi Iuuenalis. Mollis
Natio quamquam et carpophoro. Natio, ista greca.
Natio autem dicitur grecus an barbarus, patria Athe-
nienfis an Lacedemonius. Cognatio, quibus maiori

cogna-
tio bus, quibus consan-
guineis, Cicero an-
thor est libro i. R. he-
to. veterum. Co-
mæda est, ita iquit
ad fabulas agendas
est apta, vt id a na-
tura habere videat.

Rides, q̄ piti sunt
greci ad adulandū
offendit multus mo-
dis. Est ergo sensus.
Si rides ipse statim
tibi applaudendo ri-
det. Cachino, so-
lutiore risu, ē enim
Cachinus risus im-
moderatus, a quo est Cachino verbū, quo vtit Trā-
quillus in Vespasiano. Nec illam quicq; aliud q̄ Ca-
chinas se firmit. Cicero in. iiii. Thuscilana, offendit
Cachinū esse reprehensibilem, quū ait, vt si ridere con-
cessum sit, vituperetur tamen Cachinatio. Et Cachi-
no nomen tertie declinationis. Nec dolet, quāvis
inquit fleat, non tamen dolet sunt enim omnia i eo
ficta. Endromydem, vestis est gallica quā nomē
sortita sit grecū, ad arcendum frigus fūmebat. Mar-
tialis. Hanc tibi sequanice pinguem textuicis alum-
nam. Que Lacedæmonium barbara nomen habet.
Aspera sed gelido non aspernenda decēbri. Dona pe-
grinam mittimus Endromyda. Ea utebant in gym-
nasio et theatro post ludos exercitationem, ne luso-
res calefacti refrigererent. Vnde Martialis. Ne madi-
dos intret penetabile frigus in artus. Nene gravis su-
bita te premat itis aqua R. idēbis ventos hoc munere
tectus et imbres. Non sumus ergo pares. Ergo in-
quit quum gens greca adulandi sit peritissima, idē
mibi minime placeat non sumus pares, idē ego lō-
ge sum dissimilis a natura grecorum. Alienum
sumere vultum, sed ille inquit primum in adulatio-
ne obtinet locum, qui vultu suo scit alienos exprime-
re affectus, vt aliquando in gratiam diuitum tristi-
tiam gerat, aliquando leticiam. Tales enim sunt ver-
fuisse, vnde Terentius vultus quoq; hominum
fugit scelus. A facie iactare manus, solent enim
adulatores vtraq; manu faciem amici adulando de-
mulcere. Videaturq; ad id alludere, quod antiquis gre-
cis (vt auctor est Plini. lib. xi.) in supplicando men-
tum attingere mos erat. Laudare paratus, sensus
est. Grecus ad omnia versutus si amicis ructauerit,
aut lectū minxerit, aut crepitum ventris emisit pa-
ratus est hęc oia tanq; salutaria laudare. Si lectū
minxit amicis, locus hic corrigendus est, nam legen-
dum ē lectum nō rectū, estq; imitatio Horatiana, q̄
sic scribit in sermone tertio, cominxit lectum potius,
lectum aut discubitoriu intellige. Si trulla, tria vas
est se cundum Varonem, quo aqua et cilina in lana

Cachi-
nari
Cachi-
nones

Endro-
mys

Trulla

Aut stratocles, aut cum molli demetrius hemo.
Natio comœda est, rides, maiore cachinno
Concinitur, flet si lachrymas conspexit amici,
Nec dolet, igniculi brumę si tempore poscas,
Accipit endromydem, si dixeris esto, sudat
Non sumus ergo pares, melior qui semp ē omni
Nocte dieq; potest alienum sumere vultum,
A facie iactare manus, laudare paratus
Si bene ructauit, si lectum minxit amicis,
Si trulla inuerso crepitum dedit aurea fundo,

Trulla aurea dedit amicis

crinam fundebant dicta a traiciendo, q̄ per eam aq̄
traiciatur, a qua Trulla per trinationem dicta a
similitudine tris, quę q̄ magna et hęc p̄silla, inde
etiam Truleum aliud vas aquarium a quo vocabu-
lo deflexit Apicius verbum Detrullare, quod est de
trulla in trullam diffundere. Trullam item capi pro
vasē potorio ita docet Senola in iis consiliis de auro

et argēto legato. Po-
culum aureum Se-
ie dulcissimę, quod
elegerit fidei here-
dum committo vt
dent, quero quum
i hereditate nō sint
nisi Trulle, Scyphi,
modioli phiale, an
Seia de his specie-
bus eligere possit, re-
spondi quū omnia
potui parata pocula
dicuntur, posse eam
ex iis eligere. Plini-
us lib. xxxvii. capi.
ii. Titus Petronius

consularis moribus inuidia Neronis principis, vt
mensam eius exheredaret trullam mutinam, ccc. se-
stertii emptam fregit. Horatius in satyris. Qui veie-
tanum festis potare diebus Campana solitus trulla,
vappamq; profectus. De trulla alio genere vasis cre-
bra sit mentio a Catone in re rustica. Trulla item ap-
pellatur instrumentū illud quo fabri parietarii vtun-
tur ad extruendos parietes, testoriaq; leniganda et cō Trullis
plananda, vnde verbum trullisare apud Vitruium. Sare
um. Quum ergo Trulla pro duplici genere vasis ac-
cipiatur, hinc fit vt diuersis etiam sensibus locus ex-
ponatur. Aliqui enim dicunt grecum laudare quū
crepitus sit sordibus alui decidentibus in Trullam,
quę inuerso fundo exciperent. Aliqui laudare quū
crepitus sit bibendo inuerso fundo Trulle. Ego vero
neutrā sententiā sententiā ita interpretor, vt ex cō-
suetudine vetere et quasi proverbio dicatur, grecus
paratus est laudare siue recte mingat, siue pedat. Nā
metaphoricos omnia sunt accipienda, idē si Trul-
la aurea, idē venter diuitis dedit crepitum hoc est
pepedit. Inuerso fundo. Nam tunc vas dicitur habe-
re fundum inuersum, quum os ima spectat et fundū
sublimia. Vētris ergo os, idē anus ima spectat, fun-
dum vero superiora. Nam proprie crepitum ventris
appellamus sonitum illum, qui exaudire non emis-
sit tamen sordibus, vbi vero sonitus nullus exaudi-
tur appellamus flatum ventris. Suetonius in Clau-
dio. Dicitur etiam meditati edictum, quo veniam
daret, et flatum crepitumq; ventris in conuicio emit-
tendi, quum periclitatum quendam prę pudore ex-
continentia reperisset. Nec mirum quidem est Trul-
lam vas poni pro ventre, quando talibus metapho-
ris crebro vtantur poetę. Nam et carmen extat ex
Apollinis oraculo apud Plutarchum in vita The-
sei in primo limine, in quo pedem pro membro ge-
nitāli, et virem pro ventre posuit sic. Nene prius vir
magne pedem, qui prominet vtri solus, cecropidū
q̄ sacram a cecropio virem, quod sane carmen libe-
ter in medium attulimus, atq; etiam exposuimus, q̄
eius sensus

Trulla

Trulle

Trulle

Trulle

Trulle

Trulle

Trulle

Trulle

Trulle

Trulle

Trulle

Trulle

Trulle

Trulle

Trulle

Trulle

Trulle

Trulle

Trulle

Trulle

Trulle

Trulle

Trulle

Trulle

Trulle

Trulle

Trulle

Trulle

Trulle

Trulle

Trulle

Trulle

Trulle

Trulle

Trulle

Trulle

Trulle

Trulle

Trulle

Trulle

Trulle

Trulle

Trulle

Trulle

Trulle

Trulle

Trulle

Trulle

eius sensus vt obscurus multorum sepe ingenia defa-
tigant. Præterea sanctum, nulla inquit illic tria
est castitas, vbi greci versatur. Sanctum, dicitur
(auctore Martiano de re diuina) q̄ ab iniuria ho-
minum defensum atq; munitum est, vt hoc loco. i.
nihil est quod sit munitum et defensum ab iniuria
grecorum. Macrobius etiam ait Sanctum dici sacrum
et religiosum et om-
ni obseruatione in-
violatum. Ab in-
guine, libidine gre-
corum. Inguen p
parte genitali tam
in mare q̄ in foemi-
na accipitur, de quo
diximus i prima sa-
tyra. Filia vii go,
illa proprie dicit vir-
go que nūq; nupsit.
An pudicus, q̄ pu-
dicus ante erat q̄ gre-
cus i eius domo ver-
saretur. Spōsus le-
uis adhuc. i. adhuc
sine pube, q̄ adhuc inferiora pube non vestierit, le-
uis enim prima producta signat sine pilis. Aulā
respinat amici, si nihil inquit est horum quod agat, re-
spinat aulam, i. omnia que in domo sunt enoluit et
enertit scrutans secreta domini, sequitur enim scire
voluit secreta domus. Statius in. vii. Theb. Aut cyr-
rham tauris Anemorianq; supinat, i. arat et enoluit.
Vnde Actius in Antigōa (vt tradit Marcel.) Quid
egis perturbis rem omnem ac respinas sorori. Stati-
us item in nono Theba. Te quoq; sublimi transman-
tem flumina curru. Dum socios pharsole petis resu-
pinat ademptis Dorica cuspis equis, i. enertit. Proper-
tius. Nec mora quū totas respinat Cynthia valvas,
idēst peruenit et profertur. Respinare item accipit
pro erigere et eleuare. Seneca. Qui per pronium eunt
respinant corpora, qui in adunum incumbūt. Pli-
nius loquens de gruius, ait eas respinato collo bibe-
re veluti per fistulam infundentes aquam. Et alibi de
columbis et turturebus, ita scribit, proprium generis
eius et turturum quum bibant, colla non respinare,
large bibere inuentorum modo. Inde timeri, a
dominis ne secreta reuelent, ac per hoc consequi eorū
gratiam et munera, tales enim dubitantur. Martialis
vis fieri diues Bithynice conscius esto. Et quādo
cepit, quādoquidem inquit de grecis facta est mē-
tio, volo Gymnasia, idēst certamina gymnica, prę-
tereamus quasi que leniora et tolerabilia sunt prę ali-
is que ab iis sunt, sicq; poeta per transitum offendit
exercitationes gymnicas damnandas esse, quarum
vltus a grecis in urbem inuectus inuectum Roma-
nam enervauit. Nam (vt scribit Plinius) Iuxenes se
exercendo et vngendo animi vires ediderūt. Gym-
nasia (vt docet Cicero in secundo de oratore) institu-
ta sunt a grecis causa exercitationis ayvμαζω q̄
est exercitio, in quibus postea philosophi coeperūt dis-
serere et philosophari, vnde et Gymnastica appellat
disciplina exercitiorum, quā laudat Plato, vnde in
gusto de re p̄u foeminas quoq; iubet exerceri gymnā-

Sanctum

Inguen

Spōsus

Leuis

Adhuc

Sine pube

Leuis

Aulā

Respinat

Enoluit

Enertit

Supinat

Enoluit

Enertit

Enoluit

Enertit

Enoluit

Enertit

Enoluit

Enertit

Enoluit

Enertit

Enoluit

Enertit

Enoluit

Enertit

Enoluit

Enertit

Enoluit

Enertit

Enoluit

Enertit

Enoluit

Enertit

Enoluit

Enertit

Enoluit

Enertit

Enoluit

Enertit

Enoluit

Enertit

Enoluit

Enertit

Enoluit

Enertit

Enoluit

Enertit

stica. Maioris abolle, abolla vestis fuit, qua et philo-
sophi vtentur, de qua Martialis loquens de Cyni-
co philosopho. Cerea quem nudi regit vxor abolla
grabati. Seruius exponens illud Virgilianum D. apli-
cem ex humeris reiecit amictum, aut duplicem ami-
ctum esse abolla, qua philosophi et milites vtuntur.
De qua etiam Horatius intellexisse videtur, quum
ait loquens de Dio-
gene. Cōtra quem
duplici panno pa-
tentia velat. No-
nim Mar. ait ve-
stem cō militarem.
Iuxta alibi ostendit
esse senatoriam. Ra-
pta, p̄perabat abolla
Pegasus. Ergo ma-
ioris abolle, idēst nō
militaris, sed philo-
sophicę, et ideo ma-
ioris et grauioris au-
thoritatis, vt sit au-
di que ficeret gre-
cus philosophus vie

Abolla

Præterea sanctum nihil est ab inguine tutum,
Non matrona laris, non filia virgo, neq; ipse
Sponsus lenis adhuc, non filius ante pudicus.
Horum si nihil est, aulam respinat amici.
Scire volunt secreta domus, atq; inde timeri
Et quoniam coepit grecorum mentio, transi
Gymnasia, atq; audi facinus maioris abolle.
Stoicus occidit Baream delator amicū,
Discipulūq; senex, ripa nutritus in illa,
Ad quam gorgonei delapsa est penna caballi.

magne autoritatis. Stoicus occidit Baream, ex can-
de, ut poeta in perfidiam grecorum, offendens et eos
qui studia sapientię profectur pecunia corrupti ad
perniciem vel amicorum et familiarium, notatq; P.
Aegnatium qui falso testimonio pecunia corruptus
Baream Soranum amicū circūuenit. Nam quū
Torius Senatus eques Romanus Baream Soranū
accusasset per calumnias Neroni q̄ detestē conuina-
tione pisoniana, nihil proconsul in Asia minore ex-
communi vtilitate ficiisset. Immo seditiones in pro-
vincia aliusset. Nero in eam commotus est. Itaq; co-
gnitione senatus mandata, acatq; Serulia filia, que
et ipsa facta est rea, q̄ pecuniam d. lurgita esset ad de-
notiones et veneficia pro salute patris. Adde et te-
stes sunt, quorum vnus, P. Aegnatius emptus ad op-
primendum amicū Baream Soranum falso testi-
monio oppugnavit. Sorano igitur et Senilię filię da-
tum est mortis arbitrium, fuerat autem, P. Aegnatius
diens Sorani. Lege Cornelium Tacitum in Nero-
ne Stoicus, idēst P. Aegnatius Stoicę philosophię p̄-
fessor, Nam (vt scribit Cornelius) autoritatem Sto-
ice recte p̄rebat habitu et ore ad exprimendam ima-
ginem honesti exercitii. Stoici denominati αἰσῶ, Stoicus hinc

τὸ σῶμα, idēst portici iqua (vt diximus) ante
commorantes disputabant. Occidit Baream, falso
testimonio. s. Discipulūq; senex, hinc maxime in-
dignatur poeta q̄ magister discipulū oppresjerit.
Nutritus in illa, natus in boeotia ad beliconē mon-
tem, vbi equus Pegasus Nepiuni et Medusę gorgo-
nis (auctore Higino) filius, vt alii vero trad. ut ex
Medusę sanguine et ceruice a Perseo resecta procrea-
tus ad Heliconem montem deuolauit, vbi vngula
saxum friens aperuit fontem, qui caballinus lati-
ne, grece vero Hippocrene est dictus. Penna ca-
balli, idēst Pegasus equus alatus, hic autem est que
Bellerophon (auctore Strabone) deprehendit potan-
tem ad pircnem fontem in a. tocorintho, quo p̄e Pega-
vius est ad interficiendā chymæram in Lycia. Plinius

IVVENA.

D. iiii

nus ait equos pennatos et cornibus armatos pegafos vocari, de quibus etiam videtur intellexisse Ciceronem in oratione pro Quintio. O hominem fortunatum qui eiusmodi nuncios seu pegafos habeat. Non est romano in ea inquit domo ubi aliquis habitat et conversatur grecus, nullus Romanus habitare potest. Nam inde falsis greci criminibus eliminantur.

Proto
genes
grecus, spes pro grece
noia propria et cone
nientia grecis, proto
genes autem interpre
tat quasi primus ge
nitus. Proto-genis pi
etoris meminit Pli.
lib. vii. Diphilus,
interpretat amicus

Diphi
lus
Iouis. αἰὲτος φίλος
o. i. Ioue et φίλος
amore. Erimatus,
interpres dicitur qui lites dis
seminando diuinat

Erimatus
dici potest qui lites dis
seminando diuinat
ego enim lites dicit
et μαντις diuinus
vates, hoc est qui suis
diuinationibus lites
disseminat. Facile
stillant in aurem.

Imitatio Horatiana, preceptum auriculis hoc insil
lare memeto. Limine summoncor, a familiaritate
et amicitia diuitis relictior. Nam a poetis limē pami
citiā poni docet Sermius illic apud Virg. de Turno.
Se limine pelli. Sermius, seruitutis meae, qui tanq
seruus in obsequiis et negotiis suis diuitis. Nusq
nor est iactura clientis, adeo inquit parua habet amis
sio clientis Romae ut nusq sit minor. Quod porro
officiū, sed ne forte inquit nobis videar nimis blan
diri et rōnes nostras nimium ueri q. nihil nobis sit,
quod agamus in gratia diuitū et potentū. Id tñ no
bis pauperibus relictū est negotiū, ut diuinis offi
cium salutadi occupatis, sumus comites nō sine mul
to labore et animi anxietate. Sicq. ostendit pauperis cli
eis in vrbe difficile esse vitē rōnem, qñ eius labores
maximi sunt et inanes, estq. legendū cum interroga
tione. Quod meritū pauperis? quod beneficium est,
quod possit pauper diuiti p̄stare, ut inde aliqd utili
tatis consequatur. Si currit nocte, subaudi diues ut
salutet. Togatus curere, i. hoc est officii pauperis
curere togatus, i. ut sumpta toga diuitē comitetur.
Nam diuites ante se habebant (ut diximus) cliētes to
gatos, qui appellabant anteambulones. Habebant et
qui pone sequebant, dicebant autē cliētes togati, quia
toga erat vilioz, quam in officio salutandi sumebat
mane, vnde Martia. lib. iii. ad candidū. Exigis a no
bis opera sine fine togatā. Non eo, libertū sed tibi mit
to meum. Et alibi Mane vel a media nocte togatus
ero. Obseruandum est autē genus locutionis, ut dicat
curere togatus non aut togatum. Sic etiā apud Vir
gilium in xi. de camilla. Et eneadam p̄muto occur
tere turpe. Solas, tyrthenos equites ire obuia contra.
Hocq. est ex rōne vere latinis, que in his verbis ab
solutis a parte posteriore sibi nominatiū asciscit, ut

Limē
pami
citiā

Ante
ambu
lones

Non est romano cuiquam locus hic, ubi regnat
Proto genes aliquis, vel diphilus, aut erimatus,
Qui gentis vitio nunquam partitur amicum,
Solus habet, nam quum facilem stillant in aure
Exigium de naturę patrięq. veneno.
Limine summoncor, perierunt tempora longi
Sernitii, nusquam minor est iactura clientis.
Quod porro officii (ne nobis blandiar) aut quod
Pauperis hic meritum? si currit nocte, togatus
Curere, cum p̄tor liētozem impellat, ē ire
P̄cipitem in beat didum vigilantibus orbis,
Ne prior albinam, ē modiam collega salutet.
Diuitis hic serui claudit latius ingeniorum
Filius, alter enim quantum in legione tribuni

ego curo vivere iustus. Et officium tuū est ire obuias
patri. Vnde Terenti. in And. Ne se in honeste
optant parare diuitias potius in patria honeste pau
per vivere, ait. n. pauper non pauper. Quare audien
di non sunt qui legunt togatū quasi verbo absoluto
nominatiū adiungi nō possit a parte posteriore.

Quū p̄tor liētozem impellat, nam magister nō
pudebat ut heredita
tes captaret salutare
potissimum viduas
diuites et orbos. Sex
aut liētozes p̄tozem.
Duodecim consule
p̄cedebant cū fasci
bus virgaz et securi
colligata. Plutar
chus rōnem q̄rens
quare fasces virgaz
cū securibus ligatę
p̄ferrent ait, signū
fuisse non oportere
magistratus iracun
diā promptā ac dis
solutā esse, aut quia
virgarum dissoluti
tio mora et tarditate
iram frangit et im
petum moderatur.

Sed malitia qñ partim medicabilis est, partim cura
ri non pōt. virge quod mutari pōt corrigunt. Secu
res aut quod emendari non pōt absciunt. Liēto
rem, scribit Valgius Rufus appellatū a ligando, q
quū magistratus populi rō. quēpiam verberari ius
sisset cura eius et manus ligari vinciriq. a viatore so
lita sint. Itaq. qui ex collegio viatoz officii ligandi
haberet liētoz sit appellatus. Ciceronem in oratione pro C.
Rabirio. Liētoz inquit colliga manus. Festus vero
ait a ligando q. fasces virgaz ligatos imperantibus
magistratibus gerit. Tyrōni vero Ciceronis liberto
a lino vel licio derivari placuit. Orbis, orbis dicit
p̄prie qui et oculis et liberis priuatus est. Et filius etiā Orbis
qui parentibus sit priuatus, Teren. Orbe qui p̄ximi
sunt iis nubant. Persius. Quis potior index puerisue tas
quis aptior orbis. Inde est orbis et orbare verbū. qd Orbare
est aliqua re chara priuare. Orbis autē aut viris aut
viduis vigilantibus iā luce appropinquare. Ne p̄or
albinā, imitatio est Horatii in sermonibus. Ne prior
officio quasq. r̄ndeat virge. Sine aquilo radit terras, sen
bruma nivalē Interiore diem gyro trahit, ire neces
se est. Albinā et modiam, anus diuites et orbos. Di
uitis hic serui, conuenit poeta iniquā tpoz cōditio
nē incidisse, ut ingenui sint togati, et comites hoium
diuitū libertine cōditionis. Claudit latius, comite
se p̄bet. Nam illi dicunt claudere sine tegere latius q
exterius aliquē comitant, ut sit honoratior. Horatius
in sermonibus. Ne tegam spurco damē latius? Ordo
autē est. Filius ingenioz claudit latius diuitis serui. i.
illius qui nuper seruus fuerat, nunc autem libertinus
bipetolicos autē dicit diuitis serui ex nimio stoma
cho, quasi qui adhuc oleat seruitutem. Hic, s. romę.
Alter enim, ex libertinis inquit sunt aliqui adeo
diuites, ut donent caluine vel catiene mōchis quā
tum

Liētoz
vnde

um Tribuni militares accipiunt ex stipendio. At
tu. s. O Iuuenalis. Quem oēm intelligit romanū
pauperem. Scorti vestiti, vestibus orati ut pul
chrius appareat, ut sic ostendat vix licere pauperi cō
ducere turpem meretricem. Chionem, nomen me
retricis. Chion autē grece cinem significat, in cuius
nomen hoc disticho iocatus est Mart. Digna tuo cur

Chion

sis indignaq. nomi
ne dicā. Frigida es,
et nigra es, non es, et
es chione. Idē in ter
tio de chione. Vnde
dat quadrans, vnde
vir es chioes? Da
testem romę, cō que
ritur Romę fidem
non haberi pauperi
bus licet viri boni
sint, sed diuitibus tā
tum licet sceleratis.
Est ergo sensus. Si
testem p̄duxeris tā
sanctum, tāq. instū
q. fuit Scipio nāscia.
Numa Pompilius,
et Metellus, nulla ei
fides habebit nisi di
ues sit, nam statim
percurrant quo cē
su sit, de moribus at
(quod primum eēt
inquirendum) nulla sit mentio. Hospes numinis
idei. i. Scipio Nāscia, qui hospitio cybelę excepit, quā
et R beam et matrem deoz et vestā et deam phrygiā
magnam, a locis autē Idem et Dindymenam et phy
lenam et pessimumiam noiauerunt. Greci ministros
eius nūcupant vno vocabulo Curetes, eosdem et co
rybantē vocat, lege Strabonē. De cuius historia ita
Lixius li. xxviii. Oratores ro. Pergamum ad regē ve
nerunt. Is legatos comiter acceptos Pessimumiam in
Phrygiā deduxit, sacrumq. iis lapidē quem ma
trem deum esse incolę dicebant tradidit, et deportare
Romam iussit, quē Thyberi aduētū Scipio Nāscia
optimus vir a senatu indicatus per portā capenā du
xit in urbem, eāq. hospicio excepit, qñ ita r̄sum ha
bebatur ut numen id ab optimo viro reciperet cōse
crareturq. et quum Nāscia tēplum ei vouisset, Metel
lus incoepit, Augustus perficit. Vnde Ouidi. Illa se
dens planstro porta est inuēcta capena. Sparguntur
iunctę flore recente bonę. Nāscia excepit templi non
extitit author. Augustus nūc est, ante Metellus erat.
De simulachro cybelę quod cēlitus demissam con
stat multa scribit Herodianus lib. i. Vel, etiā quasi
Numa longe fuerit sanctior Scipione. Numā. Pō
pilius ob ineluctam eius religionē ex curibus ciuitate
Sabinoz accitus est Romam, et creatus rex secundus
post Romulum sacra plurima instituit, eodem veste
confecit. Virgines vestales elegit Flamines tres Dia
lem, Martialem, Quirinalem. Salios martis sacerdo
tes pontifice maximum creauit. Serniuit trepidā.
L. Metellum intelligit, qui orbam luminibus exegit
senectam amissis incendio, quum ex eade veste ardē
ti pontifex palladium raperet memorabili causa, sed

Cybe
lis no
mina
Cure
tes
Cory
bantes

exctu misero. Tribuit ei (authore Plinio) populus ro.
quod nunq ulli alii ab condito suo, ut quoties in se
natum iret curia veheretur ad curiam magnum et
sublime sed pro oculis datū. Ex eade flagrantis. ve
ste. Minervā, palladium. i. ipsius deę simulacrū.
Nam Palladem et Minervam eadem esse dixere ve
teres, ipsum autē palladis simulacrū Romani oculū
tum, neminiq. vidē
dum colunt, immo
tumq. vsq. ad eā diē
conflagrationis, ex
quo ab illo auētū
fuit. Proinus ad
censum, subaudi de
uenit, ut interrogē
q̄tas possideat opes.

Accipiunt, donat caluine vel catiene,
Ut semel atq. iterum super illam palpitet, at tu
Cum tibi vestiti facies scorti placet, hges,
Et dubitas alta chionem deducere fella.
Da testem romę tam sanctum, q. fuit hospes
Numinis ideę, procedat vel numa, vel qui
Serniuit trepidam flagrantem ex eade minervam,
Protinus ad censum, de moribus vltima fiet
Questio, quot pascit seruos, quot possidet a gri
Ingera, q. multa magna q. paropside coenat.
Quantum quisq. sua nūmorum seruat in arca,
Tantum habet ē fidei, iures licet ē samothracum
Et nostrorum aras, contēnere fulmina pauper
Creditur, atq. deos diis ignoscentibus ipsi.
Quid quod materiam p̄bet, causasq. iocorum
Omnibus hic idem, si foeda ē scisfa lacema,

Quot pascit ser
uos, hoc autē est ex
luxu romanoz, qui
(ut scribit Pli.) tāta
seruoꝝ multitudinē
habebat, ut instam
exercitus numerum
diceret. Prudentilla
uxor Appulei (ut ip
se docet in. ii. Apo
logia) seruos haud
minus quadringen
tis dōauit filiis suis.
Quam multa, q.
magno eboꝝ luxu
coenat. Paropsis enim hoc loco pro vase escario posi
tum est, ut apud authores tam grecos q. latinos sepe
v̄surpantur αἰσχροκαλὸς οἶον, id est cibum. Li. Pli.
cet proprie paropsis genus sit iuris (authoribus Pollu
ce et Eustachio). Vnde Plaut. in pseudolo. Terrestris
pecudes, aut cecimandro condio, aut paropside, ubi
liquido ostendit Plaut. genus esse iuris et condimen
ti. Iures licet et samothracum, licet inquit pauper
per deos iuret peregrinos, et romanos existimatur om
nino ut mendacio, ac per hoc esse periurus, per deos
samothraces deos penates intelligit, quos ex Samo
thracia insula maris egei in Phrygiā Dardanius, et
ex Phrygia Aeneas in Italiam peruenit. Dionysius
Halicarnasensis scribit in primo lib. deos penates du
os fuisse adolescentes ligneos sedentes, ac pila tenen
tes veteris artis opera, multa q. subdit de Samothra
cia ex sententia Callistrati et Satyri. De diis ipsis in
tellexit Virg. in secundo. Hos cape fixorum comites,
his mōnia quere. Pleraq. etiam de ipsis tradit Ma
cro. Et nostrorum aras, per Iouem, Iunonem et
Palladem. Nam ii p̄cipue ab Romanis coleban
tur. Diū, magni sunt appellati. Contēnere fulmi
na, creditur inquit pauper nō timere deos, ac per hoc
securus esse ad peruriā. Quid q. materiam, propo
nit poeta aliam pauperum miknā q. omnibus sint
deridiculo. Hic idem, s. pauper. Exeat inquit, q.
infelix sit pauper ab exemplo etiam theatri ostendit.
Conqueritur enim q. quum antea in theatro omnes
promiscue sederent, theatralem nunc illam spectan
di promiscuam licentiam in contemptum pauperū
esse sublatam. Lucius enim Roscius otho tribunus Rosci
plebis legem tulit, ut in theatro quatuordecim ordi. s. otho

Paro
psis

Samo
thrac
es

nes spectandi gratia equitibus tñ romanis darent,
ii aut in ordinem equestrem trāsibant quoz census
quadringentoz fuiset sestertium, multi ergo viri bo
ni et nobiles, qui aut ad integrū illū censum nō per
uenissent, aut forte aliquo casu decidissent inbebant
magno dedecore oibus fere spectaculis surgere ab iis
qui perant. Tota indignatio est in Domitianū, qui
legem othonis tpo
vetsitate pene abo
liti restituit, quod
Tranquillus ondit
his verbis licentiam
theatralē, p̄miscuā
iniquitate spectadi
inhibuit. De pul
Pulv
nus nino equestri. i. ex
Pulv
nar quatuordecim gra
dibus theatri, quē
existia dicebant. Se
neca in. vii. de bñ
ciis Equestria oim
equitum romanoz
sunt. Et idē, sed quā
in theatrum veni si
plena sunt equestria et iure habeo locū illic, quia mi
hi sedere licet, Tranquillus in Caligula, ut equestria
ab infimo quoz occuparent, popularia dicebant vbi
plebs sedebat. Tranquillus in Domitiano. Et quia pars
maior intra popularia deciderat. Pulvini autē eque
strem appellat sedilia ipsa theatri ad similitudinē for
tasē Pulvini plumei, q̄ non aliter in sedilibus rege
scimus toto corpore sedentes, q̄ in pulvinis reposuō ca
pute. Nam pulvinus dicitur quasi pluvius, eo q̄ plu
vius refertur sit, per diminutionē dicimus pulvillum,
pulvinū etiam appellamus in hortis parte enunatio
nem, Columel. in. xii. Spicē alii liratim sibi debent, ut
in pulvinis posite minus infestent, unde sit pulvina
tus, Plin. lib. xiii. Præterea cespem adorso pulvinato. i.
eminentiore, dicit a navis pulvini itē scri. Ser. dor
sum hoc est harenā duriorē q̄ cūtibz et remātibz
fluctibus densat in modū saxi. A pulvino vident de
clat pulvinaria q̄ plerūq̄ p̄ tepis ponunt, quā p̄prie
dicant lectuli q̄ sterni in tepis cōstiterant. Cice. in
orone de auris p̄cū r̄sis sic. Hoiemq̄, eū qui pulvina
ribz bonē deq̄ stuprū intulerit, vñ et imperatoribus
tanq̄ diis tribuit, ut illic apud Iuxē. Fœda lupanaris
tulit ad pulvinar odorē. Surgat, Martialis, q̄drin
genta tibi non sunt cherestrate, surge Lectus ecce ve
nit. Nam Lectus et Oceanus t̄pibz Domitiani præ
fecti fuerunt servando ordinē. Cuius res. i. ille sur
gat cuius census. Nō sufficit legi, nō tantus est quā
tam inbet lex Roscii Othonis. Et sedeant hic, hoc
dictum ex summa indignatiōe poetę, sedeant inq̄ hic
in quatuordecim gradibus turpissimus quisq̄, mo
do dicitur sit. Lenonū pueri, vilissimi quicq̄ vel ci
nēdi qui lenonibus servierunt, aut pueri lenonum. i.
filii Lenonū. nam pueri non solum ad statem referi
t, sed et pro filio accipit, ut illud Trāq̄, i. nēq̄, tuus, et pro
ferio Ter. in Andria conuerti puerum chremetis.
Miliū rex ignobili conditione et ad opes summas
et dignitatē equestre peruenierant oibus delictis af
fuerunt. Unde legitur ap. phi. lib. xiii. cap. iii. quē
dam ex fratribz Neconis solitiū vnguento lanari imuta

Si toga sordidula est, et rupta calcens alter
Pelie patet, vel si consuto vulnere crassum
Atq̄ recens linum ostendit non vna cicatrix,
Nihil habet infelix paupertas durius in se,
Quam quod ridiculos homines facit, exeat inquit
Si pudor est, et de pulvino surgat equestri
Cuius res legi non sufficit, et sedeant hic
Lenonum pueri quocunq̄ in fornice nati.
Hic plaudat nitidi præconis filius inter
Pinnirapi cultos iuvenes, iuvenesq̄ laniste.

tu. C. Principē qui idem fecerat. Lenones dicuntur (an
thore Vlpiano) qui q̄staria ma habent, sed et q̄
in liberis q̄stium hunc exercet. Et idē cā sunt, sine aut
hoc principaliter negociū gerunt, sine alterius nego
ciatis accessione vtiunt, ut puta si campo fuerit vel
stabularius et mancipia talia habuit ministrantia, et
occasione ministerii q̄stium faciētia Lenociniam fa

Lenoc
cere nō minus est, q̄ nūi fa
corpore q̄stū exerce, cere

re. Fornice, lupa
nari, et loco fornica
to, qualia domicilia
solēt inhabitare scor
ta. Alibi. Nudū oli
do stans fornice mā
cipiū. Nudū, lau
ti et splendidi opibus.

Plaudat, nam spe
ctatores in thea
tro plausu victori
bus favebat, excipie
bantq̄, in theatrum
principes, de quibz bñ
sentiebāt, de quibz

autē male sibilō. Vnde Horatius loquens de Anaro.
Populus me sibilat, at mihi plando ipse domi simul
ac numos contemplor in arca. Præconis, præco a p̄
cinendo est dictus. Est enim is qui clara voce edicta
magistratuum, quicq̄ p̄cia rerum in publicis vendi
tionibus pronunciat. Inter pinnirapi, ordo duplex
esse potest, ut sit vnus. Filius nitidi p̄. onis plaudat in
ter iuvenes cultos pinnirapi et iuvenes laniste. i. inter
eos q̄ ex gladiatoribus ad magnas opes p̄fecti sunt, et
nunc sedēt vt nobiles in quatuordecim, vt exponas
iuvenes p̄ filijs. Alter vero sic. Filius p̄conis hic pla
dat et iuvenes pinnirapi et iuvenes laniste plaudat in
ter cultos. i. inter comptos et nitidos, ac per hoc diuites
Romanos, et equestris ordinis, pinnirapis autem di
ctio est composita ex duobz corruptis ex pinna et ra
pio sicut apud Plautum in p̄sulo Bustrapis, si
gnatq̄, retinarius alterū ex gladiatoribus, qui pinna
et summitatem galeę Mirmillonis imiso rete capie
bat, quum cantaret piscem peto nō te peto, quid me
figis galle, nam Mirmillonici genus armature gal
licum est, ipsiq̄ Mirmillones ante galli vocabantur,
in quoz galeis p̄scis effigies inerat, quod genus p̄
gnē institutum fertur a putacovno ex septem sapien
tibus, qui aduersus phrynonem dimicaturus propter
cōtrouersias finium, quę erant inter atticos et mityle
nos rete occultato impedivit phrynonem. Laniste,
genitivus est casus, laniste, lanii, laniones denomina
ti sunt a laniando, id ita inter se differunt, vt lanii si
ne laniones dicant qui carnes videntur populo, easq̄
concidant et laniant, unde Apuleius laniemam for
manit vocabulum, quod pro cruciati et veluti qua
dam laniatione sepe posuit. Plantus vero in Epidico
laniemam appellat locum vbi pecudes mactant a la
niis his verbis. Desistis sumi querere per medicinas,
tonstrinas in Gymnasio, atq̄, in foro, per myropolia
et laniemas. Laniste vero erant qui gladiatoz fami
lias habebant venales, easq̄ gladiatoz docebant, vn
de Tranquillus in Celsare. Tyrones neq̄ in ludo, neq̄
per lanistas, sed in domibus per equites romanos ac
etiam

Præco

Pinni
rapusBussi
rapusMirmil
lonesLani
steLanii
LanioLani
onesLani
ones

etiam senatores armorū peritos erudiebat, dicti ergo
laniste q̄ p̄resunt hominibus laniandis. Sic libi
tum, subaudi est, cum indignatiōe dictum, quasi di
cat nulla fuit huius distinctiōis honesta ratio, sed sic
libuit. Sicq̄ poeta ostendit contumeliosam diuitum
aduersus pauperes superbiam. Est autem libet vnum
ex verbis quod apud veteres geminavit preteritum
vt libuit libitū est,
licuit, licitū est, pla
cuit placitū est, pu
duit puditū est, nu
psit et nupta est, prā
dit et prāsus est, cōe
navit et cōnatus est.
Et dicimus libet et
libent in formatan
tum tertie personę
in singulari et plura
li, sicutiam licet et li
cent. Vano, stul
to et modicę pruden
tię, quum id per ni
miam ambitionem
fecerit. Vi gil Vane
ligur. frustaq̄, ani
mis elate superbis.

Quis gener. Alia est q̄rela pau
peratē vbiq̄, contēni. Nam si dācedi inquit vxor
est, repudiatur gener nō opibz p̄ sit puelle, sicque
ostendit hominum fortunam non virtutem q̄ci. Cen
si minor qui diuitis non sit par puelle. Quando
in consilio est edilibz, conueritur poeta pauperem
ab omni rei p̄b. administratione et cura tanq̄ nulli
rei aptum arceri a magistratibus, quando inquit est
in consilio edilibz et quasi dicat, ediles qui minimi
sunt magistratus quicq̄ res minimas in vrbe curant,
siquid consilio publico facturi sunt pauperem in cō
siliū nō admittunt. Nam ediles perant mensuris,
vt in sequentibus. Et de mensura ius dicere vasa mi
nora frangere. Et minimi erant magistratus adole
scentes prima cōmendatione creabantur. Cicero le
gum secundo. Suntq̄, ediles curatores vrbis, anno
ne ludorumq̄ solēniū. oliisq̄, ad honoris amplioris
gradum primus accessus esto. Erit ergo argumentū
a minore ad maius, vt sit sensus. Si a minore magi
stratu pauper contemnitur, multo magis a maiore.
Per quod poeta seculum suum insitię dānat, quod
hoies tantum ex censu considerandos p̄uet. Hincq̄
est illud Plinii in problemio. xiiii. libri. Possq̄ sena
tor censu legi cōceptus, iudex fieri censu, magistratum
ducemq̄, nil magis exornare q̄ census, pessum ire vi
te precia omnesq̄, a maximo bono liberales dicte ar
tes in contrarium cecidere. Agmine factō, dānat
ex nimia indignatione cōsiliū priscoz pauperum,
qui quum per seditionem in montem sacrum seces
sissent. In vrbem tñ hortatu agrippę redierunt, quū
debusissent omnino migrare. Plebs enim quū triu
tum et militiam tolerare non posset a patribz secessit
in montē, qui postea ob id sacer est dictus. Et quum
inde renocari nequiret Meneius agrippa legatus re
citata fabula sopi, q̄ ostenditur artus humani avē
tre discordias se, moxq̄, quum oia ob discordiam defi
ceret in gratiam rediisse, sic populum cum senatū re
conciliavit, creatis tñ tribus plebis qui libertatem

suam aduersus superbiam nobilitatis defenderent.

Migrasse, ita ab iis se vt nunq̄ rediret in vrbē, vbi

tato sunt contēptui. Olim, superioribus tēporibus.

Facto agmine, oī collecta multitudine vel facto

impetu. Nam agmē sermo est polysemus, significat Agmē

enim impetū, vt illud Virg. Illi agmine certo Lao

coonta perit. Et multitudine, vt vocat agmina serua

foroz, etiā exercitū

incedentē agmē vo

camus. Haud fa

cile emergunt. Sna

est gñalis quia osten

dit quū vbiq̄, tum

maxime romę diffi

cile ēē pauperi emer

gere ē miseris, est at

translatio a naustra

gis, q̄bus difficile est

ex p̄fundo emerge

re in aquaz superfi

cie. Res angusta

domi, tenuis facul

tas rei domesticę.

Virtutibus ob

stat, impedimēto ē,

licet optimis artibus sint instructi. Illis. s. pauperi

bus. Durior, difficilior. Magno hospitium, ratio

est quare ad foelicitatē durior sit conatus romę. Ma

gno, subaudi cōstat, dicimus. n. magno, paruo, pluri

mo et minimo absolute, quū verbis significantibus

p̄ciū sunt adiuncta, sed non tāto et quāto, vey, tanti et

quāti, pluris et minoris. Lini. lib. ii. primę decadis. Ma

gno illi ea cunctatio stetit. Valerius, magnovbiq̄, vir

tus estumāt. Hospitiū, domus cōducticia. Mife

rabile, quod te et possit ad misericordiā mouere. Nā Misera

miserabilis ille est, qui sua miseria nos vt sui miseria

bilis

mur mouet. Vnde Oni. moneramantē vt se misera

bilem puelle ostendet. i. ita plenam erūnaz vt puella

eius miserescat, vt voto potiare tuo miserabilis esto.

Fictilibz coenare pudet, cōquerit ita auctam esse

per diuitias oim rez luxū, vt pauperes etiā p̄adeat

canare in fictilibz ne sint ludibrio, vt sit sensus, pau

perē inq̄ ut pudet coenare fictilibz romę, quod ne

gabit esse turpe si ad marfos mensamq̄, sabellam se cō

tulerit, vbi crassioribus etiā cōtentus erit vestibus, vt

ostēdat vrbem incolentibus magna ambitione ma

gnoq̄, luxu oino viuendum. Hocq̄, melius q̄ vt ad

historiam referas, legendumq̄, est negabit et non ne

gavit. Cucullo, genus est vestis villosę ad arcendas lus

pluvias et frigora. Columella lib. i. cap. viii. culam

vestimq̄ famuli magis vtiliter q̄ delicate habeat

munta diligenter a veto, frigore pluvia, q̄, que cun

cta prohibent pellibus m̄unicatis, centonibus, conse

ctis vel sagis cucullis. Sidonius eius ita meminit, per

quos nocturnalē cucullum, quo mēbra cōfecta ieiū

niis inter orandū cubandūq̄, dignatē tegere trāsni

si, q̄ non opportune spēs villosa mittat hyeme fini

ta, tamq̄, p̄p̄is estatis appropinquat. Iulius ca

piolinus in vita Veri. Vagabat nocte per tabernas

et lupanaria oblecto capite cucullione vulgari viato

rio. Diuus Hieronymus ostendit cucullum tegmen

esse capitis, scribens sic de monachis. Edenites autem

cucullis capita sua velant, ne alter alterum aspi

Tibicē Fessio) i edificis dici existimant a similitudine tibi-
in edifiis carmenū. qui vt cantantes sustineant, ita illi edifi-
cūs cia teneant. Itaq. apparet Tibicinē capi pro oī susten-
taciō, vt apud Ouidium in. iiii. fastoz. Hec modo
versabat stantē tibicine telam, a grāmaticis etiam ti-
bicines appellant particula quibus versus replentur.
Sic obstat, per sustentacula. Labētibus. scētis,

Villi- que in eo sunt vt labi
cūs videant. Villicus, ser-
uus ille qui rurs curā
habebat villicus appel-
latus est. Quum texit
hiatum. Ordo est et sen-
sus. Et iubet dormire se
cuios pedēte ruinaquū
texit hiatum veteris ri-
mē. i. vbi rixiosos parie-
tes operuit et texit, vt
quum particula aduer-
bium sit tēporis. Pen-
dente, pro impēdente et
imminente. Vbi nulla
incendia, eleganter ostē-
dit in vrbe crebra et hor-
renda incēdia oriri, nō
sine summo pauperum

dāno. Nam plerūq. inquit iam cōcepto incēdio dines
qui infiores edifi partes tenet bona sua ab igne trās-
fert, quum in crebra paupere ignis absūmit ignaz, vt
pote qui domus superiora incolat. Nam inquilinis et
pauperibus supiora domus locabant. Mart. Et tribus
habito scalis sed altis. Vcalegō. i. dñs domicilii sui,
qui subter te habitat in primis tabulatis, alludit autē
ad carnē illud Virg. Iam proximus ardet vcalegō.

Friiola Friiola, etiā vilissima queq. et fragilia a friō ver-
Friare bo, quod significat aliquid attrēctando in puluerem
et partes minutas cōuētere, quo verbo sepe vti Plī.
vt est illud in. xiii. vbi loquit de palmis. In ipsa qui
dem ethiopia friatur hec tāta est siccitas, et firing mo-
do spissat in panē. Idem in. xii. Friatum amoniū ap-
pellat. i. contritum. Idem in eodē loquens de ladano.
Id quoq. terrenū est friabile. Ab imis gradibus,
ab imis scalis, et omis tabulatis. Tegula sola tuetur.
qui habitat in suprema parte edifiū sub tegulis, defi-
gnat aut cōnacula, que superiores partes domus di-
cunt, que inquilinis locari cōsueuerant. Vnde alibi.

Cœna- Ramus venit in cœnacula miles. Columbe. nam in
cula Culminibus solēt columbe habitare, et a culminibus
Colū. sunt denominatē. Lectus erat Codro, ostendit vī
be vñ britius paupere vbiq. in foelicem esse exēplo Codri.
Nam si pauper inquit bona sua aut incēdio, aut alia
calamitate amiserit neminē inuenit a quo inuenit. At
si dines ardeat statim psto sunt qui subueniant. Le-
ctus subaudi discubitorius. Nam et vasa cōmemorat
per incētia ad Tridinium. Codro, pauper fuit poeta
tragicus, de quo in iūo opīs Ranci Thēside Codri.

Procula minor, tam modicus vt vix caperet pro-
culam vxorē discubentem. Vrcoli sex. Vasa sex po-
toria que in abaco sūta tū reponi oñdit poeta. Vnde
Plinius lib. xxxvii. cap. ii. De Pompeii trūpho. Va-
sa ex auro et gemmis abacoq. noxē. Cicero in. v. Thū-
sculanarū. Abacoq. q̄lures ornauit argento auroq.
qlato, quibus vbi colligitur abacum mensam esse

vbi vasa escaria potioraue reponerent. Vnde Plini-
us eodē libro et capite. A bacis etiā escariq. vasis in-
de expetitis. Et paulo infra eodē capite. Murrina hu-
morem putant sub terra calore densari, amplitudine
nūq. paruos excedunt abacos. Ansonius. Fama est si-
ctilibus cœnasē Agathoclea regem. Atq. abacū sa-
mio sepe onerasē luto. Abacus item appellat plani-
cies superior quadrata
capitelli in colūna, cui
ad singulos āgulos sub
sunt sūe volutē. De quo
sic Vitrūvius. Tāta sit
altitudo capituli cum
abaco, abaci latitudo
ita habeat ratiōem, vt
quanta fuerit altitudo
tāta duo sint diagonia
ab angulo ad angulū.
Dicitio autem est de-
ducta a genitino grēco
abacos. Capitū itē pro
tabula in qua calculato-
res et geometre nūeros
et figuras designāt. Per-
sius. Nec qui abaco nu-
meros. Ea q. etiā fiebat

Magna parte sui, nam sic labentibus obstat
Villicus, et veteris rimę quum texit hiatum.
Securos pendente iubet dormire ruina.

Vinendum est illic, vbi nulla incendia, nulli
Nocte metus, iā poscit aquā, iā friuola trā-
Vcalegō, tabulata tibi iā tertia sumant (fert
Ti nescis, nam si gradibus trepidat ab imis
Vltimus ardebit, quem tegula sola tuetur
A pluvia, molles vbi reddunt oīa colūbe.

Lectus erat codro procula minor, vrcoli sex
Ornamētū abaci, necnō et puulus infra (ro,
Cāthanis, et recubās sub eodē marmore chi-

ex marmore appellabat delphica, sequitur enim sub
eodem marmore chiron. i. sub delphica, ita enim ex-
ponit Porphyrio apud illud Horatianum. Et lapis al-
bus pocula cum cyatho duo sustinet. De qua mensa
delphica, ita meminit Cicero in sexta verina. Prete-
rito q. iste mensas delphicas et marmore, crateras ex
ere pulcherrimas ex omnibus edibus sacris Syracu-
sis abstulit. Cantharus grēcum est vocabulū, estq.
genus vasis potorii ansati, de quo sepe apud Plautū
fit mentio, vt illic in pscudulo. Datur cātharus, bibi,
quod Virg. (auctore Macrobio) propriū liberi patris
poculum assignat Sileno. Et gravis attrita pendebat
cantharus ansa, ponit etiā eodem auctore pro genere
nauigii. Infra. s. abacum. i. sub abaco et mensa mar-
morea erat et cantharus. Chiron, aliqui intelligūt
Chironē marmore sculptum sustinentē delphicam,
sed melius est intelligas opus cōpositū de chironē, vt
plinius paupertas codri ostendat, qui ne qdē habe-
ret cōmoda libroz suorum repositoria. Chiron autē
cētaurus fuit Saturni ex philura filius. Nā (vt scri-
Aratus) Saturnus quum per thraciā filium Ionē q.
reret in equum cōuersus cum philura cōcubuit inde
natus chiron, qui priore parte spēm habebat hoīs, po-
steriore vero equi. Nauigauit (teste Orpheo) cū ar-
gonautis, quoq. etiam fuit medicus, et vsum multaz
herbaz inuenit, inter quas et centaureā. Achillis ma-
gister fuit. Ad hunc in monte pelio quū diuertisset
Hercules et sagittas eius manibus mirabūdis pertra-
ctaret e manibus vna sanguine hydre lemēz tincta
in pedem decidit, cuius vulnere quum angere mife-
ratione deoz in celum post nouē dies est translatus
inter astra. Vnde Ouidi in. fastis. Nona dies aderat
quum in iustissime chiron Bis septem stellis corpore
cinctus eris. De hoc ergo a poetis fabula cātata erat.
Multa etiam apud Achilleida statū diximus. Mu-
res opici, hoc autē per lūsum dicit quasi rudes et bar-
bari, nec qui latine sciant, vnde Sydonius. Turbida
et pceps

Abu-
cus

Delphi-
ca

Cātha-
rus

Chirō

Opici et pceps et opica translatio, deducto vocabulo ab Opi-
popi. cis populis capante, qui eā regionē priscis tpiibus te-
nuerunt. De qbus Strā. in. v. sic scri. Anthiochus sa-
ne reliquit scriptū, hanc olim ab opicis regionē ha-
bitatā fuisse. Iffos aut Ansonius appellatos, iide etiā
vocatū sunt osci, de qbus sic fessus Pompeius. Opici
quoq. inuenimus pro osco. Opicos et populos anti-

quissimos italię fuisse
docet sic Thucydides in
.vi. Sicili autē ex Italia
(ibi nāq. habitauere) si-
gientes opicos in eandē
insulā traiecerunt. De
opici item meminit
Dionys. Halicar. primo
lib. Thucydide secutus
Opicos ergo sūte oscos
rudes et incultos fuisse,
docet Titinius poeta
his verbis. Osce et vol-
sce fabulant, nam lati-
ne nesciunt. Vocabulū
ergo vsurpabat ad ex-

probrandā verē latinitatis ignorantia, vnde et in. vi.
sary. appellat mulierē opicā quasi latine nescientem
illic. Atq. opicē castigat amicē. Verba vnde extat et il-
lud dictū Catonis in grēculos. Nos spurios dicunt et
opicoz cognomēto dedecorāt. Ansonius Eunus syri-
scus inguinū liguitor Opicus magister, sic eū docet
phyllis. Alii dicūt opicos appellari eos, qui grēce ne-
sciant, licet latine nō sint indocti, vt p lūsum mures
poeta appellat opicos, q carmina grēca rodebant q nec
intelligebāt, in qua opinōe vī esse Gellius li. x. cap.
xvi. vbi sic scri. percūctanti cūpiā qui literaz et vo-
cū grēcaz expertis fuit cuiusnā liber et qua de re scri-
ptus esset. Et panylopost subdit. Tūc ille opicus verbis
meis inchoatis et incōditis adductus. Nil ha. co. Eo
inqt paupertatis redactus erat, vt nihil oīno hēret. Et
tū illud nihil totū amiserit, nec inuenit alicūde ca-
lamitati suę subidiū, adeo paupertas in foelix est. At
si iquit dines aliquo fortunę ipem de foelicioe statu
deiciat, statim hēt suppetias amicoz paratis. Vlti-
mus aut erū. cu. sed hoc inq est oīm miserrimum q
qrendo perēdoq. nihil inuenit. Frustraro. melius est
frusta esse nomē, quam frustra aduerbiū. Si ma-
gna arcturi, hinc tota est indignatio poetę, q hoies
vel sceleratisimi modo diuites sint magis respiciant
q pauperes honesti. Nam supra illic vident Arcturi-
us issic et Catulus maneāt qui nigrū in cādida ver-
rant, oñdit Arcturiū et catulū vilissimos fuisse et sce-
leratos hoies, qui p scelera essent locupletati, per Ar-
cturiū igit diuitē quēq. et facinorosum intelligit.

Horrida mater, subaudi est. i. mulieres romanz sqli
de hunc qsi cōem casum lugent, quēadmodū cōstat
et publicas calamitates sepe luxisse. Pullati, subaudi
sunt. i. atrati, et vestes lugubres induti, pullū. n. nigrū
significat. Virgil. Ne maculis infuscet vellera pullis.
Tranquillus in Augūsto. Sanxitq. ne quis pullatorū
inedia cauea sederet. Pullū etiā appellamus nouellū.
Hora. in odis. Gaudeat pulla magis atq. myrto, vnde
etiā dicimus arbores pullulare, quū ramos nouellos
exerunt. Plī. lib. xvi. Senescunt veloci er vites aqua-
tice, sed eradicibus repullulant. Differt va. p. Dif-

fert dictiōne iuris, siue sponsiones sistendi se in iudi-
cio, ac per hoc iura ipsa. Vadimonii vocabulū qui vadi-
dem occurru frequēs est apud anthores, sed difficile moniū
intellectu, variis. n. modis vsurpari ab scriptoribus
dubitū nō est. Videt aliqū capi posse pro spōsione ad
certū diē sistēdi se in iudicio vel p se vel p aduocatos,
vt in orōne Cice. pro Quintio dat intelligi, vbi lon-

Iamq. vetus grēcos seruabat cista libellos,
Et diuina opici rodebant carmina mures.
Nil habuit codrus, q. enim negat. et tū illud
Perdidit in foelix totum nihil, vltimus autē
Erung cumulus, qd nudū ē frustra rogantem
Nemo cibo, nemo hospitio, testōq. inuabat.
Si magna arturi cecidit domus, homida mī-
Pullati proceres, differt vadimonia prętor.
Tūc gemimus casus vrbis, tūc odimus ignē,

ga est altercatio de va-
dimoniis altera pte di-
cēte fuisse sibi vadi-
monia deferta, altera vero
nequaq. a se fuisse facta,
q significatiōe vī acce-
pisse Tranquillus in cali-
gula, vbi sic ait, vt liti-
gatoz plerq. q. occurre-
re absentes ad vadi-
monii nō possent cū cade-
rent, quasi ad spōsionē
factā sistēdi se in iudi-
cio ad diē cōstitutum.
Aliqū pro citatione in-
iuris, Plautus in Cūcul.

vbi tu es qui me vadatus es vadimonis veneris. i.
q me citasti in iudiciū citationibus veneris. Valeri-
lib. iii. Nam quum oppidū badiā circūfederet Sci-
pio tribunal suū adeūtes in eadē que iura moenia
hostiū erat vadimonii in posse, diem facere iussit.
Seneca lib. de ira. Quid si ppter vsu. i. aut millesimā
valitudinarius foenerator distoris pedibus et mani-
bus ad cōparandum nō relictis clamat, ac per vadi-
monia asles suos in ipsius morbi accessionibus vin-
dicat, hoc est asciscit et consequit per citationes et in-
ra forensia, vnde et Porphyrio in Horatium sic scrib.
Horatium cōsilit an pmittat attestari iniecta manu
extracturus ad ptoem, q. vadimonio non paruerit
hoc est citationi. Idem Porphyrio alibi refert se inci-
disse in hoīem molestum, neq. se ab eo auellere po-
tuisse, nisi aduersarius superuenisset, a quo vadi-
monii sibi dictum est. i. citatio in ius. Capi etiam vide-
tur pro iurisdictione Linius lib. tricesi. mo tertio Pre-
tores quoq. iurisdicō erat, tribunalia ad disciplinā
publicā posuerunt, eo vadimonia fieri iusserūt, ibiq.
eo anno ius dictū est. Gellius li. vii. Tū e militibus
q in iure apud eū stabāt interrogauit quispiā ex mo-
re in quē diē locūq. vadimonii pmitti iuberet, vbi
liquido apparet vadimonii poni per iurisdicōe, vt
sit quod die quoue loco velit me dicere. Macro. in pri-
mo Satur. Comperēdini dies sunt. qbus vadimonii
licet dicere. Plī. lib. vii. Bebius index dum vadimo-
nium diffēri iubet mortuus est, hoc est dictiōne iur-
is. Seneca lib. vii. episto. ad Luci. Tam ridicule facio
q ille quisquis vicisse se putat, quum vadimonii di-
stulit. Idem li. i. Non videor tibi plus prodesse q quū
ad vadimonii aduocatus descenderem. Apul. vero
lib. x. pro effectu possuisse videt quum sic scribit, pro
misē libidinis flagitat vadimonii. q. d. effectum. i.
vt efficiat quod pmisit. Idem lib. xi. I unq. dies ade-
rat diuino destinatus vadimonio, hic videt poni va-
dimonium pro promissione, quasi deus pmisisset ei
pristinę formę recuperatiōem. Tūc gemimus. s.
ardente arcturio homine diuite. Tūc odi. ignem,
Tūc inquit ignē detestamur tanq. re dānicam.

Hic subaudi ab inferioribus dabit. Signa candida, simulachra marmorea candida. Euphranor, Euphranor et Polydorus, athenienses fuerunt de quibus multa Plinius, ambo statuarii mirae celebritatis. Euphranor est Alexander parisiensis, in quo laudatur quod omnia simul intelligantur, index deorum amator Helenae, et tamen Achilles interfector. Lege Plinium libro xxxiii. capitulum viii.

Vetera ornamenta, subaudi dabit ab inferioribus, ut dixi. i. quae antea diu fuerant in templis deorum. Deorum phe. Huius loci duplex potest esse expositio. Alii enim deorum phecasia nox legunt. i. deorum quos Phecasii sacerdotes colebant. Nam Phecasios sacerdotes fuisse ostendit Appianus libro v. de bello civili loquens sic de M. Antonio. Calciamenta candida quia Atheniensium sacerdotes et Alexandrinorum quos Phecasios vocant deferre consueverunt. A calciamenti igitur quae phecasia dicebatur appet tales sacerdotes esse denotatos. Calciamenti meminit Sene. lib. vii. de beneficiis. Pythagorici quidam emerat a furore phecasia. Item ad Lucanum. Si quis pallium aut phecasiam contempneris. Divus quoque Hieronymus contra Iovinianum ita inquit de phecasianis. Baetrianus ad hoc ipsum nutritis obiciunt senes, quod cum Alexandri praefectus phecasiano emendare voluisset pene amiserit provinciam. Alii vero ex veteri codice quos senes magis mihi placet non phecasiano deorum legendum putant, sed hic asiano, ut hec particula hic quod quies, nec est sine ornatu rhetorico repetatur, ut dicat hic, id est alius dabit signa candida. Alius aliquid praedictum Euphranoris, aut Polydori. Alius vetera ornamenta deorum asiano, Alius libros et forulos. Alius modum argenti et cetera, ut per vetera ornamenta deorum asiano intelligamus signa, aut tabellas pictas, aut vasa aurea sive argentea, quibus rebus deorum templum ornari solent, ac per hoc satyricus ostendit romanos ubi avariciam templorum expilationibus non parcere, unde legimus apud Plutarchum Syllam quae donarii, ornatiissima et preciosissima fuerant, tum ab epidaurio, tum ab olympia, tum ex Delphis datis ad Amphictyonas litteris dei pecunias ad se deferri iussisse. Quae furta quaeque expilationes, quae publice et privatim fieret monet Cicero ad Q. fratrem his verbis. Praedictum est enim summo cum imperio fuisse in Asia triennium sic, ut nullum te signum, nulla pictura, nullum vas, nulla vestis, nullum macerium, nulla forma cuiusquam, nulla conditio pecuniarum, quibus rebus abundat ista provincia, ab summa integritate continentium, deduxerit. Ceterum (ut scribit Tranquillus) in gallia phana tepla, deum donis referta explauit. Et forulos, avaritia et repositoria librorum. Suetonius in Augusto libros sibilinos deest habito condidit duobus forulis avaris sub pallatiis Apollinis basi. Fori vero dicuntur tabulati nati ab eo quod incestus firant. Hec Servius in Virgilio. in. iiii. Implessem, foros flammis, ab Apul. vero lib. iiii. capi

Phecasia sacerdotis

Phecasia

Fori

tur pro sedilibus ubi sic scribit. Hi simili lanacro reforti inter foros socios se reponunt. Tunc forte ducti ministerium faciunt, estur, ac potatur incoedite. Mediaque Minerva, mediam statum Minervae ad exornandam bibliothecam. Persicus orbo lautissimus, Persicus, pactius, gallita, et laronia per nobiles et ditissimos orbis ponunt. Reponit, reparat, et quasi lucifacit et recedit, eadem significat. De posuit Quintilianus libro ii. loquens de aedificiis. Quinetiam reponere in hyemem alimēta videmus. Si potes anelli circensibus, notat populum roma, quod ludis circensibus, ita delectabatur, ut nihil illi maiorem curae se videret, unde alibi. Atque duas tamen res anxius optat, pama et circenses, alibi. Totam horum die Roma circus capit. Itē alibi. Illa moestitia

ardet adhuc, et iam occurrit, quod marmora doct, conferat ipensas, hic nuda est candida signa. Hic aliquid praedictum euphranoris, et polydori. Hic asianorum vetera ornamenta deorum. Hic modum argenti, meliora ac plura reponit Persicus orbo lautissimus, et merito iam, suspectus, tanquam ipse suas incenderit sedes. Si potes anelli circensibus, optima sorget

est carnis se anno circensibus vno. Nam ii. ludi quanta omnium spectabantur delectatione, in Circo maximo fiebant. Unde et nomen sortiti sunt. Idem et appellati sunt Romani et magni. Circo autem qui maximus dicitur Targuius priscus, ut docet Livius libro i. romae primus locus designavit, in quo ludos longe instructius opulentiusque, fecit quod priores reges. Circo autem maximus dictum esse, scribit Varro quod circum spectaculis maximis edificatis ibi ludi fiunt, et quod ibi circum metas fertur mus est, quod amplitudine longe maior est, quod circus italicus, et circus flaminicus. Nam (ut scribit Plinius, lib. xxxvi.) longitudine fuit trium stadiorum, latitudine vnius, sed cum edificatus quaternum ingez. Capiebat autem ducenta et lx. milia hominum sedentium. Ludi autem instituti fuerunt in honorem Cybeles magnae deorum matris, qui vocabulo graeco dicti megalenses, latino magni, αὐτοῦ μεγὰ λησὶ μὲν τοῦ, hoc est a magna matre. Unde est illud apud Iuvenalem. in. xi. satyra. Interea Megalesia quae spectacula mappae Idem solenne coluit. Asconius tamen Pedianus ait. Ludos magnos esse appellatos quod magnis impensis sint dati, tunc primum ludis impensis sunt ducenta milia numerum, vel quod diis magnis, i. laribus ut bis Romae dati sint, quibus autem raptas fabinas esse, ut videat per hoc dicere Virg. Magnis circensibus actis, nam et circenses ludi sunt, idem et plebei sunt appellati, quod initio veris stato solenni, die celebrabantur magno totius plebis studio et delectatione, unde ait alibi. At mihi pace imense nimis, licet si dicere plebis. Et alibi. Atque a plebeis longe megalisia, plebeios autem ait Asconius appellatos quod exactis regibus per libertate plebis fecerunt, aut per conciliationem plebis. Ludi etiam circenses in honore Cereris celebrabantur, unde Cor. magni Tacitus lib. xvi. de Nerone principe loquens. Tadem et Romae inquit statuere circensium ludorum diem, qui Cereri celebrabatur, exequi destinata, quia Ceres rarus egressu domo, aut hortus clausus ad ludicra circi ventitabat. Et paulo post, utque circensium cerealium ludicrum pluribus equitum curibus celebraret. Ovidius in. iiii. fastorum. Circus erit pompa celebris numeroque deorum. Primaque ventosus

vetosis palma petet equis. Hic cereris, ludi non est opus indice ca. De quibus et Iuvenalis intellexit. xiii. saty. illic. Ergo oia flore. Et cereris licet, et cybeles anlea relinquo, quas illic ut de iis aliquid habueris dicatur, quattuor exhibebant aurigae factiones denotat a quattuor diversis panis coloribus, quibus ipsi agitatores indui erant.

In circensibus Factiones aurigarum quattuor

De quibus sic Sydonius Apollinaris. Micat colores albus et venustus, virens, rubensque, vestra insignia continent. Ministri ora et lora manu inbasque totas Cogunt flexilibus latere nodis, hortanturque obiter, innuuntque blandis, vultus plausibus et volucriosum dicunt quod pedantibus furor, impellunt, trepidant, trahunt, repugnant. Arde decurunt, saluunt, timentur. Nam spectatores diverso currentibus aurigis fauebant studio, alii, alium hortantur ad victoriam, unde est illud, apud Plinium ad Calpurnium. Nunc faveat panis, panum amant. Et si in ipso cursu non mediocri certamine hic color illic, hic hic transfretat, studium fauorque transibit, et repente agitator illos, equos illos quos procul noscant, quos clamitant nota relinquet, tanta gratia, tanta auctoritas in vna vilissima tunica. Quibus verbis ostendit Plinius, tanto studio coloribus Romanos diversis fuisse, ut non hoies sed colores ipsos, quibus indui erant adamarent, ita ut si colorum mutatio facta esset ipsis agitatoribus et ab una factione ad alteram translatam, itidem et fauore spectatorum transiret, ut plane ostendat illos non personis sed coloribus fuisse. Praesens hoc est viridi factioni Caligula et Nero ita additi dediti, fuerunt, ut Caligula coenarent in stabulo assidue et maneret, viciesque sestertium agitatori cythico contulerit. Nero vero inter discipulos conquiret quondam tractum Prasini agitatoris et qui a magistro obiurgaret de Hectore tracto se loqui ementis sit, Venetique factio adeo fuit viteliana, ut quosdam de plebe ob id ipsum quod venetique factioni clare male dixerant interemerit. Martius in distichis de Prasino et veneto mentionem facit. Si veneto prasino ve faues quod cocina sumis. Ne fias ista transfuga veste vide. Na cocinatus pro transfuga haberet qui relictis prasino et veneto ad purpurei panni factionem abiret. Iulius capitolinus in vita Veri sic scribit. Circensium tantam curam habuit, ut frequenter provincialibus litteras eorum misisset et acceperit denique et plenus cum Marco sedes multas a Venetianis passus est iniurias quod turpissime contra eos faverit. Nam et volucri equo prasino aureum simulacrum fecerat quod secum portabat. Duas et Domitianus circensibus graecae factiones aurarii purpureique panis ad quattuor pristinas addidit Traquillus in Domitiano. Est ergo sensus. Si potes inquit relinquere istos ludos circenses quibus tota civitas tantopere delectat optime tranquilleque habitabis in capania. Sorget, Sora. Fabateria sit fabratemus. Tenebras, locum tenebro-

Sora Fabateria Fabratemus

fiam et obscurum, Sensus est. In aliis Italiae oppidis tanti tibi poteris parare domum optimam quanti Romae condicis domicilium tenebrosissimum. Hic, per illic in oppidis.

Puteus brevis, non profundus, sic etiam dicimus aquas breves non altas non profundas. Talem puteum precipit, et Colimella habendum. Aut fons illachrymet putei non sede profundi, Vnde bidentis amans. Satius inquit est agricola tioni vacare quam habitare intra urbem iter totum videri difficultates et molestias. Ergo amans bidentis, i. rusticus et primis cultus hortorum.

Aqua brevis

Ant fabratem domus, aut frusino paratur, Quanti nunc tenebras vnum condicis in annum Hortulus hic puteusque brevis nec recte mouendus In tenues plantas facili diffunditur haustu. Vine bidentis amans, et culti villicus horti, Vnde epulum possis centum dare pythagoreis. Est aliquid quocumque loco, quocumque recessu. Vnius sese dominum fecisse lacertae, Plurimus hic eger moritur vigilando sed illum Langorem peperit cibus imperfectus et herens Ardenti stomacho nam quae meritoria somnum Admittunt, magnis opibus dormitur in vire. Inde caput morbi, rhedarum transitus arcto

re. De quo plura illic dicemus, Venti indulgent non oē legumen. Faba abstinent se docet Cicero in primo de divinatione quasi vero et cibo mens non venter infletur.

Est aliquid, venusta fasio, operipium inquit est alius rei, vel vilis sine dominum se facere, ut oio ostendat longe melius esse in loco deserto habitare quam in urbe.

Vnius lac. vnius (ut dici solet) vermiculi hocque melius quam ut ad mensuram referas terre. Plurimus hic eger. Aliud incommodum affert pauper. Plurimi inquit moriuntur contracta egritudine ex noctibus insomniis. Nam pauperes in ea inquit parte diuinis habitant quae publicis est proxima viis, ut dormire non queant nimio et inomento et plausu strepitu, sicque, interrupto sepe somno in egritudines letiferas incidunt. Hoc etiam conqueritur Martius. Numerare pigri damna quis potest somni, item alibi. Ocia me somnusque iuuat, quae magna negavit Roma mihi. Cibus imperfectus, non concoctus in stomacho, qui causa est langoris.

Quae Merito mer. loca meritoria dicunt quae mercede locantur inquit rianis a merendo, unde et tabernae meritoriae ipsa stabula dicuntur hoc est cauponae. Nam mereri est causa quibus aliquid operari, unde et meretrices sunt appellatae quod turpitudine corporis esse merent. Mercesque primum appellat quod datur pro laboribus susceptis a merendo. Inde et dicuntur pueri meritori qui aut sponte sua, aut iubente domino prostant turpique, quod est merent. Vnde et Suetonius in caligula appellat vehicula meritoria quae mercede locantur.

Merces

Magnis opibus diuites et potentes dormiunt, quod sibi de loco remoto prospiciunt. Inde ca. mor. subaudi est quod non dormiunt. Rhedaeque transitus, rō somni interrupti. Na transitus inquit rhedaeque in arcto viarum inflexu adimunt somnum. Arcto inflexu. vi. Vici adeo coniuncti obliquique erant ut difficilem transitum vehiculis darent. Tacitus arctis itineris us hucque, et illicque et enormibus vicis qualis vetus Roma fuit. Vnde Nero auctore Traquillo. Offensus angustis et flexuris vicorum incendit urbem, quod autem vici obliqui essent, docet Livius in fine quanti lib. ab urbe condita his verbis. Et

Merito

Merito

Merito

Merito

Merito

Merito

Merito

Merito

Merito

Merito

Merito

Merito

Merito

Merito

Merito

Merito

Merito

Merito

Componit, parat. Linthea, quibus corpus madidū
guttus ex balneis siccebant. Gutto, guttus vas ex cornu erat
denominatum a gutta, nam guttatim oleum fundebat
laurantibus se in balneis. Id etiam prima estimatione fie
bat ex cornu rhinocerotis, idem dicitur rhinoceros.
De hoc Martialis. Gessavit fronte modo me iuuenius.

Veru rhinocerotā me
putabis. Guttus itē vas
erat ligneum, quo ī sa
cris utebant, vinū gut
tatim fundens. De quo
ita Varro ī sacris remā
sit guttus ⁊ simpuniū.

Inter pueros. i. filios
more græco quos $\tau\alpha\iota\delta\alpha\sigma$
δασ vocant. In ri
pa, stygis, quā dicunt
animas transire vectas
cymba a charonte por
titore. Virgi. Corpora

Noni- vina nefas stygia ve-
cius ctare carina. Nonici-
us, nonicius appellat
in oi arte rudis ⁊ no-
uus, ⁊ qđ nuprime in
uentum sit nonicium
dicitur. vnde Pl. lib.
xiii. appe- lauit mensas
citreas noniciis his ⁊
bis. Homerus de messis

portus memoria est, ex quo non
mea charontem qui portitor
portus ille charon, portumque non
meus portumidis nauticam

portum hanc nauicantem
 hoc est qui hotes nauigat
 tyricus. Vix nauita portum
 traducere cymba, vbi locum
 ptum est protheus propter
 non sperat inquit qui in
 traici, hoc ideo quia diu
 cnerint vltra stygiam p
 errandum centum annis
 quasi legitimo cursu vi
 vnde Virgi. Porritor illi
 puli. Nec ripas dat horum
 tare prius q̃ sedibus ossa
 volitantq; hęc littora cin

Alui gna exoptata reuifunt.
no arbore. Cœnoſi gn
Turbidus hic cœno va

Porrigatore tridentem. Finxerunt greci auctore Dio
doro animas mortuorum ad inferos transire vltraque stygia,
vt diximus paludem transibis, vnde egyptii id represen
tantes corpora mortuorum p fluvium & acherusia palu
dem ad sepulchrum mitebant. Naniq; quia vestabant
varis appellabat, hec apud grecos epibathra. Obolū da
bant mortuo dandum portitori, cui nomē inditum ē
ab incolis charon. Huius superstitionis opinionis memi
nit, & Apule lib. vi. de asino aureo his verbis. Apud in
feros charon est expetes portorium, sic ad ripam vltio
rem sitili cymba deditit commeantes & inter mortuos
auraria vivit. Ex quo manifestissime apparet portio
res proprie dici qui portoria & vestigalia exigunt, qua

significatione ita accepit Virg. in. vi. quum charon
tem portitorem appellauit. quasi qui ab oibz transien-
tibus obolū exigat. deflexumq; est vocabulum a portu
q; ibi portitores confidunt exigentes vestigia que ab
ipso portu portoria etiam sunt appellata. Teren. in phor-
Sed epistolam audiui delatā esse ad portitores. vbi Do-

Porti-
tor
Porto-
rium

natus docet, portitores
 esse magistros tributo-
 rum qui in portu infe-
 rendæ reze et efferendæ
 non vestigial exigebat
 Plautus in Asinaria. Iam
 ego hunc portitorē pri-
 uabo portorio. Cicero
 in. ii. epistolar. ad Atti-
 cum. Illa cā publicano-
 rum quantam acerbi-
 tatem afferat sociis itel-
 leximus ex ciuibus q̃
 nuper in portoriis Ita-
 liæ tollendis non tā
 de portorio q̃ de nonnullis
 iniuriis portitorū que-
 rebantur. Idem in ora-
 tione de lege agraria cō-
 tra Rullum si intole-
 randum est hos decem-
 viros, portitores omni-
 bus oīum pecuniis cō-
 stitui. Idem in primo

officioꝝ. primū improbat hi q̄stus, qui in odia hoīum
incurrunt, vt portitoꝝ vt foeneratoꝝ. Portitorē et dici-
mus ip̄m gerulum a portādo. Colu. de cultu hor. Mox
vbi nubigenē phryxi nec portitor helles. Trientem, Trien-
tē oboli, capit etiā Triens pro vase potorio. Marti. Qui
potes amethysinos trientes t nigro madaes opimiano.
Persius. Calidūq; trientem excutit e manibus. Respi-
ce nunc alia, monet q̄ multa imminuant pericula am-

bilanti per vrbe nocturno tpe. vt it' fallo delectant
esse vrbe ingrūentibus tot incommōdis. Quod spac
um subaudi sit i. intervallo a tectis sublimibus ad ter
ram. Nam vt scri. VICTRINIUS quā arce cōplanat reci
pe nō possent tantam multitudinem ad habitandū in
vrbe ad auxilium coacti sunt Romani ad altitudinē
edificioꝝ deuenire. Sene. in declamatiōibus cum indi
gnatiōe sic scri. quid in immensam erecti altitudinē
parietes lucem nō impediunt? Ergo vmbritus ait. ex
altitudine edificioꝝ formidanda esse pericula ne ex in

Et tēstaz feriat pauper nocturnus. Testa appellatur
ne teste intelligimus oīa fragmenta vasoz fictiliū vt
pote. Seriq. vrceoli, vrmē, tegulę, et id genus ipsaq. etiam
vasa integra, vt illud. Pictęq. incubere teste, testas etiā
dicimus cōchas piscium, vnde Plī. Solertia est inanitiū

ostreaz testis se codere. Curta aliqua ex parte muti-
lata. Ignarus, par prudens. Ad coenam. i. si forte ^{Intestus}
apud amicū eas coenatum. Intestatus, non tūi is (vt
diximus supra) qui testū non fecit dē intestatus, sed ē
auctore paulo de legitimis tutoribus is qui testō liberis
suis tutores non dederit. quantum. n. ad tutelam perti-
net intestatus ē. Tot fata, tot mortes. Ergo opres, quā
tanta tibi imineant pericula possis ergo optare vt e fine
stris tantum in caput tuū fundant sordes quę matulis
excipiunt, modo a reliquis periculis sis tutus. Conten-
te. subaudi fenestre. Pelens, vasa pprie sunt ad luan-
dos pedes,

dos pedes aut docet Varro. Vez. hic pœnit pro quocūq;
vase. Ebrins ac petulans inuentus inquit Romana
lascia et temulentia tempore nocturno per urbem va
gatur, obduos, pauperes vario vexationis genere affli
ctita vt si forte ea nocte aliquē non ceciderit præ dolo
re nequiat dormire. Sica, petulantia nimiamque inuen

tutis lasciuia notat. peri-
 culaq; & incomoda que
 in vrbe patiunt paupes
 ostendit. Legit apud Suer-
 tonium. Othonē solitū
 vagari noctibus atq; i-
 nvalidum quēq; obui-
 rum, vel potentū cor-
 ripere ac distento sago,
 impositū in sublime ia-
 ctare. Nero quoq; post
 crepusculū accepto pi-
 leo popinas inibat cir-
 cūq; vicos vagabatur
 indubundus a cæna rede-
 untes verberare ac repri-
 gnantes vulnerare doa-
 cisq; demergere assue-
 rat. Patitur noctem,
 ordo est, patitur noctē
 pellidē bagæis amictū.
 eo afficit dolore q; nul-
 lum verberant, quo afflicta Achilles ob cede Pa-
 trocli, quem Hector ut scribit Homerus vltimo libro

Rixa. inter rixam et altercationem hoc interest. alter-
Alter- catio enim est contentio verborum. que consistat in
catio tentione autem depulsione vt docet Quintilianus in
vi. vnde illud apud Tranquillum in Cesare. Triduo
que per irritas altercationes absompto in provinciam
abijt. idest per irritas verborum contentiones. Rixa ve-
ro ipsa pugna et concertatio. Vnde Iuuenalis ista. Si ri-
xa est vbi in pulsa. ego vapulo tantum. Hec tamen ab
auctoribus plerumq. confundunt. vnde est illud apud

Trentum in Ecya, propterea hec rixa est, hoc discor
dia cum verborum contentione. Sed quoniam im
probis. Senfus est. Licet inquit iuxta sit et tmero cale
factus, cauet tamen ficti occurrat potenti et diviti, qua
si offendat non esse tamen tanta petulantia, ut omnes
pariter furias, sed tantum miseris et inopes, siq. spota mo

Vestis
coccia Caueat, vitat, in actum, relinquit. Quem cocci-
na lena, id est hominem coccinatum ac per hoc diui-
tem. Nam vestes coccine in magno erant precio et no-
biliorum, κα. κ. ο. σ. enim græcè granum latine signifi-
cat et κόκκινος rubrum qui ex grano inficitur. Pli-
nii libro. xxii. capi. ii. ostendit Coccum tanquam her-
bam dicatam imperatoris potentem et diuitem designat,
qui multis stipatus diebus ambrulet. Atq. Aenea

lampas, idest candelabrum coninthium quod preciosissimum erat, ideoq. tantum diuoribus dabatur. Vnde illud est apud Plinium libro. xxxiii. de candelabris. Nec pudet tribunum militum ea salariis emere quâ ipsium nomen a candelarum nomine impositum ap. pareat, vbi Plinius aperte docet Tribunum pudere de

buisse qui candelabrum
corinthium talento mer-
catus fuerit, quantum
240 erat auctore Strabone
lib. xi. Tribuni milita-
ris stipendium, idest se-
stertii quinquaginta, g-
centum viginti quin-
que libras valeret, qui-
bus videlicet talentum
constat. Ac etiam cor-
rinthium dicebat quod
equali portione auro et
argento miscebatur. Le-
ge Plinium lib. ix. cap.
xl. et lib. xxxiii. capi. ii.
790 Eius autem mixture in-
ueniende causa fuit in-
cendium ipsius ciuita-
tis Corinthi. Nam quia
ciuitas a L. Munio co-
nsule ex senatus consil-

to diruta fuisse quia ibi legati Romanorum violati fuerant in finitum aurum, argentum, et ferrum in conflagatione incendii confusum est et comitum, unde fluxit novum genus metalli, ad cuius similitudinem mixtura eiusmodi ab eo tempore et Corinthium vel vasa corinthia dicuntur. De candelabro corinthio ita Martia. Nomina candelæ nobis antiqua dederunt. Non parvi parces vñta lucerna parces. M. Varo in

quis. Candelabra a candelis in eis enim finiculis arden-
tes fugebantur. Candelę. Bene autem inquit candelę
ę. Nam vt est auctor Festus candelis pauperes cereis
loccipletes utebantur. Filium finiculi ipsum ce-
ra obuoluitum. Bene autem expressit ridiculam pau-
peris industriam in parsimonia rerum. solent enim pau-
peres digitis extendere candelam quasi non plus sit ar-
surum q̃ ipsi digitis extenderint. Cōtemnit. ordo est.
Ille improbus contemnit me quem luna solet deduce-
re cętera. Cognosce premia. corrigendus est locus.
legendum enim est proemia. non premia. vt et metri
ratio stet. et sensus recte procedat. Nam opere precium

inquit est cognoscere, quale sit pugne principium. Ne
que enim inchoata est pugna, sequitur enim stat con
tra, stare iubet. Proemia, Initia et principia. Nam **p**
quod principium latine vel exordium dicitur, maio **m**
re quadam ratione greci videntur proecium nomi
nas se deduxisse vocabulo a cytharedis qui parca illa
que antequam legitimam certamen inchoent emerent
di fauoris gratia cantum proecium cognominantur,
quo enim ante et o[mn]ium cantum significat, vnde et ora
tores ea que priusquam causam exordiantur ad concilia
dos sibi iudicium animos preloquuntur eadem appel
latione signantur. Eufolis, quasi fufiolis. Cuius
conche tumens, insulatus pauper, quasi qui vilibus vi
bi que cibis pascitur apud quem inquit ventrem tuum
saba impleuit, contumacis, superbeq[ue] emendatum
est conchis autem ea est qua saba tiam viridem appel

E iii



Cce iterum Crispinus est, hic est ille Crispinus Aegyptius q (vt diximus in prima Satyra) ex serui conditione ad equestre dignitatem Domitiani indulgentiam puectus est. Eum poeta vt flagitiosum spurcissimū hominē vbi

q. la cerat. Cōtra Marti. semper adulādo laudat Sic Placidum videas semper Crispine tonantē. Nec te roma minus ē tua membris amet. Eum igit Iuue. in lecta tus qd adulter et stuprator sit notissimus et q gule indulgentissime obsequat. quoz vitioz altez ex altero pender. Hincq. nactus occasio. nē poeta satyricos aculeos. tum in crudelitate. tum in gulam Domitiani dūstringit. cum inidens q infra imperatoriam dignitatem minimum cōmulerit studiū

ad piscem cōdiendum super quo et senatorz cōsiliū ē tatum fuerit. Hocq. vñ. ad extremum Satyrē cū summa indignatiōe et morsu persequit. Ecce itez. bene aut itez. nam et ante (vt diximus in prima Satyra) taxatus est vt mollis et de icatus. Sepe vocandus. nam et alibi cum notabit vt mollem. Et matutino sudas Crispinus amomo. Ad partes. opus mei. sumpta ē trās. latio a comœdis vbi dicunt personz primas et secundas partes agere apud Terentiū in Eunūcho. persona Parmenonis primas partes habet. Secūde sunt chere. Ter tiz ad pbediam spectant et. Monstrum. expositio ē. Crispinus adeo omnibus inhefit vitiis. vt tanq nature quoddam sit monstrum. Nulla virtute. sumpta est metaphorā captiuo. qui se ab hostibus redimit. ne in eorum sit manibus. Ergo Crispinus nulla virtute vñquā potuit se redimere a vitiis quin in eorum esset potestate tanquā seruus. quasi dicat quum in eo essent plura vitia. nulla tamen fuit virtus que facit vt leniora vitia esse videantur. Aeger. pusillus viribus et animi et corporis. Fortis. validus. Sola libidine. sola impudicitia. Delicias vidue. nullo inquit adulteri genere abstinet pterquā vidue. vt ostendat illum incondiōra tantum sectari adulteria nā qui viduas aut anus sequebantur. id lucri gratia faciebant. Martialis. Nunc sectaris anus o quantum cogit egestas. Quid refert igitur. si Crispinus inquit tam foedis moribus est. qd igitur prodest ei possidere diuitias et in tantis viā suā agere deliciis. qdādoquidem nemo malus sit felix. Ita autem de Crispino loquitur ac si vixeret quum omnino hęc poeta scribente esset vita functus. neq. enim vt diximus viuos notat. sed mortuos. Quam portici bus. q magnificis gestatiōibus aut vehatū mulis aut lectica gestetur. nam Romani ad omnem luxum omnemq. profusi intemperantiaz gestationes extruebant in hortis vbi aut lectica gestarentur aut in vmbra inuentis veherentur et tempore pluuio. Plinius epistola. iii. ad Caniniū Ruffum. Que illa mollis et tam gei da gestatio. Idem ad gallam. Gestatio buxo. et rore ma

Iunii Iuuenalis Aquinatis Satyra Quarta.



Cce itez. Crispinus. ē ē mihi sepe vocandus Ad partes monstrum nulla virtute redemptum A vitis eger solaque libidine fortis.

Delicias vidue tantum aspernatur adulter. Quid refert igitur quantis iumenta fatiget Porticibus. quanta nemorū vefetur in vmbra. In gera quot vicina foro. quas emerit edes. Nemo malus felix. minime corruptor. ē idem

rino. vbi deficit buxus. ambit Et paulo inferius eadem epistola. Ad iacet gestationi interiore circuitu vinea tenera et vmbrosa. Iumenta mulas. de iumentis satyris superiore diximus satyra. Vicina foro. id est vrbis nam forum sepiissime ab auctoribus vsuatur pro vrbis be vt illic Cedere nāq. foro iam nō deterius q Aesquit

lias a feruenti migrare subura. vnde etiam dicimus forum. Lini. forum Iulii. foro Cornelii. Vocōi q ibi esset foro. id est locus negociationis denominatus ab eo. nominibus qui ea fora custodiēda curant. aut re pā hortos intelligit quos ad amoenitatem habebat potiores in medio ferme vrbis et vicinos foro. Nemo malus felix. sententia est generalis. que tamē Crispino accommodat. Est enim

sensus. pāz prodest Crispino in tātis fuisse delitiis quū nemo malus sit felix. neq. n. vlla in scelere potest esse felicitas. semper. n. malus conscientie stimulis ferit. qui enim bene vixit beatus est et felix. qui male cōtra vñ Eusebius in lib. de pparatione euāgelica sic ait putone minem qui male vixit. esse felicit. Minime corruptor. id est Crispinus minime est felix. quā si sic epitheton Crispini vt dicat corruptor et incestus. Nam a generalitate ad specialitatem trāsit. id est ad Crispinum. De corruptore diximus prima Satyra illic corruptor auare minus. Idem incestus. i. et idem qui est incestus infelix est. Incestus autem dicit qui stuprum cōmittit et incesta mulier. Vnde Seneca in de clauationibus incesta est etiam sine stupro que cupit stuprū. Incestū autem genere neutro dicimus ipm stuprū. Cum quo. appareret Crispinum cū virgine vestali cōcubuisse. qui moris erat vinam ex Nume Pompilii institūo in subterraneum specum defodi si incesti conuicta esset. Erat autem cubiculū illud subterraneū ad portam collinā cum lecto strato. lucerna ardente. pmitis re. que ad victum spectat. hoc est pane. aqua et lacte. ne virgo tāta religione sacra dimitti illuc videretur vt fame periret. ipsa vina imposita feretro ferebatur per foro magno silentio et horrore. vbi peritum erat ad cubiculū illud. deposito feretro. solutis vinculis pontifex arcana quedam pcatu eam educebat. deinde collabat in scallis. quibus in domū descēdebat. et statim se auertebat. tum humus iniiciebat. Strupatores eaz in comitio virgis cedebant. Illic. n. inbenze Domitiano cesus fuit. Celer eques Romanus. cui Cornelia maximilla obiciebatur. qui quum verberaret in hac voce pstitit. Quid feci. nihil feci. De iis lege Plutarchum et Numa et Plinium i epistola ad Cornelium Minutianum. Et Dionysium lib. secundo. Sed non dicit poeta virginem id supplicii fuisse passam. sed tali supplicio cōsueuisse affici que conuicta fuisset. vnde sequitur subitura terram quasi si accusata conuicta fuisset adulterii. Hincq. est indignatio poetę q quum Domitianus auctore phyl

strato

strato tres virgines vestales internerit quia re cum vris habuisse culpatur. quum oporteret eas castas atq. intactas iliensem et ignem perpetuum custodire in Crispino idem scelus dissimulauerit. sequitur e nim. alter si fecisset idem caderet sub indice morū. sicq. poeta non tam Crispini nefaria scelera q Domitiani niquā mo

rum correctionem infestatur. Duplicem in pblematis causam Plutarchus affert. qre virgines vine defoderent. aut q mortuos vrunt. quod illis tribuere iniustum iudicaret. que nō diligenter ac sancte sacrum ignem custodiscent. Aut q corpus maximis ac sanctissimis religionibus consecratum interficere et mulieri sacre manus asserere nefas putauerunt. Rationem igitur inierunt qua subterraneo specu defosso obrute sua sponte morerentur. Vitta

Vitta

ta. erat enim vitta cōmune quoddā capitis sacerdotale ornamentum. Papinius in syluis. Eat erthea vitis atq. hederis redimita cohors. ea etiā capiti victime in Imolatione adhibebatur. Vnde sic loquitur Si non ille Virgilianus tanq victima aris destinata. Mibi sacra parari. Et salsę fruges et circum tempora vitę. Matronarū gestamen etiam fuit Oni. Esse procul vitę tenes infigne pudoris. Subitura terram. si cum alio q cū Crispino incestum cōmisisset. Sed nunc de factis lenioribus. hoc dictum est. vt ostendatur q flagitiosus fuerit Crispinus cuius quāuis grauissimū hoc fuerit scelus tñ turpiora etiā suspensunt. Cadere sub indice. hinc ostendit q carus principi Crispinus fuerit. quem tanti sceleris reum non punierit. quum alios grauius puniret si idem ficiissent. nam celerem equitem Romanū vt diximus cū stuprum cōmisse obiciebatur in comitio virgis cedidit. quū in hac voce pstat. Quid feci. nihil feci. Sub in. mo. cū indignatione ait indice mox. qsi q vitioz iustus non sit vindex. hocq. ex hystoria dictū esse vñ. Nā suscepta mox correctione licetā theatralē promiscuam inigrare spectandi inhibuit. in cessa virginum vestalium a patre suo et fratre neglecta varie et lenere coercuit. Tranquillus. quin et Martialis adulando Censorem morum appellat sic. Censor maxime principum. princeps. Morum. i. vitiorum ē enim τὸ μὲν οὖν. Nam quod turpe bonis. adeo inqt Crispinus gratus erat principi. vt quod in aliis turpe. in Crispino pulchrum princeps cēseret. Quid agas. quid facias nisi obicias hoi scelerato sua scelera. quum sit omnium foedissimus. Foedior omni crimine. pfoeda. vt sit comparatiuū pro absoluto. i. turpis omni vitio. per omne vi uim. Mullum. piscis ē marinus. de quo multa Plinius lib. ix. capi. xvii. dictus a colore mulleoz calcamentorum. vt tradit fenestella aulore Plinio. Mullei autem erant calcei regum Albanorum et post patriciorum. a mullando. i. sumendo dicti auctor Festus. De calceis etiam Mullei sic in vita. Anseliani meminit Vopiscus. Calceos mulleos. et Cereos. et Al

mulleus
Mullei
calcei

bos. et hederatio viris omnibus obtulit et. Gulam aut Crispini exagitat. qui ex serui conditione in tantum diuitiarum cumulum sit prouectus. vt nulli sex milibus nummum emere non dubitauerit. Acquam. tem sane. Ironicos quasi dicat non est mirum si tot milibus nummum piscem emit qui pedebat libras sex pro

Incestus. cum quo nuper vittata iacebat Sanguine adhuc vino terram subitura sacerdos. Sed nunc de factis lenioribus. et tamen alter Si fecisset idem. caderet sub indice morum. Nam quod turpe bonis titio seioq. decebat Crispinū. quid agas. cum dira et foedior omni Crimine persona est mullum sex milibus emit Aequantem sane paribus sestertia libris Vt perhibent qui de magnis maiora loquunt. Consilium laudo artificis. si munere tanto Precipnam in tabulis ceram senis abstulit orbi. Est ratio vltior magne si misit amicę. Que vebitur clauso latis specularibus antro

poeta hoc loco respexisse videtur. Constat etiam vt Semonicus refert auctore Macro. Asinium celerem virū consularem mullam vñm septe milibus nummū mercatum fuisse. Macrobius tradit et Mutianus (vt refert Plinius) mullum octoginta libraz captū fuisse in mari rubro. Sestertius autem mille numos valebat. Nam Sester quod ait Plinius Asinium celerem sestertius octo mullum emisse. Macrobius tradit precium fuisse octo milium nummū. dictus autem sestertius quod semis tertius. Varro et Priscianus. Vt perhibent. periphrasis est assentatorum Crispini. qui enim excusantis dicit mullum fuisse librum sex. Consilium laudo. Ironia ē. Est vero sensus. Si Crispinus emit mullum vt captaret hereditatem aut mitteret amicę. eius cōsiliū certe nō est ratio damanda. sed in gulam inquit emit suam.

Artificis. i. Crispini. Precipnam ceram i tabulis. precipnam hereditatem et precipnam legatum testamēti. quod in tabulis ceratis notabatur. vnde adhuc dicitur tabule testamenti. et tabule dotis. omnisq. conuentionis. Senis orbi. id est senis diuitis et sine liberis. Est ratio vltior Ironicos. quasi dicat ratio ē melior. si misit magne amicę. id est diuitis. aut vt eam caperet aut vt ab ea amet. Antro clauso. id est lectica que instat cubiculi vt diximus ante ex testimonio Plinii fiebat cū fenestris. vnde superius Clausa lectica fenestra. Latis lectice specularibus. in qua lectica sunt specularia ad arcem. cū sine dos ventos et lucem accipiedam. Nam specularia sunt qre que fenestris adhibentur. dicta a specularando quemadmodum et speculū. que fieri consueuerunt aut ex charlaria. aut tela aut vitro. Seneca libro quarto. naturalium. Itaq. quibus cōnationem velis ac specularibus muniti. aut a hiemem multo igne doment. Idem ad Luciliū in epistola. lxxxvii. Quante autem aliquis rusticitatis damnat Scipionem. quod non in caldarium suum latis specularibus diem admirerat. quod nō in multa luce decoquebat. Idem lib. xiiii. Quedam nostra denū prodise memoria scimus. vt specularium vñm perhente testa clarum transmittentium lumen. Martialis

in. viii. Pallida ne ciliis timeat pomaria brumam. Mordeat tenerum fortior aura nemus. Hibernis obiecta notis specularia puros. Admittunt soles et sine fece diem. Plinius libro. xxxvi. scribit ex auctoritate Iube in Arabia esse lapidem vitri modo translucentem quo videntur pro specularibus. Idem lib. xv. de pomis feruandis sic scribit. Septentrionalibus fenestris sereno die patere. Austros specul. tribus arcere, quod de lapide speculari intelligas non placet. Emit ideo in gulam suam. Hincq. est tota poete indignatio. Multa videmus, subaudi Crispinum fuisse. Miser et frugi Apicius in comparatione Crispini apicius qui ut scribit Plinius omnium nepotum fuit altissimus gurgis, et maius ad omnem luxum ingenium erit miser et modestissimus. hic est ille Apicius de quo ita Seneca. Ironicos ad Elbiam matrem. Sed minus beati vinebat dictator noster, qui Sannitum legatos audiuisset quum viliissimum cibum in foco versaret, quod Apicius nostra memoria vixit, qui in ea urbe ex qua aliquando philosophi velut corruptores inuentus abire iussi sunt, scientiam Popini professus disciplina sua seculum in fecit, cuius exitum noscere opere precium est, quum se festinum miles in culinam, congesisset. Quum tot congiaria principum et ingens Capitolii vectigal singulis comesationibus hausisset, et alieno opesit rationes suas tunc primum coactus inspexit, superfluum sibi festinum cetes computavit, et velut in ultima fame victurus, in festino centes si vixisset, veneno vitam finivit. Hoc in succintis patria, urget poeta Crispinum hac interrogatione qua solemus delinquentes reprehendere. Patria papyro, egyptia papyro. Aegyptius enim fuit Crispinus ut dictum est. Nam in egypto papyrus multa nascit, est enim plantis herba, ex qua texuntur nauigia et e libro vela tegetesq. necnon vestes stragulaq. conficiuntur, preparantur etiam ex ea charte diuise ac in pretenues sed quod latissimas phyliras. Hoc precium squame, scilicet emisit, idest hunc pisce tantum emisit, geminavit autem hoc ad maiorem indignationem. Potuit fortasse, hoc est in gula exaggerationem Crispini. Ostendit enim precium piscis tantum fuisse, ut piscator tantidem non venderetur. Pro

Apicius

Papyrus

Provincia

incia tanti, idest provincia tanti vendit agros et latifundia, quanti Crispinus emit piscem. Sed Apulia longe etiam maiores agros vendit, ut sit sensus. In provincia hoc est extra Italiam tanti enes agros quanti emit pisce Crispinus, sed in Italia longe etiam maiores emas. Nam provincia (ut in prima satyra exposuimus) proprietur extra Italiam, quasi procul victa que procuratorem accipiebat, Plinius de Gallia Narbonensi loquens. Italia verus quod provincia Et Plinius. Insuper in epistolis provincialis est an. Italicus. Quales tunc epi

las argumentum a minori ad maius. Si Crispinus inquit Domitiani scurra ausus est tanti sibi piscem emere, quid putemus factum ab ipso imperatore in paradisi coenis, si quod poeta sensum in reprehensionem gulae Domitiani descendit. Induperatorem, pro imperatorem, sic alibi, et barbarus induperator, hocq. ideo fit quia imperator stare non potest in versu ex ametro nec pentametro. Tot festertia, hinc apparet festertium fuisse summum. Partem, expositio est, idest que festertia fuisse minima pars coene vel modice ipsius imperatoris. De margine, de extremitate, non precioso huius obsonii imperatoris, sed de exterioribus et vilioribus tantum, ut ostendat, quantus fuerit principis luxus in coenis. Scurra, idest

perator stare non potest in versu ex ametro nec pentametro. Tot festertia, hinc apparet festertium fuisse summum. Partem, expositio est, idest que festertia fuisse minima pars coene vel modice ipsius imperatoris. De margine, de extremitate, non precioso huius obsonii imperatoris, sed de exterioribus et vilioribus tantum, ut ostendat, quantus fuerit principis luxus in coenis. Scurra, idest Crispinus, quem in contemptum scurram autem appellat. Est autem Scurra qui in gratiam potentum risum capiat ab auditoribus non ser

nata dignitate personae greci βομολοχος appellant. Purpureus, propter id Crispinus Tyrias humero reuocante lacernas. Purpureum autem dixit pro purpurato, dicimus enim purpureum pannum, purpurea vestem a colore, purpuratum vero hominem purpurea veste indutum. Palati, pro palatii, sicut ante spoliis affectare palati, quod ad palatium refectas non placet, ostendit enim Crispinum ut viliissimum hominem officio scurrae fungi. Ructaret, inuidiose, hoc est comederet. Iam princeps equitum, ad censum enim equestrem. Indulgentia Domitiani pergenerat. Municipis, conterraneos, idest egyptios. De munice dictum est ante, et municipalis hareng. De merce fracta, non integra, sed quos minutatim venderet more viliissimi coetarii. Siluros, siluri pisces in Nilo tantum natant et in nilide lacu, iuxta montem inferioris maritimi. Plinius. Incipe Calliope, in irrisum Domitiani inuocat musas, ut qui auxilio diuino egeat ad exprimendam piscis magnitudinem, quum a poetis non sint inuocanda nomina nisi occurrente aliqua difficili et grandi materia, Calliope, que bona vox in Callio interpretatur καλλιων enim bonum, ων vero vocem si pergnificat. Licet hic considerare. Antipophora est, posuit enim dicere musas nolimus in hac ficta tempus attendere, et ipse respondeat, potestis profecto hic sedere et immorari. Nam cantandum non est, idest non est more vatium fingendum aliquid. Res enim vera agitur. Pierides a pieria rupe thesalie que est eis consecrata, unde sic Strabo libro. x. Nam pieria et olympus et pimplia et libetum quondam loca fuisse Thracie, ubi musas excultas fuerunt. Dixisse puellas, quod appellauerim puellas hoc mihi apud vos presit. Nam poete quasi blandientes musas appellat modo puellas modo nymphas hoc est sponsas Virgi. Nympha noster amor libetides enim sponsam significat.

Quum

Quum iam, quum imperaret inquit Domitianus crudelissimus accidit ut rhombus mare magnitudinis capus fuerit in sinu adriatico iuxta Anthonem, hinc planissime constat Iuxenalem Satyras suas non scripsisse sub Domitiano qui iam mortuus erat. Laceraret flauius orbem, ostendit poeta Domitianum eo ciu

Cum iam semianimum laceraret flauius orbem Vltimus, et caluo feriret Roma Neroni Incidit adriaci spacium admirabile rhombi Ante domum veneris, qua Dorica sustinet Anchora Implevitq. sinus, neque enim minor hserat illis, Quos operit glacies inopica, ruptaq. tandem Solibus effundit torpentis ad hostia ponti Desidia tardos, et longo frigore pingues. Destinatus hoc monstrum cymbae liniq. magister Pontifici summo, quis enim proponere talem Aut emere auderet, cum plena et littora multo Delatore forent, dispersi protinus alge Inquisitores agerent cum remigendo, Non dubitaturi fugitiuum dicere piscem

Rhombus

Anchona

clusum complectente portum. Sinus, ipsa retina. Illis, conuerge cum minor, ut sit sensus. Rhombus non erat magnitudine inferior illis, scilicet Rhombus, aut alius piscibus, qui ad meoticam paludem nutriuntur. Nam (ut scribit Plinius) pisces in meotica palude conglaciata per hiemem fuerunt pingues, qua resoluta in portum exeunt. Meotica, meotis palus est, quam efficit Tanais, ea in pontum effunditur, auctores Plinius et Melas alii geographi. Rupta solibus, id est ostia no calore resoluta. Ad ostia, ostia appellamus fluminum exitus, unde dicimus ostia. Nili et ostia Tyberina quum in mare intrant, ostia autem ponti, idest ad ostia ipsius paludis que exeunt in pontum. Torpentis, frigore conglaciati. Desidia tardos, longa mora factos signes. Destinatus, destinare est statueret, ut Imperator gravi supplicio affecit milites, qui destinato die non affuissent, idest constituto. Destinare item deliberare et quasi mente agitare, ut hoc loco, ut sit destinatus, idest deliberatus subaudi mittere. Tranquillus in Iulio Cesare. Iam de ordinanda instruendaq. vixit. Item de tuendo ampliandoque Imperio plura ac maiora in dies destinabat. Dicimus etiam lapides destinatos templo Martis. Hoc est iam paratos ad templum martis. Hoc monstrum, hunc monstruosum pisce. Magister, idest piscator. Cymba, nauicula est piscatoria. Lini, idest retis quod ex lino fiat. Pontifici summo, hoc est Domitiano que Ironicos pontificem summum appellat, hocque ex historia. Nam is ut docet Plinius in epistola ad Cornelium Minucianum, quum Corneliam Maximillam virginem vestalem incesstam vixam de fodere cuperet, ut seculum suum eiusmodi exemplis illustraret, i viliam albanam reliquos pontifices conuocauit. Et summi pontificis iure eam abiecit et inauditam damnauit. Nam virginum vestalium punitores ut scribit Dionysius sunt pontifices. Domitianus ergo tanquam pontifex eam damnauit. Pontifices dicuntur a poie et facio. Nam ab his subiciis est factus primum et restitutus sepe. Proponere, venum exponere. Qui pena, ratio est quare nemo auderet nec vendere nec emere, quia ubi que sunt delatores. Et littora, idest etiam littora nedum alias urbis loca. Inquisitores alge, i. maris in cuius littoribus multa alga passim eiecta est. Alga, est herba marina que ex profundo eicitur. Agerent, accurreret piscatorem quod piscem esset ex piscatu elapsam ex vinaris Cesariis. Vinaria sunt ut diximus supra, ubi continent vel aues vel pisces vel fere que duntaxat ad victum spectant. Nam Romani habebant ubi pisces inclusos pascebant. Plinius de manu pascentis pisces in pluribus quodam Cesariis villis, lege et Macrobius apud quem multa de vinaris et saginandis piscibus reperiuntur.

Meotis

Ostia

Destinatus

Cymba

Pontifex

Alga

Cæsar, Domitiani. Si quid palphurio, sensus est
toro, quicquid ex mari est pulchrum et preciosum, id oë
fisci idest imperatoris si credimus palphurio et armillato
qui in gratiam imperatoris per calumnias et sacrilegas in-
terpretationes multa fisco vindicabant. Fuit aut palphu-
rius fura et auctor est probus confidaris viri filius sub
Nerone luctatus est cum
virgine lacedæmonia in
agone, postea a Vespas-
iano summotus et Se-
natu transiit ad Stoicā
sectam, in qua cum elo-
quentia pcelleret Do-
mitiano familiaritate co-
iunctus, delatione acer-
bissime exercuit. De
quo ita meminit Tran-
quillus in Domitiano.
Sed ei capitolino etiā
cunctis ingenti cōser-
uā pcatēs ut palphuriū
fura refutaret pulsū
olim senatus actum de
oratoribus coronatum nullo rōso dignatus tacere tū
modo iussit voce pconis.

Armil-
lati.Armil-
lum
Fiscus
Confi-
scareSporte
Sportu-
leSportel-
leSacci
Saccili
SaccelliCrume-
neMāsse
Māsi-
spiaFisci
FiscineFiscell-
eSparta
PrinaAutu-
nus

Depastumq; diu vinaria Cæsar, inde
Elapsum veterem ad dominum debere reuerti.
Siquid palphurio, si credimus armillato
Quicquid cōspiciū, pulchrumq; ex equore toto ē
Res fisci est vbiūq; natat, donabitur ergo
Ne pereat, iam letifero cedente pruinis
Autumno, iam quartanam sperantibus egris
Stridebat deformis hyems, prædantq; recentem
Sernabat, tamen hic propat velut virgeat auster
Vtq; lacus siberant, vbi quāquam diruta sernat.

mortalibus pernicioso, solet enim Annumus propter
temporum mutationes esse gravis et pestilens, tunc eni
ventus auster fiat quo maxime morbi generant, unde
est illud Horatii, Frustra per autumnos nocentem Cor-
pori metuemus austru. Idem alibi, P omifero grane
tempus anno. Iam quartanam, in fine enim autu-

ni solent febres tertiane
in quartanas mutari.

Sperantibus, declama-
tio per contrarium, idest
timenibus Virgi. Nūc
ego si potui tantum spe-
rare dolorem. De for-
mis, appellatur a poetis
hyems de formis, q oia
frigore et nivibus defor-
mia videantur. Au-
ster, nā ut diximus eo
fiante vt docet Plinius
obsonia corrumptur.
Horatius, at vos presen-
tes austri coquite horū
obsonia, est autem ven-

tus qui a meridie fiat qui græce notus dicitur αὐστρὸς Notus
vortis oō, idest ab humiditate. Vtq; lacus siberant,
aut ita dictum est, sicut illud apud Cæsarem in tertio
cōmentario. Quod hyems siberat hoc fa. ere neglexe-
runt, aut hypallage est, idest postq piscator lacibus sub-
erat qui Albani vocatur. Nam Alba auctore Diony-
sio inter montem excelsum atq; lacum magnū et pro
fundum extructa est etque distans ab vtriusq; biq; erat
tanq; muri vix expugnabilem eam reddentes. De lacu
sic Cicero in primo de diuinatione. Quid q; in annali-
bus habemus venienti bello quum lacus albanus præ-
ter modum creuisset, quendam ad nos hominem no-
bilem profugisse. Eius etiam meminit Valerius in pri-
mo. Subito lacus albanus solitum stagni modum ex-
cessit. De Lacibus albanis sic etiam meminit Horati-
us Albanos prope te lacus ponet marmoream sub tra-
becypria. Vnde fit vt putem apud Virgilium, in se-
prio mendū esse, vbi ostendit Nisum et Euryali per-
acta multoz cede in castis Rutuloz peruenisse ad lo-
cos qui Albani sunt dicti, ita vt ad lacus Albanos nō
locos legendū contenderim. Ignem troianum, idest
colitrus veste in cuius templo perpetuus ignis aduer-
sabat a sacris virginibus. Troianum. Nā id institu-
tum seruandi ignis initium habuit a Troianis quum
in Italiam Aeneas penates vexisset et ignē eternū ve-
sset, vnde Virgi. Sacra suosq; tibi cōmedat Troia pena-
tes. Hos cape fatoz comites. Idē alibi, vestiq; potentem
A eternūq; adiut effert penetrantibus ignē. Papini. An-
tacita vigilet face troicus ignis. Pontifex maximus cu-
stos erat virginū vestalium quæ custodiūt ignē perpe-
tuū vt scribit Plutar. Vnde et Papini. loquēs de præ-
docete neapolis, sic inq; Sub te Dardanius facis explora-
tor optē. Nā Fax sine ignis cinere optus sernabat. Quæ
vero deā colebat virginē quattuor a principio erat eli-
gentibus eas regibus ad ea quæ cōstituerat Numa legi-
tima, postea aut ppter multitudinē sacroz ministe-
rioz quæ perficiunt sex facte sunt apud deā vii m agē-
tes. Vnde scribit Tranquillus testamentū Augusti apud
sex virginē vestales depositū fuisse. Triginti annos ne-
cesse est eas manere intactas et castas sacrificia pagentes
ex lege, quo in tempore opus est eas decē annis discere,
decem

Lacus
Virgi.Lacus
Virgi.Ignis
troianus

decem sacra perficere, decem vltimis alias edocere, Le-
ge Dionysium libro. Lotos antiquissima arbor fuit in
vrbe quæ capillata dicebat, ad quā virginum vestaliū
capillus deferrebat. Pl. lib. xvi. capi. vltimo. Vestam
minorem, ad differentia templi, quod Romæ ab Nū-
ma Pompilio extructum fuerat nouum et rotundum
et maius vt scribit Pla-
tarchus in vita Nume.

Alba diruta, nā post
supplicium sumptū de
Metio Sufficio Alba
no, duce alba iperate
Tullo Hostilio diruta
ē. Tēplis tñ deū vt scri-
bit Livius (ita enī edi-
ctum ab rege fuerat) te-
peratum est albanis in
vrbe Romam admissis
mon, Celius inhabi-
tandus traditus est, sicq;
Albe ruinis duplicatus
est numerus ciuiū. Al-
bam auctore Dionysio
condidit Ascanius fili-
us Aeneæ. Annos dura-
uit postq cōdita est quā-
getus minus tredecim.

Alba
Vaine

Alba, describit autē
locum vbi Domitianus quottannis in albano quāqua-
tria Mineræ celebrabat cū collegiū instituerat sa-
cerdotum. Valer. i. postea a voluendo q; in cardinibus
voluantur Propertius de templo Apollinis palatini.
Et valer libyci nobile dentis opus. Patres. i. senatores
qui in Albano erant cum imperatore. Ad atridem,
ad Domitianum, nam vt Agamennon omnium græ-
coz ducem voluit imperator appellari. Ita Domina-
nus non solum dux ducum et princeps principū, sed et
deus, aut appellauit atridē a crudelitate vt quando Ne-
ronem etiam dixerit, ostēdat in omnibus Neroni simi-
lem fuisse vt sit Itur ad Atridem. i. ad Nerōem aliez,
qui matrem suam interemit Agrippinam, sicut Ore-
stes atrei nepos et Agamēnonis filius matrem suā Cly-
temnestram. Tunc picens. i. piscator de piceno agro
qui rhombum ceperat, aut reuera nomen est propriū
sicut apud Marti. scribit in aduersa picens epigramata
obarta. Maiora. i. preciosa q; priuato conueniant ho-
mini, quasi dicat digna tantum principibus. Iste di-
es agatur genialis, hic dies celebratur summa cum vo-
luptate. Nam tunc genio operam dare dicimur quum
animi relaxatiōem sequimur. Persius indulge genio,
carpamus dulcia nostrū est quod viuimus. Laxare
stomachum, hoc dictum est per irrationem a poeta in
exprobrationem gulle, vt sit stomachum tuū extende
atq; imple, nam quæ implentur, laxantur, et extendunt.

Sagis
Sagia

Saginis. i. pisce saginato, nam saginoidem est quod
pinguefacio, vnde Sagina pro pinguitudine accipitur
Sernatum in tua secula, aperta et manifesta adulatio
quæ oibus fere grata esse cōuenit. Vnde Seneca ad Lu-
ciliū. Quicquid in nos adulatio sine pudore conges-
sit, tanq; debitum prehendimus, optimos nos esse sapi-
entissimos affirmatibus assemitur, quū sciamus illos
multa metiri adeo quoz indulgemus nobis vt lauda-
ri velimus in id cui contraria tam maxime facimus.
Mississimum ille se ipsis in suppliciis audit in rapinis li-

beralissimum, in ebrietatibus ac libidinibus tempera-
tissimum. Sequitur itaq; vt ideo mutari nolimus, quā-
nos optimos esse credimus. Quid apertius? ista adu-
latione. Surgebant crisse, translatio a gallis sumpta q;
bus crisse erigunt, quod alacritatis est indicium, idest Do-
mitianus licet cognosceret manifestam esse adulationē

mira tñ afficiebatur le-
ticia, et sibi placebat ta-
lia audiendo. Nihil
est, valde enim aures
principū adulatioibus
delectant. Vnde Alexā-
der Macedo pdicanti-
bus se Ionis esse filium
aliquando credit ita
vt quū in India vul-
nus accepisset, magnū
q; sentiret dolorē. Oēs i
quū iurant me esse ipsi-
us filium, sed vulnus hoc
hominem esse me cla-
mat. Quū laudat di-
is equa potestas, ex hi-
storia est. Nā tantū fuit
soliditatis et arrogantie
vt quon audiret se
nominari deum, per li-
bellum statim edixerit

ne alia pstatione appellaretur, vnde Martialis in quin-
to. Edictum domini deiq; nostri. Et ipse Domitianus
quum procurator suoz nomine formale dēdaret epi-
stolā sic cepit. Dominus et deus noster sic fieri iubet.
Vnde institutum post hac vt ne scripto quidem ac ser-
mone cuiusq; appellaret aliter. Sed deerat, in iurilio-
nem principis hoc fingit poeta eius luxum et gulā no-
tans. Deerat. i. tantus erat piscis vt nulla extaret pati-
na quæ eum coquendum integrum caperet. Pallor. i.
timor ab eo quod pcedit id quod sequit. Nam timore
pallor sequitur. Multi enim ob principis crudelitatem
pallebant, vnde ita scribit Cor. Tacitus in vita Iulii
agricolæ, vt ante diximus precipua sub Domitiano mi-
seria pars erat, videre et aspici, quū suspit i nostra sub
scriberentur, quum denotandis hominum palloribus
sufficeret seius ille vultus et rubor a quo se cōtra pido-
rem munebat. Amicitie magnæ. i. imperatoris, quā
et miseram appellat ab effectu q; infelices fierent qui eā
sequerent. Pegasus, iurisconsultus fuit celeberrimus
temporibus Vespasiani a quo et vrbi pfectus fuit vt Pō-
ponius in origine iuris est auctor. Vezū illum suspitio
quodā satyrico non pfectū vrbs sed villicū appellat i-
nuens vrbe Romā iam principū senicia ita deforma-
tam atq; desertā vt id potius rus q; vrbs videri qat. Vñ
bene subdit. An ne aliud tunc pfecti, quasi dicat nō
est miz me villicū appellas se Pegasus, quia tunc pfe-
cti aliud nihil erant q; villici, quasi non ciuitatis q; iā
nulla erat, sed rus pfecti, qui pprie villici appellant.
Nā Romani inter feros rei rusticæ destinatos villicis
appellabant qui totius villæ curā gererent totiq; fami-
lie imperarent. Bubulcos vero quibus cura esset arandi
et serendi. Mediastrinos vero qui reliqua rus opera per-
agerent, vt pote qui scrobes effoderēt, fossas purgaret,
fuges legerent et reliqua id genus opera rustica. Lege
Columellā, pfectura aut vrbs omnia oīno sibi crimina

vendicant nec tantum ea que inter urbem admittuntur vix ea quod extra urbem intra Italiam. Lege inrisconsultum lib. i. digesto. oixovo μος autem tam pecunie q. frugum et omnium que dominus possidet dispensator est. Abolla, de abolla dictum in tertia Satyra. Liburno, id est sermo Nomenclatore qui in sena

tum patres vocaret nam ut diximus an ex liburnia serui procere stabant mittebant et proinde dominis grati, supius. Et ingenti caret super ora liburno. Iam ser det. imperator. An ne aliud tunc pfectis. subandi erant q. villici

Quos scilicet pfecti etorum. Optimus. s. erat. Interpres legum, id est ipse Pegasus legum peritus et iuris optimus et sanctissimus erat. Tractanda inermi iusticia, et si inquit sanctissimi moribus tamen sequitiam Imperatoris verius putabat non omnia sibi agenda ut iusticia postulabat, sed ad nutum et voluntatem principis omnia esse moderanda, sic moraliter docet principes assentatoribus delectari assentatores, eis semper pfectos esse qui ex istis factos reddunt homines, ergo iusticia inermis id est debili et modica. Venit et crispus, hic est ille Vibius Crispus Orator qui ut scribit Quintilianus delectationi natus cuidam auctore Tranquillo interroganti esset ne quis inuis cu. Celare Domitiano non absurderespondit. Ne musca quidem, unde poeta incundam senectutem appellat q. faciens esset. Consequenter. Domitianus inuis principis sui quotidie sibi horarium summere, nec quicquam amplius q. muscas capere, ac stilo peracuo cōfigere. Maria ac terras, sensus est. Crispus moribus principis se optime accommodabat, ut p omnia assentaretur. Sed nemo unquam utilior comes Imperatori fuisse totum orbem regenti, si ei licuisset per sequitiam principis omnia libere loqui, legendumq. est cum interrogatione. Illa clade et peste, hoc est Domitiano qui communis erat quedam omnium perniciēs. Dāmare sequitiam, id est scelera hominum, aut quod magis placet libere accusare et conarguere. Sequitiam principis, qui more sensissimū tyranni vix audire nolebat, unde sequitur. sed quid violentius auge tyranni. Cū quo de pluviiis, sensus est. Imminetbat mortis periculi amico, siquid forte locutus de rebus icentis aliquid dixisset, quod eius voluntati fuisse aduersum. Fama mors pendebat, in ambiguo erat veluti sunt res pendule in ambiguo, ne cadant. Ille, Crispus. Contra torrentem. Illi dicuntur contra torrentem niti qui contendunt eos vincere quos nequeunt, est autem metaphorā proverbialis ab iis qui contra torrentem nature

Pallor amicitie, primus clamante liburno
Currite iam sedis, rapta properabat abolla
Pegasus, attonitē positus modo villicus urbi.
An ne aliud tunc pfectis, quorū optimus atq.
Interpres legum sanctissimus, omnia quāquam
Temporibus diris tractanda putabat inermi
Iustitia, venit et crispus incunda senectus,
Cuius erant mores, qualis facundia, mite
Ingenium maria ac terras, populosq. regenti
Quis comes utilior, si clade et peste sub illa
Sequitiam damnare, et honestum ferre liceret
Consilium, sed quid violentius auge tyranni
Cum quo de pluviiis, aut estibus, aut nymbo
Vere locuturi fuisse pendebat amici.
Ille igitur nunquam direxit brachia contra
Torrentem, nec cinis erat, qui libera posset
Verba animi proferre, et vitam impendere vero,
Sic multas hyemes, atq. octogesima vidit
Solstitia, his armis illa quoq. tutus in aula
Progenies eiusdem properabat acilius sui
Cum invene indigno, que mors tā signa maneret

nituntur, nam torrens magno impetu fecti consuevit, hoc est nunquam Imperatoris voluntati refragatus est. Nec cinis erat, efferam Domitiani crudelitate ostendit quum nemo esset qui libere loqui aude- ret. Sic, id est per hanc ingenii comitatem. Octogesima solstitia, id est octoginta annos, quibus in aula principum et veris solstitiis.

Nam et si in anno du-
plex est solstitium, bini-
male et estivum, quon-
tam absolute ponitur,
pro estivo tantum intel-
ligimus, ergo quot sol-
sticia dicimus totidem
annos intelligimus. Vñ
Virg. Humida solsti-
cia atq. hyemes optate
serenas Agricole, hic n.
intelligimus de solsti-
cio estivo. Sic etiam apud
Columellam. Sūt que
dam loca que solstitius
minus conalescunt,
sed frigoribus hyemis
intolerabiliter horrent,
ita ut semper solstitium
absolute positum esti-
vum intelligatur. Con-
tra vero biennale sol-
stitium non dicimus
absolute, sed semper sol-
stium biennale. Est
autem solstitium esti-
vum, viii. kalendas Iu-
lii die, quo tempore so-
l meare ad infiores sol-

incipit circulos de eo sic Plini. lib. xviii. capite. xxvii. Iulii vero longissima dies totius anni et nos brevissi-
ma solstitium consuevit. Hiemale vero. viii. Kalen-
das Ianuarias die, quo tempore sol aliores incipit cir-
culos petere, dictum autem solstium quasi solis sta-
tio. Tunc enim sol stare videtur. His a. mis, sensus
hic est et ordo. Acilius eiusdem qui properabat, proxi-
mus, id est secūdos post Crispum, tutus in illa aula his
armis, id est pari arte et paribus moribus et assentationi-
bus. Hic est ille Acilius glabrio quem postea ut scribit
Tranquillus supplicio ffectit vna cum Iuliano et
orfito quasi molitores novarum rerum, fuit etiam iis-
dem teporibus Acilius Rufus vir consularis, de quo
Plinius in epistola ad Ursam. Cēpit Acilius Rufus
consularis designatus inquisitionem bithynis dadam.

Ille aula, tam sequi principis, est autem Aula sedes et
domicilium imperatoris et tyranni, unde fit auclis, q.
in Aula versatur, et tyranni est cōubernalis. Cum
Invene indigno, aliqui de Eluidio filio Eluidii, quem
Domitianus interemit putant intelligendum q. quasi
scenico exodio sub persona paridis et Oenones diuor-
tium suum cum vxore tractasset, sed quum plurimos
interemerit, nulla extat historia quis fuerit inuenis qui
cum Acilio pperabat. Fefinata, in iuuenibus mor-
tem acerbam et fefinata appellare solemus quasi que
ante tempus fefinet. Unde fefinata legendum est non
autem destinata, versus enim nō staret. I enim brevis
est in destinata, recte autem poeta mortem ut dixi fe-
stinatam

stinatam appellat que iuuenem opprimat, quasi que
celerius festinet q. conueniat. Gladiis domini, Domi-
tiani. Sed olim. i. superioribus teporibus quibus Do-
mitianus imperabat. Hincq. apparet Iuuenalem Saty-
ras suas non scripsisse sub Domitiano. Sensus est. Tam
multos inquit Domitianus efferata quadam crudeli-
tate cines interemit, ut

in prodigio haberetur
si quem in urbe offen-
deres senem nobilem et
Patricium. Prodigium
autem dicitur auctore
Festo velut prodicium
q. p. dicat. Unde et Ci-
cero libro. ii. de natura
deorum ait, offeta, mō-
stra, portēta et prodigia
dicta q. ostendant, mō-
strent portendant predi-
cant. Unde fit ut ma-
lim, quum igitur inge-
impator in nobilitate
tā atrocior seiret (nā ut scri. Ensebins multos in exle-
lium ex nobilibus misit et occidit) maluerim fratercu-
lus esse gigantum qui terre filii fuerunt, id est ignobilis
et obscurus q. Patricius et nobilis. Nam qui obscuro ge-
nere essent orti, quasi quorum parentes ignorarentur,
filii terre appellari consueverunt quare Lactantius Fir-
mianus libro primo diuinarum institutionum, sic in-
quit. Minutius filix in eo libro qui Octavianus inscribi-
tur sic est argumentatus Saturnum quum fugatus eet
a filio in Italiā, venisset celi filium dictum, q. solea-
mus eos quos virtutes miremur aut eos qui repēne
aduenerint de celo cecidisse dicere, terre autem eos esse
filios, qui ignotis parentibus sint nati. Unde et Tertul-
lianus in Apologico de Saturno loquens sic scribit.
Dictus autem terre et celi filius, quia ignoti vel inopi-
nato apparentes de celo superuenisse dicuntur, ut terre
filios vulgus vocat quorum genus incertum est. Cice-
ro ad Atticum primo libro. Sed hec ad te scribam ali-
as subtilis. Nā neq. adhuc satis mihi nota sunt et huic
terre filio nescio cui comittere epistolam tātis de rebus
non audeo. Fraterculus, satis lepide se fraterculum et
non fratrem dicit, ut pote q. sentiat tantē moli gigan-
tem se parem non esse. Gigantum, gigantes ut fabu-
losa prodidit antiquitas, ex imis terre visceribus nati
sunt inhumanissimo corpore qui quum conati essent e
sede celesti deos deurbare, tam acriter vring, pugna-
tum est ut dii in egyptum vsq. fugati sint, qui demū
parta victoria gigantes perdidit. Berossus vero Ba-
bylonicus historiam persequens scribit in Syria circa
lybanum fuisse Enos urbem maximam gigantum,
qui vniuersi orbis dominabantur ab occasu solis ad or-
tum. Hi vastitate corporis ac robore cōfisi inuentis ar-
mis omnes opprimebant, libidiniq. inferiētes inue-
nerunt passiones et in st. inuenta musica et omnes deli-
cias. Manducabant homines et procurabant abortus, in
eduliumq. preparabant et commiscebantur matribus,
filialisq. sonibus masculis et brutis, et nihil erat scele-
ris quod non admitterent contemptores religionis et
deorum, unde et Micro. li. primo Satyr. gentem quā-
dam impiam vocat, deos negantem, et ideo existima-
tam deos pelle et de celesti sede voluisse, horum pedes
in draconum volumina desinebant, quod significat

Et domini gladiis tam festinata, sed olim
Prodigio par est in nobilitate senectus.
Unde fit ut malim fraterculus esse gigantum.
Prospit ergo nihil misero, quod cominus vrsos
Figebant numidas albana nudus harena
Venator, quis enim iam non intelligat artes
Patricias, quis priscum illud miretur acumen
Brute tuum, facile est barbato imponere regi.
Nec melior vultu quāvis ignobilis ibat

nihil eos rectum nihil superum cogitas, totius vite eo-
rum gressu atq. processu in inferna mergente. Pro-
spit ergo, putabat inquit se per studiū venationis thea-
tralis quo et ipse imperator maxime delectabatur posse
sequitiam eius effugere, ac proinde feras in harena con-
ficebat ut placeret simulq. se ipsam fatuam ostende-
bat, q. p. g. et nudus idē
efficeret, sed nihil inq.
ei hoc profuit, quia ta-
les artes iam non erat
Imperator. In Al-
bana harena, nam et in
Albano, ubi quotian-
tis quinquaginta Mi-
nerne celebrabat, feras
conficiendas exhibuit.
ipseq. centenas varii ge-
neris confecit auctor Nume
Tranquillus. Numidia
midas, lybicos. Nam
Numidia pars est Afri-
ce Imperio Masinise

clara, dicta Numidia a pascuorum fertilitate, nam vo-
μος pascua, sive pabulum significat, o. igitur conuer-
sa in. v. fit Numidia. Inde Virg. ferores mittebantur.
Plini libro. iiii. sic inquit Annalibus notatum est Do-
mitium Aenobarbion edilem curulem Vrsos Numi-
dicos centum et totidem venatores Aethiops in circo
exhibuisse. Miror adiectum Numidicos fuisse, quum
in Africa Vrsos non gigni constet. Et miror Plinium
negare Vrsos gigni in Africa, cum ceteri scriptores na-
sci affirment Solinus. Numidici vrsi forma ceteris pre-
stant. Mortia. Et freno libyci domantur vrsi. Virg. li-
bro quinto. Horridus in iaculis et pelle lybisidis vrsus.
Idem lib. viii. Effultum spoliis et pelle lybisidis vrsus.
Nudus, depositis vestibus ut esset expeditior et qui
si per quandam stulticiam, quis iam non est inquit
opus his artibus principem seduci, qui simulatam no-
bilitatem nescit stulticiam. Brute, Brutus ut auctor
li. vii. Tarquinius superbi sequitiam vitaret quum ab eo
omnem nobilitatis indolem exciperi interq. ceteros etiā
fratrem suum qui vegetioris ingenii erat interfectum
animaduertit, obitū se cordis esse simulavit, eaq. fal-
lacia maximas virtutes suas texit. Aut ergo poeta Ru-
di illa etate facile potuisset Brute principes decipere. Sed
nunc inquit nemo esset qui artes illas tras non nosce-
ret. Acumen priscum, hoc est prudentiam et sagaci-
tatem illam priscam, id est qua priscis vrsi fuisse tem-
poribus. Imponere, seducere. Nam impono quum
datino tantum imgitur efficiturq. neutrum idem est
quod seduco et decipio. Seneca ad Lucilium. Oculis
nostris imponimus, id est oculos nostros decipimus.
Plin. li. i. sola ad Proculum. Si modo mihi non im-
posuit recitatio tua, leges enim suavisissime et peritissime,
inde fit etiam impostura, id est deceptio. Regi, Tar-
quinio superbo. Barbato. Nam Romani quadrin-
gentis et quadraginta quattuor annis inonfi fuerunt
quum tonsores non haberent, eos postea Titinius Me-
na ex Sicilia in urbem adduxit. Olim Tonsores non
fuisse significant antiquorum statue q. pleraq. habent
capillū et barbā magnā, auctor Varro lib. ii. de re rusti-
ca. Nec melior, nec leior, sed pari tristitia. Quāvis
ignobilis, hinc offendit nimiam Domitiani crudelita-
tem, qui in oēs pariter seiret, tam nobiles q. plebeios.

Impo-
nere

Impo-
stura

Rubrius. Hic rubrius temporibus fuit Domitiani, ut ipse ostendit poeta, sed historia minime est nota quo reus fuerit offensae veteris et tacendae. Itaque de hoc adhuc quædam censio, quæ aut ab aliis affertur ex testimonio Taciti de Rubrio Gallo, alioque Rubrio qui in coniuratione pisoniana dephesus est non placet, quæ ad rem poetæ minime sunt accommodata. Et tamen improbius, licet inquit Rubrius ignobilis esset et humili loco, tamen improbius fuit Nerone ipso, qui satyram scripsit in Quintianum appellatam, eam mollem et effeminatam, quam ipse esset cinctus. Nam nupsit Doryphoro seruo, ut scribit Tranquillus, sicut ipsi sporus. Tacitus eum appellat Pythagoram, quem Tranquillus Doryphorus, ea forte ratione a Tranquillo Doryphorus appellatur, quæ proprio nomine dicit Tacitus, quæ satelles fuerit Domitiani, nam quæ dicitur Doryphorus satellitem ab hasta ferenda, quæ Doryphorus vocabulo nominatur. Quod autem Nero in Quintianum scripsit, sic perdidit Tacitus, Quintianus molli corpore infans, et a Nerone probro carmine diffamatus contumelias vitium ibat. Ergo cynædo scribente satyram. Nerone qui carmen probrosum scripsit in Quintianum quæ et ipse esset cynædos, carmen etiā Elegiacum scripsit, Marti lib. ix. Ipse tuas etiam veritus Nero dicitur aures. Lascivum iuvenis quum tibi lussit opus. Scripsit etiam Iliada auctores Tranquillus Tacitus et Eusebius. Motani quoque veteres adest. De Curiatio montano intelligit, de quo multa apud Tacitum legunt cum vilem fuisse causidicum ostendit in xi. satyram. Dic tibi qui sis Orator vehementer an Curtius an mattho. Dicitur autem Satyrice quoque, venter adest, ut ostendat hominem corpulentum fuisse, et epulis incertum, unde eum in sequentibus ostendit magnam edendi habuisse peritiam, quum ait nulli maior fuit usus edendi.

Abdomen
Summum
Amomum

Matutinum

Abdomine. Pli. lib. xi. cap. xxxvii. ut diximus in secunda satyra docet abdomen ab antiquis vocatum, quod nunc summen. Et Crispinus adest. Sudas Amomo Matutino. i. vnguento perfusus matutino. Est autem Amomum genus fruticis proveniens in Syria cuius vna in vnguente frutice venosa, palmi altitudine capitur, cum radice. Ex eo vnguentum fit preciosissimum, unde Pli. Omnia autem acutiora sunt costo amomo quæ maxime nares fiunt. Vnguento etiam quod dicebat regale inter alia adhibebat etiam amomum. Matutino, non placet ut exponas orientali sed quo mane vngere tur, matutinum autem dicimus a matuta dea. i. auro. Quantum vix redolent. Invidiose hoc dicit Crispinum quem ubique, ut luxuriosum et mollem lacerat. Duo corpora, nam mortuorum corpora perungebant. Pli. Vnguentorum quoque, honores ad mortuos pertinere coepit. Perfusus noster. Orsa iocunda dabit. Pompeius, subaudi a superioribus adest. Temporibus Domitiani, multi ut diximus quæstus causa ad delationem se contulerant. Inter quos et Pompeius. Sed quum temporibus Domitiani plures existerent eiusdem nominis. De Pompeio Ruffo possumus intelligere, de quo ita Pli. in epistola ad Cornelium Minutianum. Quinetiam duo consules Pompeius Ruffus et Libo fingi lesit nonba-

num testimonio, tanquam apud indicem sub Domitiano Salvi liberalis accusatoribus affuisset. Damnatus et in insulam relegatus est. Licet etiam (ut diximus in prima Satyra) intelligere de Pompeio Falcone, de quo idem Pli. Consulibus an existimete in tribunatu causas agere deceret. Aperire ingulos. Figurata locutio, id est ad

aperiendos ingulos. Inguli autem sunt Ingulae, utrumque, n. legitur apud pbatisimos auctores, sunt illa duo ossa quæ ab utroque humero transversa extenduntur supra summitatem pectoris ubi definit collum, et ubi coniunguntur veluti lacunam quadam

efficiunt, quæ quo maior est, eo excellentius in homine ingenium indicat. unde Zophyrus physognomon, quæ se profitebat hominum mores namque, ex corpore oculis, vultu fronte peroscere stupidum esse Socratem dixit, et bardum, quæ ingula concava non haberet, obstruitas eas partes et obturatas esse dicebat. Ibi locus est maxime cordi obnoxius. Lucanus. Ingulūq; senilem Confodiam hinc fit verbum. Ingulo quod non modo gladio, sed et morbo occidere significat. Celsus lib. iii. Nam quartana neminem ingulat. De ingulo ita scribit Celsus lib. viii. Ingulum vero si transversum fractum est, nonnunquam per se rursus recte coit, et nisi movet sanari sine iunctura potest. Nonnunquam vero, maximeque, ubi motum est elabit, frequenter id quod a pectore sub id quod ab humero est in posteriore partem inclinat. Et paulo infra A dextro vero ingulo si id fractum est ad alam sinistra, a sinistro ad dextram. De Ingulo, item sic Aristoteles lib. i. Communis colli et pectoris pars ingulum est. Ingula vero genere feminino signum celeste esse docet Varro in lingua latini, de quo meminit Plautus in Amphitruone. Neque ingula neque vesperugo. Tenui susuro minima delatorem, ut notet Domitianum qui minimam ob rem quocumque, accusante cives damnabat.

Meditatus plia villa, hoc est qui in aëno suo plia pertractaverat in villa sua. Aut qui exercebat plia in villa tentans quid posset efficere adversus hostem. Nam meditari accipit pro cogitare et mente pertractare, ut illud Oratii. Nescio quid meditans nugatur. Terentius. Meditata sunt mihi omnia mea incommoda. Item pro exercere, ut illud Quintiliani. Declamatio est forensis actio nunc meditatio, i. exercitatio. Pli. in panegyricis Traiani, quum in illa meditatione campe militibus turmis imperatorum pulcerem sudorem misceres, ubi accipit meditationem pro prolixiōne, et sic meditari pro prolixiōne. Sic Virgilius contra prolixiōne accepit pro meditari. Aut sparsit ad pugnam prolixiōne arena, i. premeditatur. Sic Cicero si mecum in hac prolixiōne nihil fueris, id est in hac premeditatione ceteraminis. Iosippus de bello Iudaico ait meditationes dici conflictus sine sanguine, prelia vero meditationes esse cum sanguine.

Et fuscus, subaudi adest. Est enim Comellius ille fuscus qui temporibus Domitiani priorane cohortis prefectus Bellum gessit adversus Dacos, a quibus in plio est occisus. Lege Tacitum. Martia, de eo ita scribit lib. vii. Ille sacri lateris custos martisq; togatus. Credita cui summi castra fuere ducis. Hic fuscus est fuscus licet hoc fortuna fateri. Non timet hostiles iam lapis iste minas Grande

Grande ingum Domita Dacus cervice recepit. Et famulum victrix possidet umbra nemus. Vulturbus. Bene autem vulturbus, cadavera. n. adeo anide sequitur, ut viduo ante aut biduo volare eo, ubi cadavera fuerant, tradant. Pli. lib. x. Prudens vengento. Vengentis et Catulli Mesalini ceci mentionem facit Pli. epistola ad Sempronium Ruffum. Sic

Et qui vulturbus servabat viscera daci
Fuscus marmorea meditatus prelia villa.
Et cum mortifero prudens veiento Catullo,
Qui nunquam vis flagrabat amore puellæ,
Grande est conspicuum nostro quoque tpe monstrum,
Cecus, adulator, dignusque a ponte satelles,
Dignus aricinos qui mendicaret ad axes,
Blanda que denere iactaret basia rhede.
Nemo magis rubrum stupuit, nam plurima dixit
In ignam conuersus, at illi dextra iacebat
Bellua, sic pugnas ciliis laudabat et istus,
Et pegma, et pueros inde ad velaria raptos.
Non cedit veiento, sed ut phanaticus oestro

illis in comune omnes super cenam loquebantur. Hinc ergo poeta mortiferum Catullum appellat et delatorem et nocentissimum hominem. Vengento autem appellat honorifice prudentem, neque, n. usque apparet eum fuisse malum, sed doctum et familiarem Neræ, est autem Fabricius ille vengento vir senatorius, de quo in sexta satyra intellexit poeta, ubi ostendit Hippam uxorem eius, relicto marito per impudiciam gladiatorem abeunte ab urbe in egyptum usque, fuisse secutam. Nunquam vis, ordo est, qui flagrabat amore puellæ nunquam vis, erat enim ut dictum est luminibus orbatum. Grande, expositio est. Satelles dignus, hoc est dignus qui ad potestatem mendicaret, in quibus solent confidentes pauperes stipem a transeuntibus petere. Seneca in sublicium potestatem me transiit, et inter Egenos abige, non ideo tamen me despiciam quod in illorum numero cōsederō, qui manum ad stipem porrigunt. Iuvenalis in sequentibus. Nulla crepido vacat nisi quod pons. Idem alibi inuitatus ad hunc aliquem de ponte negabat. Satelles, Ironice Satellitem quasi potestatem custodem appellavit, nam Satelles proprie est appellatur qui ad custodiam principis affluat. Unde Cecilius Ciprianus in epistola ad Donatū. Exigit potestas pariter de potentiore sublimitas scilicet Satellitem manu septus, et clausum ac prope lectum latius numero roso stipatore tuteatur. Aricinos. i. qui stipem peteret ab iis qui Ariciam vehunt. Nam Aricie quæ sita est in clivo in Appia via post albanam montem lucus fuit Dianæ quod Arhemisium appellare, quo magna populi lorum multitudo confluebat, propter quod mendici in eo clivo sedentes mendicabant. Rhede denere, eff. n. enim clius iuxta Ariciam. Martialis. Debet Aricino coniuncta recumbere clivo. Magis stupuit, quod ipse Catullus Mesalinus. Sic pugnas ciliis. Ciliis nomen fuit gladiatoris cuius pugnas simili adulatione laudabat. Et pegma. Pegmata Machinamenta erant lignea quæ in triumphorum pompa ferebant, eo artificio compacta, ut per se surgerent veluti ramos exerentia. Seneca ad Lucilium de artibus liberalibus. Ludicre sunt ar-

Satelles

Arhemisium

Pegma
Ludicre
Artem

tes quæ ad voluptatem aurium atque oculorum tendunt, his annumeres licet machinatores qui pegmata per se surgentia excogunt et tabulata tacite in sublime crescentia Maria. Et cresunt media pegmata celsa via. Iosephus item lib. vii. de triumpho Vespasiani et Tituli loquens sic scribit. Maxime autem erat stupor machinarum

quæ portabant, sine pegmatum fabricatio, per quorum magnitudine tumidum vultibus potentissimum occurrentes timebant, multa, n. in terrarum nidum quantum quæ surgebat, et magnificientia fabricæ cum admiratione delectabant. De quibus sic Claudia nus de consulari Marlii Theodosii, vel qui more animi sese iactantur in auras. Corporaque edificat celeri crescentia nexu. Quorum compositam puer augmentatus in artem. Emicet, et vultus plateæ vel curribus

heres. Pendula librato fugat vestigia saltu. Mobile per deribus descendat pegma reductis. Pegma autem dictio est græca quæ pagamentum significat αρωτορωττυ ειη quod est pangere. Et puer, i. laudabat residentes in pegmate. Inde rap. i. ex pegmate finitis ludis ablator aut raptos, mox stupratos. De quibus videt intellexisse. Dicitur Aug. lib. ii. sic dicens. Veniebamus nos etiam aliquando adolescentia ad spectacula ludibrii, sacri legiorum spectabamus arripitios, audiebamus symphoniacos ludos rursissimos, quæ diu deabusque exhibebant, ubi videt ut diximus per arripitios intellexisse pueros arreptos ad stupra. Ad velaria. Velaria loca erant ubi vela reponerant, quæ ad ornandum theatrum velatebant, n. sum nescius et velaria poni et pro ipsis verialia nisi mendum, est apud Papinium in Sylis libro. i. Iam velaria lineata pluebant. Nam illic in plerisque codicibus legitur Bellaria adorea pluebant. Non cedit veiento, id est in adulatione et piscis laudatione non cedit Mesalino, ac si dicat longe vehementius adulat. Ut phanaticus. Phanatici proprio epitheto dicebantur Phandores cybeles sine bellone qui veluti deum ne afflicti caput et comas rotabant iactabant, sicutaque, pedicebat. Lucanus in primo. Crinēq; rotantes sanguineū populi cecinerunt vicia galli. Quinilianus lib. ix. Iactare caput et comas rotare phanaticum est. Lapidius in Heliogabalio. Iactavit autem caput inter piscis phanaticos et genitalia sibi deninxit. Porphyrio ita scribit Oratium. Affirmat autem non magis matris magnæ aut Apollinis nomine instinctos furere quod eos qui iracundia sunt incitati. Horatius in poetica. Aut phanaticus error, et iracundia Diana. Idem Enthei etiam dicebant, quasi diuini et deo pleni. Papinius in Sylis. Eat Enthea vitis. Atque Hederis redimita cohors. Mart. Spadone quæ sis enira, tior fluxo. Et cōcubino mollior celeneo. Quem lectus vultu matris erubescit gallus. Nam sacerdotes Cybeles furere concepti in sacris vultu regerebant albam, quæ oli Cybele amauerat. De sacerdotibus Bellone sic, et Lactatius libro primo de institutione diuina.

Enthei

Percussus tuo oestro bellona. i. tuo furore correptus
Oestrum greci, ut autor est si stus, appellant furem
enim idem est quod insano. Vnde Oestrum
etiam accepere greci pro eo quem latini Asylum dixe-
re id est Tabanum. est enim genus violente musce que
in furem amentia agit. Virgilius in. iii. georgicorum
Est lutos filari circa illi
cibus, virentem Plu-
rimus Alburnum voli-
tans, cui nomen Asylo
Oestrum Romanum est. Oestru
Asylus grati vertere vocant.
Semper acerba sonans
quo tota exterrita silvis
Diffugiunt armenta,
Hic ergo Oestrum pro
furore poeta posuit. Sta-
tius lib. primo Theba-
dos. Tempus erit quum
laurogero tua fortiter o-
stro Facta canam. Idem
in Syluis de Genethlia
co Lucani. Docto pe-
ffore concitavit oestro,
Pli. lib. xi. capi. xvi. Na-
reatur aliquando in ex-
tremis fauis apes gran-
diores que ceteras fugat
Oestrus vocat hoc ma-
lum. Et idem capi. xx-
viii. eiusdem libri. Qui
busdam aculeus in ore, ut aryl o sine tabanum dici pla-
cet. Sene. ad Lucilium. Hunc quem greci oestron vo-
cant. peiora peragentem et totis salubus dissipatem asy-
lum nostri vocabant. quibus verbis ostendit vocabulum
Asylum interitusse, et oestron in usu remansisse. Bel-
lona, dea est belli. Sensit Apuleius in metamor. sua cy-
belen. Bellonam et isidem eandem esse deas, eosdemq. sa-
cerdotes qui suo more in earum sacris rem diuinam
faciebant. Nam gladiis humeros sibi et lacertos feriētes
et capitis agitatione discurrebant et veluti numine de-
assati agebantur. predecebatq. futura. Et bellona. vo-
catus est casus, ut sit ordo. Vento ut phanaticus
percussus tuo oestro o bellona diuinat. Diuinat. p-
dicit. est enim diuinare quod futurum sit predicere.
Regem aliquem capies. hic argumētatur diuinat. eū
capturum aliquem regem barbarum et peregrinum. ga-
piscis scit peregrinus et spinis armatus, ut reges caside
cristata armantur. Excidet de temone britanno. id est ca-
pictur in bello de curru deicient. Nam britanni cur-
ribus videntur in bello. ut autor est Cesar in Commen-
tariis. quos coninos autore Pomponio Mela vocabant
Lucanus. et docilis rector monstrati belga Conuini.
Quod britanni curribus in bello videntur indicant. et
Propertius sic. Hiberniq. get. pictoq. Britannia curru.
Et Cor. Tacitus in vita Agricole loquens de britanniis
Quod nationes et curru plectant. Armiragus. rex bri-
tannie. Sides metaphoricus appellat pinas. quum
fides dicantur pali. Hoc desitvnum fabricio ita in-
quit reliqua per assentationem predixit. ut aliud nihil
restaret q. ut commemoraret patriam piscis. et quot an-
nos esset natus. sicq. tantam assentationem apprehenso-
remq. eius subannat. Quidnam igitur censes ver-
ba sunt Iuuenalis. quid putas inquit decretu figisse de

per se coquendo. Conciditur verba persone introdu-
ctę respondentis. Absit ab illo. verba poetę recitan-
tis sententiam montani. Dedecus hoc. scilicet ut co-
cidatur. Testa patella fictilis in qua integer coqua-
tur. Tenui muro. que summe sit tenuitatis. laus est
figuli in conficiendis vasis ea ducere tenuia. Hiperboli-
cos murum appellavit.
quum Murus proprie
sit qui publica ambiat.
121 vt ciuitatem. Pares ve-
ro priuata. ut domos.
Orbem spaciosum. id
est que spaciosa sit ap-
prime capax. Debe-
tur promethens. inue-
niendus est inquit opti-
mus. prudens figulus.
qui singat patina. qua-
lis fuit promethens. qui
ex limo hominem fin-
xit inanimatum. et in-
sensibilem. sed beneficio
minerę in celum as-
sumptus ignem ex ra-
diis solis furatus ē eūq.
pectusculo hominis ap-
plicans animatum red-
didit. Higinius. Ovidi.
et Fulgentius. dictum
autem volvere prome-
them quasi προμηθε-
us quod nos latine providentiam dicimus. Sapien-
tia enim eloquentiaq. sua a bestiarum vita in civilem
homines transformavit. Argillam atq. rotam. Ar-
gilla genus est terre. vnde finguntur vasa. Rotam.
scilicet figuralem. Eam invenit Anacharsis scythes. si-
ue Choresbus Atheniensis, ut Plinius in. vii. et Laer-
tius Diogenes tradunt. Quamuis scribat Sene. ad Lu-
ciliū figuli rotam. apud Homerum inveniri. Sen-
tentia. scilicet Montani. Digna viro. ac si dicat talis
fuit sententia qualis vir. quasi qui cibis optime condi-
tis delectaretur. Corpulentum enim fuisse et magni ven-
tris superius offendimus. Noctesq. neronis. non est
inquit mirum si tam gravem tulit sententiam de co-
quendo pisce. quia callebat quid imperatores superio-
res. et presertim Domitius Nero facere consueverint in
parandis obsoniis. Nam Nero (ut autor est Tranquil-
lus) epulas e medio die ad mediam noctem protrabe-
bat. refectus sepe callidis piscinis ac tempore estivo ni-
natis. Aliamq. famem. id est quomodo novam alia
famem posset sibi excitare. quum ex nimia repletionē
cibi et potus stomachus arderet. ac si dicat nouerat de-
licatis pulmentariis lautioresq. apparatus ciborum sto-
machum refocillandum. Quum pulmo arderet. id
est nimia crapula ferueret. Falerno. vino campano
austero. Maior usus edendi. maior periti in ciboru
delectu. q. ipsi Montano. qui primo morsu callebat ex
quo littore mitterentur edicataq. fuisent ostrea.

Circeis. id est in campania iuxta circeos esset nata.
Circeis enim oppidum est Campanię. Oratius. Ostrea
circeis. Misens oritur echini. ordo autem est monta-
nus callebat deprehendere primo morsu an ostrea. na-
ta forent Circeis. an ad saxum lucinum. an edita es-
sent fundo tui. primo.

Ad saxum

Ad saxum lucinum. hoc ē in lacu lucino. nam il-
lic prima fuit ostrea comendatio. primusq. Sergius
Orata. ut scri. Pli. lib. ix. optimum sapore lucinis ad-
indicavit. alibi capta in lucinum aduehebant. ut illic
faginant. Idem Plinius auctor. Martialis. Ostrea Tu-
sumis stagno saturata lucino. Lacus autem Lucinus
in campania est. Sa-

xum. i. ruper lucinas.
Rutupino fundo. i.

Ex mari britannico. nā
ostrea britanica inueni-
ta fuit post lucina. Pli-
nius lib. ix. Nondū Bri-
tannica struebant litto-
ra. quā Orata Lucina
nobilitabat. Ex extre-
mis. n. maris tractibus
querebant pisces. Vñ
Vitelius in delatione
patine sue a Carpathio
vsq. fretu hispanię na-
uarchos ac Triremes pi-
sces conquisiuit. Sene-
ca. non est necesse per-
scrutari profundū. nec
strage animalium ven-

trem onerare. nec Conchylia vltimi maris ex ignoto
littore eruere. Rutupino. Rutupinum autem Britā-
nicum significat ab oppido littorali. quod docet Prolo-
meus lib. ii. vbi scribit Canticoz. urbem esse rutupias
Lucāns. At vaga quā testis rutupinae littora fruct.

Vnda Caledonios nescit turbata britannos. Ostrea.
piscis sunt concha inclusi. Ovi. lib. v. fastoz. Ostreaq.
in conchis tuta fuit suis. Echini. sunt Echini ex ge-
nere cācroz. in quibus spinę pro pedibus. Ingredi his
est in orbem volui. Echinus etiam caput pro theca illa
spinosa castaneaz. Echeneis vero piscis est parvus. quā
remora latini dixerunt. Naves velis plenis cunctes reti-
nere dicit. si carinis hęserit. auctor Plini. lib. ix. Lucius
Non puppim retinens euro tondente rudentes. In me-
diis echineis aquis. Semel aspecti. quem semel aspe-
xisset. Misso. pro dimisso. Concilio senatoribus.

Arce. Arcem albanam. bene autem arcem appellavit. Nā
ut auctor est Asconius. Arc dicitur vel sedes tyranni
vel editus in ciuitate et murator ad salutem ciuiū lo-
cus. Vnde Virg. Quo res summa loco panthi. quam
prehendimus arcem. Traxerat. hoc verbo ostendit
eos inuitos sequi imperatorem ob eius seuitiam. Se-
cessu. n. albanum maxime delectabat. Attonitos. anxi-
os et qui sibi timerent ob eius crudelitatem. Tanquā
de Cattis. legendum est de Cattis non getis. ad histori-
am. n. respicit. Nam de Cattis Dacisq. post varia proe-
lia duplicem triumphum egit. Tranquillus et Eusebi-
us auctores. Statius. lib. i. Sylvar. Das Cattis Dacisq.
fidem. Eutropius. de expeditionibus Domitiani sic scri-
bit. Expeditiones quatuor habuit. vnā aduersus Sa-
maras. alteram aduersus Catos. duas aduersus Dacos.
Sunt autem Cati. populi germanię Sycambri finiti-
mi qui indigentia laborant auctor est Strabo lib. vii.

Eos inchoare ab Hericino salu. scribit Tacitus. Sy-
cambri. germanię sunt populi inter rhenum et Albi-
flumen sui ad oceanum. de quibus multa Cesar in cō-
mentariis. et Tacitus in libro de situ germanię. Tor-
nis. terribilibus a terredo quasi teru. Epistola anxia.

hoc est que res afferat tristes et calamitosas. Penia p-
cipiti. hoc est que per anem esset allata. Nam quum ce-
leriter aliquid nunciandum esset. didicere antiqui an-
bus litteras alligare. quas volantes perferebant. Plini.
de Columbis sic scribit libro decimo. Quin internun-
cie in magnis rebus fuere. et epistolas annexas eaz. pedi-

bis obsidione mutine-
si in castra petulere. D.
Bruto mittente. Quid
vallum et vigilum oba-
sidio. atq. et retia anme
prenta profuere Anto-
nio. per celum eūtenū
cio. Atq. vti nam his
potius. vti nam inquit
tempora imperii sui poti-
us consumpsisset i his nu-
gis nec abstulisset no-
biles et illustres ciues.

His nugis. his delibe-
rationibus. quales fue-
runt de coquendo pisce.

Quibus. s. temporibus. Absit. nec an-
do. s. Illustres aīas. no-
biles et illustres ciues.

Complures enim senatores in iis aliquot consulares in-
teremit. ex quibus ciuicam cerealem in ipso asie pro cō-
sulatu. Saluidienum. Oratum. A cilium. Clabridem.
quos prius exilio insula i mēstas iteremiti quasi no-
natum rerum molitores. Ceteros leuissima quinq. de
causa. Aelium Lamiam. Saluium Coccianum. Mer-
itum Pomposianum. Salustium Lucillum. Iunium
sufficum. et multos alios. Lege Trāquillum de eius re-
nūcia et Eusebium. Impune. nullo existente qui tan-
tam crudelitatem vlcisceret. Sed perit. postq. Sen-
sus est. Dum seuit in nobilitatem hunc et illum. necan-
do. nemo inueniens est qui cum interimeret. sed postq.
cepit sanguine plebeio manus suas contaminare. statim
inuentus est interemptor. Nam a Stephano Domicil-
le flavie procuratore parthenioq. cubiculario ceteris
conspiratis cunctatibus est occisus in cubiculo De par-
thenio tūq. cubiculario Domitiani sic meminit Mart.
Muse parthenium rogare vestrum. Admittat timida
breuemq. chartam intra limina sanctioris aule. Nosti Cerdo
tempora tu. Iouis sereni. lege Tranquillum. Cerdoni-
bus. hoc est plebeis et vilissimis hominibus. nam Cer-
do is appellat qui artificio et lucro victum querit et q.
do enim lucrum significat et q. do is. lucror. Cau-
sam autem mortis eius in hunc maxime modum ex-
ortam esse docet Philostratus in Apollonio tyaneo. In-
terfecerat Domitianus clementem viz. consularē. cui
propriam sororem matrimonio desponderat. palam et
dixerat post tertiā quatuor diem ipsam quoq. ad vige-
esse profecturum. Stephanus igit mulieris libertus. cui
ius nomen figurā visi pridem in celo portenti signifi-
cabat. nam corona gręce Stephanos dicitur. siue de interfecto
clemente cogitans siue omnium romanorū ciuiū con-
ditione miserat tyrannū interficere proinde aggressus
est. atq. olim Athenensium libertini fracerant. It igit
breuem gladium in sinistre manus brachio collocans
manum tanq. fractam multis fasciis circūligauit. inde
tyranno a se ro vbi ius dixerat reseruit obviam. proce-
dens. opus mihi est inquit o rex secreto quidam tibi re-

ferre audies autem ex me res magnas atq; mirabiles. Quumq; tyrannus colloquium non abnueret in porti- cum que regie adiacebat illum deduxit. Tunc Stepha- nus non est inquit mortuus ut arbitaris inimicissimus tibi clemens sed vivit adhuc, ego id optime scio, et ipse est qui nunc aduersus te irruit clamantis adhuc re- gis et ab ea que audie- rat perturbati Stepha- nus ab aligato brachio gladium edicens fe- ritur perfolit vulnere quid ad subitam mor- tem refrenda non suf- ficient sed quod danti- us cruciatu extingue- re tandem possit, qui nullis medicamentis eet curabile. Ille pro alio quum robusto corpore et annos etatis quinq; su- pra quadraginta natus propter vulnus mini- me deiectus et apphe- so q. Stephano superin- cubens erue oculos niteba- tur, et faciem aureo cali- ce qui forte sacro- cau- sa astabat perturbans Palladem ut sibi ferret auxilium inuocabat. Au- dientem autem damo- rem corporis custodes aliquo modo illum opprimi co- gnouerunt vniuersi: ignosco accurretes qui iam pene exanimatum offendissent aliquot illatis vulneribus interfecerunt. Hoc nocuit. s. seminis in cerdone et homines tenuis fortune. Madenti cede lamia, hoc est cede nobilium. Na lamia posuit pro omnibus no- bilibus respectu, ad historiam. Aelium enim Lamia interemit ob suspiciosos et veteres et innoxios iocos. A- effor Tranquillus. Lamie genus dixerunt ab lamo qui ut tradit Homerus in odyssea Caiete regnavit. Silius. Et regnata lamo caiete Horatius. Aeli venusto nobilis ab lamo.



Te propositi multi temporibus poete amicitias nobilium et diuinitum seque- bant et vilissimis quibusq; officiis co- nas captabant. In quo vite instituto versantem Trebium amicum suum poeta moer deterret, ne tale genus vi- te sectetur, ostendens superbe contumeliosq; a diuinitis accipi pauperes. Sicq; notat auariciam sui temporis.

Si te propositi nondum pudet. Ordo est et sensus. O Trebi ego nihil noui frugalius ventre, quasi dicat mo- dicis potes esse contentus. Sed tamen putemus hoc ipm modicum quod potest sufficere inani alio deficiisse ti- bi, nonne potes mendicare hoc aut dico. Si te non pu- det propositi tui ut velis sequi mensas nobilium, et si po- tes pati que nec Sarmenus nec Galba sciret uoluisse, quauis tibi iurato q. n. non te pudeat et possis ferre tot co- tumelias non audeam credere. Sicq; ostendit tollerabi- lius esse mendicare, q. contumeliosas sequi mensas no- bilium, ubi tanto excipiunt ludibrio. Potest etiam alio modo nec improbare exponi ut sit sensus et ordo. Ego

o Testi metum tibi credere quis iurato, id est te ut ho-

minem nequa puero, proindeq; nulla in re tibi fide habueris, si n. odium te pudet propositi, si adhuc tibi pla- cet sequi mensas nobilium et pati turpes illas contumeli- as quas nec Sarmenus nec Galba sciret uoluisse. Na qui talia sectantur, contemneri oino sunt, nec digni qui- bus vlla in re etiam iuratis fides habeat, unde cum in dignatione subdit ven- tre nihil noui frugali- us, quasi dicat nullam habes cam honesta qua- re hoc vite institutum sequaris, quum natura hominis modicus sit co- tenta, neq; enim est q. frugalius ventre hoc e- moderatus, et quod pau- ciora q. rat. Sed quia pos- set dicere Trebius, quid si illa pauca deficerent, satius est inquit medi- ces. Nondum pudet, ut velis mensas nobilium sequi. Aliena quadra, aliena mensa, et reposi- torio alieno nam qua- dra repositorium appel- latur a forma quadra- tum, ubi ista reponunt obsonia, quod ostendit Virgi. in eide. Patu- lis nec parcere quadris.

Cooperat, hoc nocuit famularum cede madenti.

Iunii Iuuenalis Aquinatis Satyra Quinta.



Te propositi nodu pudet, atq; eadem est mensa. Ut bona summa putes aliena vivere quadra, Si potes illa pati, que nec sar- mentus iniquas

Cesuris ad mensas, nec vilis galba tulisset. Quauis iurato metum tibi credere testi. Vtre nihil noui frugalius, hoc tamen ipsum Defecisse puta, quod inani sufficit alio, Nulla crepido vacat, nusq; pons, et tegetis pars Dimidia breuior, tanti ne iniuria coeque, Tam ieiuna fames cum possit honestius illic

Fatalis crusta, ac si dicat repositoriis. Caput et quadra p- frusto veluti quadrato, ut est apud Martiale. Quum- dr. sisse tuas te pontia dicit, quadram ergo. i. frustum pla- cente quadratum. Horatius in epistolis. Et mihi diui- duo finde munere quadra. Seneca de beneficiis. Quis beneficiu dixit quadra p. aut stipem eris abiecti, aut ignis accendendi factam potestate. Marti. lib. xii. in va- ceram. Nec quadra deerat casei tolosani. Nec sarme- tus iniquas. Sarmetus eques fuit Romanus scurilitate notissimus, ac per hoc Augusto Cesari gratissimus, de quo meminit sic Horatius in satyris. Nuc mihi pau- cis Sarmenti scire pignas messiq; ciceri. Musa veli- refiras. Eius et meminit Plutar. in Antoni. Galba, item scura. Mart. Ille suo filix Cesare galba uenit, ali- bi. Qui galbam salibus tuis et ipm posses vincere testiu caballu. Tibi iurato, hoc est qui irrueris, in actiua est significatione. Est. n. ex his verbis pransus, coenauit, coenatus, placui, placuit, nupsi, nupta, iuravi, iuratus, Cicero in officiis. Qui vero iurato sententia dicenda e. Horatius in epistolis. Per sanctu iuratus dicat osyrim. Credite. Testi, vocatus est casus. Necesse est intelli- gamus Trebiu testam. tu vocatu esse. Nulla crepido do- nullum saxu nullus locus eminens ubi solent mendi- ci cosidere. Na crepido capit pro loco excelso et summa- te excelsi loci, unde Sene. ad Luciliu. Nusq; pons, na in pontibus medicare solent pauperes, unde in priore sa- tyra. Dignus a pote satelles, et alibi inuitatus ad huc ali- quis de ponte negabit. Itaq; calligabit si vasta altitudi- nem in crepidine eius constitutus despexerit. Et tege- tis pars. Est aut tege genus straguli non absimile sto- reg, de qua sic Varro in re rustica lib. ii. Sic fuit de cana- bi, lino

bi, lino iusco, palma, strapo, ut finet, resses, tegetes. Idem in secundo. Diligentioris tegeticulis subiectis ones ton- dere solent, nequi flocci intereant. Idem in tertio. Sed pro columbariis in pariete mundos aut palos in ordie supra quos tegeticule canabine sunt impositae, unde et poeta in sexta satyra. Ausa palatino tegetem pferre cu- bili, hoc est stragulu. In panaris lecto imperato- rio. Plin. lib. xiii. et libro papyri vela tegetesque nec non et vestrem atq; stragula ac fines conte- xunt. Tanti ne iniur- ria coeque, est ne tanti fa- cienda coena illa iniuria ru plena, ut debeas pa- ti tot contumelias, qui famis tua tam ieiuna possit honestius illic et nemere et. ut legen- du sit possit et non possis quum versus aliter sta- re non queat. Fames ieiuna, hoc est, qua vix- faciare possis acp hoc sepe videt ee ieiuna. Illic, in locis mendi- cantium. Sordes sar- ris canini, i. panem sordidum caninu, hoc est qui dat canibus. Varro in re rustica panem ordeacu canibus dandum putat. Primo, si. lo. propositi incomoda et co- tumelias quibus afficit in coenis diuitum, putat inqt diues amplissima tibi laboru mercede rependisse, si tibi vna dedit coena. Fige, pone, et statim iam ho. c. Pri- mo los. contumelias. Fructus ami. ordo est cibus e- fructus magnae amicitiae, magnam amicitia appellat di- nitis, sicut post hunc magni delator amici, et alibi. In quo facie misere magnae sedebat pallor amicitiae. i. im- peratorie et potentis hois. Rex, diues, de quo prima satyra diximus. Rex hois. Imputat, obiecit. Sene. de beneficiis. Ministerium est seru quem conditio sua eo loco posuit, ut nihil eo- que pstat impudet superiori.

Et quis rax. cibum licet inquit te raro vocet ad coe- nam, id tamen tibi imputat et obiecit. Ergo duos or- do est. Ergo diues ait sumus vna. Tertia culcitra, ter- tius lectus, temis enim lectis coenabant antiqui, unde ut alibi ante diximus triclinium grece appellatur non solu ipsi tres lecti, sed et locus ipse ubi coenabat. Horati- us. Sepe tribus videas lectis coenare quatuor. Culci- tra autem appellat q. aut plumis, aut tomento replea- tur et insculcetur. Cicero in tertio Tuscula. Eripiamus huic egritudinem, quomodo collocemus in culcitra plumea. Lampridius in Antonio heliogabalo. Nec cu- buit in accubitis facile nisi his que pilum leporinum haberent, aut plumas perdicum sub balares sepe culci- tras mutas. Votorum summa, exclamatione poete qui in vanos clientum labores, uim in sui temporis auari- ciam, huc est inquit summa votorum, id est votorum et desideriorum tuorum, merces et retributio. Quid ultra queris, hec in derisum ipsius clientis non ne hoc magnum est premium, quid ultra est querendu qui hoc sit satis. Habet Trebius, Ironicos legatur, quum caput inquit tantam mercedem Trebius habet sane, quod debeat rumpere somnum et sequi diuitem in offi-

Culci- tra

cio salutandi. Ligulas dimittere sollicitus. Nam qui properabant ad salutandum non poterant se colere, vti Martialis lib. iii. Horridus ut primo semper te mane sa- lutem Per mediumq; trahat me tua sella lutum. Li Ligula- gulas. Festus Pompeius ligulam scribit esse partem quadam in calceo ad similitudinem lingue exerte, hac

Et tremere, et sordes farris mordere caninis. Primo fige loco, quod tu discumbere iussus Mercedem solidam veterum capis officiorum. Fructus amicitiae magnae cibis, imputat huc reg- Et quauis rax tamen imputat, ergo duos post Si libuit menses neglectum adhibere clientem, Tertia ne vacuo cesaret culcitra lecto, Vna sumus ait, votorum summa, quid ultra Queris, habet Trebius propter qd rumpere somnu Debeat et ligulas dimittere sollicitus ne Tota salutatrix iam turba peregerit orbem Syderibus dubiis, aut illo tempore quo se Frigida circuegunt pigri sarraca booti. Qualis coena tamen vinum quod succida nollet

properates demittebat, erat etiam genus gladii Lingula. Gelinus Ligu- lam item accipimus p genere mensae et coclea- ris per diminutionem a lingua eiusdem signi- ficationis Plini lib. xx. capi. xxiii. Sunt qui co- mitalibus morbis dan- dum putat lingue me- sura, est enim instrum- tum ad similitudinem coclearis, nisi quia co- clear concavum est, lin- gua vero plana est et ob- longa in speciem lin- guae. Martia. in distichis de ligula diminutio. Quamuis me ligulam dicant egresq; patresq;. Dicor ab indoctis lin-

gula grammaticis. Peregerit orbem, officium salu- tandi perferit. Syderibus dubiis, ut adhuc non fa- cile cognosceret an dies et lux vicina foret. Aut illo tempore, id est iam appropinquante die quo tempore planstrum peregit cursum suum in septentrionem. Pro- pertius. Quum iam Elestat. Icarii sidera tarda boves.

Frigida sarraca, id est planstra septentrionalia. Boo- te, id est bubulci. Nam qui de Astrologia scripserunt, tradunt septem stellas esse in coelo ex quibus duae que pariles et maxime in vno loco videntur pro bobus ha- berentur. Reliquae vero quinq; figuram planstri simi- larent et quod proximum est his signum boorem ap- pellari volunt. Pigri, hoc est ex ratione spera dictu, nam quum modico flectatur gyro circa polum septen- trionalem, nec longe discedat, ideo piger vocatur. Vi- num, quod succida nollet lana pati. Conqueritur non idem vinum apponi conuiuiis, sequitur enim Ipse ca- pillato diffusum consule potat. Eadem etiam est quere- la apud Plinium in. xiii. loquentem de Catone rede- mte cum triumpho ex Hispania. Non aliud inquit vinum bibi q. remiges in tantum dissimilis istis qui etiam conuiuiis alia q. sibi metipsis ministrant, aut pro- cedente mensa subiciunt. Succida, ea dicitur lana succi- succida que succisa ex one nondum est lota, dicta a succida lana dore. De quo ita Varro in re rustica lib. ii. Tonsure te- pus inter equinoctium vernum et solstium, quum sudare inceperint ones a quo sudore recens lana tonsa succida est appellata. Corybanta videbis, iam inquit putabis de conuiua importuna ministrantem vexa- tione esse insanum et furem, quales erant coryban- tes, qui ita sunt appellati q. inter saltandum capita ia- ctarent quod corymbus dicitur, quos Betarmonas vo- cat Horne. Euge age pbeacum Betarmones eg regii ad mones sunt. Hinc qui capita saltando iactant et n. mine aspi- rantur et furis agitantur corybantia dicimus, ii ante Cory- existimatur iidem fuisse qui et cures Iouis in Creta bauare

Cory- bantes

Care, educatores, qui quia alendi Iouis curam gesserunt Cu-
res rebus notari sicut. Nam dicuntur in ida monte quia Iup-
piter in fens nutritur ne vox eius vagientis audiretur
a saturno tympana et cymbala pulsasse. De qbus mul-
ta Strabo in. x. Alii vero tradunt Corybates dictos ee
a pupillis oculoꝝ sine genis quas greci κερκο vocant
qꝫ ipsi quum custodes
essent Iouis non modo
excubare sed etiam ap-
etis oculis dormire coge-
bantur huic natum vi-
cio ex fabula vocabu-
lum, vt qui leporu mo-
do somnium caperent
oculis patentibus ita no-
minarentur. Seruius li.
iii. Iurgia, verboru
contentiones. Inde e iur-
gare et obinrgare non si-
ne differentia, vt iurga-
re sit verbis contendere
et veluti altercari. Ob-
iurgare vero reprehende

Lana pati, de conuiu-
iurgia preludunt, sed
Santius, e rubra deter-
Inter vos quotiens lib-
Pugna sanguinita ser-
Ipse capillato diffusum
Calcatamqꝫ tenet bel-
Cardiaco nunquam cy-
Cras bibit albanis ali-
Setinis, cuius patriam

re. Vnde est illud apud A puleium in prima apologia. Rhetori iurganti. an philosopho obiurganti. Rhetor enim in actione causarum verbis contendit ac persequitur philosophus vero hominum delicta obiurgat. Præ ludunt. pcedunt tāquā futurę pugne pludium. Tor

Mappa quæ in ministros a quibus pulsatus fuisti. Mappa, genus est mantilis ad usum mensarum. Hora in epistolis loquens de convitiis sic. Varius mappa compescere risum vix poterat. Idem in epistolis. Ne turpe toral ne fordidamappa: corriget nares, et ut alibi in sequentibus dicimus quum publice ostendebat erat signum furorum ludorum circensium. Interea megalesiacæ spectacula maiore. **Rubra** quæ ex vulnere facta est rubra.

Lagera Lagera, vas tam vinarium quā aquarium. Saguntina, hoc est fictilia a Sagunto ciuitate hispaniæ, vñ vasa fictilia pulcherrima mittebantur. Marii. Ficta fa saguntina Cymbia malo luto. Ea quia fictilia erant r tã quā modici precii apponebant pauperibus conuiuiis. Martia. Que non sollicitius teneat ferreæ, ministrer. **Saguntina** Saguntina, vas tam vinarium quā aquarium. Saguntina, hoc est fictilia a Sagunto ciuitate hispaniæ, vñ vasa fictilia pulcherrima mittebantur. Marii. Ficta fa saguntina Cymbia malo luto. Ea quia fictilia erant r tã quā modici precii apponebant pauperibus conuiuiis. Martia. Que non sollicitius teneat ferreæ, ministrer. **Saguntina** Saguntina, vas tam vinarium quā aquarium. Saguntina, hoc est fictilia a Sagunto ciuitate hispaniæ, vñ vasa fictilia pulcherrima mittebantur. Marii. Ficta fa saguntina Cymbia malo luto. Ea quia fictilia erant r tã quā modici precii apponebant pauperibus conuiuiis. Martia. Que non sollicitius teneat ferreæ, ministrer.

Proto- Diffusum, expressum, quod postea in vasa diffun-
pum di solet in vsum totius anni. Vnde Pl. lib. xiii. Proto-
sum appellatur a quibusdam mustum sponte defluens
antequam calcetur vine, hoc protinus diffusum lagenis
suis deferre passus. Et alibi, vt statim dicemus vina q
eo anno diffusa sunt in ducentissimum annum serua-
ta fuerunt. Idē alibi diffusa, ita decimo die obtulerant.
Apuleius libro nono de asino aureo. Concurrit vnus
e cella vinaria nuncians omne vinum qd olim diffu-
sum fuerat in omnibus dolis feruenti calore rebudire.

Consule capillato, vinum opimianum intelligit. Nā Lucio opimio consule quo tempore Caius Gracchus Tribunus plebis agrarie legis promulgator interemptus est, q̄li temperies fulsit, quā cocturam vocant solis op̄e, tanta vini fertilitate et p̄sistat, vt que eo anno diffusa sint in ducentessimum annum seruata fuerint, redacta in speciem mellis asperi, ita vt non sit mirum ad tempora vsq; luxuralis perdurasse, auctor est Plinius libro decimo quarto capite. iiii. Capillato, antiquo, nam antiqui intonsi incedebant et capillati. Calcarum, id est vinum quod exit ex vis calcatis et pressis.

Horatius. Et prelo domitam Caleno, tu bibes uvam.

Bellis socialibus, id est quo tempore fuit bellum socia
 le, quod ob hanc causam excitatum est. Nam quum
 senatus auctore Lirio libro. lxx. r. lxxi. Impotentiam
 equestris ordinis in officiis exercidisse ferre nolleret, omni
 vi niti coepit, ut ad se iudicia transferrentur. M. Lirius

Drusus Tribunus Ple-
bis causam senatus su-
cepit. Itaq; ut maiori-
bus viribus eam tueretur
socios et Italicos po-
pulos spe civitatis Ro-
manę sollicitavit. Iisq;
adjuvantibus per vim
legibus agrariis frum-
tariisq; latens legem quo-
que iudiciale tulit, ut
æqua parte iudicia pe-
nes senatū et equestrem
ordinem essent. Quum
deinde promissa sociis
civitas prestanti non pos-
set. Irati Italici detestati

Lana pati, de conuina corybanta videbis.
Iurgia preludunt, sed mox ē pocula torques
Santius, ē rubra deterges vulnera mappa,
Inter vos quotiens libertorumq; cohortem
Pugna saguntina seruet commissa lagena.
Ipse capillato diffusum consule potat,
Calcatamq; tenet bellis socialibus vnam,
Cardiaco nunquā cyatum misurus amico.
Cras bibet albanis aliquid de montibus, aut de
Sesinis, cuius patriam, titulumq; keneffus

nem agitare ceperunt, propter quod. M. Linius Drusus etiam senatui iniussus factus velut socialis belli auctor incertum a quo domi occisus est. Contra autem matrem e parentem suam urbem omne latium, atque picenum, Aetnuria omnis atq. capania, postremo Italia consurrexerunt. Eo bellum nihil vnaquam fuit calamitosius. Amico cardiaco, id est laboranti dolore stomachi, Cardus vna cum flos enim stomachum dixerunt veteres cre-

τὴν καρδίαν οὐκ ἔστιν ἰσχυρὰ καὶ ἀνίσταται ἐκ αὐτῆς
 τὴν ἀνέκτορ Galenus libro qui inscribit medicus. vbi sic
 scribit ἡδὲ καρδία κινεῖται διὰ τὸ εἶσθαι οὐκ ἀπὸ τοῦ πνεύματος
 ἐκ καρδίας εἶναι τὸ πάθος οὐτως οὐνομαστὰς
 ἀλλὰ πρὸς καρδίαν οὐ παλαιὸν τὸν ῥομαχὸν ἐκασ
 μὴν, dispositio autem cardiaca nō sic denominata est q̄
 dolor circa cor esse contingat, sed q̄nī cardian antiqui
 stomachum vocabant, cardiacis autem vino optimo
 maxime succurritur, vnde Plin. libro. xxiii. Cardiacorū
 morbo vnicam sp̄e in vino esse certum est. Id autem
 morbi genus nihil aliud est, q̄ nimia imbecillitas cor
 poris, quod stomacho languente immodico sudore di
 gitur. Hęc Celsus libro tertio. Seneca ad Luciliū. Bi
 bere et sudare vita Cardiaci est. Plinius ait, cor eius cre
 mari non posse q̄nī tali morbo perierit. De monti
 bus albanis, vinum albanum intelligit prædūce. Al
 banę enim vine vrbis vicinę prædulces sunt, vt scribit
 Plinius libro decimoquarto capite. vi. Et vt scribit Co
 smella in nobilitate vini principatum obtinent vires
 Maris sitruenemq̄, et Albani, atq̄, cecubini agri. De
 setinis, diuus Augustus setinum prædūce cūctis di
 ctum a Setia ciuitate campanię. Martia. Pendula pon
 tinos q̄ue spectat Setia campos. Exigua vitidos musti
 ab urbe cados. Titulum inscriptionem quę fere

ad vnde cautos. Iamque inscriptionem, quæ vasis
adhiberi solet. Multa fuligine, multa nigricie. Nam Fuligo
fuligodictur nigricies omnis quæ ex fumo provenit
quasi fumigo. A puleius in prima apologia. Parietes fu-
ligine deformatos ait, idest fumigatos. Veteris teste,
vasis. Horatius. Quo semel imbuta est recens servabit
odorem Testa diu. Nam apud veteres vina vasis ficti
libris condebantur, obturabanturque, Gypso lege Plini-
um lib. xiiii. vnde sepe est apud poetas vasa lini, vt il-
lud Terentianum vasa omnia releri, idest aperiri remo-
to gypso, est enim releri pateriri a relino. Appellatio
ne autem

ne autem teste intelligimus et vasa integra et vasorum
fragmenta. Trasea heluidiusq; bibebant. adeo utiq;
libertatis studiosus fuit, vt natalem diem Brutorum et
Cassii qui patriam a tyrannis liberauerant summa po-
tolorum hilaritate celebraret. Petus Trasea patavinus
fuit cui Nero, vt Tacitus scribit infensus valde fa-

Deleuit multa veteris fuligine tellus.
Quale coronati thraſea heluidiusq; bibebant,
Britorum ē caſſi natalibus, ipſe capaces
Heliadum cruſtas ē inaeuales berillos

erat ludis efficitur a Troiano Anthenoxe influmitis ha-
bitu tragico cecinerat. Die quoque quo pretor Anti-
stius Sefianus ob facitara in Nerone probrofa car-
mina exilio multatus est mitiora cenfuit. obtinuitq;
z quum diuini honores popes decernerentur spon-
te abfens funeri non interfuit. Nec popream deam cre-
didit. ob que Nero flumilante Capitone Confutario
Trafez inimico eum ad necem compulfit. venis enim
vtriusq; brachii excifis vitam cum fanguine amifit ta-
libus verbis vfm capitonem Confutarium tradit Ta-
citus contra Trafam. Eniftra Nero Caffium amoni-
fifit fi glifcere z vigere Britoz emulos pafurus es. Nam
Caffium longinum iufserat interfici hac vna canfa z
in vetere genuli ftemmate Caffii percutiforis Cefaris
imaginem retinuiſet. Trafa ante fuf focer Heluidii,
de quo ita Tacitus. Heluidius, priſcus regione Ita-
lie Terracine municipio, cluſio patre, qui ordine pri-
mipili duxiſet ingenium illuſtre altioribus ſtudiis in-
uenis admodum dedit, non vt plerique vt nomine
magnifico ſegne ocium velaret, ſed quo firmior aduer-
fus fortuita re pub. capereſet doctores ſapientie ſecurus
eſt qui ſola bona que honeſta, mala tantum que turpia,
nobilitatem citeraq; extra animum neq; bonis, neque
malis annumerabat. Quiſtorius adhuc a peto Traſea
gener delectus e moribus ſoceri nihil eq; ac libertatem
hauifit ruina ſoceri in exilium pulſus a Nerone Apollo-
niam conceſſit. vt Galbe principatui rediit Marcellum
Eprium delatorem Traſe accuſare aggreditur. Hic po-
ſtea Veſpaſianum in ſtudio libertatis offendit. vt priu-
at re id optante annuendo Claudio priſtinum libertatis
ſtatum poſſe reuocari quo nomine reus ac ppter ſpem
absolutus eſt. Hic ergo duo Traſea z Heluidius Britoz
emuli fuerunt intinenda libertate. Hec autem hiſtoria i-
ſerta eſt a poeta non tam vt bonum vinum designare
q; inuidiam Comitiani qui vt tradit Suetonius Iuni-
um ruſſicum necari iuſſit. quoniam pen Traſez z Hel-
uidii laudes ediderat. appellaueratq; eos ſuſtiſſimos,
preterea eadem de canſa philoſophos omnes ab vrbe ex-
pulit. z Heluidium Heluidii filium ſuſtulit. De Traſea
z Heluidio ſic ſcribit Cornelius Tacitus in vita Iulii
agricole. Legimus quum Auleno ruſtico petu Traſ-
ea, Herenio knectioni priſcus Heluidius laudati eſſent
capitale fuiſſe neq; in ipſos modo auctores ſed in libros
quoz eorum ſentitum delegato triumphis miniſterio
vt monumenta clariffimorum ingeniorum in comi-
tu ac foro vrent. Coronati nam in ſolennibus con-
ſpectibus Romani epulabantur coronati, ſumpta conſue-
tudine a Ionubus populis Aſie qui vnguenti corona-

runq; in consilio dandarum & secunde mensis ponere
de consuetudinem hand parua luxurie instrumenta,
vt tradit Valerius repperit. Verum cum morem ho-
mines prius accepisse videntur a Prometheo, qui quia
ab Ioue vinculis liberatus fuisse in monte caucaso co-
ronam habuisse fertur vt se victorem impune pecasse

39- *Victoriaq; coronas habere constituerunt. Idq; maxime in exercitationibus conuivisq; est custoditum. Lege Higini. Brutorum, et Inuii scilicet qui Tarqui*

nium superbum eieci post stuprum Lucretie. Et De
eii qui vna cum reliquis coniura oribus Iulium Cæ
sarem in senatu confodit. Cassi, Nam et Cassius
vnius fuit ex interfectioribus Cæsaris studio libertatis.
Ipe capaces. Ordo est ipse birho tenet phialas exposi
tione capaces crustas heliadum et inæquales berillos. Sic
q. designat Electrum, ex quo vasa potoria magni præ
cii fiebant, id autem erat aurum vbi quinta argenti por
tio inerat. Nam quum omni auro insit argentum va
rio pondere, alibi dena, alibi nona, alibi octava parte.
Vbiq. argenti quinta portio idest, electrum vocat.
vt scribit Pl. lib. xxxiii. cap. iiii. Ex electro in lino in Electra
fida rhodorum Helena sacravit calicem Mineræ mā
næ suæ mensura. Electri natura est ad lucemq. lumi
na clarus argento splendere vtrum hoc loco. Id poeta
prosequitur quod greci mendaciorum affectatores sin
xerunt quod nostri postea imitati sunt. Phaetonis fil
iæ isti sorores fleu mutatas in arbores populos la
chrymis Electrum omnibus annis fandere iuxta Eri
danum amnem, quem padum vocamus, et Electrum
appellatum, quoniam sol vocitus sit Electros. Quod
esse falsum Italiæ testimonio patet, neq. enim in Italia
ex arboribus fluere electrum cõstit, licet Ovidius gre
cos imitatus dixerit. Deq. ramis electra fluunt que luci
dus amnis. Excipit et nubes mittit gestanda latius.
Vnde et Martia. lib. iiii. grecos secutus ita dicit. Fleni
bus Heliadum ramis dum vipera serpit. Fluxit in ob
stantem succina gemma feram. Que dum miratur pin
gui se rore teneri. Cõcreto riguit tecta repente gelu. Nā
succino sine Electro illo ex arboribus destillat anima
lia plerumq. corripit falso poete nostri et adiderunt. credi
tum est, que ita inclusa ppetuo viuere videbant. Mart.
in eodem libro. Et latet et licet phaetonida cõdita gui
ta, vt videat apis nectare clausa suo. Heliadum igit. i.
sororum phaetonis, que in arbores populos sim fabulas
fleu nimio mutare sunt ex quibus electrum fluat, et i.
de calices fiat. Helios. n. sol appellat. Vez fabulam poe
ta historie immiscet, neq. enim ex succino illo qđ ele
ctrum etiam appellatum est vasa potoria fiebant, quā
id (si Plinio fides habenda est) nusq. reperiatur, sed ex ele
tro illo, qui quinta argenti portio inest, vnde sequit.
Tibi non cõmittit aux. vnde male hunc locum acci
piūt qui ex succino illo vasa fieri crediderūt quū nusq.
inueniri id moneat, vt diximus, q. de ipso Electro mu
ta differit lib. xxxvii. cap. ii. Inæquales, berillos. Nā
Berilli aliiq. lapides pciosi poculis aurei inferebant. Be
rilli autem coloris sunt chrystalli sed crassioris, de hoc
Mart. et felix nuncum postula vincit ebur, inæquales di

xit, quia vt testatur Plinius lib. xxvii. Jexangulari for
ma poliebant, vt color repercusu angularum excitare
tur. Hos autem mittit India. Tibi nō cōmittantur,
binc apparet phialas illas ex auro non gūmi fuisse.

Virro, nomen fictum diuinitis. Qui nū meret gem-
mas, Gemmatos calices intelligit. Nam poculis vt mo-
diximus aureis ^{gemma}
ing inscribant & preci-
pue smaragdi qui scy-
thici dicuntur Plinius
proemio libri. xxxiii.
Nec hoc fuit satis, tur-
ba gemmarum pota-
mus & smaragdis texi-
mus calices, ac tenui-
lētis causa tenere Indi-
am inuat, Martia. Gem-
matum scythicus vt lu-
ceat ignibus anz. As-
pice quot digitos exiit
iste calix. Gemmas,
inferas scilicet calici.

Da veniam, ironicos,
non est inquit mirum
si tam accurate custodi-
unt pocula, nā illic sunt
aspides preciosi, qui
merentur custodiri sic.

Kaspis

Zelot
plus

corpore detorto, facietis scurilibus, primo inter contu-
melias assumptus, dehinc optimi cuius criminatione eo
vsq. valuit, vt gratia, pecunia, vi. noctaq. inter maxios
emineret. Poeta autem in contemptum vatinius fedis
fini hominis calices eius nominat, magis q. alterius
opificis. Nomen futoris, nam calices vaginarii ap-

pellabantur a nomine
ipſius vatini. Naſum
quattuor quatuor
roſtrum vtiſſe de
ſcriptio vaſis. Nam ita
protenſis quattuor ro
ſtris inſtar naſorum ſu
gebantur, vnde eſt il
lud vt modo diximus.
Martia. in diſſichis. Vi
lia ſutoris calices monu
mēt vatini. A cipe ſed
naſus longior ille ſit.

Poscentem sulphu
ra. Nam vitrum ruptū
sulphuratis permutable
tur. Martia. Qui pallens
tia sulphurata fractis
Permutat vitris. Stati
us in sylvis libro secun
do. Quique commin
tis permutat vitreis gre

gale sulphur. Decocta, aqua cocta absolute dicitur decocta. Scribit Plinius lib. xxxi. capi. iiii. Neronis principis inuentum esse decoquere aquam, vitroque demissam in nives refrigerare, ita voluptas frigoris contingit sine vitiiis niuis. Vnde Marti. Non potare nixē, sed aquam potare rigentem De nixē commenta est in genio sitis. Seneca libro decimo quinto ad Luciliū. Quid tu illam estinam nixem non putas callum interioribus obducere? appellat autem nixē estinam, quia decocta refrigerabatur. Didicerunt enim luxuria monstrante Romani vt docet Seneca ad Luciliū, nives tempore estatis locis subterraneis conservare, vnde Plinius libro decimonono. Seruatur alior estibus excogitanturq, vt alienis mensibus nix algeat. Pruinis gestis hoc est scythiis ac per hoc frigidissimis vbi perpetua sunt frigora. Nam gete populi sunt scythie. Nō eadem, ordo est. Ego modo querere vina poni vobis non eadem, que ponebantur domino, sed eadem aquā cum diuite non putatis. Vos aliam potatis aquam, frequens est conquesio apud Martialem clientes paribus cum domino non excipi dapibus vt illud in tertio libro. in ponticum. Quum vocor ad cœnam non tam venalis vt ante. Cur mihi non eadem que tibi cana datur? Plinius Iunior in eadem conqueritur in epistolis. Sic et Plinius senior libro. xix. capi. iiii. Hec prodigia ventris. mirum est et non licere carduis pecori vesci, non licet plebei. Aque quoque separantur, et ipsa nature elementa vt pecunie discretasunt. Hi nives illi glaciem potant, penasq, montium in voluptatem gulle vertunt. Cursor, non delicatus pincerna, sed qui inter seruos est cursor, et qui officium habet eundi quocumq, missus fuerit a domino. ii. etiam A pedibus dicebantur Martia. Cursorē sexta tibi ruse remisimus bo dibus ra. Carmina quem madidum nostra iulisse reor. Idem in. iiii. Sed tuta foeno cursor oia portabat, nā mira erat

pedium

pedum hominibus. Sparnarius in vita commodi scri-
bit enim cursoribus suis exemplo cupidinū alas frequē-
ter apposuisse eosq; ventorum nominibus sepe vocitas-
se. Boream alium alium notum, et item aquilonem aut
Circium ceterisque nominibus appellans. Et indefesse
atq; inhumaniter faciens cursitare. Gemulus, ex ge-
nula africę regione.

Manus oſea, iſteſt et hi
ops ipſe oſſens, nā et hi
opi māus ⁊ reliqua cor
poris membra ſunt exi
lia ⁊ ſine pulpa. No
lis occurrere, vereris
enim ne manes eſſent
alicuius qui ex buſtis
exiſtent. Monumenta
ſepulchra diſta a mo
nendo qꝫ moneant nos
⁊ maiorę noſtroꝝ ⁊ nos
eē mortalis, vnde ⁊ mo
numenta dicimus que
cunqꝫ nobis memo
riam alicuius rei relin
quūt. Latine, de via
Latina dictum in cal
ce pꝫ Satyrę. Flo
ſie, iſteſt formoſiſſi
mus pocillator ex aſia.
Inde enim pulcherr
mi habebantur ſeruī.

Quam fuit Censūs.
Nec mirum tanti ser-
uum emi. quum scri-
bat Plinius libro. vii.
capi. xii. M. Antonium
duos pueros eximius forma mercatum fuisse ducen-
tis sestertii. Censūs Tulli pugnacis, pluris inquit ser-
uos mercantur q̄ fuerint opes Tulli Hostilii tertii Ro-
manorum regis qui Romulo etiam ferocior fuit vn-
de pugnacem appellauit de eo sit Virgilius in sex-
to. Cui deinde subibit. Ocia qui rumpet patrig, re-
sidesque mouebit Tullus in arma viros et iam desu-
Ancus etiam triumphis Agmina quem iuxta sequitur iactan-
Marti. **Ancus.** Nam Ancus Martius quartus fuit Rex
et Religio, nepos Numinis pompilii ex filia, equitate
et religione aeo similis. Hi autem pauperes fuere reges.

Et ne te teneam, ne longo verborum amfractu te
remor. Omnia frinola regum Romanorum, ita-
tum inquit impendunt in emendis servis, ut omnes re-
gum Romanorum facultates talibus precii sunt infe-
riores. Omnia sunt frinola, id est nullius fere precii
in comparationem eorum quæ impenduntur in com-
parandis servis. Nam frinola auctore Festo sunt proprie
Vasa fictilia quasæ, unde dicta verba frinola quæ mi-
nus sunt fide subnixæ. De quo vocabulo plura dixi-
mus in tertia Satyra illic frinola transfert Vcalegon.

Quod quum ita sit, ut serui scilicet tanti emanantur.
Tu getulum Ganymedem respice, ac si dicat non est
q̄ credas tibi a talibus pocula ministrari, sed respice ga-
nymedem getulum, id est pincernam deformem et ni-
grum vipote foelsvstulatum quem supra Cusorem di-
xit Ganymedem autem Ironicos dixit. Nam is puer
fuit delicatissimus Troos regis et Galiores filius, quem

Iuppiter venantem conuersus in aquilam tulit in coelum, mensq; suis remota bebe filia adhibuit pocillatorem. Sed forma sed etas digna supercilio. Non est inquit mirandum si pauperibus abnuui ministrare, hēt enim formam et etatem dignam fastu et gravitate, nam in supercilio vt auctor est Plinius fastus et superbia se-

dem habet licet in cor
de nascantur. Quan
do ad te peruenit ille;
quasi dicat nunquam
ad te peruenit. Ca
lida gelideque mini
ster. Nam Romani ha
bebant ministratores q
domino calidam ⁊ ge
lidam aquam misce
bant vreis quos mini
stratorios appellabant,
de qbus Mart. in vlti.
Frigida non deerit non
deerit calda petiti. Sed
tu morosa ludere parce
siti. Calda autē pro cali
da veteres sunt vsi. Vin
de Quintilianus libro
primo ita scribit Au
gustus quoque in epi
stolis ad .C. Cesarem
scriptis emendatis ca
lidum dicere q̄ caldum
mauult, nō quia id nō
sit latinum, sed quia sit
odiosum. Ecce, par. Ecce
tricula est qua remali
quam nouam ⁊ recen

tem offendimus. Alius subaudi seruus et minister.
Mucida, mucore corrupta. Farine solide, idest pa-
nis solidi et duri, nam aliud nihil est panis quam farina ad-
hibito liquore subacta. Agitent, labefaciant. Ge Genui
nimum, genuini dentes sunt homini nouissimi, qui
circiter vigesimum annum gignuntur multis, et octo
gesimo, auctor est Plin. dicti et a genis ut scribit Festus
pendeant. Molli saligine. Delicatusissimus panis con-
ficebatur ex siligine de quo Seneca sic in epistolis de Panis
abstinentia est temperata epus. Malum panem inquis, ex sili-
expecta, bonus fiet etiam illum tenerum tibi et siligine gine
um fames reddet. Idem de parsimonia victus, utrum Siligo
hic panis sit plebeius an siligineus ad naturam nihil
pertinet. Plinius lib. xviii. Siliginem dixerim proprie
tritici delicia, secundo est, et sine virtute et sine pondere
Columella libro secundo. Nec nos tanquam optabilis
agricolis fallat siligo. Nam hoc tritici vitium est, et quia
nis candore praestet pondere tamen vincitur. Artoco-
pi, hoc est panis siliginei multo labore confecti ut do-
cet compositio αρτοπιο enim panem significat et κω-
πιο labore, et licet Plinius multa genera panium
nominet ut ostrearios, artologanos, spensicos, furnace-
os, perrichos multosque alios, non tamen Artocopus
nomen est proprium panis, sed ipsam intelligit siligine-
um qui multo labore confectus sit. Greci tamen αρτο-
κωπιοι et αρτοκωπιον pisiforem appellant, αρτοπια
videtur Plautus in Aulularia pro mensa panaria ac-
cipere quum ait. Ego hinc artopiam ex proximo vien

dam peto a Congione, alii vero putant et rectius acci-
pi pro testa ubi panis coqueretur, facta compositione
αὐτοῦ αὐτοῦ quod est panis et οὐτ' αὐτοῦ asfo, arto
pete meminit et Plinius libro decimo octavo capite. xi.
ubi locus est corrigendus nam pro artopta artoptesia scri-
ptum est. Salva sit reverentia, salva dicitur reveren-
tia quum non viola-
tur, sed inquit in pane
illo reverentia non amit-
tas, ut sit non tangas,
quasi cō reverentia sit
habenda. Verba sunt
poete ridentis tam su-
perbas et contumeliosas
coenas divitum. Fin-
ge tamen, hoc est si te
fueris aliquantulum
audacem ut apprehen-
das panem, statim ad-
est qui te inclamet co-
gatque deponere eum.

Improbabilium, an-
dacum. Vis tu co-
fueris, verba sunt ferri
increpantis, vis ne pa-
nem tuum confectum
cognoscere eoque im-
pleri legendumque est

cum obiurgatoria interrogatione. Et vis legendum
est a volo, et non vix. Est enim verisimile ut quem
cogat panem deponere, eum etiam acerbè reprehen-
dat. Scilicet hoc fuerat, verba sunt Clientis conque-
rentis pro laboribus suis equam mercedem sibi non
rependi. Scilicet hoc fuerat, certe inquit hęc tam
benigna in coenis tractatio fuerat causa ut tot incom-
moda sustinerem. Legendumque est cum Ironia. Nā
hęc particula scilicet fere semper Ironicos profertur. Ut
Persius. Scilicet hoc populo pexisue togaque recen-
ti. Terentius. Id populus curat scilicet. Sepe reliqua
coninge, ostendit se sepe antelucano tempore reliqua
coninge ex lecto surrexisse ut divitem comitaretur eū

tem salutatū. Exquilius, unus est ex septem collu-
bis vrbis, dictus exquiliis ab exquiliis regis, vel ab eo q
exculit essentia rege Tullo, unde regio exquilina secun-
da vrbis. Lege Varro. Fremeret, hinc maxime
emerge querela. Iuppiter venus, id est aer. Nam
Iuppiter auctore Varro aer dicitur coelum. Nym-
bus, Nymbus proprie appellatur auctore Seneca pluvia
repentina maximo cum impetu. Penula, tempore
pluvio sumebatur penula. Aelius Spartianus in pri-
mo operis sui limine sic scribit de Hadriano. Tribunus
plebis factus est, in quo magistratu ad perpetuam tri-
bunitiam potestatem omni sibi factum asserit, q
pen-
ulas amiserit, quibus vti tribuni ple. tempore pluvie
solebant, Imperatores autem nunquam, unde hodie
quoque Imperatores sine penulis a togatis videntur,
hinc est locus ille apud Quintilianum. Quum Gallia

roganti penulam amico respondit, non pluit non opus
est tibi si pluit ipse vtar. Vulpianus in iurisconsultis scri-
bit penulam communem esse habitum tam virorum,
q
mulierum. Tradit Lampridius Alexandrum consti-
tuisse ut senatores penulis intra urbem frigoris causa
virentur quum id vestimenti genus semper itinera-
rium aut pluvie fuisset. Matronas in vibem vti vetu-

it penulis. Varro in Virgida divina scribit ut est an-
ctor Marcellus. Non querenda est penula homini qui
habet virtutem. Penule autem repertoires Lacedemo-
nios fuisse scribit Tertulianus in apologetico. Aspi-
ce, alium luxum ostendit dinitis, cum maxima dien-
tis contumelia, sunt enim verba poete. Aspice in-

Improbabilium, superest illic qui ponere cogat,
Vis tu confectis audax conuina canistris
Impleri, panisq tui novisq coloribus
Scilicet hoc fuerat propter, quod sepe reliqua
Coninge per monte adversum gelidasq cunctis
Aesquilias fremeret spina quum grandine venimus
Iuppiter, et multo stillaret penula nymbo.
Aspice quam longo distendat pectore lancem
Que fertur dno squilla, et quibus vndiq septa
Asparagis, qua despiciat conuina canda,
Cum venit excelsis manibus sublata ministri.
Sed tibi dimidio constrietus cammaris oio
Ponitur egi gna feralis coena patella,
Ipse venafano pisces perfundit, at hic qui

ximum genus alterum est, quem cammarum vo-
cant. Tertium genus Squilla est. Quartum cancer et
cetera. Distendat, impleat. Asparagis, asparagi
dicti sunt q ex asperis virgulis leguntur, et ipsi scapi
asperis sunt, non lenes nisi dictio sit greca nam α-
σπαργος dicitur hęc Varro. Qua canda, quasi
que maxime expetit. Nam in Squilla et locusta can-
da optimi habebatur saporis. Fuisse autem lancē gule
docet Suidas qui scribit Apiciū eo cibi genere bo-
na consumpsisse, et eius aviditate in africam navigasse.

Despiciat, deorsum aspiciat quum sibilus a mini-
stro feratur, sequitur enim Excelsis manibus sublata
ministri. Cammarus est ex genere piscium ut dixi-
mus crustatorum, cuius meminit et Martialis Conco-
lor in rubra cammare lance rubes. De eo sic et Lampridius
in Heliogabalo primus ficit, Istia de piscibus,
primus de ostreis et lithostreis et huiusmodi marinis
conchis et locustis et Cammaris et Squillis. Constri-
ctus oio. Cammari enim immixti ois coquebantur.

Cena feralis, expositio est, id est cena qualis mor-
tuis dabatur. Vnde Apuleius in quarto Floridorum.
Exclamavit vivere hominem, procul ignes a moliren
tur, rogiū demolirentur cenam ferali a tanulo feralis
ad mensam referrent. Fera enim veteres mortem ap-
pellare. Venafano, subandi oleo. Totus enim mors
ager venafanus bonitate olei commendatur. Vnde
illud Plinianum Et vulgo principatum in hoc quoq
bono obviavit Italia toto orbe, maxime agro venafia-
no, est autem venafanum oppidum campanie. De oleo oleum
venafano Martia. Hoc tibi campani sudavit bacca
venafri Vnguentum quotiens sumis et istud olet. Var-
ro in re rustica, quid far conferam campano, quod tri-
ticum appulo, quod vinum salerno, quod oleum ve-
nafano. Pallidus canis. Nam Brassie pallescen-
tes fastidium monebant. Vnde ut viriditatem custo-
dirent cum nullo coquebantur. Martia. Ne pallentes
moneant

moneant fastidia canes. Nitrata viridis brassica fice
aqua. Olebit laterem, id est oleum quale lateris so-
let ind. Nam in vsum lucernarum pessimum para-
tur, laterem autem posuit pro lucerna. Vestris al-
ueolis Satyrice appellavit patinas pauperis alueolos.
Nam Alueoli dicunt vasa pprie ex ligno excavata sic

etiam in sequentibus
alueolos appellavit. Cu-
tus et alueolos et lenam
pignerat Atticus, ubi
locus est corrigendus nā
pro Alueolis Albiolos
legitur. Ergo vestris al-
ueolis, id est vestris pa-
tinis vilibus et ligneis.
Alueolis item capitur
pro tabula latoria. Var-
ro. Quales sunt testere
quibus in Alueolis
dicitur. Vocabulum au-
tem deductum est per
diminutionem ab Al-
ueo, unde Valerius lib.
octavo. Loquens de Se-
nola. Alueo quoque et
calculis vacasse inter-
dum dicitur, licet il-
lud etiam diversa si-
gnificatione accipia-
tur, nam et pro vase li-

Solium gneo ponitur quod alio nomine solium appellamus
eo utebantur in balneis, unde Cicero in. iiii. Rhe-
toricorum ad Herennium. Deinde ubi visum est ut
in alienum descenderet. Aliens item capitur pro con-
cavitate fluminis, unde dicimus Aluei Tiberis. Al-
ueum padi. Canna Mycipsarum, id est quod ex Ni-
midia Romanam vehitur. Nam Mycipsa Masianisse fi-
lius Numidarum fuit rex, qui mortuus regnum tri-
bus filiis reliquit Adherbali. Hyempsali et Iugurthe
fratris filio, quem in filium adoptaverat. Canna
acuta prora, id est navis. Hoc autem dicit quia ut scri-
bit Plinius libro septimo capite. lvi. naues sunt vti-
les in Nylo ex Papyro, et Scirpo et harundine simulq,
ad id respexit q in India harundines sunt tante pro-
ceritatis ut ex singulis internodiis nauticæ fiant que
Alueo navigabili ternos interdum homines ferant.
Auctores sunt Plinius libro septimo capite secundo.
Solinus, Diodorus, Mela. Cum boccare, tantis in-
quæ est fetor olei ut nemo Romæ laetur cum boc-
care, hoc est cum Numida aliquo. Boccar autem ut
scribit Linius libro vigesimo nono ab vrbe condita rex
fuit maurosum fuitque temporibus Masianisse regis
Numidie, pro quo nunc poeta intelligit omnes Nu-
midas et mauros. Tutos a serpentibus, tanta inquit
est vis tetri odoris olei ut serpentes ipsi fugiant.

Mullus erit, piscis est marinus de quo in superiore sa-
tyra. Corfica, insula est in mari ligustico, alio no-
mine appellata Cymus unde Virgilius in Buccolicis.
Sic tra Cymæ fugiant examina taxos. Rupes Ta-
urominitane, hoc est Sicilia ipsa. Nam Taurominitanum
oppidum est Siciliæ non longe a Mesana, olim na-
xus vocatum auctore Solino. Quando omne, ra-
tio est quare tam ex longinquo petantur pisces, quo-
niam inquit iam mare nostrum piscibus est exbau-

sum, dum gule tantopere inferimus. Vnde et Sene-
ca de testans gulam sic scribit ad Luciliū. Vide quan-
tum rerum per vnam gulam transcurram, permise-
rit luxuria terrarumque marisque vastitrix Valerius
maximus li. ix. Loquens de luxuria sic ait. Inde ab oceā
litoribus attracti pisces. Inde insusculinis arce, cēsi

busq, edendi et bibendi
voluptas repta. Macel Macel-
lo scrutante, hoc est pi-
scatore maria quæq, vi Macel-
lina explorante. Macel-
linum enim posuit pro pi-
scatore. Est autem Ma-
cellus locus ubi obsonia
vendunt dicti ut sen-
sit Donatus in Terentiū
a mactadis pecoribus,
ut alii vero tradunt a
Macello quodā qui ex-
ercebat in vrbe latroci-
niū quo damnato Cē-
sores Aemilii et Furi-
us statuerunt ut in do-
mo eius obsonia ven-
derentur a quo Macel-
larii dicti sunt q obso-
nia venderent, non au-
tem qui pecora macta-
rent, ii enim Lanii et Lantio-
Lantonos sunt appella-
nes

ti, et Laniena locus ubi mactarent, de quo plura ante. Lanie-
Nec patitur, scilicet gula. Tyrhenum, Tuscia, et na-
Romanum. Instruit ergo focum, quum mare in-
quit nostrum piscibus sit exinanitū, ergo ex provinciis
et longinquis locis petuntur, sicq, poeta gula sui tempo-
ris notat. Que et a Seneca his verbis taxat. Quod dis-
soluit delituit stomachus vix admittit ab ultimo peti-
tur Oceano, vomunt ut edant, edūt ut vomāt. In-
struit focum, in causa est ut pisces habeant ad coquen-
dum. Illius, ex provincia. Lenas, pro anaro captato-
re ponitur, ut Aurelia pro orba divite cui multa mi-
terentur munera, vterque autem fuit temporibus Lu-
cretii ut Gallia et Paetius. Captator, hoc est qui na-
muneribus alienas opes captat. Aurelia vendat,
nam luci cupiditate munera vendebat. Byrthoni,
ipsi divati. Murena. Anguillæ similis est, in freto si-
culo capis. Macrobius lib. iii. Accersebunt inquit mu-
renæ ad piscinas nostræ vrbis abusq, freto siculo. Lanæ
habebatur gula adeo ut Licinii Crassi Murenæ sint co-
gnominati q hoc pisce effusissime sint delectati. Lege
Plinium lib. ix. Columellā et Macrobiū lib. iii. Nā
dum se continet, non venit inquit piscatores quiescēt
bus vrbis in mari siculo licet periculofo piscari, ut oste-
dat nihil inactum relinqui ad indomitā gulā explen-
dam. Auster austrum posuit pro oibus vrbis. In
carcere fabulam miscet. Nam venti In Eolis in sulis
in quibus temporibus Iliacis Eolis regnabat, in car-
cere ab eo coerceri dicebantur. Virgilius Eoliam ve-
nit, hic vafrex Eolus antro Lucantes ventos tem-
pestatesque sonoras Imperio premit, ac vinclis et car-
cere frenat. Lina temeraria, hoc est temerari pesca-
tores videntes retibus. Carybdim, in freto quod est
inter Italiam et Siciliam scopulus est Scylla item cha-
rybdus, mare vorticosum ambo clara senicia. Caryb-

dis autem peloro promontorio adiuncta est. De Scyl-
la et charybdi plura referemus in decima quinta Sa-
tyra. Cognata colubre, quasi eiusdem generis, scri-
bit Plinius libro nono capite vigesimo tertio Myre-
nas in terram elapas serpentibus commisceri, sed de
anguilla hoc non legitur apud Plinium verum poe-
ta sequitur opinionem
vulgarem qui credit
serpentes, et angues co-
ire cum Anguillis.

Aut Tyberinum,
lupum piscem intelli-
git qui in Tyberi ster-
core pascetur et immu-
da esca inter cloacas vr-
bis. Et licet hoc loco Iu-
venalis Tyberinum pi-
scem ut vilem pauperi
apponi dicat. Varro ta-
men, ut tradit Macro-
bius, pisci tyberino pal-
mam tribuit his verbis
in libro rerum huma-
narum. xi. Ad victum

optima fert ager capanus frumētū, salernus vinū. Cas-
sinas oleum. Tusculanus ficū. Mel Tarētinus. Piscē Ty-
beris. Nam omnes ex hoc amne pisces maximum ho-
norem tenuerunt apud prodigos imprimis, lupus qui
inter duos pontes captus esset, quod etiam Orationis indi-
care videtur in Satyra quę incipit. quę virtus. Lupus
hic Tyberinus an alto Captus hiet. pontem inter iacta-
tus. an amnis hostia sub tusci. Columella libro. ix. capi-
xvi. Loquens de piscinis sic scribit. Doctaq; et erudita
palata fastidire docuit stultitiam lupum nisi quem ty-
beris aduerso torrente defatigasset, quibus verbis docet
lupum tyberinum in pretio fuisse. Verum forte tempo-
ribus Iuvenalis talis piscis in pretio non erat, temporum
longinquitate mores, ut sit mutante, sicut et etate nostra
anguille, quę temporibus poetę in minima erant effi-
matione, mensis nostris sunt gratissime. Lupos etiā ma-
rinos laudat Plinius libro. ix. His verbis luporum lau-
dissimi qui appellantur lanati candore molliciaq; car-
nis hunc piscem greci appellat *λαβρακα*. Aspinus maci-
lis. Nam lupi pisces maculis variegati inueniebantur
itiq; minoris estimationis, unde Columella libro. ix. ca-
pite. xvii. Vbi de positione piscinę mentionem facit.

Tum etiam sine macula (nam sunt et varii) lupos in-
cludamus. Eos nos esse putamus quos vulgo appellant
Lucios dictos lupos ab eorum voracitate nam reliquos
pisces insectantur, unde Columella eodem libro lu-
pos rapaces appellat. Glacie, per hiemem, videntur
enim maculis frigore aspergi. Vernula, alumnus.

Cloaca, nam tota vrbs pensilis erat cloacis corru-
tis septē annibus a. Magrippa sordes vrbs in tyberim
defrentibus. lege I. in iur. et Plinium libro. xxxvi. capi-
te. xv. Pinguis cloaca torrente hoc est pinguis sordibus
fluentibus per Cloacas. Est enim cloaca auctore vlpia-
no locus concavus per quem colluvies et immundicie
vrbs fluant. Cloace autem appellatione et tibi et fistule
continentur. Ad salubritatem civitatum et ad tutelam
pertinet ut cloace purgetur et reficiatur, nam et coelum pe-
stilent et ruinas minantur immundicie cloacarum.

Torrente hoc est ut scribit Plinius cuius precipiti tor-

rentium modo fluente. Criptam, canemam, et loca
riparum excavata, quę piscis depascens perscrutatur.
Vnde Lucilius acer et violentus poeta eum qua si ligu-
ritorem catillonem appellat, scilicet qui proxime ripas
et stercois insectaretur. Proprie autem Catillones dice-
bantur qui ad poluētum Herculis ultimi quum veni, nec

rent. Catillos ligurie-
bat. Crypta autē dicta
est a κρυπτω, quod
est occulto. Sub-
iure, regio erat vrbs
celebratissima de qua
alibi ante, eo autem ait
pisces stercois sectantes
peruenire. Ipsi pau-
ca velim, velim inquit
ipsum byrronem pau-
cis alloqui me velitan-
scultare. Nemo pe-
tit, sensus est, Nemo in-
quit petita te viro in
pauperes clientes tā mu-
nificus sis, q̄ fuerunt Se-
neca, Piso et Cotta in a-

micos suos, quos multis donis prosequiebantur, sed ut
cōenes civiliter et communibus epulis cū eis et non discre-
tis. A Seneca, Senecam diuitem fuisse et liberalem C. Piso
in amicos scribit Tacitus, apud quem legi est de vita et
nece eius. Piso bonus, multi extiterunt pisones, verum
de C. pisone illo intelligit qui amicus et familiaris fuit
Senecę, quiq; autor fuit coniurationis in Neronem, a
quo dicta est coniuratio illa pisoniana. De eo ita scribit
Tacitus. Namq; facundiam tuendis ciuibz exercebat,
largitionem aduersus amicos, et ignotos quosq; comi ser-
mone et congressu. Vnde a poeta et liberalis et bonus ap-
pellatur, hic postea obiit de tecta coniuratione per Mili-
chium Senini libertum abruptis brachiorum venis.

Cotta, hic est ille Cotta de quo in Satyra. Et spe-
ratio. Quis tibi Mæcenat, quis nunc erit aut proculeius
aut fabius. Quis Cotta iterum, quis lentulus alter.

Namq; et titulus, ideo inquit liberales et munifici erant
in amicos, q̄ veteres gloriosius esse in homine putarunt
liberalitatem exercere q̄ dignitates adipisci. Vnde Salu-
stius in Catilinario commendans mores veterum ro-
manorum sic scribit. Magisq; dandis q̄ accipiendis be-
neficiis amicitias parabant. Titulis, honoribus qui
per titulos et inscriptiones offendeantur. Vnde Plinius
libro. vii. Loquens de pompeio. Postea ad tota maria et
deinde solis ortus missus hos reulit patrię titulos. Pro-
pertius vltima elegia. Et domus est titulis vtraq; fulta
si is deest honoribus et laudationibus. Fascibus, con-
sulatu et pretura, quę dignitates inter alias precipue ha-
beantur, ut per has dignitates omnes intelligas, Con-
sulem et pretorem lectores precedebant cum fascibus
virgarum Consulem duodecim, sex vero pretorem.

Cōenes civiliter, id est ut bonum ciuem decet com-
munibus, scilicet epulis et indiscretis, eadem esset etiam
expollatio Martialis aduersus ponticum. Cur sine te
coeno, quum tecum pontice coenem? Hoc face et
effo, cum indignatione pronuntiandum, face hoc in-
quit et tibi concessero ut viuas diues tibi et parcos ami-
cis ut multi faciunt, sicq; sui temporis homine sordi-
dos taxat.

Iecur

Iecur Iecur anseris prodigi et laute gulę homines inter de-
anseris licata obsonia iecur anseris stuerant. Vnde Plinius
lib. x. capi. xxii. Iecur fatilibus in magnam amplitu-
dinem crescit. Exemptumq; lacte mulsone augetur.
Nec sine causa in questione est, quis primus tatum bo-
rum inuenerit. Scipio an Marcellus vir consularis, an
M. Sestius eadem etate
eques romanus, Mar. li-
bro. xiii. Aspicere quę rume-
as magno iecur anseris
maius. Docuit Apicius
saginare anseres, sicut ca-
ricas facie extinguere.

Altis. Gallinam in-
telligit quę alebatur ad
saginam, Deliaci coepe-
re gallinas saginare, vn-
de pestis exorta opimas
anes et suopte corpore vn-
ctas deuorandi. Quod
postea lege sua prohibi-
bitū est. quia cantū est,
nequid volucrum pro-
poneretur pręter vnam
gallinam quę non esset altis. Pl. Par, crassitudine

Dignus ferro meleagri. i. tam prodigiosa magnitu-
dine q̄ fuitis quem Meleager calidonius interemit, no-
Flauista est fabula. Flani. Flani color ut scribit Gellius est
color. ex albo, ruffo, et viridi concretus, unde flauam appella-
mus cererem, alludentes ad frumenta quę in agris fla-
uescere dicuntur quum maturescunt, verum hoc loco
flauum intelligimus pulchrum et formosum, sicut poe-
te sepe in hac significatione vsurpant, ut ante. Et flana
cui dei mandata puellam. Post hunc, scilicet aprū.

Tubera in genere fungorum numerantur, Martia.
Rumpimus alticem summo de vtrique terram, Tibe-
ra bolleis poma secunda sanus. Eavndiq; terra circū-
data nascuntur, nullisq; fibris nixa aut saltem capilla-
mentis, neq; terre coherent, cortice etiam includuntur
ut plane nec tenam esse possimus dicere. neq; aliud q̄
terre callum. Laudatissima quę africę crescunt, quum
fuerint imbres autumnales et tonitrua crebra tunc nasci
dicuntur maxime tonitribus, nec vltra annum dura-
re, tenerrima autem verno tempore esse. Raduntur
vtrum pugnantur abrafo cortice quum apponuntur.
an raduntur, id est euelluntur ex terra sarculis. Si ver-
tunc erit, Ordo est et sensus. A ledius inquit olybie ha-
be tibi frumentum, ac si dicat frumentum ego non cu-
ro, modo mihi mittat tubera, hoc inq; dicit, si ver tunc
erit scilicet quum tubera apponuntur et si tonitrua op-
tata facient maiores coenas. Mam tunc ut diximus an-
tore Plinio dicuntur nasci si imbres fuerint autumn-
les et tonitrua crebra, tenerrima sunt tempore verno. Vn-
de poeta dixit si ver erit. Aledius inquit, Aledius ali-
qui dicunt equitem romanum fuisse luxuriosum quę
pro homine gulofo hic accipit. Disiunge bones, per
me inquit frumentum non ieres, Nam ex libya frume-
ta mittebantur, unde Sidonius. Anna calybs frume-
ta libyes, campanus lachum, Ouidius in ponto. Cyni-
phie segetis citius numerabis aristas, Cyniphi enim po-
puli sunt africę. Plinius lib. xv. ostendit africam frugū
fertilem esse his verbis. Oleum ac vinum, vnde tan-
tum africę satisq; glorie in messibus preit. Columella
in quarto de re rustica. Mysia libyam largis auit abu-

Cini
phii.

dare frumentis. Struorem interea, aliam proponit
contumeliam, ut vndiq; inquit habere q̄ doleas stru-
ctorem peritissimum incidendorum obsoniorum spe-
ctas qui mira manuum reliquiq; corporis agilitate mi-
nistret domino. Sicq; conuiuorum luxuriam laetitia
q̄ sui temporis flagellat. Quod facit Seneca his verbis

Anser ante ipsum magni iecur, anseribus par
Altis. et flani dignus ferro meleagri
Fumat aper, post hunc raduntur tubera, si ver
Tunc erit et facient optata tonitrua coenas
Maiores, tibi habe frumentum aledius inquit
Olibye disiunge bones dum tubera mittas.
Struorem interea (ne qua indignatio defuit)
Saltantem spectas et χιρονομία volanti
Cultello, donec peragat dictata magistri,
Omnia, nec minimo sane discrimine refert
Quo gestu lepores, et quo gallina secetur,

tur qui curā habet struendę mensę, unde illud est Vir-
gi. Cura penum struere. Saltantem, ut optime agi-
le χιρονομία participiū ē αὐτοῖς χιρονομία
quod significat manibus gesticulari, ut sit ordo et sen-
sus, Tu spectas struorem saltantem et manibus gesti-
culantem, ac per hoc in omnibus agilem. Donec
peragat dictata magistri, donec omnia incidendo exe-
quatur quę didicerit a magistro ita ut nihil pretermi-
tat quod ad decoros incidendi gestus pertineat. Nam
in vrbe erant qui artem incidendorum rite obsoniorū
docerent per varia animalia formata ex ligno ut latius
dicemus in Satyra vndecima, Et tota sonat vltima cœ-
na subarra. Dictata dicuntur numero pluratio
quęcumq; in omni genere scientię tam liberalis q̄ ludi-
cię traduntur discipulis. Horatius ad Lolium. Sic ite-
rat voces et verba cadentia tollit ut puerum senio credas
dictata magistro reddere. Persius Ten circumorum cē-
tum dictata fuisse pro nihilo pendas. Tranquillus in
cesare Tyrones per senatores amorum peritos erudie-
bat precibus enitens, ut disciplinam singulorum susci-
perent, ipsiq; dictata exercebantur darēt. Deductum est
vocabulary a dictare quod est aliquid (ut dixi) in om-
ni genere scientię discendum tradere. Nec mini-
mo sane discrimine refert magnam inquit putant esse
differentiam quo gestu singula obsonia incidantur re,
decoro ne an rustico more. Vnde illud est Plinii loquē-
tis de gallinis, Postea culinarum artes inuenerunt, ut
clunes spectentur, ut diuidantur in tergora, ut a pede
vno dilatate repositoria occupent. Sic Seneca ut paulo
ante diximus ad Luciliū, Alius preciosas anes scin-
dit et perpectus et clunes certis ductibus circūferens
eruditam manum in frustra excutit. Et alibi Seneca
de breuitate vitę quum videam q̄ suspensi sunt quomo-
do aper a coquo cęsus exeat, quanta celeritate signo da-
to gladii ad munisteria decurrant quanta arte scindan-
tur anes in frustra non enormia. Diceris planta,
Alia dissuasio fugiendas esse tales coenas, nam illud eti-
am inquit tibi adest periculum ut si forte velis aliquid
intercendendum loqui tanq̄ et tu sis nobilis, ideo foras
antipiaris per pedes. Cacus, nota est hyffonia apud Cacus

Linum. Dionysium. Entropium. Cacus fulse passo rem firocem viribus qui capitis pulchritudine boum quas Hercules ex hispania Gerione interempto romā abegerat furripuit eas. quumq; angere ea predam vel let. veritus ne vestigia querentem dominum ad spelū cam dicerent auctas bones candis in speluncam tra-

xit Hercules tali furto e-
lusus quum inde disce-
deret cū reliquo armen-
to et bones quendam ad
desiderium (vt sit) reli-
ctum magis sent red-
dita inclusarum ex spe-
lunca boum vox Her-
culem conuertit. Cacu
in spelunca latitantem
magnavi correptum pe-
dibus extraxit. Virgi.
Abstracteq; bones adin-
catq; rapine Celo offen-
duntur. pedibusq; infor-
matur. Hiscere, loqui. et
os aperire ad loquen-
dum quod quī sit ab
bio bias. debuit facere
biasco. Tanquā ha-
beas tria nomina. tan-
quam et tu sis nobilis.
Nam nobiles et cines
romani offendeantur, nomine, prenomine. et cogno-
mine. vt. M. Tullius Cicero. C. Iulius Cēsār. Idq; mul-
tis fuit frequens. Vnde Ansonius de Temario nume-
ro. Tri. equitum tumq; tria nomina nobiliorum. quod
alii exponunt tria nomina. id est si fur. non placet. nā
non tria sunt nomina. sed tres tantum littere. vnde be-
ne Plautus in Aulu. appellat furem hominem trium
litterarum. Quē item a Politiano super hoc loco nar-
rantur a gubus sunt excogitata q̄ vt hunc loco conue-
niant. De nomine, prenomine. et cognomine ex aucto-
ritate Entropii apud Persium nonnulla commemora-
nimus. vbi offendimus eo tempore quo latius Sabino
rum rex vna cum Romulo regnavit. et vnus populus
romani et sabini facti sunt. Romanos ad consumman-
dam coniunctionem nomina sabinorum suis prepo-
nere consuevit se nominibus. Et innice sabinos roma-
norum. ita vt per tria nomina intelligendus omnino
sit nobilis romanus. qui preter prenomē et nomen asci-

A scis
cebat.

sciebat et cognomen aut maioribus partum aut ab
aliquo accidente acquisitum. Vnde Quintilianus sic
scribit libro. vii. Propria libera que nemo habet nisi li-
ber prenomē. nomen. cognomen. Quando propinat
dixit inquit tam superbus est vt nunq; tibi poculum
suum porrigat ad bibendum. neque tuum accipiat si
porrigas. Nam propinare est proprie poculum porrige-
re et prebere ad bibendum. Martialis. Qui nulli calicem
tuum propinas. Humane facis Hermē non superbe.
Tranquillus in Tyberio Ignotissimum questurū can-
didum nobilissimum anteposuit obefotam in conui-
nio propinante se viri amphoram. Hoc est porrigente
et prebente. Nec solum propinare ad potionem refertur
sed etiam ad alia. vnde Iulius capitollinus in. M. An-
tonino. vt parte cultri veneno lita vulnam incidit ve-
nenatam partem fratri edendam propinans. Plinius

libro. xx. capite. xi. Quidam inquit ad vulnus dolo-
rem radicem cum vino dulci propinant. Vnde et Teren-
tius metaphoricus dixit in Eunuchio. Hunc ego vobis
comedendum et deridendum propino hoc est trado et pre-
beo sicut pocula prebentur bibenda. et in eum idem
est quod bibo. Ordo autem est Birrho quando propi-

125
130
135
140
145
150
155
160
165
170
175
180
185
190
195
200
205
210
215
220
225
230
235
240
245
250
255
260
265
270
275
280
285
290
295
300
305
310
315
320
325
330
335
340
345
350
355
360
365
370
375
380
385
390
395
400
405
410
415
420
425
430
435
440
445
450
455
460
465
470
475
480
485
490
495
500
505
510
515
520
525
530
535
540
545
550
555
560
565
570
575
580
585
590
595
600
605
610
615
620
625
630
635
640
645
650
655
660
665
670
675
680
685
690
695
700
705
710
715
720
725
730
735
740
745
750
755
760
765
770
775
780
785
790
795
800
805
810
815
820
825
830
835
840
845
850
855
860
865
870
875
880
885
890
895
900
905
910
915
920
925
930
935
940
945
950
955
960
965
970
975
980
985
990
995

te statim ille summa benivolentia complectere
tur. Quadringenta scilicet sestertia. que summa erat
equestris ordinis. Martialis. Quadringenta tibi non Homi-
sunt cherestrate. Surge. Lectus ecce venit. Aut lus.
similis. ordo est aut homuntio similis diis. scilicet libe-
ralitate. Homuntio. ab homine sunt quattuor di-
minutina homulus. homululus. homuntio et homun-
culus. Et melior fati. qui melior videretur. et tibi cio.
magis propitius si tibi id dimittam largiretur q̄ ipsa Homi-
fata hoc est ipsi dii qui te pauperem fecissent. Da tre culus.
bio. verba sunt diuinitatis ad ministrum quem poeta in-
troductus ita locuturus si diens suus ditaretur. Vis
frater attende q̄ benivolentia sit inuitatio. Ilibus. ista
autore Celfo dicuntur pulpamenta que inter coxam
et pubem imo ventre posita sunt. O nummi. accla-
matio poetę subfannantis prauos sui temporis mores.
Blanditur inquit nummis. non homini. Domi-
nus. licet hic inquit diues tam superbus sit in te. faci-
le tamen in omne tibi obsequium flectes. erisq; ei do-
minus et rex nam te vt diens colet si tibi nulli erant li-
beri. Parvulus enas. id est parvulus filius. allusio
est ad illud Virgilianum in quarto gneidos. Si quis
mihi parvulus aula ludeat eneis. Filia dulcior illo.
scilicet filio. Nam parentibus filię sexus imbecillitate
sunt magis cordi. Vxor sterilis. vxor inquit que li-
beros nullos parit. facit tibi diuitem amicū. Sed tua
nunc Mychale. Sed quamvis inquit Mychale vxor
tua pariat nunc scilicet quum sis locupletatus. non te
penitus aspernabit. sed tecum vna gaudebit tuis libe-
ris. munuscula inbebit afferri. Nunc. dum factus
es diues. Nam dum paup̄ est diens nullam sentit diui-
tis in se humanitatem nec in filios. Et pueros tres. id est
tergeminos potest enim mulier vno partu tres parere.
supra prodigiosum est. Plinius libro septimo. Terge-

minor

minos nasci certum est Oratorum. Curatorumq;
exemplo. supra inter offēta adducitur. Loquaci nido.
loquacibus puerulis vt sunt aucule garrule in nido est
enim sumptum ab auibus. Thoraca. Thorax gre-
ca est dictio signatq; pectus. Plinius Thoracem in-
quit purgant. bilem detrahunt. et plerumq; caput pro
veste que forte pectus
tatum minuat. vt hoc
loco poeta accipit. Sue-
tonius in Augusto. Tho-
race laneo et foeminali
bus et tibialibus munie-
batur. Aristoteles libro
prio de natura anima-
lium Thoracem eam
partē in corpori homi-
nis appellat que a collo
ad pudentia vsq; trun-
ca tendit. Minimas
que nices. id est anella
nas. Assemq; roga-
tum. asses variati hie-
runt. nam libales an-
tea fuerant. postea Hun-
nibale vrgente. Qu. Fa-
bio maximo dictatore
vnciales facti sunt. In
militari stipendio sem-
per denarius pro decem
assibus datus est Plini-
us. Infans parasitus. similis parasito qui libenter me-
fas sceleretur. Nam parasiti hi dicuntur qui mensas no-
bilibus sectantur causa gula. Fungi accipites. pericu-
losi. sunt enim inextanti plerumq; letales vt docet Plini-
us. Seneca ad Lucilium Quid in illos boletos volu-
ptarium venenum nihil occulti operis facere indicas
etiam si presentanei non fuerint. Vilibus amicis. id est
infimis et pauperibus. Boletus. ex genere fungorum
est. olim Romano palato gratissimus. eo quum Clau-
dus maxime delectaretur ab Agrippina eius vxore p-
banc occasionem dato veneno necatus est. Vnde sequi-
tur. Sed qualem Claudius edit De hoc multa Tacit-
us. et Suetonius. Claudius. quintus fuit Romanorum
Imperator pater Britannici. Vxor. Agrippine. Agri-
pinas duas exitisse perspiciunt est. Ex quarum altera.
C. Caligula. ex altera Nero princeps. nati sunt. vterq;
humano generi pnciosissimus. Germāicus ex Agri-
pina filia Agrippę suscepit filiam Agrippinā. ex qua
et Domitio Nerone. natus est Nero princeps. que Clau-
dus ducta in matrimonium Agrippina sibi filium
adoptauit. qui mox sublato opera matris Claudio bole-
to medicato imperium occupauit. Veritusq; Britanni-
cum nequandoque apud hominum gratiam paterna
memoria preualeret veneno sustulit. Qualia perpe-
tuis. nam antiquitas auctore Plinio lib. xix. capi. iiii.
Nihil prius mirata est. q̄ et hesperidum hortos. acre-
gram Adonis et Alcinoi. Alcinoi enim rex fuit phę-
cum qui hortos habuit perpetuis fructibus virentes
auctores est Homerus in septimo. Odysseę. Nam vt ille
scribit pirum piro succedebat. et malū malo. vna vire-
scit fico. Vnde est illud. Papinii. Vos quoque qui
nunquā vacui proditis ad ethera rami. Autum-
nus perpetuus. perpetuum dicit autumnū quia per-
petui vt diximus fructus virent. sicuti ceterę arbo-

res autumno poma sua ferunt. Phęacum. Corcyren-
sium. Nam antea insula appellata ē. Corcyra a virgine Corcy-
Cyrēra rapta a Neptuno. Ex hi natus est phęacus. a ra-
quo phęaces sunt denominati. Ex phęaco Alcinoi. q̄ Phęa-
Vlysem in Ithacam deduxit. Sororibus aphris. Incus
insula maritane fuerunt poetę hortos esse Hesperii. Phęa-
dū mala aurea ferentes ces-
quos custodiret Aegle. Horti
Herculei. Hesperidum. Hesperii
et Draco pernigil Hesperidum
speri autem ille dicitur
tur filię fuisse qui Atlā-
tis frater fuit et Iapeti fi-
lius. Ea poma Hercules
fecit occiso Dracone
abstrxisse. Fabulosum
id totum ostendit Plini-
us libro quinto capi.
primo. His verbis. Nec
preter oleastros aliud
extat ex narrato illo ne
more Minus profecto
miretur portetosa gre-
ci mendacia de iis pro-
dita et. Tu scabie
frueris mali. pomum i-
quit tibi datur scabio-
sum. quale comedit mi-
les in aggere. vide-
tur autem poeta po-

mun illud intelligere quod milites in aggere castro-
rum ferebant. De quo ita Plinius libro decimo quinto
capi. xiiii. Peregrini sunt Zingiphia et Tuberes. que et Zing-
ipsa non pridem venere in Italiam. hęc ex africa. Illa phia
ex Syria. Sextus Papinius. quem consulem vidimus Tibe-
rius vtraq; attulit. Dixi Augusti nouissimis tem-
poribus in castrorum aggeribus fata. bacis similitiora
q̄ malis. sed agge. ibi. precipue decora. quoniam et in te-
sta iam sylue scandunt. De Tuberbis satis in Italia
sic Martialis. Non tibi de libycis tuberes et apyrina ra-
mis. De nomentanis sed damus arboribus. Aut reuera
omne aliud pomum modici saporis intelligit quod mi-
lites plerumq; deficiente copia comeantur coguntur co-
medere. Vnde et Celsus lib. viii. ad Ciceronem quid
nunc tibi nostri milites qui durissimis et frigidissimis
locis. deterrima hieme bellum ambulando confecerūt
malis orbiculatis esse pasti videntur. Ait enim ipsū
militem rodere pomum in aggere. non autem pomū
illicitatum. qui tegitur parma. periphrasis est pedi-
tis. cuius arma sunt parma et galea. Ab hirsuta capel-
la. hunc locum variis exponi modis a commentatori-
bus non ignoro. vt alii dicāt ab hirsuta capella. id ē ab
Amento caprino quod haffē vibrande alligat. Alii a
sago cilicio quod ex pilis hircinis texebat. cuius vsus
esset et in nauibus et castris. Alii a pharetra que pelle ca-
prina solet integri ex qua iacula promittuntur. Alii a ca-
pella hirsuta. i. post tentoriū ex capraz pellibus confe-
ctum. quod non placet quasi tentoria non aliis pelli-
bus q̄ caprinis et nō bubulis potius integerent. Ego ideo
expono ab hirsuta capella. i. ab hirsuto centurione que
ideo capellā appellatq; Centuriones vt homines robu-
sti toto fere corpore hirsuti sunt fructu. antibusq; pilis sub
halis odorē hircinum oleant quod ex sudore nimisq;
laboribus promerire solet. tunc autem ad militiam ido-

SATYRA

nei putabant. Vnde et Persius. Hic aliquis degente hirco
sa centurionum. Iuena. Sed caput itactum buxo, na
resque pilosas Adnotet et grandes miretur Lelins ha-
las. Hocque maxime placet, ut refiras illud discit ad
magistrum ipsum. Nam Centuriones novos milites
erudiebant, neque enim conuenit militem discere ab
amento quasi amentum
dictata tradat, ut dupli-
ci ratione capellam appel-
let centurione et quod ore
hircinum oleat, hircinus
sit ut capella. Nec mi-
rum capellam hircinam ca-
pi pro centurione, quia
alibi in ultima saty-
ra. Bardiacum cucullum
calceum militarem et su-
ras grades potat pro mi-
lite et Centurione, quia
aut Bardiacus indox da-
tur hoc punire volenti.
Calceus et grandes ma-
gna ad subtilia sunt.
Ita ut verus sit sensus
per capellam hircinam
designari ut diximus ce-
turionem. Iaculum tor-
quere, nam tyrones in ca-
stris variis exercebant
modis. Cice. in ii. offi.
Loquens de filio sic ait,
magnam laudem ab exercitu consequere, equitando
iaculando omnia militari labore tolerando. Forsitan im-
pense, bino inquit tam contumeliose te non tractat quod im-
pense parcat sed ut te vram nam maximam caput volu-
ptatem ex dolore tuo. Nam qui comedia. Comedie
enim et mimi iocis suis plurimum delectant sed ex iis
inquit tantam non caput voluptatem quantam caput
mimus ex merore tuo quo ex gula afficis. Mimus, genus
Mimo fabule parum a comedia distans, vnde mimographi
graphi appellant mimos scriptores. Eorum argumenta maiore
Mola ex parte stupor, continent actus. Laberius eques Ro-
res Mimos scripsit, donatus a Cesare quingentis sestertiis
Maxil et anulo aureo, sibi in quattuordecim. Preso mola
lares riam ex nimia indignatione denubus frondibus,
molaes autem vltimi sunt, dicitur qui contumeliosus prio-
ribus cibis atque confractis subigunt et molliunt. Vnde et
mollares vocati sunt idem et maxillares. Molaes et
am appellamus lapides quibus frumenta molantur
in pistrinis. Bilem, coleram cuius motu ostendit ani-
mi indignatio. Tu tibi liber homo, per se uentia alie
nam urbane ostendit hominem aliquo vitio laborantem
ex dogmate Stoico seruus esse, quum in potestate sit vi-
tium et non sua. Tu inquit per modicam prudentiam pu-
tas te libere esse et conuina regis sed ille te seruum gula
Nidor agnoscit. Nidore, odore. Nam nidor idem est quod odor
ex quacumque, re proueniens sed maxime et coibulis. Vir-
gi. Galbanoque agitare gries nidore chelydros. Idem illi
ingens barba refulsit nidore, ambusta dedit. Cice. in
piscene, paulisper stetit in illo gausap, tuam nidore
Culina aq. fumo. Culine, coquing. Nam culina dicta est
a colendo quasi colina quod ibi veteres colerent ignem
locupletiore domus, auctor est Nonius. Quis enim
tam nudus, sensus est. Quis inquit est aut natus liber,

Hoc agit ut doleas, nam que comedia, mimus
Quis melior plorante gula? ergo omnia sunt
Si nescis, ut per lachrymas effundere bilem
Cogaris, presocq. diu stridere molari,
Tu tibi liber homo, et regis conuina videris.
Captum te nidore sue putat ille culine,
Nec male coiebat, quis enim tam nudus ut illi
Bis ferat Hetruscum puero si contingit aurum,
Vel nodus tantum, et signum de paupere loros
Spes bene coenandi vos decipit, ecce dabit iam
Semetum leporem, atque aliqd de clunibus apri.
Ad nos iam veniet mino altis, inde parato
Intactocq. omnes et stricco pane tacetis.
Ille sapit qui te sic utitur, omnia ferre
Si potes, et debes pulsandum verticeraso
Prebebis quandoque caput, nec dura timebis
Flagra pati, his spulis, et tali dignus amico.

aut libertine conditionis tam pauper qui possit ferre tam
tam huius mense superbiam et contumeliā. q. d. nemo
ferat nisi idem seruus sit. Ferat bis illi, ut qui semel expul-
tus sit, iterum velit expiri. Si contingit autem hetruscū, i. si
natus sit liber et ingenuus. Nam Bulla aurea quod in
signe erat in speciem cordis dependens a collo gestaba-
tur a pueris usque ad quatuordecim annos. Hetrus cum au-
tem appellat quod Tul-
lius Hostilius tertius
Rex Romanorum de
bellis Hetruscis scilicet
curriculum, lectoresque to-
gam pictam atque prete-
xtā, quibus insignia magistra-
tum Hetruscorum erant
primus ut Romę ha-
berentur insinuat. Sed p-
textam illo seculo pue-
rilis non usurpabat etas,
erant enim ut cetera que
enumerant honoris ha-
bitus. Sed postea Tar-
quinius pater de Sabi-
nis triumphum egit, quo
bello filium suum annos
quattuordecim natum
et hostem manu percuss-
erat et pro contione lau-
dauit bulla aurea p-
textam, donauit insigniens puerum ultra annos fortissimi
virilitatis et honoris. Nam sicut p-
textam erat gestamen triumphantis, quā in triumpho
p-
pho p-
se gerebant, inclusis intra eā remediis, que cre-
derent aduersus inuidiam valentissima. Hic deductus
mos ut p-
textam et bulla in vsum puerorum nobilium usurpa-
rent ad omen et vota conciliande virtutis, ei similis cum
primis in annis munera ista cesserant. Sed bulla aurea
cui p-
textam ingenuis tunc coepta est pueris, libertinoque
vero filii loquuntur et p-
textam, que duo hoc loco poeta teci-
git, de bulla et p-
textam legit Macrobius in i. saturnalium,
et Asconius Pedianus. Altis, gallina saginata ut di-
ctum est supra. Minor, imminuta a vitone qui par-
tem eius comedit. Inde, ob eā rem, quod speretis aliquid
ex iis habituros. Ille sapit. Renera inquit byrro sa-
piens est, nec possum non laudare qui te ita tractat si po-
tes, quia potes ferre tot contumelias, et debes, ferre di-
ctumque, et non sine stomacho et indignatione a poeta. Pul-
sandum veritas. Eo inquit per gulam paulatim puenies ut
passurus sis et more parasitoque verbera. Nam parasiti dum
mensas nobilium sectantur multis verberibus aliisque con-
tumeliis afficiebant. Vnde parasitus ille apud Terentium. In Eu-
nuchos. At ego infelix neque ridiculus esse. Neque plagas
pati possum. Sic et parasitus plantinus i capitis ait. Et
hic quidem hercle nisi quod colaphos propter parasitum fra-
gile, anlas in caput. Vertice raso, que tibi in ludibrium
abraferunt. Flagra, plagas illatas tibi per flagrum, idem, n.
est flagrum quod flagellum sed hoc per diminutionem, illud
vero principale. Translin. Orphone. A prima adolesce-
tia pelagus ac pax adeo ut sepe flagris obiurgaret a pa-
tre. Illud sciendum flagrum et flagellum usurpari ab auctori-
bus non solum pro plagis et verberibus sed et pro ipso instru-
mentis quibus verberamus. Dignus, totum cum indigna-
tione.

mimus, ex merore tuo quo ex gula afficis. Mimus, genus
Mimo fabule parum a comedia distans, vnde mimographi
graphi appellant mimos scriptores. Eorum argumenta maiore
Mola ex parte stupor, continent actus. Laberius eques Ro-
res Mimos scripsit, donatus a Cesare quingentis sestertiis
Maxil et anulo aureo, sibi in quattuordecim. Preso mola
lares riam ex nimia indignatione denubus frondibus,
molaes autem vltimi sunt, dicitur qui contumeliosus prio-
ribus cibis atque confractis subigunt et molliunt. Vnde et
mollares vocati sunt idem et maxillares. Molaes et
am appellamus lapides quibus frumenta molantur
in pistrinis. Bilem, coleram cuius motu ostendit ani-
mi indignatio. Tu tibi liber homo, per se uentia alie
nam urbane ostendit hominem aliquo vitio laborantem
ex dogmate Stoico seruus esse, quum in potestate sit vi-
tium et non sua. Tu inquit per modicam prudentiam pu-
tas te libere esse et conuina regis sed ille te seruum gula
Nidor agnoscit. Nidore, odore. Nam nidor idem est quod odor
ex quacumque, re proueniens sed maxime et coibulis. Vir-
gi. Galbanoque agitare gries nidore chelydros. Idem illi
ingens barba refulsit nidore, ambusta dedit. Cice. in
piscene, paulisper stetit in illo gausap, tuam nidore
Culina aq. fumo. Culine, coquing. Nam culina dicta est
a colendo quasi colina quod ibi veteres colerent ignem
locupletiore domus, auctor est Nonius. Quis enim
tam nudus, sensus est. Quis inquit est aut natus liber,

SEXTA

XLIX

tione proniciandū dignus quidē est talibus contumeliis
et tali amico a quo ita tracteris quā aio sis tam seruilis.

Redo pudicitiam, Disuasurus hac satyra
poeta amico suo Versidius ne ducat uxorem
ingenti, vit arte omnia enim vitia genus
genus foemineū laborat, commemorat, ni-
hil omit-

tens quod ad partes dis-
suasionis pertineat. De-
niq. monet eum oem vite
potius sortem quam conu-
biū apprehendendam.
Tale igitur nactus oc-
casione adulterii sui
ipis acerbitate satyrica i-
sectatur, iridensque legē
Domitiani, quod adulteria
phibuerat, tāta mulier-
esse impudicitiam dicit
ut offendat remota se-
culorū origine ab etate
vsque argentea mortales
adulterii flagrasse. Illud
autem vni monedum
putari, ut interpretati-
rus hanc satyrā sum-
ma vtatur reuerētia, ne
adulescentuli, quorum
mores facile ad vitia in-
clinantur turpia audien-
do aliquo se flagitio co-
taminent. Pudicitia
moratam i teris, i. mor-
tales diu inter se bene pu-
dice, vixisse. Satur-

etas au-
rea

Lar

Cul-
mus
cumi-
na

no rege, id est seculo aureo quo tempore Saturnus regno
ab Ioue filio pulsus Latio cum Iano imperauit, tunc
enim etas aurea fuisse dicitur, quum homines post dilu-
uium cacumina montium tenerent, in speluncis, vi-
scerarent pomis, ceterisque fructibus agrestibus contenti.
Vnde est illud Lucretii. Sed nemora atque canos montes
sylvasque colebant. Et frutices inter condebant squalida
membra. Laremque vnusquisque deum domi sue cole-
bat, quem larem familiarem appellabant, eumque presi-
dem vocabant, cui canis assisist, et ipse deus pellibus ca-
ninis vestitus, cuius rei rationem reddit Plutarchus in p-
blematis. et Apuleius in libro de Demonio Socratis ple-
raq. dicit, et nos apud Persium illic. Bullaque succinctis
laribus donata pendit, ut autem lares domi coleren-
tur inde ortum docet Sertius, quia apud antiquos mor-
tui in domibus suis sepeliebantur, quos ut deos dome-
sticos colere ceperunt et venerari, Laresque appellauerunt.

Culmo, culmus p-
se appellatur ipsa palea, vnde
culmina domuum sunt appellata, quod prius culmis hoc ē
paleis integerentur. Pellibus vicinarum firarum,
nam rudes illi antiquissimi ex firarū pellibus non mo-
do lectos sternerant, sed et vestes sibi conficiebant. Vnde
de Lucretius. Pellibus et spoliis corpus vestire firarum.
Propertius. Atque hynili pellis totos operibat amātes, Al-
taque nativo creuerat herba toro. Non similis tibi, non
ea mollicie, nec iis delitiis, nam et luxu vestium et mar-
garitarum oblectabatur, ut sepe conqueritur Properti-
us. Quid inuicem ornato procedere vita capillo. Et alibi.
Matrona incedit census induta nepotum, sed poeta ve-

Inuii Iuuenalis Aquinatis Satyra VI.



Redo pudicitiam saturno rege
moratam
In terris, visamque diu cum frigi-
da parnas

Preberet spelunca domos, ignemque, laremque,
Et pecus, et dominos comuni clauderet umbra,
Siluestre montana thorū cum sterneret vgor
Frondibus, et culmo vicinarumque ferarū (ins
Pellibus, haud similis tibi cynthia, nec tibi cu-
Turbauit nitidos extinctus passer ocellos,
Sed potanda ferens infantibus vbera magnis,
Et sepe horridior, glandem ructante marito.
Quippe aliter tunc orbe novo, coeloque recenti
Vixebant homines, qui rupto robore nati
Compositique luto nullos habuere parentes.
Multa pudicitie veteris vestigia foras
Aut aliqua extiterat sub ioue, sed ioue nodū
Barbato, nondum grecis iurare paratis

teris laudando vituperat mores sui temporis. Cyn-
thia, Propertii fuit amica, vnde illud cecinit. Cynthia thia
prima suis miserum me cepit ocellis. Alibi, Cynthia
prima fuit, Cynthia finis erit, ea hostia dicebatur, sed
Propertius mutato nomine Cynthiam vocauit, ut au-
ctor Apuleius in prima Apologia. Nec tibi, scilicet

o Lesbia amica Catalli
quod passer ocellum, que in de-
litiis habebat, quā ami-
susset multum fleuit, a-
deo mollis et delicata e-
rat. Vnde Catullus. Pas-
ser mortuus est meę pu-
ellę. Quem plus illa ocel-
lis suis amabat. Et fra-
Tua nunc opera meę
puelle flendo, turgidi-
li rubent ocelli. Ea pro-
prie dicebatur Clodia,
ut auctor est idem Apu-
leius in eadem apolo-
gia. Sed furens sed
que ferret. Horri-
dior, incultior minusque
mollis marito suo.

Ructante glan-
dem, qui glande pasce-
batur. Nam ut diximus
rudi illa etate mortales
ante vsum tritici agrie-
stibus pomis vesciban-
tur. Orbe novo, et
te illa aurea, quum ho-
mines essent noui et re-
cens nati. Rupto

robore. Quum prima illa etate homines ante fa-
ctas domos in speluncis, siluisque more ferarum habita-
rent, quumque ex arboribus vetustate canatis tanquam
ex domicilio exirent, putabantur ex arboribus esse na-
ti. Quod Virgilius sic prosequitur. Hęc nemora indi-
genę Fauni nymphaque tenebant. Censque mirum trun-
cis et duro robore nata. Quis neque mos neque cultus
erat, nec iungere tauros. Aut componere opes norant,
aut parcere parto. Robore, Robur arbor est ligni
disera, verum a poetis sepe capitur pro omni ligno, ut
est illud. Cape robora pastor. Robur item ponitur pro
fortitudine, vnde robustum appellamus corpus, id est
forte et validum. Compositique luto, Allusio est ad
id, quod ex luto Prometheus hominem finxit, quasi
dicat. Ex quo homines ceperunt non ex arboribus na-
sci, neque ex luto formari, sed ex parentibus procreari et
conuibia sunt instituta, adulteria ceperunt committi.

Multa pudicitie, primis inquit temporibus etas
tis argenteę cum Iuppiter regnaret hoies sanctę et pudicę
vixerunt existente adhuc Ioue impubere, Sed iam
barbam producente coeperunt paulatim adulteria com-
mitti. Vestigia pudicitie, hoc dictum est ex sente-
tia eorum, qui crediderunt pudicitiam deum fuisse ho-
nestatis, que cum inter mortales verberetur, videretur, se vestigi-
contemni, suprag, ubique committi aususque furtus, cum gia
iusticia in coelam. Vestigia enim dicuntur simulacra Inue-
pedum, vnde est verbum inuestigare, quasi per vestigi-
gia aliquid querere. Grecis nondum paratis iura greci-
re, id est quum adhuc homines magna vixerent sine, fidi

IUVENA.

G

SATYRA

ritate, nec adhuc essent aliqua pericula, quorum primi videntur fuisse greci inuicem, nam semper perfidos fuisse, et habitos idcirco Plantus in asinaria. Cetera que volumus uti, greca mercamur fide, id est statim enumerate precio, quia aliter grecis non creditur. Tullius item in oratione pro Flacco, loquens de grecis sic ait. Testimoniorum religionem et fidem nunquam ista natio coluit. Per caput alterius, sic enim intrare consueverunt antiqui, unde et Ascanius sic iurat, apud Virgilium. Per caput hoc iuro, per quod pater ante solebat. Aperit horto, id est cum vnus quisque vinceret horto apertum non clauso, neque enim fides timebatur verum postea ut scribit Plinius. Spica latrocinatio cepit prefigere aspectus hortorum.

Astrea Astrea, satis verba ostendit poeta iusticiam tanquam hominum scelibus offensam vna cum pudicitia in coelum euolasse. Dea sic et Valerius Flaccus. Terrisq; relictis innocet assiduo saturnia sidera q̄stui. Astrea aut dicta est iustitia, quia Astrei gigantis ex aurora filia fuit. Hac comite, id est pudicitia, hoc autem est ex versu Hesiodi, qui scribit pudorem et iustitiam etate ante aenea in coelum ascendisse. Dux sorores, iusticia enim et pudicitia sorores fuerunt. Antiquum et vetus est, aperte ostendit Viridius ducendam non esse uxorem quando iam antiquum sit adulteria committi, sicque utitur disputatione a vituperatione rei. Genium sacri fulcri, id est religionem matrimonii, nam Genium deum appellabant, qui vim obtineret rerum omnium gignere, daturum, Aemilius Genius inquit deorum est filius et parens hominum, ex quo homines gignuntur, propterea genius meus nominatur, quia me genuit. In honorem Genii lectus nuptialis sternebatur, qui genialis nominabatur. Laberius vero ait Genium deum esse generis veteri parentem, unde illud est indulge genio, et genialis agatur iste dies. Alii dixerunt genium esse vnus cuiusque loci deum. Apuleius vero ait in libro de deo. Socratis animum humanum, dum in corpore nostro situs est, demonem nuncupari, quam lingua nostra Genium vocare possumus, quoniam is deus, qui est animus sui cuiusque, quamquam sit immortalis, tamen quodam modo cum homine gignitur. De genio plura diximus ex sententia Censorini apud Persium illic. Funde merum fulcra genio. Fulcra, id est lecti, nam fulcra dicuntur ipsa ligna, que lectum fulciant et sustineant. Vnde et Sydonius. Sellarum equestrium ligna fulcra appellat his ver coetus his. Alii sellarum equestrium madefacta sudoribus fulcra respiciunt. Sacri, venerandi. Conuentum, hominum multitudinem et coetum a conuenientia, sicut coetus a coeundo. Sponsalia, nuptiarum

Per caput alterius cum furem nemo timeret
Caulibus, aut pomis, et aperto vinceret horto.
Paulatim deinde ad superos astrea recessit
Hac comite, atque dux pariter fugere sorores.
Antiquum est vetus est alienum posthume lectum.
Concitere, atque sacri genium contemnere fulcri.
Omne aliud crimen magis ferrea protulit etas,
Viderunt primos argentea secula moechos;
Conuentum tamen est pactum, et sponsalia nostra
Tempestate paras, iamque a tonsore magistro
Pecferis, et digito pignus fortasse dedisti.
Certe sanus eras, uxorem posthume ducis?
Dic qua Tisiphone, quibus exagitare colubris?
Ferre potes dominam saluis tot restibus vllam
Cum pateant alte, caligantesque fenestre,
Cum tibi vicinum se prebeat emilius pons?
Aut si de multis nullus placet exitus, illud

contractum, qui sit per stipulationem et sponsionem. Nam qui uxorem ducturus erat ab eo, unde ducenda erat, stipulabatur eam in matrimonium ductum iri. Qui daturus erat itidem spondebat daturum, is contractus stipulationum, sponsionum sponsalia dicebantur. Tum que promissa erat sponsa appellabatur, qui sponderat ducturum sponsas. Iam, per asteris, iam poliris et comitis, ut eas cultior ad sponsam. Pignus, annulum, quem sponsus digito induit. De quo more ita scribit Tertullianus. Aurum nulla norat preterquam vnico digito, quem sponsus oppignerasset pronubo annulo. Plinius tamen libro trigesimo tertio scribit tempore suis solitum annulum mitti ferream sponsam, eumque sine gemma. Certe sanus eras, ac si dicat nunc si ne controversia desipis, qui de uxore ducenda cogites. Uxorem posthume ducis, ea interrogatione legendum quia ne aliquid fiat, in

hibemus. Qua Tisiphone, quo furore, qua venena agitaris? Nam per Tisiphonem omnes furias infernales intelligit, que tres a poetis finguntur ad tormenta scelestę mentis, et insaniam mouendam destinatę. Vnde et Orestes furis infernalibus fingitur agiturus. Quibus colubris? idem dixit, nam furis infernalibus dantur serpentes pro crinibus. Ferre potes? potes ne inquit cogitare deducenda uxore, quum ad necem multe sint tibi vię? ac si dicat, longe satius esset tradere se neci quam coniubium appetere. Vnde extat carmen illud crateris et greco in latinum versi ab Erasmo in prouerbiis. Coniugium sequeris, quanta hic te cura sequetur? Desolatus eris, si sine coninge eris. Si tollis sobolem, multo educenda labore est. Hoc autem est ex prouerbio, quo uti solemus in summa rerum desperatione. Sic et Terentius in phormione, Opera tua res mihi ad restim rediit planissime.

Vllam dominam, facete autem uxorem dominam appellat, quasi que marito imperet. Saluis tot restibus, quum possis vitam tuam laqueo finire. Quum pateant alte fenestre, unde te possis precipitare. Caligantes, que nimia altitudine sua caliginem oculis obiciant. Aemilius pons, unde te des precipitem. Nam pons Aemilius est in via flaminia distans ab vrbe ultra primum lapidem, idem miliarius est dictus, quem Scaurus Aemilius, ut auctor est Plinius de viris illustribus in censura fecit. Aut si de multis, sed si inquit tibi nullo modo placet oppere ere mortem, nonne putes melius puerum habere, qui tecum dormit, quasi dicat illud vitę institutum ubi magis est tenerum, quam ducere uxorem.

Pisio

SEXTA

Pisio Pisio dormit. Illud attendendum est quod dormit, dixit non dormiat. Innuit enim Viridius turpiter pueros adamasse. Non possum hoc loco turpe poetę consilium non detestari, qui eo cecitatis peruenit, ut ea probet, que ab omni honestate sunt penitus soluta. Quare illud maxime interpretantibus poetam seruandum esse censeo, ut quum in talia inciderint, aut illa in totum pretereant, aut si quid dicendum rati fuerint tali molestia legant, ut auditor a tali turpitudine penitus se auertat. Pisio, pisum ut auctores Varro puerum dixerunt, et pisum puellam, unde pisio pisillus puer, quo vocabulo sepe utitur Divus Hieronymus in epistolis ad Furiam de viduitate servanda sic scribit. An vereris ne proles Furiana deficiat, et ex te parens non habeat pusionem que repetit in pectore. Et alibi ad Saluinam. Nebrius pisio patrem querentibus exhibet. Cicero in primo Tusculana. Pusionem quandam Socrates interrogat quedam geometrica de dimensione quadrati. Ad ea sic ille respondit ut puer. Apuleius libro nono. At vero adulter bellissimus ille pisio inclinatam dolio pronam uxorem fabri super incuruatus secum dedolabat. Lateri parcas, quod non coas, latera enim nimio libidinis visu offenduntur. Vnde de Martia. Raptis base lateris sed in comatibus, vxoris tibi dote quos paraffi. Apuleius libro octavo metamorphosis. Sed diu viuas et dominis placeas et meis despectis lateribus confidas. Sunt enim in lateribus renes, quos ait Varro ita dictos quasi rixi ab iis obsceni humoris oriantur. Quantum iussit, nec tam assiduis in coitu quum sit. Sed placet Viridius lex Iulia, hec ironice legenda sunt. Non est inquit mirum si Viridius cogitat de ducenda uxore, nam non vult adulteri damnari, lex enim Iulia lata erat contra adulteros, quia carum erat, quo pacto adulteri deprehensi puniendi essent. Tollere, hoc loco educare, Terentius. Quicquid peperisset, decreuerunt tollere. Valerius libro octavo loquens de C. Licinio Hoplomacho. Quoniam hereditatem absolvere quod heredem maluit tollere. Heredem dulcem, dulcem filium. Virg. Nec dulcis natos veneris nec premia noris. Cariturus, quia captatores habentibus liberos minera non mittunt, sed orbis tantum diuitibus. Turture, hoc loco de aue magis intelligendum est quod de pisce. Nam turturē lautę gule indicat fuisse Martem, quum pinguis mihi turtur erit lactuca valebit. Et codices tibi habe perdere nolo famem. Item alibi. Acrens immo, dicis turtur de clunibus implet. Idem alibi. Et concubino turturum naues donat. Nam que greci trigona appellant, i. turturē, latini paslinacum dicunt marinam, i. cuius cauda presentissimi veneni radius extat. Magno, pingui et amplo. Mullorūque, inbis, i. nullis inbatibus et barbatis. Nam ut scribit Plinius, Gemina barba i signum labro inferiori, sunt enim pisces marini, de

quibus ante dictum est. Et captatore macello, id est omnibus obsoniis, que in macello veniunt. Nam macellum appellatur locum, in quo omnia que ad victum pertinebant, vendebantur, de quo pluscula superius.

Captatore, per quod hereditates captantur, nam huiusmodi muneribus captantur diuites orbi.

Quid fieri non possit, quasi dicat si Viridius uxorem ducit, putavero omnia vel preter naturam fieri posse, iuxta illud Virg. Mopso nysa datur, quod non speremus amaretur. Inungentur iam griphes equis, quoque sequenti. Cum canibus timidi veniet ad pocula damę. Moechorum, no. quasi cui civitatis adulteria sint munuscula. Ora stultorum. Ipe stultus figura est synecdoche. Toties, textit, quod sepe in adulteriis est deprehensus. Cista, nam adulteri superueniente marito sic solent occultari, unde Horatius. An turpi clausus in arca, quo te dimisit peccati conscius herilis, Contractum

genibus tangas caput. Latini, latini ut diximus in prima satyra nimis fuit temporibus Domitiani, qui quum timeret delatores, ne falsis criminatōibus apud principem accusaretur, iis uxorem suam Tymele sub mittebat unde supra. Et a trepido Tymele submissa latino. Ideo poeta ait perituri, quia semper verebatur, ne delationibus periret, ut sit epitheton perpetuum latini.

Quid quod et antiquis, hoc ritu et gestu inuindum est. Mediam venam, hoc est haurire sanguinem ex vena media, que ferri solet in delirio. Physiici enim tradunt in brachiis tres esse venas descendentes ab epate, quarum vna basilica, altera cephalica appellatur, tertia que in medio harum est media dicitur siue nigra, siue communis, que in furore et delirio ferri solet. Delitias hominis, Aclamatio in delirium Viridius, quod postulat et querat mulierem antiqua illa bonitate, quum non inueniat. Delicias hominis, ac si dicat delicatū hominem, quod putet se extra cōem fortunā ponēdū, ut beat quod alii beati non possunt, ut alibi de Calpurnio. Tunc delicias extra cōia censes ponēdū. Tarpeium limen adora. Sensus est, super flex inquit fac ad aras Iouis et Iunonis accedas quasi gratias acturus, si mulierē inueneris pudicā. Tarpeium, capitolinū. Nam mos capitolinus ubi edes erat Iouis, mos Capitolianus Tarpeius dictus est a virgine vestali Tarpeia quod ibi a Iulius fabius necata armis et sepulta, eius nois reliquit monumētū, inde et appellata est rupes et saxū tarpeium vñ no Tarpeius precipitabatur, hūc antea monitē Saturniū appellatū perdidit, ab eo late Saturniā terrā. Aurata, nam victimę maiores, ut Plinius scribit cornibus auratis duntaxat imolabant, hūc autē Iunoni ait iunentā mactādā. Iuno, n. nubetibus fesse dē. Virg. Iunoni ante oēs cui vincula iugalia curę, et alibi. Pronuba Iuno. Colebatur itē Iuno iugis in vico iugario, ut est apud Liniū libro ab vrbe condita, quod scribit Festus ita appellatū quod nubere cōiugeret. Capitū, partē posuit p toto, i. corporis pudici.

G ii

SATYRA

Ther. Paucæ adeo ce. Tanta inquit libidine mulieres fla-
grant, vt paucæ inueniatur matrone pudicæ, quæ dignæ
morpho- sint sacra Cereris administrare, per matronas enim ca-
ria stas Thesmophoria. i. sacra Cereris legifere celebrabant.
Thes. vnde ita scri. Dion. in primo. Ei sacrificia faciebant p
fœminas ⁊ Nephalius hoc est sobrios, vt lex est græcis.

1 dies
 morpho
 ras

Ea autem sacrificia per
 nouem dies celebraban
 tur a matronis summa
 p eos dies castimoia, vñ
 de Ouidius in x. meta.
 Primitias frugum dat
 spicea feta silarum, p q
 nouem noctes Venerē,
 tactusq; viriles in veti
 ris numerant. Ceres autē
 Thesmophores appellat
 quasi legistra, & τμορ
 enim legem significat,
 prima. n. vt tradunt au
 ctiores, inter quos Pli. in
 vii. & Diodo. in. vi. leges
 inuenit. De cuius sacris
 ita Linus libro. Sacra
 anniuersariū in Ceresis
 intermissum est, qā nee
 lugentibus facere id fas

Paucē adeo cereris vi
 Quārū non timeat p
 Postibus, ē densos per
 Vnus iberinē vir suffi
 Extorquebis vt hęc o
 Magna tamē fama e
 Vinentis, vinat gabi
 Vinat fidenis, ē agell
 Quis tamē affirmat
 Speluncis, adeo senue
 Porticibus ne tibi mo
 Digna tuo cuneis an
 Quod securus ames,

est, nec vlla illa tempestate matrona luctus expers fue-
rat. Diod. quoq; tradit cereris mysteria antiquitate, ca-
stimoniamq; apud oēs homines vulgata fuisse. Cicero in
Verrinis docet quēadmodū sacra cereris p̄ mulieres ca-
stas virgines conficiebat. Pater osc. Nam ex veteri
instituto affines occurrentes osculo excipiebant, vñ Pli-
nius libro xiii. sic scrib. Cato ideo propinquos foeminis
osculum dare vt scirent an temetum olerēt, de hoc mo-
re item Plutarchus in problematis disputat. Timeat
oscula vt impudica. Vnus iberinē, ita loquitur poeta
quasi Vrsidius respondeat Iberinam vno viro conten-
tam pronuntiatine legendum. Exorquetibus difficul-
ter obtinebis. Magna tñ fama est, utrum introducit
Vrsidium offendentem in agris quandā inueniri, quē
honeste vivat. Vivat fidenis, verba Iuvenalis ad vr-
sidium, quibus colligit nō tā facile in vrbibus q̄ i agris
pudicitie locū esse, sed tñ et in locis agrestibus et monta-
nis multa p̄ libidinem flagitia cōmitti, legantur aut̄ p̄
nūciatū vivat et ibiis, vt i vivit in agro, ac si dicat, non

Gabii ita uiuat in vrbe vt uixit ruri. Gabiis, ciuitas Latii, fide[n]s ubi ut scribit Dionysius, Romulus ⁊ Remus eruditi sunt. Fidenis, uis latii. Et agello cedo paterno, ⁊ particula indignationem sepe exprimit, ut illud virg. Et quisq[ue] numerus Ixonis adoret: quasi inuitus assenti at in agris casti degi, ut sit concedo quide[m] ita esse ut di- cis q[uo]d in agro quedam bene uiuat, sed quis t[ame]n affirmet i[n] agris nihil ipudici agi? Adeo, intant[u]m, ita ne. Se- nuerunt Iuppiter ⁊ Mars, per Ionem ⁊ Marteo[n]es: Moe- chos intelligi, nam Iuppiter ⁊ mars ut ex portaz mo- numetis colligitur mulierum maximi fuere strato- res. Porticibus ne tibi, percurrit poeta locos, quo fre- quentes mulieres conueniebant, ut erat porticus Lulie, porticus pompeia. Theatrum. Vnde Ouidius in primo de arte amandi. Tu modo pompeia lentus spaciare sub umbra, Quam sol herculei terga leonis adit. Nec tibi uitetur que prisca sparsa fabellis porticus, auctoris Li- uia nomen habet. Est ergo senilis. Inuenies ne in his lo- cis tantopere celebratis a mulieribus aliquam, que ho-

neſta ſit ⁊ digna voto tuo. Spectacula, theatra, nam
⁊ mulieres ad ſpectandos ludos in theatra conſuebāt.
vnde Ouidius in eodem. Sic ruit ad celebres cultiſſi-
ma ſcœmina ludos. Spectatum veniunt, veniunt ſpecte-
tur vt ipſe. Cuneis, ſedilibus theatri. Nam cunei di-
cuntur ſedes Theatri. Virg. Nuncius Anchisæ ad tu-

Pancē adeo cereris vittas contingere digne,
Quāru non timeat pater oscula, neesse coronā
Postibus, ē densos per limina neesse corimbo
Vnus iberinꝝ vir sufficit, ocius illud
Extorquebis vt hęc oculo contenta sit vno.
Magna tamē summa est cuiusdam rure paterno
Viventis, vinat gabiis vt viget in agro,
Vinat fidenis, ē agello cedo paterno,
Quis tamē affirmat, nil aētū i mōtibꝝ, aut i
Speluncis, adeo sennerunt iuppiter ē mars,
Porticibus ne tibi monstratur foemina voto
Digna tuo cuneis an habent spectacula totis
Quod securus ames, qđq; inde exerce possis.

mulū cuneosq; theatri.
Incensar perferit naues
Eumelus. Tranquillus in
Angusto. Pretextatis cu
neum suum et proximum
pedagogis assignauit. q
dam uero nō vulgares
mathematici contēdūt
cuneos proprie appella
ri vias illas (nam multi
q; sunt) qbus itur et i or
chestra. que in ima par
te theatri humi posita ē,
et in partes theatri supio
res. Cuneus ē dicitur quo
scindūtur ligna, et ordo
in exercitū. Chirono
mon. ita inquit mulier
res seculi nostri in libi
dinem sunt profuse, vt
vel lasciuie salutaris se

statione priuati ē corrupti. vnde Ouid. de reme
dio amoris. Corripunt animos cytharę cantusq; lyreę.
Et vox et numeris brachia mota suis. Chironomō
lēdā. Lēdā nomen est fabule nominatę a lēdā matre he
lene, quę chironomia representabatur. i. manu gesticu
latione a χείρ quod est manus. et νόμος lex, quibusdā
enim veluti prescriptis motibus et numeris taciti saltā
bant. quoz alii appellabatur subiti. alii longi. miscribi
tes alii. De quibus illic sensu Claudianus. ovi letis ri
sum salibus mouisse faciens. Qui nutu manibusq; lo
quax. Nam omnes fabule auctore Luciano adhibitis ti
bicinibus in scena saltabantur, vt Lēdā, Antiopā, an
dromachē, Cyclops. Tranquillus in Nerone. A c nonis
simo die voverat histriōnem saltaturum. Virgilii Tur
num. Cicero in. ii. quęstionū academicaz. Qui primo
inflatu tibiae in Antiopā esse aiunt. aut andromachen
Horatius. Pastorem saltaret vti cyclops rogabat. Inlius
capitolinus in Galenis sic scribit. Cyclops et luserūt oēs
arenariū ita vt miranda quędam et stupenda mōstraret.
Ansonius in saltatore inceptū. Deceptę foelix casus i
miscuit arti. Histrio saltauit qui capanea ruit. Idē qui
Nioben saltauit saxens, vt tum spectator verā credide
rit nioben. In canace visus multo felicior ipsa, qđ non
hic gladio viscera dissecuit. Idē de eodē, Daphnē et ni
oben saltauit. similes idem lignus vt daphnē, saxens vt
niobe. Trāgellus in caligula Pantomimus. M. nestor tra
goediā saltauit. Tucia vesicę nō impat. i. Tucia mu
lier pudica. qualis fuit Tucia virgo vesalis, quę cribro
sumpta aqua ex tiberi virginitatē suā pbatit. nō tēpe
rat. i. nō cōspicit titillatū libidinis spectādū ludos. ac p
docet mores nō nō turpia audiedo. sed et vidēdo facile
vel in bonis corrupti. Vñ Massilienses debita laude frau
dādū nō sunt, q in scenā nullū adiū mim s dederūt, q
eoz argumēta maiore ex parte stuproz cōtinet actus,
ne talia spectādū cōsuetudo et imitādū licetiā sumeret,
vñ et Diuus Cyprianus i. epistolis suis sic scribit. A dul
teriiū dicitū videtur, et quę pudica fortasē ad specta
culū matrona pceserat de spectaculo reuertit ī pudica.

Batylo

SEXTA

Batyllō, mīmō saltāte ledā chironomō, i. dū spēttat
Batyllū mīmū saltāt fabulā ledā vbi molli opus erat
saltātōe, nā Batyllus vt diximus i cōmē. Per. mīmū
fuit de quo τ Perfi. Tris tñ ad nūeros: saltū mōuere ba
tylli. Batyllus itē puer fuit dilectus ab Anacreōte poeta,
vtōndit Apule. in florid. τ Horatius. nō aliter samio
dñt arsisse batyλλo Ana

Batyl, creōta teiū. Batylli item
lus populi septētrionales, an
Batylli cōre Ptolomęo, Batyl-
lū itē iſtū eſſe ferreū
quo vīmur ad vſum
ignis, horatius. Prętextā
et latū clauū pręſq; ba-
tyllū. Appula gā. Si.
in amp. Appula nomē
ē mulieris, q̄ iqt ad prę-
tū moneſt et vocis mur-
mure libidinē exōmit,
ac ſi eēt i aplexu hoī dū
ſpectat talem ſaltationē.

Subi. ordo ē. Thymele
audēti subitū ⁊ misēabile
⁊ lōgū. noīa. n. sūt vt diximus gestū q̄ motu manū
fiebāt ī saltatiōe. Thymele, mulier q̄ saltatiōibus oble
scibat. τῦμος αὖ προειπὶν πρὸς τὴν σκηνήν. τῦμελικοί
histrion. de thymele at ī. i. sary. vberius diximus. Rī
stica, rudis ⁊ impia. an vere rustica ⁊ pagana, vt ondat
nō mō mulieres vībanas sed ⁊ rusticas spectaculis lāsci
nis corrūpi. Aut dī, diligēter obsuat vt discat. Αἰσ
αλ. q. Sēs. ē. Quotiēs īqt ludi ⁊ theatrales cessant ⁊ ludi
circēses. sūt lōge a plebeis, hoiesq; negotiis forensibus sūt
occupati. mulieres p̄ mālū oclū ornāmēta histrionica
cōtrectāt. Est aut̄ ordo. Alij tristes tenēt p̄sonā ⁊ thyrū
⁊ subligar acci quotiēs andea recōdita cessant ⁊ quotiēs
fora sola sonāt clauso theatro. ⁊ quotiēs Megalesia sūt lō
ge a plebeis. Aulea rē. i. vela ⁊ ornāmēta. scēnē, ac p̄
hī ipsi ludi scēnici ī quos appam. sūt ipsa aulea ⁊ vela
quū ad ornātū tū ad solē arcedū. vñ Hora. ī epist. quat
mor hand plures aulea p̄munt in horas. Cessant, sub
mota sūt. Sola for. s. iudiciaria. nā tria erāt fora rome,
vt docet Trāgli. angusto q̄ quū dīxō nō sufficerēt, tertiu
extruxit. Clauso th. finitus ludis, clauso igit̄ Theatro
gitū ad ludoy celebrationē, nō q̄ mulieres nō īgredēt
⁊ īnfrā illa s̄ cēnica p̄tractarēt, ociosos, talitūq; vñ valde
studiosos. Megalesia, ludi erāt circēses q̄ in honorē ma
gnę matris celebrabant, dicatū a Iunio Bruto quō docer

Linus his verbis. Marcus Tinnius bruns. eodem magne
mris deū ī palatio dedicauit, ⁊ ludos ob eandē dedicatio
nē factos megaleſia appellauit, μεγ αλιν. magna di
ci. μεγ αλεις. magnus. Tales ergo ludi magna cū vo
cupitate totius populi celebrabant. De qbus Inue. infra
Inuerea megaleſiaq̃ ſpectacula mappē ī deū ſolē co
liſit, ſimiliſq̃ triūpho p̃redo caballoz pror ſedēt. ac mihi
pace īmeſ; nimirq̃ licet ſi dicere plēbis. Totā hodie ro
mā circus capit. Lōge a plē. ſiſbandi ſunt. ī quotiē
ludi cīrenſes q̃ in grām plēbis maxime exhibebant ſūt
lōge a plēbis. ī. p̃ſecti ſunt. ⁊ plēbi a ludis diſceſſerunt,
nā vt diximus inuio veris ſtato ſolē niq̃ die celebrabant
magno totius plēbis ſtudio ⁊ delectatiōe, vñ ait, Ac mi
hi pace īmeſ; nimirq̃ licet ſi dicere plēbis. Et alibi. nā
q̃ dabat olim impiū, ſciſces, legiones. oīa, nūc ſe cōtinet
atq̃ duas tñ res anxius optat pan ⁊ cīrenſes. Eos plēbe
ros appellanere ſm Aſconiu Pedianūq̃, exactis regi
bus p̃ libertate plēbis fecerūt, aut p̃ reconciliatiōe plēbis.

LI

Tristes, & a primatē sint ea ludoy voluptate. Tenēt,
praestāt. Personā idumenū faciei, psona autē dicta Perso-
ē a psonādō, qm̄ tegmen illud oris ⁊ capitis vna tm̄ vo na
cis emittēde vna puiū ⁊ magis claros canororq; sonitus
facit. Hęc ex Celio. Thyrsus, hasta inuoluta pāpino,
quali vtebant bacchē in sacrificiis liberi pris. Talia. n.

Ali saltante batyllo
 ut, appula gannit
 Et miserabile longum
 Et tum rustica discit,
 recondita cesant,
 et fora sola theatro,
 galeſia, triſtes.
 ſent, Et ſubligar acci.
 monet attelaſq;
 ſiligit Aelia pauper,
 noedi ſibula, ſunt que

nd vitiū notatī mulieribus. Capiant inq̃ amore sceni
coꝝ cātantiū, Sed quū ii fibulati vocē suā vēdāt in re-
citauōe fibulaz, cogunt accepto p̃cio soluere fibulas su-
as, vt corat cū eis. Nā catores scenici vt gratiore cōserua-
rēt vocē fibulati duplex aut fuit fibule genus. Indu-
mentū .s. quo nō solū vtebant ad ignina tegēda, sed vt
et a coitu cōprimerent, vñ est illud Mart. Menopili pe-
nē tā gradū fibula vefit, vt sit comōdis oibus vna fa-
tis. Hūc ego credidera (nā sepe laamur in vno) Sollici
tū vocī parere flacce sup. Dum ludit quoda populō spe-
ctāte palestra. Delapsa ē misero fibula, verpus erat, Et re-
missimū filiū sine metū, sine argētū qđ p̃p̃tuo ab vtro
q, latere sup glādē p̃forato addebat. Id aut̃ fiebat tū vo-
cis cōseruande, tū valitudinis gratia qđ docet. Cor. Cel-
sus lib. vii. Placet magis itelligamus de hoc gñe fibule
qđ de indumento, hoc. n. mō vox magis seruari pōt qđ per
indumentū, qđ facile s̃ solui ⁊ deponi pōt. Vrbicus,
nomē scenici. Exodio, Exodia vt docet Linius lib. Exodia
vii. ab vrbe codita. ⁊ vt diximus in. iii. satyra ridicu-
la qđam erat itexta versibus q̃ in scena cantabant. Ver-
ba Liniū hęc sunt. Inuētis hisfrionibus fabellaz, actū re-
lictō ipsa iter se more antiquo ridicula itexta versibus
iaētitare cōepit, vñ exodia, q̃ exodia postea appellata, cō-
sertaq, fabellis potissimū attellanis sunt. Ergo exodio at-
tellanē, i. ridiculō ierto fabellē attellanē. Nā attellanē fa-
bulę diēt̃ sunt a ciuitate oscoz attella. vñ p̃mū cōep̃t ne fa-
argumētis diēt̃sq, iocularibus similes satyricis fabulis
grēcis. De iis Diomedes ⁊ Donatus in Teren. Gestr. Attella-
bus antonoe, dū p̃sonā antonoe suslineret agēda eius fa-
bula. Nā antonoe filia fuit cadmi thebaz regis ⁊ mater
Aetronis cōuersi i ceruū ⁊ a canibus discerpti De Au-
tonoe ergo scripta erat fabula. Hūc diligit, hinc ē idi-
gnatio poetę qđ defecata cātū viri scenici statī i amorē
eius iciderit. Aelia paup. i. mulier nobilis ⁊ paup. vt
oñdat nō minus pauperes mulieres qđ diuites libidinis
estū flagrare. Nā familia Aelioꝝ fuit paup̃rima. Eodē
n. rpe sexdecim siere Aelii Tiberones i vnīs edibus. q
bus vnus tñ fuit fundus i agro veietē, ⁊ in circo maxi-
mo ⁊ flaminio spēctadi locis, qđ qđ loca ob virtutē pu-
blice donata possidebant, hęc ex Valerio lib. iiii. capi. de
paup̃tate. Fibula comōdia, qua vti comœdus vt di-
ctū est. Solut̃ ab iis. i. ab aliis mulieribus, ad coitū.

IVVE.

C iii

SATYRA

Chryfogonū, nomē cytharēdi fīctū a poeta respi-
cīente ad chryfogonū illū cytharēdū qui tībibus Alcī-
biadis in eius navi tanta arte remigiū manus dirige-
bat vt quū illi remoz pulsum cū Chryfogoni cātū cō-
iūgeret iocūdā audientibus redderet harmoniā. Chry-
fogonus āt īterptari pōt fēmenanreū. Nō Χρυσοῦς an-
rū y dī o s fē mē signifi-
cat, cytharēdū. Cāra
re vē, sunt aliē inq̄t ī cā-
ne chryfogonus cātet, fā-
ctus. n. est rancus nimia
libidinis cōtīnatione.

Tragoedo, viro scē-
nico, vī ondat mulieres
libēter seq̄ coitus viroz ī
honestoz, vñ seq̄t. An
expectes vt quītilianus
ametur. q. d. mulieres vi-
ros sapiētes et doctos nō
amāt, vtpote q a tali tur-
pitudine abhorreat. quī-
tilianū āt pōtuit pōi vī-
ro sapiēte et docto. Ac-
cipis vxorē. i. vxorē du-
cis, de q̄ liberor fūcipiēt
iuri cytharēdi. nā Echi-
on et glaphyrus nōa sūt

cytharēdoz. Mart. Plaudere nec cano, plaudere nec gla-
phyro. Glaphyrus aut īterptat fīstīnus, incūdus, astu-
tus, ornatus, politus. Fīat p̄r, fūcipiat liberor, Cho-
raules, tībicen q̄ in choro fīstula canit, nā Χόρος dīrī
pudīū, coetus, chorus. αὐλὸς tībīa fīstula et αὐλὸς tī-
bia cano. Ambrosius, īterptat diuīnus et īmortalis.

Lōga p̄ angustos hēc oīa p̄ īroniā legēda sūt. Simus
īngt lēti cīn signū lētiē nuptialis ornemur edes Lax-
ro, vt tibi īfante pariat vxor tua ex gladiatore. Eiga-
mus pulpita īnūptiaz. n. celebratiōe talia fieri solēbat
p̄ vrbe, vt res ludicras agerēt. Ianna lauro, Nam tota
domus īn nuptiis ornabāt. A pul. īn asino aureo li. iiii.

Domus tota lauris obfita, tēdis lucida cōstītebat hy-
menū. Statius īn nuptiis Stellē. Erōde vīent pōtēs, et
fīrēt cōpita flāmis. Infans nobilis. i. q̄ filius īnus
putabī ē nobilis quū tñ ex gladiatore natus erit. Ex
p̄imat, respīentet, respīrat, similitudīne et oībus oris līnīa-
mentis gladiatore. Eurialū, nomen est retīarii alteri
us ex gladiatoribus, alter. n. mirmillo appellabāt. de qui-
bus plura dīxīmus īn. ii. saty. illic. Vicit et hoc monst̄z
tunicati mīscina gracchi. Tibi lenule, tibi o vī-
di cōstībūne q̄ lanīssa videri poteris quū domus tuare
pleta erit fīlīs gladiatoribus. Nam entulus bartiatus co-
gnominatus lanīssa fīit caput nobilīssīmus. Ex cuius
ludo quatit et septuaginta gladiatores p̄fugerūt, q̄ ser-
uis ad vexillū auxiliūq̄ vocatis Chryso, Spartaco, et
Enomao dūcibus crebris exercitus romanos cladibus af-
fīxerūt. Auctores Plutar. īn vita. M. Crassi. Līnius lib.
xv. ab vībe cōdita. L. florū. Appianus alexandr. nus.

Conopeo, lēcto tuo. Nā conopeū velī p̄prie appel-
lat quo maxime Alexādrīnī vīuit ad arcēdos cūlīces,
Extendi. n. circa lēctū quāq̄a versum cōstīrūit, quia
ibi ex Nīlo cūlīces abūdāt. x. o. o. o. cūlīces dīcīt.
De quo ira Horat. us. Interq̄ signa turpe militaria. Sol
aspīcit conopeū. Varro īn. ii. de re rustī. Loquē de mī-
līeribus cōmītantibus pastores, sic ait. Quī ostendūt foe-
tas nostras quē īn conopīs iacent dīes aliquot esse mī-
cīdas et cōtīnendū. Testudīneo. Nam lēctī testu-

far īn cōmentariis seu Oppius pro eo. Et Iosippus īn qn-
to de bello iudaico. Eiusdē nōis īn ea ē et turris, ex qua
faces exierunt tpe noctis indicantes ibi portum esse navi-
gantibus. Famosaq̄ mōnia lagi. i. Alexandriā q̄ īn
ēgypto est vbi et pharos et Nilus sūt. vt illud ostendat
mulierē ad ēgypti oras nauigasse. Mōnia aut lagi Ale-
xandriā ītelligīt. Nā Ptolomeus qui Alexandro succēs-
sit lagi fīit filius, vñ et Lagidaz īmpīū cōpīt, q̄ pōt
multos annos mortē Cleopatrz enersum fīit. Famo-
sa īnfamia aut quia vt testat Strabo, Oēs post tertium
Ptolomeū male vixerūt delīitiis corrupti. oīum vero per-
sime quartus et septimus et vltimus Auletes, aut q̄ ibi
P̄speius p̄fide occisus fīit a Ptolomeo, aut quia īn p̄pīn-
quo Canopi fīit fosa nocte dīez, cymbaz plena īn qui-
bus mulieres et vīrī īpudētē canunt et lascīuunt. Sīc. n.
et Cēsār apud Luca. īn. vii. appellat regna famosa īgna-
na et īmbellia quon hōat mīlītes aduersus Pompeia-
nos. Ite per īgnānas gentes famosaq̄ regna. Famosum
ītem ī bonā p̄tēm plerūq̄ est legere apud auctores. Ape-
leius īn. xi. metamor. At ille vīr alioquīn gravis et so-
brīe religionis observatiōe famosus. Canopo dam-
nante p̄dīgia. i. canopo lascīna nō p̄bante mores vr̄bis,
vt sīt sensī licet Canopīanī lascīue et turpiter vīnerent
damnabant tñ īnquit mores romanos et tantam īmpū-
dīcīā velūt p̄dīgiosam, quāsi quī tñ flāgitū īpī nō
cōmīterent. Canopus aut nomen accepit auctore Stra-
bone a Canopo Menelai gubernatore qui ibi sepultus
fīit, distat aut ab Alexandriā centū et vīgīnī stadiis, de
qua ē īn prima satyra. Nīl patrie īdūlcī nīl pēnsī ha-
buit quominus patrie sue dedecori esset, nullum habuit
patrie respectū quominus īdageret, debuit enim rōne
patrie tanto scelere abstinere. Plorantes, ordo est, Im-
proba reliquit natos plorantes. Vt magis stupeas,
magis mīrēris, publicam aut romanoz (q̄d r̄pe facit)
desīdīā taxat, quā tantope ludis scēnicis circensībusq̄, de-
lētarent, quāsi dicat illud maxime est mirandū quo
modo ēr fīlios relīnqueret ludos circēs relīnquere po-
tuerit, ex quibus tantā vīnīeris caperent voluptatem.

Paride. hoc est ludos scēnicos, paris. n. p̄atomimus
fuit tībibus vt aī dīxīmus Domitiani ei acceptīssīmus.
Ludos. s. scēnicos et cīrenses quibus tota cīuitas teneba-
tur. alibi. Si potes anelli circensībus. Sed q̄ īn ma-
gnis, licet īngt mollīter īn domo patema esset educata,
contēpīt tñ labores et marītima tēdia. Cūnis, Cūnī-
z īncunabula dīcunt le-
nabula. Cūnī p̄ueroz, vñ et Cū-
nī, nīnā deam veteres cole-
bant q̄ p̄reeset cūnis et ī
S g mē fātūlis. Segmētatis,
q̄ multis omaz fūisset
segmētis. Nam Segmē-
ta ornamenta sūt mu-
liēbia, vt docet Valerī-
us libro quīto capite de
gratis, ergo cūnī tali-
bus omaz erat segmē-
tis aut tēnera circūlis et
gonīs quīdam dīstīctē
et pīctē. Nā Plī. lib. vi. ca-
pīte. xxxiii. ostendit seg-
menta significare circū-
los hīs vrbīs. Plura sūt
aut hēc segmēta mūdī
quē nostri circulos ap-
pellauere greci palellor,
nomen autē dedūctū vī-
det a secundo. i. dīuīdē-
do et dīstīng. ēdo. de seg-
mētīs plura dīxīmus an-
te īn secunda satyra.

Cōtempit pelagus, neglexit duos labores
et pericula maris.
Famā cōtempserat
olim. Non mīrū īngt eā
mare cōtempisse, q̄ iam
famā fīocīfecerit, vt oī
dat eas mulieres q̄ pudī-
cīā sūm īmīnere ad
oīa esse audacīores q̄ ho-
nestas. nīlīq̄ expauesce-
re q̄ bonis ēēt formīda-
bile. Cūnis. s. fūmē.

Minima est iactura. i. cuius mīmā putat ēē iactura et
et minimū dānū quū eā amiserint. Molles cathedras
i. apud foeminas q̄ mollīter et ocīose sedent īn cathedris
nīlī opīs faciētes. Tyrhenos flūctus. mare īnfīz nī-
ctū q̄ lītus tyrhenū radat. Nā mare a locis q̄ allūit no-
mē accipit, vt Siculū q̄ siciliā. R hodiū q̄ rhodū. Ioni-
um q̄ loniā radit. Ionū. s. flūctū a supīore. Cō-
stātī, fortī et mīnīme tēpīdo. Iusta pīdī, si forte īngt
nauigādū sīt alīq̄ iusta et vtilī eā mulieres statim tīmēt,
nequētīq̄, fīrē nauigatiōē. Dūz est, dūz īp̄e p̄u-
tāt et laborīosum. Tūc quū marītus iubet et honesta ē
cā nauigatiōis. Sentina. nāis fūndū quo tota decur-
rit aqua a sentīdo dīcta q̄ maxime p̄tet et fēntīat. Sa-
lūstī. īn catī. Hī romā sicut aqua īn sentīnā cōfluerāt.
Cice īn Catone maiore. Aliī p̄ foros cursūt. Aliī senti-
nā exhauriāt. Vale. li. ii. cap. de disciplina militari videt
accepisse p̄ ipsa aqua q̄ īn fundo nāis corrupta tēterri-
mī ē odorīs, vt facile nauīgātibus nauīā moneat, sic. n.
scrībīt. Hac turpī et erubescēda sentīna vacuēfactus exer-
citus nosster. Venit aer, aeris qdā vertigo oculis oborīt,

Utq̄ magis stupeas, paride ludosq̄ reliquit,
Sed quāq̄ īn magnīs opībūs, plumaq̄ patema
Et segmentatis dormisset parvula cūnis,
Cuius apud molles mīma ē iactura cathedras
Tyrhenos igitur flūctus, lateq̄ sonantem
Pertulit ionium constanti pēctore, quamvis
Mutandum totiens esset mare. iusta pericli
Si ratio est, ē honesta tīmēt, panīdoq̄ geiantur
Pēctore, nec tremulis possunt īnsistere plantīs,
Fortē aīum p̄stant rebus quas turpiter audent,
Si inbeat cōiūng, durū est cōscendere nauem,
Tūc sentina gravis, tūc summus vertitur aer,
Quē moechū seq̄ stomacho valet, illa marītū
Cōnomit. hēc īnter nantas ē prandēt ē errat
Per puppīm, ē duos gaudet tractare rudētes.
Quā tñ exarsit forma? quā capta īuenta est
Hippia? quid vidit propter quod ludia dici
Suffinuit? nam sergiolus iam radere guttur
Coeperat, ē sēcto requiem sperare lacerto.
Preterea multa īn facie deformia, sicut
Attritus galea, mediūq̄ īn narībūs īgens
Gibbus, ē acre malum semper stillantis ocell
Sed gladiator erat, fūcit hoc illos hiacintos,
Hoc pueris, patrieq̄, hoc pretulit illa sorori,
Atq̄ viro. fērrū est quod amant, hic sergius idē
Accepta rude coepisset veiento videri.
Quid priuata domus, qd fecerit hippia curas.

deri. Sicut attritus galea. i. contusus multo attritu galee
et deformatus, ita vt mīrū videri possit q̄ ab Hippia sit
dilectus. Gibbus, emīnētīa et tumor, nam gibbus na-
scitur īn quacūq̄ p̄e corpīs. Sed gladiator erat, ad
īnnādum gestū. Hoc, q̄ ēēt gladiator. Hoc pueris
patriq̄, plurī īnquit, fīcit hoc quod gladiator. s. esset. q̄
fīlios q̄ patriam q̄ sororē q̄ marītum, quos oēs p̄ gladi-
atore contēpīt atq̄ relīq̄t. Ferrum est quod amant,
amant īnquit eos q̄ arma p̄tractēt vt viros ad cōitū va-
lidos. Coepisset veiento videri, si forte īngt Sergius
gladiator rudem accepisset. i. mīssīōnem īmpetrasset, sta-
tīm ab Hippia derelīctus ēēt sicut et veiento marītus, nā
illūm alterum veīctōnē exīstīmasset, vt ostēdat illūm
tñ placuīssē q̄ arma p̄tractaret. Accepta rude, R uis
vīrga erat quā gladiatores īpetrata mīssīōne donabant,
erat. n. signum mīssīōnis artīs gladiatorīe, Vnde Hora-
tius metaphoricor ait. Spectatum satis et donatum iam
rude queris Mecoenas iterum antiquo me includere
ludo. Cicero īn. ii. philippica. Tam bonus gladiator tu-
dem tam cito accepīssī.

LII
Illa, subaudi quē marītum sequitur nāscat et vo-
mit. Hēc. i. quē sequitur moechū, Rudētes, fīnes Rudē-
nauīū dīcunt rudētes q̄ flantibus vētīs rudere vident. tes
Quā tñ exarsit forma? hac īterrogatiōe acīus lace-
rat hippiam q̄ nō forma quē nulla erat īn hōīe. sed q̄
arma p̄tractaret secuta sūt gladiatore. Ludia, nam vt
dīxīmus vt ludī et lu-
diones dīcebant vīrī et
nici ita et mulieres lu-
diē appellabant. Tran-
lus īn Augusto Hīstīo-
nes aut ēr trīuīales ex cīr-
coludīs īnterponebat,
aut fīquētīssīme areta-
logas. Nam sergius
lus. rō quare īn hōīe nī-
hīl esset q̄ amaret, nam
oēm īngt formam ex-
erat, barbām. n. totū gut-
tur veīctōnē radebat, ne
ostēdat illū grandīo-
ris fūisse statīs. Sed quia
gladiator erat placebat
admodū, nam tales pu-
tāt hiacīntos, hoc ē for-
mosos et grātīos quā-
lis fīit hiacīntus pueri. Hiacy-
nī dilectus ab apollīe, quē mīspī-
constat īndētē disco a et
Borea īrato q̄ magis a
pollīnē amaret īnterem-
ptū, mutatūq̄ ab Apol-
line īn florem nōis fūit.
Sergiolus aut nōmē fūit
īt gladiatoris forma dī-
mīnūtīna p̄ cōtēptum.
Requīe. i. mīssīōnē,
quē gladiatoribus daba-
tur quū aliquo fūissent
debili mēbro. Mar. Nu-
per quū myrīno petere
mīssīō lēso, donabantur
n. rude. Vñ sequīt hīc
Sergius idē Accepta ru-
de coepisset veiento vī-

deri. Sicut attritus galea. i. contusus multo attritu galee
et deformatus, ita vt mīrū videri possit q̄ ab Hippia sit
dilectus. Gibbus, emīnētīa et tumor, nam gibbus na-
scitur īn quacūq̄ p̄e corpīs. Sed gladiator erat, ad
īnnādum gestū. Hoc, q̄ ēēt gladiator. Hoc pueris
patriq̄, plurī īnquit, fīcit hoc quod gladiator. s. esset. q̄
fīlios q̄ patriam q̄ sororē q̄ marītum, quos oēs p̄ gladi-
atore contēpīt atq̄ relīq̄t. Ferrum est quod amant,
amant īnquit eos q̄ arma p̄tractēt vt viros ad cōitū va-
lidos. Coepisset veiento videri, si forte īngt Sergius
gladiator rudem accepisset. i. mīssīōnem īmpetrasset, sta-
tīm ab Hippia derelīctus ēēt sicut et veiento marītus, nā
illūm alterum veīctōnē exīstīmasset, vt ostēdat illūm
tñ placuīssē q̄ arma p̄tractaret. Accepta rude, R uis
vīrga erat quā gladiatores īpetrata mīssīōne donabant,
erat. n. signum mīssīōnis artīs gladiatorīe, Vnde Hora-
tius metaphoricor ait. Spectatum satis et donatum iam
rude queris Mecoenas iterum antiquo me includere
ludo. Cicero īn. ii. philippica. Tam bonus gladiator tu-
dem tam cito accepīssī.

G iiii

SEXTA

LII

Paride, hoc est ludos scēnicos, paris. n. p̄atomimus
fuit tībibus vt aī dīxīmus Domitiani ei acceptīssīmus.
Ludos. s. scēnicos et cīrenses quibus tota cīuitas teneba-
tur. alibi. Si potes anelli circensībus. Sed q̄ īn ma-
gnis, licet īngt mollīter īn domo patema esset educata,
contēpīt tñ labores et marītima tēdia. Cūnis, Cūnī-
z īncunabula dīcunt le-
nabula. Cūnī p̄ueroz, vñ et Cū-
nī, nīnā deam veteres cole-
bant q̄ p̄reeset cūnis et ī
S g mē fātūlis. Segmētatis,
q̄ multis omaz fūisset
segmētis. Nam Segmē-
ta ornamenta sūt mu-
liēbia, vt docet Valerī-
us libro quīto capite de
gratis, ergo cūnī tali-
bus omaz erat segmē-
tis aut tēnera circūlis et
gonīs quīdam dīstīctē
et pīctē. Nā Plī. lib. vi. ca-
pīte. xxxiii. ostendit seg-
menta significare circū-
los hīs vrbīs. Plura sūt
aut hēc segmēta mūdī
quē nostri circulos ap-
pellauere greci palellor,
nomen autē dedūctū vī-
det a secundo. i. dīuīdē-
do et dīstīng. ēdo. de seg-
mētīs plura dīxīmus an-
te īn secunda satyra.

Cōtempit pelagus, neglexit duos labores
et pericula maris.
Famā cōtempserat
olim. Non mīrū īngt eā
mare cōtempisse, q̄ iam
famā fīocīfecerit, vt oī
dat eas mulieres q̄ pudī-
cīā sūm īmīnere ad
oīa esse audacīores q̄ ho-
nestas. nīlīq̄ expauesce-
re q̄ bonis ēēt formīda-
bile. Cūnis. s. fūmē.

Minima est iactura. i. cuius mīmā putat ēē iactura et
et minimū dānū quū eā amiserint. Molles cathedras
i. apud foeminas q̄ mollīter et ocīose sedent īn cathedris
nīlī opīs faciētes. Tyrhenos flūctus. mare īnfīz nī-
ctū q̄ lītus tyrhenū radat. Nā mare a locis q̄ allūit no-
mē accipit, vt Siculū q̄ siciliā. R hodiū q̄ rhodū. Ioni-
um q̄ loniā radit. Ionū. s. flūctū a supīore. Cō-
stātī, fortī et mīnīme tēpīdo. Iusta pīdī, si forte īngt
nauigādū sīt alīq̄ iusta et vtilī eā mulieres statim tīmēt,
nequētīq̄, fīrē nauigatiōē. Dūz est, dūz īp̄e p̄u-
tāt et laborīosum. Tūc quū marītus iubet et honesta ē
cā nauigatiōis. Sentina. nāis fūndū quo tota decur-
rit aqua a sentīdo dīcta q̄ maxime p̄tet et fēntīat. Sa-
lūstī. īn catī. Hī romā sicut aqua īn sentīnā cōfluerāt.
Cice īn Catone maiore. Aliī p̄ foros cursūt. Aliī senti-
nā exhauriāt. Vale. li. ii. cap. de disciplina militari videt
accepisse p̄ ipsa aqua q̄ īn fundo nāis corrupta tēterri-
mī ē odorīs, vt facile nauīgātibus nauīā moneat, sic. n.
scrībīt. Hac turpī et erubescēda sentīna vacuēfactus exer-
citus nosster. Venit aer, aeris qdā vertigo oculis oborīt,

Utq̄ magis stupeas, paride ludosq̄ reliquit,
Sed quāq̄ īn magnīs opībūs, plumaq̄ patema
Et segmentatis dormisset parvula cūnis,
Cuius apud molles mīma ē iactura cathedras
Tyrhenos igitur flūctus, lateq̄ sonantem
Pertulit ionium constanti pēctore, quamvis
Mutandum totiens esset mare. iusta pericli
Si ratio est, ē honesta tīmēt, panīdoq̄ geiantur
Pēctore, nec tremulis possunt īnsistere plantīs,
Fortē aīum p̄stant rebus quas turpiter audent,
Si inbeat cōiūng, durū est cōscendere nauem,
Tūc sentina gravis, tūc summus vertitur aer,
Quē moechū seq̄ stomacho valet, illa marītū
Cōnomit. hēc īnter nantas ē prandēt ē errat
Per puppīm, ē duos gaudet tractare rudētes.
Quā tñ exarsit forma? quā capta īuenta est
Hippia? quid vidit propter quod ludia dici
Suffinuit? nam sergiolus iam radere guttur
Coeperat, ē sēcto requiem sperare lacerto.
Preterea multa īn facie deformia, sicut
Attritus galea, mediūq̄ īn narībūs īgens
Gibbus, ē acre malum semper stillantis ocell
Sed gladiator erat, fūcit hoc illos hiacintos,
Hoc pueris, patrieq̄, hoc pretulit illa sorori,
Atq̄ viro. fērrū est quod amant, hic sergius idē
Accepta rude coepisset veiento videri.
Quid priuata domus, qd fecerit hippia curas.

deri. Sicut attritus galea. i. contusus multo attritu galee
et deformatus, ita vt mīrū videri possit q̄ ab Hippia sit
dilectus. Gibbus, emīnētīa et tumor, nam gibbus na-
scitur īn quacūq̄ p̄e corpīs. Sed gladiator erat, ad
īnnādum gestū. Hoc, q̄ ēēt gladiator. Hoc pueris
patriq̄, plurī īnquit, fīcit hoc quod gladiator. s. esset. q̄
fīlios q̄ patriam q̄ sororē q̄ marītum, quos oēs p̄ gladi-
atore contēpīt atq̄ relīq̄t. Ferrum est quod amant,
amant īnquit eos q̄ arma p̄tractēt vt viros ad cōitū va-
lidos. Coepisset veiento videri, si forte īngt Sergius
gladiator rudem accepisset. i. mīssīōnem īmpetrasset, sta-
tīm ab Hippia derelīctus ēēt sicut et veiento marītus, nā
illūm alterum veīctōnē exīstīmasset, vt ostēdat illūm
tñ placuīssē q̄ arma p̄tractaret. Accepta rude, R uis
vīrga erat quā gladiatores īpetrata mīssīōne donabant,
erat. n. signum mīssīōnis artīs gladiatorīe, Vnde Hora-
tius metaphoricor ait. Spectatum satis et donatum iam
rude queris Mecoenas iterum antiquo me includere
ludo. Cicero īn. ii. philippica. Tam bonus gladiator tu-
dem tam cito accepīssī.

LII
Illa, subaudi quē marītum sequitur nāscat et vo-
mit. Hēc. i. quē sequitur moechū, Rudētes, fīnes Rudē-
nauīū dīcunt rudētes q̄ flantibus vētīs rudere vident. tes
Quā tñ exarsit forma? hac īterrogatiōe acīus lace-
rat hippiam q̄ nō forma quē nulla erat īn hōīe. sed q̄
arma p̄tractaret secuta sūt gladiatore. Ludia, nam vt
dīxīmus vt ludī et lu-
diones dīcebant vīrī et
nici ita et mulieres lu-
diē appellabant. Tran-
lus īn Augusto Hīstīo-
nes aut ēr trīuīales ex cīr-
coludīs īnterponebat,
aut fīquētīssīme areta-
logas. Nam sergius
lus. rō quare īn hōīe nī-
hīl esset q̄ amaret, nam
oēm īngt formam ex-
erat, barbām. n. totū gut-
tur veīctōnē radebat, ne
ostēdat illū grandīo-
ris fūisse statīs. Sed quia
gladiator erat placebat
admodū, nam tales pu-
tāt hiacīntos, hoc ē for-
mosos et grātīos quā-
lis fīit hiacīntus pueri. Hiacy-
nī dilectus ab apollīe, quē mīspī-
constat īndētē disco a et
Borea īrato q̄ magis a
pollīnē amaret īnterem-
ptū, mutatūq̄ ab Apol-
line īn florem nōis fūit.
Sergiolus aut nōmē fūit
īt gladiatoris forma dī-
mīnūtīna p̄ cōtēptum.
Requīe. i. mīssīōnē,
quē gladiatoribus daba-
tur quū aliquo fūissent
debili mēbro. Mar. Nu-
per quū myrīno petere
mīssīō lēso, donabantur
n. rude. Vñ sequīt hīc
Sergius idē Accepta ru-
de coepisset veiento vī-

deri. Sicut attritus galea. i. contusus multo attritu galee
et deformatus, ita vt mīrū videri possit q̄ ab Hippia sit
dilectus. Gibbus, emīnētīa et tumor, nam gibbus na-
scitur īn quacūq̄ p̄e corpīs. Sed gladiator erat, ad
īnnādum gestū. Hoc, q̄ ēēt gladiator. Hoc pueris
patriq̄, plurī īnquit, fīcit hoc quod gladiator. s. esset. q̄
fīlios q̄ patriam q̄ sororē q̄ marītum, quos oēs p̄ gladi-
atore contēpīt atq̄ relīq̄t. Ferrum est quod amant,
amant īnquit eos q̄ arma p̄tractēt vt viros ad cōitū va-
lidos. Coepisset veiento videri, si forte īngt Sergius
gladiator rudem accepisset. i. mīssīōnem īmpetrasset, sta-
tīm ab Hippia derelīctus ēēt sicut et veiento marītus, nā
illūm alterum veīctōnē exīstīmasset, vt ostēdat illūm
tñ placuīssē q̄ arma p̄tractaret. Accepta rude, R uis
vīrga erat quā gladiatores īpetrata mīssīōne donabant,
erat. n. signum mīssīōnis artīs gladiatorīe, Vnde Hora-
tius metaphoricor ait. Spectatum satis et donatum iam
rude queris Mecoenas iterum antiquo me includere
ludo. Cicero īn. ii. philippica. Tam bonus gladiator tu-
dem tam cito accepīssī.

LII
Illa, subaudi quē marītum sequitur nāscat et vo-
mit. Hēc. i. quē sequitur moechū, Rudētes, fīnes Rudē-
nauīū dīcunt rudētes q̄ flantibus vētīs rudere vident. tes
Quā tñ exarsit forma? hac īterrogatiōe acīus lace-
rat hippiam q̄ nō forma quē nulla erat īn hōīe. sed q̄
arma p̄tractaret secuta sūt gladiatore. Ludia, nam vt
dīxīmus vt ludī et lu-
diones dīcebant vīrī et
nici ita et mulieres lu-
diē appellabant. Tran-
lus īn Augusto Hīstīo-
nes aut ēr trīuīales ex cīr-
coludīs īnterponebat,
aut fīquētīssīme areta-
logas. Nam sergius
lus. rō quare īn hōīe nī-
hīl esset q̄ amaret, nam
oēm īngt formam ex-
erat, barbām. n. totū gut-
tur veīctōnē radebat, ne
ostēdat illū grandīo-
ris fūisse statīs. Sed quia
gladiator erat placebat
admodū, nam tales pu-
tāt hiacīntos, hoc ē for-
mosos et grātīos quā-
lis fīit hiacīntus pueri. Hiacy-
nī dilectus ab apollīe, quē mīspī-
constat īndētē disco a et
Borea īrato q̄ magis a
pollīnē amaret īnterem-
ptū, mutatūq̄ ab Apol-
line īn florem nōis fūit.
Sergiolus aut nōmē fūit
īt gladiatoris forma dī-
mīnūtīna p̄ cōtēptum.
Requīe. i. mīssīōnē,
quē gladiatoribus daba-
tur quū aliquo fūissent
debili mēbro. Mar. Nu-
per quū myrīno petere
mīssīō lēso, donabantur
n. rude. Vñ sequīt hīc
Sergius idē Accepta ru-
de coepisset veiento vī-

deri. Sicut attritus galea. i. contusus multo attritu galee
et deformatus, ita vt mīrū videri possit q̄ ab Hippia sit
dilectus. Gibbus, emīnētīa et tumor, nam gibbus na-
scitur īn quacūq̄ p̄e corpīs. Sed gladiator erat, ad
īnnādum gestū. Hoc, q̄ ēēt gladiator. Hoc pueris
patriq̄, plurī īnquit, fīcit hoc quod gladiator. s. esset. q̄
fīlios q̄ patriam q̄ sororē q̄ marītum, quos oēs p̄ gladi-
atore contēpīt atq̄ relīq̄t. Ferrum est quod amant,
amant īnquit eos q̄ arma p̄tractēt vt viros ad cōitū va-
lidos. Coepisset veiento videri, si forte īngt Sergius
gladiator rudem accepisset. i. mīssīōnem īmpetrasset, sta-
tīm ab Hippia derelīctus ēēt sicut et veiento marītus, nā
illūm alterum veīctōnē exīstīmasset, vt ostēdat illūm
tñ placuīssē q̄ arma p̄tractaret. Accepta rude, R uis
vīrga erat quā gladiatores īpetrata mīssīōne donabant,
erat. n. signum mīssīōnis artīs gladiatorīe, Vnde Hora-
tius metaphoricor ait. Spectatum satis et donatum iam
rude queris Mecoenas iterum antiquo me includere
ludo. Cicero īn. ii. philippica. Tam bonus gladiator tu-
dem tam cito accepīssī.

LII
Illa, subaudi quē marītum sequitur nāscat et vo-
mit. Hēc. i. quē sequitur moechū, Rudētes, fīnes Rudē-
nauīū dīcunt rudētes q̄ flantibus vētīs rudere vident. tes
Quā tñ exarsit forma? hac īterrogatiōe acīus lace-
rat hippiam q̄ nō forma quē nulla erat īn hōīe. sed q̄
arma p̄tractaret secuta sūt gladiatore. Ludia, nam vt
dīxīmus vt ludī et lu-
diones dīcebant vīrī et
nici ita et mulieres lu-
diē appellabant. Tran-
lus īn Augusto Hīstīo-
nes aut ēr trīuīales ex cīr-
coludīs īnterponebat,
aut fīquētīssīme areta-
logas. Nam sergius
lus. rō quare īn hōīe nī-
hīl esset q̄ amaret, nam
oēm īngt formam ex-
erat, barbām. n. totū gut-
tur veīctōnē radebat, ne
ostēdat illū grandīo-
ris fūisse statīs. Sed quia
gladiator erat placebat
admodū, nam tales pu-
tāt hiacīntos, hoc ē for-
mosos et grātīos quā-
lis fīit hiacīntus pueri. Hiacy-
nī dilectus ab apollīe, quē mīspī-
constat īndētē disco a et
Borea īrato q̄ magis a
pollīnē amaret īnterem-
ptū, mutatūq̄ ab Apol-
line īn florem nōis fūit.
Sergiolus aut nōmē fūit
īt gladiatoris forma dī-
mīnūtīna p̄ cōtēptum.
Requīe. i. mīssīōnē,
quē gladiatoribus daba-
tur quū aliquo fūissent
debili mēbro. Mar. Nu-
per quū myrīno petere
mīssīō lēso, donabantur
n. rude. Vñ sequīt hīc
Sergius idē Accepta ru-
de coepisset veiento vī-

deri. Sicut attritus galea. i. contusus multo attritu galee
et deformatus, ita vt mīrū videri possit q̄ ab Hippia sit
dilectus. Gibbus, emīnētīa et tumor, nam gibbus na-
scitur īn quacūq̄ p̄e corpīs. Sed gladiator erat, ad
īnnādum gestū. Hoc, q̄ ēēt gladiator. Hoc pueris
patriq̄, plurī īnquit, fīcit hoc quod gladiator. s. esset. q̄
fīlios q̄ patriam q̄ sororē q̄ marītum, quos oēs p̄ gladi-
atore contēpīt atq̄ relīq̄t. Ferrum est quod amant,
amant īnquit eos q̄ arma p̄tractēt vt viros ad cōitū va-
lidos. Coepisset veiento videri, si forte īngt Sergius
gladiator rudem accepisset. i. mīssīōnem īmpetrasset, sta-
tīm ab Hippia derelīctus ēēt sicut et veiento marītus, nā
illūm alterum veīctōnē exīstīmasset, vt ostēdat illūm
tñ placuīssē q̄ arma p̄tractaret. Accepta rude, R uis
vīrga erat quā gladiatores īpetrata m

Respice rinales, vult poeta ostendere nō modo pri-
natas mulieres, sed et primarias, principumq; vxores in-
temperantes, impudicasq; esse, hocq; probat exēplo Mes-
salinē vxoris Claudii cēsaris, de qua ita scribit Plī. lib.
vii. Cēsaris scietas in coitu, homini ppe nulla. Mesali-
na Claudii cēsaris coniūx regalē existimans palmam,

certā elegit nobilissimā
ex pstitit ancillā mer-
cenarię stipis, eamq; die
ac nocte supavit quin-
to et vicesimo cōcubitu.
Et tacitus, Iā Mesali-
na facilitate adulterioꝝ
in fastidiū versa ad in-
cognitas libidines pflu-
bat. Rinales dinorū,
cēsares intelligit q; rerū
domini et muli quodam
mō deoꝝ habebant, vñ
extat illud. Diuifum i-
perū, cū Ione Cēsar ha-
bet. Pōt eē alius sensus

Rina-
les

et melior, vt hoc dicat. Respice rinales impatoꝝ, hoc est
amatores angustiaz, q; n. vxores impatoꝝ amat rinales
sunt, impatores diu noiant. Dinos. n. dicimus ex ho-
bus fictos, quasi q; die obierint, vñ dinos impatores vo-
camus. Deos vero ppetuos. Rinales autē dicuntur proprie
auctore Vulpiano, q; p eūdem rīnem aquā ducūt, inter
quos de eius vsu sepe orit cōtētio, vñ metaphoricos nō
solū amatores dicimus rinales quasi in vnū amorē de-
rinātes, et de amoris vsu cōtēdetes, sed et in oī arte emu-
los et eiusdē rei studiosos, illos dicimus rinales qui pari-
atoꝝ affectu ad aliqd hndū studiū suū cōferunt, vnde
Hōra. in poetica. Quin sine rivali teq; et tua solus amares
Claudius, qntus fuit a Iulio cēsare impator. Britā-
nicū ex Mesalina suscepit, ab Agrippina boletō medi-
cato sublatū est. Quē tulerit, quātā opprobriū passus
sit ex adulteriis Mesalinē vxoris suę impudicissime.

Dormire viz, ordo ē. Meretrix angusta linqbat. s. vi
Angu rō, quū fēserat eū dormire. Meretrix angusta, Cēsa-
reā. nā Cēsaz vxores dicebant angustę. Linquebat,
Cucul subandi maritū domi et in cubili. Tegetē, stragulū
lūpanaris, detegere autē diximus in primo limine qntę
Cucul satyrę. Cubili palatino, impatorio. nā impatoꝝ sedes
lio et domiciliū erat in palatio. Cucullos, cucullus genus
est vestis villosę, de quo abūdē diximus i. iii. satyra illic
Veneto duroq; cucullo, idē ē cucullio dicebat. Co-
mite an, quū ad fornice meretriciū descēderet, nā vnā
tū scū hēbat ancillā, vt vulgaris videret foemina. Cri-
nē nigrū, nā matronis capillus flavus nō dabat, sed ni-
ger tū, contra flaua coma meretricibus, iō Virg. volēs
ōndere Didonē impudicā ait. Nondū illi flauū pserpi-
na vertice crinē Abstulerat, ergo Mesalina ne agnosce-
ret galero vicū texit. Galero, Galez sine galero ge-
nus est pilei. Virg. Et tēperat astra galero. Idē. Nec arca-
dii bñ pēgit vmbra galeri, eo peculiariter vtebant pō-
tices, vñ Apuleius in prima Apologia. Veruntamē
hec Diogenē et Antistheni pera et baculus, qđ regibus
diadema, quod impatoribus pulchramētū, quod ponti-
ficibus galeri, qđ lituū auguribus, vñ et Gelius de fla-
mine Diali. Is solū galeriū habet album. Galero poss cre-
pusculū anepio solitus est Nero popinas inire circumq;
vicos vagari. Auctor Tranquillus a galero fit p dimi-
nutionē galericulus pro paruo pileo, sed accipit ē p coma
ex alienis capillis compacta instar galeri, qua nōnulli

capilli
nigri

galeri

Respice rinales dinorum, claudius audi
Quē tulerit, dormire virū quū fēserat vxor
Ausā palatino tegetem pferre cubili,
Sumere nocturnos meretricę angustia cucullos
Linquebat comite ancilla non amplius vna,
Et nigrū flauo crinē abscondente galero
Intrauit calidum veteri centone lūpanar.
Et cellam vacuam, atq; suā, tunc nuda papillis
Constitit auratis titulum mentita lycissę,

vt aut ad dissimuladā capilloꝝ raritatē, qđ fecit otho,
de quo ita Tranquil. Vult corpore galericulo capiti p galeri
raritatē capilloꝝ adaptato et annexo vt nemo dignosce-
ret. Eūdem et capillamētū appellauit Tranquillus in Ca-
ligula his verbis. Caneas atq; adulteria capillamēto ce-
latus, et veste lōga noctibus obiret, licet capillamētū

alias p capillo accipiat,
vt illud apud Apuleiū
in. ii. de asino auro. Tā-
ta est deniq; capillamēti
dignitas, vt quis auro,
veste, gēnis, oīq; cetero
mūdo exornata mulier
incedat, tñ nisi capillū
distinjerit ornata non
possit videri. Et p simili-
tudine Plinius, reliq;
auctores in sœniculo,
Aneibo, et ferula capilla
mēta appellāt ipsa folia,
qđ istar capilloꝝ sint. A
galero ēt denotat auris

galericū gallico vocabulo, et legioni nomē dedit alanda
vt scribit Plī. lib. xi. cap. xxxvii. Varro eū appellat gale-
ricū, q; in capite habeat apicē. Lūpanar, fornice mer-
etriciū, a lupis dictū, meretrices. n. dicē sunt lupę q; non
minus ad qstium sunt anidę qđ lupi ad cibū. Calidū,
nimia frequentia celebratū. Veteri centone. i. cū cen-
tone veteri, quo cellā sterneret. Nā centones ex pānis la-
neis diuersoꝝ colorę, aut lanis in vnū cōdēsatis atq; cō-
fuitis cōficebant, in vsū et castroꝝ erāt sicut et cilicia.
et Cētonarii dicebant q; cētones cōficerēt, vñ et in saxis
legimus collegiū cētonarioꝝ. Strabo lib. vii. de cētoni-
bus sic facit mētionē. Nomades etenim tētoris vītutur,
centonū instar pilo cōtextis in planis vitā degentes.
Cēsar in cōmētariis vbi de expugnatione Massilię lo-
quitur sic ait. Cētonesq; iniecerūt, ne aut tela tormētis mis-
sa tabulationē pfringerēt, aut saxa ex catapultis lateri-
tiū discuerēt. De cētonibus sic meminit Cato in re ra-
ssi. quātienscūq; tunica aut sagā dabis, prius veterē ac-
cipito, vñ centones sunt. Centones dicuntur carmi-
na, qđ ex diuersis locis, sensibusq; cōcinnātur, quales sūt
cētones pbe fulconis, quos ex variis versibus Virgiliū
cōposuit. Et Ansonius epigramaton nō incelebris scri-
ptor, de versibus Virgiliū cētonē nuptialē cōposuit, dis-
finiuitq; quid sit hndi Centro ad Paulū. Et si pateris vt
doceā docēdus ipse centro qđ sit absolutū. Variis de locis
sensibusq; diuersis quēdā carminis structura solidat in
vnū versū vt cōeāt aut cēsi duo, aut vnus et sequens
cū medio. Nā duos iunctim locare ineptū est. Atq;
suā, quā sibi elegit vbi pstatet. Papillis, māmīs. nam
dicimus papillas, māmās, māmillas, vbera pro eodem.

Auratis, pulchris, vel auro exornatis. Mēta ti-
tulū, nā cellis meretriciis adhibētur inscriptiōes et noīa
sua. Martia. Intraisti quotiens inscriptę limina cellę. Se-
neca in scēda cōtroneria. Deducta es i lūpanar accēpi
sti locū, pēiū ē cōstruitū. Titulus inscriptus ē. Lycissę,
nomē ē ppiū meretricis. Mart. Facere in lyciscā paulē
me inber versus. Britānicę, nā vt diximus Britānicus ex
Mesalia et claudio natus ē, quē pīo germāicū mox bri-
tānicū cognouit, eū vicesimo spū die inq; scēdo cō-
sulatu nātū, sibi pūdā et tū et militibus p cōsione ma-
nibus suis gestās et plebi p spectacula gremio aut an se
retinēs assidue cōmēdabat, hūc postea Nero ab Agrip-
pina matre edoctus veneno p locustā tēperato sustulit
in cena

in cena. hęc Tranquillus. Ventre tuū, vbi cōceptus
fuisse et editus. Aera, stipem. Seruius rex primus fuit
qui et signauit, quum antea rudi romę vterent. Signa-
tū est aut nota pecidis, vñ dicta pecunia. Hęc ex Plini.
Tristis abit, nō expleta libidine sua. Quod potuit
i. qđ sibi p lenonē licuit, nam vt esset oīum vltima ad
egrediendū non est a le-
none denegatū. Ad-
huc ardens, adhuc libi-
dine estans. Tenti-
gine, tendere et pruriti li-
bidinis ab extendendo,
quum virilia extendū-
tur, vnde in carmie ob-
sceno. Turpe qdem di-
ctū, sed ne tentigine rū-
pare Vult, hoc loco
abusive posuit vltimā
p parte genitali. De vul-
na autē diximus abunde
in. ii. satyra. Rigidę,
extente et erectę. Virg. in
Buc. Tū rigidas motare
cacumina quercus. Non
dum faciata, nā libido
nunq; faciat et extincta
reaccendit, vsu crescit, et
vt diximus ex auctori-
tate Plī. Ceteris facies
in coitu, homini nulla.

genę

Genis, malis, hoc lo-
co, nā genę proprie dictū
tur palpebre supiores et
infiores q; oculos regit

super-
cilium
pulu-
nar

leste-
sternia
pulu-
naria
prosti-
tuti
Hippo-
manes

Extremū ambitum genę supioris antiqui ci-
lium vocauerunt, vnde et supercilia infra oculos malę ho-
mini tñ sunt, quas prisci genas vocabant. Hęc ex Plī-
nio et Cicero, de natura deoꝝ. Obscuris, et fumo lu-
cene et crebris oculis. Ad puluinā, ad lectū mariti,
Puluinaria proprie sunt lectuli, qui vt scribit Seruius i
templis steni cōsueuerunt in honorē deoꝝ, vnde le-
cti et sterna nuncupantur, in illis simulacra deoꝝ recum-
bentia collocabant, dicta aut puluinaria quasi plumi-
naria, plumis. n. aut tomēto replebātur, abusive ergo si
in loco puluinari posuit pro lecto, aut qā impatores tan-
qđ di habebant. Odorē lūpanaris, nō exponas prosti-
tuti sed forniciis meretriciū. Nā prostituti non pro loco
accipimus, sed pro ipso scorto. Hippomanes carmęq;
loquar, narrabo inquit nunc veneficia, qđ ab ipsis mulie-
ribus pertractantur, quę et ipsis adulteriis sunt granio-
ra, legendaq; sunt p nunciatiue. Hippomanes, caruncu-
la est, quę magnitudine caricę nascitur in fronte pulli
equini colore nigro, qđ statim edito partu foeta deno-
tat, alioquin parū ad vbera non admittit, si quis prę-
pū habeat, hoc autē amoris veneficiū. Hippomanes
item ostendit Virg. in. iii. georg. esē vitus qđ ab ingui-
ne equę desinit, quū amoris agitat furore. Hic demū
hippomanes vero quod noīe dicunt Pastores, lentū di-
stillat ab inguine vitus. Hippomanes, quod sepe male
legere nouerę. Ex hoc aut parabatū multa veneficia,
dictūq; videtur ab hippos quod est equus et mania fu-
ria et insania quēdā, nā tunc legitur quum equę furore
agitatur, et amores appetunt, ex quo vocabulū ē equi-
re sicuti subare dicunt fies, quū libidine incenduntur.
De Hippomane multa Aristoteles lib. vi. de nat. ani-

malium. et Columella inquit veneno indiū ē nomen
Hippomanes q; equę cupidini simile mortalibus amo-
rem accendat. Carmen, incantationes et verba ma-
lefica quę veneficiis addi solent, vnde Virg. Hippoma-
nes quod sepe male legere nouerę. Miscerūtq; herbas
et non innoxia verba. Cōstrumq; venenū, coquitur
enim quum paratur ad
necem hominis, vnde
Nero coegit (vt scribit
Tranquillus) locustam
coram se in cubiculo ve-
nenum quo sustulit Bri-
tānicū coquere, quod
iterum, ac sepius reco-
ctum porcello obiecit,
Prin-
gus.

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

56

57

58

59

60

61

62

63

64

65

66

67

68

69

70

71

72

73

74

75

76

77

78

79

80

81

82

83

84

85

86

87

88

89

90

91

92

93

94

95

96

97

98

99

100

101

102

103

104

105

106

107

108

109

110

111

112

113

114

115

116

117

118

119

120

121

122

123

124

125

126

127

128

129

130

131

132

133

134

135

136

137

138

139

140

141

142

143

144

145

146

147

148

149

150

151

152

153

154

155

156

157

158

159

160

161

162

163

164

165

166

167

168

169

170

171

172

173

174

175

176

177

178

179

180

181

182

183

184

185

186

187

188

189

190

191

192

193

194

195

196

197

198

199

200

201

202

203

204

205

206

207

208

209

210

211

212

213

214

215

216

217

218

219

220

221

222

223

224

225

226

227

228

229

230

231

232

233

234

235

236

237

SATYRA

Tres ruge subeant. i. si in senectutem declinet, et iā rugosa fiat. Cutis arida, quæ exhausto succo laxior fit et flaccida. Et sepe emigeris, quod solet esse molestum. Catullus de amica Formiani sic ait. Nec longis digitis, nec ore sicco. Interea dum apud maritum est. Calet, non friget inquit in domo, sed propterea et calens ad omnia tractanda, unde sequitur regnat, id est ex arbitrio omnia administrat et imperat.

Onem canis in appu- lam, nam lanam appu- la scipue fuisse nobilita- tis indicat Plinius his verbis. Lana autem lauda- tissima appula, et quæ in Italia greci pecoris ap- pellat, alibi italica, Ca- nium nūm autem oppidum est Lana Daunioꝝ in appulia de canis lana aut canisina ita Pli- na nius. Hispania nigri vel canis leris scipuas habet pol- natus lentia iuxta alpes. canu- Ager suu rutili, quas erythras faler vocant, eguog, n, ru- nus brū significat. hinc e ca- nisinatus canisina in- datus veste. Martia Ca- nisinatus nostro syrus asere fudet. Et Tranq- l. in Nerone. Canisinos muliones appellat. Vltimos falemus. i. vineta campana. Nā ager falerus in cap- nia est dictus, ut scribit Silius italicus a falemio agrico- la. qui primus eas vites coluisse dicitur. Secundam nobi- litatem falemio vino dedit Augustus. quum scitum vi- nū cunctis pretulisset. Martialis. Scelus est ingulare fa- lernū. Et dare campano toxica seua mero. Nigri coloris fuisse indicat Martialis. Candida nigrescant vetulo cri- stalli falemio. austerum fuisse docet. Persius. Indomitiū quod dispumare falemum sufficiat. Quantulum in hoc, poscit inquit minimū in hoc. i. in predictis, ac si di- cat hoc minimum e pre aliis quæ peret. Oēs pueros, magnum seruoꝝ gregem. s. poscit, quod plus est q pre- dicta. Ergastula tota. s. poscit. i. seruoꝝ ad opus faci- endū destinatos in compedibus, vineti. n. tenebant, vñ alibi. Squalidus in magna fastidit compede fosfor. De quibus sic. L. flor. Servitia (proh nefas) et ergastula armantur. Plinius. Coli rura ergastulis pessimum est, ut quicquid agit a desperantibus. Apuleius in prima Apologia. Quindecim hofes liberi populus est, totidē serui familia, totidē vineti ergastulum. Ergastuli etiā capitur pro loco in quo serui tenent in vinculis, unde illud apud Plinium. Mox Marius Cinnana dominatio- ne reuocatus nuptis ergastulis exercitū fecit. Columella in primo de re rustica sic. Optime solutus seruis cellę me- ridiem equinoctialem spectantes fient, vineti q salu- borimū, subteraneum ergastulū, plurimis sitq, id an- gusti illustrant fenestris, atq, a terra sic editis, ut ne ma- nu contingi possint. Et idē in eodē. Ergastuli micipia recognoscant. Ab ergastulo sit ergastularius, diciturq, stulari is qui ergastulis preest de quo ita Columella in primu ut ergastulus magis obnoxii. Ergastulū aut dictū ē vel αγω τοι ου εγ ου. i. ab opere, et ελα τοι ου mitto q, ad opus ergaste faciendum mitterent, vel ab εγ αφομα q significat rium operor. Unde et Ergasteriū quod significat officinā. Et

Tres ruge subeant, et se cutis arida laxet, Fiant obscuri dentes, oculiq̃ minores, Collige sarcinulas dicet libertus, et exi iam gravis est nobis, et sepe emungeris, et Ocyus, et propera, sicco venit altera naso. Interea calet et regnat, poscitq̃ maritum Pastores et onem canisnam, vltimosq̃ fulemas Quantulum in hoc, pueros oēs, ergastula tota Quodq̃ domi non est, et habet vicinus ematur. Mense quidē brumę, cū iam mercator lasoñ Clausus, et armatis obstat casa candida nautis, Grandia tolluntur crySTALLINA, maxima rursus Myrrhina, deinde adamas notissimus. et bereni- In digito factus p̃ciosior, hūc dedit olim (ces) Barbarus incesse dedit hunc a grippa sorori. Observant vbi fusta mero pede sabbata reges

ergastes operarium, vel ab εργασ qd est prohibeo, clau- do, impedio, detineo. Et habet vicinus importunita- tem, inuidiamq, mulieris attende, q̃ doleat se non habe- re quod habet vicinus. Mense quidē brumę, nautiga- bit inquit maritus imperare vxore et tpe hiemali, quo ingentia nauigatiōis pericula imminēt, et frigora ob- stant. Brumę, pars est brumę

stant. Brumę, pars est brumę ea hyemis, in qua dies sunt breuiores. Mercator lasoñ, lasoñē poscit pro omni mercatore al- ludens ad lasoñē The- salū, qui nauigauit Col- chos ad vellus aureū ra- piendū. Clausus, sub- audi est. i. domi se conti- net clausum pp frigora et vltos sequentes. Ca- sa candida, nūmibus can- dicās, quod indicat hie- mē sequere. Armatis, ad nauigandū paratis et instructis, nā appellatio ne armoz intelligimus instrumenta cuiuslibet artis. CrySTALLINA. s. va- sa q̃ in magno erant p̃- cio. Crystallū sit auctore Plinio gelu vebemētio re cocto, nec alibi cer- te q̃ vbi maxime hibernę nives riget, glaciē, eē certū est, vñ et nomē greci dedere, nam αγω gelu significat ελα τοι ου coarabo, vñ crystallū gelu coarctū. Maxia myrrina, maxima vasa ex myrrha. Lucanus. Nō egi- git egros Nobilis ignoto diffusis cōsule bacchus, nō au- ro mirrhāq, bibūt. Mart. Si calidū potas ardētū myrrha falemio Cōuenit et melior fit sapor inde mero. Cū et vt tradit Pli myrrhina mittit, hūmōre sub terra putat ca- lore codensari. Adamas notissimus. Adamas maxi- mū in rebus humanis habet p̃ciū inter gemas, d. nō mas- nisi regibus, et iis admodū paucis cognitis, et quo carior teneat, adamati. Magi putat nomē impositū ab eo q̃ i- petus hoium et iracundias domet. Hec Plini. q̃ multa de Adamate scribit lib. xxxvii. In digito Berenices. i. q̃ factus ē notus gestatione Berenices sororis Agrippę. Agrippa rex iudeoz, q̃ regnū post mortem Tiberii ade- ptus est, moriens filiū reliquit agrippā noīe septuaginta annoz et filias tres Drusillā, Mariā, et Berenicē, q̃ Hero pam- di patre iūcta fuit matrimonio. Hec post mortē Hero- dis multo tpe vidua fama discurrete, q̃ cū fratre coiret, suasis Polemoni regi lycię vt cruciatus eā haberet vxore. Sic n. indicabat falsas oblocutiōes posse mōstrari. Hec ex vlt. lib. Iosephi antiquitatis iudeicę. Ait ergo poe- ta hūc Agrippā barbaz dedit se adamatā sorori sue i ce- ste vt vñ nū intelligas nō duas Berenices, vt sit ordo, Agrippa barbarus dedit hūc sorori i ceste, nec illud mo- ueat q̃ bis repetat, dedit. Nā h sepe fit ap̃ poetas. Virg. Teq̃ adeo decus h̃ p̃ui te cōsule inibit. Dedit hūc iū- genis lapilli. i. adamatā. Observat vbi. i. in terra iū- deoz, est. n. p̃phrasit terre iudeicę, vt sit dedit hūc ada- mata sorori sue illic vbi reges observat festa sabbata pe- de nudo. i. in iudea. Sabbata, sabbatū lingua iudeoz requiem significat. Nā moyses Damascena patria antiq̃ reperta montē Synai occupauit, quo septem dierū ie- iunio per desertā Arabi cū populo suo fatigatus quū tandem

SEXTA

LIII

tandem venisset septimum diem more genis sabbatū i. diem quietis appellatum in omne quū ieiunio sabbatū vit, quū illa dies famem eis erroremq, finierat. De mose aut meminit Strabo. Come. tacitus. Trogus, ergo obser- uari festa Sabbata. i. celebrant et ieiunio et oīum operū intermissione, quiescūt. n. et ieiunāt. De ieiunio Tran- quillus in Augusto. Et rursus ne Iudeus qdem mi Tiberi tā diligenter sabbatis ieiunū seruāt, q̃ hodie ego seruātū, vñ Iudei dicti sunt Sabba- tarii. Mero pede. i. nu- do. Nā iudei pedibus nu- dis sacra facit pagit, que a Tertulliano et Hiero- nymo nudipedalia dñr unde Iosephus in secun- do libro belli iudaici sic scribit. Berenice regina vt deo vota solueret pro salute hierosolyma ve- nit, et p more patrio bo- stis cesis, capillisq, dera- lis nudipes ante tribunal stetit. Egipptus vero in secun- do belli iudaici libro tradit Berenicē sororem Agrippę regis ad templum religionis cā venisse, atq, Festū p̃idem Syrię obsecrasse, acerbissima egde in populū desuaret, Astatat. n. nudis pedibus religioni inserviens. Seni- bus porcis, senescit ex lege Moysi porci apud iudeos, vt scribit Tacitus, quia iudei carne porcina abstinent, vñ Augustus cesar quum andinisset inter pueros, quos in Syria Herodes rex iudeoz intra biennium iussit interfici, filiū quoz, eius occisum, mira vrbānitate fess dixisse Melius est Herodis porcu esse q̃ filiū. Vetus clemētia, vetus iudeoz benignitas, q̃ ex veteri moysi iustitio car- nem suillam nō comedunt. Clemētiā aut appellat q̃ quum possunt dentibus suis in porcos squire non squi- ant. Est n. clemētia vt diximus in prima satyra ex dis- simulatione Senecę. Tēperantia ai in p̃tate vlciscēdi. Et leni- tas supioris aduersus inferiorē. Nulla ne de tātis. alia interrogatio ad Iuue. qua oīno rñdens Iuuenalis con- cludit, nullā extare mulierē q̃ ab oī parte sit p̃fecta. Nā licet inq̃t oīa adsint mulieri, q̃ maxime in muliere p̃fe- cta esse debent, vt sit formosa, decēs, diues, foecunda, no- bili genere, pudica, vno vitio laborabit, q̃ oībus his bo- nis p̃ponderabit erit. n. sup̃ba. Foecunda, q̃ pariat, con- tra dicit Sterilis q̃ nō parit. Porticibus. i. sit nobilis et generosa, nā in atris Stemata locabātur, i. imagines ce- rez, maioꝝ ordine digestę in singulis armariis, de q̃bus multa illic. Stemata qd faciūt. Intactior, cōtinētor q̃ suę int Sabiņ mulieres, q̃ anteq̃ a Romanis imperate Romulo rapte sint in iura maritoꝝ, pudiciſsimę sunt habiē. Atq, et ea probitate, vt quū ex romanis liberos suscepissent, oborto bello ex iniuria raptaꝝ iter Roma- lum et Tatiū ducē Sabinoꝝ ipse inter patres et maritos medię intercedentes vtriq, pacis cōficiendę cām attule- rint, i. n. postea regnū cōsociarunt, unāq, ciuitatem ex duabus fierūt. De his Lilius primolib. ab vrbe condi- ta, Ouid. in. iii. fasto. Quum rapte veniūt inter patresq, virosq, inq, sinu nat. s. pignora chara tenent. Vt medi- um campi scissis tenere capillis in terrā posito p̃cubue- re genu. Dirimente, diuidente, nā interuentu earum oīa sed ita sunt. Rara anis in terris, hoc carnē p̃ per- rent hesim est dictū, estq, velui prohibitum, vñ et per-

sius. qñ hec rara anis ē, siquid tñ aptius exit laudari me- tuam, q. d. raram inuenias, quę his ornata sit bonis.

Cygnō nigro, q̃ cygni, quę anes sunt marinę, cādi- diffimi sunt. Quis ferat vxorē cui constant oīa, q. d. eam ex tantis bonis insolentē superbaq, fieri. Quis ferat, quis possit ferre et sustinere mores eius, quę postea

Et vetus indulget senibus clementia porcis Nulla ne de tātis gregibus tibi digna videtur? Sit formosa, decens, diues, foecunda vetustos Porticibus disponat anos intactior omni Crinibus effusis bellum dirimente sabina, (Rara anis in terris, nigroq̃ simillima cygno) Quis feret vxorem, cui constant omnia? malo Malo venisiam q̃ te cornelia mater Gracchorum, si cum magis virtutibus affers Grade supciliū, et numeras cū dote triumphos. Tolle tuū precor hannibalem, viſtūq̃ siphacē

ita superbiat. Cui cō- stant, cui suppetūt et ad- sunt. Virg. Postq̃ cūcta videt coelo constare ste- no. Omnia, qualia p̃ diximus. Malo veni- sinam, offedit poeta mo- res mediocri mulieris pleniq, esse faciliores, q̃ potentis et nobilis mat- rē. Malo enī inq̃t vxorē mulierem appulā, q̃ romanam generosam q̃lis fuit Cornelia aphri- cani superioris filia, quę ex Tiberio graccho du- os suscepit gracchos. C. et Tiberium, qui eloquē-

tia iuxta popularitate freti leges agrarias reipub. pemi- ciosas promulgauerunt. Hanc autem poeta in exemplum superbię matronarum nominat, q̃ frequenter, vt scri- bit Plutarchus. Gauderet facta Scipionis patris cōme- morare et iactare. Eam tantum dilexit Gracchus ma- tris, vt salutem eius sue pretulerit, et ipsa defuncto eo Ptolemęi regis nuptias spreuit. Ex Graccho duodecim suscepit liberos, sed eam fortuna ad duos redegit. Lege Senecam in consolatione Albing. Malo. s. vxorem.

Si affers supercilium, hoc est si te superbam preſtas in tantis virtutibus et bonis tuis. Nam in supercilio ho- minis grauitas consistit, et sedem habet, unde poeta ille carmen obscenium scripturus arceat aſe lectorem gra- uem et ienerum. Carminis incompti lusus lectore pro- caces. Conueniēs latio pone supercilium. Superalia an- tem appellamus, quę supra oculos pilis vestita sunt quę natura homini dedisse videtur vt sudorem a capite et fronte defluentem repellant, in qua opinione est Cice- ro in libro de natura deorum. Cum magnis virtuti- bus, nam insignis fuisse probitatis declarat Valerius, q̃ matronę campanę, quę ad eam diuenerat ornamenta sua pulcherrima ostentanti dixerit quum filios suos a schola redeuntes vidisset, et hec sunt inquit ornamenta mea. Eam etiam magne fuisse eruditionis Quintilia- nus ostendit his verbis. Nam Gracchorum eloquentię multum contulisse accepimus Corneliā matrem. cu- ius doctissimus sermo in posteros quoz, est epistolis tra- ditus. Triumphos, et paternos et maiorum tuorum. Scipio enim pater eius deuicta Carthagine, quam tri- butariam fecit amplissimum nobilissimumq, egit tri- umphum, quem Q. n. Terentius culeo senator pileatus secutus est. Tolle tuum precor Hannibalem. Auster inquit istas de maioribus tuis iactationes de victoria hannibalis et Siphacis. Nā Hannibal quē Carthaginen- ses multis Scipionis victoriis in desperationē acti in au- xiliū publicę salutis ex Italia reuocauerant, ex italia sex- todecimo anno discedens, quū pacē p̃ colloq̃ cum Sci- pione cōponere rētarset, nec de cōditionibus pacis cōue- nisset a Scipione acie victus est, a quo et Syphax Nu- midę rex, qui se aſis coniūxerat captus est, et cū nobi- lissimis nūmidis et infinitis spoliis romam misus fuit.

Sabbatarius Nudi pedalis sacra

Clemētia

Stemata

Adu

Agrip

Sabbatarius

Ergastuli

Erga-

stulari

us

SATYRA

Histo- Cum tota Carthagine, Discede inquit cum ista tua ia-
ria Ca- Etatioe carthaginis victa a patre tuo. Cuius historie se-
thagi- ries ita se habet. Carthagineses primū magnā ptem ma-
nis vi- ris tenuerūt. Inde Sicilia, Sardinia, Corsica aliasq. iſu-
Et. las ipſo occiparūt. Septingētis deide annis Romani ex
quo urbe romā cōdiderunt Siciliā carthaginēſibus ab-
ſulerunt, inde Sardini-
am. Secundo aut pūni-
co bello hiberiā oēm por-
ni, Italiā oēm duce Hā-
nibale depopulati ſunt.
Romani contra Scipio-
ne ſupiore duce Cartha-
ginē ceperrunt reddide-
rūtq. tributariā. Poſt ſi-
ſta ſunt foedera q. ad qn-
quaginta vsq. annos p-
durauerūt. Poſt tertiu i-
choatū bellū. Scipione i-
ſeriore duce Carthago
ſubuerſa eſt. Parce
precor pēan, Niobe Tan-
tali filia vxor Amphio-
nis thebani quatuorde-
cim filius foecūda mi-
lieres cepit thebanas in
crepare ſacrificātes lato-
ne, ſibi non Latone faciēda eſſe ſacrificia, ſeq. ei ſobolis
numero et claritate eē anponendā. Apollo et Diana ma-
terna cōtumelia indignati filios Niobes ante portā vr-
bis ludētes ad vnu ſagittis cōfixerūt, mater aut in ſy-
lū ſaxū cōuerſa eſt. auctor Ouidius in meta. De ea ſic et
Cicero in. iiii. Tuscul. Niobe fingit lapidea p. p. eternum
credo in luctu ſilentiū. Amphion aut pater moris pie-
tate quū filios cerneret ſagittis cōfigi clara voce clama-
uit pce pcor pēan filiis q. nihil in te cōmeriti ſunt, ipſam
De nīe aut matrē q. vos iniuria affecit occidite. De numero filio-
ro filio. rū Niobes mirappemodū atq. adeo ridicula auctore Ge-
ro nio- lio tradita ſunt a g. cis. Nā Home. pueros puellasq. eius
bes bis ſenos ſuiſe tradidit Eripides bis ſeptenos. Sapho bis
nouenos. Bacchillides et Pindarus bis denos qdam alii
tres ſolos ſuiſe tradiderūt, quoz. oīm diuerſas mīas ne
vni magis q. alii ſeſe addiceret appellatione gregis cōple-
xus eſt Iuue. hāc q. Niobes fabulā cōmemorat. vt mi-
liez. ſupbiū notet, quē multoz. ſepe maloꝝ cā ſuit. Or-
do aut eſt. Amphion clamat. o Pēan pce pcor. Pēan,
Bene aut pēana appellauit. Nā quū Solis duo maximi
effectus ſint, alter quo calo et tēperato mortaliū vitā in-
uat. alter quo iactu radioꝝ nōn nūq. peſſiſſe imittit vi-
rus. duo eadēq. cognomina circa ſingulos effectus p. pri-
is enūciationibus ſignāt appellātes deū iui. ov. atq. ωεια
P. ran. va que cognominia vtriq. effectui ſunt apta vt ſit iui. o. o.
αωοτ. ov. iα. o. iα. i. d. eſt a ſanādo et pēan αωοτ. ov. ωεια
eiv. i. a. feriēdo, ſagittū. n. ferire dicit tanq. deus ſagitta-
rius. q. ideo fictū eſt q. vt ſcribit Macrobius iactu ra-
dioꝝ nōn nūq. peſſiſſe imittit virus. Ideo aut ſumula-
cra Apollinis arcu et ſagittis decorant, vt p. ſagittas itel-
ligat vis emiſſa radioꝝ. Nil pueri faciūt, grēca imi-
tatione pueros p. filiis poſuit Horatius. Dicā et Alciden
puerosq. ledē. Nam q. eadēmodum apud grēcos ωεια
pro puero vt ad etatem reſerā ponit. Et pro ſeruo et filio.
Ita apud latinos puer pari modo ponit. tales grēcorum
imitationes oſtendit Horatius non eſſe improbandas ſi
raro et parce ſiant, ſic enim ſcribit. Et nona ſiacta q. nu-
per habebant verba fidem ſi grēco fonte cadant parce

In caſtris. Et cum tota carthagine migra.
Parce precor pēan. Et tu depone ſagittas,
Nil pueri faciunt, ipſam conſigite matrem
Amphion clamat, ſed pēan contrahit arcum.
Egtulit ergo gregem natorum, ipſumq. parētē
Dum ſibi nobilior latone gente videtur,
Atq. eadem ſcropha niobe foecundior alba.
Que tanti granitas, que forma, vt ſe tibi ſemp
Imputet? (huius enim rari ſummiq. voluptas
Nulla boni) quotiens animo corrupta ſuperbo
Plus aloes q. mellis habet? quis deditus autem
Vsq. adeo eſt, vt non illam q. laudibus eſſert
Horreat, inque dies ſeptēnis oderit horis?

reſpexit que Lavinii vno partu vt ſcribit Varro tri-
ginta edidit porcellos albos, q. portēdebat ſutuꝝ vt La-
uinēſes poſt triginta annos oppidū Albā cōderent, que
ab Aſcanio edificata Alba latina lingua, grēca leuca, di-
cretiōis aut cā diſtinxit eā ab vrbe altera eiūſdē noīſi
gurā vrbis noī aduīngēs, et ſeſe velut cōpoſitū iā nomē
ex ambobus Alba longa. i. leuca macra. Hec Dionyſi-
us, huius ſuiſe et porcoꝝ ſimulacra ab Aeneā in publico
poſita ſuerunt et corpus matris a ſacer dotibus quod in
ſalſura fuerat demonſtrabatur. Que tanti granitas?
Monet poeta hominē nulla mulieris granitate aut for-
ma adduci debere, vt ducat vxorem, a qua quotidie iur-
giis cōtumeliisq. onerandus ſiſſiſſe oſtendit nullā mu-
lierem iuxta dictum Terentianū inueniri que vitio ca-
reat. Que granitas eſt tibi tāti? i. d. eſt tantū ne facies
granitatem aut formā in muliere, vt velis quotidianis
iurgis cōtumeliisq. eſſe obnoxius? Imputet ſe tibi,
vt ſemp tibi inſidiet. Huius. n. rari boni. licet inquit
muliere inuenias granē et ſormoſam. q. bonū rap. eſt
et magnū, tñ inde tibi nulla erit voluptas, q. plena erit
iurgii et cōtentionū, que nūq. te ſinat eſſe quicquid. Hec
aut per parētheſim legunt, vt ſit ordo et ſenſus. Que gra-
nitas et ſorma eſt tibi tantū vt impuget ſe tibi, quotiens
corrupta aīo ſupbo habet plus aloes q. mellis. Huius
boni. q. ſit granis pudica et ſormoſa. Rari. quod ra-
ro inuenias vt in muliere ſit forma pariter et pudicitia. In-
uenalis. Rara eſt adeo concordia formę Atq. pudicię.
Sūmi. neq. enim q. pōt eē maior in muliere q. vt
formam pudicitia et honeſtate veniſſet. Nulla vo-
luptas, ſubandi eſt. Corrupta, iurgēs. Plus aloes,
plus amaritudinis. Nā aloes guſtu amara etiā grani odo-
re eſt. Ex India laudatiſſima aſſert, ſed naſcit et in aſia.
Eſt. n. frutex qdā, puerbialis eſt ſermo quovtimur quū
volūmus ſignificare plus mali q. boni eſſe. Pl. li. xvi.
Quis tam deditus, q. tam addictus eſt vxori ſue.
Vt non horreat, vt non habeat odio? Septennis
horis, plus etiā q. dimidia pte diei adeo importuna eſt
et querulū mulier ſemper viro aduerſatrix.

SEXTA

LV

Quedam pua qdem. s. cōmemorabo. reſerā, vel qd
tale. A tentione capiat, quū dicat ſe re pua eſſe dictū.
Sed nō tolerāda maritis. Reprehēdit mores muliez
ſui ipſis, q. vt viderent blādē emulacione laydis mereri
cis verba grēca ſurpabāt, qbus et turpia iſtebāt. Nō
tolerāda maritis, que mariti vt turpia pati non debent.

ſolmo

latoria

Alba

Quedā parua qdē, ſed non tolerāda maritis.
Nam puid rancidius, q. quod ſe non putat vlla
Formoſam, niſi que de thuſca grēcula ſacta ē,
De ſulmonenſi mera cecropis, omnia grēce,
Quum ſit turpe magis noſtris neſcire latine.
Hoc ſermone pauent, hoc iram, gaudia, curas,
Hoc cuncta eſſundunt animi ſecreta, qd vltra?
Concumbunt grēce, donas tamen iſta puellis.
Tunc etiam quā ſextus ē oēfogēſimus annus
Pulſat, adhuc grēce? non eſt hic ſermo pudicus
In vetula, quotiens laſcinium interuenit illud
Zωη xου. i. vx. n. modo ſub lodice relictis
Vteris in turba, quod enim excitet inguen
Vox blanda, et neq. digitos habet, vt tñ oēs
Subſtant penne. dicas hec mollius hoemo,
Quāq. ē carpophoro facies tua cōputat ānos.
Si tibi legitimis pactam iunctamq. tabellis
Non es amaturus, ducendi nulla videtur

loante vſus fuiſti in cubili. Nam lodices opertoria oſſe. Lodi-
dit eſſe lecti Martialis in diſtichis. Nudo ſtragula ne to ces.
ro paterent, iuncte nos tibi venimus ſorores, conium-
Et enim videntur totum lectum operi. Quod
enim non excitat inguen vox blanda et nequam, hec
omnia coniunctim legantur. o. vendit poeta huiusmo-
di verbis obſcenis pri-
ritum maxime excita-
ri. vnde eſt illud apud
Perſum. quum carmi-
na ſubum intrant et tre-
mulo ſcalpuntur vbi in-
tima verſu. Et ne-
quā. laſcina. A nequā Neq.ia
auctore Celio nequitia Neq.
ſit. Antiq. enim nequā Nuge
appellabant hominem
nihil. neq. rei neq. ſu-
gis bonę, vt prodigum,
libidinoſum, inutilem,
improbum, ſceleſtum.
Eſt enim nequitia vt
ſcribit Donatus proprie
libidinoſa inertia dicta
q. nihil queat, nullique
rei apta ſit. Vnde et nu-
ge q. nihil agant vel a
non agendo, vnde eſt il-
lud Terentianum? ſi il-
lum poteſt qui alicuius
rei eſt, etiam eum ad ne-
quitiam abducere.

Digitos habet, hoc
autem diſiunctim a ſuperioribus legendum eſt. Eſt an-
tem cōfirmatio dicti precedentis, quaſi dicat quid opus
eſt verbis, vox ipſa laſcina habet digiros. i. d. eſt non mi-
nus inguina obſcenis verbis et laſcinis excitantur q. di-
gitoz. et manuum palpatione. Vt tamen omnes ſub-
ſidant penne. licet inquit inguina quieſcant et iaceant,
tamen veluti digitis pertractata eriguntur. Eſt autem
metaphora ſumpta ab anibus que cōpoſitis aliis et penis
ſident. Dicas hec mollius hemo. Seſt eſt, licet inquit
tu vetula hec verba dicas laſcinis etiā q. Hemus et car. Carpo-
pophorus comedi n. ſceni res laſcinis p. nunciant, ta- phorus
men nūq. iuuenili videberis etate. Nam facies tua te
vetulā eſſe oſtendit. Mollius Hemo, Mimi in ſcoe-
nis laſcina et mollia plerūq. p. nunciant, qbus facile ſpe-
ctatores mouent. Vñ Maſſilię auctore Valerio nullū
adiutum in ſcenā fabulis, que mimi dicunt dederūt, q.
eoz. argumenta maiore ex parte ſuſproꝝ continent ac-
tus. ne talia ſpectandi cōſuetudo, etiā imitandi licentiā
ſumeret. Si tibi legitimis. Diſſuſuſus poeta Vri-
dio ne ducat vxorem argumento vtitur bipartito, quo
eum ita vincit et ligat vt facile poſſit intelligere vxorē
nō eſſe ducendam, A it. n. aut vxorem amaturus es aut
non. Si nō amaturus quare vis ſiſtra conſumere ni-
ptias et ſumptū facere cum tuo maxime diſpendio. Si
amaturus es multa patieris in cōmodū ierig, veluti ſer-
uis. Tabellis legitimis, dotilibus. Nam tabulę ſine Tabu-
tabellę numero tñ pluratio dicunt, que oēs venditio- le.
nū. emptio. nū. Dotiū teſtamentoꝝ et id genus contra Tabel-
ctus cōtineant. Legitimus. Nā matrimoniū eſt nō le-
modo per leges diuinas ſed et humanas conſtitutū. legiti-
mus enim dedit a lege et tneor ſicut ſinitimus a ſine mus.
Aeditimus ſine editus ab pde et tneor. Lege Celium.

SATYRA

Cœnam, nuptialem. que nō sine magno plerūq; sumptu parat. Et mustacia, Iuuenalis in genere nētro appellat mustacea, que Cato in re rustica in genere. pultit masculino his verbis Mustaceos sic facito, fari nē siliginē modū vñū musto cōspergito Anisum, cyminū, adipis pōdo duo, cāsci librā, & de virga lauri dera

Causa, nec est quare coenam ē mustacia perdas Labente officio, crudis donanda, nec illud Quod prima pro nocte das, quū lance beata Dacicus, ē scripto radiat germanicus auro. Si tibi simplicitas vxoria, deditus vni Est animus, submitte caput cervice parata Ferre ingū, nullam inuenies que parcat amanti. Ardeat ipsa licet, tormentis gaudet amanti Et spoliis, igitur longe minus utilis illi Vxor, quisquis erit bonus optandusq; maritus. Nil vnquam innita donabis coniuge, vendes Hac obstante nihil, nihil hęc si nolet emetur, Hęc dabit affectus, ille excludetur amicus Iam senior, cuius barbā tua ianna vidit Testandi cum sit lenonibus, atq; lanistis Libertas, ē inris idem contingat arenc. Non vnus tibi rinalis distabitur hęres,

ditto, eode addito, & vbi defixeris lauri folia sub tus addito dū cōcoques. Et Plinius lib. xv. scribit genus es se lauri quā lenens grāmatus mustace appellat q; mustaceis subiceret ad quam alludēs dixit Cicero ad Atticū de bibulo. In eo dem Amāno cœpit lan reolā in mustaceo que rere. Palladius itē ostendit genus ē panis quū ait. Panes ex eo breuissimos ad modum facies musteo. Caper grāmatus ait mustacea & mustaceos dici genusq; esse panis. Donāda crudis vident mustacea in uare stomachum, ideo ait donāda crudis hoc ē q nō facile cen. oquit. Ordo est, donanda crudis labere officio. Labente officio. s. nuptiaz. nā in fine nuptiaz & cœnē nuptialis donabant mustacea cōiūis adhuc discubentibus. Nam ad officiū ille dicit venire qui venit ad nuptia. celebrationem. Vnde Tranquillus in Caligula. Lib. vi. niam horefillā. C. pisoni nubentē quū ad officiū ipse venisset ad se deduci imperat. Vnde Iuena. in. ii. saty ra loquens de nuptiis ait. Officiū cras primo sole mihi pagendū in valle Quirini que cā officiū quid queris? nabit amicus. Nec illud. i. nec est quare pds illud.

Quod das pro prima nocte. i. munera que dabant Sponsa marito pro prima nocte nuptiali, veluti deponit virginitatis premia. Quum lance beata, quum hoc loco aduerbiū est tps. ut sit quod das quum Dacicus & germanicus radiat in lance beata & auro scripto. Hoc est in lance dixite ampla & aurea & celata. Nam in poculis imago imperatorū effigebatur. Dacicus, aut Traianus quo impante poeta scripsit que cōstat auctore Dione, Denicō, Decebalō, Daco. Duce Daciciū appellari cepisse, aut reuera domitianus a daci quos denicit Duce Rutilio gallico, Statius in Siluis in Epithalamio stelle. Dacas que ē gloria maior. eximias laurosq; dabit celebrare recētes. Et alibi. Depositam Dacis. perētibus urbem pandere. Daci populi sunt qui supra hisfrū habitant germaniq; oppositi. Germanicus. idem Domitianus qui germanos deuicit auctor Tranquillus. Frontinus in primo strategematon. Impator Cēsar Domitianus Augustus Germanicus eo bello quo victis hostibus cognomen Germanici meruit. Si tibi simplicitas vxoria, altera est pars argumenti. Si vxorius es inquit & simplicitas illa vxoria. i. solidum illud obsequium vxorium est tibi. i. si tam simplex es vt velis in omnibus obsequi vxori tue, submitte caput, vt sit ordo submitte caput si est tibi illa simplicitas vxoria. i. si tibi illa

mulierositas. i. cupiditas foemine voluptatis quam greci vt auctor est Cicero in Tuscul. φιλὸς ὕμνων appellat. Deditus vni est animus. i. si animus tuus est deditus vni, id est soli vxori. Submitte caput, inclina caput. i. seruendum tibi est. sumpta translatione ab armentis que ingum cernicibus excipiunt. Ferre ingum, ferre seruitutem.

Amanti. s. viro hoc est qui eam vehementer amet, quasi dicat quanto magis a marito amatur tāto magis ei aduersatur & molestia ē & hoc dicit qā pcessit. Si tibi simplicitas vxoria. i. si volest vxorius. Ardeat ipsa licet, hoc cum inferioribus rectius cōiungit vt sit ordo vxor gaudet tormentis & spoliis amantis mariti licet ipsa ardeat. i. licet & ipsa impatiēter amet maritū, tñ gaudet eius tormentis. nā ei in oibus ē molestia & grauis et inimica rationibus neq; eni parat spoliis. Tormentis amātis, ac si dicat oibus mariti in cōmodis. Igitur longe minus utilis, sensus est. Vxor q

to humaniore habebit maritum, tanto ei dānosior erit & magis importuna. Ordo est. Vxor erit minus utilis illi. s. marito q; quis erit bonus & optandus maritus. Hęc dabit affectus. Faciet inquit vt maritus sit affectus. i. ita dispositus vt ipsa volest, hoc est vt p se ferat letitiā aliā quādo tristitia interdu meum, non minus spem. Nam oportet maritū imperio eius obtemperare. Affectus eni sunt ipse animi cōmōtiones. Cuius barbā. i. quē domus tua vidit cognouitq; a tenera usq; etate quo tpe cœpit barbā emittere. Testandi quū sit aliud in cōmōdum pponit Vrsidio vt detereat eum ne ducat vxorē. Lenonibus inquit & lanistis gladiatoribusq; quasi dicat viris criminosis & sordidissimis libertas est licetq; ex arbitrio suo testamentū condere, quod tibi non licebit qā vxor volest eos tantū testamento scribi quos voluerit & pcepit rinales tuos hoc est amatores suos. Lenonibus. lenones dicunt nō solum qui quæstuaria mancipia habuerint, sed & qui in liberis quæstam hunc exercent in eadem causa sunt. Accipimus & illum Lenonē qui alterius nomine hoc vitē genus exercet, si quis canponam exercens in ea corpora qstuaria habeat, vt multati assolent sub pretextu instrumenti canponii prostitutas mulieres habere, dicendum est hunc quoq; lenonis appellatione contineri. Hęc Vlpianus. Lanistis, lanistis ii dicebantur qui familias habebant gladiatorum ste. quos optime ad digladiandum institutos priuatis publicisq; personis vendebant dicti q; viris laniandis pcesent. Harenē, id est ipsi gladiatoribus qui in barena digladiabantur, vnde & harenari dicti sunt. Nō vnus, sed multi hęres dictabunt ab vxore. Nā dictare dictare est quum vnus dicit & alter scribit, vñ sunt dictata nū dictata mero nñ plurali oia q in quacūq; arte alicui monstrantur, vt discat. Rinalis, amator vt diximus paulo ante.

Pone

SEXTA

LVI

Pone crucem seruo, offendit poeta superbam vxoris importunitatem, que odiosum imperet occidi seruū vel innocentem. Sunt enim verba vxoris ad maritū.

Mernit quo crimine seruus, verba mariti, quid inquit seruus cōmēruit vt cruci affigatur? Quis delatit? quis accusauit. Vnde delatores accusatores dicimus occultos. Audi nulla vnquam, nunquā inquit maritus mors hominis accelerāda est.

Nulla cūctatio, nulla mora, nulla dilatio ē longa de morte hominis. Lento enim gradu ad hois necem gradiendum est. Est autem sententia catholica. O demēs, verba vxoris appellantis maritum fatum qui putet seruū esse hoīem, interrogatio est cum reprehensione, ac si dicat putas ne tu seruū hominem? Ita, hoc modovt treris nam illum appellatū hominem quum dixit de morte hominis. Nil fecerit, Attende supbia mulieris que etiam imerentem postulat occidi. Sed mox hęc regna relinquit. Aliud recitat mulieris vitium, quod aptum est ad dissuadendum ne ducat vxorem. Nihil inquit pensi habet relicto primo marito aliis multis nubere, Scribit Seneca.

Mulierē que multis nabit multis displicere. Relinquit regna, domicilia mariti vbi veluti domina regnat. Flammea conterit, crebro nubit. Nā flāmeū genus erat veli coloris lutei quo nox nupte caput cooperiebatur. De quo Plinius sic libro. xxi. capi. viii. Lutei video honorem antiquissimū in nuptialibus flāmeis totum foeminis concessum. A flāmeo flāmearii dicuntur a Plauto in Aulularia qui flāmea conficiūt. Inde auolat, id est a nouo marito discedit & ad priorem reuertit. Ornatas. s. lauro vt supra orment posset & grandi ianna lauro. Vela, anlea, peristromata. Adhuc virides. i. qui adhuc nō aruerunt, adeo cito ab eo marito auolauit. Sic, crebris matrimoniis. Crescit numerus. s. maritorū. Sic sunt octo mariti, sic pueniunt ad numerū octo maritorū concessum. Nam ad octauū vsq; maritū licebat nubere, supra autē adulteriū putabāt. Vnde Martia. tūq; adulteram notat lib. vi. Thelesinā que decies nupserat. Aut minus aut certe non plus tricesima lux est. Et nabit decimo iam Thelesina viro. Que nabit totiens non nabit, adultera lege est. Quinque per vitu mros, per quinque annos. Titulo res digna sepulchri, Ironico & punciatio ne adiuvandū. Titulo sepulchri. i. inscriptione. Nā in sepulchris inscribi solebat quot maritos vxor habuisset. Martialis inscripsit tumulo septem celebrata virorū

se fecisse cloe. Quid pote simplicius? Desperanda tibi alia dissuasio, nulla fore cōcordiam in ea domo vt sit so crus, sed semper lites & iurgia. Salua socru, salua matre vxoris que docet eā spoliare maritū. Nudi mariti, qui ad paupertatem rediguntur neqtia vxoris edocēte a socru. Nil rude, nil rusticum, sed politū & limatum.

Nil simplex, nil solidum, sed callidū & artitū pleniū. Decipit illa, ambigū vtrū socrus an vxor decipit cussodes. Nā mariti sepe vxoribus suis adhibeant cussodes, quos aut simula to langore aliāne ratione decipiebant, aut pecunia corrūpebant. Vident tūq; magis oia rectius socri cōuenire, quasi q per eā egritudinem filiā ad se rationabili cā possit accire quum interea ibi adulter lateat expectans filiā. Aere domat, premio corrūpit. Corpe sano, quū sit sano, simulata egritudine vocat Archigenē. i. medicū. Archigenē posuit p oi medico. Nā Archigenes medicus fuit genes grexus celeberrimus cōtra que Calenus sepissime i libris suis inectus ē Legediūq; ē Archigenē ut sit actus atticus vt stet rō carminis. Onero sag. pallia iactat, induit inquit socrus vestes onerosas, quales iduūt egroti, eaq; vestitū ostentatione egritudinē simulat, vt filiā ad se spe officii traducta adulter ibi abditus feat. Iactat ergo. i. ondit dū induit ea. Horatius, illic dū se nimium qrenti iactat vltorē. Interea dū medicū aduocat. Prepu ciarppucium appellat ipsa pellis que glandē tegit i mebro genitali qd indei circūcidunt, vñ appellant Apella ab Horatio. Credat iudeus apella. i. sine pelle. id ē re cutiti dñra cute restituta post circūcisionē. Scilicet expectas, monet poeta illū vehementer errare q speret ex ipudica mīre nasci posse filiā bene moruā. Vtile porro. Mutri inquit inhonestū vtile est obscenit alere filiam moribus. Inde. n. quēstū facit. Nulla fere cā est, Alia dissuasio. Mulierē nō pudere agere causas forefēs, qd vt diximus in secūda satyra ignominiosum erat. Cā autē est vt finit Apollodorus auctore Quintiliano negociū oibus suis pubis spectas ad qstione, aut cā est negociū cuius finis est cōtrouersia. In qua foemina nō moue rit lite, in qua aliqd nō inueniat de quo possit litigari, ac pinde cām suscipiat agendā. Manilia, maniliū posuit p qūq; muliere litigiosa respiciēs ad eā Maniliam meretricē, q Hostiliū mancinū edile curulem lapide notū percussit. Qua de re Hostilius ei dicit ad populū dixit vulnū, ex eo lapide ostentabat. Malia vero ad tribunos plebis pronocauit, apud eos dixit, Mancinū quū vi urperet in sedes suas lapidibus depulsum. Hęc ex gelio.

Causa

Accusati si rea non est. Scimus in iudicio accusatore esse et res et vtriusque litem contestari. At ergo poeta si manilia non est rea, si ab aliis non est in iudicio vocata, ipsa alios vocat, siq. impudentia ostendit mulieris cui necesse est si ab aliis in iudicio non infestatur, alios infestare. Hic est verus sensus. Libellos quibus aliquid aut negat, quos greci dicas appellat. Vnde

Dica
Libel
lus.
Prag
matici

Terentius. Grandem tibi impingam dicam. i. cam et libellum. Per se nullo adhibito pragmatico. Nam pragmatici sunt illi qui litigantibus libellos dicant. De quibus plura in septima satyra illic in foedera pragmaticorum. Principium, exordium vel insinuationem. Atque locos, loci dicuntur ex quibus argumenta erunt, ut scribit Cicero lib. ii. de oratore. Et i. topicis ait quod quid pugnare argumetum aliquid volumus locos nosse debemus. Nam quod ois quod duas habeat partes, affirmationis vna, altera negationis ex vtraque, pte semper est defensio. hic n. ptes affirmantis, ille vero negatis defendit, vterque argumenta ad ptes suas trahendas perquirat quae argumenta petuntur ex locis et sedibus suis. Sunt n. loci sedes ipsorum argumentorum. Argumentum autem auctore Quintili. lib. v. est ratio prestans probationem in qua colligit aliud per aliud, et quod est dubium per id quod dubium non est confirmat. Parate dicere cello, quasi dicat optime oratres qui et possint ipse Cornelio Cello acutissimo rhetori dare documenta. Nam dicere est tradere quod alius aut scribendo, aut alio modo se exercendo excipiat. Vnde apud Plin. lib. vii. illud est Celsus vero epistolas tantarum rerum quatuordecim pariter librariis dicere Traquilus in Nerone, ut facile apparet non traslatos aut dicere aliquo exceptos. Dicere et dicitur magistri quod discipulis legunt. Horatius in satyris. An tua demens vilibus i ludis dicitur carmina malis. Vnde dicata dicunt numero in plurali quae tradunt in ois arte imitanda et discenda. Horatius ut puer senio credas dicata magistro reddere. Persius. Ten circatorum centum dicata suis pro nihilo pendas. Celsus n. pibus Augusti floruit, scripsitque de re militari, re rustica, medicina rone dcedi, cuius rhetorice multis in locis datur Quintil. Et lib. xii. scribit eum fuisse mediocri ingenio, et tamen dignum pro futo suo, ex oibus eius scriptis nihil aliud quam de medicina nobis relictum est, iniqua enim teporibus reliqua perire.

Loci

Diffa
re
Diffa
ta

Endro. tyrias. alia ite dissuasio ducenda non est vxorem, notat n. impudentiam mulieris quae ois prius deposita verecundia simulat viros in ludis gymniciis exercent. Soli n. viri itaque etiam molliissimi in gymnasia descendebant, mulieres vero impudentissime eas artes exercebant sum pro more a lacedaemoniis apud quos mulieres nude exercebant cum viris, et nudatio illa virginum apud lacedaemonios nihil habebat turpe, verecundia n. aderat, petulantia aberat, sed simplice quadam consuetudinem et robustitate studiis efficiebat. Hec Plutarchus in Lycurgo, cuius exercitationis meminit et Ovidius in Heroidibus. More tunc getis nuda diu nuda palistra ludis et es nudis foemina mista viris. Endromydas, Endromys vestis erat peregrina crassiore lana longiore, pilo quae ex gallia mitebat, licet nomen haberet grecum, ea antiqua ad arcendum frigus plurimumque utebantur. Vnde poeta ante. Igniculi bene menses te poscas. Accipit endromyde. Eam et post certa

Endro
mys.

mina athletae iduere solebat ne refrigeraret. Mar. loquens de Endromyde. Hanc tibi sequitur pingue textricis alina. Quae lacedaemonii barbara nomen habet. Sordida sed gelido non aspernata decet dona peregrina mittimus endromyde. Sex lentum ceroma teris trepidumne trigona. Sine harpasta manu puluerulenta rapis. Plumea seu laxi partiris pondera folliis. Sine leueme curse vincere queris atque ne madidos intret penetra bile frigus in artus. Ne ne grauis subita te premat iris aqua. Ridebit ventos hoc munere te. Etus et imbres. Nec sic in tyria syndoe tutus eris. Tyrias, purpureas, molles, et non crasas, quales ab aliis sumebant, sic quod sui tps luxu notat. Foem. ceroma. quod nescit, i. quod nescit mulieres in gymnasiis exerceri viceromate pingui. Nam ceroma ut ante in iii. satyra diximus genus erat vnguenti ex oleo et terra in spem luti quo vnguebantur in ludis gymniciis. Aut quod non vidit, notat alia in mulieribus impudentia quae more et yronum in capto martio se exercebat ad palum ibi defixum. Nam ut scribit Vegetius de re militari. Tyrones non tamen in ane sed et post meridiem exercebant ad palos, quos singulos singuli defigebant in terra ita ut nuntare non possent et sex pedibus emineret. Contra illud palum tanquam contra aduersarium tyro nec non et gladiator crate et claua veluti gladio se exercebat et scuto vnde nunc quod caput aut faciem peteret, nunc ab lateribus minaret. Iterum cotedere poplites et crura succidere. recederet, isid taret, isid taret et quod phit aduersarium sic palum ois ipetui. ois bellandi arte taret.

Sudibus. i. clavis veluti gladio. Scuto, crate quod loco scuti utebantur. Nam ex viminescuta texebant. Implet oes n. i. oia ad plenum pagit quod talis exercitatio posceret, sic n. dicimus quod aliquid phite factum volumus ostendere. Sene. de bñi. Magnus luctator non ois numeros nequeque perdidit. Dignissima prius. hoc dictum est igem stomacho a poeta, ut sit sensus. Hec inquit mulier quod calcata ois verecundia se exercebat ad palum in capto martio. dignissima quod est, quod meretricio more exerceat ludos florales. Est dignissima est quod iter ipudicas mulieres numerus quod tam impudenter sese habet. Nam meretrices in ludis florilibus qui adhibito sonitu tubae et magno populi concursu celebrabant corpora sua nudabant. Flora enim ut diximus ex auctoritate Lactantii apud Persium. Nostra ut floralia possint Aprici meminisse senes meretrices sunt it quae cum ingentes oper arte meretricia coparas, set populi romanum moriens heredem relit cum magna pecunia ex cuius annuo foenore suis natalis dies celebratur editio ludorum quos appellat floralia. Sed quod senatui flagitiosum videretur ab ipso nomine argumentum sumi, placuit in pudende rei quidam dignitas adderetur. deaque sinxerunt esse quae floribus presit, eamque oportere placari ut fruges cum arboribus aut viubus bene prosperare florescerent. Eum colore secutus in fastis Ovidius non ignobilem nympham fuisse tradidit. quae cloris sit vocitata. et quod Zephyro nupta quasi dotis loco id accepisse muneris a marito ut haberet oium floz patrem. Celebrabant ergo illi ludi cum ois lascinia conuenientes memorie meretricis. Nam per verborum licetiam quibus obscenitas ois effundit, exiunt et ut diximus vestibus populo flagitata meretrices. Hec Lactantius in priorum diuinaz institutionum.

Tuba,

Tuba, nam adhibita tuba ludi, ut diximus celebra bantur a meretricibus. Nisi siquid in illo, hoc ironico est pronuntiandum, adiuvandumque gestu. Est inquit digna, quae inter meretrices habeatur, nisi forte se parat ad verum certamen et gladii iuram, nam ut recitauimus ex sententia Vegetii non modo Tyrones, sed etiam gladiatores ad palum se exercebant, ut p sinulatam pugnam, verum dimicandi disciplinam condiceret. Vere harent, vere gladiatores, quae in haren exhibebatur, vnde et arena rii appellati sunt gladiatores, quae est stare potest, colligit poeta illam mulierem, quae quasi cotempto sexu foemineo virilia sibi usurpat officia pudicam esse non posse, legendum est quada cum exclamacione. Quae sit a sexu, incerta distinctio, vtrum superioribus iungat ut sic dicas, mulier galeata, quae fugit a sexu, quem pudore potest exhibere. An sic lege prestare, i. quam honestate potest exhibere. An sic lege dym sit. Quae sit a sexu vires amata, quae muliebria officia relinquit et virilia sectat, videtur appetere vires et fortitudine viri, hoc est ut sit fortitudine virilis, ut sit sensus, vellet quidem viro simili esse viribus et fortitudine, sed tamen nollit in sexum virilem transire, quum longe maiorem intelligat esse voluptatem suam quam virile. Fugit a sexu, abhorret a sexu foemineo, i. repudiat quod mulier sum sunt, et quae mulieribus conueniunt. Quatula, minima. Quale decus, indignatio est in muliere arma petraclante, et in contemptum mariti, ac si dicat quod pulchrum, quod decorum ornamentum videas, si forte instrumenta stratonica vxoris publica auctione vendantur, vel si acciderit tibi, ut cum aliquo tibi sit pugnandum, tunc n. eris foelix puella, hoc est vxore tua vendente ocreas ac per hoc arma sua, poteris, n. iis comparatis armari, ocreas po aut est. Si fiat auctione rerum coniugis. Ocreas, potuit ocreas pro omnibus armis, sunt aut ocreae crurum armaturae dictae, ocreae quasi ob crura. Titus Livius in prima decade loquens de Servio Tullio. Nec de armis quod mutatu, ocreae tamen adempte, legendum est ironicos et gestu adiuvandum, quia e inquit ornamentum rerum videas, si auctione coniugis fiat, si publica auctione Balteus et manicae, reliqua arma vxoris vendantur. Nam auctione appellatur venditio, quod publice sit ab auctu pretii, qui sit a circumstantibus, vnde et Aethnarium appellatur ad aucta, ditamentum pretii. Plautus in mercatore. Aethnarium adiucito, vel nulle nimum plusque poscet. Balteus, cuius gultu militare ex corio a quo arma dependebat pugnatortia, dictum ait Varro a bullis, quibus erat distinctum. Manicae, quae ad manuum conseruationem gestant aduersus pugnares manicae sunt dictae, eas et manicas appellamus, quibus manus aduersus vim frigoris muniuntur, vnde Plinius ad Marcum. Ad latus notarius cum libro et pugillaribus, cuius manus hieme manicis muniabant, manicas item dicimus vincula, quae manibus iniungunt. Vir

Ocreae

Auctio

Aucta

Auctum

Auctus

Auctus

Auctus

Auctus

Auctus

Auctus

Auctus

Auctus

Auctus

Auctus

Auctus

Auctus

Auctus

Auctus

Auctus

Auctus

gi. Manicas atque arcta lenari vinda iubet priamus.

Criste, quae gestari solent in vertice, galeae. Dimidium teg, hoc aut dictum ex more ethologorum, quod auctore Macrobius in bellum vno modo pede calciato descendebant, quod institutum Virginitatis ait lib. vii. de hemeris. vestigia nuda sinistri institueret pedis, crudus tegit altera pero. Dimidium autem dixit, quia pede usque ad genu cruris tibi inteegebat reliqua vero pars nuda erat, scuto eaque tegere. Si sinistri crura bene aut sinistram aut armari, nam in pugna crur semper sinistram protendit, ideoque munitur. Hec sunt quae te, risu satyrico subianat mulieres, quas ait in turpi facinore nullum proferre sentire laborem, in ope honesto sudare, quas inquit vides tam fortiter arma petraclare, ille sunt quae vel leuium gestamine vestitum sudant, ac si dicat hic est ille sexus molli et delicatus, cui et lenes tunicae sunt onerosae,

et tamen arma ut lenia sine villo labore petraclat. Cyclo de, vestis est muliebris tenuissima et rotunda vnde nomen, cyclos enim grece circulum significat latine, de cyclo de Propertius. Quae modo per viles inspecta est publica noctes. Hec nunc aurata cyclade signat humum. Lampri dius in Alexandro sic scribit. Matronas regias cotentas esse debere cyclade, quae sex vinctis auris plus non haberet. Cyclades et insulae sunt in mari aegeo dictae quod in orbem et circulum iaceant. Panniculus bom. Pannus et vestimentum confectum ex bombyce coa. Nam Bombyces ver. Bobi mes sunt in assyria, qui telas araneorum modo texunt ad vestem, luxumque foeminae, quod bombycina appellatur, eas telas mulieres retorquere, rursusque texere, didicere tanta materis tenuitate, ut denudet foeminas vestis bobycina, vnde Mart. Foemineum lucet siqper bobycina corpore. Aspice quo fre, hoc est risu satyrico pronuntiandum. Aspice inquit quod strenue ex disciplinam ad palum ut diximus, exercebant, vnde sequitur. Quando ad palum gemit vxor Asilia. Quo fre, quia vociferatio, nam ut scribit Cice in ii. Tusco. In studio cursores exclamant quod maxime possunt ut se intendunt ad firmitatem, faciunt idem quom exercentur athletae. Pugiles vero etiam qui feriunt aduersarium iniectis gestibus ingemiscunt, non quod doleant, animone succubant, sed quia in profundam voce omne corpus intenditur, veniuntque plaga vehementior, hincigit Iuuenalis ait eam in feriendo fremere, si est voce intonare. Perferat, i. ferat in palum. Ictus monstratos dictatos a magistris. Quanto pondere cur, ac si dicat non est mihi, si valde incuruat, quod onerosa est galea. Quata, quod dicitur fortis et valida. Sedat popli, expulso si reus ictu, quod genibus nunc incuruatis nam popli, proprii dicitur genui cotenitates. Quae deso fascia popli, libro, aspice quod deso libro, i. denso volumine vestitus facies ad sit ipsi mulieri, nam fascia succinctae mulieres habebant. Martialis. Harpasto quoque subligata ludis.

IUVENA.

H

Et ride, hoc ita superioribus coniungitur, ut sit sen-
sus. Aspicere et ride quasi quæ diversa faciant. ridiculum
enim est eas arma tractare et mox depositis armis in sca-
phium mingere. Est. n. scaphium ut Iulius pollux tradit
vas foeminae in quod mingerent. Vulpianus de auro
et argenteo legato scaphii sic meminit. Scaphia habita ve-
niet causa non puto argē-
to legato contineri, quæ ar-
genti numero non habet.
dictio autem est a greco de-
ducta nam σκαφον vas
concauim, et peluim si-
gnificat. Vultu. in lib.
viii. ostendit scaphium non so-
lum esse vas ad vsum ven-
tris, sed et ad alios usus
aptum his verbis. Sca-
phium preterit aut plumbum
aut peluis ex his quæ erit
paratum, idque, inmensum
oleo vngat etc. Et ri-
de, sic. n. poetæ ridendo no-
tant vicia. Hora. in. i. epi-
stola quod puer, ride, mu-
rat coenacula, lector.

Dicite vos neptes le-

Hi tres lepidus, metellus et Fabius gurgis sicut viri gra-
uissimi. hoc poeta citat neptes ut mulieres senes, et ex
parentibus sicut natus, rogat, nunquid quibus suis talia
mulierum extiterint monstra, ut deposito omni pudore in pu-
blico ad palum exerceret, sic, sui temporis vicia flagellat om-
nes omnia in deterius labi. Lepidi, de. M. Emilio Lepido intel-
ligit, quæ princeps senatus a censoribus lectus ante expiraret
cepit filius lecto se strato sine liteis, sine purpura esset, et
reliquum finis ne plusquam eris denos consumeret, imaginem
speciem non sumptibus nobilitari maxime viros finera so-
lere. is bis consul fuit, potifex maximus, et censor collega Ful-
uii flacci, quoniam aduersus eum graues inimicitias exercuit
set eas ut simul censes enunciat sunt in capto deposuit. Ce-
cine intel. Metellum illum intelligit, quæ orba luminibus exe-
git senectus amissis incedio, quoniam ex eade veste ardenti po-
tiffex palladium raperet memorabili causa, sed enigmata misero.
Tribuit. n. auctore Plinio, populus ro, quod nunquam vili alibi
conditio quo, ut quotiens in senatu iret, curru veheret
ad curiam, magnam et sublimem, sed pro oculis datum. de hoc
diximus in. iii. satyra. Gurgitis fa. hic est ille Fabi-
us gurgis, qui aliquot matronas ad populum stupri dam-
natas pecunia multauit, ex quo multatio pre vene-
ris est, quæ prope circiter est, faciendam curauit, filius autem
fuit illius Qui. Fabii censoris a quo in quatuor tribus re-
ducta est turba forensis, vñ nomen fuit Fabio maximo da-
tum. Iue ergo citat neptes Fabii gurgitis ut pote ex eo na-
tas quæ vitia mulierum exorsus fuerit punierit. Quæ in-
quæ minima fecerit id per totam sapientiam quæ sit a matris
nostri scilicet. Hos habuit. i. tales habuit athleticos et
gladiatorios. Quado ad palum gemit vxor asyli? q.
d. maiore verecundia vixit mima et vxor gladiatoris quæ
matronæ nostræ spiritus, neque. n. ludia ad palum exercet sicut
matronæ. Asylum gladiatoris nomen est. Bene autem gemit
quæ ut diximus pugiles quoniam ferunt aduersarii gemi-
scunt non quod dolent a fone succubant, sed quia in pfun-
denda voce o corpus ut dixi intendit. Semp habet
lites. Alia distatio. Semp inquit lites et iurgia marito
sunt ferienda, ut nullus sit ne in lecto quide locus ge-

Et ride scaphium positum cum sumitur armis.
Dicite vos neptes lepidi, cæpi venetelli,
Gurgitis aut fabii, quæ ludia sumptum vnquam
Hos habitus, quoniam ad palum gemit vxor asyli?
Semper habet lites, altera quæ iurgia lectus
In quo nupta iacet, minimam dormitur in illo
Tunc grauis illa viro, tunc orba tygride prior,
Quum simulat gemitus occulti conscia facti,
Aut odit pueros, aut ficta pellice plorat
Vberibus semper lachrymis, semperque paratis
In statione sua, atque ipsis expectantibus illam
Quo inbeat manare modo, tu credis amorem,
Ti tibi tunc currica places, fletumque labellis

tis, is proprie appellat inimicorum concertatio. Turgit autem Lis
benivolus et pinguis. Cice. in li. de rep. iurgare ergo iurgium
lex putat inter se vicinos non litigare. Minima dor-
mit. i. modicum et parum dormit. Tunc grauis illa viro,
Alia notat exquisita in muliere malicia, quæ cum amatore
suo quoniam fuerit, veritate ne maritus male de se sentiat, aut
suspiciet, ipsa viro mari-
tum per fictas lachrymas ac-
cusat, totaque est in suspi-
rio et gemitu, ut dissi-
mulata prauitate eum de-
cipiat credentem ex vehe-
menti in se amore id fieri.
Tunc grauis. Or-
do est illa tunc est grauis
et molesta viro accusans
eum, et peior tygride or-
ba, quoniam conscia facti oc-
culi. i. adulterii sui ad-
missi simulat gemitus,
idest simulat suspiria, ac-
perinde se mariti geloty-
pam probat. Orba ty-
gride. Tigris animal est
quod indit et hircani fe-
runt velocitatis tie-

mende, et tum maxime ablatis fortibus, quoniam principia fe-
ritate in litore, quum raptor in nave se contulerit, a ce-
leritate nomen accepit, nam tigris lingua persica sagit-
tam significat. Aut odit pueros, consuetudine greca
pueros pro seruis, idest insectatur seruos ut adulterii mi-
nistros, ostendit quomodo grauis sit viro, nam quo ira-
ta ei videatur omnia in domo perturbat, ut grauitate of-
fensa. Aut ficta pellice plorat, aut fingit se plorare pro-
pter pellicem suam, nam pellex ea appellatur, quæ cum
eo cubat cui vxor sit, de qua plura illic diximus. Resi-
dens in codice pellex. In statione sua, hoc est in sede
sua. Nam statio appellatur omnis destinatus ad stan-
dam, excubandumque locus, sepe etiam statio ponitur
pro ipsis custodiis, ut illud apud Tranquillum in Ne-
rone. Sed adiuvante vulgi preces etiam statione mili-
tium, quæ tunc excubabat, representaturum se pollicitus
est, inde etiam dicuntur milites stationarii. Statio item
pro ipso officio standi, ut illud apud Valerium. Volun-
taria statione et corpora et animos corroborabant. Alibi,
Antea senatus assiduum stationem eo loci peragebat.
De quo vocabulo pluscula dicemus in vndecima sa-
tyra illic. Stationes, omne theatrum. Expectantibus
illam, scilicet mulierem et dominam suam. Quo-
modo inbeat manare, ostendit poeta quæ facile sit mulie-
ri lachrymas emittere, quæ ubi libuit eas fundit nec mi-
nus in re ficta quæ in vera, vnde illud est Ovidii. Credi-
dimus lachrymis, an he simulare docentur? He quoque
habent artes, quæque, inveniuntur erunt. Terentius. Hec ver-
ba vna me hercle falsa lachrymula extinguet? Ti
cre. amo. insultat iusticie mariti nimis creduli, credis in-
quit hoc fieri, quia te amet? Currica pla. ignominio
se curricam appellat maritum, quasi qui alienos edu-
cet liberos pro suis, vxoremque suam ab aliis possessionem am-
plectat. Nam currica ut scri. Aristoteli. vi. de natura ani-
malis est in cuius nido cunctibus parit oia, quæ currica ut
sua fonet, excludit, et educat. Parit ite interdum in ni-
dis mimorum autem et oia quæ aliena repit, edit, maxie vero
nidos palubini petit, quæ oia est absument sua relinquit.

Quæ

Quæ scri. qualia scripta ac si dicat impudica et ama-
toria, adiuvandumque est gestu. Scrinia. Scrinium proprie
appellatur ubi scripta et vnguenta reponuntur. Plin-
lib. xiii. Castus Darius regis expugnatis in reliquo eius
apparatu Alexander coepit scrinium vnguentorum. Ho-
ra. in epistolis. Calamum et chartas et scrinia posco, a scri-
nio dicuntur scriniarii,
qui scriniis prestant.

Zeloty Moeche. i. vxoris tue
quæ moecha est. Ze-
loty lotypæ, quæ se zeloty pam
simulat, nam zelotypus pro-
prie appellari potest, quæ ita
amat ut sollicitus sit ne
quæ amore suo peruat. Et
zelotypia diffinitur, ut
ante diximus a Chrysi-
po egritudo animi ex eo
proueniens, quæ timeas,
ne adsit alteri, quod cum ne-
mine velis habere coe.
Quam diffinitionem se-
quitur Cicero in quar-
to Tuscul. sic. Zelotypia
egritudo est ex eo quod al-
ter quoque potest, eo quod ille
ipse concupierit, vñ
vocabulum deduci a
του συλου. i. amore
καυτησεσθαι. i. ver-
berari, quæ zelotypus assiduo amoris maleo pulsatur, alii
tamen dictum volunt quia συλο et συλω idem est gemi-
lor et inuideo. Sed ia. in se. com. Offensus est mi-
liere non modo ad oia vicia esse pronam, sed in flagitio
deprehensam mira se etiam audacia defendere. Si in ge-
forte accidat, ut eam inuenias in complexibus aut serui
aut equitis, ita ut ne summus quidem orator eloquen-
tia sua querat rem tuam, ipsa inquit facile et se statim tu-
ebit. Dic quoniam. Quintilianum posuit poeta pro summo
oratore, quæ temporibus Domitiani floruit, scripsitque libros
de institutione oratoria, qui ad nos peruenierunt, vrbis
fuit magister primus, qui mercedem publicam accepit e
fisco, ut scribit Eusebius. Docuit etiam nepotes Domi-
tiani. Mart. Quintilianie vage moderator summe in-
uente Gloria romane Quintiliane toge. Aliquem
co. i. dic facti rationem. Nam greci chorna appellat quæ
nos colorem. i. rōnem quæ factum excusat. vnde Quin-
tilianus lib. tertio. Sed dandus illis deformibus color.
Seneca in tertio declamationis. Manifestus est adoles-
tis color, ut dicat se auctoritate patris oppressum. Idem in
vi. de controuersia. ii. libri. Colore hoc vñus est latro pro
patre puellæ, non misericordia moram sed libidine, et ideo
non est beneficium. Idem in sequenti controuersia. Alio
colore vñus est, dixit. n. non iram illam patris fuisse sed
caliditatem. Questio quæ sine colore est consistere negi-
hoc modo. C. Vatiens sinistra manus digito ne bello
Italico militaret, abscedit, reus est lese reip. Hic quoniam co-
lor facti non inuenitur, causa nequit consistere, sic, de
fensio subuenitur. Vnde incunde poeta interrogat qui
tilianum tanquam optimum rhetorem, ut causam hanc de-
fendat et facti rationem afferat. Heremus, verba quoniam
tiliani. Certe inquit heremus. i. ambigimus quo pacto
rem tam euidentem possumus defendere. Dic ipsa,
verba Quintiliani. q. d. quoniam nos id nesciamus dictum

ipsa o mulier. Illud obseruandum est hoc pronomen ip-
se iungi primæ personæ secundæ et tertiæ, ut ipse feci, ip-
se fecisti, ipse fecit. Olim conuenerat, arguta desen-
sio mulieris. Mare coelo, solent enim ira percipi ita cla-
mando elementa cedere, ut illud Terentianum. O coelum
o terra o maria Neptuni. Homo sum, crimen a se re-

monet in sexus imbecil-
litatem transferens, vñ
sit homo sum. i. mulier
sum, et proinde nec mi-
rum si aliquando a recto tra-
mite declino, quoniam cuiusque
sit hominis errare. Vñ hec
mostra tamen forte inquit reg-
ris vñ hec tanta mulierum
scelera proueniunt, ex ni-
mio inquit ocio, nimioque
rebus luxu hec sunt, quod per
sequeantia indicat. nam cum
romani paupertate et bel-
lis inquit premebantur sum-
ma in vrbe vigeat pu-
dicitia et probitas, vñ est il-
lud Salustii in Ingu-
thino. Metus hostilis in
bonis artibus ciuitate re-
tinebat, quare eleganter
sequitur prestant castas
et. Vexis oibus amo-
ris incommodis luxuria i-

uauit, mores totius ciuitatis corrupti sunt. Sicque poeta
monet in delictis picitari honestatem. Vñ illud est Ovi.
Queritur egestas quare sit factus adulter. In promp-
ca est, desidiosus erat. Labor, nam dum variis intentis
laboribus paupertate tuebatur viciis carebant, vñ sapien-
ter dixit Ovi. Ocia si tollas perire cupidinis artes. Vel
lere tusco. i. lanificio. Tusco autem in vico tusco la-
nificium exercebatur. Tusco autem vicus fuit in vrbe quo
itur ad velabrum, ubi consistebant vnguentarii et leno-
nes, vñ est illud Hora. in satyris. Vnguentarius ac tusci
turbe impia vici, quod magis placet, quæ ex pueria vrbis
vicina lanificium habebatur, ut intelligas non solum in vico
tusco sed per totam ciuitatem tunc mulieres lanificio, ceteris
honestis artibus interas fuisse. Ac proximus vrbis ha-
nibat. i. bella quæ hanc habuit gessit aduersus romanos. Ha-
nibal autem post canensem cladem ad Anienem flumen tria
millia passuum ab vrbe castrametatus est, quo tempore plora-
tus auctore Livio mulierum non ex priuatis solum domibus
exaudiebant, sed vndique, matronæ in publicum effusus cir-
ca deum delubra discurrebant criminibus sparsis aram verentes,
nixæ genibus supinas manus ad coelum ad deos edentes
orantesque, ut urbem romam e manibus hostium eriperent.
matresque, romanas, et liberos paruos inuolatos seruaret.

Stantes in turre collina. Nam senatus censuit ut ha-
nibale proximo vrbis consules ponerent castra inter por-
tam collinam et exclinam. Consules senatusque, in castra vene-
runt, ubi de summa rei. p. consulatum. Collina autem dicta scribit
Varro a varietate collium quæ quiritalis habuit collis, ea Colli-
n. porta ad Quiritalem ducebat. Nunc patimur, ex ni-
mio inquit ocio multa nunc mala patimur. Luxuria. n. ut
bem inuasis, quæ grauius quidem quam bellum omnem honesta-
expugnavit, illud sciendum vici dici de amico et inue-
nico, ut vlciscar patrem meum, hoc est vindictam sumam de
iis qui patrem meum leserunt et vlciscar perisores patris.

IVVE.

H ii

Victumq; vlciscitur orbem, sumit inquit vindi-
ctam et supplicium de Romanis, qui totum orbem vi-
cerunt, quasi dicat satius fuisse, si totum orbem non su-
perassent, ne luxuria urbem occiperet. Vlcisci, illud
sciendum vlcisci dici de amico et inimica, vt vlciscar
patrem meum, hoc est vindictam sumam de his qui
patrem meum leserunt,
et vlciscar percussores pa-
tris. Nullum crimen
abest, ex quo inquit ci-
uitas imperio et opibus
aucta est, omne genus
sceleris exerceri ceptum
est, vnde et Titus Livius
scribit i prologo suo.
Quanto rerum minus,
tanto minus cupiditatis
erat. Nuper diuitie ana-
ritiam, et abundantes vo-

Luxuria incubuit, victumq; vlciscitur orbem.
Nullū crimen abest, facinusq; libidinis, ex quo
Paupertas romana perit, hinc fluxit ad histros,
Et sybaris colles, hinc est rhodos et miletos,
Atq; coronatum, petulans, madidūq; tarētum.
Prima peregrinos obscuro pecunia mores
Intulit et turpi fregerunt secula luxu
Diuitiū molles, quid enim uenus ebria curat?

Syba-
ris

luptates desiderium per luxum atq; libidinem perenn-
di, perdendi, omnia inuexere. Hinc non solum in-
quit mores urbis per luxum corrupti sunt, sed et alię ci-
uitates urbis exemplo luxuriant. Hinc, id est ex Ro-
ma. Fluxit, scilicet luxuria. Ad histros, histri ex
littore illyrico in Italiam venienti occurrunt, ab iis ait
filius Pompeius appellatos esse histrones, et primum
illinc venerunt, vt inde appareat eos molliter vixisse. Li-
uius tamen in septimo primę decadis, et Tacitus et Va-
lerius libro secundo de antiquis institutis ludium, qui
rusco verbo histrio appel-
latus est, ex etrusca roma pri-
mum accitum contendunt. Sybaris, oppidum est
Calabrię non longe a Grotone conditum ab Achuis
inter duos amnes cratidem et Sybaridem, a quo cogno-
men habuit, auctor Strabo libro sexto. Bene autem ait
luxuriam ad Sybaritas defluxisse. Nam constat eos lu-
xi delitiisq; notabiles fuisse. Vnde Philo hebreus in vi-
ta Mosi comedias inquit et Sybariticas nequitias com-
ponentes, hoc est poemata lasciuia. Strabo eodem libro
scribit Sybaritas adeo luxuria delitiisq; intemperantes
defluxisse, vt omni illa sollicitate intra septuaginta die-
bus a crotoniatis exiti fieri debellati. De Sybaritis sic
et Quintilianus libro tertio. Frugalitas apud Sybaritas
forsitan odio foret, vnde apud grecos proverbum est.
Εὐδαιμονία τὰ πτωχῶν, hoc est Sybaritica mēsa, qđ
dicebatur de conuiuio lute apparato. Snidas refert Sy-
baritas instituisse, vt equi ad tibis tantum saltare con-
discerent. Et sybaritas luxuriosos appellatos. Hinc
rhodos et miletos, casus sunt nominati, id est luxuria rho-
dia et miletia, sic ē. i. ex urbe Roma nata ē. Et exemplo
urbis Rhodii et miletia luxuriare didicerunt. Rhodos
autem insula est maris lycii cognominata a Rhodone
puti filia ex sorore Telchinum. Bene autem rhodon et
Miletum nominant. Nam omnes ipe populi orientales
maximeq; Asiatici omni rerum luxu affluerunt. Vnde
de illud Valerii in secundo. Spartana ciuitas scueris
simis lycurgi legibus obtemperans aliquandiu ciuium
suorum oculos a contemplanda Asia retraxit, ne illece-
bris eius capti ad delicatius vite genus prolaberetur, an-
dierant enim lautitiam inde et in modico sumptus et
omnia non necessaria voluptatis genera fluxisse, quod
et Livius affirmat libro nono de bello macedonico. Mi-
letos, ciuitas est ionię patria Thaletis philosophi in A-
sia minore eam cōdidit Milesius filius solis et Pasiphaes
Οκ. d. Spōte fugis milete tua, celeriq; carina Aegeas me

tiris aquas, et in aside terra Moenia constituis positoris
habentia nomen. Tarentum, ciuitas Calabrię. Co-
ronatum et ma. hoc ideo dicit, quia ibi conuiuia luxu-
riosa agitabantur, in quibus sumebantur coronę. Con-
suetudinem autem coenandi cum coronis Iones pri-
mi repperisse traduntur, auctor Valerius in secundo de
molicie tarentinorum
sic. Finem profecto fruē-
darum opum, quibus
ad inuidiam diu abun-
daueras Tarentina ciui-
tas quesiisti. Sydonius
Ipsaq; periit trepidante
rat vnta tarentus. Hor-
ratus in epistolis. Sed
vacuū tibur placet, aut
molle tarentum. id est
luxurię vacans, fuerunt
enim opulentissimi Ta-

rentini, quod Valerius libro secundo vt diximus docet
Macrobius libro tertio satuma. scribit Tarētum lingua
Sabinorum molle significare, vnde et nux tarentina di-
citur, quę ita mollis est vt vix atrectata frangatur, itē
quidam ones tarentinas dicunt, hoc est molles. Pe-
tulans, ad id respexit, quod non modo per superbiam res
Romanorum in portu suo captus reddere noluerunt,
sed alterum ex legatis, qui a senatu missi fuerant ad eas
repetendas vrina resperint. Pote est et huius loci alius
esse sensus, vt sic legamus. Hinc fluxit ad istos Et Syba-
ris colles, vt sic exponamus. Hinc, s. est ex pace nimio
q; ocio et abundantia luxuria Sybaritica, Rhodia, Mi-
lesia, et Tarentina fluxit ad istos colles, scilicet urbis no-
stres, quasi cum contemptu dictum ad istos, quasi qui
omnem asperrari deberent luxum et molliciem, vt sic
intelligamus mores peregrinos a Romanis ē acceptos
postq; diuites et in ocio esse coeperunt, vnde sequitur.
Prima peregrinos obscura pecunia mores Intulit.

Prima peregrinos. Ostendit nimia diuitiarum
abundantia urbis mores corruptos esse, ciuitas enim iā
omni orbe subacta in omnem prorupit luxum. Est ergo
sensus. Pecunia ipsa, id est ampla patrimonialia et di-
uitiū multę fuisse causa vt mores peregrini et luxus in
urbem inuherentur, vt siquid apud nationes peregrinas
ad luxum esset, id omne Romani vrsurpant, vnde
de illud in tertia satyra. Iam pridem in Tyberim sy-
rus defluxit orantes. Et linguam, et mores cum tibici-
ne cordas, Obliquas, nec non gentilia tympana se-
cum. Vexit et ad circū insas proflare puellas.
Ex Asia enim vt docet Livius libro nono de bello Ma-
cedonico. Luxurię peregrinę origo ab exercitu Asiatico
inuenta in urbem est. Inde primum lectos gratos, ve-
stem stragulam preciosam, plagulas, et alia textilia, et
quę tum magnifice spectilectilis habebantur, monopodia,
et abacos Romam adduxerunt. Tunc psalteria, sam-
bicistriaq; et conuiuialia ludionum oblectamenta ad
vita epulis, epulę quoque ipse et cura et sumptus maio-
re apparari coepit. Tunc coquus vilissimum antiquis
mancipium et estimatione et usu in precio esse. Ob-
scena pecunia, quę in causa est, vt homines rebus ob-
scenis indulgeant, et dictum est ex affectu videntis, nā
per se neque bona, neque mala est sic et Virgilius malā
falcem appellauit. Quid enim uenus ebria curat,
Sententia est generalis, prolata tamen nunc propter lu-
xum, intemperantiamq; mulierum, vt sit sensus, nemo
inquit

inquit nemo locuples, diuitisq; abundans honestatis
rationem habet. Omnia enim per summum luxum in-
temperantiamq; agit, vt per venerem ebrii intelligas
effusum in omnem luxum oculum hominis ebrii, id est
diuitis repleti, qui plenis intemperantię velis ad om-
nes et animi et corporis defertur voluptates, Ingu-

Inguinis ē capitis, quę sint discrimina nescit
Grandia quę mediis iā noctibus ostrea mordet
Quū persusa mero spumant vngueta salemo,
Quū bibitur cōcha, quū iam vertigine tectū
Ambulat ē geminis exurger mēsa lucernis
I nunc ē dubita qua sorbeat aera sanna
Tallia, quid dicat notę collactea maura
Maura pudicitę veterem cum preterit aram
Noctibus hic ponit lecticas, micturiū hic,
Effigiemq; deę longis syphonibus implet,
Inq; vices equitant, ac luna teste mouentur.
Inde domos abeunt, tu calcas lucę reuerſa

Ostrea

merito salemo spumāt. Mordet, comedit. Ostrea,
piscis sunt concha infecti, venerem si comeduntur exci-
tant. Vngueta persusa, i. immixta vino et epota, nā
in tantum vngueta luxuria adoleuerat, vt nō so-
lum iis linerentur, sed etiam biberent, vnde Plin. libro
xxxiii. scribit. At hercules iam quidam etiam i potu
addunt, tantq; amaritudo est vt odore prodigo fruant,
ex viraq; parie corporis exteriore, s. et interiore. Quū
bibitur concha, hyperbolicos, i. grandi poculo. Quū
iam vertigine tectum. Videntur enim omnia ebrio in
vertigine agi, congeminaq; lucernę. Horatius, vt se-
mel icto. Accessit furor capiti, numerusq; lucernis, Se-
neca ad Lucilium loquens de ebrio. Adice illum igno-
rantem sui, dubia et inexplanaata verba, in eos oculos,
gradum errantem, vertiginem capitis, tecta ipsa mobi-
lia velut aliquo turbine circumagente totam domum.
Cicero in secundo de diuinatione. Nam nauigantibus
moneri videntur ea quę stant, et quodam obtutu oculo-
rum duo pro vno lucernę lumina. Quid dicam i sanis
quid ebrius multa falsa videatur, vnde est illud Apol-
lonii Tyanei. Videmus enim ebrietate correptos gemi-
nam lunam, geminum solem sese videre arbitari. I
nunc et dubita. Honestas est inhibito per concessione
vt ostendat minime dubitandum esse. Sic et Martia in
octauo. I nunc et dubita vates an diligat ipsos. Inuenta
libi alibi, I nunc et ventis animam cōmitte. Quum hęc
ingit in mulieribus vitia esse cognoscas dubitabis quo
contemptu, quaq; irrisione habeant aram pudicitię, cū

iuxta illam pretereunt? Est ergo cū indignatione legen-
dum. I nunc possibume Vrsidi et dubita qua sanna, i. q.
oris distorsione tallia rideat aram pudicitię, q. d. non de-
bes dubitare pudicitiam a mulieribus miris modis cō-
temni, q. precipua veneratione colere deberent. Est eni
Sanna irrisio, quę fit quadam oris et nasi distorsione, vnde Sanna
de subannare, i. inridere suban-
nare

300 et occurrit sanna, i. irri-
sione quę fieri solet post
terga. Sorbeat aera,
id est ore distorto et hian-
ti respiciet in contemptum
deę. Collactea, hoc
loco nomen est propriū.
301 Alias collactea illa et an-
ctore Capro, quę eodem
licte nutrita est. Quid
dicat, quam multa igno-
miniosa in ipsam pudici-
tiam effusiat. Quū
preterit, hoc autem dicit
quia quum deberet ex
vetere instituto arā pre-
tereundo venerari sub-

ſannat et irridet, nam apud antiquos hic mos custodie-
batur, vt non sine summa veneratione templa preteri-
rentur, vnde est illud apud Apuleium in prima Apo-
logia. Si sanum aliquod pretereat nefas habet adorandi
gratia manum labris admonere. Noctibus hic po-
nunt, s. ad aram pudicitię. Implet effigiem deę, min-
gentes deam lotio respergunt q; contemnunt vt impu-
dicę et honestatis aduersarietates, sicq; cum superioribus cō-
ueniant, magis q; intelligas de fellatione dici, vt ostendit
poeta mulieres tū ab omni honestate resiliere, vt ipsam
quoc; pudicitiam, quam precipue colere deberet miris
modis contemnāt, et sacra quoc; bonę deę impudicę ce-
lebrant. Longis syphonibus. Syphones proprie dicti
tur fistule et tubi et canne ex quacūq; materia vnde li-
quida fluere possunt. Corne, cel. prodest etiam aduersus
tardam concoctionem vinum frigidum bibere et post
cibum magnā potionem, sed vt supra dixi per syphonē,
quibus verbis declarat fistulam et syphonem idem signa-
re, nam paulo ante dixerat duos cyathos per tenuem fi-
stulam bibant. Plinius libro secundo de aqua in sum-
ma iuga erumpente, quo spiritu acta et terre pondere ps-
sa syphonum modo emicat. Per syphones igitur longos
vesicę meatus intelligit, ex quibus vrina exit. Inde per
diminutionem Syphunculi dicuntur. Plinius ad A-
pollinarem. In hoc fonte crater, circa Syphunculi plu-
res miscent incandissimum murmur. Et paulo in-
fra. E sifadiao aqua veluti expressa cibantium pon-
dere Syphunculus effluit, canato lapide suscipitur. Siphu-
culi

Sipho-
nesSiphu-
culi

Inque vices equitant, Hinc appareat deam ha-
beri contemptui, in cuius conspectu turpissima quęq;
pagant. Expressit aut Tribades mulieres, hoc est frica-
trices a Τριβα, quod est frico, sine tero, qualis fu-
it Sappho, vt ipsa fatetur, et Porphyrio docet, quod des
genus sceleris primo institutis dicuntur Lesbę mu-
lieres. Vnde apud Aristotelem Λεσβίαν id age-
re est. In vices, vt altera alteram ineat. Plinius
libro septimo. Androgynos constat virisq; esena-
tur inter se vicibus coeuntes. Alibi Iuuenalis.
Ne faciant vicibus.

andro-
gynos

Quis custodiet ipsos custodes? Mōet poeta nec mi-
lierem tutam esse a custodibus quando ab iis ipsa inci-
piat. Martialis. Sed positus custodibus ingens Turba fu-
riturum est. ingeniosus homo es. Eadem libido, o-
mnes inquit mulieres pauperes iuxta & diuites in libi-
dinem ruunt. Pedibus quę conterit, id est quę lecti-

ca non gestatur, sed pe-
dibus suis ambulat, ac
per hoc pauper. Nec
melior, subaudi ē, quā
dines mulier. At rū,
nigrum. Vehitur cer-
uice, id est gestatur lecti-
ca a seruis syriis. Lō-
gorum, procerorum, nā
lecticarii querebant ma-
gni & proceri. Ut spe-
ctet ludos cōducit oculina vestem,
Conducit comites, sellam, cervical, amicas,
Nutricem, ē flauam cni det mandata puellā.
Hęc tamen argenti superest quodcūq; paterni
Lenibus athletis, ac vasa noisissima donat.
Multis res angusta domi, sed nulla pudorem
Paupertatis habet, nec se metitur ad illum
Quę dedit hęc, posuitq; modū, tñ vtile quid sit
Prospiciunt aliqui viri, frigusq; famemq;
Formica tandem quidam expanere magistra.
Prodiga non sentit pereuntem foemina cēsū,
Ac velut exhausta recidivus pullulet arca
Nimmius, ē & pleno semper tollatur acervo.
Non vnquā reputant quanti iaz gaudia cōstet.
Sunt quas eunuchi imbelles, ac mollia semper
Oscula delectent, ē desperatio barbe,
Et quod abortiuo non est opus, illa voluptas
Sūma tamē, quod iam calida matura inuenta
Inguina traduntur medicis, iā pectine nigro.
Ergo expectatos ac insos crescere primum
Testiculos postquā coeperunt esse bilibres
Tonsoris damno tantū rapit heliodorus.
Conspicius longe, cunctisq; notabilis intrat

Flauus

Flauam puellam,
Pulchrā, nam vt dixi-
mus ante, Poetę flauū
pulchrū appellant, vñ
Oratius, Phillidis fla-
uē decoret parentes. Ali-
bi, Si flaua exstitit
Cloe hoc est pulchra.

Hęc tamen argenti,
Licet iquit mulier mo-
dicas possideat diuitias,
tamen quodcūq; argenti paterni superest, id est quod-
cūq; relictum est ex censu maiorum suoz, donat athle-

Athle

te

lene

tis. Athletis, pugilibus, nam ἀθλος certamen signi-
ficat ἀλλω vero certo. Lenibus, politis & sine pilis,
ac per hoc iuuenibus. Nam lene dicimus quod est sine
pilis. Macrobius. Lene autem est mulierum corpus qua-
si frigore naturali densetur. Noisissima vasa, quę ei
extrema fuerunt ex censu maiorum. Multis res an-
gusta domi, subaudi est, licet inquit mulieres multę sit
pauperes nullo tamen paupertatis pudore retinent quo
minius sint prodigi, modūq; fortunarum suarum ex-
cedant, nam ille aicitur Pudorem paupertatis non ha-
bere qui non timet ne reprehendatur paupertatis, si qd vl-
tra modum facultatum fecerit. Nam pudor ē timor in-
stę reprehensionis. Ad illam modum, ad illam mensu-
ram rerum quam deit ei paupertas. Non vinit p qua-
litate facultatum. Prospiciunt viri, scilicet, prodigi.

Pudor

Recidi

uis

Recidivus, Recidiva pergama appellat Virg. quę
post casum sunt restituta. Sic nimmius recidivus quasi

qui renascatur postquam iam perierit. In vetustis co-
dicibus legitur redivus q. ex vetusto renouatum signi-
ficare ostendit Festus. Ergo nimmius redivus quasi qui Redivus
renouetur & renouiscat. Exhausta, exinanita. Pulvis
lulet, sumpta metaphora a satis quę quū e terra sine ar-
bore exeunt Pullulare dicuntur deducto vocabulo a pullu-

llo. i. nouello. Orati-
us pullam appellat myr-
tum quę nouella sit.

Non reputant, non
considerant quam ma-
gno consert volupta-
tes quas capiunt ex libi-
dine sua. Sunt quas,
aliam mulierem impi-
diciam notat, quod en-
nuchis delectet ea. ra-
tione vt voluptates sen-
tiant & non concipiant,

vnde illud ē Mar. Cui
tū Eunuchos heat tua
Gelia qris Panice, vult
fuiti gelia non parere.

Imbelles, sunt. n. ve-
luti mulieres. Mollia,
quasi muliebria quum
Eunuchi sint. Despe-
ratio barbe, Barbam. n.

Eunuchi nō producunt
q fieri scribit. Macr. In-
opia calor. Calor. n. est
q pilos creat, vñ Eun-
uchis desunt, quoz natu-
rā nullus negauerit fri-
gidiorē esse quam viri.

Et qd abortiuo. Alia
rō quod spadonibus de-
lectent quia nō concipi-
ant, ac p hoc abortiuo
nō faciāt. De abortiuo
dōm est in secunda saty-
ra. Illa voluptas Sū-
matū, Est veluti Anti-
pophora, quasi alqz di-
xerit q voluptate possūt

cape ex huiusmodi Eunuchis, quū sint male mēulati,
sed summa inqt est voluptas qā non vixit Eunuchis, ni-
si q castrati fuerunt in etate aduoluit vt matura hūerit
genitalia. Inguina, Ordo ē inguina matura. i. q cre-
uerit ad legitimā mensurā. Tradunt medicis, vt in-
de resses excidāt. Pectine nigro. i. pubescēte. Ergo
expectatos, mulieres iqt spadonibus delectant, sed eos nō
iubet pns castrari q ad etate matura puererint. Domiti-
anus tñ mares castrari vetuit et Spadonū q residui erāt
apud māgonēs Pretia moderatus ē. Rapit Heliodo-
rus nomē medici. Interpret donū solis. Tonsoris dā-
no, qā nō lucrabit, nā eū nō tōdebit quū barbā (vt di-
ximus) nō pducāt. Cōspicius, pēs magnitudie, nā i
Balneis bñ mēulati a cynedis obfūabant. Ordo at ē &
sensūs. Spado fūctus a dñā. i. q castratus fuit ipante dñā
lōge cōspicius & notabilis cūctis. i. quę oēs vt papiū
spadonem noient & obfūerent. Intrat balnea & promocat
penis magnitudine ipsum priappum. i. potest certare cū
priappo de magnitudine membri.

Custodem

Custodem vitis & horti, id est priappum qui (ut scri-
bit Diodorus in quinto) nō solum in vrbium templis
sed in agrestibus quoq; locis tanquam vinearum, atq;
hortorum custos colitur, fructuum vires castigans, cui
deo sacra cum risu & ludo fiunt, sicut etiā Dionysio pa-
tri. Nam antiqui fabulantur eum filium fuisse Diony-

sii & veneris, ea ratione
quod quū vino indul-
geant sint natura ad ve-
nerem promptiores. As-
serunt nonnulli priscos
illos quum vellent ho-
minum pudenda oculis
tuis nominare priappū
dixisse, Omitto multa
alia quę a Diodoro dis-
fissius perscribuntur.

Dormiat ille cum
domina, Potes in inqt
tolerare, vt Eunuchus
qui castratus fuit etate
iam adulta dormiat cū
domina, sed quum pue-
ro a tedilecta & iā ma-
turo nequaquam.

Bromi

us

Bromium, puerum
tuum formosum qua-
lis fuit Bacchus q Bro-
mius est appellatus. τὸ
τοῦ Βρομίου, id est a

crepitu & sonitu qui ei per tonitru contigit quum natus
est. Si gaudet cantu, varia mulierum studia percur-
rit poeta eum semper flagellans impudicitiam, si mu-
lier inquit cytharedis & cantoribus delectatur nullus ē,
qui durare possit, ita defatigantur continuo cantu.

Nullius fibula durat, i. nullus adolescens ifibulatus
potest tam diuturnum canendi laborem perferre. Infibu-
labantur enim adolescentuli (vt diximus paulo an) in-
terdum valitudinis, interdum vocis conseruande gra-
tia, frequens enim coitus facit vt adolescens rancescat,
Eius infibulationis rationem hanc scribit ē Celsus vt
cutis quę supra glandem est extendat, noteturq; vtrin-
q; lateribus attramento qua perforatur, si glans a notis li-
bera est, is locus idoneus fibule est, tum quā notę sunt
cutis acū filum ducente transiunt, eiusq; fili capita in-
ter se delignantur, quotidieq; id mouetur donec circa fo-
ramina cicatricule fiant, vbi hę confirmatę sunt exem-
pto filo fibula additur quę quo melior eo lenior ē, Erat
enim annulus tenuissimus argenteus sine aureis. Alii in-
terpretantur q mulieres pretio contumpan cytharedos
& cantores ad coitum & sic fibulam soluere cogant, qd
falsum est, nam non amant eos mulier vt coeat, sed vo-
luptatem capiat ex cantu, nam in sequentibus ait, sed
cantet potius quam totam pernolet vrbem. Supra ve-
ro taxauit eas quę cytharedos amarent ad coitum, Sol-
uitur is magno comoedi fibula sunt quę Chrysogonū
cantare vetent. Ergo poeta notat hic mulierem quę stu-
dio Citharedorum contentum teneretur, Vocem
vendentis pretoribus, Pretores enim qui ludis preerant
adolescentes emebant qui cantica peragerent. Orga-
na, instrumentum est musicū habens autem Festo cor-
das. Dens sardonices, Tota inquit Cithara lapidibus
pretiosis adornata est, Onyx gemma est, cui nomen est
coniunctum cum Sarda alio lapide. Nam vt sudines

ait (autore Plinio) Onyci candor est vnguis humani
similitudine. Item Chrysoliti & Taspidis & Sardę vn-
de nominis societas oritur, Sardonice Ptolomeus a Sar-
donice monte Indię derivari scribit. ea vñ est primus
superior apfricanus. Autor est Pl. de quo diximus la-
tius apud Persium. Illic Et natalitia tandem cum sar-

donice albus. Te-
studine, id est Cithara
quam Mercurius pri-

mus Teste Erato sthene
ex Testudine fecit, quā
quę postea Orpheo, si-
ne vt alii volunt. Apol-
lini tradidit, quum ab
eo contra dono Cadu-

ceum accepisset. Nu-
merantur, percitū tur,
nam numerari viden-
tur quum feruntur ple-

stro. Pectine. Pe-
cten latine, id est quod
gręce dicitur plectrum
quo corde feritūtur, Vir-
gili. Atque eadem di-
gitis mox pectine pul-

sat eburno. Plectrum
aut dictum ē τὰ λυ-
τὸν, quod est percutio,
q corde eo percutione-
tur. Quo, scilicet

pectine. Hedymeles, nomen fictum Githaredi.
nam ad us significat suauem, & μέλας cantum.

Operam dedit, scilicet cantui. Hunc tenet, scili-
cet pectinē. Quedam de numero lamiarum, id est
nobilium & potentiorum, qualis fuit familia lamia quę
nobilissima fuit deducta origine ab Lamo qui forma-
tum rex fuit in Campania. De quo Oratius, Heli ve-
rissimo nobilis ab Lamo, quando & priores hinc lamias se-
runt. Denominatos et nepotum. Per memores, genus
omne fastos tētera. Cum farre & vino, Docet Cato
in re rustica. Cap. c. xxxiii. quo lano sacrificaret. His ver-
bis, lano strue commoueto sic. Iane pater te hac strue
commouenda Bonas preces te precor vt iis volens p-
pitius mihi, liberisq; meis, Domo, familieq; meę, Ma-
ctus hoc seruo, Postea vinum lano dato sic. Iane pater
uti te strue commouenda bonas preces bene precatus sū
eiusdē rei ergo macte vino isferiori esto. Onidius in pri-
mo fastorū Aram mihi posita est paruo coniūcta sacello
Hęc adolet flāmis cū strue farra suis. Vestiq; rogabat,
De vesta abunde dictū est superioribus satyris. An ca-
pitolina, rogabat inqt mulier quędā de nobilioribus Ia-
nū & vestam factō sacrificio an pollio cytharedus cuius
cantu delectabat siturus esset victor in certamine capi-
tolino. Quercū capitolinā, i. coronā quernā quę da-
bat victori in certamine capitolino, Maria. O cui Tar-
peas licuit cōtingere quercus, & alibi, qd p Tarpeis frō-
dis honore pōt. Nam Domitianus autore Tranq. insti-
tuit qnquennale certamē Capitolino Ioni Triplex musi-
cū, equestre, Gymnicum, & aliqto pluriū quam nūc est
coronato, Cert ibat et prosa oratione gręce latineq; ac
pter cytharedos, Chorocythariste quoq; & Pallocytha-
ristę. Fidibus. s. suis. Quid faceret Non plus inqt
anxia esset pro salute mariti egrotantis, aut filii, q ē pro
cythara hoc est pro ipso cytharedo.

Hedy
melesLamus
rex

Velare caput, nam qui rem diuinam faciebant ex veteri instituto caput velabant, unde apud Virgil. Helenus vates precipit sic enee. Purpureo velare comas ad opertus amictu. Nequa inter sanctos ignes in honore deorum Hostilis facies occurrat et omnia turbet. Hinc socii morem sacrorum hunc ipse tenet. Hac casti maneant in religione nepotes. De hoc ritu sacrificadi multa scribit Plutarchus in Problematibus. Dictataq; verba, Ab aruspice, scilicet qui vident verba dictabat. Ut mos est, scilicet ut haruspex diceret verba quae postea profert qui votum facit. Aperta agna, ex cuius extis haruspices futura cognoscebant.

Palluit sollicita quid exta portenderent agne. Dic mihi nunc quae, hac interrogatione ostendit tales preces indignas esse quae exaudiantur.

Antiquissime diuinum, nam habitus est antiquissimus deorum unde illud est Ouidii in primo fastorum. Mechaos Antiqui nam sum res prisca vocabant.

Iane pater, hoc verbum est ex ritu nam in sacris Ianum geminum, Iannum patrem, Iannum Iunoniam inuocabant. Patrem autem quasi deorum dextram, lege Macrobius libro primo Saturnalia. Magna ocia celi subaudi sunt.

Comedi. Hec de comediis, Comedi et Tragedi dicuntur, qui comedias dicuntur, qui comedias dicuntur.

Comi. Consilium te scilicet o Iane. Varicosus, in hoc mine ut in Persium diximus Veni tumescens in va Tragicis conueniunt, nec in cruribus solum sed in toto corpore conspiciuntur. Vnde Celsus ita scribit. Praetor hoc euenit in quorundam ventibus varices sunt quarum quia nulla alia curatio est quam quae in cruribus est eodem.

Varice. Varices autem dicuntur ex nimia mora stant diu promerire. Inde illud est Vatini in Ciceronem varicosum gloriantem se humeris Italiae ab exilio reportatum, unde ergo tibi varices? Haruspex igitur quum exta consilium diu stando sit varicosus Haruspex dicebat quod exta pecudum inspiceret, ex quibus futura praenoscerebat ab haruga denominatus, nam haruga dicitur hostia ab ara in qua concluditur et fruetur. Hara autem est in qua pecora includuntur. Sed cantet potius, Hinc ostendit poeta mulieres cantoribus, cytharadisq; delecta-

Haruspex. Haruspex igitur quum exta consilium diu stando sit varicosus Haruspex dicebat quod exta pecudum inspiceret, ex quibus futura praenoscerebat ab haruga denominatus, nam haruga dicitur hostia ab ara in qua concluditur et fruetur. Hara autem est in qua pecora includuntur. Sed cantet potius, Hinc ostendit poeta mulieres cantoribus, cytharadisq; delecta-

Haruga. Hara autem est in qua pecora includuntur. Sed cantet potius, Hinc ostendit poeta mulieres cantoribus, cytharadisq; delecta-

ri, ut diximus, non ut cum eis coeant, sed ut ex cantu voluptatem capiant. Cantet inquit potius et cum cantoribus versetur, quam per urbem vagetur, sicq; notat mulieres ambulantes, quae semper ipudice habite sunt. Vnde est illud praecipuum Catonis in re rustica. Mulierne sic ambulat.

Ferre etus virorum, versari magna audacia cum viris. Cumque paludatis, Paludamentum vestis militaris Imperatoria, Apuleius in prima Apologia, veritas me huc Diogeni et Aristi perit perit baculus.

Quod regibus diadema quod imperatoribus paludamentum quod pontificibus Galerum, quod lituum angustibus. Traquilus in Cesare. Paludamentum mordicus trahens ne spolio potiretur hostis. Id autem aut alium aut purpureum exstantibus in praetorium dari solebat. Vnde Valerius lib. i. capite quod prodigiis.

Pulli Crasso traditum est paludamentum, quum in praetorium exstantibus album aut purpureum dari solebat. Strabonem, mamillis ita coarctatis ut in summo naretur. Quid feret, populi sytie primi hominum qui noscant, latinitio sylvarum nobiles. Pissam aqua deperditis frondium canicis. Coetum reliquorum mortuum fugiunt quum comertia exspectat. Plin. vi. quid traces, populi praetoriales. Regi armenio, parthoq; utpote imperii Romani hostis.

Cometis. Cometis istant, exitu minant, nam cometas graeci vocant, quos nos crinitas stellas appellamus horribiles crine sanguineo et comae modo in vertice hispida. Plinius. Facit niphate isse. Ita re narrando disponit, ut faciat niphate isse in quosdam populos, Niphates fluvius est armeniae, Luca. Armeniusq; tenes voluente saxa niphate, Niphate est et mos eiusdem nominis ut scribit Strabo. Teneri diu inuolunt.

Da i et ags obrui. Nutare ut terrae motu quum. Subsidere, itorsu ire. Oni subsidunt valles. Nec tamen id videtur illud viui vagandi per urbem et praeterea res novas grauius est quod iracundiae et spiritus vitio laborat. Rapa, trahere vi. Vicius huius, hoc est pauper si forte interruptus fuerit ei sonus per canes eorum. Exorata, et exorata. Solet coeci verberare. Illis, s. hislibus. Dnm, s. canis. Grauis, tenifica. Balnea no. subit, nam ante conuallabant. Cochas, vasa quibus utebantur in balneis. Et castra, quae castra, multa supellectile quae secum ferat.

Gaudet. Gaudet sudare, gaudet inquit in balneis laxari strepitum magno et ambitioso. Vnde titulus epistolae Seneca in viii. talis est notat tumultuosam balneorum luxuriam. Graui massa, graui alterum pondere, nam qui balnea ingrediebantur quo facilius sudorem elicerent, ante quam laxarentur se exercebant nunc grauiora onera manibus ferendo nunc aliter, rotando, quae re Seneca ad Lucilium optime ostendit lib. viii. ubi notat tumultuosam luxuriam balneorum sic dicens. Quum fortiores exerceant et manus plumbos graues iactant quum aut laborant aut laborum imitantur, gemitus audio, quotiens reterum spiritum remiserunt sibilos et acerbissimas respiraciones. Idem alibi ad Lucilium loquens de exercitationibus. Cursus et cum alio quo pondere manus motu, ergo graui massa, id est graui altere, qui aliud nihil est quam massa plumbea. Dicitur autem alteres ab αλαμα quod est salio nam sal tantes susceptis alteribus exercebantur Marti. Alterum facili rotat lucto. Alipites, victor ab αλφω quod est vngo vnguebant enim qui volebant laxari.

Callidus, astutus, nam dum vngit mulierem, genitilia manibus maxime palpat et percussit. Seneca libro viii. loquens de strepitu balneorum. Quum in aliquem inuolunt, ac plebeia vinctio contentum incidi, audio crepitum illius manus humeris, quae ut plana promerit aut concava ita sonum mutat. Idem in eadem epistola Aliptum cogit tenuem et stridulam vocem quod sit notabilior experimentem, nec vnam tacentem nisi dum vellit alas et alium pro se clamare cogit. Crisist, genitalibus. Exclamare, strepitum facere ex percussis manus. Vnde Martialis Et pueri luctulenta de palestra vincti verberare vapulas magistri. Summum femur, summam partem femoris, nam foemur totam coxam appellamus hoc est partem anteriorem et interiore vno vocabulo Apuleius libro nono. Metamorphoseos. Nam quidam colonus partem venationis immans cerni pinguisimum femur domo illi suo muneris miserat. Foemina vero tantum partes interiores. Vnde Apuleius eodem libro. Nam si faciem tuam mediis eius foeminibus emisseris facile percussaberis, quam graui tibi demonstret patientiam, loquebatur autem de Asino, Plin. autem libro. xxviii. Foemina alteri, a luctu, equitum notum est. Apuleius in x. Illam tione candenti inter media foemina detulso crudelissime necauit plerumque tum foemora capiuntur ab auctoribus partibus genitalibus. Coniungit miser, hoc est qui illam domi expectat cum ea cenatur, ut sit tota ipsa famula. Interea dum laxatur. Tandem, post longam expectationem. Oenophorum, vas ad ferenda uina olivorum enim vinum significat et phlegma portio. Sitiens, magna cum siti bibens. Quod tenditur, quod plenum est, unde et vbera distenta dicimus quae plena sunt. Admotum a pedibus, id est appositum sernis ut pesimum, nam pesimum etiam vi-

bus. Cometis istant, exitu minant, nam cometas graeci vocant, quos nos crinitas stellas appellamus horribiles crine sanguineo et comae modo in vertice hispida. Plinius. Facit niphate isse. Ita re narrando disponit, ut faciat niphate isse in quosdam populos, Niphates fluvius est armeniae, Luca. Armeniusq; tenes voluente saxa niphate, Niphate est et mos eiusdem nominis ut scribit Strabo. Teneri diu inuolunt.

Da i et ags obrui. Nutare ut terrae motu quum. Subsidere, itorsu ire. Oni subsidunt valles. Nec tamen id videtur illud viui vagandi per urbem et praeterea res novas grauius est quod iracundiae et spiritus vitio laborat. Rapa, trahere vi. Vicius huius, hoc est pauper si forte interruptus fuerit ei sonus per canes eorum. Exorata, et exorata. Solet coeci verberare. Illis, s. hislibus. Dnm, s. canis. Grauis, tenifica. Balnea no. subit, nam ante conuallabant. Cochas, vasa quibus utebantur in balneis. Et castra, quae castra, multa supellectile quae secum ferat.

Gaudet. Gaudet sudare, gaudet inquit in balneis laxari strepitum magno et ambitioso. Vnde titulus epistolae Seneca in viii. talis est notat tumultuosam balneorum luxuriam. Graui massa, graui alterum pondere, nam qui balnea ingrediebantur quo facilius sudorem elicerent, ante quam laxarentur se exercebant nunc grauiora onera manibus ferendo nunc aliter, rotando, quae re Seneca ad Lucilium optime ostendit lib. viii. ubi notat tumultuosam luxuriam balneorum sic dicens. Quum fortiores exerceant et manus plumbos graues iactant quum aut laborant aut laborum imitantur, gemitus audio, quotiens reterum spiritum remiserunt sibilos et acerbissimas respiraciones. Idem alibi ad Lucilium loquens de exercitationibus. Cursus et cum alio quo pondere manus motu, ergo graui massa, id est graui altere, qui aliud nihil est quam massa plumbea. Dicitur autem alteres ab αλαμα quod est salio nam sal tantes susceptis alteribus exercebantur Marti. Alterum facili rotat lucto. Alipites, victor ab αλφω quod est vngo vnguebant enim qui volebant laxari.

Callidus, astutus, nam dum vngit mulierem, genitilia manibus maxime palpat et percussit. Seneca libro viii. loquens de strepitu balneorum. Quum in aliquem inuolunt, ac plebeia vinctio contentum incidi, audio crepitum illius manus humeris, quae ut plana promerit aut concava ita sonum mutat. Idem in eadem epistola Aliptum cogit tenuem et stridulam vocem quod sit notabilior experimentem, nec vnam tacentem nisi dum vellit alas et alium pro se clamare cogit. Crisist, genitalibus. Exclamare, strepitum facere ex percussis manus. Vnde Martialis Et pueri luctulenta de palestra vincti verberare vapulas magistri. Summum femur, summam partem femoris, nam foemur totam coxam appellamus hoc est partem anteriorem et interiore vno vocabulo Apuleius libro nono. Metamorphoseos. Nam quidam colonus partem venationis immans cerni pinguisimum femur domo illi suo muneris miserat. Foemina vero tantum partes interiores. Vnde Apuleius eodem libro. Nam si faciem tuam mediis eius foeminibus emisseris facile percussaberis, quam graui tibi demonstret patientiam, loquebatur autem de Asino, Plin. autem libro. xxviii. Foemina alteri, a luctu, equitum notum est. Apuleius in x. Illam tione candenti inter media foemina detulso crudelissime necauit plerumque tum foemora capiuntur ab auctoribus partibus genitalibus. Coniungit miser, hoc est qui illam domi expectat cum ea cenatur, ut sit tota ipsa famula. Interea dum laxatur. Tandem, post longam expectationem. Oenophorum, vas ad ferenda uina olivorum enim vinum significat et phlegma portio. Sitiens, magna cum siti bibens. Quod tenditur, quod plenum est, unde et vbera distenta dicimus quae plena sunt. Admotum a pedibus, id est appositum sernis ut pesimum, nam pesimum etiam vi-

Gaudet. Gaudet sudare, gaudet inquit in balneis laxari strepitum magno et ambitioso. Vnde titulus epistolae Seneca in viii. talis est notat tumultuosam balneorum luxuriam. Graui massa, graui alterum pondere, nam qui balnea ingrediebantur quo facilius sudorem elicerent, ante quam laxarentur se exercebant nunc grauiora onera manibus ferendo nunc aliter, rotando, quae re Seneca ad Lucilium optime ostendit lib. viii. ubi notat tumultuosam luxuriam balneorum sic dicens. Quum fortiores exerceant et manus plumbos graues iactant quum aut laborant aut laborum imitantur, gemitus audio, quotiens reterum spiritum remiserunt sibilos et acerbissimas respiraciones. Idem alibi ad Lucilium loquens de exercitationibus. Cursus et cum alio quo pondere manus motu, ergo graui massa, id est graui altere, qui aliud nihil est quam massa plumbea. Dicitur autem alteres ab αλαμα quod est salio nam sal tantes susceptis alteribus exercebantur Marti. Alterum facili rotat lucto. Alipites, victor ab αλφω quod est vngo vnguebant enim qui volebant laxari.

Gaudet sudare, gaudet inquit in balneis laxari strepitum magno et ambitioso. Vnde titulus epistolae Seneca in viii. talis est notat tumultuosam balneorum luxuriam. Graui massa, graui alterum pondere, nam qui balnea ingrediebantur quo facilius sudorem elicerent, ante quam laxarentur se exercebant nunc grauiora onera manibus ferendo nunc aliter, rotando, quae re Seneca ad Lucilium optime ostendit lib. viii. ubi notat tumultuosam luxuriam balneorum sic dicens. Quum fortiores exerceant et manus plumbos graues iactant quum aut laborant aut laborum imitantur, gemitus audio, quotiens reterum spiritum remiserunt sibilos et acerbissimas respiraciones. Idem alibi ad Lucilium loquens de exercitationibus. Cursus et cum alio quo pondere manus motu, ergo graui massa, id est graui altere, qui aliud nihil est quam massa plumbea. Dicitur autem alteres ab αλαμα quod est salio nam sal tantes susceptis alteribus exercebantur Marti. Alterum facili rotat lucto. Alipites, victor ab αλφω quod est vngo vnguebant enim qui volebant laxari.

Callidus, astutus, nam dum vngit mulierem, genitilia manibus maxime palpat et percussit. Seneca libro viii. loquens de strepitu balneorum. Quum in aliquem inuolunt, ac plebeia vinctio contentum incidi, audio crepitum illius manus humeris, quae ut plana promerit aut concava ita sonum mutat. Idem in eadem epistola Aliptum cogit tenuem et stridulam vocem quod sit notabilior experimentem, nec vnam tacentem nisi dum vellit alas et alium pro se clamare cogit. Crisist, genitalibus. Exclamare, strepitum facere ex percussis manus. Vnde Martialis Et pueri luctulenta de palestra vincti verberare vapulas magistri. Summum femur, summam partem femoris, nam foemur totam coxam appellamus hoc est partem anteriorem et interiore vno vocabulo Apuleius libro nono. Metamorphoseos. Nam quidam colonus partem venationis immans cerni pinguisimum femur domo illi suo muneris miserat. Foemina vero tantum partes interiores. Vnde Apuleius eodem libro. Nam si faciem tuam mediis eius foeminibus emisseris facile percussaberis, quam graui tibi demonstret patientiam, loquebatur autem de Asino, Plin. autem libro. xxviii. Foemina alteri, a luctu, equitum notum est. Apuleius in x. Illam tione candenti inter media foemina detulso crudelissime necauit plerumque tum foemora capiuntur ab auctoribus partibus genitalibus. Coniungit miser, hoc est qui illam domi expectat cum ea cenatur, ut sit tota ipsa famula. Interea dum laxatur. Tandem, post longam expectationem. Oenophorum, vas ad ferenda uina olivorum enim vinum significat et phlegma portio. Sitiens, magna cum siti bibens. Quod tenditur, quod plenum est, unde et vbera distenta dicimus quae plena sunt. Admotum a pedibus, id est appositum sernis ut pesimum, nam pesimum etiam vi-

Nocte iubet, magno gaudet sudare tumultu, Cum lassata graui ceciderunt brachia massa, Callidus et crisse digitos impresit aliptes, Ac summum domus foemur exclamare coegit. Coniungit miser interea somnoque fumeque. Vrgentur, tandem illa venit rubicundula totum Oenophorum sitiens, plena quod tenditur vma. Admotum a pedibus, de quo sextarius alter dicitur ante cibum rabidam facturus orexim. Dum redit et terram luto ferit intestino.

Callidus, astutus, nam dum vngit mulierem, genitilia manibus maxime palpat et percussit. Seneca libro viii. loquens de strepitu balneorum. Quum in aliquem inuolunt, ac plebeia vinctio contentum incidi, audio crepitum illius manus humeris, quae ut plana promerit aut concava ita sonum mutat. Idem in eadem epistola Aliptum cogit tenuem et stridulam vocem quod sit notabilior experimentem, nec vnam tacentem nisi dum vellit alas et alium pro se clamare cogit. Crisist, genitalibus. Exclamare, strepitum facere ex percussis manus. Vnde Martialis Et pueri luctulenta de palestra vincti verberare vapulas magistri. Summum femur, summam partem femoris, nam foemur totam coxam appellamus hoc est partem anteriorem et interiore vno vocabulo Apuleius libro nono. Metamorphoseos. Nam quidam colonus partem venationis immans cerni pinguisimum femur domo illi suo muneris miserat. Foemina vero tantum partes interiores. Vnde Apuleius eodem libro. Nam si faciem tuam mediis eius foeminibus emisseris facile percussaberis, quam graui tibi demonstret patientiam, loquebatur autem de Asino, Plin. autem libro. xxviii. Foemina alteri, a luctu, equitum notum est. Apuleius in x. Illam tione candenti inter media foemina detulso crudelissime necauit plerumque tum foemora capiuntur ab auctoribus partibus genitalibus. Coniungit miser, hoc est qui illam domi expectat cum ea cenatur, ut sit tota ipsa famula. Interea dum laxatur. Tandem, post longam expectationem. Oenophorum, vas ad ferenda uina olivorum enim vinum significat et phlegma portio. Sitiens, magna cum siti bibens. Quod tenditur, quod plenum est, unde et vbera distenta dicimus quae plena sunt. Admotum a pedibus, id est appositum sernis ut pesimum, nam pesimum etiam vi-

Callidus, astutus, nam dum vngit mulierem, genitilia manibus maxime palpat et percussit. Seneca libro viii. loquens de strepitu balneorum. Quum in aliquem inuolunt, ac plebeia vinctio contentum incidi, audio crepitum illius manus humeris, quae ut plana promerit aut concava ita sonum mutat. Idem in eadem epistola Aliptum cogit tenuem et stridulam vocem quod sit notabilior experimentem, nec vnam tacentem nisi dum vellit alas et alium pro se clamare cogit. Crisist, genitalibus. Exclamare, strepitum facere ex percussis manus. Vnde Martialis Et pueri luctulenta de palestra vincti verberare vapulas magistri. Summum femur, summam partem femoris, nam foemur totam coxam appellamus hoc est partem anteriorem et interiore vno vocabulo Apuleius libro nono. Metamorphoseos. Nam quidam colonus partem venationis immans cerni pinguisimum femur domo illi suo muneris miserat. Foemina vero tantum partes interiores. Vnde Apuleius eodem libro. Nam si faciem tuam mediis eius foeminibus emisseris facile percussaberis, quam graui tibi demonstret patientiam, loquebatur autem de Asino, Plin. autem libro. xxviii. Foemina alteri, a luctu, equitum notum est. Apuleius in x. Illam tione candenti inter media foemina detulso crudelissime necauit plerumque tum foemora capiuntur ab auctoribus partibus genitalibus. Coniungit miser, hoc est qui illam domi expectat cum ea cenatur, ut sit tota ipsa famula. Interea dum laxatur. Tandem, post longam expectationem. Oenophorum, vas ad ferenda uina olivorum enim vinum significat et phlegma portio. Sitiens, magna cum siti bibens. Quod tenditur, quod plenum est, unde et vbera distenta dicimus quae plena sunt. Admotum a pedibus, id est appositum sernis ut pesimum, nam pesimum etiam vi-

Callidus, astutus, nam dum vngit mulierem, genitilia manibus maxime palpat et percussit. Seneca libro viii. loquens de strepitu balneorum. Quum in aliquem inuolunt, ac plebeia vinctio contentum incidi, audio crepitum illius manus humeris, quae ut plana promerit aut concava ita sonum mutat. Idem in eadem epistola Aliptum cogit tenuem et stridulam vocem quod sit notabilior experimentem, nec vnam tacentem nisi dum vellit alas et alium pro se clamare cogit. Crisist, genitalibus. Exclamare, strepitum facere ex percussis manus. Vnde Martialis Et pueri luctulenta de palestra vincti verberare vapulas magistri. Summum femur, summam partem femoris, nam foemur totam coxam appellamus hoc est partem anteriorem et interiore vno vocabulo Apuleius libro nono. Metamorphoseos. Nam quidam colonus partem venationis immans cerni pinguisimum femur domo illi suo muneris miserat. Foemina vero tantum partes interiores. Vnde Apuleius eodem libro. Nam si faciem tuam mediis eius foeminibus emisseris facile percussaberis, quam graui tibi demonstret patientiam, loquebatur autem de Asino, Plin. autem libro. xxviii. Foemina alteri, a luctu, equitum notum est. Apuleius in x. Illam tione candenti inter media foemina detulso crudelissime necauit plerumque tum foemora capiuntur ab auctoribus partibus genitalibus. Coniungit miser, hoc est qui illam domi expectat cum ea cenatur, ut sit tota ipsa famula. Interea dum laxatur. Tandem, post longam expectationem. Oenophorum, vas ad ferenda uina olivorum enim vinum significat et phlegma portio. Sitiens, magna cum siti bibens. Quod tenditur, quod plenum est, unde et vbera distenta dicimus quae plena sunt. Admotum a pedibus, id est appositum sernis ut pesimum, nam pesimum etiam vi-

Callidus, astutus, nam dum vngit mulierem, genitilia manibus maxime palpat et percussit. Seneca libro viii. loquens de strepitu balneorum. Quum in aliquem inuolunt, ac plebeia vinctio contentum incidi, audio crepitum illius manus humeris, quae ut plana promerit aut concava ita sonum mutat. Idem in eadem epistola Aliptum cogit tenuem et stridulam vocem quod sit notabilior experimentem, nec vnam tacentem nisi dum vellit alas et alium pro se clamare cogit. Crisist, genitalibus. Exclamare, strepitum facere ex percussis manus. Vnde Martialis Et pueri luctulenta de palestra vincti verberare vapulas magistri. Summum femur, summam partem femoris, nam foemur totam coxam appellamus hoc est partem anteriorem et interiore vno vocabulo Apuleius libro nono. Metamorphoseos. Nam quidam colonus partem venationis immans cerni pinguisimum femur domo illi suo muneris miserat. Foemina vero tantum partes interiores. Vnde Apuleius eodem libro. Nam si faciem tuam mediis eius foeminibus emisseris facile percussaberis, quam graui tibi demonstret patientiam, loquebatur autem de Asino, Plin. autem libro. xxviii. Foemina alteri, a luctu, equitum notum est. Apuleius in x. Illam tione candenti inter media foemina detulso crudelissime necauit plerumque tum foemora capiuntur ab auctoribus partibus genitalibus. Coniungit miser, hoc est qui illam domi expectat cum ea cenatur, ut sit tota ipsa famula. Interea dum laxatur. Tandem, post longam expectationem. Oenophorum, vas ad ferenda uina olivorum enim vinum significat et phlegma portio. Sitiens, magna cum siti bibens. Quod tenditur, quod plenum est, unde et vbera distenta dicimus quae plena sunt. Admotum a pedibus, id est appositum sernis ut pesimum, nam pesimum etiam vi-

Callidus, astutus, nam dum vngit mulierem, genitilia manibus maxime palpat et percussit. Seneca libro viii. loquens de strepitu balneorum. Quum in aliquem inuolunt, ac plebeia vinctio contentum incidi, audio crepitum illius manus humeris, quae ut plana promerit aut concava ita sonum mutat. Idem in eadem epistola Aliptum cogit tenuem et stridulam vocem quod sit notabilior experimentem, nec vnam tacentem nisi dum vellit alas et alium pro se clamare cogit. Crisist, genitalibus. Exclamare, strepitum facere ex percussis manus. Vnde Martialis Et pueri luctulenta de palestra vincti verberare vapulas magistri. Summum femur, summam partem femoris, nam foemur totam coxam appellamus hoc est partem anteriorem et interiore vno vocabulo Apuleius libro nono. Metamorphoseos. Nam quidam colonus partem venationis immans cerni pinguisimum femur domo illi suo muneris miserat. Foemina vero tantum partes interiores. Vnde Apuleius eodem libro. Nam si faciem tuam mediis eius foeminibus emisseris facile percussaberis, quam graui tibi demonstret patientiam, loquebatur autem de Asino, Plin. autem libro. xxviii. Foemina alteri, a luctu, equitum notum est. Apuleius in x. Illam tione candenti inter media foemina detulso crudelissime necauit plerumque tum foemora capiuntur ab auctoribus partibus genitalibus. Coniungit miser, hoc est qui illam domi expectat cum ea cenatur, ut sit tota ipsa famula. Interea dum laxatur. Tandem, post longam expectationem. Oenophorum, vas ad ferenda uina olivorum enim vinum significat et phlegma portio. Sitiens, magna cum siti bibens. Quod tenditur, quod plenum est, unde et vbera distenta dicimus quae plena sunt. Admotum a pedibus, id est appositum sernis ut pesimum, nam pesimum etiam vi-

Callidus, astutus, nam dum vngit mulierem, genitilia manibus maxime palpat et percussit. Seneca libro viii. loquens de strepitu balneorum. Quum in aliquem inuolunt, ac plebeia vinctio contentum incidi, audio crepitum illius manus humeris, quae ut plana promerit aut concava ita sonum mutat. Idem in eadem epistola Aliptum cogit tenuem et stridulam vocem quod sit notabilior experimentem, nec vnam tacentem nisi dum vellit alas et alium pro se clamare cogit. Crisist, genitalibus. Exclamare, strepitum facere ex percussis manus. Vnde Martialis Et pueri luctulenta de palestra vincti verberare vapulas magistri. Summum femur, summam partem femoris, nam foemur totam coxam appellamus hoc est partem anteriorem et interiore vno vocabulo Apuleius libro nono. Metamorphoseos. Nam quidam colonus partem venationis immans cerni pinguisimum femur domo illi suo muneris miserat. Foemina vero tantum partes interiores. Vnde Apuleius eodem libro. Nam si faciem tuam mediis eius foeminibus emisseris facile percussaberis, quam graui tibi demonstret patientiam, loquebatur autem de Asino, Plin. autem libro. xxviii. Foemina alteri, a luctu, equitum notum est. Apuleius in x. Illam tione candenti inter media foemina detulso crudelissime necauit plerumque tum foemora capiuntur ab auctoribus partibus genitalibus. Coniungit miser, hoc est qui illam domi expectat cum ea cenatur, ut sit tota ipsa famula. Interea dum laxatur. Tandem, post longam expectationem. Oenophorum, vas ad ferenda uina olivorum enim vinum significat et phlegma portio. Sitiens, magna cum siti bibens. Quod tenditur, quod plenum est, unde et vbera distenta dicimus quae plena sunt. Admotum a pedibus, id est appositum sernis ut pesimum, nam pesimum etiam vi-

Callidus, astutus, nam dum vngit mulierem, genitilia manibus maxime palpat et percussit. Seneca libro viii. loquens de strepitu balneorum. Quum in aliquem inuolunt, ac plebeia vinctio contentum incidi, audio crepitum illius manus humeris, quae ut plana promerit aut concava ita sonum mutat. Idem in eadem epistola Aliptum cogit tenuem et stridulam vocem quod sit notabilior experimentem, nec vnam tacentem nisi dum vellit alas et alium pro se clamare cogit. Crisist, genitalibus. Exclamare, strepitum facere ex percussis manus. Vnde Martialis Et pueri luctulenta de palestra vincti verberare vapulas magistri. Summum femur, summam partem femoris, nam foemur totam coxam appellamus hoc est partem anteriorem et interiore vno vocabulo Apuleius libro nono. Metamorphoseos. Nam quidam colonus partem venationis immans cerni pinguisimum femur domo illi suo muneris miserat. Foemina vero tantum partes interiores. Vnde Apuleius eodem libro. Nam si faciem tuam mediis eius foeminibus emisseris facile percussaberis, quam graui tibi demonstret patientiam, loquebatur autem de Asino, Plin. autem libro. xxviii. Foemina alteri, a luctu, equitum notum est. Apuleius in x. Illam tione candenti inter media foemina detulso crudelissime necauit plerumque tum foemora capiuntur ab auctoribus partibus genitalibus. Coniungit miser, hoc est qui illam domi expectat cum ea cenatur, ut sit tota ipsa famula. Interea dum laxatur. Tandem, post longam expectationem. Oenophorum, vas ad ferenda uina olivorum enim vinum significat et phlegma portio. Sitiens, magna cum siti bibens. Quod tenditur, quod plenum est, unde et vbera distenta dicimus quae plena sunt. Admotum a pedibus, id est appositum sernis ut pesimum, nam pesimum etiam vi-

Callidus, astutus, nam dum vngit mulierem, genitilia manibus maxime palpat et percussit. Seneca libro viii. loquens de strepitu balneorum. Quum in aliquem inuolunt, ac plebeia vinctio contentum incidi, audio crepitum illius manus humeris, quae ut plana promerit aut concava ita sonum mutat. Idem in eadem epistola Aliptum cogit tenuem et stridulam vocem quod sit notabilior experimentem, nec vnam tacentem nisi dum vellit alas et alium pro se clamare cogit. Crisist, genitalibus. Exclamare, strepitum facere ex percussis manus. Vnde Martialis Et pueri luctulenta de palestra vincti verberare vapulas magistri. Summum femur, summam partem femoris, nam foemur totam coxam appellamus hoc est partem anteriorem et interiore vno vocabulo Apuleius libro nono. Metamorphoseos. Nam quidam colonus partem venationis immans cerni pinguisimum femur domo illi suo muneris miserat. Foemina vero tantum partes interiores. Vnde Apuleius eodem libro. Nam si faciem tuam mediis eius foeminibus emisseris facile percussaberis, quam graui tibi demonstret patientiam, loquebatur autem de Asino, Plin. autem libro. xxviii. Foemina alteri, a luctu, equitum notum est. Apuleius in x. Illam tione candenti inter media foemina detulso crudelissime necauit plerumque tum foemora capiuntur ab auctoribus partibus genitalibus. Coniungit miser, hoc est qui illam domi expectat cum ea cenatur, ut sit tota ipsa famula. Interea dum laxatur. Tandem, post longam expectationem. Oenophorum, vas ad ferenda uina olivorum enim vinum significat et phlegma portio. Sitiens, magna cum siti bibens. Quod tenditur, quod plenum est, unde et vbera distenta dicimus quae plena sunt. Admotum a pedibus, id est appositum sernis ut pesimum, nam pesimum etiam vi-

Callidus, astutus, nam dum vngit mulierem, genitilia manibus maxime palpat et percussit. Seneca libro viii. loquens de strepitu balneorum. Quum in aliquem inuolunt, ac plebeia vinctio contentum incidi, audio crepitum illius manus humeris, quae ut plana promerit aut concava ita sonum mutat. Idem in eadem epistola Aliptum cogit tenuem et stridulam vocem quod sit notabilior experimentem, nec vnam tacentem nisi dum vellit alas et alium pro se clamare cogit. Crisist, genitalibus. Exclamare, strepitum facere ex percussis manus. Vnde Martialis Et pueri luctulenta de palestra vincti verberare vapulas magistri. Summum femur, summam partem femoris, nam foemur totam coxam appellamus hoc est partem anteriorem et interiore vno vocabulo Apuleius libro nono. Metamorphoseos. Nam quidam colonus partem venationis immans cerni pinguisimum femur domo illi suo muneris miserat. Foemina vero tantum partes interiores. Vnde Apuleius eodem libro. Nam si faciem tuam mediis eius foeminibus emisseris facile percussaberis, quam graui tibi demonstret patientiam, loquebatur autem de Asino, Plin. autem libro. xxviii. Foemina alteri, a luctu, equitum notum est. Apuleius in x. Illam tione candenti inter media foemina detulso crudelissime necauit plerumque tum foemora capiuntur ab auctoribus partibus genitalibus. Coniungit miser, hoc est qui illam domi expectat cum ea cenatur, ut sit tota ipsa famula. Interea dum laxatur. Tandem, post longam expectationem. Oenophorum, vas ad ferenda uina olivorum enim vinum significat et phlegma portio. Sitiens, magna cum siti bibens. Quod tenditur, quod plenum est, unde et vbera distenta dicimus quae plena sunt. Admotum a pedibus, id est appositum sernis ut pesimum, nam pesimum etiam vi-

Callidus, astutus, nam dum vngit mulierem, genitilia manibus maxime palpat et percussit. Seneca libro viii. loquens de strepitu balneorum. Quum in aliquem inuolunt, ac plebeia vinctio contentum incidi, audio crepitum illius manus humeris, quae ut plana promerit aut concava ita sonum mutat. Idem in eadem epistola Aliptum cogit tenuem et stridulam vocem quod sit notabilior experimentem, nec vnam tacentem nisi dum vellit alas et alium pro se clamare cogit. Crisist, genitalibus. Exclamare, strepitum facere ex percussis manus. Vnde Martialis Et pueri luctulenta de palestra vincti verberare vapulas magistri. Summum femur, summam partem femoris, nam foemur totam coxam appellamus hoc est partem anteriorem et interiore vno vocabulo Apuleius libro nono. Metamorphoseos. Nam quidam colonus partem venationis immans cerni pinguisimum femur domo illi suo muneris miserat. Foemina vero tantum partes interiores. Vnde Apuleius eodem libro. Nam si faciem tuam mediis eius foeminibus emisseris facile percussaberis, quam graui tibi demonstret patientiam, loquebatur autem de Asino, Plin. autem libro. xxviii. Foemina alteri, a luctu, equitum notum est. Apuleius in x. Illam tione candenti inter media foemina detulso crudelissime necauit plerumque tum foemora capiuntur ab auctoribus partibus genitalibus. Coniungit miser, hoc est qui illam domi expectat cum ea cenatur, ut sit tota ipsa famula. Interea dum laxatur. Tandem, post longam expectationem. Oenophorum, vas ad ferenda uina olivorum enim vinum significat et phlegma portio. Sitiens, magna cum siti bibens. Quod tenditur, quod plenum est, unde et vbera distenta dicimus quae plena sunt. Admotum a pedibus, id est appositum sernis ut pesimum, nam pesimum etiam vi-

num, qui enim vomere volebant, vinum pessimum bibebant, quale dabatur sernis, quod appellabant Teras, quod significat versionem quae, scilicet stomachum perturbabat. Id verbum est apud Martialem bibit ergo tropin ut vomat. Hoc autem fiebat ut exinanito stomacho maior edendi excitaretur appetentia. De

Apedibus autem diximus in prima satyra illic. Ab octava Marius bibit. Sextarius alter, id est duo sextarii. Sextarius. Est autem Sextarius sex pars congi. Congius enim sex capit sextarios, autem est Priscus. Dicitur, bibit, Oratius, ducere neccarios succos. Idem in quarto carminum. Sed presum in calibus ducere liberum si gestas. A ne cibum, id est Teiuno stomacho, contra vinum optimum vomitum co-

ercet. Oratius Vel quod fluentem nauseam coerceat. Metire nobis cecubum. Vinum inquit Plinius lib. xxiii. ieiunos bibere nouitio inuento inutilissimum est. Et lib. xxix. capite primo potus Teiunorum, ac vomitiones, et rursus per potationes, ac pilorum euiratio instituta resu-nis eorum. Vbi manifeste talia medicinae instituta irridet. Rabadam orexim, id est rabadum appetitum, orexis enim dictio est graeca, quae appetitum significat. ore y o mai enim graece, appeto latine. A Galeno i libro qui inscribitur ogoi t e t e i o i hoc est diffinitiones quae ad medicinam spectant diffinitur sic orexis est orexis et orexis et orexis hoc est orexis est desiderium sine appetitu et inquisitio, pro vomitu etiam ponitur Plin. ad priscum de sania egrotante pro vomitu sic scribit. Hoc discrimine implicita est insidens fibris tussis. Orexis, summa macies, summa defectio. Iuena alibi in sequentiibus Hinc surgit orexis. Hinc stomacho bilis, nam vinum illum pessimum bibebant ut vomerent, sicq; exacuato per vomitum stomacho maior esset edendi appetentia. Vnde Seneca. Vomunt ut edant, edunt ut vomant.

Rivi, hyperbolicos quasi rivi. Marmoribus per sola et paramenta marmorea. Aut lata falemū peluis olet, est enim sensus. Vomitus vini aut in terrā cadit aut pleni excipitur. Olet falemū oleo et accensatiuo iungitur. Horatius. Pastillos rufillos olet, et ablatis Ovidius. Non arabo noster capillus olet. Bibit et vomit. Martialis. Nec coenat prius aut recumbit q̄ septem vomuit meros deinceps. Tanq̄ loquax serpens. Constat, n. serpentes vini audissimas esse auctore Pl. lib. xxii. ca. xxiii. Et idem sic ait in decurio serpentes quum occasio est vini p̄cipue appetunt, quum aliogn exiguū indigeant potu.

Martius naufragat, id est marito stomachus subvertitur, et ad vomitum mouetur. Nam naufragaprie appellatur ipsa stomachi subversio, sine tamē vomitu, vnde Cor

sex verba i eo ne vomitu naufraga fuit. Seneca libro. vii. Naufragia enim me segnis hec gatiōis sine exitu torquebat quē bilem mouet nec effundit. Naufraga autē vnum

est ex sex verbis desinentibus in eo, quē primē sunt coniugationis, quē sunt hec Beo, creō, Meo, Naufrago, Sereo, Laqueo cum compositis. Reliqua vero in eo desinentia secundē sunt coniugationis prēter eo et queo cum compositis, quē quartē sunt. Bilem substringit, sed coleram inquit compescit conuincendo. Illa tamen grauior. R. idem ait poeta eam maioris ēē grauitatis quē etiam in coenīs disputet de poetis. Sic Persius. Ecce inter pocula querunt Romulide Satiri quid alia poema tarent. Periturus ignosci Elyse, ita bene historia ait scriptam a Virgilio de nece Didonis, vt non irascatur ei q̄ ipsa sibi mortem attulerit, sed ignoscat, laudetq̄, vt ab ea recte factum, vt totum sit in laudem Virgilii, qui causas necis optime descripserit. Solemus enim irasci, et nullo modo ignorare cum quis se interemerit nulla existente causa honesta. Elyse. i. Didoni. nam Elisā nomen fuit proprium. Dido vero p̄norum lingua viraginem significat, quod in ignem se misisset. Committit vates, quasi p̄sentes in certamen deducit, vt alter cum altero concertare possit, nec alter altero sit inferior. Est enim committere idem quod comparare et in contentiōem adducere. Propertius. Et sua cum antiquē committit scripta puellē, de cuius significatione vberius illic diximus in prima satyra. Rutulumq̄ ferocem committas. Rutina, id est statera, idem enim significat. V. i. Rutinus libro vndecimo. Id autem ex rutinis, quē statberg dicuntur licet cōsiderare, a rutina sit verbum rutinor. Persius. Atq̄ ex portetto rutinatur verba labello. Cedunt grammatici et rhetoris clamor si sunt, tamen superantur a muliere strepitu vocis.

Rhetores, differt rhetor ab oratore, quod ille p̄cepta artis tradit et docet, hic vero secundum p̄cepta artis loquitur. Nec confidicus, hoc vult intelligi, tantū esse mulieris clamorem vt oporteat omnes silere, dum loquitur etiam qui soleant esse clamorosi. Vt confidici p̄cones et reliquę mulieres, ac si dicat, si confidici et p̄cones loquerentur ea dicente non exaudirentur, tantus est strepitus vocis muliebris, omnes inquit tacebunt quādo in Cassian loquerentur, si ea loquerentur quia non audirentur.

Tanta vis, tanta copia verborum. Cadit ex ore. Tot pariter, tu dicas vocem illam tam sonoram tot peluis esse, et tot tintinabula. Peluis, vas aquarium, in quo varia perlucunt vnde et nomen. Nemo fatiget tubas, nemo inquit ad succurrendum lūg viatur tubis, neque alio strepitu quandoquidem mulier voce sua omnes vincat strepitus. Lūne laboranti poterit succurrere lūne. Imponit finem sapiens ē rebus honestis. Nam si docta nimis cupit, ē facūda videri, Crure tenus medio tunicas succingere debet.

si mortem pati exantationibus, vnde ne id luna patere tur dissono crepitu succurrebant. Titus Livius libro v. gesimo septimo ab vrbe condita, prelium non solito modo, clamore, ac tumultu est, sed ad aliorum viroz equorum, armorumq̄, sonum disposita in muris campanorum imbellis multitudo tantum cum eis crepitu, qualis in defectu lūne silenti nocte fieri solet edidit clamorem, ait ergo poeta tam clamorū esse mulierem vt sine tubis, aliisq̄, crepitaculis sola facile possit sua voce lūne exantationibus laboranti auxiliari, ne exantationes audiat lunam solere exantari docet Virg. Carmina vel coelo posunt deducere lunā. Imponit finem, non solum inquit mulier de poetis iudicat, sed et more philosophi p̄cepta dat de ratione recte viuendi, ergo et pro etiam imponit finem et modū rebus honestis, id est docet ipsa sapiens et diffinit quid sit honestum q̄ vtile, quam pulchrum pronuntiandum, est risu satyrico.

Nam si docta, ex quo inquit sibi v̄sperat officiū virorum vt more philosophi de virtute et honesto disputet, iudicetq̄, de poetis, debet et habitum sumere viris sapientibus congruū, et omnia facere quē faciunt philosophi et viri litterati. Si cupit videri docta et facūda vt quē admodum doctrina viris parem se facit, ita et habitu sit similis, estq̄, legendum cum risu, vt manifesta sit sciologie mulieris irrisio. Crure tenus medio, talem etiam habitum Oratoris hūis ostendit Quintilianus libro vndecimo. Tunicę prioribus oris infra genua paulum posterioribus ad medios poplites vsque perueniunt, nam infra mulierum est supra centurionum, Tunicas succingere, aliqui putant legendum ē se succingere et non succingere, vt maiorem cum viris habeat similitudinem, si tunica sit breuiore et succisa.

Cedere

Cedere Syluano porcum, debet inquit oīa facere, quę fieri solent a poetis et viris litteratis, qui quū loca solitaria q̄rant et nemora, vbi sine strepitu comodius possint scribere, Syluano Siluaz deo sacrificat mactantes porcū, videturq̄, poeta ad id respexisse quū dixit porcū mactandū Syluano quū vt docet Cato in re m. Marti syluano in silua interdixit in capita singula bonum votum faciebant.

Nam marie syluanum appellatū, cui porcum imolabant. Mulieri ad eam rem diuinā adesse non licebat, neq̄, videre quomodo fieret pennitebat. Vnde nunc poeta videt per ironiam horatati mulierem et ad sacrificia quę a viris duntaxat peragunt. Horatius in epistolis. Syluanū placari lacte sic docet ab agricolis. Tellurem porco Syluanum lacte piabant. De hoc tñ aliquid certius querendū est. Quadrante lauari exiguā mercede, qualem p̄soluit pauperes phi. vnde Horatius in tertia satyra irridens stoicū vt miserū et pauperem ait, Quadrante balneatori datur. Dū in quadrante lauatum Rex ibis. Non habeat dicendi genus, non sit ea eruditione vt ex arte possit dicere, cognoscatq̄, genera dicendi quę tria sunt grande, mediocre, et humile. Sic et Martia. Optat esse vxorē suā, sit mihi verba Enthy na satur et non doctissima cōiunx. Torqueat enthy-

mema mema. Enthy mema est syllogismus imperfectus, dictū ab eo quod in mente relinquit oblatio vnius propositionis, hoc modo. Nō oportet dari pecunias Eschিনি, etenim p̄sistratus cum capisset, tyrannum se fecit, reliquum est autem in mente. Igitur Eschiner quoq̄, capiens pecunias tyrannum se faciet, hac de causa. Iamena lis, curium dixit enthy mema quod totum non sit explicatum, sed quod pars in mente sit relicta, vnde Quintilianus ait. Alii enthy mema rhetoricum syllogismum, alii imperfectum syllogismum vocauerunt, quia nec distinctis nec totidem partibus concluderetur. Enthy mema in intellectum vnum habet quod omnia mente concepta significat. Enthy mema enim idem est quod cogitatio sine cōmentum et cōmentatio. Quattuor esse instrumenta retulerunt antiqui per quę in animis hominum generatur fides. Syllogismum, scilicet inductionem. Enthy mema et exemplum, quorum duo dialectici sunt propria Syllogismus atq̄, inductio, reliqua autem rhetorices. Est igitur Enthy mema genus argumentationis, quo oratores pluribus modis vtuntur, per simile, Contrarium, Complexionem, Conuersionem, Gradationem, Cōmutationem, Diuisionem, Expeditionem, Subiectionem, Compensationem, et frequentationem, per simile aut minus aut minus hoc modo. Enthy mema fiet. Si iure occisi sunt gracchi et Saturninus qui in pari causa fuit, iure occisi est. Item si mercede dignat qui militem sit tuatus, nō ne et qui seruauerit imperatorem, per contrariū. Eum quē nihil accusas damnas, Bene quem meritum autumas male mereri iudicas, p̄ complexionem. Si hominibus mala euenerint non inuisandus est deus. Nam si boni sunt in aduersa fortuna fient meliores. Si mali aut se corrigent, aut in se p̄-

nient. Per cōuersionem. Cōplexioni cōtrariū enthy mema efficit ita vt superiora diluat, hoc modo. Deus vtiq̄, accusandus est, si hominibus mala euenerint, nā si boni sunt, nec castigari debent nec puniri se dignant. Si mali in aduersa fortuna non fient meliores, per gradationē hoc pacto enthy mema format, Industria Scipioni virtutē parauit, virtus gloria, gloria emulatio, inimitia emulatio, industria, igit Scipioni parauit inimicos, per cōmutationem ita quę de Pōpeo dicunt, dici nō possunt. Quę autē dici possunt, nō dicunt, per diuisionē. Quid ego nūc vobis de meis meritis p̄dicem? nā ea si memini stis, obuiandam. Si obliti estis, nihil mihi credetis, per expeditionē sine p̄tium enumerationem

hoc modo. Necesse est quum constet hunc quem tenes fundum, meum fuisse, vt ostendas aut a me illius causam habuisse, aut longo tempore p̄scriptis se. Atqui quum eum fundum vacuum possederim nō potuisti p̄scribere, nulla p̄terea a me illius in cām habuisti. Relinquit ergo eum fundū ad me p̄tinere, per subiectionē ita. A quo hic ausi fuis in piculis auxiliū implorare q̄ patrię salutē neglexit? An ab agnatis amicis? At ii merito illi inimici sunt facti, nec q̄q̄ eoz est, qui se huius agnati amici ne dici turpe nō p̄uit. An se cōuertet ad cineres? At illi velut inutile atq̄ ingrātū optimo iure extra fines eiciunt. An immortalis dei fauore implorabitur? Atq̄, et deus ipse ingrati serui preces reiecit, eūq̄, dānatū torioribus ex cruciandū tradidit, per cōpensationē. Magnus labor, magna picula obiciunt. At immortalis gloria ex his erit cōsecutura, per frequentationē hoc modo. A quo tādē abest iste vitio, qd est cur iudicio eum velut liberatē? Sūp̄ pudiciū proditor est, insidiator alienę, cupidus intempans, petulans, supbus, impius, in p̄etes ingratus. In amicos iustus. In cognatos in superiores crudelis deniq̄, in oēs intolerabilis. Torqueat, ita, ioculet in aduersariū. Rotato sermone. i. ceteri et breuibus cōp̄hebo. Palemonis, tantē vt testat Suetonius de claris gramaticis arroganti fuit R. hemius hic Palemon. Vincitinus vt de se diuinasse diceret Virgilium quū dixit Tantū vicine Palemon vt videlicet poetaz, aliq̄n arbitretur. Varronē porcū litteraz appellabat, itas dicebat secū eē natus et secū moriturus. Antiquaria, q̄ verba ab v̄sū remota et pene exauctorata scrutant quasi inde Antiquitatis fama aucupantes antiquarij appellant. Quin rilianus eos irridet sic. Fama eruditionis affectabit, vt quędam soli scire viderent. Cacogelos aut et antiquarios vt diuerso genere vitiosos pari studio sprenit auctore Tranq̄lo Augustus. Nā Cacogeli, latine dici posse vident mali affectatores emulatoresq̄. Quintili. l. viii. ait Cacogelon malā esse affectationē per omne dicendi genus peccantem. Nā tumidas exilia, et pedulcia, et abundantia, et accersita, et exultantia sub idem nomen cadunt.

Nec curanda viris illam et inq̄t odi quę exq̄sit est diligentē circa studia, vt et amicę barbari mos (rem sane minimā) castiget, quod hiris et negligendū sit cum

Cacogelos

ab amicis tale quid committantur. Opice, barbare
et veluti inculte latinitatis. unde illud est Catonis apud
Plinium Lib. xxix. graculos insectantis. Nos quoque, di-
stiant barbaros et spurios nosque, magisque alios opicorum
appellatione foedant. De opico dictum in tertia satyra,
Solécis Et diuina opici rodebant carmina mures. Solécis-
mus, murem. Solécismus est ut
docet Cicero ad Here-
nium quum verbis plu-
ribus consequens ver-
bum superiori non ac-
commodatur. Asinius
capito i litteris quas ad
clodium tuscum dedit
hiscie verbis definit. So-
lécismus est inquit im-
par et inconueniens co-
positura partium oratio-
nis, quum grecum au-
tem vocabulum sit solé-
cismus an antici homi-
nes qui elegantius locu-
ti sunt vsue sunt quere-
re. Sed nos inquit An-

Verba, solécismus liceat fecisse marito.
Nil non permittit mulier sibi, turpe putat nil
Cum virides gemmas collo circumdedit, et cum
Auribus extensis magnos commisit elenchos.
Intolerabilis nihil est quam foemina diues,
Interea foeda aspectu, ridenda multo
Pane timet facies, aut pinguia popeana
Spirat, et hinc miseri niscantur labra mariti.
Ad moechum veniunt lota cute, quando videri
Vult formosa domi, moechis foliata parantur
His emittitur quicquid graciles huc mittitis indi.

Stribi-
ligoStribi-
lita.Elen-
chos.

ri putantur est. Plin. quod fieri solitum ab othone
sic scribit Tranquillus, quod pane madido faciem linere co-
sueverit, ubi intelligendum panem fuisse lacte asinino
maceratum, sicut diximus illic Et pressum in facie digi-
tis extendere panem. Pinguia popeana spirat. Alii
popeana medicamenta esse intelligunt, i. offas panis ma-
didid lacte asinino ut sit
idem bis repetitum. mul-
to pane timet facies et
pinguia popeana spirat.
Ego vero vnguenta fa-
cie interpretor his ratio-
nibus et quod pingua dixit
et spirat. Nam vnguen-
ti est esse pingue et sua-
vis odoris ex pane autem
macerato lacte asinino,
neque odos vllus habetur
neque pingue, vnguentum
igitur expone preciosissi-
mum quod ipsa popea
Neronis vxor adinuer-
nerit vsque sit. Nam et vi-
nguentorum visus fuerit

Pud mulieres ut placerent, sequitur enim Moechis fo-
liata paratur, ut ita appellata sint popeana a popea, quae
admodum Cosmiana a Cosmo et Niceroniana a Nice-
rote confectoribus et magistris. Spirat, fragrat et olet.
Et hinc miseri videntur, hinc maxime indignatur
poeta quod mulier se polliat, non ut marito placeat sed ama-
tori tantum. Nam medicamenta illa e facie non lavat
domi parum curans an placeat marito, unde inquit la-
bra mariti videntur quum eam osculatur. Lota cu-
te, elutis et vultu medicamentis. Quando videri vult
formosa domi, cum interrogatione legendum est, ut sit
nunquam curat videri formosa apud maritum. Foliata,
vnguenta nardina, nam ea preciosissima habebant, quae ex
foliis et spicis nardi fiebant. Unde Plinius de folio nar-
di plura dicere par est, ut principali in vnguentis, inde
addit Cacumina nardi in aristas se spargunt, id gemia-
dote nardi spicas ac folia celebrant. Idem alibi ait v-
nguentum regale appellatum quod parthorum regibus ita
temperat. Constat myrobalano costis, amomo, cinamo-
mo, comaco, cardamomo, nardi spica, maro, myrba etc.
Unde spicatum vnguentum dicebat quod ex spicis fie-
ret. De quo Diuus Marcus in euangelio mentionem fe-
cit. Et attulit alabastrum vnguenti spicati, ubi loco depra-
uato legit pistaci, quod oino culpa librariorum factum est quod
parum curiosi pistaci pro spicati transmutatis litteris scri-
psere totidem enim eademque litterae sunt in dictione pi-
staci quae inspicati, itaque locus est emendandus, quum v-
nguentum dicat spicatum ab ipsis spicis nardi et non pista-
tum. Parant moechis, ac si dicat non iam marito, sed
vult inquit per vnguenta placere et grata esse amatoribus
suis bene aut ait parant, vnguenta n. inuncta sunt ad li-
alienam voluptatem, et enim quod odore gerit ipse non sentit.

His emittitur, i. ab his mulieribus. Indi mittitis, ex in-
dia enim multi ex huiusmodi odoribus habent, unde
sic Plinius de Costis et Nardo loquitur, Radix et folium
indis ex maximo precio. Graciles, Tenues corpore et
non pilposi, sic etiam appellauit maiores, Et nigri ma-
nus ossea maxilli qui ossea tantum habere videntur, quia
sunt exili et macilento corpore, hocque ratioe nimii estus,
qui macilentie causa est, sicut humor pinguedinis.

Aperit

Aperit vultum, amotis linteolis et medicamen-
tis. Testoria, Ironicos integumenta illa medica-
mentorum, sumpta metaphora a parietibus qui testor-
iis cooperiuntur, ut sunt pulchriores, nam testorum
appellatur incrustatio illa ex calce quae parietem red-
dit lenigatorem, de quo pluraque diximus apud Per-
sium illic. Testoria lin-
gunt. Illo lacte,
ad illud respicit quod
ait Plinius, ut ante
diximus, cutem in fa-
cie erugari et tenere,
scere et candorem cu-
sodi. Lacte Asini-
no, notumque quas-
dam quotidie septim-
gentas custodito nu-
mero fouere, Popea
hoc vxor Neronis prin-
cipis instituit, balneo-
rum quoque sic folio
temperato asinatum gre-
gibus ob hoc eam co-
mitantibus. Exul-
tanta inquit est decoris
affectatio, ut quocumque
etiam migrandum fuerit
in erumnis etiam volu-
ptatibus indulgeat.
Axem hyperboreum, i.
septentrionales regio-
nes. Solinus scribit Hyperboreos incolere ultra aquil-
lonem, apud quos mundi cardines esse credunt. Do-
mus sunt nemora in diem arbores victum submini-
strant, dicti hyperborei, id est super aquilonares, vetu-
stas enim hyperboreos vocant incolae locorum quae su-
per scythiam sunt, quasi originem boreae introsum re-
cedendo transissent. Sed quae mutatis, Ordo est sed
facies quae inducitur et fouetur tot medicaminibus mu-
tatis et accipit offas siliginis coctae et madidae, dicitur ne
facies an vlcus? Legendum cum interrogatione qua-
si dicat vlcus potius dicendum est quam facies, nam
et vlcera eodem modo emplastris et medicamentis fo-
ueri solent. Offas, coctae siliginis, id est frusta panis
cocti et macerati lacte asinino. nam appellatione offae
intelligimus frustra panis, carnis, casei et huiusmodi re-
rum unde dicimus offam porcinam, frustum carnis porci-
nae, unde Iuuenalis in satyra secunda. Et patrio similes
effundere offas, Persius item appellauit globum car-
minum offas illic. Carminis offas ingeris, item Pli-
nius inquit amigdalas confusas in offam redactas.

Hyper-
borei

Offa.

Siligo.

Siliginis, genus tritici ex quo fit panis delicatis-
simus de quo plura ante. Aueris, ab vxore, si
forte inquit maritus nocte cum ea non concubuerit,
indignata scitiam in seruos exercet. Perit libra-
ria, quum enim maritum animaduertere non possit
in familiam suam. Libraria autem dicta est a libris quos
dominus excriberet. Sic et librarius qui domino excri-
bebat, Unde Tranquillus in Vespasiano ita scribit,
post vxoris excessum Cenidem Antonii libertam et
a manu dilectam quondam sibi reuocauit in contu-
bernium etc. Amianus Marcellinus de Amanuensi
muliere in decimo octauo sic meminit. Quibus litte-

Tandem aperit vultum, et testoria prima
reponit
Incipit agnosci, atque illo tunc lacte fouetur,
Propter quod secum comites educit aellas,
Ezul hyperboreum si dimittatur ad axem.
Sed quae mutatis inducitur atque fouetur
Tot medicaminibus, coctaeque siliginis offas
Accipit et madidae, facies dicitur an vlcus?
Est opere precium penitus cognoscere toto
Quid faciant a gitentque die, si nocte maritus
Aueris iacuit, perit libraria, ponunt
Cosmetae tunicas, tarde venisse liburnus
Dicitur, et poenas alieni pendere somni
Cogitur, hic frangit ferulas. rubet ille fla-
gellis,
Hic scutica, sunt quae tortoribus annua possent.

ris occulte quantum fieri potuit missis, ancilla quam
domina dictante perscripserat exemplum, ferens char-
tulam perdidit Plinius libro septimo loquens de ce-
fare, Epistolas vero tantarum rerum quaternas pari-
ter librariis dictare aut si nihil aliud ageret septenas.
Cicero etiam Ciceronis filius ad Tyronem ita scribit

peto a te ut quam ce-
lerime mihi librari-
us, mittatur maxime
quidem grecus, mu-
tum enim mihi eri-
pitur opere in excru-
bendis hypomnema-
tis, nisi forte vocabu-
lum deducatur a li-
bra ut libraria ancilla
diceretur quae dispar-
tiendis pensis praeset.
Librariam etiam ele-
ganter dicimus, quam
grecis vocabulo biblio-
thecam appellamus.
Gellius in noctibus at-
ticis libro quinto ca-
pite quarto. In libra-
ria ego et paulus con-
federamus. Cicero in
primo de legibus.
Cuius loquacitas ha-
bet aliquid argutia-
rum ne id tamen ex il-

Libra-
ria
Lib-
rarius.

Cosmetae

Libur-
nus

la erudita grecorum copia. Sed ex libroribus latinis.
Ponunt tunicas, id est deponunt ut flagel-
lentur Plantus in Persa, ubi captum est flagrum,
dum tunicas ponit quata afficitur miseria. Cosme-
te, ancillae quae dominam ornant, Nagni xosmu idem
est, quod orno, et xosmu, ornamentum, et xosmu
et Cosmeta, id est ornatrix. Tranquillus in Clau-
dio, Inducta teste in senatu haec inquit matris meae li-
berta et ornatrix fuit. Tarde venisse, increpatur quod
tarde venerit. Liburnus, seruus, nam ex liburnia mitte-
bantur serui robusto et procero corpore, ut diximus il-
lic. Et ingenti currit super ora liburnio. Penas
alieni somni, id est mariti, qui dormiuit nec vxor-
em ea nocte atigit. Hic frangit ferulas, in dor-
so suo ita dictum sicut alibi de Mario. Nodosam fran-
gebat vertice suo dum verberabatur. Flagellis, nam
tortores in seruos flagellis animaduertebant Seneca ad
Lucillum. Audio inquit circa horam tertiam noctis
flagellorum sonum, quero quid faciat, dicitur ra-
tiones accipere. Romae flagella vendebantur in subur-
ra Mart. Tonitru subire faucibus sedet primis Cru-
enta pendent qua flagella tortorum. Tortoribus,
torariis quos inter seruos habebant et mercede etiam
conducebant. Annua praestant, annua absolute An-
salaria appellantur siue alimenta vnius anni. Vnde nua
Tranquillus in Tiberio, Sed et peculio concesso a
patre praebitisque annuis fraudauit per speciem pu-
blii iuris. Idem in opusculo de claris grammati-
cis et rhetoribus loquens de palmone vicentino
Quamquam ex schola quadringenta annua cape-
ret, sic etiam accipimus diuinum pro victu siue mer-
cede vnius diei Seneca in secundo controuersiarum

confortis modo omnis fortunę diuinę petam. Idem diuinum accepit, in cuniculo dormit. Diuinum item accipitur pro libro in quo singulorum dierum rationes notantur ut infra. Et cędens longi relegit transacta diurni. Suetonius in Claudio, extat talis scriptura in plerisque libris ac diurnis titulisq; operum.

Obiter, id est si mul, ut sit *senius*. Verberat et simul faciem linit et audit amicas de quo plura alibi in tertia satyra. Atq; obiter leget aut scribet. Plinius lib. xii. Ut obiter quęq; genera odorum dicantur, id est simul dicantur. Faciem linit, medicamentis et facis excolit. Audit amicas, cum amicis confabulabatur. Considerat, contemplatur.

Vestis phrygia phrygię forte intelligit quam vestit auctor Plin. ac facere inuenere phryges, vnde et phrygiones appellati sunt qui acm vestes perunt. Possumus etiam intelligere vestem attalicam. Nam attalus rex Asię vestibus aurum intexere inuenit, vnde Attalicis nomē, hęc Plini. Et cędens, verberans, hoc est dum verberat. Relegit, iterum et sepius legit et inspicit. Transuersa, consuevisse romanos rationem querere ex senis suis ostendit ut diximus paulo ante Seneca ad Lucillum. Audio inq; circa horam tertiam noctis flagellorum sonum quero, quid faciat dicitur rationes accipere. Mulier igitur sit bunda et irata recognoscens et diligenter trutinans errata. Logi diurni verberit *senium*.

Diurni, id est libri in quo ut diximus singulorum dierum rationes notantur. Vnde Tranquillus in Claudio. Extat talis scriptura in plerisque libris ac diurnis titulisq; operum. Transuersa, ego in terrore errata et delicta comissa, quum perperā rationes notauerit, vnde dicitur fertur transuersus, quum non recte quispiam incedit et a recta via declinet. Et cędit donec. Ordo est et *senius*. Et cędit hoc est iubet cędi, donec prefectura domus hoc est ipsa domina quę tanq; prefecturam domus gerit, intonat horrendum Exi, las sis cędentibus iam cognitione peracta. Vbi illud obseruandum est Legendum esse prefectura domus non profectura domo et metri necessitate et ex vetustissimo exemplari. Prefectura, ironicos, est aut prefectura vocabulum generale a proficiendo, vnde prefecturam vrbis et prefecturas militares dicemus, quasi sit qdā magistratus totius domus, nam prefectura legi non pot, prima enim syllaba brevis est. Docet iurisconsultus lib. i. digestorum. Oia oino crimina sibi vendicare vrbis prefectura nec tam ea quę intra urbem admittunt, vęz quoc; ea quę extra urbem in Italia fiebant. Horrendum, pro horrendo, nomen pro aduerbio. Intonat, Clamat inquit benedendo Exi. Sicula non mitior aula, id est Phalaride Agrigenti norum tyranno cuius crudelitatem tantam fuisse constat, ut premia nonorum inuentoribus tormentorum proponeret cui vt placeret perillus optimus artifex et ceterum tantum constauit vt incluisus reus subiecto igne torqueretur, et vox hominis exclamantis mugitum bonis imitaretur. Ceterum phala-

Phala-

Verberat, atq; obiter faciem linit, audit amicas
Aut latum pectus vestis considerat aurum.
Et cędens longi relegit transuersa diurni
Et cędit donec las sis cędentibus exi
Intonat horrendum iam cognitione peracta
Prefectura domus sicula non mitior aula.
Nam si constituit solitoq; decentius oporat
Omari, ē properat, tamq; expectatur in hortis
Aut apud isiacę potius sacraria lenę,
Componit crinem laceratis ipsa capillis
Nuda humeros psecas iselę, nudisq; mamillis

ris perillum nouo instrumento scissum supplicio mortis affectu. Vnde Ouidius, Vt minus munere penes. Da precor ingenio munera digna meo, dixerat et phalaris pene mirande reperiit, ipse enim presens imbue dixit opus. Iam cognitione peracta, iam omnibus rationibus diligenter recognitis et excussis. Nam si constituit. Ordo est. Psecas infelix componit crinem, si constituit domina, scilicet cum adultero, et si oporat ornari decentius solito. Et si properat, et si iam expectatur in hortis aut potius apud sacraria lenę isiacę.

Nam si constituit, hac autem particula, nam rationem offendit sententia etiam per sequentia. Sacraria, dicitur tur loca ubi sacra reponuntur et etiam in edificio priuato esse possunt, et solent qui liberare ea

loca religiosa volunt, sacra inde euocare. Locus autem sacer dicitur sacrarius. Hęc Vulpianus titulo de rerum diuisione. Lenę isiacę. Is egyptiorum fuit dea cuius sacrificia romam translata fuere, in eius Templo maxima dabatur adulteriorum occasio. Ouidius ad amantem ait. Nec fuge miliacę memphitica templa inuicę, Multas illa facit, quod fuit ipsa Ioni. Scribit Iosephus libro decimo octauo antiquitatum inueniem quędam nomine Mundum, quum impatienter paulinam quędam generosam et pudicam alioquin matronam amaret, sacerdos isidis pecunia corruptis, qui nouo religionis cōmento mulierem in templum vocaret, et igitur quum fingerent se per noctem cum Ouide collocatos persuadere eam a desidio erari. Eam itaque quum in templum nocte venisset inuenit tanquam Oisiris compositus, mox quum petuisset, stetit, cum ei exprobareret, mulier marito rem detulit, maritus Tiberio. Qui indignatus sacerdotes cum liberta mundi quę totius facinoris fuerat conciliatrix crucibus affixit, templum isidis euerit. Simulacrum eius in tyberin precipitauit. Inueniem transmare relegauit grauiore supplicio dignum non indicans, q; amoris impatiencia et furore deliquisset.

Lenę isiacę, id est lenę quę in templo isidis mulierem expectat conciliatq; adultera. Templum autē isidis proximum fuisse campo martio et tyberi ostendit lauenalis. A meroe portabit aquas ut spargat in eodem isidis, aut igno quę proxima surgit ouli. Componit crinem, notat superbam mulierem vecordiam, quę quum ab ancillis ornaretur, essentq; deformes, offensę ea deformitate dum in speculo se inspicerent, ancillis ipsas pulsaret. Idem etiam notat a Martiale in primo. Vnus de toto peccauerat orbe comar. Annulus incerta non bene fixus acm. Hoc facinus talis spe speculo quod videat ulta est, Et cędit scissus ista pectus comis. Psecas nomen fictum ancille. Et cędit enim idem est quod iroro, nam dominam se componiem inorat suspexit autem ex libris metamorphoseon Ouidi ubi eiusdem nominis est ministra Dianę. Laceratis capillis, a domia, scilicet. Nuda humeros, id est habens humeros nudos et mamillas discissa et este a domina a qua cęditur.

Altior

Altior hic quare verba domine increpantis ancillam. Quod et Seneca notat libro de breuitate vite his verbis. Quomodo exanderis cum siquid extra ordinem iacuit, nisi omnia sua in annulos suos reciderint. Cicinnus, hoc est capillus annulatus ut dixi modo testimonio Martialis Annulus incerta non bene fixus acm.

Taurea, nomē matronę fictum a feritate tauri, sicuti talage apud Marcialem, quę significat vocem, ac per hoc mulierem clamosam et loquacem, aut (quę magis placet) per Tauream genus lori intelligit, nā hoc vocabulo vititur et Iosephus libro secundo de bello iudaico sic. prefecit autem militum curabant comprimere tumultum et pugnaces quos quę comprehendentes tauris viciscabantur, ac vinculis, vnde et Eusebius de temporibus sic scribit. Tarquinus superbus excogitauit vincula, tauras, fustos, latomias, carceres, cōpedes, catenas, exilia. Eadem verba recitat et Entropius. Erit ergo *senius*. Crimen et error ancille illico castigatur loco, et verbero. Punit crimen, crimen, id est quod ipsa putat et vocat crimen. Quid psecas, verba poetę substantias faciem dominā. Hic in hac rei, quum tu tibi displiceas, indignatur enim et irascitur ancillis quę deformis sit. Altera leuam *senius* est, altera mulier est, quę quum se comit et capillum circa caput digerit, alias de ornatu confidit. Altera leuam, virum extendit leuam capillum, an extendit et pectus comas et voluit in leuam orbem. Voluit orbem, circum caput multitudine resolutionibus disponit. Est in consilio matrona, hoc est quod dicit, quā altera extendit, pectusq; comas, statim adhibetur matrona in consilio, nam matronam et ancillam anam quā si per etatem peiores confidit de capitis ornatu, et aut ordo matrona et ea quę emerita acm cęsat admota lanis est in consilio. Emerita acm, id est iam finito manere sciendi propter etatem, emerit enim illi dicuntur quę sunt manere suo et vacationem habet. Tranquillus in Caligula, ceterorum angustia cupiditate comoda emerit manę ad iocundior milia summam rescit. Pafiniris in iynus. Cęsar ab emerito in beat discedere bello. Cice in lib. de senectute. Emeritis stupidi libidinis cōteuonū et. Mulier, n. vena omisso munere suedi vitio patris carpndis lanis admonet. Vn Hora de ann. Te lenę ppe nobile ionę lacerat nō cythere decent. Snia prima huius ancille vetule ut pitioris. Minores arte i. perita ornandi. Discrimine famę, periculum existimationis et vite. Tanti est querendi, i. tanti faciūt studiū ornandi se. Aedificat, amplificatio est pmissio ne, quasi taurum alta extruat. Andromachen a septe,

Altior hic quare cicinnus? taurea punit Continuo flegi crimen, facinusq; capilli. Quid psecas admisit? q; nā ē hic culpa puellę Si tibi displicuit nasus tuus? altera leuam Extendit, pectusq; comas, ē voluit in orbem. Est in consilio matrona, admotaq; lanis Emerita quę cęsat arcu, sententia prima Huius erit, post hanc etate, atq; arte minores Censebunt, tanquam famę discrimen agatur, Aut anime, tanti est querendi cura decoris, Torpuit ordinibus, tot adhuc cōpagibus altū Aedificat caput, andromachen a fronte videbis Post minor est, aliā credas, cedo si breue parui Sortita est lateris spacium, breuiorq; videtur Virgine pygmęa nullis adiuta cothurnis Et lenis erecta consurgit ad oscula planta. Nulla viri interea cura, nec mentio fiet Damnorum, vinit tanquam vicina marito, Hoc solo propior, quod amicos coniugis odit. Et seruos, granis est rationibus, ecce parentis

procero corpore fuisse andromachen, Hecoris uxorem offendit Ouidius. Parua vebatur equo, quod erat longissima nunq; Thebais hecforeo iūcta resedit equo. A fronte, incesum mulierū designat, quę ore elato cędit, ita ut a fronte videant procerę, et a Tergo minores. Vnde est illud Papinii in epithalmio violantille. Cęse p-

cul aspice frontis honores Suggestumq; comę. Est ergo *senius*, si a fronte inquit et parte anteriore mulierem spectaueris, altissimam dices et alteram andromachen, ita est capillorum ordo in capite fastigiatus, et ergo vero si videris, cognosces breuem esse, ita ut aliam credas. Cedo si breue parui, iocatur poeta in breuicula mulierem, cedo inquit, id est dic mihi quomodo facit tam breui statura, quum maritū vult osculari? erigit se inquit in plantas, erit ergo credo cedo, id est dic mihi quomodo facit, quū vult osculari maritum, si sortita ē breue spacium lateris parui, et si videtur breuior virgine pygmęa adiuta nullis cothurnis, et si lenis est, id est minime

ponderosa, quum sit pusilla, consurgit inq; ad oscula plantę erecta, hoc est ipsa erecta in plantas, sicq; poeta canit, latur mulieres breuiculas. Adiuta, subleuata. Cothurnis, calciamenis, qualia sunt ex cortice fberis in usum mulierum, ut docet Plin. Virgine pygmęa, i. breuis stature quales sunt, pygmęi quā et spūhamę dicitur eo q; temas spūthamas longitudine, hoc est temos dracones non excedant, ad extremos Indię fines habitat salubri coelo, semperq; vernanti montibus ab aquilone oppositis, quos a gruib; infestari Homerus quoc; pedit. Fama est insidentes arietū caprarumq; doris armatos sagittis veris tempore vniuerso agmine ad mare descendere, et oia pullosq; eaz; aliu consimere, aliter statim gregibus non resisti. Plinius. Nulla viri cura interea, dū hęc inq; curat quomodo si ornet et comat, nūllam reze domesticaz; curam habet quasi ad eam nihil pimentum. Nulla cura, subaudierit. Hoc solo propior, Satyrice dictū, hac vna re videtur rerum mariti curam habere, q; s. odit amicos eius et seruos, quū in ceteris rebus quasi ad se nō spectantibus sit negligentissima. Granis rationibus, domesticis, quum plus impendat q; ratio famili iri tolerat. Ecce parentis bello ne maiusq; deu, stultam superstitionem mulierū multis carnibus infestatur, quod nimis credulę timeant, quę a sacerdotibus cybeles et isiacis horribiliter prenuentur. Cybele ancim ex sententia Apulei, Bellona et cybele isis et dem fure deg. Idemq; sacerdotes trinum dearam Bello sacra peragebant, vnde nunc recte eandem cybeles, belone, et isidis chorū inducit. Chorus, cętus. Isis

IVVENA.

I

Bellone surrentis, sacerdotum Bellone surrentium, nā in eius sacris sacerdotibus suo cruce sacrificabant, gladios n. districtos utraq. manu tenentes sectis pariter hūeris et lacertis, et capitis rotatione discurrebant. Veluti nūmine deū afflati agebant, vñ supinus. Sed vt fanaticus oestro percussus Bellona tuodiūinat. Hora. in sermōibus. Hūc circum tonuit gaudens bellona cruentis. Tibullus. Hec vbi bellone motu est agitata eā turba Mart. Enthēa appellat. i. fanaticā et nūmine afflatam. De sacerdotibus bellone Lapidus. Bellone seruientes vere execare brachium precepit studio crudelitatis. Matrisq. deum, cybele.

les. De qua Livius lib. xxix. Oratores romani pgamum ad regē venerant. Is legatos comiter acceptos pessimum tem in phrygiā deduxit, sacrumq. his lapidē, quē matrē deū esse incolę dicebant, tradidit, et deportare romā iussit. hinc sacerdotes galli seruiebant eunuchi. q. apud deā se iactantes faciebāt cymbaloq. ferramentorūq. iactatorū ac manū sonitū. Galli autē sunt cognominati sacerdotēs deū a gallo flumio phrygię apud quē orgia colebant. simulacrū autē illud deū facile romanis concessum fuit cōsanguineos se dictātibus atq. oriūdos ab enea phryge. Iphim simulacrū coelitus vt aiunt demissum, neq. qua sit materia, neq. a quo fabricatū artifice, vt scri. Herodotus, satis cōstat, neq. plane hoīum manibus creditur factū. hoc igit decidisse coelitus ferunt in quēdam phrygię agrū, cui nomen pessimum a casu eius simulacri factū putant. nā τρωαδω cado significat, cuius aoris stus secundus ē τρωαδω, vñ pessimum nomē tractū ē. In gens i. minis. i. antister sacroq. et pfectus galloq. ordo ē. In gens seminiū expositio facies reuerenda minori grande sonat. Seminiū. q. eunuchus. Facies reuerēda, quē ceteri sacerdotes minores venerant. Minori ob scoeno. i. gallo foedo foemineo. Nā diuus Augustinus scribit gallos molles contra oēm viroq. mulierūq. vere cūdiā consecratos madidis vnguento capillis facie de albara fluuientibus mēbris incestu foemineo p plateas virosq. a populis, vñ vizerent, turpiter quēsitasse. Seminiū genitilia, virilitatē, sibi vt scribit Plin. testa samia amputabant in monumentū atys ab dea dilecti, vnde Qui. venit in exēplum furor hic, mollesq. ministri Cedunt iactatis vilia mēbra comis. Ad quā cōsuetudinē alludit Mart. Abscisā est quare samia tibi mēbra iesta. Si tibi tam gratus betice cunnus erat. Mollia. pro priū est epitheton eunuchoz, molles. n. sunt veluti foemine. vnde superius. Sunt quas eunuchi imbelles, ac mollia sēp oscula, delectet et despatio barbe. Raris ca cohors. i. vocis acutę exilis et muliebris. nā Eunuchi auctore Macro. ita acutę sunt vocis, vt sepe mulier an eunuchus loquatur, nisi videas. ignores. Id facere super flui humoris abundantiam tradit, qui arteriā, p quam sonus vocis ascendit, efficit crassiore, angustat vocis meatū, et ideo vel foeminis vel eunuchis vox acuta ē, viris gravis. qbus vocis transitus habet liberū et ex ingro patenti meatū. Quinti. lib. xi. ostendit voce exilem esse eunuchis his verbis. Ne ad spadonū et mulierum et egroz. exilitatem vox nostra tenetur. Cui, antistiti. Tympana plebeia. i. sacerdotes minores et plebei. nā

ministri cybeles, qui eā comitant tympana, aliaq. instrumenta pulsabant. Ouidius in. iiii. Fastoz. Aera deę comites, rancag. terga movent. Cymbala pro galeis, p semis Tympana pulsant. Tibia dat phrygos vt dedit ante modos. Cedunt. venerant. Et cui. antistiti. Vestitur bucca. i. os vestitur. nam redimicula a pileo depē-

debant, qbus maxillę et mentum vestiebantur. Nā bucca pro buccis dixit et proprie bucca, vt alibi diximus, appellat ea pars oris, q infra maxillas inflari solet, vñ Hora. Quin iuppiter ambas iratus buccas inflet, a bucca sit bucca, hoc est frustulū alicuius rei esui aptę quantum scili-

cet bucca cōmode capit. Augustus in epistola ad Tyberium. auctore Tranq. sic scribit. In balneo demū possi horam primam noctis duas buccas māducas priusquā vngi incipere. Inde et fit buccella in eodē significatiōe, vt est apud diuum Ioanē in sacra scriptura sic. Et quū intinxisset panē dedit Inde Simonis scariothis. et post buccellā introiuit in eū Sathanas. inde et ē buccellatū genus cibi castrensis et frumentacei quo pessimus niger iubeat cōtētos esse debere milites oēs, vt scribit Spartianus. De buccellato itē meminit Volcatius gallicanus in vita Auidii impatoris his verbis. Et preter laridum ac buccellatū, atq. acetū milite in expeditione portare phibuit. Ammianus et marcellinus sic, buccellatū vt vulgo appellat hūmeris imposuit libentiū militum. A bucca et fit buccula, quę pars est cassidis q pminēs buccas ipsas regit, de qua alibi poeta. Et fracta de casside buccula pēdens. Tyara, genus pilei quo peculiariter Persę utebant. de quo Herodotus lib. vii. sic, ex qbus q militabant si erant persę. hūc in modū ornatū circa caput gestabant pileos, quos vocant tyaras impenetrabiles. Lunatę formę indicat fuisse Sidorius in panegyrico. Flebit acheminius lunatum persę tyaram. Senius quoq. dedarans illud Virgilianū. Sacerq. tyaras. Dicit pileum fuisse phrygiū, quo ipsi sacerdotes uterent. q i phrygia prius sunt instituti ipsi matri deū, vñ nūc dixit. Et phrygia vestitur bucca tyara. De tyara ita scrib. Diuus Hieronymus ad fabiolam. Quartū genus est vestimētū rotundū pileolum, quasi sphaera media sit diuisa, et pars vna ponat in capite, hoc greci. et nostri tyaram nōnulli galeę vocant. non habet acumen in summo, nec totū vsq. ad comas caput tegit. sed tertiā partē a fronte inop tam relinquit, ita in occipitio vita constrictus ē, vt non facile labatur ex capite. est autem biffinum et sic fabre operatum linteolo vt nulla acus vestigia forinsecus pateant. Grande sonat. miranda predicit et grādia, vt non ad vocem clarū refiras, sed ad faciē rei horredā. nūm galli sacerdotes Isiaci p vrbes cū insignibus suis vaticinantes fanatico carmine talia populis vētura minabant. quālia Sen. in libro de beata vita sic irridet, cū sistrum aliquis concutiens ex imperio mentitur, cum aliquis secundo lacertos suos artifex brachia atque humeros suspensā manu crenat, quum aliqua genibus per viam repens vldat. laurumq. linteatus senex et medio lucemam die paritens cōclamat iratum aliquem decorum, concurritis et auditis, ac diuinum esse eum inuicem mium alentes stuporem affirmatis.

Lustraverit

Lustraverit, expiauerit. Cētim onis, admittere bantur. n. ona ad expiatiōes. Ouid. Et veniat q lustrat anis lectūq. locūq. Preferat, et tremula sulphur et ona manu. Apuleius lib. xi. de asino aureo loquēs de nani expiata sic scribit. Sūmus sacerdos tēda lucida et ono et sulphure solēnissimas pces de castro pfatus ore q purissime purificam deę nūcupauit.

Et xerampelinas, ad vsum matronaz scribit fuisse pbus vestes ampe lini coloris, q inter coccinū et muricēū mediū est. Hęc oēs. n. sicū significat αμπελος vitē itaq. xerampelinus color is esse existimat, quē nūcrosā sicā noiamus. Georgius Merula pceptor meus in cōmētariis suis ita scriptū reliquit. Has vestes atrabaticas inuenio latine appellatas his verbis apud Isid. Diebus festis et in victoria aut astantibus legatis induebant tunicas et clamides auro ac purpura variatas, aut alio quouis mō piosas in quotidianis vero cōnētibus xerampelinas sic a colore dictas, quas vocabant atrabaticas a colore videlicet atrum enim nigrum significat. vnde coniungimus xerampelinas nigras fuisse. Hęc ille. Aut reuera intelligit vestes lineas qles solent gestare sacerdotes egypci. nā de sacerdotibus et Cybeleis et Isiacis intelligit, vestes autē cōficiēbant ex genere lini, qd xylon appellariūt. de quo ita Plin. lib. xix. cap. i. Supior pars egypci in arabia vergens gignit fruticē, quē aliq. gosopion vocāt. plures xylon, et iō lina inde facta xylina p nulus est sumūq. barbatę nuci dejer fructū, cuius in exteriore bōbice lanugo nāt. Nec vlla sunt eis in candore mollitie pterenda. Vestes inde sacerdotibus egypci gratissimę, vt intelligas vestes lineas coloris ampelinę et legas xylampelinas. nisi forte rō meri reclamet. nā xylon primā syllabā hēt correptā, quę in rō plerūq. a poetis cōfundit. senius tñ prior magis placet. Donauerit ipsis sacerdoti. Hęc. n. qstus grana faciebāt, vñ Cice. in. i. de diuinatione. Nūc illa testabor nō me fortilegos, neq. eos q qstus cā ariolent agnoscere, non marsum augurē, nō vicinos arripes. nō de circo astrologos, non Isiacos cōiectores. nō interpretes somniorū, nō. n. sunt ii. aut scietia aut arte diuini, sed supst. tiosi vates impudēterq. arioli, aut ineter, aut insani, aut qbus egestas ipat, q sibi semitā nō sapiūt, aliis mōstrant viā. qbus diuitias polli. ent. ab iis dragmas ipsi petūt. Vt qd qd subiti vt siq. mali imineat id totū eat in tunicas. Magni discriminis. i. piculi. Semel, sola hac lustratiōe. Descendēs. mulier ita sacerdote iubente. Putabāt. n. se tyberis aqua pfundētes expiari. Persius. Hęc sancte vt poscas tyberino in gurgie mergis Mane caput, bis terq. et noctem flumine purgas. Timidū caput. i. ipsa timida. Totū agrū regis supbi. i. capum martiū q electo Tarquinio supbo datus est populo et Marti cōsecratus.

Io candida. i. si sacerdos ex isidis impio insierit. nō. n. ipsa dea iubet, sequit. n. Credit. n. ipsius deę se voce moneri. Cādida. aut pulchra. aut qd verius est respexit ad id qd vestibus lineis uterent Isiaci sacerdotes, vt fta

tim dicimus. Io. Inachi Arginoz regis filia a phoeni Fabuibus rapta est, vt scribit Herodotus libro primo. Et ab Isid. in Aegyptum Osiris eam duxit vxorem, quo Ioniē mortuo regnum tenuit, dictaq. Isis post mortem habitā pro dea, eius sacra Romam translata sunt. Tempulum iuxta Campum martium extructum fuit, sacer-

dotes vestibus lineis induti per vrbes lugenres vagabantur, mox ad lētiām conuersi sacra perficiebant, id erat monumentum Isidis, quę quum oēs Osiris a fratre Typhone, (vt ferunt) occisi diu quēsitā non inuenisset, in maximos prorupit luctus. Vnde cōmnoti Aegyptii tam diu ea multo luctu quēsiuerunt quoad iuxta Syenem inuenerunt, quibus inuentis lachrymas in lētiām verterunt. Easilic ab Iside man-

data sunt sepulture, de quopura illic recitabuntur in octaua satyra. Populus quod clamat Osiri inuento, mulieres hęc sacra frequentabant, nephasque iis erat, illis diebus coniungi cum viro. Propertius. Tristia iū redeunt iterum solemnia nobis Cynthia iam nōctes est operata nouem. A meroe, multas magnasque insulas ambit nilus, quarum nobilissima est meroe. A quas calidas. Pars enim illa Aegypti gongpxima est torridę. Portabit. Hyperbolicos dixit. i. ex parte extrema orbis. Vt spargat, hoc est ex instituto sacri Isiaci, nam in templo Isidis aqua sparsa de Niso dicebatur, quamuis simulata foret. Nam quę exhiberi non poterant, simulabantur, et habebatur pro veris. Vnde Virgilius. Sparferat et latices simulatos fontis auerni. Proxima antiquo ouili, id est loco ita cognominato in Campo martio. Nam Ouile ideo appellatus est locus in Campo martio, quod ibi greges ouium a Tarquinio haberentur, fuit enim eorū ager. Hocque magis placet q vt intelligas de septis hoc est tabularis, in quibus clauderetur populus tempore comitiorum. A it enim antiquo ouili, hoc est illi loco, qui in Campo martio antea et priscis temporibus appellatus est ouile, vbi scilicet greges et ouilia habuere Tarquinii, quibus postea (vt diximus) expulsi, campus populo datus est et marti consecratus. Inde postea septa illa fabricata fuere, quibus populus clauderetur ad danda suffragia. De quibus sic Spartianus in Hadriano. Romę instaurauit pantheum. Septa, basili-

Ouile

Septa

Credit enim ipsius domine se voce moneri, credit inquit quae a sacerdotibus dicuntur a dea ipsa dici ita ab eis permissa. Voce domine, Isis. Et anima et membra. Ironia est in sacerdote, o quam sanctus inquit est sacerdos quamque dignus cum quo loquatur nocte dea. Anima est quae vivimus, animus vero quo sapimus. Nam auctore lucretio ea est mens qui et animus. Est enim animus auctore beato Augustino substantia quaedam rationis particeps regendo corpori accomodata, unde est illud Salustianum. Sed dux atque imperator vite mortalius est animus etc.

Ergo hoc precipui. Ordo est et sensus. ergo hic Anubis derisor. i. sacerdos Isis, qui ut antistes grege linigero circundatus currit. i. dicitur rit, et vagatur per vrbes, meretur precipuum honorem apud mulieres, nam superstitioso quodam metu mulieres sacerdotes ipsos Isis colebant. Ergo, cum mulieres inquit credant sacerdotes colloquia cum Isis de habere, ergo eos precipue colunt. Grege linigero. i. reliquis sacerdotibus indutis vestes ut diximus lineas. De quibus ita Ovidius. Nunc dea linigera colit celeberrima turba. Martia. Linigero fugiunt calni sistrataque turba. Suetonius in Othone. Sacra etia Isis sepe in lineis religiosa, veste prope am celebravit. Apuleius in ultimo meta. loquens de ceremoniis Isis sic scribit. Tunc insinuant turbae sacris divinis initiatae viri foeminae, omnis dignitatis, et omnis etatis linet vestis cado re puro lumenosi. Grege Calvo. hoc dicit, quia caput deradebant. Vnde Lampridius de comodo imperatore sic scribit. Sacra Isis coluit ut caput deraderet et Anubin portaret Apuleius in ultimo meta. Ille lympi do tegmine crines madidos obvoluit. hi capillum derasi funditus verticem premitentes etc. Plangens populi. i. reliquorum sacerdotum, qui lugentes et linteave ste amicti vagabantur per vrbes ut diximus in memoriam Isis. Currit, discurrent vagatur. Derisor, quasi qui nimis credulum populum derideat. Anubis, hoc loco Anubin appellat sacerdotem Isis, quando nuncius sit inter mulieres et Isidem. nam Anubin egyptii colunt ut nuncium inter superos et inferos. De quo sic Apuleius libro ultimo meta. Ille superum com meatore et inferum, nunc atra, nunc aurea facie sublimis attollens canis cervicibus arduas Anubis lena caduceum gerens. De eo sic Diodorus libro secundo. Deum quod apud egyptios Anubis vocat capite fingunt canino signifi cantes custodem corporis Osiridis et Isis suis. Vnde a Virg. et Ovidio in nono metamor. appellatur latratore Anubis, sic et a Propertio. Anubis ioxi nostro latrantem op ponere Anubin, filium docet Diodorus suis Osiridis phyci Anubin mercarium putant. Ille petit. s. sacerdos qui se cum iside colloquium habere simulat.

Veniam, s. mulieri et uxori ab Iside. Concubini, mariti sui. Violato cadurco, cadurco legendum est non caduceo, nam et syllaba repugnat et sensus non pro

cedit. Caduceus enim primam producit. Ovidius. Tara insus adit sumptis caducifer alicuius. ergo violato cadurco, id est non servata castitate lecti matrimonialis per eos dies, quibus sacra Isis peragebantur. Nam nephas erat ut diximus coniungi marito. Id autem novae diebus fiebat, Propertius. Tristitia iam redeunt, iterum solenia nobis Cynthia iam noctes est operata novae. Nam cadurcum posuit pro lecto, cadurci enim populi sunt gallie apud quos lini prestantia obtinet palmam in culcitra ob precipuum cado rem, quod docet Plinius libro vigesimo, quom ait. Nullum est candidius linum tanque sumis, sic culcitra precipua gloria cadurci obtinet. Galliarum hoc ad menta pariter inveniunt. unde poeta in sequenti satyra. Institor hyberne tegetis, nunciq; cadurci. i. culcitra candida. Ergo violato cadurco violato lecto matrimoniali per eos dies, quibus sacra Isis celebrabantur, et castitas servanda erat. Magna debetur poena. Ordo est a superiore sic ille petit veniam quoties magna poena debetur violato cadurco. Et monisse caput visa est argentea serpens. Illius lachrymis, meditataque murrina praesent, Ut veniam culpe non abnuat anseri magno Scilicet, et tenni popano corruptus osyris.

ci. i. culcitra candida. Ergo violato cadurco violato lecto matrimoniali per eos dies, quibus sacra Isis celebrabantur, et castitas servanda erat. Magna debetur poena. Ordo est a superiore sic ille petit veniam quoties magna poena debetur violato cadurco. Et monisse caput visa est argentea serpens. Illius lachrymis, meditataque murrina praesent, Ut veniam culpe non abnuat anseri magno Scilicet, et tenni popano corruptus osyris.

Tenni popano, tenni placet. nam ut tradit Domitius in comitatu suis ex auctoritate Suidae, popanum est placenta lata tenni et rotunda. Ea auctore polluce utebatur in sacrificiis. Non abnuat, non denegat, non recusat. Culpe crimini mulieris, quae cum viro concubuit.

Quum

Quum dedit ille locum. Sensus est, ubi inquit Isis dis et Cybeles sacerdotes abiere, praesto sunt iudei, quorum superstitiosis moritionibus credant mulieres. Nam iudea mendicat autem arcanam, i. arcanis suscipit, quos auribus mulierum instillat, et veluti legum interpreter iudaicorum querit sibi unde vivat. Cophino foenoque relicto

Cum dedit ille locum, cophino foenoque relicto Archanam iudea tremens medicat in aurem Interpreter legum solymarum et magna sacerdos Arboris, ac summi fida internuncia coeli. Implet et illa manu, sed parcius grege minuto. Quali acque voles iudei somnia vendunt. Spondet amatorem tenerum, vel diuitis orbi Testamentum ingens, calide pulmone colubae Tractato. armenius vel comagenus aruspex. Peccora pullorum rimatur, et exta catelli, Interdum et pueri, faciet quod deferat ipse. Chaldeis sed maior erit fiducia, quicquid

implet manum iudeae. Aere minuto, ut puta trientibus, et id genus numismatis. Quali acque voles. Hinc iudeorum fallacias ostendit, qui pro mercedis qualitate praenunciant futura, omnia enim ad consilietis votum consingunt, quod etiam docet Apuleius in secunda Apologia loquens de Chaldeis. Somnia vendunt, ut modo bona, modo mala, quae per noctem fingunt se habuisse. Illud autem non placet quod ad somnia referas, quae capient pro se, vel pro aliis in templo Serapidis in canopo. Neque enim nunc res agitur in Aegypto, nec nunc loquitur de ista dea iudeis hand quam colebatur, sed de iudeis, qui per noctem fingebant se somnia futura pro se et pro aliis.

Spondet fidem etiam inquit habent haruspibus, Syriis, et armenis, sed maiorem Chaldeis. i. Astrologis. Ordo autem est. Haruspex Armenius vel comagenus spondet amatorem. Spondet, quasi in eius potestate sit ex vera ditione mentis cognitione. Ingens testamentum, ingentem hereditatem. Calide columbae, id est recens occisae. Armenius, dux sunt Armeniae maior et minor, de quibus multa Plinius libro sexto, et Strabo libro undecimo, dictam autem Armeniam testatur Strabo ab Armenio quodam ex Armenia Thesali urbe, quae inter pheras et latisam iacet, qui cum Iasone Armenia militavit. Minorem autem Armeniam, maioremque, et Comagenam Cappadocia leno suo latere tran sit. Comagenus, Commagena pars est Syriae in terminem taurum et Euphratem sita. Haruspex, dictus est ut supra diximus ab Haruga et inspicio. Harugam enim hoc est victimam auctore Donato in Terentium appellaverunt ab hara, id est stabulo. Rima tur, scrutatur. Faciet quod deferat ipse, id est pueros non verebitur ad talia inuestiganda occidere, quod alius si faciat ipse accuset, nam deferre est ut diximus alibi occulte accusare. Chaldeis maior erit fiducia, credant inquit haruspibus Armeniis, sed magis Chaldeis, Babylonii, et Syrii Chaldaeos appellaverunt, quos magos perse, philosophos greci, prophetas iudei, Aegyptii sacerdotes. Indi Gymnosophistas, nos sapientes vocamus. Calliditas auctor Laer. Astrologie peritissimi habebantur, multi divinatione quadam futura praedicebant, mala auguriis, sacrisque, et aliis quibusdam incantationibus avertabant, somnia et prodigia interpretabantur. Vnde Tyberius Thrasylum Chaldaem de futuris maxime consulebat. Eudoxus Platonis auditor in Astrologia iudicio doctissimorum hominum facile princeps scriptum reliquit in praedictis et in notatione cuiusque vite ex natali die minime esse credendum, quod et Cicerone videtur sensisse in libro de divinatione, ubi ait Ad Chaldaeorum monstra veniamus. Nominat etiam Panteius, qui unus ex Stoicis Astrologorum praedicta reiecit Archelaum et Casandrum homines Astrologos hoc praedictionis genere non esse usus.

IVVE.

I III

A fonte relatum Hammonis ex oraculo Iouis hāmonis acceptū. Duplici inq̄ rōne mulier credit q̄qd ab Astrologo dicit ab oraculo Hāmonis p̄fiscī. Tum q̄a Apollinea oracula cesare, tū ēt quia humanū genus p̄ seipsum futura noscere nō pōt. Iure ergo tribuit Ioui q̄ p̄dicuntur ab astrologo, q̄n aliunde futuri rōne haberi posse non credit. Oraculū Iouis erat

Oraculū Iouis in Libia

in Libia cyrenaica frequētissimū, quū. n. bacchus p̄ Libiā exercitum dūctaret. Isque penuria aquarū p̄p̄modū siti periret, rogauit Iouem patrem ut sibi et exercitui subueniret, itaq̄ aries quāda fortuita ad milites eius errans puenit, quos quū videret in fugam conuersus est, milites autē quē cōspicati fuerant, et si puluere et fū p̄ssī vix p̄grediebant, arietem tū sequi coeperūt vsq̄ ad eū locū, q̄ Iouis hāmonis postea tēplo edificato ē appellatus, quo cū puenissent arietem quē cōsecuti fuerant nūq̄ inuenire potuerūt, sed quod magis his fuerat optandū aquę magnā copiam ī eo loco nacti sunt, corporibusq̄ recuperatis libero statim nūciauerunt, qui gaudis exercitū ad eos fines duxit et Iouis hāmonis tēplū cum arietinis cornibus simulacro factū cōstituit in eo tēplo cētū fuisse aras ostēdit. Virg. Tēplū Iouis cētū latissimā regnū. Centū aras posuit. De quo tēplo videt intellexisse. Mart. illic. Dissimulata deū cornibus ara frequēs, ut sit frequēs cornibus hoc ē tēplū quod frequēs. i. cētū habet aras cū simulacris facie arietina dissimulata deū. i. taceat et nullā de eo mētiōnem faciat. Illic igitur erat Iuppiter specie arietis, illicq̄ dabant t̄sa. Vñ (ysander Lacedæmonioz) dux eo p̄fessus est ut tēplū sacerdotes corrūperet. Alii ferunt Iouē forma arietis ideo in Libia colū, quū impetū gigantū fugeret deos oēs in egyptū vsq̄ p̄sequentiū, quū reliquū dū in varia seāalia conuertissent ipse se mutauerit, vñ ē illud Ouid. in. v. Meta. Dux regis dixit fu iuppiter, vñ reueris. Nunc quoq̄ formatur libys est cum cornibus Hāmon. de oraculo lege Probiū Aemiliū. Hyginium, Diodorū, Herodotū, Strabonē. Delphis oracula cesant, Scribit Cice. in. ii. lib. de diuinatione. iō delphicum oraculū euānissē, q̄ exhausta sit coelestis cuiusdā spiritus vis. Idē ēt in eodē ait. Præterita pyrribi t̄pibus iam apollo versus facere desierat, cur isto mō iā oracula delphis nō edūtur nō mō nostra erate, sed iā diu. Strabo itē lib. ix. sic scribit. Hac itaq̄ tēp̄state neglectū dāt non nūhil oraculū superioribus annis excellentissimo in honore habitū. Lucanus. Sed siluit, postq̄ reges timere futura, Et superos vetere loqui. De oraculis deficientibus sic recitat porphyrius. Ablata ē pythii vox hand reuocabilis vlli t̄pibus lōgis etenim iam cessit Apollo. Clauibus oclusus silet, ergo rite peractis Discedas patria, rēdeas ad limina sacris. Adiciā et illa quę Plutarchus, de deficientibus cōscripsit oraculis. Quū igitur ait hāmonius tacuisset, tunc ego ad cleombrotum dixi. Narra nobis o amice si placet de oraculis de quibus apud nos p̄clara dicebant. Nunc autē oia extincta esse videntur et lege Ensebiū p̄mphilū de p̄paratione euāgelica. Oraculū autē

Tēplū Iouis hāmonis

delphi

Dixerit astrologus, credent a fonte relatum
Hammonis, quoniam delphis oracula cesant,
Et genus humanum damnat caligo futuri.
Præcipuus tamen horum est, qui sepius exul,
Cuius amicitia conducenda quæ tabella
Magnus cinis obit, et formidatus othoni.
Inde fides arti, sonuit si dextera ferro
Lena quæ, si longo castrorum in carcere mansit.
Nemo mathematicus genium indēnatus hēbit,
Sed qui pene perit, cui vix in cyclada mitti

auctore Seneca in. i. declamationū. est voluntas diuina hoīs ore enūciata. Delphis, Delphi oppidū est phocidis regiōis p̄p̄ tēplū Apollinis pythii et oraculū vetustate insigne. Et genus humanū, quū inquit mortalitas hac vna re dānat, quod futura noscere nō pōt. Caligo, cecitas, et ignoratio. Præcipuus t̄m, quō inq̄r sceler

stior fuerit astrologus, tātō maior ei habebitur fides a muliere, q̄ sepius exul, subaudi fuit. i. qui sceleratissimus, ac p̄ hoc sepe missus in exiliū. Seleuci astrologū signat, cuius cōsilio mors Galbæ, ut scribit Tranquil. dilata fuit ab Othone, quē aggredi cōuēte in palatio statuerat, sed Seleuci cōsilio res dilata ē in aliud ip̄s, apparet autē eū ex verbis poetę sepe exulasse. Cuius amicitia, nā othonis fuit fami

liaris. Cōducenda tabella, ironicos ait tabella cōducenda, quāsi quę damnanda sit, sic supra gunturis exemplū conducendisq̄ magister, in tabellis atque membranis, quę ex syderum ratione colligunt, notantur. Ergo cuius tabella. i. cuius astrologia, quę in tabella notatur magnus obit cinis. i. galba imperator. Obiit, iam ingulatus est ad lacum curiū in vrbe. Formidatus othō, idēst quem Otho formidauit, ut sit Othoni p̄ ab othone. Hęc fuit cā ut Otho Galbā occideret. Sperauerat enim fore ut a Galba adoptaretur, idq̄ in dies expectabat, sed postq̄ p̄sone frugi p̄lato spe decidit ad vim cōuersus est. Inde fides, ex illa re. s. quę sequitur. i. si in vinculis sepe fuerit. Artis, sciētię, et astrologię. Si dextera et lena sonuit fer, si manicis ferreis vincit fuisse.

Longo carcere, diutino. Castrorum, si in castris ab imperatore detentus est in carcere, aut diu fuit in catenis quę castrorū sunt carcer. Nemo mathe. Sensus est nullius sciētię existimāt astrologus nisi sceleratus extiterit et sepe damnatus. Mathematicus, dici potest latine disciplinabilis, quod ad disciplinā maxime spectat mathematicę, quę sunt Geometria, Arithmetica, musica, et astrologia. Hęc autē mathematica proprie dicuntur, hoc est disciplinę, quā certiores alii sunt. Mathematicos vulgus, ut scribit Cellius, appellat quā Chaldei nominantur iidem et genethliaci, sunt enim fideralis sciētię peritis, simi, de quibus modo ante et alibi vberius. Nō habet genium. i. nō existimabit alit̄ esse cognitionis et sciētię, nam ut dictum est superius ex auctoritate Apulei. Genius dicit in corpore humano animus virtutis p̄fectus. i. dēmon bonus, quū is deus, qui est animus suū cuiusq̄ q̄ sit immortalis, tū quodā mō cū hoīe gignitur, ergo nō habebit genium. i. nō putabit, esse p̄fectę virtutis et sciētię. Sed q̄ pene perit, sed ille inquit habebitur verus et magnus Astrologus, qui tot flagitia cōmiserit, ut vix capitis supplicii euaserit, sed qui pene dānatus occisusq̄ est. Cui vix in cyclada mitti contigit, hoc est, qui vix impetravit ut relegaret potiusq̄ occideret. Dānatoz autē multi in cyclades aliasq̄ insulas relegabāt alibi. Aude aliqd breuius gyaris et carcere dignū. Cy clades. n. insule sunt duodecim in mari egeo ita dicte, quę des in circulo sunt posite, nam κυκλος circulum signat.

Carnisē

Carnisē parua serypho, idēst cui tandem contigit ab exilio remocari, quum in seryphum insulam esset relegatus, quod sane grauissimum erat exilium tam angusto insule spacio, tum quod petrosa est et sterilis multrum, ut illi obiiciatur hoc fuisse passam, quod illic per seus educatus incolae offenso capite Medusę in lapides conuerterit indignatus, q̄ his adiutoribus Polydectes rex Persei matrem ad nuptias cogere voluerit. Hęc ex Strabone. Est autem vna ex cycladibus. Consulit de lento finire. Mulierum scelera sui temporis insectatur, quę non modo in mortem maritorum, sed etiam parentum et cognatorum inquirere. Ordo est, tua tanaquil consulit. De lento finire et quando moritura sit mater, cuius finis videatur nūmim differri. Ictericę, Icterus morbus est quum per totū corpus bilis suffunditur quę interdum nigra interdum flaua est. Plinius libro vigesimo sexto. cap. xxxi. morbū regū appellat, morbū inquit regū in oculis p̄cipue mirari est tenuitatem densitatē, tuniculaz felle subēte, arquatim etiam appellant a colore arcus celestis. Regium autem ait celsus appellari, quod regio cubi culi apparatu curetur. Variō autem q̄ multo preciosissimo remedio curetur. Est autem ab ictero ane denominatur. Nam ais inquit Plinius icterus vocatur a colore, quę si spectetur sanari morbum regium tradunt, anem vero mori, ea esse putatur, quę latine galbula dicit. De te. i. de morte tua. Tū tanaquil, ironicos vxor tua mulier sane bona et pudica, qualis fuit fuisse tanaquil vxor Tarquinii prisci, quę summę fuit probitatis. scribit enī Varro lanam cum colo et fuso Tanaquilis, quę eadem caia Cecilia vocata est, in tēplo anci Marci durasse vsq̄ ad tempora sua, factamq̄ ab ea togam regiam virgula tam in eade fortunę, quā Seruius Tullius fuerat vsus. In de factū est ut nubētes virgines comitaret colus cōpta et fuscus cum stamine, prima ēt texuit rectā tunicā qua simul cū toga pura tyrones induunt, noueq̄ nuptę, Tanaquil igitur pio exēplo pudicę mulieris et prudētis posuit. Quādo sororē effrat, q̄n moritura sit soror. Nā Effrē effrē p̄prie est mortuoz. Terentius. Effrēt inus ad sepulchrū venimus. Quid enim maius dare nūmima possunt, quam ut adulter ei sit superstes. Hęc tamen ignorat, insultat poetā mulieri quę talia tanto scribitur studio, hoc est quę pernicio sa sint suis, nec curet, quę magis in rem suam sint, quid velint sydera aut minentur, aut benigne promittant. Sydis vñ iē saturni, sydis saturni gelide et rigentis est naturę et quibus in ortu affulserit maleficiū et infelicitatem portedens. Propter. Et graue saturni sydis in omne caput, et Ouid. in I bin. Te fera nequicq̄ placidum spondentia martis, sydera preserunt falciferiq̄ senis, hoc est saturni, qui cū falce figuratur. Quo astro, quā benignitate, nam ve

neris sydis, ut docet Cicero in primo de diuinatione cōlūctum cum luna salutare est pueris in ortu, eos etiam dicunt gratiosos esse, quibus in ortu affulserit. Memento, sensus est posthume Versi, memento etiam fūgere illam, quę Astrologis adeo dedita est, ut iam tantam talis sciētię perita consulat aliis, nihilq̄ ipsa per

Contigit, et parua tandem carnisē serypho,
Consulit ictericę lento de finire matris,
Ante tamē de te tanaquil tua, quando sororem
Effrat et paternos, an sit victurus adulter
Post ipsam, quid. n. dare maius numina p̄nt.
Hęc tamen ignorat quid sydis triste minetur
Saturni, quo leta venus se proferat astro.
Qui mensis damno, quę dentur tēpora lucro.
Illius occursus etiam vitare memento.
In cuius manibus cen pinguiā succina tritas
Cernis ephemeridas, quę nullū cōsulit, et iam,
Consulitur, quę castra viro, patriamq̄ petente
Non ibit pariter numeris renocata thrasylli.
Ad primū lapidem vēfari cū placet, hora
Sumitur ex libro, si prurit frictus oculi

agat nisi ex syderum cōputatione. Pinguiā succina, nā succina manibus tractabant matrone ut bene viderent. Iunenalis in nona satyra. En cui tu viridem umbellā et succina mitas. Succinum autē humore est, qui ex arboribus effluens densatur rigore vel repore, vnde a succo succinum est nominatum, de quo plura dicemus in nona satyra. Ephemeridas, Sempronius Acellio auctore Celio libro quinto ait Ephemeridas esse diarias, idēst libellos, in quibus singulorum dierum facta continentur, nam eφημερις diariū

Succi-

Ephemeris

dicuntur. eφημερος quotidianus. Sed hoc loco poeta accepit pro supputatione numerorum in astris quid quoque die imminet, quam libello descriptam habet matrona tanquam astrorum peritissima Plinius. Crinas massiliensis arte geminata ut cautior, religiosior, ad syderum motus ex ephemeride mathematica cibo dandis, horasq̄ observando eum auctoritate p̄cessit. Ouidius in amoribus offendit Ephemeridas diarias proprie esse, idēst libellos in quibus ut diximus singulorum dierum acta contineantur his versibus. Inter ephemeridas melius tabulasq̄ iacerent. In quibus absumptas flet avarus opes, nam hęc consuetudo fuit ut vnusquisq̄ domesticam rationem sibi totius vitę suę per dies singulos scriberet, in quo appareret quid vnusquisq̄ de re diti bus suis, quid de arte, foenore, lucro ne seposisset, et quem item sumptum, damnumq̄ fecisset, talem igitur librum Ephemerida appellabant, idēst diarium, siue diurnum, ut paulo ante diximus illic. R. elegit transire diurni. Non ibit, siue inquit maritus castra sine patriam priterit, eum vxor non sequetur ad monita Thrasylli admonita Astrologia quasi ei periculum imminet, si eū.

Thrasylli. hic enim est Thrasyllus ille mathematicus celeberrimus, quem ut sapientię profetorem contubernio suo admonuit Tyberius auctor Tranquil vñ est. Numeris supputationibus et calculationibus, quę diligentissime adhibent ab astrologis ad habendam perfectam futurorum cognitionē.

Ad primū lapidem, etiam si breuissimum iter sit faciendum, nam Romani miliaria per numerum lapidum in viis defixorum colligebāt, ut ad primū ad quintum ad nonum lapidem dicerent, idēst ad primū ad quintum, ad nonum miliarium. Vēfari, aut vēhiculo, aut lectica. Ex libro, ex astrologia. Frictus oculi, ordō est. Angulus oculi frictus, idēst frictu exasperatus, q. d. de minima re consuluit mathematicum.

IVVE.

I illi

Thrasylus

Collyria, variis modis. Cor. cel. docet fieri collyria, id est medicamenta propria oculorum. Oratius oculis collyria lippis. Collumella tamen ait collyria alio bonis cruditate laborantis immittenda. Genes, id est hora q̄ genita sit. Nam genesis genituram significat, q̄ maxime mathematici considerant et colligunt ex astrologia. Aegra licet iaceat, licet inquit aduerſa valitudine laboret nullum prorsus putat capiendum esse cibum, nisi praefinita prius hora ab astrologo. Nisi quā dederit petosiris, id est ratio syderum tradita a petosiri qui autore Plin. li. vii. insignis fuit astrologus rationem autem dandi cibi egrotis et obſervandi horas maxime instituit, vt paulo ante diximus, Crinas masſi hienſis ad syderum motus.

Met
dus in
circo.

Sors

Angulus inspecta genesi collyria possit. Aegra licet iaceat capiendo nulla videtur. Aprior hora cibo, nisi quam dederit petosiris. Si mediocris erit spatium iustrabit vtrūq̄. Metarum, et sortes ducet, fronte q̄, manum q̄. Prebebit vati crebrum popisma roganti. Dinitibus responsa dabit phryx augur, et idus. Conducit dabit affroni mundi q̄ peritus. Atq̄ aliquis senior qui publica fulgura condit.

tuna ponit sic. Adeoq̄ obnoxie sumus sortis, vt fors ipsa pro deo sit, qua deus probatur incertus, fors etiam patrimonium significat. et dei responsum. Sortem item accipimus pro statu et vt sic loquar conditioe. Oratius in epistolis ille cibans gaudet mutata sorte. Et in prima satyra. Qui sit meo cenas vt nemo quam sibi sortem. Sen ratio dederit sen fors obiecerit vlla Contentus vinat. De sorte ita scribit Cicero lib. ii. de diuinatione. Quid enim fors est, idem propemodum quod micare, q̄ talos iacere, quod testes, quibus in rebus temeritas et casus, non ratio nec consilium valet, tota inuenta est aut ad questum, aut ad superstitionem, aut ad errorem. Frontem manumq̄, i. adibit et meto-

poscopos q̄ fronte inspecta futura praedicunt et Chiromantia q̄ ex manuum incisuris vaticinantur. Crebrum popisma, crebram praetationem, nam τὸ πῶς, est manu praetare adhibito sibilo ad mansuetiendum vt solemus equos indomitos praetare, vt significet chiromantia diu suspensam tenere mulierem vt diu illam manibus praetaret. Dinitibus, mulieribus.

Phryx augur, na phryges ciliques et arabes vt scribit Cicero in primo de diuinatione, auii signationibus plurimum obtemperauerunt quod idē facit in vmbria se accepisse inq̄. Et indus, Bragmanas signat, q̄ auctore Apulio ii floridoz sapientes viri sunt, Indus ges est, quos Strabo lib. xv. scribit physiologia et astronomia exercere. Eorū princeps vt scribit philostratus fuit larcas tpe, quo apollonius Thyaneus discēdi, vifendiq̄ studio ad illos se contulerat. Atq̄, aliquis senior, subaudi a superioribus dabit responsa. Atq̄, aliquis senior, id est aliquis sacerdos nā quem nos seniore, greci presbyter appellat. Publica fulgura, nam priuata et publica fulgura extitis se credit antiquitas. Plinius ceterum existimant non vltra decem annos portendere, priuata praeterquam in matrimonio primo facta, aut natali die, Publica nō vltra trigesimum annum, praeterquam in de ductione oppidi. Fulgur autem differt a fulmine q̄ fulgur est ignis late explicitus. Fulmen vero coactus ignis terrifico impetu iactus. Fulgura condit, Seneca li. Fulgur secundo naturalium questionum scribit priscos romanos quum crederent nisi fato fulmina non decidere, cessis hostiis, extructisq̄ aris, adhibito sacerdote, velut in purificationem malorum illa condere, Condi enim dicebantur quum sacerdos dispersos ignes in vnum redigeret, et quadam tacita prece terre conderet et consecraret. Vnde Lucanus, aruis dispersos fulminis ignes colligit et terre tacito cum murmure cōdit. Cato in primo de re rustica. Si de coelo villa tacta sciet, de ea re verba diuina vti fiant procurret. Eum locum Bidental appellant q̄ celsis bidentibus expiatus ē. De quo Persius, Triste iaces lucis, evitandūq̄ bidental, scribit festus Pontius trū genes ēē fulgura. Postularia, Pestifera, Perceptalia, postularia votoz aut sacrificioz spū religionē de fulgure fiderat, pestifera morte aut exiliū quāciat, Perceptalia in pioz fulgur portetoniq̄ signationē pūmūt vel abolēt. Plebeium

Plebeium fatum, hoc refertur ad illud, Spacium metarum. Nam ait responsa, quae dantur plebei de fato. i. de iis, quae imminere haberi ex diuinatoribus qui in circo versantur, quos Cicero in primo de diuinatione astrologos de circo nominat. Nam fatum auctore Seneca in naturalibus est necessitas rerum omnium, actio nūq̄, quam nulla vis rumpat. Et in aggerē de aggerē Tarquinii superbi intelligit de quo ita Plin. in descriptione vrbis Romae, Claudius ab oriente Aggerē Tarquinii superbi inter ipsa opera mirabili, nāq̄ eum muris equauit, q̄ maxime patebat aditu plano. Quae nudis longum, vilis mulier et infimae conditionis cui nullus fere rubor ēē cōfuerit supra vires ornari, Confilit, id est confilium capita diuinatoribus, an satis sibi datum sit vt relicto campōe nūbat vendenti saga, id est sagario, sagum enim vestis est militaris, Virgil. virgatis lucent sagulis, Cice. in philippicis scribit saga sumi solere in bello, tumultuq̄. Tranquillus in cēfare. Conuincatum assidue per provincias duobus tricliniis, vno quo sagati palliatine, altero quo togati cum illustrioribus provinciarum discumberent. Idem in augusto Cornelius centurio relicto sagulo ostendens gladii capulum, A saga dicuntur sagarii qui saga conficiunt. Sago homines in sublime iactari docet Martia. Ibis ab excusso missis in astra saga, Suetonius in Nerone, Solitus invalidum quemque obuium vel potulentum corripere, ac dissento saga imposuit in sublime iactare. Alii vero sic exponunt, vt sit periphrasis mulieris prostantis, quae confilit, id est cōfilium dat plebei interroganti an nūbat Sagario, quod autem mulieres prostituta darent responsa locus ille indicat Plin. de Nerone libro trigessimio, vti namq̄, inferos potius et quoscuque de suspicionibus suis deos cōfiliis et quam lupanaribus atque prostitutis mandasset inquisitiones eas. Ante salas, sale vt scribit Nonius turres sunt lignae Ennius libro decimo quinto. Ma-

Sagari
Sagari
us.

Fale

los diffundunt, suntq̄ tabulata, faleq̄, et etiam in circo apud veteres propter spectatores et lignis erigebantur. Festus autem ait salas dictas ab altitudine a phaladō, quod apud ethiocos significat coelum, a salis seruus ait salaricam genus teli denominatam, quod ex turribus mitteretur, quas salas dici manifestum ē, de qua Virgil. in nono. Sed magnum stridentis contorta filarica venit. Delphinarumq̄ columnas, Georgius Merula preceptor meus vir litteratissimus credidit ex verbis Ioannis Cassiodori delphinum columnas intelligi Obeliscos circa quos luderent Delphini ait enim sic in circo eutripus in gymnasium agebatur, reddebaturq̄ imaginem vitrei maris in quem Delphini et quorei inflebant, vbi etiam erant Obelisci et in primis ille magnus quem diuus angustus in circo maximo constituit, qui dam vero tradunt Delphinos duos fuisse fratres nobilissimos sub quorum titulo columnae erectae fuerunt.

verum illud mihi placet vt intelligamus delubrum, Cn. Domitii vbi in marmore erant nereides supra delphinos in circo flaminio, in circis enim versabantur diuinatores vt dictum est. Plinius libro. xxxvi. capi. v. sic scribit. Sed in maxima dignatione Cn. Domitii delubro in circo flaminio Neptunus ipse et Thetis atq̄, Achilles Nereides supra delphinos et cetere et hippocampus sedentes sunt. De delphinibus ita etiam legimus apud Dionem in vita Augusti. Agrippa aquam Romae deficientem corruptis canalibus et proprio sumptu reparauit, et in multis locis vrbis aqueductus adiecit. Priore omnia edificia publica, omnesq̄ vias nihil assumens ex publico refert, cloacas deinde purgavit, et per eas in tyberim subnauigauit, et cū Hippodromo abetare homines circa nume-

rum cursum animaduertet, delphines et opificia in omni speciem constituit, vt per ea circuitus peridromorum ostenderetur. possumus ergo intelligere delphines hos in columnis constitutos fuisse iuxta circum maximum, vbi equi currebant. An nūbat, id est confilit an satis sibi datum sit, vt in relicto campōe nūbat Sagario. Campone, is est qui meritoriam tabernam exercet, quae et campona appellatur et stabulum, Campona etiam dicitur mulier, quae preest tabernae. Campo

He tamen et partus inuehitur autem in matrona, mulieresq̄ diuites quae medicamentis abortus faciunt. Est enim sensus, licet iquit he plebei mulieres an luxuriae sint futurorum, et de nubendo diuinatores confilant, tamen concipiunt et pariunt, foetusq̄ educant matronae vero et potentiores foeminae aut non concipiunt aut eiiciunt conceptum paruum medicamentis, in vtero extinctum. Partus discrimen, nam quae pariunt in summo versantur periculo. Fortuna vrgente, rei familiaris angustia cogente, quasi quae ob in opiam liberos nutricibus alendos tradere non possunt. Vix iacet, mulier inquit quae diues et potens est vix vnumquam iacet in lecto, quia aut non concipit, aut si concipit abortum facit. Lecto aurato, hoc est quae in magnis sit opibus et delitiis. Tantum artes huius, non est inquit mirum si mulier diues aut non concipiat aut abortus faciat? Nam mira sunt, quae possunt artes mulieris veneficae, q̄ steriles facit matronas, atque conducit pueros necandos in vtero matris, premium enim poscit a matrona vt in ventre necet partum sicq̄, conducit, id est mercede sumit id opus ad necandos partus, Alibi conducunt foricas, id est mercede sumunt id laboris. Quae steriles, id est quae suis medicamentis aut mulierem reddit sterilem, aut abortum cogit facere. Gaude infelix, s. marite q̄ abortum faciat. Porridge, s. v. xori quicquid erit, s. datum ab alia venefica. Nam si dissendere vellet, id est si ad legitimum tempus vellet ferre sortem in vtero, re vera ethiopem pareret, proindeq̄, eses pater ethiopis.

Aethio Aethiops. Duplex est ethiopia orientalis et hesperia diuina. de qua alibi plura. Decolor heres, Decolor ap-
plex. pellatur qui sit colore viciato et qui declinat a priore co-
Deco- lore, unde etiam decolorari dicitur id cuius color vicia-
lor. tur et inficitur Oratius in odis. Quod mare dardanis, No-
Decolor decolorare cedes. Seneca in naturalibus Eulmen, aut
lorari. colorat aut decolorat.

Disco Discolor vero dicitur
lor. diuersi coloris. Conco-
lor eiusdem coloris. Mar-
tta. Concolor in rubra
Conco- gamare lance ruber.
lor. Tabulas, scilicet te-
stamenti. Nun-
quam tibi mane viden-
dis, id est cuius oculos ma-
ne occurrere ut mali o-
minis. Alibi, Et cui per
mediam nolles occur-
rere noctem. Tran-
seo suppositos, occupa-
tio est, notat mulieres,
que aliunde petitos par-
tus maritis supponunt.
Sensus est, pretereo in-
et referre nothos quos
mulieres diuites emen-
tito partu pro naturali-
bus et legitimis alunt.

Suppo Suppositos, subdi-
sua tictos. Suppositi illi di-
cuntur qui ex vxore nati non sunt, sed pro filiis ficto par-
ti marito supponuntur. Gaudia, id est filios ipsos
nothos quos miro gaudio maritus ut suos alit. Vo-
ta, id est filios quos multis votis et summo desiderio con-
cupiuit maritus habere. Valerius maximus filios sic vo-
cat his verbis. Venite igitur in manus nostras prospera
parentum vota. Decepta, desumpta ab vxoribus
decipientibus maritos simulato partu. Decepta ergo ex-
pone desumpta et inde capta. Sepe, Ostendit id fre-
quenter a mulieribus factitatum. Ad spurcos la-
cus. Locum esse ostendit poeta in vrbe ubi pueri incer-
tis nati parentibus exponerentur. Vbi autem fuerint et
quare spurci lacus appellarent nusquam meminimus
nos legisse. Pontifices salios, id est spurcos, qui in
nobilitissimas translatis familias pontifices salii creantur.
Salii enim sacerdotes fiere maris qui in comitiis et sa-
cris ancilia gerentes, eademque gladiolis percutientes cir-
cūstuliebant. Ii, ex nobilioribus creabantur. De quibus
plura in secunda Satyra retulimus. Scantorum,
speciem pro genere posuit, id est nobilium romanorum
quales fiere scanti de quibus in secunda dictum est ab
unde. Laturos nomina, nam putabantur filii eorum
nobilitatem a quibus educabantur. Fortuna impro-
ba, dicimus improbum non solum nota significatione
malum, sed nimis anidum nec modico contentum ut
illud Virgilianum. Laniat improba teter ora cruor. Et
a tibi improbum anscem appellat tibi anidum et insa-
ciabilem. hoc vero loco fortunam improbam dicit. ini-
quam, et indignorum faultricem. unde Plinius li. ii. lo-
quens de fortuna. Sola laudatur, sola arguitur et cum co-
munitis colitur. Volubilis, aptusque vero et cetera etiam exi-
stimata, Vaga, Inconstans, Incerta, Varia, indignorum
faultrix. Ergo improba hoc est, que non ex merito, sed

libidine hominem amplectitur. Stat. adest. Nocti.
Talia. n. nocti fere peragi solent. Arridens, aspiras et
blandiens. Altis domibus, id est nobilibus familiis.
Secretum mimum, oblectamentum quoddam. nā
mimi non solum publice in scena, sed et in domibus pri-
uatis gesticulatioibus suis oblectabatur, unde Linus lib. ix.
de bello macedonico.
Tunc psalteris, sambuci
striga, et conuivialia ludi-
onū oblectamenta addi-
ta epulis. His se ige-
rit, insidit, iserit, iplicat.
His, nothos. Vix
suos, solent. n. vulgo for-
tune dici filii. Alu-
nos, significat enim qui
alitur aliquando enim
qui alit. Hic magico
affert cantus, nunc inue-
bitur in anatoria et ex-
cantationes magicas mi-
lierū quod viros et in fuo-
rem compellant. Hic
salus. Affert, mi-
lieri. Cātus, carmina
et excantationes. Ma-
gicos, hoc est quibus ipsa
magorum vanitas gloria
oia posse effici hoies in-
bestias posse mutari. vñ
illud Vir. Carminibus

circē socios mutauit Vlyssis. Et menses in alios agros tra-
duci ut illud, Atque, fatis alio vidi traducere menses. qui
et elementa quoque, concuti, turbare hominum mentes, et sepe
sine villo veneni haustu hoies interimit. Luna e celo de-
duci. Carmina vel celo possunt deducere luna. Frigidus
in pratis cantando rumpit anguis. De mago diximus
abusi in. iii. Satyra. Philtra, græce, latine amatoria Phil-
tra dicitur. Philtra, amoris. Est. nam amatoria quæ ad amo-
rem conciliandum dantur, quæ et furorem sepe moueant, vñ
Oui. Philtra mouent aios, nūm, furoris hñt. Thesala,
nā in Thesalia ut probe docet Apuleius, i. Asino au-
reo veneficia plurima exercebant. Nā et Apuleius ipse
in Thesalia in asinum reformatus est, vñ et Plautus in Am-
phitryone. Ego sel hodie vlciscar illū thesalū venefi-
cium quod pueri se vultu famulæ mentē meæ. Solea, quæ
pedi subicit solea dicitur. Cicero i. rethorica. Et solea lignæ
pedibus indute sunt, Tranquilus in Nerōe. Soleis mulas
argenteis calciauit. Est et piscis planus. Et solea caput pro
eo ligno super quo extruitur paries craticius. Pulsare na-
tes, Persius solea puer oburgabere rubra, Ter. vñ tibi
comitigari caput sandalio videat. Inde est, ex amato-
riis. Desipis, a cōsensu declinas. Animi caligo, of-
fuscatio et cecitas mentis, ac per hoc ignorantia, Sic et Sene-
ca. O quæ illos caligo mentium, quæ ignorantia veritatis ex-
ercent. Est aut caligo nebula densissima ima offuscata. vñ
Tranquillus in Nerone. Deinde tanta coorta caligo est
ut despiciere non posset. Tñ hoc tolerabile, si tñ sensum et
lumen rationis amittas. Si non tñ furere incipias, si
non incipias et tñ vexari eo furore quo vexatus est calig-
la impator, quæ a Cesonio vxore amatoria medicamento
potione in furore versus est potione infuso hippomane
ne. Ut amicus ille Nerōis, subaudi a superiore fur-
nit. s. Caligula, quæ frater fuit Agrippinæ matris Nerōis.

Frontem

Frontem

Frontem tremuli equi, id est carunculam illam, que
caricæ magnitudine ut dictum est in fronte pulli equi-
ni inheret, quod hippomanes appellat veneficiis apti.

Que non faciet. Sensus est. Que mulier non faciet
quod vxor principis fecit, quasi dicat relique mulieres
dignioris exemplo commoue idem facere non verebun-
tur. unde est illud apud
Virgilium in septimo.
Neque enim leue nomen
amat. Ardebant cū
sta. Caligula enim au-
tore Tranquillo omne
se nūc genus vel mini-
ma offensa exercebat.

Fracta compage, i. o-
mnia sensissime a calig-
ula fiebant sumpta trans-
latione a lapsis testord,
dicimus compagem et
compaginem a comp-
gendo, id est coniungen-
do. unde et compactam
fistulam dixit Virg.

Non aliter. Sensus est
non aliter inquit totus
orbis concussus est fure
te caligula qui cum re-
gebat quam si Iuppiter
versus esset in furorem,
cuius nūc omnia regunt, sicque offendit quanta ex ve-
neficiis mulierum mala eueniant. Boletus agrippi-
ne, Nam agrippina maritum suum Claudium Bole-
to medicato, quo genere cibi plurimum delectabatur, su-
stulit, fuit enim Agrippina Nerōis mater et Caligule
ut diximus soror. Minus nocens, grauiora inquit
fiere et perniciosa magis vbi que Caligula per furore
fecit, quam que Claudius, nam is statim mortuus est,
post acceptum boletum nec illa venena cuiquam fue-
re perniciosa sicut illa que data sunt Caligule que in
causa fiere ut in omnes sequebantur. Vnius senis, non
enim fuit causa Boletus ut diximus ut multi per fuo-
rem Claudii imperatoris perirent, sed solus Claudius
iam senex periiit, nam ad sexagesimum et quartum an-
num peruenierat. Tremulumque caput, hoc autem
est ex hystoria capite enim Claudius fuit tremulo. Tra-
quilus et remisit quid vel serio agentem multa debo-
nestabant risus indecens, Ira turpior, Spumante ri-
ctu, humentibus naribus, Plestra lingue titubantia, ca-
putque tum semper tamen in quantum locumque actū vel
maxime tremulum. Descendere in coelum, de-
clamauit per contrarium, sic etiam locutus est Seneca
posteaquam Claudius in coelum descendit, Sic et Sta-
tius in syluis. Nondum stelligerum senior demissus in
axem, ita enim poete plerumque per contrarium decla-
mant ut Alibi Iuuenalis, Iam quartanam speranti-
bus egris, id est timentibus, sic et Virgilius, hunc ego si
potui tantum sperare dolorem. Labra manantia,
id est sudentia et emittentia. Vnde illud notandum est
apud auctores talem inueniri locutionem, fons ma-
nat aquam dulcem ut hic et alibi in penultima satyra,
cuius manantia fletus ora puellares faciunt incerta ca-
pilli. Et ex fonte manat aqua dulcis. Et fons manat a
qua dulci. Vnde Plinius libro. xxii. cap. xxii. Caulis fra-
sus copioso lacte manat. Absolute etiam dicimus vlce

ra manantia. Longam salidam quia ut dixi spu-
mante rictu erat et humentibus naribus. Hec po-
scit ferrum, id est homines in furorem per potionem ver-
si arma et ignes ad hominum perneciem poscunt et exer-
cent, hoc autem dicit specialiter propter caligulam qui
auctore tranquillo equestrum ordinem et senatorium fu-
rens lacerauit, quod fa-
ctum fuisse videri vult
poeta per potidem ama-
toriam ut a superiore de-
pendeat, videlicet Bole-
tum Agrippinæ tantum
nocuisse Claudio, potio-
nem vero calligule per-
niciosa toti ciuitati fu-
isse, ergo hec potio po-
scit ferrum, id est hec po-
tio quam Cesonio dedit
caligule marito, est in
causa, ut ferrum poscat
et exerceat in eadem ho-
minum. Hec po-
tio torquet, id est hec po-
tio est in causa ut ho-
mines variis cruciati-
bus afficiatur et torque-
antur a calligula.

Tanti partus equi, tanti vna venefica constat.
Nemo vetet, iam iam priuignū occidere fas est.
Vos ego pupilli moneo, quibus amplior est res
Custodite animas, et nulli credite mense.

omnes quos mihi vidisse contigit codices ita legerunt
tanti partus equi quanti vna venefica constat, ita ut
nullus prorsus eliceretur sensus. Ego vero attentiore exa-
mine carmen et mentem poetæ trutinatus animadu-
ti locum esse deprauatum et vtrubi-
que legendum tanti ut
summa poetæ indi-
gnatio ostendatur, ut idem sit bis re-
petitum per diuersa verba ut illud tantum artes huius,
tantum medicamina possunt, idem enim est bis repe-
titum per diuersa verba sic etiam illud. Tantum admi-
rari, Tantum laudare diuersos, ac si dicat ex his venefici-
is et sceleribus mulieris multa mala proueniunt et hec ve-
neficia magno constant quando incendia et cedes ho-
minum miscent, hocque totum dictum est propter Ceso-
niam. Vna venefica, vna Cesonio. Partus
equi, i. hippomanes, quod ex fronte pulli equini anelli Hippo-
tur ad veneficia, de quo supra dictum est, quod Cesonio manes.
potioni insidit, unde furore ut diximus correptus est ca-
ligula. Oderunt natos de pellice, non indignat poe-
ta quod oderint natos ex pellice, neque enim mirandum est
id posse accidere, sed quod priuignos, quod grauius est ne-
cent, est ergo sensus, quasi monitor dixerit odio habent
natos ex pellice et ipse veluti assensuens dicat fateor ode-
runt, et nemo inquit vetet quin oderint nothos, verum
illud grauius est, quod priuignos interimit. De
pellice dictum est illic quid sit pellex, Residens in codi-
ce pellex. Iam iam, non est inquit mirandum,
immo neque obstandum quod natos ex concubina viri o-
derint, sed illud grauius est, quod iam priuignos quasi
licitum necant. Iam iam est fas, iam putat nul-
lum esse nefas occidere priuignum, sicque est ironia.

Vos ego pupilli moneo, ostendit matres etiam tan-
te impietatis inueniri ut proprii filios non parcant, sed
eos nefarie occidant, ut nubant adulteris, quod fecit po-
tio, que filios duos veneno sustulit, ut nuberet adultero.

Amplior res, ampla patrimonium.



T spes et ratio studioz. Hac satyra Telesini poeta sui tps alloquit, conqueriturq; poetaz, ceterorūq; scriptoz labor inanes esse, qñquidē pro vigiliis suis a civibus Romanis nihil prius cōsequant. Sicq; sui tps ananiciā exagitat. Solā autē spem i Traiano pncipe ostendit, quē hoc pncipio assente laudat et extollit, vt subtiliter eū icendat in otium scriptoz fauorem, liberralis. n. vt scribit Eutropius in cunctis fuit publice, priuatiq; dūans oēs et honoribus augēs, ob suā in oēs bonitatē p orbē terraz deoprimus nihil non venerationis meruit et viuis ē mortuis. De quo Pl. i Panegyrico sic ait. Quid vitā qd mores iuuetur, qñcipaliter formas quē honorē dicēdi magnificis: quā d gñitatem sapientiē doctoribus habes: vt sub te spūm et sāguinem et patria receperint studia, qñ priorū temporū immanitas exiliis puniebat quū sil et vicioz oīam cōscius princeps inimicas vicis artes no odio magisq; reuerētia relegaret. At tu easdem artes in cōplexu oculis, auribus hēs, p̄stas. n. qñcuq; p̄cipiunt, uñq; eas diligis, qñam ab illis p̄baris. Vñ illi nullo mō sunt auditi q de Domitiano intelligunt. Quo n. vlla erat spes poetis hñda in Domitiano quū is Iuuenale Satyras suas scribere extinctus ē in pncipio operis docuimus: Esq; bonoz artū vttauit Pl. ini micus quas ēt nō odio magisq; reuerētia relegaret.

Spes studioz. i. quā poetē hñt cōsequendē mercedis ex studiis suis, est. n. spes bonaz rez expectatio. Rō. i. oīs rō qua mouentur ad scribendū in solo cōsare Traiano est posita. eo. n. consilio et an rōnem scribunt vt a civibus aliqd mercedis et p̄mii cōsequant, sed fallunt in qñ, nam solus ip̄ator poetas respicit. Est autē rō motus qdam celer cogita ionis acumine et solertia constans q bonū a malodiscernit. Seneca vero ita diffinit. Rō n. hñ aliud est qñ in corpus humanū pars diuini spūs merita. Respexit quū iam, impator solus inq; nostris tēporibus respexit poetaz et reliquos scriptores a ceteris civibus neglectos, quū iam ob egestatem cogitaret et in vrbe et extra vrbe vilissima quēq; subie ministeria ad vitā suā sustentandā. Respexit. i. fuit. nā eos respicere dicimur qbus fauemus Terentius respice me in secūdis rebz tuis quasi dicat et mihi fave et adiuua. Idē. nā Herclē alius nemo respicit nos. Balneolū. vñ vñ cū consequerent. Gabiis, oppidū est in via p̄nestina centū stadiis distans ab vrbe, autor Strabo. Furtos, vt panē alienum coquerent eoq; mō quēstum facerent. Tentarent, iam consilium caperent. P̄cones, p̄conem appellamus non modo qui clara voce ad populū edicta magistratuum pronuntiat vt Tranquillus in nerone, Peregrinatione quidem grēcie eleu finis sacris quorum initiatione impiū ac scelerati voce

Iunii Iuuenalis aquinatis satyra septima.



L spes et ratio studiorum in cōsare tantum. Solus enim tristes hac tempestate camenas Respexit, quum iam celebres notiq; poetę

Balneolum gabiis, romę conducere simos Tentarent, nec scēdum alii, nec turpe putarent P̄cones fieri, quum desertis aganippes Vallibus esuriens migraret in atria clio. Nam si piera quadrans tibi nullus in arca Offendatur, ames nomen victumq; machęre, Et vendas potius commissa quod auctio vedit

p̄conis summoerentur interese non ausus est, sed etiā qui rerum p̄cia in publicis venditionibus pronuntiat. Apulius lib. viii. ad Mercatum producimur, magnāq; voce p̄conis p̄cia singulis nuntiantes equi, atq; alii A sinu opulentiū emporibus p̄stinentur, et Mar. lib. p̄mo. Venderet excultos colles quum p̄co facerem.

Quum migraret, Ordo ē. Respexit quū clio esuriens migraret in atria, idēst quum iā poetę ob egestatem relictis propemodum musis in edes nobilium migrarent quasi illis famulaturū, vnde in sequentibus. Quem colis et musarum et Apollinis ede relictā, Mart. iisdem p̄ne verbis in miseriam poetarum sui temporis sic inquit lib. iii. Atria magna colam, vix tres aut quatuor ista Resaluit, pallet cetera turba fame. Clio esuriens, idēst ipse poeta extreme fame laborās et mēdicus. Clio vñ ē ex musis, nouem suis se ostēdit

Diodorus quē bacchum sequebantur. Desertis vallibus, idēst relictis musis et carminibus suis quē dicunt pangere in solitudinibus et locis musis consecratis.

Aganippe, fons est in Boeotia. Ouidius in lib. Metamorphoseon. Hiantea Aganippe. Nam si pieria, Sensus est. Si ex studiis et carminibus tuis nullam mercedem consequeris, si adeo tibi fias p̄co, qualis fuit machęra vt accipias hoc loco machęra non pro gladio sed pro proprio nomine p̄conis, Sequentia enim de p̄cone dicunt. Estq; suasio plena amaritudinis et indignationis, non ignoro et Machęram nomen esse propriū ducis militum sub venditio bellum gerente aduersus partibos.

Quadrans, dicitur quarta pars assis. i. vñcie tres, de quoz prima Satyra pluscula diximus, illic sed gillo De uincem. Quadrans item genus fuit nummi modici p̄ciū vt hoc loco. Oratius. Dum tu quadrāte Lanatium rex ibis, Mart. In vitas centum quadrantibus et bene coenar. In arca pieria, in musis et carminibus tuis nam pierides musę dicuntur a pieria rupe macedonię, de qua sic Strabo in nono. Eos qui Heliconā et pieriam et Libethrum et pimilian eiusdem musis consecraverunt Thracēs extitisse, pieres autem vocabant, quibus extinctis loca hęc macedones nunc possident. Commissa quod auctio, potest sic exponi vendas potius cōmissa. i. tradita ad vendendum et quod auctio vendit, vt subaudias extrinsecus et, aut sic et vendas potius, quod auctio commissa. s. p̄coni vendit stantibus, scilicet Oenophorum et cetera, auctio enim rerum p̄coni committitur, Ille autem dicitur auctioem facere qui res aut suas aut alieas publice vendit. Plautus in Stichob. hunc auctioem facere decretum est mihi, foras necesse est quicquid habeo vendere, aut quod. i. quam rem. i. quē cōmissa vendit auctio. Dicitur autem auctio ipsa venditio, quē publicitus fit ab angendo q rerum p̄cia angantur ab emptoribus seu venditoribus.

Oenophor.

Oenophorum, vas vinarium. oīos vinum p̄co porto. Armaria, vtrum librorum repositoria. i. bibliothecas, Vlpianus de legatis Bibliotheca legata vtrū amarium solum vel amaria continebantur, an vero libri quoq; contineantur queritur, an promptuaria armaria. Tripodes, mensas hoc loco, quę tribus pedibus sustentantur, alias tripodes capiuntur pro vasis Aeneis ad aquas calefaciendas. De quibus Homerus lib. viii. Ilia dos sic scribit. Recensebo primum septem tripodas nonos nunquam igni admotos cum vigili lebetibus et ipsis novis, ac rutilo fulgore radiantibus, Tripodibus viri fortes apud grecos donari solebant. Vnde Horatius. Donarem tripodas premia fortū grecorum. vnde et Agamēnō Achilli dono misit, et septem tripodas ponere et arte pares. Vbi expones septem vasa Aenē aquaria ad calefaciendam aquam. Alcynoen, bacchi. i. tragoediam scriptam de Alcynoe a Baccho poeta Tragico quę vñ ex pleiadibus ex nepiuno peperit Irem patrem Orionis vt scribit Higinius a quo Irea oppidū agri Thebani, Alīi Alcynonem legūt, idēst tragoediam de alcynoe, quę quum Ceicis marii sui cadaver ad litus electum vidisset in mare se deiecit, qui ab Amphytrite in aues conuersi in mari per eos dies vt Plinius et Ouidius scribunt, placido fortificant, faciunt autem se p̄tem ante Brunnū diebus nidos, et totidem sequentibus pariunt, qui dies vocantur Alcynonides Ea auis alio nomine appellatur Alcedo, de qua sic Plautus in p̄mulo. Iam herclē tu peristi nisi illam mihi tam tranquillā facis q mare est olim, quum ibi Alcedo pullos eduxit suos. Thebas et Therea fausti, idēst fabulas de thebis et laio quem vt scribunt Diodorus et papinius filius Oedipus iterem it mox ducta vxore matre locasta gnarus et conscius flagitii perpetrati se ipsū oculis priuauit, nati ex eo theocles et polynices per summā discordiam mutuis se vulneribus confoderunt. De his fabula scripta erat a poetis, p̄cipue a fausto poeta sui temporis.

Terea, idēst tragoedia de Tereo marito progenes, cui ipsa progneithi n filium epulandū appositū in vinā dictam philomelę sororis stupratę, nota est fabula. Fausti, Satyrę autem offendit Bacchum et faustū viles suis se poetaz, vt pote quorum opera publica auctio ne venderentur tanquam vilia. Hoc satius, melius inquit est illiberali hoc quēstui vitam sustentare quam testimonii religionem contemnerē, quod Asiani faciunt. Nam Cicero in oratione pro Elacco populus Asię fidem non adhibendam clamat, De iisdem ita etiā scribit ad Q. fratrem Nullum erit genus i familiaritate cauendam magis, propterea q omnes vias pecunię no erunt, et omnia pecunię causa faciunt, vt ostendat laudabilis es vili ministerio vitam degere quam per inonestas et malas artes diuitiis sibi comparare. Ordo est, hoc satius est quam si dicas sub indice, idēst in indicio et ante iudicem vidi, quod non vidi. Equi

tes Asiani, idēst Asiani qui ciuitate donati ad equestre Traducuntur per malas artes peruenerunt in vrbe. Traducit, p̄bet ridendos, quū nudo pede ambulens, Mart. Desine si pudor est miseram traducere caluam. In eadē significatione est et illud Iuuenalis. In quo se traducebat, idēst p̄bebat se ridendum. Et illud, squalentes traducit anos. Propertius. nec si p̄teritū infamie traduceret urbem Papius in syluis nēpe ego sum q traducor et Martialis li. vi. Rideris, mulroq; magis traduceris a fr. Quam nudus meo si spaciare foro.

Nudo talo, nudis pedibus aut ob paupertatem, aut quia mos sit patris nudis pedibus incedere, sed postea Romā traducti, vt dixi sunt malis artibus locupletati. Cappadoces, Cappadocia finitima est Armenia orientem versus, Cappadocia

Stantibus oenophorū, tripodes, armaria, cistas, Alcynoen bacchi, thebas, ē terea fausti. Hoc satius quam si dicas sub indice vidi Quod non vidi, faciant equites asiani Quāquā ē capadoces faciāt, equitesq; bityni Altera quos nudo traducit gallia talo. Nemo tamen studiis indignum ferre laborem Cogetur post hac, nec sit quicunq; canoris Eloquentium vocale modis, laurūq; momordit. Hoc agite o iuuenes, circūspicit, et stimulat vos Materiamq; sibi ducis indulgentia querit. Si qua aliunde putas rerum spectanda tuarum

ad austrum vero terminatur cilicio qui dicitur taurus. Bithynii, Bithyniam ab oriente paphlagōes et Ma Bithyriandini et Epicteti pars terminant, A septentrione maria re ponticum, ab occidente pro pontis, ad austrum Myfia et phrygia. Altera gallia, idēst gallogrecia, altera autem appellat propter galliam quę in occidente est hispanię et germanię cōtermina, Gallogrecia autem e galatia dicta est paphlagonibus contermina, eam tenere Gallogalatę quorum gentes tres sunt due Tragina et Tolisto greca bogi a ducibus nominatę Tertia a gente, quę in celtica Gallia est tecto sagies. Transitus in asiam dux suis se videt Leonorius Strabo autor libro. xii. Hi autem sunt galatę ad quos scribit Diuus paulus. Laborem indignum studiis. Sensus est, si poetę inquit iā destinauerant ad ministeria, obsequiaq; seruilia descendere omni destituti cōsequendę mercedis spe ex laboribus et studiis suis, in cōsidant et bono sint animo, nam oēs studiis suis dignam mercedem consequuntur, qui mercedem studiis suis dignam non consequuntur laborem indignum sustinent.

Eloquentium vocale, carmen grande et sonorum. Modis, modulationibus. Laurūq; momordit, Imitatio est Oratiana et Persii, Sepe caput scaberet et viuos roderet vngues Persius, nec demorsos sapit vngues, Sepe. n. poetę in faciendo carmine talia solent facere, laurum autē ideo dicit corrodere et lauro coronant, et in cella plurimā hñt vt pote Apollini consecratam, in cuius tutela sunt ipsi poetę, ea et triumphantes coronabant, Ouidius pri no Metamorpho. Arbor eris certe dixit measq; hēbunt, Te coma, Te cytharę, te nostrę laure phirare, Tu ducibus letis aderis quū leta triumphū Vox canet, et longas vident capitolia pompas et. Hoc agite. s. vt aliquid scribatis, nā tanta principis liberalitas quid aliud sibi querit quam vt materiam aliquam ad scribendum cupiat. Querit, quasi dicat prolocat vos et inuitat vt materiam ad scribendum capiat. Alium de iminēsam sui temporis auaritia n traxit, totaq; hinc est poetę in signatio. Est enim sensus potes oīus tua carmina comburere si aliunde tibi q ab Trai mo aliqd sperandum putaueris. Traz rez, tuoz studiorum.

Membrana, pagine ipsę. Tabellę croceę, hoc est, quę tabellis cedris coarctatur. Nam tabellę ex cedro libris adhibebantur, quod cedris auctoribus Theophrasto Vitrinio et Plinio etiam dicitur. Itaque, et simulachra deorum ex ea factitauerunt. Oratius speramus carmina fingi Posse linenda cedro, et leni seruanda cyperisso, et Mart. lib. v. Nunquam grandia nec molesta possit. Quę cedro decorata purpuraq. Nigris paginacient umbilicis.

Marito veneris. i. vulcano qui pro igne accipitur. Thelesine, ad thelesinum ut diximus Tinea. satyram scribit. Tinea, vermis est qui vestes et cartas corrodit maxime. Plinius lib. xi. ca. xxxiii. ait in lanis et vestibus puluerem creat tinea. Eadem etiam docet li. xvi. cap. xvi. rodere et ligna, tenetresq. tantum esse. Terebines vero graminisimo ad portionem carminis rodere debent, sentiriq. tantum in mai, nec aliam putat teredinem proprie dici. Per tunde, sermo incompendium redactus. i. sine libris sic reconditos tinea potius pforari, et absumi quam ut mittas ad aliquem, unde nulla sit tibi spes. Hederis, hedera poetę coronabant Virg. Pastores hedera crescentem ornatę poetā. De hoc lege et Plinius. Imagine macra. Nā non solum poetis sed et fere oibus qui aliquod egregium facinus edidissent statue ab antiquis erigebant. Hocq. ab Atheniensibus manavit qui primi olum Harmodio et Aristogitoni tyrannicidis publice posuerunt statuas, eo anno quo Targuius expulsum fuit regno. Excerpta deinde et res auctore Plinio ab toto orbe terrarum humanissima ambitione, unde et poetis imagines non solum publicitas sed et privatim a studio ponebant. Unde Mart. ad Anitum statuam sibi ponentem edit carmen subscribendum. Hoc tibi sub nostra brene carmen imagine viuat. Quam non obscuris uirgis anti viris. Lactius poeta in eadem camenatum ut scribit Plinius lib. xxxiii. maxima forma statuam sibi posuit quam is breuiculus esset. Statuam item Carthaginenses Apuleio ut ipse testatur in tertio floridorum posuerunt. Macra, macillenta et pallente, nā poetę ex nimio et assiduo studio pallore conficiuntur, et macie.

Aiem Iunonis, periphrasis est paionis. Nam quę Argus, argus Iunonis pastor quem ceteri oculos habuisse Ovidius refert a Mercurio interfectus fuisse absceso capite, argi oculos in canda paionis uno collocavit, eamque aienem in suam tu clam esse voluit. Sed desinit etas, id est inuentus ipsa, quę laboribus et bellis et maritimis agrotationibus sufficere potuit. Senectus facunda. i. ipse senex facundus et pauper. Suam Terpsichoren, id est carmina sua, Nam Terpsichore una est musarum dicta quod choros oblectet et eę. i. enim 105 delectationem significat. Tunc se odit, poeta inquit quum

Statera
rū eri
gēda
crigo

Terpsi
chore.

Presidia, atq. ideo croceę membrana tabellę Impletur, lignorum aliquid posce, ocynus, et quę Componis dona veneris thelesine marito, Aut claudę, et positos tinea pertunde libellos, Frange miser calamos, vigilataq. prelia dele Qui facis in parua sublimia carmina cęlla, Ut dignus venias hederis, et imagine macra. Spes nulla vltior, didicit nam diues anarus Tantum admirari, tantum laudare disertos, Ut pueri Iunonis aem. sed desinit etas Et pelagi patiens, et casidis, atq. lagonis. Tedia tunc subeunt animos, tunc seque, suamq. Terpsichoren odit facunda et nuda senectus. Accipe nunc artes, nequid tibi conserat iste Quę colis, et musarum, et apollinis eade relicta, Ipse facit versus atq. vni cedit homero Propter mille annos, aut si dulcedine fame Succensus recites, maculonis comodat edes.

ad senectutem peruenit, omni etate in componendis carminibus iam attrita seipsum odit, et studia damnat sua. Accipe nunc artes, accipe inquit nunc astutias diuitis Romani quem ut diens quotidie relicta eade et musarum et Apollinis sequeris et colis, non sine spe mercedis consequende ex carmine tuo, relinquis enim comentiū musarum et poetarum qui

in eadem musarum amore Porphyrione conueniebant ut disputaret recitarentq. sua carmina, vñ Orati. et satyris. Hęc ego ludo quę neque in eade sonent certantia in dice Tarpa et huic soli carmine tuo studeas placere, sed nequid tibi cōferat, id est nequid tibi premii det, ipse facit versus, id est se quocq. poetā esse ostendit prestantissimum, hoc autem astute facit quasi non conueniat poetę poetā largiri. Nā multi carmina per carminibus et libellos per libellis mittebant, unde Papini in hendeca syllabo ad Crispum canillā do ipsum sic inquit. Est sane iocus iste, quod libellū misisti mihi gripe pro libello. Quę

colis. Nā poetę primarios colebat, seq. eorū comites pbebat. Oratius Brutū coluit adolescens, sub quo tribunus militū civili bello militauit. Oui. in pōto ad Maximū scribens ostendit eū cūlū fuisse a Celfo. Nam tua nō alio coluit penetralia ritū. Terrarum dños q. colis ipse deos.

Musarū et Apollinis eade relicta. Tēplū Apollinis per latini excitauit Augustus in cuius aditu porticus erat cū bibliotheca librorū tam latinorū quam grecorū auctor Transilii in Augusto. Musarū, tēplū musarū romę extruxit auctor Transilii in Augusto Martius Philippi vbi ut diximus ex sententia Porphyrii poetę opę sua recitabat. Atq. vni cedit Hom. hoc deū ex psona ipsius diuitis q. homero tū se putat cedere nec cuiquā alii. Propter mille annos, rō quare cedit homero p veteritate inqt. Nā multi, quod extreme est demētię in libris tū veteritatem et non meritū considerare cōstet rū, unde ab Oratio dñant sic. Si veteres ita mirat, laudatq. poetas. Ut nihil aūferat, nihil illis comparet, erant.

Maculonis comodat edes, si forte inqt motus dulcedine glorię aut iam aliquid cupias recitare, hoc tū bñficio te psequit diues, ut tibi domū suā comodet vbi recites, aliud autē nihil dat, nam nobiliores edes suas poetis opę sua recitaturibus comodabat ut in pma Satyra diximus illic, Et tōis Platani. Inter comodatu at et mītio datū nō nihil distare docet Agreius sic Comodatus amicop tpe equū, feruorū, vestē, hāc ipsā rem quā dedimus recepturi. Mītio damus pecuniā tritici vīnum et his similia q. mītio data recipe necesse non est. Verum hęc ab auctoribus cōfundunt, nam et pecuniam commo duri dicimus Cui ad Caniniū. Quod scribis ad me de dra chmis trecentis nihil ē qd i isto gñe cuiq. possit comodari.

Longe

Longe ferrata. i. valde ferrata, hinc romanorum potentiam pariter et superbiam ostendit poeta. qui ianuas haberent ferratas instar portarum vrbis, quibus venientes non minore cura excipiebantur q. solent excipi intra portas vrbis tempore belli. Prisci ut scribit Plinius lib. xxxiii. limina et valuas in tēplis ex fere factitare, vñ illud est apud Virg. in

primo Aeneidos. Aera cui gradibus surgebant limina, nexq. ere trabes foribus cardo stridebat aenis. Verum etiam priuata opulētia eo modo vspicata ē. Camillo, n. crimini obiecit Sp. Caruilis questor, q. grata hostia haberet i domo.

Ianua, inter portam et ianuam hoc interest, quod ianua proprie est priuatorum, porta vero publica ut vrbis, plegū que tamen confunduntur. Scit dare libertos, qui recitanti applaudant. Sedentes in extrema parte. Nam ex arte in teatro collocabantur qui applauderent, unde Nero auctore Trāglo plures ex Alexandria euocauit et adolescentulos equestris ordinis, et quing. amplius milia e plebe robustissimę inuentus vndiq. elegit, qui diuisi plausum genera condicerent. Ordinis, subelliorum in auditorio. Nemo dabit regum. Ordo est et sensus, nemo regum, id est diuitum dabit tibi, quantum constant subellia quę cōdixisti ut sedeant in auditorio, cuius consuetudinis meminuit Cornelius Tacitus in libro de claris oratoribus loquens de poetis sic. Nam et domum mutatur et auditorium extruit et subellia conducit et libellos dispergit.

Et quę conducto. Ordo est a superiore. s. nemo dabit quanti consentit. Tigillo conducto, id est lignis conductis a te poeta scilicet de tigno dictum est in ter tia satyra. Anabathra, id est gradus vel scale avas. Rauso ascendo, nam gradus struebantur ad pulpita ascendenda. Orchestra, sic etiam subaudi nemo dabit quanti consistet orchestra, quę posita est cathedris reportandis. Orchestra locus erat in ima parte theatri vbi honoratiores sedebat, unde alibi ante. Similemq. videbis orchestram et populum. Tradit Vitrinius libro quinto. Scenicos artifices per orchestram suas prestare actiones. oqX eoXa enim significat salto, unde et oqX uqX saltator oqX uqX saltatrix, et oqX uqX, id est orchestra declinatur. Tranquillus in Cesare. Decius Laberius eques Romanus mimum suum egit. Donatusq. est quingentis iesteriis et annulo aureo, scilicet in quatuordecim et scena per orchestram transiit. Posita est, ex tracta est. Cathedris reportandis, nam sedilia illic non erant perpetua sicut in teatro, sed temporaria quę a poeta recitatis carminibus soluebantur, ad dominosq. reportabant. Nos tñ hoc agimus, est nullū ex nostris laboribus emolumentū consequimur, tñ si agimus ut carmina scribamus et recitemus. Tenuiq. in puluere sulcos ducimus. Metaphora sumpta ab iis, q. sterile agū

colunt iuxta illud Ovidii. Quid harenę semina madas, Non profecturis littora bobus aras. Ducimus sulcos, versus componimus.

In tenui puluere, inter cines anaros et steriles, qui nihil dant. Versamus litus, multum scribendo defatigamur. Nam qui litus arat, sterilem sumit operam, saluigine enim littora sterilesunt, unde prouerbium ortum est, eū arare litus qui inaniter laborat. Aratro tenui, id est stilo nostro tenui et sterili, ex quo nullus est fructus laboris nostri. Nam si discas, si velis discere ne scribas non potes, dulce dine enim glorię teneris, quę te veluti pedicis apprehendit. Laqueo, pedica, tractum a feris, quę laqueo capiuntur.

Cacoethes, metaphorscos inueteratę scribendi libidinem cacoethes quoddam appellat insanabile. Est. n. vitium corpori obnoxium curatione difficile, parum ab

simile a carcinomate, de quo Cornelius Celsus lib. qñto capite de carcinomate sic. Namque pessimum id genus est, fereq. id primum fit quod cacoethes a grecis dicitur, deinde ex eo id carcinoma, quod sine vlcere est. Ergo cacoethes insanabile scribendi, id est inueterata. i. la scribendi libido, quę non minus animum scribentium obsidet et angit q. cacoethes corpus. Tenet, vexat, premit. Insanabile, quod ex suo animo nequeunt auellere vlla ratione, licet poeta insanabile dixerit. Celsus tamen curationem his verbis accipere docet.

Discedere autem cacoethes, quod curationem recipit a Carcinomate quod non recipit nemo scire potest, de cacoethe sepe Plinius meminit libro trigesimo secundo generis est neutri ut Hippomanes, nomina enim gręca in es correptam desinentia generis sunt neutri, et ut versus ratio flet, tetrasyllabum scribendum est subsequente et.

Senescit, inueteratur. Aegro, agitato cupidine glorię. Sed vatem egregium. Sensus hic est, multi carmina quidem componunt, poetęq. nominantur, et hac scribendi consuetudine tenentur. Sed excellens et egregius poeta esse is non poterit, quem rei familiaris angustia premit, cuius mens non careat anxietate, sicq. docet mentem poetę omnibus curis vacuam esse oportere. Sappho prouenit vacua carmina mentis opus. Ordo est. Sed animus carens anxietate facit vatem egregium. Cui non sit publica vena, id est ingenium vulgare, et rude et commune cum aliis. Soleat deducere, scribere, tractum a mulieribus nentibus, quę pensa deducere dicuntur. Nam deducere est lanam in fila trahere. Plinius loquens de Araneo. Subito, pariter ac fila deducit, Ouidius et ipse sic metaphoricus. Ad mea perpetuum deducite tempora carmen. Nihil expositum, nihil commune, nam quę exponuntur communia sunt, sed quod sublime sit, et quod alii ob sublimitatem attingere non poterant.

IVVENA.

K

anaba
thra
orche
stra

Celso

Tēplū

musarū

Cōmō

datū

Mītio

datū

Feri ut, faciat, metaphora sumpta ab his q̄ monetam ferunt. Triviale, tenue & vulgare, quale solent rustici in trivis cantare. Virg. Non tu in trivis indocte solebas Stridenti miserum stipula disperdere carnē. Moneta cōmuni, cōmuni nota & stilo vulgatiore. Sic et locutus est Apuleius in prima Apologia. Ea tñ nomina labore meo & studio ita de grecis provenire, ut tamen latina mone ta percussa sint. i. nota & latino sermone. Animus carens anxietate, q̄ paupertate non vexet, ut sit sensus. Animus q̄ omnibus curis vacuus est, talem pręstat poetā, qualem nequeo mōstrare & sentio tantum, quia si dicat omnibus numeris perfectum & cōsummatum. Hunc. i. talem.

Impatiens omnis acerbi, qui nullam acerbicam patiatur. Cupidus sylvarum, nam poetę solitudinem amant & secus, ut ab omni strepitu & rerum actione semoti cōmōdus scribant. Horatius. Bona pars non vngues ponere curat. Non barbam, secreta petit loca, balnea vitat. Alii. Scriptorem choros omnis amat nemus, & fugit urbem. Aptusq̄ bibendis fontibus. i. qui a natura feratur ad carmen, nam poetę ut sentit Democritus natura magis q̄ arte constat, unde Horatius in arte poetica. Ingenium misera quia fortunatus arte Credit. Hic opinioni assipulatur, & Plato in Phedro sic. Qui aut abq̄ furore misarum poeticas ad fores accedit cōfides arte quadam poetam bonum se evasurum inanis ipse q̄ dem. atq̄ eius poesis prę illa quę ex furore procedit, quia quidem hęc quę ex prudentia sit evanescent. Aonia dūm, musa. nam Aonia dicta ē Beotia ab Aoniis gentibus barbaris, quę loca illa prius inhabitare vbi plurima antra, loca & fontes musis sunt consecrati, autē Strabo. Bene aut ait a fontibus musa. Poetę. n. ut scribit Plato in Ione de furore poetico animi se nobis a fontibus, quibus mel scaturit haurientes & a musarum viridariis, collibusq̄, decerpentes carmina ad nos transire, quęadmodum mel ex floribus apes, & instar apū volare se asserunt. Est enim poeta res levis, volatilis & sacra, neq̄ poetica prius canere potest, q̄ deo plenus & extra se positus & a mente alienatus sit. Neq̄. n. cantare sub antro, neq̄ enim inquit poeta potest vrgente paupertate, licet doctus sit cantare carmina, hocq̄ modo ostendit oportere poetam, reliquosq̄ scriptores oīum curarū esse expertes. Sub antro pierio, pieria aut rupes est in macedonia (ut diximus) musis consecrata. vñ ipse musę dicuntur pierides. Tyrsum continere, furorem bacchicum concipere, nam eos solos ēē veros poetas sentit idem Democritus qui insanunt, quā opinionem tenet & Plato in dialogo Ioni & Socratis de furore poetico, in titela. n. bacchi sunt poetę. Horatius. Vt male sanos adscripsi liber satyris fœnisq̄, poetas, nec sine afflatu quo tam diuino consistere possunt. Hora. Et excludit sanos heliconē poetas Democritus, unde & Papius in Lucani genethliaco. Docto pectora concitatus oestro, & infra. Et docti furor ardens Luceti. Ad quod & Virg.

allusit, Insanire liber, quoniam. Tyrsum autem hasta erat paupinis hederq̄, involuta, quam in sacris bacche in sublime iactabant, summis vociferationibus & capitis agitatione, hocq̄ ad imitationem Bacchi, qui tyrsum gestabat, unde illud notissimum. Et tibi tyrsum erat gemmis ornatus & auro. Sana paupertas. i. pauper poeta, quis sane mentis sit. i. sapiens, nec contrarium ē

quod ait Democritus oportere poetam esse insanum. Nā illic intelligit oportere agi quodā mentis calore ad carmen faciendum. hic autē intelligit poetam pauperē esse & sapientem. Nam sanum dicimus consilium quod sapientiā prę se fert, ergo sanus poeta qui sapiens est & eruditus. Talis est fere sententia apud Dionem Chrysostomū pręsensentem his verbis de Homero scri-

bentem. Eos aut qui nunc in paupertate positi sunt, nihil sani dicere aiunt. Sane est, quasi responsio tacite obiectioni. Ais o Iuvenalis poetam pauperē carmina nō posse facere sublimia. Atqui Horatius quodam bacchico furore fert, & carmen optimū facit. Sed satur inquit ē & factus dives indulgentia mœcenatis, a quo multis muneribus est donatus. Dicit ohe, vox est societatis designantis, ut testat Donatus, est peculiaris Horati, ut illi importunus amat laudari donec ohe iam Ad coelum manibus sublati dixerit vrgē. Idē trecentos inferis ohe iā satis est. Mart. Ohe iā satis ohe libelle iā puenimus vsq̄ ad umbilicum, vbi apparet semp societatis designare Plantus in Stichico ohe iā satis est. Idē in Aulularia. Abscede hinc et nunc, etia nūc etiam ohe, q. d. satis ē, vox aut qua bachantes utuntur grece, sic effert evoi latine cuos estq̄, vna dictio sine aspiratione, & cū duobus diaphongis. Hora. Enoe recēti mēs trepidat metu. Plenoq̄ bacchi pectore turbidum letatur enoe parce liber parce gravi metuerde thyrsa. Quis locus ingenio. s. est? ut se pferat & exerceat ut sit sensus. Pōt inquit poeta ingenium suum facile probare, quū nulli alii negotio intentus est, q̄ musis ipsis. Ordo aut est. Quis locus est ingenio, nisi quū nostra pectora vexant se solo carmine & cetera. Vexant, exercent se. Solo carmine, nullo alio negotio. Et dominis cyrbę nysęq̄, ferunt, ducti tur calore quodam Apollineo & furore bacchico. In titela enim sunt poetę Apollinis & Bacchi. Cyrrha autē oppidū est phocidis regionis ad mare locutum non longe a delphis vbi Apollo dabat responsa ob eam rē a loci vicinitate dicitur Apollo cyrbęus. Nysęq̄, in Arabia nysa antium est inter phoeniciam nilumq̄, vbi auctore Diodoro a nymphis Bacchus est educatus, cū ab Ione illuc per Mercurium missus fuisset, unde ab Ione Nysaq̄ Dionysium dixerunt, Nysam etiam videmus esse Helyconis scribit Strabo libro nono. Est & nysa verbum indiq̄ clarissima & montium Meros Ioni facer, & famam hinc pręcipuam habent liberum in illa gentium in huius speciei nutritum auctor Mela. Diu as curas, nam vno eodemq̄ tempore meas hominis intentas esse non potest variis studiis.

Magne

Magne mentis opus. Sensus est, oportet et inquit illū qui carmine scripturus est bella, quę intercedētibz curribz & equis, deorumq̄ personis tractari solent carere oī animi sollicitudine. Res. n. poscit mentē magnā & tranquillam. Respicit, ad opus Virgilianū quod ipse poeta haud quāq̄ feliciter scribere potuisset, si his incōmodis laborasset, nec a Mœcenate esset multis muneribus donatus. Ordo est. Aspicere currus & equos faciesq̄ deorum, & qualis erynnis confusur dat rutulum ē opus magne mentis, nec attonitę de lodice paranda.

Magne mētis opus, quod magnā mentē ex poscat. De lodice, dictum est in pręcedēti, satyra de Lodice illic, mō sub lodice relictis vteris in turba.

Nec attonitę, anxie & sollicitę de rebus domesticis. Currus & equos, quales describuntur a Virgilio in bello, quod inter se gesserunt Aeneas & Turnus. Vitilicini. xii. Aeneidos. Poscit equos atq̄, arma simul, saltuq̄, superbus Emicat i curru, & manibus molitur habenas. Faciesq̄, deoz̄, nam in toto opere varia numina describunt. Aspicere, ingenio suo representare. Qualis erynnis, q̄ horrenda & terribilis. Nam Aleto quę vna est furiarum infernalium excitata per Iunonem ab inferis ad ferendā discordiam inter troianos & latinos Turnū hortatur i somnis vltima capiat aduersus Aeneam, ne sibi pripiat coniugium Lavinie filij Latini regis. Cuius furiarum quū Turnus contemneret indignata Aleto horrore ei immisit, tantumq̄ perterrificat, ut solutus somno arma cepit, hortatusq̄, sit iuventutem latinam aduersus troianos, vñ est illud Virg. Ergo iter ad regē polluta pace latinū inducit primis iuvenū, & inbet arma parari. Titati Italiam detrudere finibus hostem Erynnis autē furiam significat. Tres aut dicuntur furie infernales, q̄ tricerbero de inferis ferunt. Aleto, Thysiphone, & megera.

Cōfundat rutulum, perturbet & terrore repleat rutum, quum in eū facem coniecerit. Vnde Virg. Sic affata facem iuveni, coniecit, & atro lumine fumantis fixit sub pectore iqtas. Caderent hydri, non potuisset inquit Virgilius canere bellum quod inter Aeneā & Turnum gestū est, vbi Aleto furia infernalis, ut diximus ab Iunone excita ab inferis pastores latinos ad arma suscitavit contra Troianos, si cōmoda domestica de fuisent ei. Puer, senus qui ministrabat, Caderet hydri, i. non describeret ut hydri in capite Aleto erigantur alludens ad id, Et geminos erexit crinibus angues, sed oēs caderent, quia de iis nihil scriberet. Nil gemeret, non potuisset scribere quomodo Aleto sua buccina agricolā latinos ad arma excitauerit contra troianos. Surda, quia nihil cecinisset, nec sonū vllū edidisset, sed surda extitisset. Nam surdum nō solum dicimus qui non audit sed et qui nō audit, unde Iuvena. alibi. Et cedit verberē surdo. Buccina, alludit ad carmen Virgilii. Tum vero ad vocem celeres quā buccina signum Dira dedit, raptis concurrunt vndiq̄, telis Indomiti Agricole. Buccina, i. tuba a bucca quā in flatu, unde & Buccinator ipse tubicen. Poscimus ut sit, exigimus inquit ut poetę nostri temporis non sint in

feriores carminis dignitate pręcis poetis, sed non consideramus id huius q̄ fieri posse, quum egestate laborēt, & anxii sint de cōmodis domesticis & rebus necessariis.

Rubrenus lappa, per rubrenū intelligit vnumquęq̄ poetam pauperem, nam & is fuit temporibus Tūne. pauperimus poeta tragicus.

Cothurno antiquo, stilo et carminis granitate antiquorum tragicorū, nam cothurnus calciamētū fuit tragicorū, ut antea diximus. Alueolos, dictum miseratione quā dā satyrica, legendū est aut alueolos non albos ut alibi. Illud. n. vestris datur Alueolis q̄ canna Micipsarum, ut ostendat vilem etiā si pellectile pignerari a rubreno. i. et vasa escaria,

ea aut fieri ex ligno docet Columella in nono. Sed totū oroz̄ numerum in alueolū lignēū cōferant, ut intelligas ipsas scutellas ligneas, de quo vocabulo pluscula illic diximus in quinta. quod vestris datur alueolis. Legnam, vestimenti genus habitus duplicis, quod appellatam existimant tūscq̄, quod grece clamyda, auctor ē Festus. Nonius vero ait vestimentum esse militare, quod super omnia vestimenta sumitur Virg. Tyrioq̄, ardebat murice legna. Dionysius libro sexto loquens de Castore & polluce sic scribit. Adolēscētes dicuntur duo bellicos induiti legnas in foro romano apparuisse, Varro a legna dicta putat. Alii vero αλωτις & αλωτις detractio ne primę litterę, nam & αλωτις grece vestimentum est. pignerat

Pignerat Atrius, qui hunc locū hactenus exposui rare re omnes vno ore affirmarunt Atrium nomen esse foe ateris neratoris, qui res poetę pigneraret, quasi pignerare sit pigri accipere & non dare, ita ut nec sensus nec latinitas vlla constet. Est enim pignerare pigri opponere. Terentius. Num potuit filiam meam oppignerare? Tranquillus in Vitelio, ut ex aure matris detractum vniorem pignerauerit ad itineris impensas. Mart. lib. ii. Oppignerat ad modo mensam Vix octo nūmis annulū unde coenaret. Itaq̄, ego sic hunc locum interpretor, ut Atrius sit tragoedia de Atrio, ut Terentius tragoedia de terreo, ut Orestes tragoedia de orestes, alibi scriptus & in tergo nec dum finitus Orestes, & Thelephus tragoedia de thelepho. Quā Atrii Tragoediā Rubrenus Lappa poeta tragicus scripsit, sicut antea Accius auctore Gelio lib. xiii. vbi ait Acciū diuerti se ad Pacuū ei, desideranti Atrium tragoediā suam legisse. Priscianus quoq̄, sic ait libro nono. Accius in Atrio epularum fictor, scelestum fratris delitor, ut sit sensus. Rubrenum dum Atrium tragoediam scribit eo peruenit paupertatis, ut coactus sit pignerare & vestimenta & vasa escaria, ut sit ipse ateris, i. dest ipsa tragoedia fuit in causa ut pigneraret reculas suas, ut si diceremus Thebas fuit i causa ut statius pigneraret res suas dum eam scribit, hic ē verus poetę sensus. Legnam pignerat Atrius, ita dictum sicut & illud purpura vendit caudicem, vendunt amethysina, id est purpura est in causa ut caudicis condicatur precio, eoq̄, modo a veste purpurea dicitur vendi, Sicut etiam illud Valerianum in primo. Sulpitio Apex prolapsus a capite sacerdotium abstulit, id est apex prolapsus fuit in causa ut Sulpitio sacerdotium amitteretur.

IVVE. K ii

Non habet infelix numitor, insultat diuiti avaro p
ironia, quæ infelicem appellat, quod verâ munificentiâ ne
sciat, cū nihil habeat qd donet poetæ viro honesto, mul
ta aut Quintillæ meretrici. Numitor, p quocūq, no
bili & diuite romano ponit, de quo forte & infra. Et capi
to & numitor ruerint dānante senatu. Leonē pascen

dū. Nā leones alebātur
in delitiis, sequit, n. iam
domitum. i. mansuetu
tū. vnde tibi Domi
tiani leo mansuetus ma
gistrū a quo fuerat edu
catus laceravit in thea
tro. Martialis. Lērat in
grato leo pfidus ore ma
gistrū. Lāpidius in He
liogabalo de leonibus
mansuetis sic memi
nit. Habuit leones & leo
pardos exarmatos in de
litiis, quos edoctos per
mānetarios subito ad se
cundā & tertiā mensam
inbebāt accūbere, quos
psitacis & phasianis pa
uit. Constat, per iro
niam sunt legēda hęc.

Lucanus
di
nes

Sarra
nus
Sale
ius
basius

Capiunt plus intelli
na, poeta inquit multo plus q leo. Cōtentus fama, ta
citæ obiectiōi ridet, posset, n. dici poetis sola contētos
esse debere gloria & fama, nec aliud sibi qdēdū, ait ergo.
ita, si diuites sint qualis si it Lucanus, n. sola fama cō
tētus pōt iacere in diuitiis suis, sed Sarano & Saleio bas
is pauperibus poetis sit gloria quā magna, qd tñ illis p
derit, si nihil aliud habeat q gloriā. Lucanum, n. amplis
simas habuisse diuitias. Docet Cornelius q scribit An
neū melam Lucani patrē per pcuraciones administran
dis principis negociis adeo locupletatum, vt Nero eius
opibus inhians passus sit eū falso crimine coniuratiōis
Pisonianæ accusatū cōdēnari. Hortis marmoreis, lu
xū romanorū ostendit, qui hortos suos et marmore or
narent, nā eo delitiaz perueherent, vt non solū edificia
marmore exornarent, sed pedibus et gemas in parietē
tis calcarent, vnde & Seneca carpens luxū suū tēporis ita
scribit ad Luciliū. Quid cū ad balnea libertinorū pue
nero, quantū statuarū, quantū colūnarū est nihil susti
nentiū, sed in ornamentiū positā impensē causa. Iac
ceat, maneat & sit contētus sola fama in hortis marmore
is. i. amplissimis opibus. At Sarano, Saranus & Sa
leius Basius poetæ fiere pauperes tibi Domitiani. De
Saleio basio his verbis tacitus meminit. Quis Saleiū no
strum egregiū poetā, vel si hoc honorificentius est pre
clarissimum varē deducit, aut salutat, aut profectur, de
quo plura in principio vltimę satyrę Persii diximus.

Gloria quantalibet, sit. Currat ad vocē iocun
dā, totum hoc a superiore dependet. Est, n. sensus, Non
ignoro inquit ex suo carmine magnā et Statio gloriā
exurgere, qui precipuo oīum studio & plausu audit, cū
recitat suam Thebaida, tñ ea gloria parum illi pdeset,
nisi Thebaida Paridi pantomimo venderet, fame, n. cō
ficere, nam sequitur. Non tñ inuideas vati quē pul
pita pascunt. Sic, per exemplum statii ostendit gloriā
omnino non satis esse pauperi poetę, sine premiis, totus
aut sensus eo fertur vt ostendat carmina quidem Statii

vniversis placere, sed nullum extare nisi paridem pan
tomimum, qui poetā remuneret, ita animum omnium
inuasit auaritia, vt in contemptum nobilium dicat, so
lum paridem pantomimum personam infamem & sceni
cam inueniri, qui poetis faciat. Curritur, quod om
nino gloriosum est, vt ipsum Statium audiant.

Iocundam, poetę re
citantis. Amicę the
baidos, q omnibus gra
ta est. Statius. Nea
politanus fuit, quod ip
se in syluis suis testat.
At te nascentē gremio
mea prima recepit, Par
thenope dulcisq, solo tu
gloria nostro. Alius etiā
fuit Tholosanus qui in
gallia celeberrime rhe
toricam docuit auctor
Ensebius, Promisitq,
diem, recitandi, scilicet.

Sed quum fregit,
sed profecto inquit fa
me conficit, & si magna
cū laude & gloria carmē
suū recitauit, nisi ven
dat Thebaida paridi pā
tomimo. Fregit, ita di

ctum quæadmodū & illud. Et assidue rupte lectore co
lumne. Subsellia, sedilia & scamna auditoriū a poeta
extructa, nam vt paulo ante diximus illic. Nemo dabit
regū quantū subsellia consent. Et in prima satyra. Fro
tinus platani, auditoria a poetis apparabant extructis se
dilibus. Versu, recitatione verbum. Agauē, vtrū
tragœdiam de Agauē filia cadmi theba & conditoris &
matre pentheos quæ bacchabūda cū in celebratiōe sacro
rum liberi patris interemit, rata eum esse aprū. vñ Oni
dinus. Ille mihi friendus aper, quum ab eo talia sacri
cia contemneretur. De ea igit potuit scribi fabula quæ
Agauē inscriberet, per tragœdias igitur ostendit poetas
pfecturas & tribunatus pmeruisse, pfectos pelopea facit,
philomela tribunos, an quod magis placet ipsum opus
Thebanū, in quo de pentheo & Agauē meminit vt re
feratur ad illud currit ad vocē iocundam & carmē ami
cę Thebaidos. Intactam expone, quā adhuc nō recita
uerat, nō aut ab aliis nō scriptā, nā pōticus poeta clarus
carmine heroico scripsit Thebanū bellū, de quo ita Pro
pertius. Quū tibi cadmeę dicūt pōtice Thebē Armaq,
fraternę tristia militię, eiusdē pontici meminit & Oni
dinus in tristibus. Pōticus heros, battus quoq, clarus iambis,
scripserūt ergo & pōticus & Statius bellū Thebanū, qd
inter Etheoclē & polynicē fratres gestū fuit tāto odio vt
mutuis vulneribus sese confoderint. vñ Statius in. xi.
Thebaidos. Tre truces animę sinefraq, tartara letho pol
luite, & cūctas herebi cōsumite poenas, Paridi, hicc est
ille Paris pātomimus, de quo apud Martia. extat epita
phiu. Quisq, flammia teris viator, Noli nobile pterire
marmor, Vrbe delitq, salesq, nili, Ars & gratia lusus et
voluptas, Romano decus & dolor theatri. Atq, oēs vene
res, cupidinesq, Hoc sunt condita, quo paris sepulchro.
Eiusdē sic meminit Tranq. in Domitiano, deinde Do
mitianus vxorē suā Domitiā, ex qua in secūdo cōsulatu
filiū tulit, alteroq, anno cōsultauerat vt angustū
eādē Paridis histriōis amore deperditū repudiaret.

De eo

De eo & poeta in precedenti satyra, paridem, ludosq, re
liquit. Fuit aut non modo Domitiano, sed totū civitati
gratissimus, a quo ostendit poeta Statii salario fuisse fi
stentatū, quū in eius gratiam videretur scribere, nec
a diuitibus quicquam haberet quod speraret, hocq, to
tum in inuidiam tam principis q civium diuitum, cū
principi cariores essent
histriōes q poetę diui
tesq, tanta tenerent aua
ritia, vt non inueniret,
qui pmiis officeret scri
ptores. Illud tñ obserua
dum aliū fuisse pari
dem pantomimū occi
sum a Nerōe quasi gra
uem aduersariū. Ille
& militię, quasi aliq di
xerit, nūqd paris pōt
tantum poetis prestare.
Immo etiam inquit po
test honores largiri mili
tares, sicq, imperatorem
figillat, qui pro meritis
poetas non ornaret, sed plures histriōem q poetam fa
ceret. Semeistri auro, hoc dicit multos etiam vates
ad equestrem dignitatem prouehi per Paridem. Seme
stre aut aurum intelligimus ipsum annulum quod eq
tes auro vterentur, vt sit periphrasis annuli, hoc est for
mę rotundę. Nam semestris non solum sex mensiū dici
tur, sed mediū etiam mensis, vnde lunam semeistem di
cimus, quum ad mediū puenit mensē & rotunda est.
Sic sensus est manifestus poetę. A pileis in vltimo de
asino aureo sic. Stellarumq, media semestris luna flam
micos spirabat ignes. Luna ergo semestris hoc est rotun
da, quā similitudine poeta appellauit auro semestre, hoc
est rotundū, ac per h annulū ipsum, quasi qui ferat simi
litudinē lunę semestris, in quā opinione est & Probis.
Alii per auro semestre exponunt tribunitiū dignitatē
q tribuni annulū gestarent, vt ostendit Plin. lib. xxxiii.
& Plinius e us nepos in epistolis pro Calpurnio sic. Nunc
rogo semestri tribunatu splendidiorem tibi & auiuncu
lo suo facias. Quod non dant proceres. Histrio ingt
dabit poetis quo i diuites p auaritiā nō dant, sicq, aua
ritiā sui tps figillat, docetq, diuites vt Camerinos & ba
reas non esse colendos, qñ ab eis nihil sit sperandū, nam
multi poetę vt dictum est ante, nobiles sequebantur vt
ab eis premium aliquod acciperet ex carminibus suis. Ac
cipe nunc artes nequid tibi confirat iste, Quum colis &
musa, & apollinis ede relicta. Tu camennos, per ca
merinos & Bareas intelligit nobiles & potentes. Tu ingt
sequeris & colis nobiles, sed falleris nihil, n. tibi dant. So
lus Paris histrio ob opera tua ei dicata te pfectū & tri
bunū facit. S. eq, ostendit poetas per fabulas suas ali
qñ ad dignitates prouehi, sed tñ illis non eē inuidendū
quorū vita ex arte musica nō pendeat. Pelopea, i. tra
goedia de pelopea filia Thestę, cum quaipe pater con
cubuerat, ex qua natus est Aegisthus, qui agamēnona &
Atreū interemit. Philomela, tragœdia de philome
la & progne sororibus, quę itim Tereo patri epulandum
apposuerunt nota est fabula. Haud tñ inuideas, licet
inquit ex carmine suo poetę premia accipiant ex publi
co, tñ inuidendum non est illis, quum aliud nihil cō
sequantur, nec peculiare habeant patrimoniu. Quē
pulpita pascunt, quem pascunt opera recitata in scenis

Seme
stis

Pontici
chus
poeta

Paridi
pantomimo

ex publico enim premia accipiebant, quum placebant
populo, quibus alebantur. Vnde Terentius ex Eunu
cho sua quum esset rursus vendita, & ageretur iterum
pro noua precium accepit octo milium sestertium, vt
innuat poeta miserum esse vitam scriptorum pendere
ex incerto euentu scenę. Quod autem opera sua ven
derent poetę, illud nos

Ille & militię multis largitur honorem,
Semestri vatū digitos circūligat auro.

Qd nō dāt proceres, dabit hystrio, tu camerios,
Et bareas, tu nobilium magna atria curas.
Prestos pelopea facit, philomela tribunos.
Haud tñ inuideas vati, quem pulpita pascunt.
Quis tibi moecenas, q nūc erit aut puleius.
Aut fabius, quis cotta itez, q lentulus alter?
Tunc par ingenio precium, tūc vtile multis
Pallere, & vinum toto nescire decembri.

Terentianum in Ecyra
docet. Et is qui scripsit
hanc ob eam rem volu
it iterum referre, vt pos
sit iterum vendere. Ca
merini autem origine
habuerunt a Cameri
no Sulpitio, qui mis
sus fuit vna cum Spu
rio posthumio albo, au
lo Manilio Athenas vt
inde inelytas leges So
lonis acciperent, & alia
rum ciuitatum instituta,
iura moresq, nosce
rent. De Barea Sarano

dictum est in tertia Satyra, illic Stoicus occidit Barea.

Quis tibi Moecenas, poetarum studiosissimum, su
isse Moecenatem, notius quidem est q vt hoc loco oport
eat indicari. Horatius. O & presidium dulce decus me
um. Martialis. Ocia de nobis, sed qualia fecerat olim
Moecenas, Flacco Vergilioq, suo, ergo inquit Tuenar
lis, quem inuenies, quum aliquid scripseris Moecena
tem, id est tam munificum in poetas quam fuit Moecenas.

Procleius, eques fuit Romanus, vt scribit Procle
ius
Porphyrio, Augusti apprimē familiaris, in fratres suos
Scipionem & Murenā adeo liberalis, vt bona sua cū
iis equis partibus diuiserit, quum bello civili spoliati fu
issent. Horatius. Vinct extenio procleius pmo. Notus in
fratres animi paterni. De procleio meminit & Plutar
chus in Antonio. Fabius, forte intelligit de Fabio
illo, ad quem Onidius exulans scribit quatuor episto
las in libro de Ponto, tāquam ad eum, qui scriptorum
esset amicus, & liberalis. Vnde est illud ipsius Onidii.
Dignus es argento filio quoq, dignior auro.
Sed te quum donas ipsa iurare solent.

Hocq, magis placet q vt intelligas de Fabio maximo q
vendito suo ab Hannibale captiuos Romanos redemit.

Cotta, cottam bonum virum fuisse ostendit supe
rius, quę pso bonus, quę cotta solebat largiri. Ad Cot
tam scribit Onidius in ponto ter, quem amicum si
bi esse ostendit sic. Quumq, libent alii, iactatq, vela
relinquunt, Tu lacere remanes anchora sola rati. Grata
tua est igitur pietas, ignoscimus illis, Qui cum fortu
na terga dedere fuge. Tunc par, tempore Moecenas
tis & Proclei, & ceterorum qui iisdem fiere tempori
bus munifici & liberales merces dabatur equa ingeniis
scribentium. Nescire vinum toto decembri, hoc
dicit propter Saturnalia, quę mense Decembri celebra
bantur. Papinius. Et multo grauidius mero decem
ber Sensus igitur est, multis fuisse vtile vino abstinentie,
quo tempore maxime alii vino indagebant id est toto
decembri, ac per hoc totis Saturnalibus, quę per quinq,
vt communior est opinio dies celebrabantur. Martialis

Omnia misisti mihi Saturnalibus vmbre
Munera contulerant, quę tibi quinq, dies.

De saturnalibus lege Macro, primo Satur. & Gelium.

IVVE.

K iii

Vester porro labor. Sensus est. Vos autem qui historias scribitis, plus etiam temporis consumitis quam poete, plus etiam laboris sustinetis etiam cum impensa olei et iactu ra papyri, sed quae tum inde est merces, quasi dicat nulla. Ordo autem est. O scriptores historiarum. Focundior, vberior et maior. Plus olei, maiorem lucubrationem, alludit ad peruerbum illud, quod apud veteres erat frequens in eos, qui longo periculo aliquid frustra lucubrascent, cuius Cicero libro septimo epistolarum sic meminit, Pompeius se proficitur et oleum et operam perdidit. Nullo modo, si ne. Virg. in quarto eneidos. Sed quis erit mor-

Pagina dicitur. Pagina, i. libris dicitur a pangendo, quod in ea versus pangantur unde et plantae dicuntur pangi. Suetonius in Galba. Pangi malum placuisse. Plinius lib. xvii. cap. xxvii. Nascenti et depacto succulo natura incuriosus semine dedit.

Millesima, numerosa. Oblita modi, quasi sine non inueniens, quale est opus Titi Livii quod centum et quadraginta voluminibus absolvitur.

Operum lex, ut nihil de historia omittatur, neque enim oportet historicam quemadmodum faciunt poete vno aut altero verborum tetigisse, sed plene omnia narrasse. Papyro hoc est charta. Nam ex papyro quae herbanascitur in palustribus Egypti, aut quiescentibus nili aquis preparantur chartae diuise ac in pretenses, sed glauissimas phylaras, ex ea etiam navigia texunt, et e libro vela, tegesque, necnon et vestem et stragula ac fimes.

Quae tamen inde segetes, quae utilitas ubi est? metaphora est ab agris. Inde ex laboribus scribendarum historiae. Terrae aperte, historiae diligenter explicatae. Quis dabit historicos? ut sit sensus, historicus non tantum emolumentum ex laboribus suis consequitur quantum scribe et actuario legenti acta publica datur. Legenti acta, id est scribere sine actuario quod verba sine legis sine actorum senatus praconi subiceret, ut ab eo clare enuntiarentur. Ergo actuarii videntur dici qui acta actioesque describerent, eaque descripta recitarent. De quibus sic Traquillus in Celsae. Oratione non immerito Augustus existimabat magis ab actuariis exceptam male subsequi tibus verba dicentis quam ab ipso editam. Ergo qui acta sine primata, sine publica describerent, actuarii sunt dicti.

Acta, dicuntur quaecumque publicis monumentis mandantur, unde in secunda satyra. Cupient et in acta referri, ubi de vocabulo multa diximus, pluraque dicemus in nota satyra illic. Et libris actorum spargere gaudes. Sed genus ignavum, obiectio est non esse mirum si historici et nullum sit emolumentum, quum in umbra semper versentur, quod est otiosorum et mollium. Unde Horatius. Poscimus siquid vacui sub umbra lusimus tecum. Et idem in epistolis. Somno gaudetis et umbra. Dic

igitur. Ostendit hac interrogatione neque, caustidicos, quos se longe aliter in forensibus actionibus exercent multum lucrari. Officia civilia, actiones exercant civilium. Praesent, quid lucra afferant. Libelli comites, quos secum in forum deferunt. Ipsi, caustidici, Magna sonant, magno agunt strepitu et clamore ut videantur clientum suorum acerrimi defensores. Sed tunc quum creditor audit. Sensus est caustidicus tunc inquit magna sonat quum creditor eum agentem audit et praecipue inquit magna sonat, si debitor latius eius tetigit quam qui eum magis urgeat ad dicendum utpote quod neget credita, sicque ostendit poeta in iudiciis magis ab debitoribus quam creditoribus caustidici virgeri. Acrior illo, scilicet creditore. Qui, debitor. Venit ad nomen dubium, id est ad ambiguum debitum resiliendum, quod incertum est et dubium quum ipse neget. Nam nomen

pro debitor ponitur, et saepe pro debito. Cicero in oratione pro Roscio. Non refert parva nomina in codices. Immo omnis summas. Idem in Topicis. Non si uxori vir legavit argentum omne quod suum esset, idcirco in nominibus fieri legata sunt. Idem in epistola ad Atticum, perfecti inquit ut salaminii totum nomen persolverent, id est debitorum. Plautus in Cistellar. Nunc quod reliquum restat volo persolvere, ut expungatur nomen, nequid debeam, id est ut debitum deleatur, pro debito, res sit Horatius. Nomina sectat, modo sumpta veste virili sub patribus duris tyronum. Columella in primo rei rusticae. Quum vel optima nomina non appellando, fieri mala foenerator Alphius dixit se severissime fecit ubi nomina pro debitoribus accipit. Seneca in primo limine primi libri de beneficiis. Nomina facturi diligenter in patrimonium debitoris inquirimus. Cum co-dice, utrum legum, an accepti et expensi. Tunc inquit cavi folles spirant mendacia, quum creditor audit, ut a superiore dependeat, sicque caustidicos taxat, qui lucra cupiditate falsas agunt causas, in quibus effundunt magnas offensas mendacio. Folles, metaphoricos, i. ora ipsorum caustidicorum. Conspuiturque, sinus, spatio nimio conspergitur. Vera mensura, verum laboris emolumentum et fructus. Sensus est. Si vultis tamen caustidicos et quod ne gocium agunt, lucrum et divitias considerare, inuenies solli patrimonium Rustici lacere plus valere quam patrimonium centum caustidicorum, sicque ostendit longe maius esse lucrum in militia versanti quam in literato, et hoc quidem culpa temporum, quibus avaritia cunctis in rebus dominatur, ut bene conveniat solum patrimonium et non solum rusti, praecessit enim centum patrimonium, et non certum rura, comparat enim patrimonium patrimonio, ut nullo modo legendum sit Rustici ut capias satum pro proprio nomine, sed Rustici unica dictione.

Solum

Rustici. Solum, scilicet patrimonium et unicum. Rustici lacere, lacerta nomen militis fictum a poeta, sicut apud Horatium Gallina nomen est proprium gladiatoris. Thrax est gallina syro par. Nam milites Romani vbi sunt in filio vestibus rusticis, quas graeci phoeniceas, nos vero cocinas appellamus, sumpta a lacedaemoniis consuetudine, qui auctore Valerio tali genere vestium vbi sunt ut coloris similitudine, vulnere suorum cunctorem occultaret, ne hostibus aliquid fiduciæ afferrent, si fuissent vulnerati, de colore rustico meminit Sertius lib. viii. vbi exponit pilenta. Erant inquit tunc veneti coloris non ut nunc rustici, quibus nisi caste vtebantur. Romae etiam et praeneste, ut scribit Hermolaus in septimum librum annotationum Plinii, lapidum monumenta comprobant, in quibus saepe est inveniri Rusticos. Purpureis etiam vestibus vbi esse in praetorio ostendit Plutarchus in Eumene sic. Instructa igitur ac incedentibus, ut primum auratis in armis ad solem splendor enituit, ac beluae cum turribus et purpureis vestes inspicere sunt. (I. n. vaditibus in praetorio ornatus est) primi iter cum clamore sistunt. Trebellius item Pollio in vitadii Clandii. Rustas vestes sic meminit. De nostro praetorio privato dabis huic salarium. Tunicae rustas militares annuas. Sago clamydes annuas duas. Flavius vopiscus item sic scribit de veste rustica i. Aureliano. Cape igitur tibi pro rebis gestis tunicas ducales rustas quatuor. Considera duces, sumptum est ex lib. xiii. meta. Onidii. Considera duces et vulgi stante corona igitur ostendit poeta caustidicos labores omnino graves esse, quos non sine magna anxietate excedant in agendis causis, sed eorum premia perexigua. Considera duces, i. in dicibus sedentibus pro tribunali tu oras et causam alienam dicis. Aiax pallidus, i. tu caustidice non minus palles quum ad alienam causam tuendam surgis quam pallidus aiax in causa sua agenda, ubi sedentibus grecorum ducebus tanquam iudicibus causam suam agit petens arma patre, i. Achillis adversus Vlysem. Dicitur pro dubia libertate, oraturus pro eo, cuius libertas in ambiguo est, quum quaeritur si ne liber? Nam romae in iudiciis plerumque quaesitum est, an is appellandus esset liber, qui natus esset ex matre libera, licet ancilla conceperet. Et e contrario si libera conceperet. Deinde ancilla facta peperisset, placuit ei qui nascitur, liberum nasci. Et an is diceret liber, qui non in istis nuptiis, sed vulgo conceptus esset, placuit etiam eum nasci liberum, quia non debet calamitas matris ei nocere, qui in vtero est. Ex hoc quaesitum est si ancilla praegnans manumissa sit, deinde ancilla postea facta aut expulsa civitate peperit, liberum an servum pariat, et tunc rectius probatum est libere nasci, et sufficere ei qui in ventre est liberam matrem, vel medio tempore habuisse. Emergebant igitur saepe romae tales causae ubi de libertate agebatur, quas tanquam magnum aliquid caustidici non sine animi et corporis labore tuendas suscipiebant, quum multi qui se liberos dicerent in servitutem vendicarentur. Talia etiam in causis fictis tractabant, vbi Quintus, li. iiii. vbi quaerit de statu sic scribit. Ex tempore quaesitum est. An is quae dum addicta est mater peperit, servus sit natus.

Bubulco indice, hoc est rustico, ac per hoc legum imperito ut ostendat caustidicum ex omni parte habere vni-

de labore, et quod causa ad agendum sit difficilis, et quod ante iudicem rudem agatur, qui non sine magno caustidici labore causam percipiat, sicque docet caustidicum variis modis laborare, et modica laborum assequi premia. Illud etiam poeta satyricè notat indices saepe existere, non sine litigantium noxa rudes et ignaros, quod autem bubulcum indicem dicat ex historia est. Nam indices plerumque ex agris in decurias mittebantur, unde Quintilianus libro quarto sic scribit. Quum indicem rura plerumque in decurias mittant de eo pronunciatum quod intellexerit.

Parte alia solum rustici ponit lacere. Considera duces, surgis tu pallidus aiax. Dicitur dubia pro libertate bubulco iudice, saepe miser te sum iecur, ut tibi lasco Figantur virides scalarum gloria palme,

Valerius libro septimo cap. de repulsi. Tribuum rustici, sic meminit. Quum Nafica edilitate curulem adulescens peteret, manumque quidam rustico opere duratam more candidatorum tenacius apprehendisset, loci gratia interrogavit eum non manibus solitus esse ambulare. Quod dictum a circumstantibus exceptum ad populum minavit, causamque repulsi Scipioni attulit, omnes namque rustice tribus paupertatem sibi ab eo exprobatam indicantes iram suam adversus contumeliosam eius urbanitatem distrinxerunt, unde legitur romae tribus suis se urbanas et rusticas, de quibus sic Plinius libro. xviii. Rustice tribus laudatissime eorum, qui rura haberent. Urbane vero in quas transferri ignominie esset desidia probro. Idem in lib. de viris illustribus sic scribit Gracchus censor libertinos, qui rusticas tribus comparat in quatuor urbanas divisit. Et Asconius in ii. verinaz. Tribus urbane rusticaeque omnes trigintaquing, numerantur, ex quarum singulis terni eligebantur ad indicandum, hi qui centumviri dicebantur, licet centum et quinque essent. Potuit etiam poeta posuisse bubulcum pontificem cive Romano gravi et severo, sicut etiam alibi Creticum posuit pro viro nobili, cretice pelluces. Na. C. Attilius bubulcus consul fuit una cum Tito manlio torquato, quo tempore Sardinia insula rebellavit auctoribus poenis, unde mox sardi subacti et oppressi, fuit item Iunius rusticus, quem Domitianus interemit, quod Peti thrax et helvidii prisci laudes edidisset, appellaretque eos sanctissimos viros, ut sit sensus, Surgis tu pallidus aiax dicitur pro dubia libertate bubulco iudice, si est gravi et magno viro indice quibus fuit attilius bubulcus, sine Iunius. Na iuniorum familiae bubulci nominis, quod bobus optie vtebat Plinius. Huic tamen opinioni non ita me addico, ut nolim et posse cum libeat citra reprehensionem discedere, prior namque magis placet. Rustice, i. satyricè poete i. vanti caustidici labori. Palme virides figantur, ut consequaris victoriam in iudicio et dantes reu ad scalas gemonias. Na scalae gemoniarum locus erat in urbe in quem rei vincotrabantur, Tranquillus nemo punitorum non in gemonias abiectus vinctus, tractus. Dicitur autem sunt gemoniarum a gemendo, quod non sine gemitu et lachrymis in eas traherent. Unde Plinius li. viii. mentionem faciens de canibus appellat gradus gemitorios his verbis. Testamur est canem nec a corpore recessisse abiecto in gradibus gemitorii moestus edentem ululans. Magna ergo gloria erat caustidico damnas se reum ad scalas gemoniarum. Inde plurima palma fores eius ornabantur. Martialis libro septimo ad Fuscum caustidicum. Sic fora mirentur, sic te pallacia laudent. Excolat et geminas plurima palma fores.

IVVE. K. iiii

Petafunculus, diminutivum a petasone, est autem perna salita que si vetula est ingrati est saporis. Mart. li. bro. xiii. Musteus est propera, caros nec differ amico. Nam mihi cum vetulo sit petasone nihil. Siccus, aut quia in fumo suspenditur, aut quia vetulus est, et sicco exhaustus. Pelamydum, piscis est qui cumini mini.

Pela, quia in fumo suspenditur.
mys. exhaustus. Pelamys
Cordil mus est: foetas redeun-
la. tes in mare autumno co-

Quod vocis p̄cium, siccus petasfinculus, & vas
Pelamidum, aut veteres afrorū epimienia bulbi
Aut vinum tyberi deuectum, quinq; la genē.
Si quater egisti, si contigit aurens vnus
Inde cadunt partes in foedera pragmaticorū.
Aemilio dabitur quantum peter, & melius nos
Egimus, huius enim stat currus ab eneus, alti
Quadriuges in vestibulis, atq; ipse feroci
Bellatore sedens curuatum hastile minatur
Eminus, & statua meditatnr prelia lusca.
Sic pedo cōturbat, matho deficit, exitus hic est

Cybiu

Bulbus .xxxii. multa scribit, de quo et nos ex auctoritate eius in commentariis Persii. Veteres bulbi. i. non recentes, et proinde minus sapidi. Nam ut scribit Plinius. Vetusiores probantur et parui et longi. Et enim Bulbus genus oleis de quo multa Plinius lib. ix. cap. iiii. et v. Bulbos Cato imprimis ferendos præcipit celebras megaricos a megaris ciuitate. Vnde Columella. Tam megaris venient genitalia semina bulbi. Bulbos. item scribit Columella libro tertio. esse oculos harrundinum. Epimenia, expositio est. Nam ex genere bulborum sunt scylla, et duo genera medicæ, masculus albis foliis, foemina nigris, et tertium genus est cibus gratum Epimenium vocatur. Asporum autem dicit bulbos, quia quia in affrica nascitur maxime ut scribit Plinius laudatur. Vinum tyberi deestum, quasi dicat transmarinum, non romanum, aut campanum quod optimum erat. Quisq. lagoen. cum distinctione legendum, quasi dicat notiam multum vinum dabitur, sed quinq. duntaxat la goen. Est autem lagoena iam aquarium quæ vinarium vas, Martia. Et nigra syra destruit lagoena. Talis est etiam locutio apud Plautum in plautulo. Nisi argentum mihi redditur, viginti minæ. Sic etiam locutus est Plinius libro. xliii. capitu. xliii. Censores edixerunt ne quis vinum grecum aminenum, octonis eris singula quadrantalit vendere. Si quater egisti si contigit aureus vnus, Laborem cauidici magnum esse ostendit cum modico emolumento. Senus enim est. Si forte causam quater egisti et si ex ea re aureum vnum accepisti eius mercedis pars tibi danda est pragmatica a quibus adiutus fuisti. Nam pragmatici dicuntur qui cauidicis et oratoribus verba iuris subministrant, de quibus sic Cicero libro primo de Oratore Itaq. non ut apud grecos infimi homines mercedula adducti ministros se præbent in iudiciis oratoribus ii qui apud illos pragmatici vocant, πρᾶξι μα enim negotium causamq. significat Plautus in Casina. Enimvero pragmatica mox Parechis hoc est negotium mihi exhibes. nam πρᾶξι μα est exhibere, πρᾶξι μα τ ευς negotiorum Quintilianus lib. iiii. vbi de stilibus dicitur, docet pragmaticos a grecis iuris interpretes appellari. Inde, ex eo iureo. In

foedera, quia ita pacti sunt. Aemilio dabitur. Illud
etiā incommodum est confidicis, vt inter illos premia ii
tantū capiant qui diuites habent ⁊ nobiles, per Aemy-
lium autem intelligimus rei diuitem ⁊ nobile. Huius
enim, hec particula semper rei precedētis signat causam.
Stat curtus ad gens, statuas habet ⁊ quadrigis ⁊ no-

bilis habet. Nā apud
romanos quū antiqui
tus statue maiorum toe
gata effigie ponerentur
deinde etiā hastas tenē
tes equestres fuūt, sta
tue celebrato sunt. po
stea vero ī bigis ⁊ qua
drigis vnde ⁊ triūphar
tes nati, Plinius hęc cli
bro trigesimo q̄rto. pone
bantur etiā ⁊ cauidicis
equestres statue, Mart.
libro nono. Tam graue
percuissis incudibus era
resistant. Causidicum
medio quū sber aptat
equo. Alii quadriū

ges, quater equi in octi curru quadriuges dicuntur
et quadriugi, et binges et bingi si bini trii. In vestibulis
in prima edium parte, de quo plura illic. Vestibulis
abente veteres lassia dicites. Ipse, Aemilius. Bel
latore, equo qneo qui videtur pugnas minari. Mina
tur, interat quasi in hostem, sic papius de equo domi
tiani, cursum, minatur. Meditatur prelia, preparare
et exercere videtur. Lusca, quia ita se habebat statua
ut vnius trii oculis videret in altera parte obliquato ca
pite, aut (quod magis placet) quia vnus clauderat oculu
lū quo certiore inferret ictū. Nā naturale est ut vno trii
oculo, vlt scio aliqd rectius longe mittat, quia plures mo
tus, ad clari. Aristotele duobus q vno excitant oculo, Et
ga radii vtriusq, oculi nō sine turbatoe i ide cōcidit.

Sic pedo conturbat. Sensus est. Pedo causas agit tra-
ctat, miscet talis est locutio apud Ciceronē lib. i. de na-
tura deop. Aristote. in tercio de phia lib. multa turba a
magro platone dissentiens sici. p. exigua mercede t. mo-
dica munera vt relig de qbus supra. Sed Matho etiam
ifcliticijs q deficit, t. p. pmodū oī ope deficiunt, quē exitū
sentit t. Tonigillus. i. Tōgil. exundē exitū t. finē experit
quia nihil lucratur. licet variis modis diuitem se osten-
tet. vt concludatur. quasi innuat hoc accidere iniuria tē
porū, quibus auaricia bonos mores oppressit. Et tamen
inquit hęc falsa opum ostentatio fuit vtilis multis. ho-
minū enim ingenia ex cultu maxime censentur. Sicq.
poeta per hos tres casidicos offedit, aut nullum aut sa-
nē modicum esse in affionibus casiarum emolumen-
tū. De Mathone casidico diximus in pma satyra. De
quo t. Martialis. Parua rogas magnos, sed nō dant hęc
quoq. magni. vt Lexius pudeat iam matho magna ro-
ga. cū oratore suis se vilē offendit in satyra. xi. Dic tibi
q sis, Orator vebemēs, an curtijs an matho. Exitus
hic ē Tōgilli. i. talis ē t. finis Tōgilli vt deficiat, modicā
q. capiat mercedē, q vt se p opes cōmēdet in balnei la-
uacro. cerōe conuictus magna hoium multitudine,
t. p. forū gestat lectica purpura amictus. tanq q emptu-
rus sit seruos aliaq. multa pēiosa. Exitus. finis. alibi
Quis enī te deficiēte crumena. Et crescente gula manet
exitus. Alibi Senus t. illū exitus eripuit. De magistro
meminit

Rhinoceros. meminit Martialis Vri Tongillus male dicitur hemy-
 riteo. Novi hominis mores, efficit atq. fitit. Rhinoceros, hoc est vase ex cornu rhinocerotis quo potiores in balnei vtebant cum oleo, pauperioribus aut in vsu erat Gutus ex cornu tauri vnde supra, pleno composit lintea gutto. Rhinoceros est animal de quo meminerunt

Plinius lib. viii. Diodo-
rus ⁊ Solinus, vnū in
fronte cornu habet eni
nasus dicitur ⁊ ex eo
cornu, hostis est Elepha-
to, cornuq; ad saxa eli-
mato se pugne pparat,
in dimicatione aliu ma-
xime petes quā scit esse
mollioem, vulgo nūc
appellamus alicornum

Turba Intulenta. i.
multitudine comitum
qui eum per latus ſuū co
mitati. Premitt Inue
ner. i. oneri eſt inueni
bus medis. hoc eſt ſui
medis dū ſeſtica per ſo
rum veſſaſ. Medos.

populi sunt cōtemni Persi. illinc mittebant serui ro-
busto ⁊ valido corpore. A sere. i. ligno. quo lectica-
rii serui utebant ad sustinendam lecticam. Vnde Tran-
quilus in Galligula. Ad primū transiit lecticarii cū
asferibus in auxilium accurrerūt. Mart. vt carnisinatus
nostro syrus asere fudet. Iuuenalis alibi firit hic cabi-
to. firit asire duro alter. De hoc autem plura diximus
in tertia satyra. Empturus pueros, vt diues videat, offe-
tat se velle emere multa preciosa. Argētū vasa argē-
tea. Munina. Oriens auctore Plinioli. xxxvii. mur-
rina mittit. Inueniunt enim ibi in pluribus locis nec ī
signibus parthici regni. Vocabulū autē deductū est a
murra quē humorem putant sub terra calore densari.
de qua Lucanus. Nō auro murraque bibūt. Murra. Si ca-
lidum petas ardenti murra salernū. Conuenit ⁊ melior
sit sapor inde mero. Spondet idest ꝑmittit offendit.
hostem esse diuitem qui possit talia emere. Silataria
idest a npla ⁊ lata nā auctoribus sisto ⁊ Quintiliano in
p̄mo antiqui Silatū pro latū dixerūt. Silite pro litem.
vnde ⁊ silatā genus nauigij appellatū latū magis q̄ al-
tū. Latū clauū videtur designare. Filotyrio. i. pur-
pureo. Nam vt scribit Plinius lib. nono purpure vsum
Romē sēp suis se constat. sed Romulo in Trabea. Nā
toga pretexta ⁊ latiore clauo Tullijū hostiliū ⁊ regibus.
primum vsum manifestū est. vt liquido appareat de la-
to clauo hoc loco intelligere. Et tamē hoc ipsis est vti-
le. Senus est. licet hoc sit ambitiosum hęc ostentare.
tamē ipsis aliquā affert vtilitatē quod a clientibus fa-
cilis conducunt. Purpura. i. vestis ipsa purpurea in
causa est vt caudicibus conducantur. ita dictū sicut illud.
Et lenam pignerat Auenis. idest Atrous fabula in cau-
sa est. vt poeta pigneret vestimenta. ita ꝑm̄is pauper-
tate dū scribit. Amethysina. Vestimēta coloris vio-
lacei. nam amethysus Lapis est ꝑciosus de quo Plin. li-
bro. xxxvii. cap. ix. cuius fulgur ille emicans violaceus
est. a cuius similitudine dicunt vestes a methysine. Ame-
thysos Indicē principatū tenent. Illud obseruandū apud
auctores grēcos nō tam amethysū q̄ amethysum legi.
quod vocabuli origo maxime docet. est enim facta cō-

Ame

SEPTIMA

Tongilli, magno cum rhinocerote lauari
Qui solet, & vexat lutulenta balnea turba,
 Perque forū iuuenes longo p̄mit aīfere medos
 Empturus pueros, argentum, murrina, villas,
 Spondet enim tyrio flataria purpura filo,
 Et tamen hoc ipsis est vtile, purpura vendit
 Causidicum, vendūt amethysina. cōuenit illis
 Et strepitū & facie maioris viuere census.
 Sed finem ipense non seruat prodiga roma.
 Fidimus eloquio, ciceroni nemo ducentos
 Nunc dederit nūmos, nisi fūllērit anulus īgens.
Respicit hoc primum qui litigat, an tibi serui

LXXVIII

positio nois ab a que particula ē φαινητα τ ε μ τ υ σ ο ο
ebrius. Vnde sic scribit Plinius eodē libro. Causam no,
minis afferit q̄ vsq; ad vini colorem accedens priusq̄
eum degustet in violam definit, fulgorq; quidā in illa
purpure nō ex toto igneus, sed in vini colore deficiens,
quibus verbis ostendit dici amethystum q̄ nō penitus

colore vini inebrief. Et paulo infra hec subdit. 130 Magorum vanitas refistere ebrietati amethysos promittit unde apellatas ita vt manifeste confet et amethysus et amethysum dici. Et sic amethysina sicut dicimus byssina a bysso. Vnde apud Theophrastu d lapidibus sic legitur 140 ὅτι δὲ αὐτὸς οὐ οὐρανὸς τῆς Χερσὸς hoc est Amethysum aut colore vini aspectum representat, vbi obseruandum est amethysum simpliciter sine et scribi et eene

re neutro. Alibi etiādem in eodē libello sic ἐστὶν καὶ
ἡ κρητὰ ἀλλοσ καὶ τὸ ἀμετῶσον ἀμφὶ δὲ δια-
φαί i hoc est ad hęc etiā τ chrysalrus τ amethysum,
ambo autē transparentia. A methysum etiam dici docet
epigramma illud in.iii. epigrammatū, αὐτὸ δ' οὐκ ἐστὶν ἀμέ-
θυστος ἐγὼ ῥῶ οὐκ ἄσθιον διονυσίου σὺν πινέτω
ῖν φειν, ἢ μὰ δέ τω μεθύειν. Hic lapis est amethysus
ego autē bibulus sum dionysius, vel ergo lapis hic p̄na-
dendū mibi sobriū esse vel ipse discar inebriari. In ame-
thysio insculptus erat bacchus qui loquitur sic. Cōuenit
illis, nō est inquit mirum si talia per offēnationē faci-
unt. nā cōuenit illis vinere (si conducī volūt) facie ma-
ioris census. Strepitū referri pōt ad feruorū multitu-
dinē. Facie, offēnatione, licet facies apprie sit ipsa oris
spēs quia nobis hōis qualitas offēndit, ad alia tñ metha-
phorico refertur vt dicamus facie huius rei. i. speciem hui-
us rei. Salustius In iugurtha, Ceter facies totius negotiū
varia erat. i. spēs. Maioris cēsus, maiorū opū. Sed
finem ip̄ense, vt igitur diuites viderent, sic conduce-
rent, vltra modū circa corporis ornatū impendebāt, ita
moribus vrbis exigentibus. Vnde Seneca ad Luciliū.
Nā ego ambitiosus sum, sed nemo aliter potest viuere,
non ego sumptuosus sum, sed vrbis ipsa magnas ip̄sas
exigit. Prodigia, profusa ad sumptū, prodigere enim
apud fīstū est pro cōsumere. Fidimus eloquio Om-
nes quos hactenus vidimus codices Iuuenalis scriptū
manifestissimū habent errore Vt redeant veteres verū
Priscianus in libro de diuersis vsibus omnium oratio-
nis partium disputans de verbo fido docet legendū esse
Fidimus eloquio, hunc enim verbum allegat seculi au-
tem sui stultitiā notat, quoniam in causidicis diuinitē tā-
tū τ non virtutes considerantur. Est enim sensus Con-
fidimus nos nostra eloquentie fore gratos ac per h. c. cō-
ductum iri, sed fallēmurnam si Cicero nunc ad sua
a nemine ducentis nummis condicatur nisi anulos ha-
beat aureos, nisi in illius manibus inspecti fuerint an-
nuli preciosi, quasi soli diuites sint sapientes τ disertī, vt
offendat homines non de vestibus, sed de virtutibus
esse censendos.

Octo. Octo serui, qui lectica frant, unde octophoru exa phoru. phorum que ab octo et sex seruis fertur appellatur. Mar tialis li. vi. Laxior Exaphoris tua sit lectica licebit. Idem phoru. libro. iiii. Quam tibi non essent sex milia ceciliane, In genti late vectus es Exaphoro. de Octophoro Traquil lus in Caligula. enim enim adeo delicate incessisse scri bit. vt octophoro vehe retur. Decem comi tes. post te. i. clietes, qui te sequantur. An sit sella. vtrum vbi sedeat, an lectica qua gestetur. Sella. Nam sella accipi pro le ctica manifestu est. In uenalis in prima satyra offedens Vacua et clau sam pro conge sellam. Togati ante pedes. i. anteam bulones togati qui per ambitione diui tem precedebant. Mart. lib. iii. Centum mijelli iam valete quadrantes Anteambulonis cogia rium lassu. Idem Sum comes ipse tuus tunicidi q. anteambulo regis.

Ideo. quia animad uerteret istas offerationes opum esse utiles. Agebat. causam dicebat. Sardonice. Onycē scribit Plinius gemam esse cui cum sarda nomen sit conuictu (est eni alius lapis) scribit etiam Porphyrio Onycem, marmo rea ampullā significare. Onyci enim cadōr est vnguis humani similitudine. Item Chrysoliti et iaspidis et Sar de. vnde nominis societas oritur, Sardonice Ptoleme us a Sardonice monte Indię derivari tradit, ergo sar donyce. i. annulo sardonice ornato. Conducta. nā vestes et comites conducebantur. Pluris. maiore emo lumento conducitur. Basilus. et Cosius. nomina pau perum causidicoru. Rara in tenui facundia panno. nō mirum est inquit si cosius et Basilus raro conducuntur ad agendas causas, putat enim vulgus sub sordido ami ctu facundiam nō habitare hoc igitur modo poeta homi num stulticiam taxat, quū homines de vestibus (vt di ximus) non sint censendi. Quando licet basilo. vult offedere graniores causas non comitti causidicis paupe ribus. licet sint diserti. Est enim sensus. Quando licet ba silo deducere matrem. i. agere causam difficile vbi ma xime sit iudicium miseratio captada per multas matris lachrymas. i. mulieris vidue cuius filii circūueniant.

Quis firat. licet inquit sit causidicus disertissimus ta men quia pauper est, non audire a iudicibus, non con ducitur a litigantibus. Benedicentem diserte dicentē vnde Rhetoricē dicimus esse bndicēdi scientiam. idest beneloquēdi. Nam quū orator sit vir bonus necesse est semper bene hoc est recte dicat quū bene dicere nō pos sit auctore Quintiliano in. ii. nisi bonus, vt benedicere ad mores referat, alii vero ad pcepta artis hoc est loqui fm artis pcepta. Est eni benedicere fm Ciceronē in ora tore, sciēt et perite et ornate dicere. Accipiat te. Sen sus est. si vis inquit agende causas lucrari, fac petas gal liam aut aphricam vbi magnis patroni premijs afficiū tur. Declamare doces. miseretur rhetorum qui adole scentulos per declamationes exercent summo cum labo

re et modico emolumento. Est enim declamatio vt (in Decla quit Quintilianus libro decimo) forensium actionum natio meditatio. Nam in scholis ponebantur certa quedam discipulis que themata dicimus, quibus sic exerceban tur, vt domestica illa exercitatione ad veras litium cau sas instructiores descenderent. Declamationes an

te Ciceronem (vt scri bit Seneca) vocabant thesis. deinde controuer sias nominantur et de clamationes. Est enim ordo. Tu doces vecti ex positine pectora ferrea, idest patientissima de clamare, est autem in terposita acclamatio in nimiam patientiam rhe toris qui quotidie tot adolescenties et doceat et audiat. Nam quecu q. sedens, ratio quare sit patientissimus. Sed dens legerat scilicet clas sis puerorum. Clas sis numerosa scilicet pu erorum declamantium ordo. Classis autem di cebatur vt offedit Qui Clasi

ilianus libro primo discipuloru multitudo, quibus in ordinem distribuitis preceptores secundum ingenii vi res ordinem dicendi dabant. Et ita superiore loco quis q. declamabat. vt precedere profectu videbat illic inges palmę conuentio. ducere vero classem multo pulcherri mum. Nec de hoc semel decretum erat tricesimus dies reddebat slieto certaminis potestatem. Quam peri mit. Tunc inquit sunt ferrea et patientissima pectora, quū classis numerosa perimit quos tyrānos idest quū audis discipulos se declamationibus exercentes, quibus tyrannorum cedes cōtinētur. Crambe repetita. An gelus Politianus vir etate nostra sine controuersia gra phice eruditus contendit Crambe legendum esse, ex presumpq. esse a Iuvenale adagium illud grecum αἰσχρομῆλα βαρετόο quo significatur bis positam cram ben mortem esse, est enim crambe (vt ostendit Plini.) genus brassicę, vt fastidium, videlicet sepius repetita controuersię denotaret, quum vulgo quoq. recalcitra brassica iam in proverbium fastidii concesserit, erit ergo dictum per proverbium Declamatio sepe repetita fa stidio preceptores cōficiat. Quod sane proverbium vsur pari potest, vbi aliquid sepe repetitum nobis fastidium gignit. Quis color? ordo est, omnes volunt nosse quis co lor et quod sit genus causę et. Quis color. volunt in quit discipuli noscere omnia que pertineant ad decla mationum exercitationem et quis sit color qui in decla mationibus queritur de quo superius discernimus Dic quintiliane colorem hoc est que sit ratio excusans fa ctum. Nam color vt diximus ante est ratio que factū excusat, vt Orestes quum fatetur se occidisse matrem nisi attulerit facti rationem peruenit defensionem. ergo affert rationem, que nisi intercederet ne causa quidem esset. Illa enim inquit patrem meum occiderat, ergo ra tio ea est que continet defensionem, sine qua causa non consisteret. Inuenta ratione firmamentum quicquid est idest quod accusationem continet et quod affertur

contra rationem defensionis hoc modo. Quum vsus fuerit Orestes ratione hoc pacto, iure occidi, Illa enim patrem meum occiderat, vtetur firmamento accusator hoc modo. Sed non abs te occidi neq. indemnata poe nas pendere oportuit. Ex ratione defensionis et ex firma mento accusationis iudicii que stio nascatur oportet quā

iudicationem appella mus. Quum ergo poeta ait Quis color intelligit que ratio sit rei. Quum ait que veniant diuer sa parte sagitte, firma mentū intelligit, quod affertur contra rationē defensionis, quod ideo appellat sagittas, q. eo quasi acutis sagittis re us vrgeatur. Genus causę, an demonstrati uum an deliberatiuum an iudiciale, aut causę genus honestum, tur pe, dubium, humile, ad

Causa. mirabile. Causa autem est vt finit Apollodorus negocium omnibus suis parti bus spectans ad questionem, aut causa est negocium, cuius finis est controuersia. Summa questio. in cau sa plures possunt esse questiones, sed summa illa appel latur, vnde summus nascitur status, et in qua res maxi me vertitur, quam aliqui auctore Fabio generale que stionem, vel caput generale appellauerunt. Que sa gitta. sumptum a sagittariis idest quod sit firmamentū, quod ab accusatore affertur, vt diximus ad euertendā rationem defensionis, aut reuera intelligit firmissima ar gumenta grauisimasq. accusationes, vt illud. Nūc etiā andes in horum conspectum venire proditor patrię. p ditor in qua patrię venire andes in horum conspectū. Vehementer enim aduersarium vrget scitq. quasi ali quod telum sepius perueniat in eadem partem corporis

Mercedem appellas. verba sunt poetę ad rhetorem. i. si laboris tui mercedem petis, discipulus respondet quid scio? Culpa docentis scilicet. statim inquit accusat magister quum ad discendū tardus sit discipulus. ideo ironicos pronunciat. In leua parte. vbi sedes est cor dis, vnde omnis est intellectus, nam vt auctor est Pli nius libro. xi. Cor homini est tū infra leuam papillā, quū in ceteris animalibus in medio pectore sit. Nil salit. Nihil sapientię sit. Nam nōn li philosophorum in corde, vt scribit Fulgentius sapientiam esse dixerut. Sed hoc verbo salit ad id respexit q. cordi precipuus est calor et palpitatio. Nam vt scribit Aristoteles de na tura animalium cor homini animalium vni palpitat, quia homo solus spe rei futurę expectatiōeq. moueat. Arcadio iuueni. i. tardo. et asinino. Nā in arcadia opti mi progengerantur vt apud Persium docuimus illic, vt arcadię pecuaria rudere credas, quod alii sentiant iuue ni arcadico iōest nobili. q. romani ab Eustandro rege ar cadie originem duxerint, proindeq. in testimonium o riginis antiq. in calceis lunum gesserit: vt docet Plu tarchus non probo, hinc enim exit indignatio, q. ini que pceptor accusatur, quum asinus doceri nequeat, quā in po estate pceptoris sit etiam tardo et asino vir tuis cognitionem ingerere. Siqu. poeta offendit sterilia nullo labore vinci. Possumus etiā et melius p iuuenem

archadicum intelligere, rudem et imperitum. Constat enim Arcades rudes esse et agrestes. vnde philosophus. libro. viii. sic scribit. Non enim exteris grecis sapientior res sunt arcades, vt aliquid plusquā alii in extis offen dant. immo vero rudis sunt atq. agrestes et subus simili limi, cum ob alia multa, tamen q. arborum fructibus

Questio, que veniant diuersa parte sagitte, Nosse volunt omnes, mercedem soluere nemo Mercedē appellas, qd enim scio? culpa docentis Scilicet arguitur, quod leua in parte mamillę Nil salit arcadico iuueni, cuius mihi sexta Quaq. die miserum diris caput hānibal implet, Quicqd id est de quo deliberat, an petat vrbe Acannis, an post nymbos et fulmina cantus Circumagat madidas a tempestate cohortes. Quantū vis stipulare, et protinus accipe qd do, Vt totiens illum pater audiat, ast alii sex

viplurimum turgent, vnde proverbium est, apud grecos αἰσχρομῆλα idest arcadi cum germen. Sexta quaq. die diris Hanni bal implet caput mise rum. Ordo est. Cuius Hannibal diris implet mihi caput sexta quaq. die quicquid id est de quo deliberat, vt sit sen sus. Cuius suatoria de hannibale sexta q. die mihi non sine magna animi molestia et fasti dio audienda est. Mam in scholis rhetorum pre

ter Declamationes et controuersias suatorie quoq. propo nebantur discipulis in quibus se exercebant. Talis er go suatoria erat de Hannibale. Deliberat Hannibal an post victoriam canensem ducat exercitum ad vrbe m Iherbale prefecto equitum suadente, pollicenteq. ei coenam in capitolio die quinto. Et an relicta vrbe quā armis premebat reducat copias in Appulliam repulsis bis ab imbre quum esset ad tertium lapidem. Circū agat. idest reducat. Silius, cunctantem et vana minan tem circumagat, castrisq. ducem succedere cogit. A tempestate. nā duplici tempestate quum iam ad tertiu lapidem exercitū duxisset repulsus est vt scribit Livius.

Quantum vis stipulare. verba sunt dispensatoris di scipulum pceptori tradentis. idest pete et roga. Colu mella Foenoris tui syluine quod stipulanti spononde ram tibi reliquam pensuiculam percipe. vnde et stipu latio est verborum conceptio, quibus is qui interogat datu. facturiue id quod interrogatus est respondet, vt das ne capram sanam. do. Protinus accipe quod do. idest tantum cape quantum tecum paciscor et quantum teneor dare ex conuentione nostra. Vt totiens illū. accedebat enim patres ad magistros, quum filii in scho lis declamarent. Pers. Atq. oculos memini tingebim paruisolino. Grandia si nollem morituri verba cato nis Discere. ab infano multū laudanda magistro. Que pater adductis sudans audiret amicis. Audiebantur an tem certis diebus vt modo dixit poetā Quaq. die sexta, vnde in Quintilianus in. x. Obstat huic frequens tur ba discipulorum et cōsuetudo clissum certis diebus an diendum, non nihil etiam perinasio patrum numerā tium potius declamationes q. estimantia. Ast alii sex et plures. hec a poeta cum indignatiōe et miseratiōe qua dam proferunt, vt sit sensus, Gravis profecto labor est, exigua autem merces docentium declamare, et multū ta me id muneris obeunt, verum multi alii ex iis intelli gentes in huiusmodi munere docendi tenuem esse que stū relictis declamationibus, que in scholis et locis pri uatis exercebant, in forum descendunt vbi agant veras causas, sed melius inq. poeta sibi cōsuleret si aliū vinc di tramite ingrederetur. Alii sex et plures. i. multi.

Sophi
ste

Sophiste. Sophiste apud antiquos idē fuisse apud antiquos qui rhetores et declamatores dicitur, vix postea cepti sunt dici, quāte deceptoriam, quē sophistice dicit exercent, unde et Boetius interpretat sophistice canilla toria. Quinti. li. xi. offēdit et antisophistas declamatores fuisse his verbis, Vibane Flavius Virginius interrogavit de quodā suo antisophista quot milia passuū declamasset. Antisophiste autē dicitur inter se cōcertantes, nomē cōpositum ex ἀντι quod est contra et σοφιστής. Cicerone in academicis ait Sophistas appellari, quod ostentationis, aut quæstus causa philosophant, quod fallacibus cōclusionibus utuntur, unde sophismata eo auctore fallaces cōclusionum appellatur, cui ita assipulat Plato i. lib. qui inscribit Sophista, Sophista inquit est qui in sermonibus contradicere sibi ipsi disputantē cogit, qui et ironici pars est, ab imitatore opinoso veniens, phantastici itē generis ab imaginaria facultate plures, non diuine sed humane effectationis determinata progenies, ex eorū numero, qui verbis quasi quibuscūque p̄stigiis miz in modū decipiūt auditores. Idē in eodē ait sophista p̄stigiator et imitator quidē ē dēcedus, vnu quidē ē ex iis qui hallucinationibus et p̄stigiis fallūt. Vno ore, vno modo, quum oēs idem agunt, ut confitent se ad agendas veras causas. Raptore relicto, i. declamatione omisisti de raptore, i. supratore. Nam in scholis talis proponebat declamatio. Raptus raptoris aut nuptias indotatas, aut mortē optet, vna nocte quidā duas rapuit, altera mortē optat, altera nuptias. Hanc tractat Seneca in primo declamationū. Trē alia est declamatio. Raptus, raptoris mortē, aut indotatas nuptias optet. Raptus p̄stigiator nuptias optavit. Iuuenis raptorem se negavit. Conuictus est, illa mortem petiit raptor contradicit. Fusa venena silent, i. declamatio omittitur, vbi actio ē veneficii, qualis septima est declamatio apud Senecā lib. tertio, de veneno dato filio furem, quē sic incipit. Filio furem, et sua membra lanianti pater venenum dedit. Accusatur ab vxore male tractationis, unde sequitur malus, ingratusq; maritus, potest etiam ingratus maritus ita exponi, ut intelligamus aliam declamationē, quē est huiusmodi. Torta a tyranno vxor nunquid de viri tyrānicido sciret, perseueravit negare, postea eius maritus tyrannū occidit. Intra quinquenium non pariente noie sterilitatis dimisit, agit illa ingrati. Et mortaria, subandi a superiore silent, i. declamatio omittitur filii contentis in mortario medicamenta ad sanandos cecidi patris oculos, quē nouerit venena esse dixit, et pater credidit, testamētiq; mutauit. Ait ergo poeta tales declamationes a sophistis relinqui, et veras causas agi. Dabit sibi rudem, imponet sibi finē agendi causas in foro, est autē rudis virga qua conabantur gladiatores, quum missionem artis impetrabant auctor Priscianus. Hora tūc, spectatum satis et donatum iam rude quæris Mœcenas ite, antiquo me includere ludo. Et supra Accipit rude coepisset veneno videri. Qui. Et me donauit iā

Et plures vno conclamant ore sophiste,
Et veras agitant lites raptore relicto,
Fusa venena silent, malus ingratusq; maritus,
Et quæ iam veteres sanant mortaria cecos.
Ergo sibi dabit ipse rudem, si nostra monebūt
Confilia, et vitæ diuersum iter ingreditur
Ad pignam qui rhetorica descendit ab umbra
Summula ne pereat, qua vilis tesera venit
Fruimenti, quippe hęc merces lautissima, tenta
Chrysogonus quanti doceat, vel pollio quanti
Lautorum pueros artem scindens theodori,

rude tempus erat. Eiusdem sit mentio apud Ciceronem in secunda Antonianarum. Tam bonus gladiator rudem tam cito coepisti, inde Rudiarum, quod missionem artis gladiatoris impetrant, quo vocabulo uti Tranquillus in Tibeno. Rudem tamen Cato in rusticata generaliter capit pro virga, ut illic. Duabus rudibus versato, inde per diminutionem rudicula. Diuersum, contrarium superioris. Ab umbra rhetorica, i. declamatio nibus quæ in scholis aguntur. Ad pignā, ad verum certamen, id est ad veras lites et causas forenses. Summula ne pereat, hęc videtur esse ratio quare in

forum descendat ad agendas veras causas, ne summa scilicet et census decrescat, propter quod teseram habuit frumentariam, apparet teseram dari consueuisse pro qualitate census, dabatur autem populo per teseram frumentum. Tranquillus in Augusto. Aene plebs frumentationum causa frequentius a negociis auocaretur ter in anno quatuor mensium teseras dare destinavit. Dabatur et pecuniæ per teseras. Tranquillus in eodem. Frumentumq; in annonæ difficultatibus sepe leuissimo interdum nullo pretio viritim ad mensum est teserasq; nummarias duplicavit. Tesera etiam erat præceptum ducis quod vel ad aliquod opus, vel ad bellum monebatur. Vegetius auctor libro sexto capite septimo. Vergili. It bello tesera signum.

Quippe hęc merces lautissima. Ironice, id est hęc est merces amplissima quæ datur Romæ. Tenta Chrysogonus quanti doceat. Inquire inquit et vestigia quanti Cytharœdi filios nobilium doceant fidibus, ut ostendat longe verius esse Cytharœdorum lucrum quod Sophistarum et causidicorum. Sic igitur poeta sui temporis cecitatem et stultitiam notat, quum studia literarum arti musice postponantur, paruoque in pretio habeantur, quod et Martialis notat libro quinto. Artes discere vult pecuniosas, fac discat Cytharœdos aut choraulas. Chrysogonus, de hoc et satyra sexta. Chrysogonum cantare vult, fuit enim Cytharœdus. Pollio, de eo illic diximus. An capitolum deberet pollio quercum, est item nomen Cytharœdi, ostendit igitur Cytharœdos maiorem ex laboribus suis mercedem consequi quam rhetores. Tenta igitur ait, id est si tentare volueris, inuenies eorum mercedem esse maiorem. Pueros lautorum, filios diuitum et primorum. Scindens, lacerans et deridens, nam Pollio inquit deridet artem Rhetoricam, quum plus ipse lucraretur in arte sua. Scindere enim est contumelia verborum lacerare. Tranquillus in Augusto, Antonio honorifice salutatio Augustum tenuissimo conuicio coram prosciderant. Theodori, hic est de quo Quintilianus sic libro tertio. Theodorus gadarensis gladii maluit Rhodii, quæ studiose quum in eam insula cessisset dicitur Tyberius audiuisset, de hoc meminit et Tranquillus in Tyberio, docuit autē rhodi præcepta Rhetorices per id tempus, quo Tyberius Rhodum secessit, vbi

Gada
res

vbi circa scholas et auditoria professorum assiduus fuit et imprimis Theodorum audiuit. Gadarens autem dicitur esse a Gadaribus ciuitate Syriæ quā inde sibi vendicant, unde et Strabo quum de Gadaribus loqueretur ait hinc fuit Theodorus orator quæ etate nostra viguit. Strabo autem scribit se ipse Tyberii floruisse Theodori et cuiusdam Gadareni meminit et Iosephus libro primo Belli iudaici incertum autē an hunc intelligat. Nicetes et Hibras et Theodorus et plures nobilissimi artis rhetorice greci præceptores habiti sunt quo tempore Augustus bellum gessit aduersus Antonium et Cleopatram, Eusebius auctor. Balnea sexcentis. Sensus est non cunctabant diuites Romani et balnea et alia edificia summis impensis erigere, circa autē filiorum eruditionem erant parcissimi. Balnea sexcentis, sexcentis, extruunt a diuitibus, nec eiusmodi parcant impensis. Vnde Seneca ad Lucilium. At nunc quæ est qui sic lauari sustineat, pauper sibi videtur et sobrius nisi parietes magnis et preciosis orbibus resplenderent, nisi Alexandrina marmora numidicis crustis distincta sunt, nisi illis vndique operosa et in picturæ modum variata circulatio prætexit, nisi vitro abscondit camera, nisi thasius lapis quondam rerum in aliquo spectaculo templo piscinas nostras circūdidit, in quas multa sudatione corpora exanimata demittimus, nisi quæ argentea epitonia fuderint, et adhuc plebeas fistulas loquor. Quid quum ad balnea libertinorum peruenere, quatuor statuarum quantum columbarum est, nihil sustinentium, sed in ornamentum positarum impense causa, quatum aquarum per gradus cum frigore labentium. In qua gestet dominus, tanta erat urbis luxuria ut porticus haberent et loca quas gestationes appellauere, in quibus et stiuo, pluuioque tempore ad amoenitatem vel gestarentur a seruis vel vbererentur inuentis, de quibus sic Plinius in nior ad Caninium Rufum. Quid agit Eurippus viridis et gemens, quid subiectus et leniens lacus, quid illa mollis et tam frigida gestatio? Idem ad Apollinarem. Ambit hunc ambitio pressis, variegatis viridibus, inclusa ab iis gestatio in modum circi, quæ buxum multiformem huiusmodi et rectes manu arbutus circū, Sydonius de gestatione sic meminit. Prediorum iis viridibus contermina, domicilia vicina, quibus inierecta gestatio lasat peditem, nec sufficit equitatio. Gestatio itē alia significatione accipitur pro potatione, scilicet Seneca in secundo libro epistolarum. Gestatio et corpus conuicit et studio non officit, possis legere, possis dictare, possis loqui, possis audire, quorum nihil nec ambulatione velat fieri. An ne seruum expectet luxurie Roma ne per Ironiam insultat, debet ne inquit spectare donec serenat, quo minus gesserit. Hic potius, i. gesserit in porticu. Parte alia magnificentiam pariter et luxuriam vrbis ostendit vbi porticus columnis marmoreis et iis numidicis edificabantur. M. Lepidus Catuli in cōsulari collega primus omnium, ut scribit Plinius lib.

Gesta
tio

xxxvi. Limina ex numidico marmore in domo posuit magna reprehensione, id autem erat variatum aculis purpureis, unde Statius in syluis. Sola nitet flauis nomadum decisa metallis purpura. Surgat, surgere videas. Coenatio, locus vbi coenabant, quod triclinium greci appellant. Plinius Iunior, inuictaq; ei quotidiana

Balnea sexcentis, et plures porticus in qua
Gestetur dominus quoties pluit, an ne seruum
Expectet, spargatq; luto iumenta recenti?
Hic potius, naq; hic mudę nitet vngula mulę.
Parte alia longis numidarum sulca columnis
Surgat, et argentem rapiat coenatio solem.
Quanticunq; domus, veniet qui fercula docte
Componat, veniet qui pulmentaria condiat.
Hos inter sumptus sestetia quintiliano
Ut multum duo sufficiant, res nulla minoris
Constitabit patri quam filius, unde igitur tot

et regionū qualitate edificia ut docent et victorinus, paladius et Columella erigebant ut fenestras effuso tpe ad septentrionem vergerent, solem auersarent, hiberno vero solem raperent, vñ Plinius Iunior ita scribit de domo sua nonocomensi. Incipit porticus ante medium diem hiberna, inclinatio die estina, hac adētur dieque quartum in altera cubacula quattuor, altera tria ut circū sol aut sole utunt, aut umbra. De positioe edificii sic Columella in primo Urbana rursus in hibernaculo et estina sic digerit ut spectent hiemalis tps cubacula brumale orientem, coenationes equinoctialem occidentem. Rursus estina cubilia spectent meridiem equinoctialem sed coenationes eiusdem temporis prospectent hibernum orientem. Quanticunq; domus. Non minoris inquit cōducitur coquus quā domus extruatur illa marmorea, q̄si dicat i edificii, extruere et paradiq; coq; et epulis grādem pecunię summam non verebuntur impendere, sed magistris qualis fuit Quintilianus exiguum sane mercedem dabunt. Nam (ut scribit Plinius lib. ix.) Coqui triumphoꝝ precii parabant, et coquoꝝ pisces, nullusq; prope iam mortalis estimabat plures qui peritissime censum domini mergeret, coquos aut in seruitutis habebant, quū antea eos ex macello ut docet Plinius condocere consueuissent. Lilius de bello mace. Tum coquus vilissimum antiqui mancipiū et estimatione et vsu in pretio esse cepit, et quod ministerium fuerat, ars haberi coepta. Pulmentaria, greci vocant obsonia, quod nos pulmentaria a pulite (ut scribit Plinius) denominata, qua vice panis multis annis vsi fuerunt romani. Pulmentaria Pulmentaria condit, verus est Hypermeter sicut illud Virg. Hęc fiantis fundi solio quum iuppiter aureo. Hos inter sumptus, id est inter tales sumptus. Ut multum, ut magnam precium. Vnde igitur tot, verba poeta interrogantis. Si romani inquit tam parci sunt erga præceptores, unde igitur Quintilianus et tam locupletatus? Nā romæ. xxiii. annis rhetoricę professorus est ut ipse tradidit, primusq; mercedem publicam meruit, Ex hispania a Galba auctore Eusebio ductus ē, a Mart. Laudatur hoc epigrammate. Quintilianę vage moderator summe inuenit Gloria romane quintilianę toge et.

Saltus tantum soli, unde saltuarii quos nunc camparios vocant. Exempla trāsi, verba sūt poetę respōdētis Quintilianum esse p̄terendum, tanq̄ unicū foelicitatis exemplum, ac si dicat nullum alium inuentum, qui ex liberalibus studiis sit locupletatus. Non enim fatorum, non foelicitatis quā ipsa fata tribuere Quintiliano vt eret dixeret. Foelix, bñficio inquit fortunatē factū est, vt in Quintiliano omnia agnoscerentur quę in fortunato homine cōueniūt esse. Foelix, quasi cui fortuna aspi- rauerit, quod ter est re- petitum, vt latenter in- nuat tantam foelicitatem nō tam doctrine, q̄ fortunę beneficio esse assequitū, unde sequi- tur Si fortuna volet. Pulcher, iocūdus aspe- ctus, aut politus et mun- dus vt ad Stilū referas.

Luna
ti cal-
cei.

Aluta

Perfr-
gere.

Acer, addicendum. Sapiens, eruditione multus. Generosus, est qui magni et longi est generis. Sub- textit lunam, nobiles romani lunatis calceis utebantur Martialis libro primo. Lunata nūq̄ pellis et nūq̄ toga. Statius in syluis ad Crispinum Primū, patricia clasi- nestigia luna, cuius rationem Plutarchus in problema- tis longa disputatione ostendit. Quid est qd q̄ nobilitate prestare videntur lunulas in calceis ferunt, an vt di- cit castor, signum est eius quę in luna esse dictū habi- tari, et q̄ post mortem animę rursus lunam sub pedi- bus habebunt, an q̄ arcades q̄ cum Enādro in italiā nenerunt profelentes appellati hoc est antelunares eo cal- ceo genere uterentur, omitto reliqua quę apud Plutar- chum legi possunt, alii tradunt romanos calceis lunatis esse usos instituisse id Nūmo Pompilio qui calceis se- natorum et litterarum centum significat inscribi ius- sit, vt per eam scē, e numero centum patrum admone- rentur, hęc postea a figurę similitudine lunę effugiem esse dixere et ob id lunatos calceos appellatos. Nigre, alutę, nigros suis calceos ex eo carmine Horatii dat in- telligi in satyris. Nam ut quisq̄ infans nigris mediū impedit cras pellibus. Alutę, i. calceo, appellatōe alu- te intelligimus omnem pellem tenuem et mollem. Orator dicendi peritus. Iaculator, qui argumen- tis suis tanq̄ telis aduersarium vrgeat. Et si perfrigit cantat bene. Adeo inquit fortuna quā intiliano aspira- uit vt est rancus esset nimia frigore, tamē bene canere dicere. Perfrigit, p̄teritū ēa p̄frigeo, illū at diximus p̄frixisse q̄ nimio frigore sit factus rancus. Martialis lib. iii. Perfrixisse tras quęstā est p̄fatio fauces. Distat, differt. Quę syderate excipiat, id est q̄ syderum aspe- ctus in ortu tibi affulsit. Creditū enī est ex astroz mo- tu futura cognosci, et nascētibz hoibz maliciā vel bo- nitatē, si licitatē vel infelicitatem potedi, unde Mathe- matici hora partus, i. horoscopus maxime obseruat, Sue- tonius in Angusto, Vulgares res est, p̄rigidū cōpara- tamore causa, vt hora quocq̄ partus acceperit affirma- se dominū terrarū orbi natū. Ionis autē et ueneris sydera benigna sunt nascētibz et salutaria. Onidius Natus es infelix (ita dii uolere) nec vllā cōmoda nascēti stel-

la seorsus fuit. Nō ueneris affulsit, nō ulla Iuppiter hora. Cōtra stel a saturni malefica est, quibus in ortu irridia- uerit, alibi Iuuenalis Hęc tamē ignorat quid sydis tri- ste minetur Saturni. Proptius et graue Saturni sydis in omne caput. Primos uagitus, primos ploratus, est enim uagitus p̄prie p̄terorū infanulū, Onidius in epi-

stola Canaces ad Ma- chareū. Vagitus dedit ille misē sensisse putares. Rubet, ob partū re- centē. Si fortuna uo- let, Quintilianū (ut di- ximus) latenter inuēit fortunę magis q̄ doctri- nę bñficio eodiuiciatū p̄meruisse. Est ergo sen- sus, bñficio fortunę fieri posse vt ex infima cō- ditiōe aliquis ad sup̄- mos honores proxeha- tur, unde est illud Trā- gli de rhetoribus, ma- gna iquit p̄fessorum atq̄ doctorū p̄fluxit co-

pia, adeoq̄ floruit, ut nōnulli ex infima fortuna in ordi- nem senatoriū, atq̄ ad summos honores p̄ceserint. uide- turq̄ hoc dixisse p̄pter Quintilianū quē Ansonius ad cōsulatum p̄uectū fuisse ostendit his uerbis. Quin- tilianus consularia per Clementem ornāmenta sortitus.

De consule rhetor, Id accidit ualerio Liciniano, de quo Plinius i epistola ad Cornelium Minutianū ita scri- bit. Audistine ualeriū Licinianū in scilia p̄feri non dū te p̄to audiuisset. Est enī recēs nūcūs. P̄teritus hic modo inter eloquētissimos causarū actores beatū, nūc eo decidit, ut exul de Senatore, et rhetor de oratore fieret, itaq̄ ipse in p̄fatiōe dixit dolentē et grauiter. Quoti- bi fortuna ludos facis. Facis enim ex p̄fessoribus senato- ribz ex senatoribus p̄fessores. Ventidius quid enim? p- bat exēplo uentidiū Bassi et senū tullii fortunā magna habere potestate in homines. Est autē ordo et sensus, Ve- tidius qd fuit aliqd q̄ sydis, i. quā alia re p̄uectus est ad cōsulatum q̄ syderum beneficio. Nam Ventidius p̄- cēs fuit genere et loco humili, quē p̄teritū cōm matre captū Pompeius Strabo Magni Pōpeti pater Ascu- lo subactū inter ceteros ante curiū suū triūphās suū matris iacentem uexit, postea quū adoleuisset uictum sibi quē fuit comparandis milis et uehiculis quę magi- stratibus p̄beret q̄ fortitū p̄uicias forent, unde in amī- ciciam Cēsaris p̄uenit, mox tribunus plebis ac deir- de p̄tor creatus atq̄ in eo t̄pore indicatus est a senatu ho- stis cū. M. Antonio post uero cōiunctis partibus nō p̄- finam tantū dignitatē recuperauit sed pontificatū ac deinde cōsulatū quocq̄ adeptus est. Quā rem adeo intoleranter tulit populus romanus vt vulgo per uias urbis uersiculi p̄scriberent. Cōcurrere omnes augures, aruspices, portētū inuicitatū cōstatū est recēs. Nam mu- los qui fricabat cōsul factus est. Idem auctore Plutar- cho in uita. M. Antonii orientalibus p̄uicias p̄posi- tus a. M. Antonio parthos in Syriam impēntes tribus p̄liis fudit, primūq̄ de parthis triumphauit, et morte obita publico sumere sepultus est. Tullius non de Ci- cerone, sed de senio Tullio intelligit, qui ex sena natus in domo Tarquinii Prisci Tanquilis a stutia regnū post interfectum Tarquinium optinuit.

Senis, vt seruio Tullio Captiuis, vt uentidio. Fati occulti, non intellecti a nobis. Foelix ille ta- men, cui hoc acciderit vt ex seruo fiat rex, et ex capti- uo cōsul et triumphator. Poenituit, exemplo Trasyma- chi et secūdi Carinatis rhetorum ostendit infelicia esse litterarum studia, quando eorum laboribus infra p̄- mia nō reddatur, uter-

q̄ enī coactus est quū fūctum ex studiis nō caperent relinquere ar- tē docendi. Trasyma- chus autem fuit cartha- ginēsis inter Sophistas numeratus a philostrato, qui quū rhetoricen coepisset proficere desti- tit ob exiguam merce- dem, Cōquerit et Mar- tialis studia liberalia pe- nitus negligi. At circū pulpita nostra. Et steri- les cathedra basia sola crepant. Et hunc. s. Secundum sicuti uisus fuit et trasymachus car- thaginensis inops. De Secūdo Carinate Tac- tus libro. xv. scribit sic. Secūdū Carinatē grę- ca doctrina ortentis ex- ercitiū quodq̄ animū non bonis artibus im- buerat. Dion uero scri- bit Caligulam adeo in- uidū et suspiciosū ad-

omnia vt Secūdum carinatē rethora in exiliū ege- rit q̄ aliquando orationē quādam per exercitationem in tyrānos dixisset. Nil p̄ter cūctas gelidas. Dam- nat athenienses auaricię pariter et insipientię, qui debi- tis non afficerent p̄miis et honoribus viros bonos et lit- teratos, inuēit ab eis Socratem etiam tantū philosophū qui omni honore honestandus erat sibi latum ueneno- dicit. Est autē cūcta vt docet Plinius publica atheniē- sium poena inuisa, Semili et foliis refrigeratoria uis, vt epota statim perimat hominem. Diū maiorum um- bris, optat manibus maiorum perpetuam tranquillita- tem qui p̄ceptores non minus q̄ parentes coluerint.

Dū. s. date. Tenuem terram. Sic Martia. Sit tibi terra leuis molliq̄ tegaris harena. Onidius Et senis An- chis molliter ossa cubent. Tibullus cōtra. O tu qui ue- nerem docuisti uendere primū Quisq̄ es infelix vr- geat ossa lapis. Et in vna perpetuum ver, perpetuos flores, nam intra herbas odoratas cōdebantur. Loco parentis, qui summa pietate p̄ceptores uenerati sunt, Seneca ad Luciliū. Quā uenerationem p̄ceptoribus meis debeo, eandem p̄ceptoribus humani generis a q̄- bus tanti boni initia fluxerunt. Memēs uirge. Exem- plo Achilles ostendit, p̄ceptores esse miro honore colē- dos, qui quū in pelio monte ebesalię educaretur sub di- sciplina Chironis Centauri summo in honore eū sem- per habuit, et timuit, unde Onidius in Arte amandi. Creditur annoiūm p̄tinuisse senem. Quas hector sen- sū erat poscente magistro. Verberibus insas p̄buit ille manus, a quo et medendi et canendi artē didicit De

hoc plura ante Recubās sub eodem marmore Chiro.

Cantabat. s. Achilles laudes magistri. Montibus patriis, i. thesalicis, unde fuit pelens Achilles pater.

Et cui non tunc, erat inquit Chiron eiusmodi vt fa- cile de se risum spectantibus posset mouere tanq̄ canda- tus magister. Cytharēdi, Chironis, qui vt dixi do-

cuit Achillem et musi- cen et medicinam, de eo nō nulla Higinus, hic herbā inuenit quę Chi- roneum appellatur, sed et aliam quę Centauri- on, omnium morborū remedium promitten- tem, de hoc plura in cō- mentariis Achilleidos.

Sed rursus, nūc an- tem inquit tam longe abest vt p̄ceptores co- lantur, vt multi etiam a discipulis uerberent.

Rursus qui toties, habet Emphasim, quā si dicat qui contemnen- dus nō erat, uipute rhe- tor optimus qui etiam Ciceronem eloquentię cuiusdam gallicę dice- rit, Nam et alii extitere qui Ciceronē vt super- fluum notauerint, Bru- tus (vt auctor est Tac- tus in libro de Claris Oratoribus) enim elum- bem et fractū nomina-

uit. Rursus idem auctor est Ciceronem a Caluo male audiuisse, tanq̄ solutum et enermem, unde sic scribit. Se- neca in declamationibus. Caluus qui diu cum cice- rone iniquissimam litem de eloquentię principatu habu- it et. Allobroges id est galli et barbari, nam Allobroges populi sunt gallię quorum Vienna ciuitas est metropolis auctor est Strabo libro quarto. Docti- q̄, palemonis, hic est ille R. hemius Palemon uicenti- nus grammaticus qui vt scribit Tranquillus de claris grāmaticis tanta fuit superbia vt diceret litteras secum- natas et secum morituras, Marcium Varronem porcum litterarum appellabat, et cantabat, nomen suū in Bucco- licis non temere posita et p̄fagiante Virgilio fore quā- doq̄, omnium poetarum ac poenū iudicē, qui quan- doq̄, ut rogatus quid inter Stillam et guttam inter- eslet, gutta inquit stat, et stilla cadit auctor est Ensebius. Eius memin- et Plinius libro. xiii. capite iiii. Et ta- men ex hoc, licet inquit id modicū sit quod datur grāe- matico, tamen ex eo ipse p̄dagogus aliquid sibi inter- cipit, et est ordo, et tamen asonetus ipse cūctos discipuli p̄mordet ex hoc quodcūq̄, est, reliqua per parenthe- sim leguntur. Acoeretus, nomen uidetur esse fictū q̄, propriam nimium spectet uilitatem ab et quod est sine et oio et communitas. Custos discipuli. Pe- dagogus. Franget sibi, ex solida mercede magistri aliquid sibi p̄cidet. Cede palemon, uerba sunt Iuue- nalis quadam cum miseratione subianantis defraudā- tium auariciam, vt sit cede palemon de iure tuo et pa- tere equo animo si quid tibi interceptur.

Allor-
broges
Vienna.

Institor Non aliter, quam patitur sibi detrabi institor vi-
lis suppellectilis, ut accipias tegetis pro tegumento lecti
ad arcendum frigus hibernum. E enim tegetis genus stra-
guli de qua ab vnde dictum est in quinta satyra insti-
tor autem auctore Vlpiano appellat ex eo quod negotio ge-
rendo instat, nec multum facit, tabernae sit prepositus an-
cillilibet alii negotiatio-
ni, nam quicumque ad
emendum vendendum
ne preponitur institor ap-
pellatur, eos etiam dice-
dos placuit Institores q-
bus vestiarum vel lintea-
rum dant vestem circum-
ferendam et distraben-
dam, quos vulgo circi-
tores appellamus, Sta-
bularii quoque instito-
rum loco habendi sunt.
**Circito-
res** Sed et tabernarius ser-
uum suum peregre mit-
teret ad merces compa-
randas et sibi mittendas
loco institoris habenda-
rum scribit Labeo, hic
Institoris opere dicitur.
**Stabu-
larius** Tranquillus in Ne-
rone, parabantur insti-
tores ganeae et matrona-
rum institorias operas
imitantium. Ovidius,
Institor ad dominam ve-
niat discinctus emace.
Cadurci, vitrum
stragulo an tegumen-
to lecti. Solent enim le-
cti superne veluti ten-
torii coopiri velis eius
modi candidis, supra.

Violato poena cadurco, id est lecto qui aut stragulo ni-
neo sterneretur, aut superne ut dixi velis candidis integri-
tur. Sunt enim Cadurci populi gallicae apud quos lini
prestantia principatum obtinet in cultis ob cando-
rem, de quibus in precedenti satyra diximus. Dum-
modo ne pereat, verba Iuuenalis derident tam extre-
mam hominum avaritiam, id est dummodo non pere-
at Labor tuus docendi post mediam noctem, quo tem-
pore multae tibi olfaciendae sunt lucernae, quod pro ma-
ximo fastidio intelligit. Ab hora, post horam. Plin-
ius in septimo. A conceptu decimo die dolores capitis,
id est post conceptum, de qua particula plura dissemi-
mus in prima satyra illic Exul ab ostata Marius bibit.
Medie noctis, coenae tempore pueri ludum lite-
rarum petebant. Martialis libro nono. Quid tibi no-
bis cum est ludi scelerate magister infelix pueris virgi-
nibusq. caput. Nondum cristati ruper silentia galli. Mir-
rare quum sereno, verberibusq. tonas. Flaccus. Ho-
ratiis, bene autem Horatium et Virgilium nominavit.
Nam grammaticorum proprium est poetas interpretari.
Decolor, qui nimia attestatione et fumo lu-
cernarum colorem amittit. Fuligo, nigrities ea di-
citur, quae provenit ex fumo dicta fuligo quasi sumi-
go, Lucernarum fuligo a Plinio dicitur. Rara
tamen merces, licet inquit aliqua tibi merces det, cam

tamen non habebis nisi per litem et strepitum foren-
sem. Cognitione tribuni, indices, Nam pro tri-
buno unum quemque indicem intelligit. Sed
vos senas, cum indignatione et quadam miseratione
haec dicit in magistris qui multis laboribus et incom-
modis onerantur, ex quo inquit ipsi non possunt his

tot incommodis deter-
reri quo minus vestros
filios doceant, vos eis a-
speras leges imponite.
Regula verborum,
ut intelligat regulam
omnium verborum,
quem casum vnum
quodque verbum re-
gat, quod inter rudi-
menta grammatices ha-
ud minimum est.

Dum petit Ther-
mas, loca calida ad hoc
parata ut sudor e toto
corpore eliceretur, per
motum enim significat ca-
lidum. Nutricem
anchisae, sepe enim eius
modi quaestiones obscu-
re exigebantur a gram-
maticis, vnde et Tibe-
rius (auctore Tranquil-
lo) solitus est fatigare
grammaticos queren-
do, quae fuerit mater He-
cubae, quod Achilli no-
men quum inter filias
lycomedis latuit habi-
tu muliebri. Nec ante
omnia commemorat qua-
si quae modice sint utili-
tatis, parumq. neces-
saria, vnde est illud Seneca in epistola de studiis liberali-
bus. Hoc quidem me quaerere, quae fuerit maior Home-
rus an Hesiodus, non magis ad rem pertinet, quam sci-
re an minor Hecuba fuerit, quam Helena. Quid in qua
annos patrocli et Achillis inquirere ad rem existimas per-
tinere? Nonne Anchemoli, De nonne Anchemoli
li Virg. haec cecinit Hinc Sulem petit et rheti de gene ve-
trista Anchemolam thalamos ausum incestare nonne
ce, scribit Servius Rhetu marubio, regem fuisse in Ita-
lia, q. Anchemolo filio casperi supduxit nonne cam, q.
pugnus stupravit, quo cognito quum patrem persequeret
et ad poenam vocaret, fugiens ille ad Tumu se contulit. An-
chemoli siue Anchemori cuiusdam ab hispiphyle educa-
ti mox serpentis morsu necati meminit Statius in thebai-
de. Acestes, Crinisi Siculi fluminis filius fuit ex Sege-
sta Troiana, Virg. Troia Crimniso conceptu flumine
mre que genuit, hic in sicilia ipsum tenes enee multos
cados vini dono dedit Virg. Vina bonus, q. deus cadis
onerat acestes. Ducat, fingat, formet, Pollice, ta-
q. digito, sumptum est autem de Persio. Et pmittere aius, vi-
ciniq. laborat, Artifices, duo dicit sub pollice vultum.
Ne faciat vicibus, rependenda verbis haec estis expostio
i. ne inter se vicibus coeant. In fine, perpetrare vene-
ris in qua oculi ad angulos retorqueri solent Virg. No-
nimus et qui te transversa mentibus hisquis.

Haec inquit

Haec inquit curas, haec sunt inquit pater, quae tibi co-
randa sunt o magister. Et quum se verterit annus,
ego hunc locum simpliciter accipiedum arbitror, id est
quum annus cursum suum perfecerit, nam proprium an-
ni est in seipsum reverti. Papinius in sylvis. Versumq.
domus sibi temperat annum. Tranquillus in Caligula

vicies ac septies milies se-
stertium non toto verte-
te anno absumpsit. Ver-
gi. Atq. in se sua per ve-
stigia voluitur annus.
Columella. Tacito na-
tempora gressu diffugi-
unt, nullosq. sono coner-
titur annus, vñ et Ovi.
in meta. appellat annum
voluentem. Iuppiter ex
equo volentem diuidit
annum. Horatius. Inuer-
sum annum appellavit
perpetuo, ut est auctor
Porphyrio, epitheto, q.
in se semper vertitur ut
sit sensus. Difficilia qui-
dem sunt, quae tibi o ma-

gister imponuntur a parentibus discentiis, sed finito an-
no premium tuum promeritum non accipies nisi per litem
et quod populus. i. ipse tribunus magistratus populi ius
serit, ubi victori dari, ut sic referas ad illud. Rara tamē
merces quae cognitione tribuni non egeat. Legendum hoc
est rursus satyrico in contemptum avaritiae sui temporis,
verba enim sunt Iuuenalis dicentis post labores tuos
finito anno accipe mercedem quam tibi daturus non est
nisi per litem. Non tñ igitur tradi a Macrobio li. secun-
do in somnium Scipionis. Vertentem annum appella-
ri posse, quum astra cuncta ad eundem metā redierint,
vnde semel profecta sunt, et paulo post inquit. Annus ve-
ro qui mundanus vocatur, qui vere vertens est, q. co-
nversione plene universitatis efficitur, largissimis seculis
explicatur. Et in primo saturnaliū annum solis vertē-
tem nominat. Sed ut diximus simplici sensu hic locus
est accipiendus.



Stemma quid. Haec satyra eos in effecta-
qui aut maiorum gloria, aut falsis fortu-
nae bonis effervantur existimantes verā in-
de hominis nobilitatē pendere, docet ea
hereditariam non esse, nec a parentibus
testamento relinqui, sed unumquemq.
virtutem meritis fieri nobilem, vnde illud est Seneca
ad Lucilium. Platonem non accepit nobilem philoso-
phia sed fecit. Iñc. nactus occasionem monet ponti-
cum ad quem scribit satyram multos extitisse, q. humi-
li loco nati ad summam dignitatem consurrexerunt, seq.
virtutis splendore claros nobilesq. fecerunt, contra non
nullos qui ex claris parentibus orti in aliquod dedecus
revertuntur sunt lucem, quam a maioribus suis acceperat
in tenebras convertisse, ut sic demum ostendat verā no-
bilitatem ex virtute pendere. Stemmata, in atris ro-
mani imagines maiorum cereas habebant singulis ar-
marum dispositas, ut essent imagines quae comitarentur
gentilicia funera, semperq. despecto aliquo totus aderat
familiae eius, qui nunquam fuerat populus. Stemmata igit
ut scribit Plinius, lineis discurrebant ad imagines pi-
ctas. Tale igitur imaginum ordinem antiqua stema-

nominaverunt. Tranquillus in Nerone. Obiectum est
Cassio longino, q. in vetere gentili stemmate. C. Cassii
periculis Caesaris imagines retinuisse. Idem in Calba
Imperator vero etiam stemma in atrio proposuerit, quo
paternam originem ad Iovem, maternam ad pasiphae
Minois uxorem referret, Martialis. Atria piscorum sta-

bant cum stemmate toto,
Et docti Seneca ter ve-
neranda domus. Dixit
Hieronymus ad prima-
piā virginem ut expo-
nam stemmata per consi-
les et praefectos prioris de-
currentia. Spartianus in
vita Commodi. Is, n. liber
debet omnia quae ad ste-
mata generis continere.
Lampadius in Alexan-
dro Severo. Et stemma
generis depinxerat, quo
ostendebat genus eius a
Metellis descendere. Se-
neca in. iii. de beneficiis
Qui imagines in atrio
exponit, et noia familie

Haec inquit curas, cum se verteret annus
Accipe victori populus quod postulat aurum.

Inuē Iuuenalis Aquinatis Satyra octava.



Stemma quid faciunt? quid
prodest pontice longo
Sanguine censeri pictosq. on-
dere vultus
Maiorum, et stantes in curri-
bus emilianos
Et curios iam dimidios, nasumq. minorem

sue longo ordine ac multis illigata flexuris in pre prima-
ediu collocant non notis magis q. nobiles sunt, q. stemmata
pro statuis acciperentur, non probo. Nā quū Traquillus scri-
bat in veteri stemmate imagines retinuisse. Idē esset ac si
diceret statuas in statua retinuisse. Sed ut dixi pro ordi-
ne illo nobilitatis, qui designabat per eas statuas in atris
dispositas in armariis et illigatas multis lineis, de quibus
Pardus iurisconsultus de gradibus sic scribit stemmata
cognitionum directo limite in duas lineas separantur,
quarum altera superior, altera inferior. Ex superiore autē
vero et secundo gradu transierit lineae pendunt. Stemma-
ta item a scriptoribus frequentissime pro generositate
vsurpantur. Martia. Argenti furiosa sui, quum stemma
ta narrat. Papinius in sylvis. Expectatur equus, cuius de
stemmate longo Felix demeritos habet admistrum pa-
rentes. Persius. Stemma q. tusco ramū mille sine ducis.
Ait ergo poeta stemmata non esse ea, quae nobilitatem ho-
mini parent. Longo sanguine, longo maiorum
nere, ut ostendat ex genere maiorum veram nobilitatē non
pendere. Ovidius. Nam genus et proavos, et quae non se-
cimur ipsi. Vix ea nostra puto. Pictos vultus, nam
imagines pictae erant ut dictum est, stemmata di-
bant lineis ad imagines pictas. Aemilianos stantes
in curribus, i. statuas triumphales Aemilianorum. Nā
Pardus Aemilius filius eius, qui apud cannas trucidatus
est de Liguribus et Persa rege Macedonum trium-
phant, ex quo natus est filius, quem Scipioni filio A-
phricani superioris tradidit in adoptionem, qui Aemi-
lianus est cognominatus, is fuit, qui Carthaginem de-
levit. Numantiam in Hispania vicit, vnde Aphricani
inferioris, et Numantini cognomen reportavit. Et
Curios. M. Curium abstinentissimum fuisse illud de-
clarat, quod quum Samnitium legati (ut scribunt Va-
lerius, Plinius, Plutarchus, et Livius) ad eum in scamno
sedentem magnam auri podus attulissent publice mis-
sum, invitarentq. ut id acciperet, respondit se malle lo-
cupletibus impetare q. locupletem fieri, et qui acie vin-
ci non potuit eum pecunia corrumpi non posse. Di-
midios vetustate exesos et mutilatos,

IUVENA.

Coruini, coruinorum familia fuit antiquissima, q
a coruo propugnatore Valerii adversus ferocem gallū
accepit cognomen. ex ea familia fuit Mesala coruinus
orator, qui primus prefectus urbis sexto die magistratu
se abdicavit non civilem potestatem esse contestans. Eū
inter oratores laudat sic Quintilianus in x. At Mesala
nitidus et candidus, et quo
dam modo pre se ferens
in dicendo nobilitatem
suam viribus mingit.

Galbam, suspitionū
familiam antiquissimam
docet Tranquillus in Gal
ba. Qui autem primus
cognomē Galbæ tulit,
cur, aut vñ traxerit, am
bigitur. Familiam illū
stravit Sergius galba co
sularis et eloquentissimus
quem tradunt Hispani

am ex pretura obtinentem. xxx. lustranoz milibus perfi
dia trucidatis Variatini belli causam extitisse. Quis
fructus generis subaudi est. i. quid prodest ad nobilita
tē, que hoc modo non paratur? Iactare, ostentare.
Tabula capaci, amplo armario, erant enim ut diximus,
imagines ceterę in armariis. Magistros fumosos, id
est imagines fumosas et veteres suorum maiorum, q sue
runt magistri equitum, que dignitas in populo Roma
no fuit amplissima. Nam dictatoribus semper iungebā
tur eo modo quo regibus tribuni celerum, i. equitū, nec
magi vñquam dictatores creabantur, nisi ingruente maxima
necessitate tunc ceteri magistratus in vrbe cessabant ab
iis ius promociendi non erat, quibus et capitis animaduer
sio data est. Et quia hic magistratus maximę esse pote
statis, nō erat fas ultra sex menses retine, i. quā ergo di
ctator sine magistro equitum nō creatur, bene dixit cū
dictatore magistrō, dictus est a dicendo dictator, quod
a consule diceret. Tranquillus in Tyberio. Quū dicta
torem dicere a senatu inberet. Fumosos autem legendū
esse non fumosos, illud me monet Ciceronis in pisonē.
Obrepisti ad honores errore hominum commendatio
ne fumosarum imaginum, quarum simile habes nihil
preter colorem. Seneca ad Lucilium non facit nobilem
aurum plenum fumosis imaginibus. Boetius in princi
pio operis loquens de gubidam v estibus ait. Quarū spe
cie sicut fumosas solet imagines caligo quēdam obdu
xerat. Nam in atrii ignis fiebat, vnde et Divus Lucas i
dinis scripturis ait. Petrus vero sequebat eum a lōge.
Accenso aut igne in medio atrii et circumfēdentibus illis
erat Petrus in medio illorum. Nō ignoro famosum ca
pi etiam in laudem, de quo illic fumosaq, moenia lagi.

Coram lepidis, i. clarissimis imaginibus maiorum
tuoz, qualis fuit Aemilius lepidus, qui bis consul fuit,
pontifex maximus et censor de quo plura in sexta saty
ra. Effigies quo tot bellatoz, quid necesse est inquit
iactare et ostentare effigies tot bellatoz, si tota nocte in
alea versaris ante numantinos, i. ante imagines tuorum
maioz, qualis fuit Scipio Numantinus. Na Scipio emi
nissimus Macedonici filius, ut a deleta carthagine cogno
minatus est Africanius. Sic et a Numantia denicta nu
mantinus, que civitas in Hispania olim memoratissi
ma quis sine muris et turribus populi ro. per multos an
nos bella sustinuit, demūq, longa obsidione et fame vi
cta kipiam fitro veneno et igne subiecto absumpsit. De

lete Numantie solum titulum in triumphum tulit. Sed
pio, nullo numantino inuento, qui cathenatus in triū
phū duceret, cuius cognominis meminit, et Propertius.
Vera numantinos regna loquuntur avos. Et Apuleius
in primo limine secunde Apologię. At hoc ego Aemi
liano, nō huic Aphro, sed illi Aphricano et Numantino

et preterea censorio vix
credidisse. Et ita dictū
ante numantinos, i. an
te statuas numantinoz
sicut et infra. Statuamq,
parentis ante triūphalē.

Effigies quo, i. cur,
ad quid. Virg. Quo mo
lem hanc immanis equi
statueret. Ludit alea
pnox. Passus dicit lu
dit alea, cū voce activa
dicat ludit alea. Suetonius

Nerone, quadragenis i

punctis sefertis ludit alea, ita dictū sicut curro cursum,
vino vitā. Pernox alea, ita dictū, ut illud vigilēs fe
nestre, nā qd hōis est, rei applicuit. Pernox, n. appellat,
qd p noctē vigilat. Gelius. Stare solitus Socrates dicit p
tinaci statu perditus atq, pernōx a summo lucis ortu ad
solem alterum orientem inconueniens. Luciferi or
tu, id est ipso aurore ortu, i. si tota nocte in alea versatus
quiescit, tādē te ad aurorā tradis, quo tpe maiores illi tui
clarissimi imperatores in expeditionē exercitū ducebāt.
Nam et C. Sulpitius dictator, ut docet Livius li. vii. pri
mę decadis, vbi illuxit in radicibus montium extende
re aciem coepit adversus gallos. Ortu luciferi, Luci
fer stella est veneris, que quum ante solem currit, et pri
ante lucem, lucifer appellatur, gręce aut phosphoros, ea
de quum solē sequatur post occasum eius apparēt in co
lo, clarissimeq, lucēs Vesperugo siue vesper vocitat, grę
ce aut hesperos. lege Victorium lib. ix. et Plinium lib. ii. ca
pite. viii. et Cice. in ii. ne natura deoz. Cur allobrogi
cis. Sensus est, cur inquit Fabius maioz gloria efferat, eo
rumq, titulos sibi asciscat, si auaritia et libidine flagrat
ut ostendat nobilitatem non pendere ex genere, neq, ex
gloria maioriū, hoc dicit propter. Qu. Fabiū maximum
filiū Qu. Fabii maximi Allobrogis civis et imperatoris
clarissimi, q vitam luxu perditā egit, et maioribus indi
gnam, adeo ut Pompeius prior urbanus paternis bonis
ei interdixit, lege Valerij lib. iii. cap. v. Per hunc autē
intelligit oēs, qui moribus nequaq, maioribus suis simi
les, eoq, tñ gloria efferuntur. Allobrogis, cogno
mine maioz, quod familie peperit, Is Fabius qui apud
flumē Isaram adversus Allobroges et Bituntium Atre
norum regem feliciter pugnavit. Ex Bituntii exercitu cę
sa milia hominum centum viginti. Bituntius Albe cu
stodiendus datus est, quum ad satisfaciendum senatū
Romam profectus esset Allobroges in deditionem ac
cepti. Lege Livium. Allobroges autem populi sunt gal
lię Narbonensis, quorum metropolis est Vienna. Strab.
lib. iii.

Fabius natus in lare herculeo, hoc dicit, quia
gens fabia originem duxit ab Hercule. Quidius i fastis
libro secundo. Ut tamen herculeę superesent nomina ge
tis Credibile est ipsos consuluise deos. Idem in libro de
ponto scribens ad Fabium maximum sic ait. Conveni
ens animo genus est tibi, nobile namq, pectus, et hercu
leę simplicitatis habes. Syllius in secundo. Fabius, tyrin
thia proles Ter centum memorabat avos. Ferant enim
auctore

auctore Plutarcho ex vñā nympharum Fabium ma
ximum genitum esse. Quidā vero Herculem apud flū
mū tiberim cum muliere indigena cōgressum habuissē
se asserunt, et Fabium vñ optimū, a quo fabiorū fami
lia romę initium habuit genuisse, vñ etiam tanq, deū si
bi propinquum et familiārē inuocabant fabii. Plutar.

eadem vita fabii sic scri
bit. Ut animadvertit dis
cipulas romanorum co
pias, et vñdū ab hoste
circumuentas, clamorq,
fugientū ad aures eius
peruasit, percussio foe
more suspiriūq, ac ge
mitu omnibus presenti
bus prob Hercules inqt
Citius quidem q spera
bam, tardius vero q ip
se maturabat Minutius seipsum perdidit. Fabius item,
ut scribit Plinius. Recepto Tarento ab hostibus signū
Herculis inde translatum in capitolio dedicavit. Et
magna gaudeat ara. Cur inqt sibi placeat Fabius q sa
cra Herculis ministrat. Nam familia fabiorū sacra Her
culis hereditaria habebat, que peculiari colebat venera
tione, originem. n. ut diximus ducebat ab Hercule. Eā
aram magnam dixit pro maxima, idq, ratione carmi
nis, neq, enim maxima in sexto casu potest stare in ver
su. Eam aram Euander Herculi dedicavit in foro boar
io. vnde Ovidius in fastis. Instituitq, tibi, que maxi
ma dicitur aram. De hac lege Livium in primo limi
ne primi libri ab vrbe condita. Et Ovidium in primo
fastorum. Dionysius de ea ita scribit. Est. n. foro boario
proxima veneratōeq, apud incolas inter ceteras p̄cipua.
Solinus. Hercules instituit aram, que maxima apud pō
tiffices habet, quum se ex Nicostata Euandri matre, q a
Varicinio Carmentis dicta est imortalem comperisset.

Si cupidus, si auarus sit, quod turpissimū homini
est. Tale est illud Persij. Egregiū quū me vicinia dicat.
Non credam vñ si palle improbe nummo.
Si facis in penem quicquid tibi venit amarium,
Si puteal multa cantus vibice flagellas
Nequicq, populo bibulas donaveris aures.
Vanus, stultus, ac si dicat modice prudentē, ut il
lud. Sic libitum vano, q nos distinxit Othoni, aut va
nū mendacē intelligit et nequam. Teren. non ne pudet
vanitatis hoc est mendacii. Verg. Nec si miserū fortu
na Sinonē finxit, vanū etiam mendacēq, improba fin
get. Euganea, patavinā ad onēs aut altinates respe
xit, que lanaz mollitię auctore Columella commēda
bantur Martia. Velleribus primis apulia, parma secun
dis. Nobilis Altinū tertia laudat ovis, sunt aut Enga
nei Venetę populi. Sydonius Apollinaris mentionem
faciens de Tito Livio sic, vel q, quid in eum n. mittunt
euganeis patavinā volumina chartis. Martia, laudās al
tini littora lib. quarto epigramatum sic inquit.
Queq, antenoreo dryidum pulcherrima fano
Nupistad euganeos sola puella lacus.

Ceterum de Euganeis leges Plinium libro tertio, capi
te vigesimo et vigesimoprino. Mollior, delicatior
et minime apius laboribus bellicis, ut ostendat corporis
mollitiem haud quāq, viris cōvenire. Atrius lū
bū, sine doche, i. habens libram attritū, mollitię sui te
poris notat, quo multi sibi draucos apprebant cur sibi
polientes. Lumbum autem posuit pro podice, quem ut

teneri et veluti mulieres viderentur depilem, glabramq,
sibi reddebant. Pumice catanensi, i. siculo. Nam ca
tana civitas est Sicilię non longe a monte Aemā, qui catana
perpetuo flagrans incendio lapides pumices eructat in pumex
littus catanensē. Est autem pumex lapis levis, et spongio
sus atque aridus incendio excoctus. De quo sic Virgil.

in Aemā. Congeries
faxi Augusto e ver
tice surgunt. Sic velu
ti in fornace lapis torre
tur, et omnis exiit pe
nitus venit sibi altius
humor, amissis opibus
levis sine pondere pu
mex excoquitur, de pu
mice sic Plinius lib. tri
gesimo sexto. Sed et his
pumices qui sunt i vñ

corporum lenigandorū foeminis iam quidem et viris.

Traducit avos squallentes, i. dedecorat et ridendos p Tradu
bet, quum eis similis non sit, Traducere enim est dede co
corare, et veluti infamia afficere, ut est illud Martialis.
Rideris multoq, magis traduceris iasser, id est infamia
afficeris, et dedecore aspergeris, et rideris, et in sequenti
bus, in qua se traducebat Vlyses, id est dedecorabat seq,
ridendum prębebat. Sic et illud in sacra scriptura, Io
seph autem quum esset vir bonus et nollet eam tradu
cere, hoc est nota et infamia afficere et ridendam prębe
re. De hoc etiam priore satyra diximus. Squallen
tes, venustate, aut ita effugatos ab assiduos labores quos
pro patria tulerunt. Emptorq, veneni, et si venefi
cus est. Imagine frangenda, si in Stemmate suo
rum maiorum habet statuam, que ceteris est dedecori,
et ideo frangenda. Fūnestat, commaculat. Mi
seram, dictum per commiserationem, que talem produ
xerit. Veteres cere, licet inquit Atria plena sint sta
tuīs maiorum tuorum, non tamen inde pendet nobili
tas, sed ex sola vñicaque virtute, ea enim est, que (ut di
ximus) hominem reddit clarum et nobilem, per veteres
igitur ceras intelligo imagines cereas, que collocaban
tur in armariis in atrijs, ut dictum est. Seneca de bene
ficiis. Nemo altero nobilior, nisi cui rectius ingenium,
et artibus bonis aptius. Qui imagines in atrijs expo
nunt, et nota familie sue longo ordine, ac multis stem
matum illigata flexuris, in parte prima edium collo
cant, non noti magis quam nobiles sunt. Atria

Atria
maiorum in armariis collocabantur, et vbi Clientes do
minum expectantes confidebant. Horatius.
Et rebus ommissis Atria servantem possico falle dien
tem. Seneca de brevitate vite. Quam multi per
revertum Clientibus Atrium prodire vitabant.
Illic ignis (ut paulo ante diximus) fiebat. Ideo Iu
venalis superius Imagines fumosas appellat. Dicta
que sunt Atria vel ab Atriatis Tuscis, quod illinc
exemplum sumptum sit. Auctor Varro. Vel quod a ter
ra orientur quasi a terraria, vel quod atra essent ex
sano. De his sic meminit Victorius in sexto. Earum
autem rerum non solum erunt in vrbe edificiorum ra
tiones, sed etiam ruri, preterquam quod in vrbe atria
proxima tanis si lent esse. Poni autem solebant ima
gines maiorum cum titulis suis in prima parte edium
ut eorum virtutes posseti non solum legere, sed et i
am imitaremur.

Nobilitas sola virtus. Concludit nobilitatem non in gloria maiorem, neque in falsis fortunae bonis, sed in propria veraque animi virtute consistere. Vnde Marius apud Salustium ait fortissimum quicquid, generosum esse. Oñdit autem poeta nobilitatem hereditariam non esse, quoniam quidem virtus in qua ipsa consistit nobilitas, neque dono datur, neque accipitur, quum civitatis et imagines et alia fortunae bona a maioribus relinqui possint.

Virtus, auctore Cicerone in rhetoricis ait habita virtus est naturae modo atque rationi consentaneus, habitus vero est animi corporis, constans et absolutus aliqua in re perfectio.

Paulus moribus efficitur, facitque similes moribus paulo et Corneo et Druso, qui multis officiis de re publice meriti sunt per paulum intelligere possumus Paulum Aemilium, qui per se Macedoniam regem cum liberis eius in triumphum duxit, quicquid, frugalitatis et modestiae amator filiarum maiorem. M. Catonis filio uxorem dedit, minorem Helio Tiberio pauperi, sed optimo, virtutem. Non est admiratus per quam erat pauper. Vel cosus, de coso intelligendum est, qui ut scribit Florus Musulanus et Cretulos accolae syrtium inebere Augusto Cesare domuit. Vnde cognomen gentili ascriptum est, vnde sequitur. Salve Gentilice, meminit et Tranquillus in Augusto, fuit et ante, ut scribit Livius lib. iii. Cornelius Cosus tribunus militum, qui occiso Voluminio rege Veientium opima spolia secunda tulit. Drusus, de Claudio Druso potest intelligi, qui auctore Tranquillo hostium duce Druso comminus trucidato sibi posterisque suis cognomen invenit. Tra-

dit et perit ex provincia gallia reulise aurum, Senonibus olim in obsidione capitolii datum, nec (ut fama est) ex torti a Camillo, postea et intelligere de Druso Nerone, quod Masdrabalé iuxta metanum cecidit, aut Druso fratre Tyberii Neronis, qui ab Augusto in Germaniam missus parva illa victoria Germanici cognomen est assequutus. Hos ergo tres commemorat, ut de re publica optime meritos, Hos et mores, ut sit sensus. Fac ut imagines tuorum maiorem videat vitam bene compositam in te esse. Illius mores. Praecedat, si vis inquit vera nobilitate censei fac dignitates et honores, quos in re publica adeptus es virtutibus et moribus ornas, et eos semper tecum praefiras. Ipsas virgas, ipsas dignitates, nam consilium duodecim lectores dabant cum duodecim fuscibus virgibus, totidemque securibus colligatis, qui consules praecedebant, statoribus vero sex tui fuscibus cum reliquis insignibus. Animi bona, bonorum tria sunt genera, alia sunt corporis, ut valitudo, velocitas, vires, dignitas. Alia fortunae quae externa dicuntur, quae penitus extra sunt omnium hominum potestate et fortunae impio subiecta, ut genus, educatio, opes, clientela, amicitiae, affinitates, gloria maiorem, quae incerta in summa, sunt, quicquid, homines ignavos plerumque reddunt, et ab omni virtute alienos, hinc ergo vera nobilitas non pendet. Alia sunt animi bona, quae consilio et cogitatione nostra constare, videlicet, infirmitas, fortitudo, prudentia, et modestia, quae virtutes sunt morales, et quibus veluti diis similes efficitur, hinc ergo vera

Bono-
milia
genez

Atria, nobilitas sola est atque unica virtus.
Paulus, vel cosus, vel drusus moribus efficitur,
Hos ante effigies maiorum pone tuorum,
Praecedant ipsas illi te consule virgas.
Prima mihi debes animi bona, sanctus haberi
Instituta tenax fidei diestis mereris,
Agnosco procerum, salve gentilice, sen tu
Syllanus quocumque alio de sanguine raris
Cuius est egregius patriae contingit onanti
Exclamare libet populus quod clamat osyri
Invento, quis enim generosum dixerit hunc, qui
Indignus genere, est preclaro nomine tantum

habetur nobilitas, inquit Igitur poeta, prima mihi debes animi bona, ut sit prima pro primis, nomen per adverbium, ut sit sensus. Si vis nobilis haberi ex bonis externis et corporis, fac primis bona animi, id est virtutem amplecti, quae quae maxime eternitati hominis memoriae committitur, et sine ea vera nobilitas non habetur, ut ostendat et illis bonis hominem etiam

posse clarescere, sed bona animi ea esse quae veram bonis nobilitatem tribuant.

Sanctus haberi. Credo hic est et sensus. Ego te inquit agnosco, procerem et nobilem si mereris haberi et diestis et fidei sanctus, et instituta tenax. Bene autem Iuvenalis virtutem bonum definit, quod opere et verbo unicuique si possit praestare, et nemini iniuria facit. Sanctum autem auctore Macrobius sanctum et religiosum et observantiae inviolatum, vnde etiam apud auctores ut hoc loco accipit Sanctus pro eo, qui se ab omni labe purum custodit. Agnosco procerem, te habeo et admitto nobilem et generosum. Mereris, subaudi extrinsecus, si id est si mereris haberi sanctus, id est bonus factus et diestis salve. Gentilice, te nunc salutabo quocumque, vis cognomine, ut nobilissimum qualis fuit Cosus Gentilicus tantum et tu gentulos denice ris, nam a victoris cognomina duces reportabat, ut Nymphidicus, Macedonicus, Creticus, Iulianicus, Dacicus, Britanicus, Martia. Creta dedit magnam. Maius dedit africa nomen Scipio, quod victor, quodque Metellus habet. Nobilis domito tribuit Germania iheronimo. Et per hoc dignus nomine Caesar erat. Sen tu syllanus, Ordo est et sensus. Et libet mihi exclamare praestantia quod populus Aegyptius clamavit invento Osyri. Si tu contingis patriae onanti Syllanus raris et egregius cuius de quocumque alio sanguine, id est praestantia clamabo, si tu de quocumque sanguine, ac si dicat etiam vilissimum natus, si milis fueris Syllanoraro et egregio civi ut per hanc praeparas facias sicut Syllanus. In auctore Livio lib. viii, secundi belli punici Scipionis legatus Magonem ducem Carthaginiensem in hispania superavit. Hannone alterum imperatorem vinum cepit. Sicque poeta semper docet illos nobiles esse vndeque nati fuerint, qui praestantia facinoribus vitam suam illustraverint. Patriae onanti. Nam patria laeta est, quum de re publica bene mereretur habet civis. Osyri invento, id est invento Aegyptii coluit veluti osyridem. Nam tradiderunt aiam Osyridis in bonam transmissionem. Non est fas enim certos, ut scribit Plinius. Vite annos excedere. Meritum igitur in sacerdotum fonte enecant quae tui lectu alium quae substituant, donec inveniatur moerent. Derasis est capitibus, nec tamen usque diu queritur virtus prioris per similes, quo invento populus luctum finit. De api bone ita scribit Strabo lib. xvii. Memphis aegyptiorum est regia, ea Aegypti templum habet, qui idem est, quod osyris. Hic autem est ille Osyris, quem alii Saturni ex Rea filium suum tradunt, alii Iovis ex Niobe. Vnde magni ingenii gloriae cupidum, quae relicta agris patria sua ad aegyptios transiit, quos ditioni suae subegit. Ipsi de Inachi filiam, quae Io ante vocabatur duxit uxorem quorum

Thes-
mo-
phora

quorum uterque ob varias virtutes divinos honores meruit. Ipsi, nunc leges statuisse sicut, vnde Thesmophoros a grecis hoc est legisera dicta est. Ea est frugum inuenticem dicunt. Osyrim vero varias artes aegyptios docuisse, de quibus sic cecinit Tibullus. Primus aratra manu solerti fecit osyris. Et teneram ferro sollicitavit humum. Pri-

mus in experte commisit feminatere, Pomaque non notis legit ab arboribus. Hic docuit teneram paulis adiungere vitae. Hic videm dura cedere falce comam. Verum Osyrim sicut erunt a Typhone fratre per fraudem occisum suis se ac dilaniatum, eiusque membra ab uxore diu quae ta, quae quum non inveniret in maximis fletibus per rumpere solita. Quare commotos aegyptios tandem ea quae finisse quoad iuxta Syene inveniunt, quae illic Ipsi sepulture mandavit. Insignis, subaudi est. Quis enim, rationem affert illi nobili nequaquam censendum, in quo solum praestantia genus et non virtus spectatur ut ostendat solam virtutem dare homini nobilitatem Seneca. Quis est generosus ad virtutem benea natura compositus. Quililianus. Qui generosissimas non neque optimas non qui celebritate nascendi, sed qui virtute maxime excellit. Nam cuiusdam ostendit illum sepe derisum haberi, quod nobilis et generosus appellatur. Nam quicquid modum per risum et iocum appellamus nunciam alicuius Athlanta, et Aethiopem albam, et Cygnum, ita etiam ironice appellamus aliquos ceticos et Camerinos, quum tamen non sint veri ceticus nec camerinus, hoc est quum in iis nulla maior virtutis ornamenta spectentur, ut sit sensus. Non si te Creticus aut Camerinus aliquis appellat, perit ex ceticis aut Camerinis, nam id cognomen posset ubi esse impossibile in derisum, sicut et per iocum Athlanta nunc appellamus. Europen, quia ob pulchritudinem Iuppiter in tantum conuersus ex phoenicia in cretam advenit, fuit autem filia Agenoris Phoenicis regis. Leuibis, sine pilis, quae per etate longam, et scabiem, decidit. Violentius, quod per tygris, et leo. Ergo canebis.

Et metues, ne te ita per derisum vocent ceticum et camerinum, quicquid modum Nam appellat athlanta, et ethyope cygnum. Ab eo Metello qui derisus creta ceticus est cognominatus, et ab eo P. Sulpitio Camerino vetustissimi generis qui vna cum Sp. posthumio Albo. Aulo Manlio missi fuerunt athenas, iussu inclitas leges Solonis describere, et aliaque civitatum instituta, iura, moresque noscere. Tecum est mihi sermo Rubelli place, a pontico ad quem scribit satyra discedit, et Rubellium planctum alio loquitur, mox ad ponticum redibit, quum dicit paulo post, hec satis ad inveniendum. De Rubellio planco ita scribit Tacitus in Nerone. Igitur quasi iam depulso Nerone quis nam deligeretur, per quem ebant, et omnium ore Rubellius

lius planctus celebrabatur, cui nobilitas per matrem ex Italia familia, ipse placita maior, colebat habitu, fenero casta et secreta domo, quantosque metu occultior tanto plus famae adeptus. Times alto sanguine Druso, quod genus trahis a familia Claudia, in qua fuit Claudius drusus ille, qui auctore Tranquillo in augusto hostium duce Druso

cominus trucidato sibi posterisque suis cognomen invenit. Hinc fuit Claudius ille Drusus, qui statua sibi cum diademate ad Appii forum posita Italia per clientelas occupare tentavit, hinc Claudius ille pulcher quae apud Siciliam non parcentibus in auspicando pulis, ac per contemptum religionis mari demersis quasi biberet quando esse nollent prelium navale iniit, et superatus est, hinc denique Tyberius Nero tertius imperator, et Drusus frater eius. Times in superbia eueheris tantum aliquid egregium feceris, vnde nobilis sis censendus, sicque ostendit ad veram nobilitatem non sufficere genus maiorum. Ut te concipere, subaudi extrinsecus, et ut sit. Et te concipere mater ex familia Italia, non autem ignobilis mulier, quae

urgente paupertate texit tela condita mercede. Sub aere, sub dio, sicque pauperum mansiones designavit. Horatius. Dives ne prisco natus ab Inacho, nil interest an pauper, an infima De gente sub dio moreris. Vos humiles inquis, subaudi estis, cum contemptu proferendum, hoc est. Patria parietis, vnde de cetero parietis vest. Aest ego cecropides, subaudi sum, id est nobilis, non autem hoc dicit, quia sit atheniensis Rubellius, sed quia cum Athenis de nobilitate esset certatio, aliquid se diceret oriundus a Cecrope, sed cecropidas dicerent, alii ab Alcione, vnde Alcioneum, alii ab Eretheo vnde Erethide, Cecropide genere praestant. Vinas, non sine indignatione dictum a Cecro poeta et ironice vane nobilitatis. Imitatio est Persii, Dino maches ego sum suffla, sum cadidus, esto. Tamen ima, Eriti ut ostendat nobilitatem pendere ex virtute et bonis animi, non autem ex bonis externis, quibus infirmi homines instant. Nobilis, alcione ironice quod se nobile putat. De plebe toga, id est vile, toga, non onii ut diximus ex Asconii testimonio erat vilio. Nodos, difficultates. Soluat, explicet et enodet. Aenigmata, enigma sermo est obscurus inter praemeto id genus ab auiti, quod est innotum, innotum, quod postea est pluribus explicandum, vel ab auiti, quod est obscurum loquor, ut illud. Vidi mare coactum in creta ligno in campo, ubi caro humana ossibus ludabat, signat, nunc saltem cum sale in mensa, ubi manus humana talos iactabat, ite ut me genuit, eadem mox gignit ex me, cum significat ex aqua glacie coacta scire, et rursus in aqua resolui, ergo enigmata dubios et obscuros legum sensus, quae greci dicunt enigmata, hoc genus quidam e nostris veteribus Scirpos appellant. Celius.

Hic albus, ut sit ferus. Alius inquit iuuenis, quem tu ignobilem appellas nulli prorsus pro rep. parcens labori longinquas regiones petit mille pericula adit. At tu nihil horum facis, Cecropiden te tui vocas, hoc est nobile, quum desideris consulas vna hac te tui gloriaris, nobilis sis, cui autem non appellat Cecropidem, ut diximus, quod sit athe-

niensis, cum familiaris de nobilitate contederet, alie dicebant se a Cecrope oriundas, unde Cecropide dicebantur, alie ab Alcmeone, vnde Alcmeonii, alie ab Eriethoe vnde Eriethide, sed Cecropide nobiliores habebantur, a Cecrope, quod etiam Deucalionis imperauit Athenis, quod omnis antiquitas fabulata est fuisse bifor-
mē, quia primus mare femine matrimonio iunxit. Euphrate, partes orientales. nā Euphrates fluvius ē quem fundit maior Armenia Baby-lonē interueniens auctores Strabonē lib. ii. et lib. xi. Solinus et Mela hūc Assiri Regiū flumē appel-

lant. Batani domiti, de batanis meminit Tacitus in eo opusculo, quod de Germanis composuit. Sunt. n. germani populi rhenū incolētes hos Domitianus adhuc puer domuit, ut scribit Tacitus et Silius. At puer aurico-
mo iam formidat batano. Custodes aglas, vexilla, nā aquila romanoz erat insigne Iuuenis in sequētibz Da nōc et volucre sceptro, quod surgit eburno, eo loco de aquila plucula dicimus. Vegetius primū signū totius legionis est aquila, quā aquilifer portat. Aglas custodes domiti batani, i. præsidia posita ad tenēdos Batanos nup domitos a Domitiano. Trucoq, simillimus herme, i. statuē Mercurii. Hermes, n. appellatus est Mercurius, ut auctor est Fulgentius, ab eo quod ē γερμειν id est quod interptor et disfero, illa videlicet cā, vel quod negotiato-
ri lingua sit disertio necessaria (vtracq. n. regna pmea re dicit supna atq, infma) quod mō ventis in altū navi-
gans currat, mō demersus infma tēpestatibus appetat, vel ut auctor est Diodorus libro primo, quod sermonis in-
uentor fuerit. Horatius. Mercuri facunde nepos Athla-
tis Qui seros cultus hominum interpretationem inuene-
ris, unde et ipsum Hermem hoc est interpretem appel-
larunt. Latini vero Mercurium dici voluere quasi mer-
cium curam, negotiis, n. ut scribit Fulgentius præsuisse dicē, eūq, deū lucri putauerūt. Persius. Mercuriumq, ac-
ceris fibra, da fortunare penates, Horat. Mercarier vnus
Cū lucro norā nō frequentia mercuiale iposiere mihi
cognomē compita. Hermē lapidei athenis ex domestica
consuetudine opus quadratū plurimi erāt, tū in priuata
rū edū vestibulis q in sacra, q ut scribit Thucydides
lib. vi. hisforiaz vna nocte, quū atheniēses expeditionē
aduersus Syracusanos pararet ex maxima pie circa ora
circūcisi fuerūt incerto auctore, quē res infelicitatē por-
tendit Atheniensibus, nā a Syracusanis superati cessiq,
pere fuerunt omnes. De Mercurio etiam sic loquitur Ma-

Hic petit euphraten iuuenis domitiq batani
Custodes aquilas armis industris, at tu
Nil nisi cecropides, truncoq simillimus herme,
Nullo quippe alio nincis discrimine, quā quod
illi marmoreum caput est, tua nixit imago.
Dic mihi tencorum proles animalia muta
Quis generosa putet nisi fortia? nepe volucres
Sic laudamus equū, facili cui plurima palma
Fernet, exultat raucō nictoria circo.
Nobilis hic quocunq venit de gramine, cuius
Clara fuga atē alios, ē primus i equore puluis.
Sed venale pecus coritibz, posteritas ē
Hirpini, si rara ingo victoria sedit;
Nil ibi maiorum respectus, gratia nulla
Vmbrarum, dominos precis mutare iubentur

crobius primo Saturna. Pleraq, etiam simulacra Mercurii quadrato statu figurantur solo capite insignita. Hoc idem testatur Plutarchus i Nicia et Alcibiade sic. Adiciēbant pręterea Mercurii statuas, quarum Athenis magna copia erat ex omnibus locis ciuitatis vna nocte fuisse deiectas, capitibusq, praefectis ad terram prostratas iacere, meminit et Aemylus probus in Alcibiade.

de, in. iiii. etiam lib. epi-
grammatum Xenocratis quidam epigramma edidit, vbi introducit Mercurium loquentem interrogantemque cur ipsum sine pedibus et manibus sculpsissent, quum et palefrita sit et gesticulator. εἰς ἡμῶν κὺς ἐγὼ κικλῆσκον, μοι ἀλλὰ πάλαι γερ. μὴ κολοῦντο Χερσὶν ἰστέτε μὴ δ' ἄπο δα. ἢ πῶς ὁκὺς ἐγὼ πῶς δ' ὀρεῖα Χερσὶν οὐ μὴ σὺ εὖ δέσιν δ' ἴμφο. Τερσὶν δ' ὀρεῖα ἴμφο. μένος, hoc est Hermes ego celer vocor, sed palefrita. Non multum manibus statuere, neque absque pedibus, vel quomodo celer ego, quomodo autem recte manus mouebo? Ad gressum vitiorumque orphanus existens, bene igitur comparat poeta illum, qui se Cecropidem dixit, quum patri inuitis sit statuē trunco Mercurii. Nullo discrimine nulla differentia. Dic mihi tencorum proles, id est o tu Rubelli, qui te iactas crinidum ex sanguine Iuli et Troianorum, nam ex familia Iulia (ve dixi) dicebat originem. Nisi fortia, id est alienius virtutis. Sic laudamus equum, quia sepe sit velox in certamine et victor. Fernet, celebratur.

Exultat, applaudit, et fauet. Raucō, sonoro propter clamorem fauentium et excitantium currentes illic aurigas. Nam ut diximus initio operis Raucō Codri. Raucō vocabulum est medium, ut modo sonorum, modo obtusę vocis raucum appellemus. Nobilis, scilicet est. Nobilis hic, ille inquit nobilis habetur equus vnde cunctis ortus sit, qui in certamine ceteros cursu superat, ut innuat ita illos nobiles vocandos qui egregio aliquo facto ceteris prestant, non qui opibus, aut maiorum gloria nitantur, quum nobilitas tota ab animi probitatibus pendeat. Hirpini, nomen equi optimi. Martialis.

Hirpini veteres, qui bene nouit auos. Hirpini, et Coritibz, ait poeta eorum sobolem a dominiis, quibus chari esse debent respectu parentum, venditioni exponi, quia parum cursu valeant. Si rara, ratio quare vendatur. Ingo, id est si raram consequuta fuerit victoriam, dum cursum in circotrahit. Nil ibi maiorum, nullo enim maiorum respectu mouentur, quin illos ut inuitiles vendant. Sicq, poeta docet illos contemni, qui a maioribus suis degenerauere. Nil ibi. Ordo est, nil respectus est. Ibi id est in equo optimis parentibus progenito. Vmbrarum, maiorum mortuorum.

Epirhedie.

Epirhedie. Epirhedie cursum significat, quod vocabulum Romanum auctore Fabio, ex duobus pegnini sum fecerunt. et in rtheda dictione gallica, quod vehiculum significat. Gelius auctor est quosdam sensisse vocabulum totum esse barbarum. Molam nepotis, nepos nomen est proprium viri, qui Romę habebat pistrinum, de quo Mart.

Bis vicinę nepos. Se-
gnipedes, pigri, facta est compositio ex legnis et pes, contra sonipedes a-
cer appellamus. Er-
go ut miremur. Sensus hic est, quandoquidem is nobilis dūtaxat est cuius vita pendet ex virtute et non ex maiorum gloria. Aliquid igitur primum effice, unde te et non tua, id est maiorum horū genus et facta miremur, quia ut dictum est ex Ouidii sententia, Genus et prociis, et que nō fecimus ipsi, vix ea nostra puto, sed quod per virtutem fecimus id totum nostrum est et facit nobiles. Non tua, genus et gloriam maiorum tuorum. Aliquid da, aliquid preclarum ede.

Quod possim inciderē titulus, id est inscri-
ptionibus. Pręter honores, pręter famam et gloriam tuorum maiorum, quos tanquam viros probos laudamus. Quibus omnia debes ex quibus totus pendes, omnia enim que habes videlicet gloriam et famā illis debes, eorum beneficio omnia habes, ita dictum ut illud Criminibus debent hortos, i. obligati sunt criminibus, quod hortos habeant, quia eorum beneficio sunt assequuti. Hęc satis, absoluta quam se, it digressione ad Rubellium, redit ad ponticum. Hęc satis, sunt. Fama, aut quę gloria maiorum tradit et reddit superbiam, aut quem fama iunior tradit esse superbiam i. dicit.

Nerone propinquo, hinc enim inflatur, quod ex familia Iulia oriundum, ut diximus se predicabat, ex qua et Nero Cesarū vltimus originem dicebat. Rarus, n. non est inquit mirum Rubellium ita inflari gloria, quia raro sit ut sensus communis in magnis opibus inueniatur, siq, taxat Rubellium more inscui, ut qui inde vitam nobilitatem pendere existimet. Sensus communis, intelligentia quedā omnium communis, dicimus enim hominem a communi sensu remotū, qui aliquid turpiter et contra rationem facit, quasi qui minime quod ab omnibus communiter fieri solet, faciat. Imitatio est Horatii conuui sensu plane caret, inquit. Quintilia, libro primo improbus vitam solitariam in futuro Oratore sic scribit. Sensus ipsum, qui communis dicitur, vbi discit quum se a congressu qui nō hominibus solum sed multis quoq, animalibus naturalis est, segregare. Laude tuorum, nolum te totum ex rebus gestis maiorum pendere, sic ut nihil ipse facias vnde laudem merearis.

Ne recta collapsa, metaphoricis columnas vocat

laudes maiorum, id est ne si laudes maiorum subtrahatur, quibus sustentaris et tu corruas, quum te propria virtute non fulcias, ergo ne recta, id est ne tu ipse pereas amotis laudibus maiorum. Stratus humi palmes, alia translatione ostendit oportere hominem propria virtute niti, ut stet et ut palmes vltimis sustentandus est, si humi iaceat, sic et homo est propria virtute sustentandus, exponitq, quibus virtutibus sit innitendum ad veram nobilitatem consequendam.

Esto bonus miles, tutor, is est qui vim et potestatem habet in capite libero ad tuendum eum, qui propter etatem suam spōte se nequit defendere, itaq, tutor appellatur quasi tutor atq, defensor, unde tutela ipsa vis et potestas Vulpianus. Arbitrator idem, is proprie arbitrat dicitur, qui voluntarie assumitur causę cognitor ab viroq, litigante, finemq, sententia sua cōtrouersis imponit. Cicerō in oratione pro Roscio, quum ad iudicem causam labefactari an-

mauerunt, ad arbitrium confugiunt. Tranquillus in O bone. Cuidam etiam de parte finium litiganti cum vicino, adhibens arbitrum totū agrum redemit, unde arbitrium dicitur, quum adhuc res apud arbitrum geritur, et adhuc est incerta. Arbitrum etiam appellamus testem suę presentem et inspectum ē, ut illud apud Sallustium in Cat. Atq, ibi omnibus arbitris procul amotis orationem huiusmodi habuit. Integer, qui minime corrumpatur. Ambigū, ordo est et sensus, crede esse summum nephas, pręferre animam pudori, id est pluri facere vitam q pudorem et honestatem, hoc dico si quando citabere testis rei ambigū, ut sit sensus, laudabilis esse mori q aliquid flagitiosum propter vitam committere. Phalaris licet, Phalaris crudelissimus fuit tyrannus, qui primus Agigenti in Sicilia tyrannidem exercuit, ad omnem sequitiam natus, quam matri, inauspicatum somnium portendit. (Visa enim est faciem parere) nonorum tormentorum repletoribus premia proponebat. Ob quam rem Perillus eum taurum eneam fabricauit, quo homines subiecto igne inclusi torquerentur, et mugitum bonis vox hominis imitaretur. Ceterum Phalaris ipsum opificem eo inclausum supplicio mortis affecit. Ouidius in Ibm. Paphio clausus in cre gemas. Dicitur, ostendat quomodo tibi iurandum sit. Nam dicitur esse aliquid docere in omni genere doctrine, quod alius excipiat, et dictata que traduntur in omni genere disciplinę. Persius. Centum dictata fuisse pro nihilo pendas. Perdere causas viuendi. Dupliciter dicimus hominem viuere, videlicet, quum anima est coniuncta corpori. Et

I V V E.

L iiii

quam possit hac qua mortem dicimus hominis memoria bonorum operum meritis ad posteriores extenditur Qui igitur pro conservatione huius vite turpia et nefanda committit, amittit causas vivendi, id est bonos mores, bonum nomen, honestatem, quae omnia sunt causa ut hominis fama immortalitatem confortatur, bene enim agendo fit quod scribit Salustius Ut memoriam nostram quae maxime longam efficiamus, Ergo bona opera sunt causa eterne memorie, Et ut hominis nomen semper vivat Vnde illud Mart. Post te vitare, per te quos vivere charte Incipiet, cineri gloria sera venit.

Dignus morte perit, Sensus est, Ille omnino perit id est nomen et fama eius omnino extinguitur, et in obscuro est dignus morte, id est de quo nulla unquam fiat mentio, tanquam de scelerato, qui relictam honestate voluptatibus se immergit. Plinius Iunior. Nam quicunque voluptatibus dediti, quasi in diem vivunt, vivendi causas quotidie finiunt. Qui vero posteros cogitant et memoriam suam operibus extendunt, his nulla mors non repentina est, Merito igitur illos perire se indicamus qui vitam a virtutibus alienam duxere, vnde et Plinius exprobrans nimium vnguentorum luxum romanis sic inquit, quis non merito indicet perire se tales? Licet coenae lautitiae inquit iste divitiarum, et luxus non ea sunt quae hominis memoriam ad posteros propagent. Gaurana ostrea, id est in lacu lucrino saginabantur. Est enim Gaurus mons in campania non longe a Baiis, proximus lucrino lacui de quo Lucanus, Velsi conuulso vertice Gaurus Decidat in fundum penitus stagnantis aerni, Suabo libro quinto. Mergatur, perfundatur, iungatur, hinc illud est Plinianum, Linig, iam non solum sed et perfundi vnguentis gaudent.

Ahenus Cacus. Ahenus Cosmi, vnguento Cosmiano, Martia. Pastillos Cosmi luxuriosa voras. Nam vnguentis cognomina dedere, aliis patrie, aliis succi aliis arbores, aliis causae, aliis confectores. Ahenus, vas est coquinarium ex creta, Paulus inrisconsultus scribit inter Cacos et abenum, quod supra focum pendet omnino multum interesse, ut hoc aqua ad potandum calefiat, in illis pulmentaria coquantur. Expectata diu. Doret ponticam in provinciae administratione quid sit agendum, notans avariciam praefectorum, qui ad omnes rapinas conversi socios et provinciales spoliabant. Expectata diu, quam diu et summo desiderio expectasti.

Pone freno ire, nequid per iram violentum cuius facias. Pone et avaritiae, sis ab rebus alienis abstinentis. Ossa vides regum, id est vides reges ipsos exhaustos et exinanitos usque ad sanguinem et medullas, vnde Plutarchus in Antonio. Multi et reges ab eodem spoliati sunt et fortunis omnibus exuti. Vnde Tiberius reprehendens praefides suadentes provincias onerandas tributo scripsit sic Boni pastores esse tondere pecus non de glubere. Respicere legibus inquit fac pereas, quod movent nihil esse faciendum, quod ab honestate sit soluta.

tum. Quid curia mandet, hoc est senatus, qui magistratibus in provincias euntibus mandat ut iuste, recteque omnia administrent. Curia duorum autem generum curiae in urbe fuerunt, et ubi curarent res divinas sacerdotes, ut curiae veteres, et ubi senatus humanas, ut curia Hostilia quae primus edificavit hostilius rex.

Curia Hostilia. Auctor Varro. De qua sic et Titus Livius libro primo ab urbe condita. Tullus hostilius princeps albanorum in patres ut ea quoque pars rei publicae cresceret legit. Tempumque ordini ab se auferre fecit curiam, quae hostiliusque ad patrum nostrorum statum appellata est. Maneant expectent. Fulmine incho, fenera et gravi senatus condemnatione. Ruerint, ceciderint condemnati.

Et Capito. Hic est ille Cosfucianus Capitum, qui ut scribit Tacitus in Nerone, fuit Tigillini gener, cuius praecipuis ascitus in ordinem senatorium repetundarum datus fuit, et Ciliciam provinciam cui praefectus erat spoliasset. Numitor, possumus intelligere et Numitorem a Senatu ut provinciae spoliatores datus fuisse, placet ut legat Numitor nam et an Numitorem posuit pro nobili et diuite. Non habet infelix Numitor, quod mitat amico. Quintille quod donet hoc, nec desuit illi unde emeret multa pascendum cameleonem. Sunt et Codices qui legunt et Tutor. Nam fuit temporibus Vitellii Iulius Tutor, quae ripe rheni praefectus Vitellius, lege Cor. Tacitum. Piratae cilicis, ac si dicat spoliatores spoliatores. Nam et Cilices pyratice exercuerunt Tryphidis et regnum, qui successerunt (ut auctor est Strabo) ignavia, eos Pompeius Magnus intra quadraginta dies captis octingentis quadraginta sex viribus ademit, auctor Plutarchus, et Plin. lib. vii. Sed quid datus est coferre, sed quid inquit prodest tibi illos esse datus quoniam Aerarium id capiat, quod ipsi praefecti tibi relinquerunt, id est tui extorsisti ex ipsis datus. Nam per indicium coacti erant bona illa rapta relinquere sociis et provincialibus, verum avaricia principum ea in gratiam deferrebant, quod et prima Satyra poeta est conquestus illic At tu victrix provincia ploras. Quia panfa eripiat quicquid tibi Nacta reliquit id est quum publicum gratium tibi eripiat quicquid tibi reliquit praefectus spoliator, ut per panfam intelligas publicum gratium, per Nactam omnem praefectum spoliatores sociorum, legendumque est coniunctum cum superiore, ut sic se habeant versus. Sed quid damnatio coferre quum panfa eripiat quicquid tibi Nacta reliquit.

Precone chrippe, hoc legendum quadam cum miseratione, ut sit sensus, O chrippe o cili circumpice pracone vendentem pannos tuos, hoc est pannos praefecti damnati qui tui esse debent, sed in gratiam deferunt. Et iam tace noli vilo modo conqueri, nequid tibi ab imperatore gravius contingit, ut sit aspice ut iniuste omnia roma agantur, tace, supplicia inquit tibi est iniuria quum iam mortis etiam imminet periculum si loqui et conqueri volueris.

Furor

Furor est perdere navis. Summa inquit insania est velle perdere vitam post omnia fortunae bona. Metaphora autem est a dno navis sumpta quod post iacturam factam in mari, Navis tamen ab his qui in navi secum masere studet exigere ne perdat. Navium autem proprie dicitur ipsum pecuniam, quod gubernatori navis persoluit, vnde et greci vocant. Ergo perdere navem id est vitam. Non idem gemitus olim, nec vulnus erat par

Iamque tace, furor est post omnia perdere navem. Non idem gemitus olim, nec vulnus erat par Damnorum sociis florentibus, et modo victis, Plena domus tunc ois, et ingens stabat accervus Nummorum, spartana chlamys, cochyliis, choa Et cum parthasi tabulis, signisque mironis Phidiacum vinebat ebrius, necnon polycleti Multus ubique labor, rare sine mentore mens, Inde dolobella est, atque hinc antonius, inde Sacrilegus verres, referebant navibus altis Occulta et spolia et plures de pace triumphos.

Modo victis, recte superatis nam tunc quum primo victi fuerant erant divites. Plena domus tunc ois, ita ut quis spoliarent multa tamen et relinquerent. Sparta, purpura chlamys, hoc est vestis purpurea, taeonica isetta. Nam succus ille purpureus non modo apud tyrios invenit, sed et in Chelae, menynge aphricae et genulo littore oceanici et in lacuia emys. rope, lege Plinium lib. ix. cap. xxxvi. Chlamys autem vestis est militaris. Conchyliis, vestes conchyliarum hoc est purpura infectae. Nam conchyliis sunt ex genere purpurarum auctore Plinio lib. ix. ex cuius faucibus habet ros si ne liquor aptus ad tingendas vestes. Choa, absolute dictum, id est vestis choa tenuissima quae Bombicinam appellamus, tanta tenuitate ut corpus pelluceret, Plin. lib. xi. in mollium reprehensionem sic exclamat. Nec puduit has vestes et viros lenitate vsurpare, pro onera estina, in tina lorica gerenda discescere mores, ut oneri sunt et vestes. et Solinus, hoc est illud sericum in usum publicum dano feneritatis admissionem et quo ostentare potius corpora quae vestire primo foeminiis, nunc et viris praesulibus luxurie libido Oratius Altera nil obstat, Chois tibi pene videre est Ut nuda, haec fiebant in Choinis quas prima texisse fert Pamphyle platis filia (ut scribit Plin.) et tradit Aristoteles in quinto, Propertius, quid inuit omnia procedere vita capillos? Aut tenuis Choia veste monere sinis? Parthasi, hic est ille nobilissimus pictor quod olim cum Zeuxide contendit, eumque lintei pictura elusit, natus est Ephesi. De eo multa memorabilia tradit Plinius lib. xxxv, cap. ix. de eo et Tranquillus in Tyberio, Miron, et Quintilianus lib. xii. scribunt. Signis, statuis. Miron, et Phidiacum. Egregius hic fuit Statuarius quod indicat Plin. lib. xxxiii. et lib. xxxvi. cap. v. sic scribes, Nam Myronis ille, quod laudat anus ebria est athenae imprimis incluta. et Propertius, sic Atque aram circum steterant arma metronis Quatuor artificis vivida signa Boves. Phidiacum ebrius, id est statue ebriusque sculptae a phidia tanto succesu ut vivere viderent, Virg. Credo et viros ducent de marmore vultus, In ebore effingendo (ut scrib. Qui tilianus) longe citra Aemulum viguit, de hoc scribit Strabo lib. viii. et Plinius lib. vii. et xxxiii. huius et Seneca et Plutarchus meminerunt, Propertius Phidiacum segno

se Iuppiter ornat eburno Poeta in carmine osceno Non Polyphidica manu politus. Nec non polycleti. Sy cionius statuarius fuit de quo Plinius qui diligentia supra ceteros fuit, formamque humanam supra vix expressit sed deorum auctoritatem non explevit, ergo inquit poeta ubique, extabant opera polycleti statuarii egregia, quod multo cum labore ab eo fuerant perfecta, ordo autem est, Necnon multus labor polycleti ubique, vinebat.

Mentore, hic celebratus fuit poculorum creator (ut scribit Plinius lib. xxxiii. et Mart.) Accipe Mentore pocula famam manu. Id est alibi Solus Mentoreus habet labores, Propertius. Lesbica Mentoreovina bibas oportere. Inde Dolobella est, Ob eas inquit divitias multi ad latrocinia converterebantur. Quales fuerant Dolobella, Antonius, et Verres qui provinciarum praefecti eas spoliaverunt. Duos Dolobellas fuisse eodem nomine, et tempore scribit Peditanus quorum alterum Cesar accusavit ex Sicilia reum, nec damnavit, quo Absoluto Rhodium (ut scribit Tranquillus) secessit. Alterum Dolobellam qui Aesopem praefecerat proconsul accusavit Scamur repetitum damnum, damnavitque. Atque hinc Antonius, Hic est ille, C. Antonius de quo Peditanus, Hunc Antonium Censorum sexennio quod haec dicerentur senatu moverunt, causasque subscriperunt quod socios diriperat, multos enim in Achaia spoliaverat. Sacrilegus Verres (ut in secunda Satyra diximus) Verres per triennium Siciliam tenuit atque in ea libidine, avarie, crudeliterque, veratus est, succedente tandem Metello, repetitum damnum reus a fidei posculatus est. Sacrilegum autem ob id appellat, quod non solum deos Siculis sustulit, sed et Athenis Minervam, Deliam Apollinem, Iunonem Sami, Dianam pegami. Deosque tota Asia, graeciaque violavit, Vnde illud est Ciceronis in ipsum oxymoron, Siculos iam ne deos quidem in suis urbibus ad quos confugerent habere, quod eorum simulacra sanctissima, C. verres ex delubris sanctissimis sustulisset. Occulta spolia, in urbem inquit referebant plura spolia provincialium veluti de rebus bellicis parva, quum omnino essent de pace sublata. Occulta, id est furta, nam ea palam non referebant ut conspicerentur, quo more solent imperatores in triumphis spolia hostium referre. Produxit autem a in fine contra regulam nisi sit factum ratione finalitatis ut illud apud Virg. i. iii. Dona dehinc auro gravia, secutoque elephantos aut quod dux subint consonantes in dictione sequenti, quod tamen raro accidit, aut quod magis placet est legendum Occulta et spolia et plures de pace triumphos sicque, et sententia, et versus optime stabit. Et plures triumphos de pace, ex provinciis inquit finitis magistratibus domum cum multis triumphis redibant, hoc est cum multis spoliis sumptis de pace, ut faciant triumphantes ex hostibus, vnde et illa Sabastii conquestio in Iugurthino. Pars ex praetis praedas agebant. Et alibi in eodem Non peculatus praetis factus est, neque per vim sociis ereptae pecuniae, quod quanta gratia sunt in pro consuetudine iam pro nihilo habent.

Quo mihi te solitū. Sensus est qd opus est te iactes, et nobile te p̄dices, si falsa testamēta solitus es signare, qd hoīs est sceleratissimū, vt doceat nobilitatē ex bonis moribus cēferi. Subandiedum igit est iactas, vt sit. Quo ad qd te iactas, ita dicit vt illud Horatii, quo tibi Tullū mere depositū clauū, fieriq; tribuno. et alibi. Quo mihi fortuna si nō cōceditur vt. bis aut repetit quo, ad maiore indignatio nē exprimēda. Signare, obsignare anulo, vñ alibi. Signator falso qd laudū atq; beatū Exignis tabulis et gēma fēcerat vda. Tranquil. in Cēsare. Quū quid per iocū testandi gratia signaret.

Falsas tabellas, falsa testamēta. Vulpianus de testamētis, signatas tabulas accipi oportet, et si tabule lintheo quo inuolūtē sunt signa ipresā fuerint. Tranq. in ne rore. Tunc primū rep̄tū ne tabule nisi pertusę ac ter lino per foramina traiecto, obsignarentur.

In tēplis quę fecit annis, ibi enī spē signabant vt ostenderet fidē religione maxime cōstringi. Aus. i. ma-

iores tui, quasi dicat, quę illi per virtutem, nec sine ingēti gloria fuerint tui tuis flagitiis dedecoras. Stantq; parentis ante triumphale, ita dictū sicut ante. Ante nūmantinos sidomire incipis ortu Lucifri, quo signa dices, et castra monebant. Sinocturnus adulter. Si tēpore nocturno scortaris contecto capite cucullo. Santonico, hoc aut fiebat ne ab occurrentibus cognoscere. Est aut Cucullus genus vestimēti gallici, qd cōpositio nomine a bardis gente gallica dicitur bardocucullus, et bardiacus cucullus de quo plura dicemus in vltima satyra. Illic Bardiacus datur index et. De eo alibi poeta. Illa inbet sumpto inuenē properare cucullo. Santonico, gallico. Mart. Gallia Santonico vestit te bardocucullo. Santones. n. populi sunt A quitanię ad oceanum versi, quę est tertia pars gallię. Strabo lib. iiii. Tibullus Et oceanū litora Santonici. P̄pter iuxta. Damasippus, equos domitor interpretatur. δαμῶν. n. domitor. et equus, per Damasippū aut quicūq; nobilem taxat. Nam tēporibus Nerōis multi a claris maioribus oriundi aurigare in graniā principis didicerunt, qd vteff apud Tranquillum eodē studio tenebatur. Hos igitur vt turpi studio foedatos fugillat ostendē tales haudquāq; esse nobiles, nam poeta non modo sui, sed et superiorum tēporum vicia insectatur, latenterq; Nerōnē tangere videtur. Ipse, habet emphasim. Stringit, cohibet, ne recurat. Sufflamine, sufflamine, i. quod rote in desensu, vel nimio procursu opponitur, ne aut recurat, aut nimis procurat, pro mora posuit in vltima, satyra. Nec res atteritur longo sufflamine litis, a quo videtur et verbum sufflaminare formari. Nam Augustus Cēsar sufflaminandus participio vñ est, vt docet Sene-

ca sic. A cherius noster sufflaminandus est, adeo nō curere, sed decurrere videt, voluit. n. offendere miram illi suis eloquētię velocitatē. Noctē qdē, verba damasippū excusantis, cui rīdet poeta sed luna videt et sydera testes oculos intēdūt. Finitū tēpus honoris quum fuerit, eo igit Damasippus ipudētię deuenit, vt nō dū-

bitauerit finito consilium sui tpe palā et media luce aurigare. Tēpus honoris. i. consilium.

Flagellū, ad agitando equos. Ac virga prior annuet, prior amī cū saluabit citra omnē pudorē, vel qd melius ē annuet prior virga ipsis iumentis vt cū sequenti bus cōiungant. Ma-

niplos soluet, syncope p manipulos. i. fasciculos foeni, sic et Ouid. lib. ii. fustoz. Pertica suspēso portabat longa manipulos, inde Manipularis nomina miles habet. Interea dū lanatas, dū sacrificia igit peraguntur, in qbus omes et iumentis maētatur an aras Iouis more Numę, q prima vt scribit Lili. Plutar. Diōsyus et Plī. de viris illustribus, sacra iſtituit

lurat iterea solā Hippo tanq; stabulario, deā qd egs p̄st et agasonibus. Lanatas, oner. s. Iurat solā Hippo, tāto igit studio tenet aurigādū, agēdū, vt etp Hyppo qd p nūmē peculiare agasonū, sibi, maxime colēdū iuret, erit igit actūs grēci Hyppo, triplicē. n. habet i flexione in actō vt Hypponē, hypponā et hyppo dicamus, vt dicimus Didonē et dīdo, Manthonē et mantho, Saphonē et sapho. Ouid. Misēraq; relinqre Dīdo, nā versis aliter nō stare, aut reuera hypponā trū dicemus, nā sic i multis legit codicibus, Hypponā et facies olida ad p̄sepia p̄stas tolliturq; illud. Solā Hyppo, deā, quā Stabula Hyppo rīi colebant, vt ostēdit Apul. lib. iii. meta. his verbis. nā Respicio pilę medio, quā, i. ubi trābes fissinebat, i. ipso mediatullo Hypponē deę simulacrū residens p̄diculę, quod accurate corollis roscis recētibz fuerat ornatum. Quin et florentissimus Tertulianus i Apologico de eadē sic. Vos tñ nō negabit et iumēta oīa et cūctos cāterios cū sua Hyppona coli a vobis. Et facies p̄stas, s. ipsius deę Hypponę, vt intelligas plures imāgines, deę, q in stabulis pingebantur tanq; deę iumentoz agasonūq; p̄sidis. Sed quum peruigiles, aliud in nobilitate iſsectatur flagitium, q. s. sine vilo pudore intermissa aurigatione popinas frequentent. Est ergo sensus. Quum nobilis Damasippus in popinas descendit, statim adiunt vnguentarii, qui eum, venientem blande excipiāt atq; saluent. Placet, ipsi nobili. Instaurare, repetere, ac per hoc ostendit frequenter ab eo fieri. Peruigiles. i. noctū dieq; parētes ppter multitudinē cōfluentem, Popinas, loca sunt desidię luxurię, apparatus, ibi. n. cōmesabantur, ceteraq; faciebant, quę in imperantię popinas sunt, qui in ea versabantur popinones sunt appellati, nes

Syrophenix

Syrophenix, vnguentarius, fictum est nōmē ex syria et phoenicia, nam illinc vnguentum preciosū mittebatur, optimiq; vnguentorum cōpositores. Vdus, id est profluens vndiq; ex nimia vnguentorum attrectatione. Amomo, id est vnguento et amomo. Est enim amomum genus fructus prohemientis in parte Arme-

Amo, nē quę vocatur ocene, in Media et in p̄to ex quo vnguentum optimū sit, vnde Plinius de vnguentis scribens sic tradit. Omnia autē acutiora sunt costoa, amomo, quę maxie na-

Idumeres ferunt. Incola portę Idumę, hoc est qui domi sue icolit portę syras. Nam Idumę pars est syrię vt scribit Iosephus libro primo. et Strabo libro. xvi. Plinius libro. v. qui ita tradit. Qui subulius Syriam diuidunt circum Euphratē Syriam phoenicem volunt, et esse orā maritimā syrię cuius pars sit Idumę et Idumę, poeta igitur portā idumęam intelligit portā tam syriam. Nam in syria oppidum Rhosus est et a ter-

Portę syrię. go portę quę syrię vocantur, in ueniallo Rhosiorū montium et Tauri, bene ergo ait incola portę Idumę quum idumęa vt dixi pars sit phoenices, vnguentariusq; sit ex Mos p. syria phoenice. Hospitis affectū id est salutem et appellat dominum et regem blandiendo ex affectu ipsius hospitis, qui ita gaudet salutari. hoc autem est ex veterē consuetudine vt docet Seneca libro primo epistolarum qui scribit Priscos solitos suis se quotiens homini ignoto occurreret eum dominum et regem appellare, idq; genus blādimenti quoddam erat et honorifica appellatio. tio. Martia libro primo, quum te non nossem dominū regemq; vocabam Quum benēte noui iam mihi priscus eris. Idem libro secūdo. Quod te nomine iam tuo saluo quem regem et dominum prius vocabā. Ne me dixeris esse contumacem Augustus vt scribit Tranquillus et Tertulianus meminit se nec a liberis nec a seruis vel seruo vel ioco dominū pasus esse appellari, atq; eius modi blanditias etiam inter ipsos prohibuit. Et cum venali, adest inquit non solum vnguentarius, sed et mulier quę vinum vendit, quę iisdem venientem blanditiis nobilem excipit. Cyane autem est nomen mulieris versantis in popinis, eiusdē nominis est Mulier in nympham conuersa in Sicilia et item alia Meandri flumini filia mater Canni et Biblidos, auctor Ouidius in met.

Succincta administrandum. Venali lagena, i. vino venali, nam lagena vt diximus supra est vas tū vinarium quā aquarium, ostendit igitur poeta homines illic et vngi et potare. Defensor culpe, occurrat bis quę possent obicicia ciuiminis defensore, et ipsos aliquid in iisdem erroribus versatos, vt dicat verum quidem esse et ipsi in adolescentia sua peccauerint, sed erroribus suis nō nimium immoratos, vt moneat si plerūq; per gratis imbecillitatem, aut fragilitatem hūma-

nam in aliquod quis vicium prolapsus fuerit ab eo celeriter recedendum. Fovisti errorem id est tenuisti.

Breue sit, attende sententiam, Innuat poeta cuius vis hominis esse vt erret, sed nullus nisi insipientis in errore perseverare. Indulge veniam, debes inquit pueris et adolescentibus talia propter etatem perpetrantibus

ignoscere. Sed Damasippo ignoscendum ne quāq; est, qui iā est etate promētor et iam maioribus negotiis aptus

Damasippus ad illos Thermarū calices. Damasippus igit per quę intelligit vt diximus vñ quāq; nobilem non erubescit se in popinas et Thermas ad potandū demittere, ibi enim homines tantum flagitiosi

vilissimiq; versabatur, vnde cum Emphasi est pronuntiandum ad illos calices Thermarum quasi ad illas potiones, quibus foedissimi homines inebriantur. In scripta linthea, i. sudaria thermarum quibus detergebantur quum su-

dascent, ita enim a varietate texture appellabantur, quā videntur inscripta et picta. Maturus bello Armeni, ea etate vt aptus sit ad tractanda bella. Arme Armeni, bene autem Armeniam nominat Nam imperantia vñ Nerōe Armenia nouos excitauit tumultus. Illuc missus Corbulo Megistanas qui primi defecerant pepulit sedibus, Castella eorum ex cindit, plana, edita, validos inuadit, pari metu complet. Tacitus. Armenia finitima est Cappadocię dicta ab armeno Iasonis comite.

Syrięq; tuendis amnibus, quales sunt Euphrates, Tigris et Orontes, sunt enim amnes Syrię. Et Rhe no scilicet tuendo, flumini est Rheicarum Alpium q inarcespo et precipiti vertice ortus, modico flexu in occidentem versus, germaniam a gallia separat septentrionaliq; oceano miscetur. Istro, is est qui et Danubius nominatur, quem, iccirco Papinius in Syluis vocat bi nomine, ex vertice montis Arbonę effusus plures adit populos, donec in p̄ticū mare sex erumpit meatibus.

Mitte hostia Cēsar, Locus hic duobus modis pōt explicari, vt sit sensus. O Cēsar si Damasippū ad bella gerēda es missurus mitte hostia eius, i. noli q̄rere Damasippū in sua domo quā illic nō inuenies, sed q̄rere illū in popinis vbi quotidie versat, Itē sic. O Cēsar Damasippū potes mittere ad hostia Istri et Rhe ni quia iam etate est graui, sed si vis eum inuenire accede ad popinas, nam ibi est frequens, vt sit man festa irrisio nobilitatis. Legatum, legatus pro oratore ponitur. Legatus item dicitur qui in exercitu secūdam possi imperatorem obtinet dignitatem, vt hoc loco. Sandapilarum, feretrum est Sandapila, ad mortuos efferendos in qua non nobis Sandapila, sed plebeiiorum tantum atq; damnatorum cadauera portabantur, auctor Eulgenius, vnde Tranquillus sic de Domitiano interfecto. Cadaver eius populari sandapila per Vespillones exportatum.

Tympana cesantia. i. inter gallos sacerdotes cybeles qui a suis per urbem bacchationibus et discursibus cessant, et in popinis secedunt. Galli, sacerdotes cybelei. De gallis illic diximus apud Persium. Tunc grandes galli, dicti sunt Plinio Festo et Ovidio a gallo pheygie fluvio cuius aqua potantes reddunt insani, Martianus etiam tradit ab hoc fluvio ministros matris deum gallos dictos Tradunt scriptores hos spiritibus afflatos et in armorum agitate tumultuosa, et cum strepitu et fragore cymbalisque ac tympanis et armis item etiam tybis vociferationibus inter sacrificandum stupefactos inq. ministrorum habitu publica modo quodam sacra factitantes. Respinati, ut oculos et ebrii. Aequa ibi libertas, indifferenter omnia illic aguntur, ut alicuius nullus sit respectus, sed omnes pari modo habeant. Lectus discipuli torius. s. Remotior, separatus loco abstracto, quid facias, si tale inquit nactus sis seruum hoc est tam flagitiosum quod est nobilis ille vitiosus. quid facias de illo, ut sit sensus, illum statim a te reicias mittasque, ut nequa hominem in ergastula. Sed vos inquit nobiles vobis ignoscitis, neque quicquam vobis turpe putatis, quod non recte facitis, quasi dicat deberetis in vicia animadvertere, talia delicta non pati. In Lucanos, nam frequentia erat ergastula in Lucania et Etruria. Marti. lib. viii. Et sonet innumera compede iuscu ager. Lucanos, populi sunt Italici, qui litus Thuscum attingunt mediterraneamque plagam tenentes supra tarentinum sinum incolunt, Brutis contermini sunt. Lege Strabonem in sexto. Ergastula. De ergastulis abunde diximus in sexta satyra. At vos trahere, Satyrica irrisio. i. nobiles qui ex sanguine troiano iactatis originem vestram duci.

Vobis ignoscitis, siquid inquit turpiter facitis vobis ignoscitis, putatisque vobis id licere, quod in Cerdone et paupere damnaretis si admitterent. Cerdoni, ignobili et humillime conditiōis. Nam Cerdones dicunt qui artificio et lucro victum querunt nam reges significat lucrum. Volesos et Brutos, per hos omnes nobiles intelligit, fuerunt enim Romani cives antiquissimi Volesi originē ex sabinis duxerunt, temporibus Romuli in urbem recepti. Nam Tacius rex Sabinorum post pactiōes factas cum Romulo ut equa potestate paribusque honoribus in urbe roma maneret, ipse et cum eo tres viri ex illustribus familiis romę permanerunt Valerius vollesus, et talis cognomine tyrannus, et vltimus Metius Curtius is qui armatus lacum nando se transmisit, et cognati et clientes gentiles numero haud pauciores centum. Quid si nunc adeo. Sensus est, Nobilitas romana ad eo est flagitiis contaminata nō in temporibus, ut est foeda sunt quę commemorant, spurciora tamen etiam superant quę facit, Sicque phat per exemplum eiusdem Damassi per quę vnumquęque nobilem intelligit etiam turpiora fieri quę supra etiam sint commemorata. Quid scilicet dicat. Consumptis opibus. in eos enim invehit

Et respinati cesantia tympana galli.
Aequa ibi libertas, cōmunia pocula, lectus
Non alius cuiquam, nec mensur remotior vili.
Quid facias talem sortitus pontice serum
Nempe in lucanos, aut thusca ergastula mittas
At vos troiogenę vobis ignoscitis, quę
Turpia cerdoni, vollesos brutosque decebunt.
Quid si nunquam adeo foedis, adeoque pudēdis
Vtūmur exemplis, ut non peiora supersint.
Consumptis opibus vocem damasppe locasti
Suppario, clamorū ageres ut phasma catulli.
Laureolum velox etiam bene lentulus egit

nobiles qui opibus per luxum consumptis ad artem scenicā descenderunt ut pro histriōibus in scena fabulas agerent, quod erat hominum vilissimorum et infamium, multi etiam ad gladiaturā quod extremę erat infamię se conferebant, quod notat poeta in satyra vndecima, illic. Nam dum valida et Iuvenilia membra sufficiunt galleg. Suppario, arti scenicę Nam Supparium ut scribit Festus mimi ci genus fuit veli, De quo sic et Donatus in Terentiū, pro alexis supparia posterior etas accepit. Est autē mimicium velum quod populo obfistit, dū fabularū actus cōmutat. De eo sic meminuit. Apuleius primo met. Oro te inquit auleu tragicum dimonet et supparium scenicū cōplicato, et ite, auleo subducto et cōplicato, et cōplicitis suppariis scena disponitur ubi locū cor

reximus, nam pro auleo scripsimus auleo. Seneca ad Serenū de Trāquillitate vitę Publius Tragicis comicisque vehementior ingenii, quoties inimicitias, ineptias, et verba adsumma caueam spectantia reliquit. Inter multa alia cothurno non tantū Suppario fortiora. Cicero de provinciis consularibus. Itaque ille alter ut ipse est homo doctus et a suis grecis subtilius eruditus quibuscū iam in exedra belluatur, antea post supparium solebat. ergo locasti vocem damasppe Suppario. i. ludis scenicis vocē tuā mercede locavisti. Phasma grece, visio latine nomen fuit fabule Catulli poetę forte temporibus Iuvenia. quemadmodum et Menādri, vnde Terentius. Idē Menādri phasma nunc nuper dedit. Illic nāq. adolescens ut scribit Donatus est introductus, qui aspectu pulchre virginis veluti nūminis visu percussus exhorruit, nomen igitur fabula sortita est ab euentu rei, quę visa fuerit puella veluti dea phœcōwen enim idem est quod appareo, Phasma item ponitur pro portento ut sepe apud Herodotum. Tale inquit Phasma apparuit in grecia, in ea igitur fabula aut visio alicuius rei aut monstrum representabant, in quibus magno esset opus clamore, vnde clamorū dixit poeta. Laureolum velox, etiam inquit Lentulus velox bene egit laureolum, estque, risu Sa Laureo tyrico adiuvandū, ut ostendat non modo vnum nobilem, sed multos ludis scenicis cōtaminari, optimeque fabulas tanque peritos mimos agere, vnde mira urbanitate ait etiā Lentulus bene egit. i. bene se quidē in actione fabule gessit. Lentulus, nomen proprium nobilis quę et ipse fabulam laureolum egit in scena. Nam Laureolus Tragedia fuit, quam Nevius scripsit auctore Gellio in carcere, dicta a Laureolo qui in ea introducebatur sublati ob scelus in crucem, hanc fabulam ut alias multas Domitianus representavit, ita ut qui ageret, verum nō falsa cruce pederet. Martia. lib. i. Nuda Calidonio sic pectora p̄buit vrsō Non falsa pendēs in cruce laureolus, Lentulus igitur nobilis Romanus eam egit pro histione, ita ut non vera tamen cruce pependerit, quem admodum debuit ut ait Iuvenia, quādo nō erubuerit per histriōē in scenā descendere. Velox, mira strenuitate.

Dignus

Dignus vera cruce, ex stomacho dixit poeta, dignus erat inquit qui vera cruce et non ficta penderet, quando quidem histriōniam faceret. Nec tamen ipsi ignoscas populo. Nō solum inquit hec in nobilibus nō sunt frenda quę faciunt, sed ne populo quidem ignoscendū qui hec sine pudore spectat. Durior frons, quia nullo afficit pudore, in frōte enim est fides pudoris, vnde extat proverbiū ut quum quis pudorem amisit dicatur fronte p̄fricuisse. Quintilianus perfica fronte p̄frēm et dic te digniorem qui p̄tor fieres, quā Catonē

Huius populi, quasi qui altiora curare deberet. Qui sedet et spectare. Triscuria, nota vocabuli compositione, per quā signat nimiam et maximam patriciorum scurrilitatem a tris et scurra. Nā tris et ter pro superlativo greci et latini vsi sunt Plautus in Rudente Tū triscurrit mihi andes idē mēter dicere. Idē in Bacchidibus, Ut pergregetur tecum tu venefice idēst maxime venefice, et maxime furcifer, vnde dicimus et Trimegiston mercurium quasi ter maximum, μεγιστον enim maximum significat. Mart. libro. vi. Hermes omnia solus et ter vnus idēst trimegistus. Patriciorum, nobilium, de vocabuli significatu diximus prima satyra. Illic patricios omnes opibus quā provocet vnus.

Fabios planipedes idēst nobiles quales fuerunt fabii recitantes comedias Planipedias, de Comœdis diximus Satyra prima. Illic recitaverit ille togatus. Mamerconum alapas idēst qui potest ridere et spectare mamercones nobiles, qui in scena alapas et alia flagra patiebantur in agendis fabulis, sicut et Latinius Mimus qui ut risum spectatoribus moueret Paniculum alium mimum percutiebat. Martialis. Hesternā factum narratur posthume coena. Os tibi p̄cisum quanto non ipse latinus Vilia panniculi percutit ora sono. Idem libro gruto. O quam dignus eras alapis mariane Latini. Te faciesurum credo ego panniculo. Mamerconum autem alapas possumus intelligere aut quas ipsi aliis incuterent, aut quas ipsi paterentur. Mamerconum familia antiquissima fuit quę nobilitatis principium accepit ab eo Mamerco emilio qui Dictator sitenas quā defecissent debellerit cepitque. Quanti sua funera, nobilium impudentium insectatur quę et non modo artibus scenicis operam suam prestant, sed et in gladiaturam spōte sua descendunt in harena. Nam antea Nero quadringentos Senatores, sexcentosque equites romanos, et quosdam fortūne atque existimationis integre ut Tranquillus et Tacitus scribunt ad ferrum exhibuit. Ait igitur Iuvenalis. Nobiles cogente Nerone ad ferrum se tunc exhibuisse. Nunc autem nullo iubente ad id munus descendere. Ordo est Quid refert quanti vendat sua funera, est autem tacita responsio ad defensores. Non sunt inquit excusandi quia digladiando magna premia consequuntur. Turpissimum enim est eis, quia sponte tali se offerunt muneri quod si coacti essent inquit poeta excusandi essent. Quid refert? quid prodest etiam si multū lu-

crentur tali arte foedari. Vendunt nullo cogente Nerone. hinc tota indignatio poetę est, quod non coacti id faciant. Vendere scilicet sua funera. Ludis Celsi pretoris, nam pretores ludis prestant, vnde alibi. Quid si vidisset pretorem in curribus altis Extantem et medio sublimem in pulvere circi. Celsi celsus non est pretorē propriū hoc loco ut quidam putaverunt, sed celsum ex parte sublimem et sedentē in curru quā ludis habitu triumphali prestat. Finge tamē gladios. Duplici modo exponi posse videtur, ut sit Sensus. Esto inquit mortis supplicium tibi paratum sit, nisi in theatrum descendas ad artes scenicas, nonne satis est mori quā ludis scenicis foedari? Hicque maxime offendit artem illam scenicā vilissimam

rum tū heminum fuisse et infamiam, vnde et apud Iuvenalem libro tertio digestorum legimus eos qui in scena ob premium versarentur, et omnes qui operas suas locarint arti ludicę, infames esse. Quod et in secunda satyra docet illic Vicit et hoc monstrum tunicati fascina gracchi, nam profligatissimus quisque, ex iuventute utriusque ordinis tenebatur senatus consulto in opera scenę areneque edenda, multique etiam sponte sua famosam illam indicem notam subibant auctor Tranquillus in Tiberio. Alius sensus est. Finge gladios inde atque, hinc pone pulpita. i. ponamus tibi ludos gladiatorios et scenicos proponi, quibus exercearis, utrum horum potius eligas, quasi dicat munus gladiatorium magis eligendum ut minus turpe. Sicque ostendit quum uterque ludus sit inhonestus turpiorem tamen esse scenicum, vnde bene ait An quisquā sic mortem exhorruit ut sit Zelotypus thymeles idēst an quisquā ita expavit ludos gladiatorios ubi homines ceduntur, ut malit artibus scenicis contaminari, hocque magis placet Nam histriōniam et gladiaturam comparat, de utraque etiam fecit mentionē ut ostendat iam nobilitatem Ro. sine aliquo pudore in utroque munere versari gravi cum ignominia. Finge gladios, puta gladios esse qui te confodiant aut gladiaturam tibi proponi. Hinc pulpita idēst scenam ipsam multis pulpitis extructā, in qua tibi ut histriōni sint agende fabule, Ac per hoc ostendit mortem esse potius appetendam quā pudorem amittendū, aut gladiaturam potius quā histriōniam eligendam. Mortem sic quisque, itane mortem quisquā timuit ut omni propter suū pudore calcato malit in scenā versari pro histriōne? ac si dicat repetatque, quod dictū est, potius mortē eligendā quā honestatē deserendā, aut ut diximus itane gladiaturā quisque extimuit ubi mortis inest periculum ut malit amplecti artem scenicā. Ut sit Zelotypus thymeles, ut velit in scenā versari, ubi representet pro histriōne Latinum minimum Zelotypum Thymeles vxoris sue. Nam Latinus mimus de quo Satyra prima, temporibus Domitiani tanque Thymeles vxoris Zelotypus Paniculum alterū mimum alapis cedebat, ut risum spectatoribus moueret. Collega stupidi Corinthii. i. socius Corinthii alterius mimi. Stupidi, hebetis et ignavi.

rum tū heminum fuisse et infamiam, vnde et apud Iuvenalem libro tertio digestorum legimus eos qui in scena ob premium versarentur, et omnes qui operas suas locarint arti ludicę, infames esse. Quod et in secunda satyra docet illic Vicit et hoc monstrum tunicati fascina gracchi, nam profligatissimus quisque, ex iuventute utriusque ordinis tenebatur senatus consulto in opera scenę areneque edenda, multique etiam sponte sua famosam illam indicem notam subibant auctor Tranquillus in Tiberio. Alius sensus est. Finge gladios inde atque, hinc pone pulpita. i. ponamus tibi ludos gladiatorios et scenicos proponi, quibus exercearis, utrum horum potius eligas, quasi dicat munus gladiatorium magis eligendum ut minus turpe. Sicque ostendit quum uterque ludus sit inhonestus turpiorem tamen esse scenicum, vnde bene ait An quisquā sic mortem exhorruit ut sit Zelotypus thymeles idēst an quisquā ita expavit ludos gladiatorios ubi homines ceduntur, ut malit artibus scenicis contaminari, hocque magis placet Nam histriōniam et gladiaturam comparat, de utraque etiam fecit mentionē ut ostendat iam nobilitatem Ro. sine aliquo pudore in utroque munere versari gravi cum ignominia. Finge gladios, puta gladios esse qui te confodiant aut gladiaturam tibi proponi. Hinc pulpita idēst scenam ipsam multis pulpitis extructā, in qua tibi ut histriōni sint agende fabule, Ac per hoc ostendit mortem esse potius appetendam quā pudorem amittendū, aut gladiaturam potius quā histriōniam eligendam. Mortem sic quisque, itane mortem quisquā timuit ut omni propter suū pudore calcato malit in scenā versari pro histriōne? ac si dicat repetatque, quod dictū est, potius mortē eligendā quā honestatē deserendā, aut ut diximus itane gladiaturā quisque extimuit ubi mortis inest periculum ut malit amplecti artem scenicā. Ut sit Zelotypus thymeles, ut velit in scenā versari, ubi representet pro histriōne Latinum minimum Zelotypum Thymeles vxoris sue. Nam Latinus mimus de quo Satyra prima, temporibus Domitiani tanque Thymeles vxoris Zelotypus Paniculum alterū mimum alapis cedebat, ut risum spectatoribus moueret. Collega stupidi Corinthii. i. socius Corinthii alterius mimi. Stupidi, hebetis et ignavi.

Res haud mira tamen, s. est. Et est Sensus, non est ia men mirum, nobilem romanum hęc facere, quia sub Nerone principe natus est, qui artibus scenicis multū delectatus est, nam vt scribunt Tacitus Tranquillus & Ensebius, adeo cytharedicę arti deditus fuit, vt i Achaia instituerit ciuitates apud quas musici agones edi so lēt, omnes cytharedorū coronas ad ipsum mit tere. Eas adeo grate acci piebat, vt legatos qui p tulissent non modo pri mos admitteret, sed etiā familiaribus epulis in terponeret. Cantante eo ne necessaria qdem can sa excedere theatro lici tū fuit. Itaq, enixę que dam in spectaculis fe runtur. Nunc poeta de monstrat philosophice quantā perniciem mo ribus hominum & ciui tatibus afferant corru pti mores picipum, eo rumq, quoru vita om nibus tanq speculū esse debet, vnde illud etiam

Res haud mira tamē, cytharoedo pūcipe natus
Nobilis, hęc vltra, quid erit nisi ludus? illud
Dedecus vrbis habes, nec mirmillonis in armis
Nec clypeo gracchū pugnātē, aut salce supina,
Damnatur enim tales habitus, & damnatur odit;
Nec galea frontē abscondit, mouet ecce tridentē,
Postquam vibrata pendentia retia dextra
Nequicq effudit, nudum ad spectacula vultum
Erigit, & tota fugit agnoscendus arena
Cedamus tunicę, de fuscibus aurea cum se
Porrigat, & longo iactetur spira galero.
Ergo ignominiam grauiorem pertulit omni
Vulnere, cum graccho insus pugnare secutor,

Mir. Mirmillonis, gladiatorum alter sequitur & Mirmil millo. lo, alter Retarius dicebatur. Mirmillo scutum & salcem Retia, fūmebat & galeam, in cuius vertice erat effigies piscis, cius, aduersus quem Retarius pugnans quū eum insequeretur hęc cantabat. Nō te peto, piscem peto, quid me fugis galles? Retarius autē Fuscina & rete gestabat tunica, tū, aut igif poeta nobiles eo insolēti & ipudēti deuenis se, vt nō modo nō erubescant teēi armis in harena decertare more mirmillonis qui teētus galea & scuto pugnatur, sed vltro omnia facie aperte peragant habitu retia rii tunicati, qui tunica tantum teētus dimicabat fuscina & rete gestans vt cognoscantur, nam gaudent cognosci. Aut salce supina, i. e. effusa que a mirmillone fūmebatur. Danat, quia non pudet, imo gaudet cognosci. Tridentem, i. fuscinam, quam habet vt retiarinus. Erigit vultū, vt cognoscatur. Ad spectacula, id est ad ipsos spectatores theatri. Nequicquā, frustra, cum mirmillonem capere non poterit. Effudit, emisit. Dextra vibrata, dextra comota & concussa iniiciendo rete. Cedamus tunicę, Cedamus inquit tunicę, i. retiario homini tunica, quū presertim sit ci.

nis et nobilis romanus quod facile agnoscat ex habitu diuite & magnifico. Nam simiculus ipse quo sibi galerū capiti alligauit aureus est, qui ornatus non est pauperū gladiatorum, hocq, totum ironicos pronūciandū. vt sit sensus. Debemus inquit cedere & locum dare nobili romano fugienti tota harena, vt exadat ne scilicet a mirmillone insequente feriatur, hocq, quasi quidam cum miseratione nobilitatis, habendus est

Iquit aliquis respectus ipsi nobili vt possit effugere manus mirmillonis ne cedatur i harena Sic etiam constat vt tradit Herodianus Cōmōdo impatori qui in amphiteatro cum gladiato ribus dimicauit, habitu suis se respectum a ceteris gladiatoribus. Sic enim scribit. Facile autē dimicās suos compares superabat, neq, tum vltra vulnera procedebat dāte vnoquoq, manus, atq, imperatōre potius

q gladiatōre agnoscente. Sicq, legendum est Cedamus et nō credamus, aliter sensus non procedit, vnde bene sequitur, Ergo ignominia, qua dicat ipsum mirmillonem ex victoria aduersum nobilem potius ignominiam re portasse quam laudem aut gloriam, vt sit sensus. Ergo mirmillo cum non passus sit Retiarium virum nobilem fugere quasi cuius misereri deberet, grauiorem adeptus est ignominiam q si graue vulnus acce, iset, nā a spectatoribus derisus est, quasi qui peritus impitum superauerit, hoc q, totum ironicos in contemptum ipsius nobilis, tanq qui fidam in harena operā nauauerit. Tunice, tunicato retiario. Nam Retarii tunicati erant, vñ in secūda satyra tunicati fuscina gracchi. Tranquillus in Caligula, Retarii tunicati qnq, numero gregatim dimicantis sine certamine vllō, totidē secutoribus succubuerant. Aurea spira, i. simiculus ipse aureus qui circa galerū discurrens ad ornātū porrigebat ad fauces, vt galerus sub menio vinceret. Spira autē pprie appellatur inuolutū fūmis in orbē collecti. Et serpente dicimus collectā in spiram hoc est in girum & reuolutionē. Spiram item dicimus circulum illū eminentem qui basi apponitur. Vitrucius, Sin autem ionice colūmnę fient, sca pus pter spiram & capitulum in octo partes & dimidiā diuidatur. Plinius lib. xxxvi, cap. xxiiii. In ephebie dia ne primum colūnis spirę subditę, & capitella addita. Vt Etinius Loquens de eide Dianę sic scribit. Et fecerūt primo colūnę crassitudine octaua parte, vt haberēt speciē excelsiorē, Basi spirā apposuerūt p calceo, capitulo volutas, vt capillamēto cōcrispatos cūcinos ppterentes ornauerūt, trūcoq, toto strias, vt stolas, rugas mironali more demiserūt. Spiras etiā dicimus i ligno quū venę & nodi se cōuoluerūt. Pl. li. xvi. publici otium viciū vocat spiras, vbi se cōuoluerūt venę atq, nodi. Lōgo galero, i. pccero & emineat. Secutor, h. e. mirmillo gladiator postq ab eo captus nō ē segē. Insus, a pīore q pest ludis & cui opera suā vēdidit. Graccho, Nobili viro retiario de quo ē i scda satyra meminit Tunicati fuscina gracchi, Libera

Libera si dentur, si posset inquit quod sentit populus libere dicere, indubitanter Seneca, quā humili loco natus, ppter eius virtutes Neroni pferret, q nobilitatis sue splendorem vicis obscurauit, vt ostēdat in virtute nō in maiori gloria verā nobilitatē cōsistere. Fuit autē Seneca pceptor Neronis & Lucani poetę patrius, qui inci

sione venarum & venent hanc su perit. Tranquillus Tacitus & Ensebius au ctiores. Sed quū dicit libera si dentur populo suffragia, iniquā tēporum suoz cōditionē suspirat, qbus ab ipatoribus occu pata libertate oia eorum nūm administrabantur quū antea magistratus suffragiis populi crearetur, vt laius dicemus in satyra. x. Vez poeta ad id respectū videt quod scribit Tacitus. Aut, n. fā mā fuisse principes cōi rationis pisonianę desti nasse, vt post occisū Nerōnē, Piso quoq, interficeret trade retq, i peritū Senecę claritudie virtutū ad sumā fastigiū delecto. Quis tam pdius, quis adeo rōnis egēs, est vna simia, qui partitidū cōmisissent virgis cęsi & ci leo insiti cū simia, gallinaceo, serpente, & cane in mare, vel in ppinquū flumen pūciebant. Auctor est Mode stinus Inuicōnilius lib. digestoz, xliiii. Plautus. Iube hunc insui Culeo atq, in alitū deportari, si vis bonā an nonam. Non vna, sed multe, vt qui multa cōmisse rit parricidia, ac per hoc multe mortes. Parricidū, n. di cū cōmittere quicq, magnus cōgnatoz sanguine cō maculat, licet Quinti. lib. viii. scribat parricidam abusi ue dici matris aut patris interficē. Neron. vt Tacitus & Tranquillus scribunt conscius fuit necis Claudii, matre Agrippinā & sororē patris interfecit, auctor Ense bins, Octauia vxorē prius relegatā sub crimine adul terii occidit. Popeiam duodecimo die post diuortium Octauię in matrimoniu accepit, istū calceis grauidā i teremit & egrā. Antonia quoq, filiā Claudii recusantē post mortē popeię nuptias suas quasi nonaz rez moli tricē interfecit. Aulū plantiū inuenē sibi ppinquitate cōiunctū iactans eū a matre dilectū, & ad spem imperiū impulsū, Itē priuignū R uphriū Crispinum popeia natū impubere ad huc, qā ferebat ducatus & imperia lu dere, mergēdū dū piscaret mari feruis ipsis demadavit. Britanniciū fratrem suū per adoptionem veneno fustulit.

Culeus. Saccus est ex corio, quo vt diximus insue bant parricide. Itē nomē est mensurę cōtinēis ampho ras viginti, Priscia. Est & bis decies quē cōficat ampho ra nostra Culeus, ac nulla est maior mensura liquoris. Cato. Vbi delegeris in eim, missi culeum aque marinę veteris quartas binas, vel salis puri modiu, & eū i fucelā suspēdit. Par Agamēnonidę gūs casus, i. Orestis filii agamē nonis. Sed cā facitē diffimulē. Sed ceder inqt Ore stis multū a cede quā ficit Nero differt. Orestes, n. cām videtur habuisse honestā necis matrem, qā ea Agamē

lebrans inter Cerycas tragoedos & cytharistas corātus est, auctor Ensebins, Tranquillus scribit coronā ēē cytha rē a iudicibus sibi allatā adorauisse, ferrig, ad Augusti statui iussisse, sed & Neapoli vbi sepius plures ēē dies cā tanit, sumpto ēē ad reficiendā voce breui tpe. Nec cōte tus hāz artū experimēta Romę dedisse Achaia ēē peti tū, vbi maxime motus instituerat ciuitates, apud quas musici agones edi solent, oēs cytharoedoz coronas ad ipm mittere. Troica nō scripsit, nō dāt Neronem q troica sua scripserit, qbus excidiū troianoz cōtinebatur sed qd vrbē icēderit, cuius cōflagrationē ex turre moe cenarica prospectans, letusq, flāmę (vt aiebat) pulchry tudine halosin illi cantauit in habitu scoenico. i. capti nitatē troię, quā suis troicis cōplexus fuerat, q. d. nō incē dit vrbē Orestes vt Nero, quē cōstat ipso tpe verbis fla grātis iniisse domesticā scoenā & troianū incēdiū cecidisse, pntia mala casibus viciis affumulantē, vrbem autē incēderat, quasi offensus vetez edificioz deformi rate, & angustis flexuris, vicoz. Traquillus Tacitus, Ense bins auctores. Entropius tradit Neronē vrbē incēdis se vt spectaculi eius imaginē cerneret, qualis olim Tro ia capta aserat. Troica scripta a Nerone fuisse Seruius docet illud exponens. Et troię cythibis auctor, cythibū ēē regem troię quē in troicis suis Nero cōmemorauit. Idē illud enarrans in. v. eneidō. Solus q paridē. Paris inquit fm troica Neronis fortissimus fuit. Troica autē appellauit Nero, quā Homerus Iliada. Troica ēē scripsit Macer quidam affinis Onidii de quo ipse in ponto sic meminit. Tū canis eterno quicquid restabat Homero, Ne careant summa troica bella manu. Qu id, n. vir ginis armis. Nero quē iam. xliii. annos tanq immanē bellū, & terrificū monstrū terraz orbis perperis fuerat, destituit suū initium faciētibz gallis dūce Iulio vin dice, qui tū eam prouinciā propretor obtinebat. Desci nit & Galba in Hispania cum exercitu, Item virginis Rufus germanici exercitus ductor, q quū Galbę asen surus nō foret, nec alii nisi quē senatus delegisset ad im perium, Iulius vindex indignatus, quū Galbę iaueret cōgressus est cū Virginio, a quo superatus est, & ad mor tem compulsus cęsis in eo consicctis viginti millibz

nonē maritū suū, & patre ipsius Orestis occidisset adiu ta, ab Aegistlo adultero, nā ēē vt alii tradiderūt in cōi mo si cui pcessit, vñ ait, cęsi media inter pocula, vt alii vero quū vesse induceret sine caputio. Neroni vero nul la fuit honesta cā cur matre suā interficeret. Sed nec electz ingulo, sed nec se contaminauit cede sororis suę,

nā electa soror eius fuit a qua e manibus Cly tenebre matris & Aegio sibi adulter liberatus ē.

Sanguine cōiugii spartani, hoc ē Hermio nes vxoris suę, q filia fuit Menē ai ex Helena.

Nullis propinquis, quē admodū Nero, quū Britanicū fratrem suū veneno fustulit. Nunq cantauit Orestes, qd se cit Nero, q nō mō Romę in agone cytharista rū cōtēdēs oēs superauit, sed & Olympia isthmia Pithia Actia ce

lebrans inter Cerycas tragoedos & cytharistas corātus est, auctor Ensebins, Tranquillus scribit coronā ēē cytha rē a iudicibus sibi allatā adorauisse, ferrig, ad Augusti statui iussisse, sed & Neapoli vbi sepius plures ēē dies cā tanit, sumpto ēē ad reficiendā voce breui tpe. Nec cōte tus hāz artū experimēta Romę dedisse Achaia ēē peti tū, vbi maxime motus instituerat ciuitates, apud quas musici agones edi solent, oēs cytharoedoz coronas ad ipm mittere. Troica nō scripsit, nō dāt Neronem q troica sua scripserit, qbus excidiū troianoz cōtinebatur sed qd vrbē icēderit, cuius cōflagrationē ex turre moe cenarica prospectans, letusq, flāmę (vt aiebat) pulchry tudine halosin illi cantauit in habitu scoenico. i. capti nitatē troię, quā suis troicis cōplexus fuerat, q. d. nō incē dit vrbē Orestes vt Nero, quē cōstat ipso tpe verbis fla grātis iniisse domesticā scoenā & troianū incēdiū cecidisse, pntia mala casibus viciis affumulantē, vrbem autē incēderat, quasi offensus vetez edificioz deformi rate, & angustis flexuris, vicoz. Traquillus Tacitus, Ense bins auctores. Entropius tradit Neronē vrbē incēdis se vt spectaculi eius imaginē cerneret, qualis olim Tro ia capta aserat. Troica scripta a Nerone fuisse Seruius docet illud exponens. Et troię cythibis auctor, cythibū ēē regem troię quē in troicis suis Nero cōmemorauit. Idē illud enarrans in. v. eneidō. Solus q paridē. Paris inquit fm troica Neronis fortissimus fuit. Troica autē appellauit Nero, quā Homerus Iliada. Troica ēē scripsit Macer quidam affinis Onidii de quo ipse in ponto sic meminit. Tū canis eterno quicquid restabat Homero, Ne careant summa troica bella manu. Qu id, n. vir ginis armis. Nero quē iam. xliii. annos tanq immanē bellū, & terrificū monstrū terraz orbis perperis fuerat, destituit suū initium faciētibz gallis dūce Iulio vin dice, qui tū eam prouinciā propretor obtinebat. Desci nit & Galba in Hispania cum exercitu, Item virginis Rufus germanici exercitus ductor, q quū Galbę asen surus nō foret, nec alii nisi quē senatus delegisset ad im perium, Iulius vindex indignatus, quū Galbę iaueret cōgressus est cū Virginio, a quo superatus est, & ad mor tem compulsus cęsis in eo consicctis viginti millibz

Troica nerōis

Vin dex galba

galloz. Recusavit tñ Virginius imperiū oblatū a mili-
tibus. cōscius se ex equestri familia ortū ignoto patre, i-
parēq; si receperet, nūm si recusasset, vñ exiat apd Dio-
nē in vita Nerū, et Pliniorē tale distichon. Hic si-
tus est Ruffus pulso q vindice quondā Imperiū asseru-
it nō sibi sed patri. Demum. n. secutus ē partes Galbē q
Neroni impiū ademit.

Ait ergo poeta recte fa-
ctū a Virgino. Vindi-
ce et galba. q a Nerōe de-
scuerint eius scelera, vl
ciscētes. De vindice sic
scribit Philostratus, vin-
dex hispanos ad defecti-
nem sollicitabat idonea
certe, q posset fides cōci-
dere, qbus ineptē cantā-
bat Nero. nā apud exer-

citus orationē habuit cōtra tyrānū ex media pñia de
promptā. Inter alia nāq, dicebat Neronē magis esse oīa
q citharodū. Citharodū vero magis q regē, eundem
quoq; in sania, furore, auaritia, lascinia, oīq; crudelitate
corruptū criminabat, iā vero oīum ab eo factoz crude-
lissimam q. s. matrem infecisset, nequāq; illi dicebat cri-
mini dandū esse, se nanq; iure interfectū putare, q tale
portentū peperisset. Quid nero tā sēua. Nero inq; in
tyrānide sua tā crudeli quid fecit? ac si dicat pter tā cru-
delia facta, h est cedes sioz et vrbis incēd iū qd aliud fe-
cit? sicq; interrogationi rñdendo, ostendit illū etiam cōtra
oēm impatoris maiestātē versatū eē in certaminibus ci-
tharodoz. Hec opa, verba rñdētis, Hec loquit qñ me
interrogas, sunt opa et artes Neronis. Generosi, iudice.

Prostitui. Priscianus ait pstitui positum ēē p propositū
vt sit a siso. i. gaudetis statui, et poni. Ad pulpita pe-
grina. i. in scena vbi multa pulpita sunt extructa, vt
docet Vitruius. hoc dānat, qd nō solū Romē, sed nea-
poli in theatro cōpures cantauerit dies, idēq; et i Acha-
ia p citharedo versatus sit in certaminibus, vbi istitue-
rat ciuitatis, apud quas musici agones edi solent oēs cy-
tharedoz coronas ad ipm mittere, eas adeo grate vt di-
ximus recipiebant vt legatos, q pñlis sent nō mō primos
admitteret, sed et familiaribus epulis interponeret, olyn-
piē quoq; pter cōsuetudinē musici agona cōmisit, ibiq;
etiā plurimā auriguit, sed excusis curis, ac rursus re-
posuiss, quim pcurare nō posset, desinit an decursum,
nec eo fecius coronatus est. deniq; certamina obiit oīa.

Quatuor aut certamina erant celebratissima, q i grecia
olymp. celebrabant. Olympica in honorē Iouis, donabaturq;
pia victores corona ex oleastro. vñ ait Plin. greci olympiē vi-
pythia ctiores oleaster coronant. Pythia, in honorē Apollinis,
isth. victoribus corona dabat ex lauro. Isthmia in honorē
mia Palæmonis. victores coronā accipiebāt pineam. Nemea
nemea Archemoro dicata, victoz corona erat ex apio, vñ seqt
Graicq; apū mernisse coronē. Ex grecia reuerfus romā
tanq; ingenitē reportas victoriā eo curru rediit, quo Au-
gustus olim triūphauerat et in veste purpurea, disticta
q; stellis aureis chlamyde, coronāq; capite gerens olyn-
picā. dextra manu pythiā, sequētibz curru onatiū ritu
plausoribus, augustianos militesq; se triūphi eius clamā-
tibus. Inscētat ergo ipsum poeta quē nō pñderit, non
mō romē et in Italia, sed et in grecia locis pegrinis arti-
bus scenici, se foedere. Foedo saltu. scenica saltu-
tione ac p hoc foeda minimeq; hoīe libero et principe di-
gna. Mernisse apū. i. coronā ex apio, q vt diximus da-

bat victoribus in ludis nemeis, sicut docet Plin. lib. xix.
his verbis. bonos apio in achia coronare victores sacri
certaminis neme, vñde innuit et poeta ipsum in ludis
Nemeis cōcertasse. Maiorū effigies, in irrisiōe Ne-
ronis hęc dicit, quū alii inquit hostiū spolia, aliq; vi-
ctoriaz premia soleant an statuas maiorū sioz colloca-

re cū ipsis rerum gestaz
titulis, tu potes inquit o
Nero ante effigies maio-
rū tuoz collocare orna-
menta scenica, quē in
recitatione tragoediā
sumpsisti, et insignia vo-
cis tue i. ornamenta et p-
mia q ex cantu tuo sce-
nico consequimur es, vt
per insignia vocis intel-
ligat premia, q accepit

canti suo. hoc est coronas et cytharā quam ab indicibus
ad se allatam adorauit sicq; aperte eius impudentiā sigil-
lat. Nam insignia dicuntur omnia, quē sunt homini or-
namento, vñde dicimus insignia cōsulis virgaze fasces
cum lictoribus. Annulū in signe ordinis equestris eo-
q; homines insigniat ornet et decorat. Horatius. Tu quū
proiectis insignibus annulo equestri Romanoq; habi-
tu prodis Effigies maiorū. i. statuz, quē in atris ce-
reg in armariis ordine, vt diximus collocatē ponebant.

Ante ped. domi. pro domiti, aut patris tui, aut attani.
Nā vterq; vt docet Tran qllus Domitius appellatus est.

Thyeste. de Thyeste et Atreo Tragoediā scripserunt
Varius et Seneca. Syrma, Tragoedonū fuit vestis
quam pallam latini dixerunt, de qua Horatius in poetica,
Post hunc personę palleg, repertor honeste Aeschylus.
Mart. Transiit ad satyros nostra thalia cothurnos Ap-
tasti longū tu quoq; Syrma tibi. Longū Syrma, po-
ne inquit ornamenta, habitusq; scenicos, quibus vsus
es in agendis fabulis an pedes patris tui, dictum autem
est Syrma a συρμα quod est trabo, trahatur enim
per pulpita. Horatius. Traxitq; vagus per pulpita ve-
stem. Nero aut cantauit tragoedias Canacem patriciē-
tem, Orestem matricidam, Oedipoden excecātū, Her-
culem insanū. Tranquillus auctor. Antigones, hu-
ne

ius nominis fuit filia Laomedontis regis troianorum, q
quim auia ēēt Iunoni se pulchritudine pferre, ab ea
in Eiconiā est conuersa. Fuit item Antigone filia Oe-
dipi, q patrē cecū ductitavit de hac frequens scripta fue-
rat tragoedia. deea et Statius in Thebaide. Menalip-
pes. Dionysius Halycarnasenset Eusebius de pparatio-
ne euangelica scribunt Enripidem Anaxagore physici
auditorē tragoediam fecisse τὸν σὺν ὁρῶν μενάλιπ-
πον. i. de sapiente Menalippe, in qua tragoedia Menalip-
pe filios in patris stabulis exposuit, quam rem propter p-
digium esse existimans, deliberauit adire. Sed Menalip-
pe dum veller filios seruire, philosophorum rationi-
bus non esse monstrum ostendit. De hac fortasse intel-
lexit et Varro in secundo de re rustica, vbi mentionem
facit de boue sic. Scio hunc esse, in quem potissimum
Iuppiter se conuertit, quim se prostravit per mare e
phoenice amans Europam. Hunc esse qui filios Neptu-
ni a Menalippa seruauit, nec in stabulo infantes grex
bonum obtineret. Ad eam fabulam agendam gestu ma-
xime opus fuisse docet Cicero in primo officiorum sic.
Qui enim voce freti sunt Epigones Medeamq; qui ge-
stu Menalippam, Clitemnestram eligunt.

Coloso

Coloso Coloso marmoreo, respexit ad colossū, quē vt scri-
bis Tranq. cētū et xx. pedū greū erexit Nero i vestibulo do-
mus aree, quē statua eo mortuo dicata fuit Soli mutato
noīe. eā fabricauit Zenodotus accitus e gallia. Plin. scrib.
xxxiii. ca. vii. statūz moles turribz pares colossos vo-
citatos. Festus ait vocatū esse colossū a Coloso pmo

inuentore. Colossū in
portu suo Rhodii habu-
ere tāta magnitudie vt
iter crura naues extensis
velis trāsiret, is ducatus
fuit Soli. lxx. eni fuit cu-
bitoz altitudinis, quē fe-
cerat Chares Lyndius
Lysippi discipulus. hoc
simulacrū post quadra-
gesimū sextū annū terre-
motu pstrātū. Sed iacēs
quoq; miraculo fuit, pa-
uci. n. pollicē eius ample-
ctebant. Duodecim an-
nis tradūt effectū. ccc. ta-
lentis. hoc aut loco non
de Neronis colosso itel-
ligit, q nō marmoreus,
sed aeris vt diximus fu-
it, sed de statua augusti
Trāquil. n. ait sic de Ne-
rone. Cytharā aut ab indicibus ad se allatā adorauit, fir-
riq; ad Augusti statūā iussit, hoc nūc poeta Nerōi obii-
cit, aut (qd oīo placet) illū notat, q vt scribit idē Tran-
quil. posuit statuas suas cytharodico habitu, qua nota
et nūmū pcessit. Quis catilina tuus? Exēplo Catilinę
et cethegi ostendit illos nō appellādos ēē nobiles, q ex nobi-
liortu genere impie atq; turpiter viuūt. Nā Catilina cū
C. Cethego viro senatorio et aliis nobilibz opprimēde
reip. cōsiliū inuenit, senfus ē. Nihil gñe tuo o Catilina et
Cethege fuit nobilius, nō dubitatis patriē exitiū ma-
chinari, quo more fecerūt galli. Tuus natalibus, tuo
genere et tua origine. Seneca ad Luciliū. Cōditor ille in-
tis humani nō natalibus nos nec noīum claritate distin-
xit. Vt braccatoz pueri. s. p. uerūt, pueri braccatoz
i. posset gal oiz, q dūce breuo relicti ob sterilitatē agris
suis Clisū Italię oppidū obfederūt, ad quos quū missi
fuisent ab senatu tres legati, q eos monerēt vt ab oppri-
gnatiōe desisterēt, ex iis vnus cōtra ius gētiū pcessit et
duce senonū interemit, quo facto cōcitati senones vrbe
infecto exercitū petierunt, et fuso exercitū romano apud
Haliā flumē victores vrbe intrauerūt, vbi nobilissimos
senū cū insignibus honoz, quos q; gererāt i vestibulis
ēdiū sedentes occiderūt. Reliqua inuentus cū Manlio i
capitolū fugit, vbi obfesa Camilli virtute liberata est.
ait ergo poeta Catilinā cū cōiurationibz nō aliter prię
pñcie qstiusse q gallos. Gallia aut braccata appellata est
Narbonēsis pñcia, q interno mari aluit. Varo flumi-
ne ab Italia alpūq; saluberrimis ingis discreta, a gene-
re vestitū, q ad terrorē innotas et variū coloris ferūt, eas
de greci auctore Diodo. anaxiridas vocat de quibz ita
meminit Cor. Taci. At cecima velut relicta post alpes
senicia ac licētia modesto agmine p italiā incesit, orna-
tū ipsius municipia et Colonie in supbia trahabant, qd
versicolori sagulo braccas barbaz tegmē indutus toga
tos alloqret. De iis et sic Tranq. in Celsare. Callos Celsar
in triūphū ducit. Idē in curia galli braccas deposuerūt,
Medos et aliasq; gētes barbaras tali genere vestitū vsas

gallia
bracca-
ta
Anaxi-
ride

docet et Persius. Queq; docet sapiens braccatis illita ma-
dis porticus. Et Oni. de tristis. Pellibus hirsutis arcet ma-
la frigora braccis. Senones aut populi sunt galliē lugdu-
nēsis. Auf. s. vos cōiuratos id facinoris. Quod li-
ceat, qd oībus licitū sit. i. id facinoris cōmisistis, qd incē-
dio hoc est grauissimo supplicio meret pñiri. Tu

Et de marmoreo cytharam suspende colosso.
Quis catilina tuus natalibus, atq; cethegi
Inueniet quicquam sublimis arma tamē vos
Nocturna, et flamas domibus tēplisq; parastis,
Vt braccatorum pueri senonūq; minores;
Aufi quod liceat tunica pñire molesta.
Sed vigilat consil, vexillaq; vestra coercet.
Hic nonius arpinus ignobilis, et modo romę
Municipalis eques galeatum ponit vbiq;
Præfidium attonitis, et in omni gente laborat,
Tantum igitur muros intra toga contulit illi
Nominis, et tituli, quantū non leucade, quantū
Thesalię campis oetanius abstulit vdo
Cedibus asfiduis gladio, sed roma parentem
Roma patrem patrię Ciceronem libera dixit.

inratū rēp. pñat. Vexil. ve. conatus et furores vestros,
vexilla. n. sūt signa militaria p diminutionē dicta a ve vexil-
lis. Coercet. repmitt. Hic no. ar. ign. i. cicero, quē vos la vñ
nouū et ignobilē p cōtēptū appellatis, cū tñ cōstet vt plu-
tar. et Eusebi. scribūt eū ex regio volscoz genere ēē ortū,
matre Helvia et pte qstis ordis. Nā romani eos q nulla
maioz dignitate clarissēt nonos soliti sūt appellat vñ
Catilina inectus in cicronē, eū nouū hoīem nūcipat.

Arpinus, arpinū oppidū ē volscoz pñia cicronis. volsco
ar. populi sūt iūcti latinis, quoz oppida sūt, agnū, fibra
teria, frusino, cora, pometia, antiū. Velitrę, et fiesia eorū
metropolis. Eqs mu. ro. i. natus i municipio arpino, sed
romę i ordie eqstri Mō ro. quē mō et nup i eqstri ordie
diciis ēē romę, n. vetere et nobili gñe, vñ Salu. ita igno-
bilitatē obiicit, vez. vt optior splēdor doctus tibi aīos
attollit, Et pñio post vez. vt optior hō nonius arpinus ex
M. crassi familia illius virtutē imitat, nā illos vt diximus
romāi, q sine maioz splēdore p seipsos clarissēt i cōtē-
ptū nonos appellabāt, et i qlinos qsi q alieas edes i colerēt.

Tñ ig. m. Cic. igt miore tñdit laudē ex pñia cōspuata i
toga, q angustus ex victoria actiaca supatis M. ant. et cle-
opatra, et ex victoria pharalica, pñigatis bruto et cassio.

Nois, fame et laudis. Tituli, honoz q non sine titulo
et scriptōe notat i fastis, statuisq; subscribūt. Nō len. i.
ex bello actiaco. vbi. M. ant. cū cleopatra bello nauali su-
panit angustus. Nā leucas iūda ē an sinū ambraciū inx
ta actiū pñotiorū epyri, vbi pugna cōmissa fuit. Eā i
iūda appellatūt leucadē a petra albicatē q i pelagus illic
ptēdit. Alcmēdides vero scribit Alieū et Leucadiū fili-
os fuisse Icarī, et a leucadio dātū ēē leucadē. Cap. the-
i. ex victoria pharalica supis cassio et bruto. Abstulit
reportauit. Sed ro. roma igt n. hūit, vñ ang. celsar, licet
diuersa bella tractas, appellat patre prię, sed hūit vñ
Cicronē appellaret, sic igt cōmēdat quē romāi vt igno-
bile vitupabāt. Pa. pa. prius fuit cicero q tale cognōis
mērit cōspuata pñia i cōiuratiōe catilina, id posse co-
gnominis ad ipatores adulatiōe magis q merito delatū.

IYVE. M ii

Arpinas, alius. i. marinus. Nā arpinū patria fuit cō-
munis Marii & Cicerōis. Monet exēplo item Marii no-
bilitatē ex virtute pendere. Lasus aratro alieno, offē-
dit Iovialis nō solū Mariū aratorē fuisse, sed et agricolā
mercēnariū. de quo sic Plī. lib. xxxiii. c. xi. Ille arator ar-
pinas & manipulares imperator. Post hęc, post agrico-
lationē rebus stratioticis
se accōmodavit. Sequi-
tus. n. est romanorū ca-
stra ut miles gregarius,
quod indicat quum ait
illū versatū inter fabros
ad dolanda ligna. Milī-
ter. n. operibus fabrilibus
exercebatur. vñ Martia-
nus inrisconsultus titu-
lo de re militari sic scri-
bit. Et si scio fabrilibus
operibus exerceri mili-
tes nō esse alienū. Fabri-
n. signarii, carpentarii,
ferrarii, idq. genus artifi-
ces, ut docet Vegetius
castra sequebant nisi ope-
ris castrorū muniendo-
rū. Marius ut scri. Plu-

tarchus obscuro genere ortus patrē Mariū, matrē Fulci-
niā pauperes hoīes atq. moechanicos habuit, vitā ab vr-
banis laetisq. vivendi moribus alienā, sed modestā &
priscis vivendi institutis egit in villa Cinerariē, q. erat
in agro arpinati, militavit primo sub Scipione Africa-
no Numantia obsidēte, vbi quum aliqñ post coenā de
impatoribus sermo fieret, & quidā ex presentibus sine se-
rio sine ioco Scipionē interrogaret, quē talem ducē post
illū populus rō. habuimus ēst. Scipio p̄cuso leniter Ma-
rii humero hunc inquit, hic prestanti virtute erit. Frā-
gebat vertice vitē. i. vitē pulsabat acentuū. i. in castris
Nā centuriones vitem gestabant ad milites in officio
continentes. Plī. lib. xiii. cap. i. loquens de vitē. Quid
quod in seipis castris summā reū imperiūq. cōtinēt. Cē-
turionū in manu vitis. & optimo p̄mio tardos ordines
ad lentas perducit aglas. Livius lib. lvii. ab vrbe condi-
tā dephendit, si romanus esset vitibus, si extraneus vic-
gis cecidit. Pigra dolabra. hoc est ipse piger. Dolabra
feramentū est fabroz ad dolanda ligna. vñ & nomē de
ductū. Castra. n. sequebant, fabri, centonarii & dēdropho-
ni. i. arborū succifores. Hic tñ & Cimbro. Hic tñ inq.
Marius, quem vos ignobilem dicitis, vicit & cimbro.
Nā eos in gallia apud aquas statyellas iūctis Catuli p-
consulis cū exercitu suo copius deleuit, in quo p̄lio tu-
dunt cēsa fuisse hoīum centū & xl. milia, capta. lx. Sunt
autē cimbrī populi germanie p̄ximi oceano, qui animo
& audacia p̄stantissimi & manu virtute ac celeritate
& impetu egregi in bello habiti sunt. Eoz impetum ne-
mo sustinere poterat, multos. n. magnosq. exercitus rō.
deleverunt. Descenderant autē tridentinis ingis in Italiā
quē terras eoz iūctas ēst oceanus, nonasq. sedes toto or-
be sibi querebant exclusi gallia & hispania. Et solus,
non autē solus hostem superavit, sed vñ cū collega Ca-
tulō. Citez hoc ex historia est. Nā ut scribit Plutarch.
famā & gloriam huius rei totam Mario p̄ primam vi-
ctoriā adversus Teutonas & Ambrones, & nomen im-

perii tribuebant, vnde auctore Livio primores civitatis
qui aliquantulum ut novo homini ad tantos honores
euecto inviderant conservatā ab eo remp. fatebant, qua
si ab eo solo & nō ēt a collega. Atq. ideo. ob talem in-
quit victoriā factum est ut Collega nobilis Catulus
Lucatius habuerit vnde triumpharet. q. d. ex sudore ho-

minis novi & ignobilis
invenit nobilis vñ triū-
pharet, sicq. nobilitatē ca-
nillando virtutem ex-
tollit Marii, nam quū
duo ei triūphi primus. s.
ex tertionis secundus ex-
2. Cimbris offerent, am-
bos agere noluit. Nam
ut in huiusmodi securi-
dis rebus mansuetum se
præberet cū Catulo triū-
phare omnino instituit.
formidabat. n. milites, q.
in ea diminutione con-
venerant, ut si Catulus
honore excluderet, ipse
quoq. triumpho priva-
retur. Ergo ipse in causa
fuit ut Catulus secūdu
habuerit triumphum.

scilicet Cimbricum, quū vterq. ei esset ab universo po-
pulo oblatum, cuius rei ita meminit Cice. in Tuscul. C.
Marius cū Cimbrice victoriē gloriā cū collega Catulo
cōmunicavit. Hic autē est ille Catulus Lucatius, de quo
& in secūda Satyra nōnulla attingimus, q. capitoliū igni
absumptū nō solum refecit, sed & magnificentius dedica-
vit. Maiora cadauera. magno. n. corpore horrendisq.
oculis erant. & apud germānos p̄dones & appellabantur.
auctor Plutar. Cadauer autē dictū est a cadendo, nō au-
tem ut qdā exposuerit quasi caro data vermibus dici-
turq. cadauer nō solū hoīum sed oīum animalū, atq.
etiam rez inanimataz. Vnde Servius Sulpitius sic scri-
bit Ciceroni. Hem nos hominūculi indignamur si quis
nostroz interit aut occisus est, quoz vita brevior esse
debet, quū vno loco tot oppidorū cadauera proiecta ia-
ceant. Locutus. n. est ante de multis civitatibus prostra-
tis & dirutis. Postq. corni volabant. i. postq. parva fuit
victoria. Stragē. cladē dictā a sternēdo. Plebeiz
decioz animē. licet inqt decii ignobiles haberent, cū in
domū suā Decius pater primus cōsiliatū devulerit. tñ
opz patrie tulerunt. Nā vterq. Decius pater & filius se de-
monit. pater bello latino, filius bello adversus ethrus cos.
Sannites, Vmbros, & Gallos, Decius pater quū sedeno-
nit his verbis. ut scribit Liv. lib. viii. est vñ. sic uti ver-
bis nuncupavit. ita pro rep. quiritum. exercitū, legioni-
bus auxiliis populi rō. quintum legiones, auxiliq. ho-
stium mecū diis manibus deuocēo. Decius filius quū
videret acies inclinari exēplū patris imitatus aduocato
M. Livio pontifice hāstē insistentē & solēnia verba respō-
dens se & hostes diis manibus deuocēo. impetūq. in ho-
stes facto. victoriā suis reliq. legiōibus. Nā illico pugna
iffaurata fuit. cepitq. p̄sifex vociferari vicisse romāos
defunctos cōsulis fa. o. g. lios sannitesq. telluris m̄is ac
deoz manū ēē. Pro to. le. p̄tius exercitus romani
salute. Sufficiūt. sufficere dicimus ei cui desiderū i-
plemus. q. d. solis decii dii inferni cōtenti sunt. Ter-
ez parenti. in cuius visceribus dicuntur ipsi esse inferi.
Pluris

Pluris. n. decii. exēplo ergo Decioz. ondit hoīem so-
la animi virtute nobilem, ut diximus fieri. quod itē exē-
plo Servii Tullii probat, qui in domo Tarquinii vxor-
is industria & consilio tanta gratia apud populū Rō. vi-
xit, ut quum interdum iactari voces ab iuvene Tarq-
nio audiret se in iussu populi regnare, ausus sit ferre ad
populū. vellent inherē-
ne se regnare, vnde tāto
consensu q̄to haud quic-
q. alius ante rex est de-
claratus. Ancilla. cor-
nicularia, fuerat enī ex
corniculo oppido latii.
Est autē ordo. Ille bono-
rū regū vltimus natus
ancilla meruit trabeā.
Ancilla proprie dicitur
mulier quz in seruitute
est. Trabeā. vestis su-
it regū. Livius. Servius
cum trabeā & liōtoribus
prodiit. Plinius. Trabe-

is vñ inquit accipio reges. Ea scribit Dionysius Hal. lib.
ii. Circūdistinctam fuisse purpura sub regimine puniceo
vestemq. fuisse gentile romanis honorificā. Diade-
ma. a diadeo quod est circumligo. erat autē pannus quo
veluti fascia reges caput sibi vincebant. Seneca ad Lu-
ciliū. Vides illū scythie sarmathiq. regē insigni capi-
tis decore, si vis illum estimare totūq. scire qualis sit,
sciam solue. multum mali sub illa latet. Valerius de Pō-
peio sic. Cui candida fascia habenti crux alligatum Fa-
monius non inquit refert. qua in parte corporis sit diade-
ma exigua panni canillatione regias eius vires expro-
brans. Idē alibi. Rex ēt ille subtilis indicii quem serunt
traditum sibi Diadema priusq. capiti imponeret retenti-
dū considerasse, ac dixisse. O nobile magis q. foelicē pā-
num. Hęc ideo copiosius dixi ut eoz opinio explodatur
& diadema coronā regiā interpretatur. Quirini. h. ē in
signe regiū. quo Romulus, q. quiritus dictus ē p̄mus
rex apud romanos ē vsus, de Quirino illic ē deni val-
le quirini. Fasces. de fascibus abide supius diximus,
his & reges utebant. Livius. Dionysius. Plutar. & Macro-
auctores. Vltimus bonorū regū. nā fuit sextus rex roma-
noz, post quē Tarquinius superbus regnavit omniū vlti-
mus, qui quanto ceteri meliores fuere, tanto ipse fuit ne-
quior. Iuvenes ipsius consilis. Exēplo filiorū Bruti
& Aquilii, aliorūq. cōiuratoz, qui nobili genere fuerūt
ostendit ut supra exēplo Catilinz & Cethegi eos appel-
landos non esse nobiles, qui citra virtutem viuunt. pul-
sis enim Tarquinii regibus patricii iuvenes iter quos
suis filii duo Iunii Bruti consilis, Marcus & Manlius,
gelli vxoris Bruti fratres. L. & M. Aquilii memores eius
licentię, quam sub regibus habuerāt, conspirarunt i do-
mo Aquilioz de reducēdis regibus. Coniurationē de-
texit vindex Cecinensis Aquilioz servus. Deprehēsi iu-
venes poenas dederunt. Bruto filius suis nō parcente, nā
simpliciu eoz constantissime iussu & spectant, aucto-
res Livius. Dionysius. Plutarchus. Plinius. & Florus.

Ipsius cōsiliis. i. Bruti qui primus eiecto Tarquinio
superbo consul est creatus. Deceret. conueniret face-
re pro libertate. i. pro libertatis cōservatione, quā pater
eorum eiectis regibus patrie tradiderat. multum autem
intereſt, quum dicimus pro imperio pugnare, & de impe-
rio pugnare enim pro imperio est pro cōservatiōe im-

perii, ut scilicet quod habeas, cōserues. De imperio autē deſpio
pugnare, est de imperio habendo. s. ut quod non habe-
as, acqras. ut illud sit in cōservatione. hoc in auctiōne.

Dubia libertate, hoc est quum libertas in ambiguo
est, quum alii in oppugnanda, alii in tuenda laborent.

Quod miraret, quod posset mirari & imitari. Mi-
tus. s. Scyrola q. adole-
scens nobilis indigne se
rens civitatē romanā ab
ethruscis obsideri, quo-
rū sepe exercitus fidis
fuit. abdito intra vestem
ferro in castra hostium
venit, quorū dux erat
Porſena. q. in regnū co-
nabat Tarquinios reſti-
tuere. ibi forte quum ſſi-
pendiū militibus dareſt,
& scriba cū rege pati or-
nati sederet, scriba pro
rege obruncat. captus &
ante tribunal regis ad-
ductus, tum quoque inter tantas fortune minas me-
tuendus magisq. metuens, romanus sum inquit. Cuius
C. Mutium vocant, hostis hostē occidere volui. nec ad
mortem minus animi est q. ad cedē. statimq. dextra in-
cenſo ad sacrificium foculo iniicit, quam animi virtutē
cōspicatus Porſena eū intactū inuolantūq. dimisit,
vnde postea Scenolę cognomen accepit, a clade dextrę
manus, nota est historia. Cū coclite. Horatius cocles
eodem bello positus foret in statione pontis, quū Porſe-
na irrueret, solus hostiū impetum in primo pōtis aditu
sustinuit donec a tergo pons interromperet. Tunc in Ti-
berim armatus deſiit, multisq. super incidentibus telis
incolumis ad suos tranavit. Statua ei erecta fuit i comi-
tio. agrig. quantum vno die arari posset datū trans Ti-
berim. Cocles autē ob id est cognominatus, q. in alio pre-
lio oculum amiserat, scribit Plī. lib. xi. eos Coclites ap-
pellari, qui altero lumine orbi nascerentur, vnde & Cy-
clopes accepimus appellatos in Sicilia, quod solū oculū
in fronte haberent Coclites. Virgo. i. Chloelia, quę
eodem bello inter pacis conditiōes data Porſenę iter ob-
fides dux agminis virginum, deceptis custodibus no-
ctū castris eius egreſſa equum quem fors dederat, arri-
puit, & tyberim traiecit. Rex ira incenſus Chloeliam ob-
fidem petiit, accepitq. cuius virtutem admiratus eam
ad suos remisit, facta ei potestate eligendi quos veller
secum ducere ex obsidibus, quę pueros impuberes ele-
gisſe ſeruit, quorum etatem iniurię non obnoxiam
esse sciebat, statua ei equeſtris in foro posita. Vir-
go. Ordo est. & quod miraretur vi go, quę natauit.

Imperii finem Tiberinum, hoc est quę natauit
Tiberim, qui tunc Imperii Romani finis erat, non
enim tunc temporis Romani ulterius imperabant.
vnde virgam in octavo. Hinc Thysco claudimur am-
ni. Hetruria enim fines suos tendebat vsq. ad primam
ripam Tiberis, dictaque Hetruria quasi ē & teoz o. o. o.
Nam ē & teoz o. o. o. est alter & o. o. o. finis. Roma enim vñam
tantum Tiberis ripam antea tenebat. Servius, idēſt
Vindex cecinensis vnus ex ſervis Aquiliorum coniura-
tionis cōsiliū, ut diximus detexit, ad cōſides enim
rem detulit, vnde ille primum dicitur vindicta libera, vindi-
tus, vindicta ab eo denominata. Post illū obſenatum
est, ut q. ita liberati essent, in civitatē accepti viderent.

IVVE. M i i

Matronis lugendus, aut quæ matronæ lugeret ut filio
rū suoz: acufatore, aut quæ magis placet, cuius obitu ma
tronæ merito lugere deberet, tanq̃ q̃ cōiurationē p̃dēdo
liber tatē patriæ seruasset, quo more Brutū amittit, ut scri.
Lini. Fleuerūt in acrē violatē pudicitie vindicē. Ver
bera, nā nudatos nobilissimos iuuenes ṽrgis ceciderūt
fecuriq; percussit. Et
legū pri. se. i. cōsulatus p̃
mus, q̃ fuit iter leges ex
pulsis regibus. nā antea
reges sine legibus oīa ar
bitrio suo moderabant,
ac p̃ h̃ Brutū intellige q̃
primus regibus exactis
creatus cōsul supplicū
sumpsit de filiis reliq;
cōiuratoribus. Malo
p̃ tibi sit, sensus ē. Malo
te ex hūili ghe ortū, mō
virtutē amplexus sis, q̃
verā hominī nobilitatē
largit̃, q̃ ex claris maio
ribus, et nihil facias di
gnū memoria et laude,
vñ nobilitas cōparatur.

Therfi
tes

Therfites, i. castris gr̃e
coz. Therfites fuit vt in
Iliade scri. Home. lib. ii.
vir loq̃cissimus, q̃ nihil
curē hēret q̃ recte aut q̃
apte, sed vt q̃ primū et q̃
maxime loq̃ret. Idē foedissimus oīum, q̃ ad troiā nani
gauerant. Strabo. n. fuit altero pede claudens incurtis
bumeris ad pectus cōtractis, vertice acuminato, raro ca
pillo. Idē cū regibus cōiutionē agere solitus est assidue,
eoq; oburgare nō hōestatis vtilitatis gr̃a, sed vt scur
rā ageret, hūc cōstat vt auctor ē Quint. ab Achille pu
gno interēptū fuisse. Aeacide. i. Achillis nepotis fa
ci. Nā Aeacus genuit Peleū. Peleus Achille. Vulca
nia, nā Vulcanus Thetidis p̃ibus, vt scri. Home. arma
Achilli filio fabricauit. Et tñ vt lo. nō sine summa i
dignatione h̃c a poeta dñr. vt sit knsus, licet ingt̃ intu
mercas lōgo genere maioz, illud tñ scies originē tuam
duci ab ignobilibus, oñdens oēs pariter romanos hūmi
li loco ortos ēē, quū aut a pastoribus genus suū duxerūt,
aut ab hoībus sceleratissimis, q̃ ad Asylū romulū cōsu
gerāt. Romano aut po. a pastoribus duxisse originē in
dicat et Varro in re. his verbis, Romanoꝝ vero popu
lū pastoribus ēē ortū q̃ nō dicit. Quis Fausculū nescit
pastore fuisse nutritū, q̃ romulū et remū educant, nō ip
sos fuisse pastores obtinebit, q̃ parilibus potissimū cōdi
derūt vrbe. Renolus nomē. i. originē et nomē fami
Asylū lig tur. Gentē. i. genus tuū. Infami Asylo, h̃ est in
fami genere hoīum. Nā vt docet Lini. li. i. Romulus ne
vana ēēt vr̃bis magnitudo, adiiciēde multitudinis cā
locū, q̃ tūc scriptus erat densis sentibus iter duos lucos asy
lū apuit, i. honore dei referēs, sacra. n. ēē voluit et inuio
labilis, eo ex finitimis populis turba oīs sine discrimine
liber an seruus ēēt, auidā nouarū rez̃ p̃fugit, idq; primū
ad ceptā magnitudinē roboris fuit. Sicq; p̃ spēm religio
nis erga deos sp̃os factus ē eos q̃ illuc cōfugissent, ni
hil derimētū ab inimicis accepturos, et si apud se p̃mane
re vellēt, ciuitatis et p̃cipis faciebat. iradebatq; agri por
tionē, quē bello q̃stierat, lege Dionysii, Asylū aut dixit

Matronis lugendus, at illos verbera, infis
Afficiunt poenis, ē legum prima securis.
Malo pater tibi sit therfites, dūmodo tu sis
Aeacide similis, vulcaniaq; arma capessas,
Quam te therfite similem producat achilles.
Et tamen vt longe repetas longeq; renolus
Nomen, ab infami gentem deducis asylo.
Maiorum primus quisquis fuit ille tuorum
Aut pastor fuit, aut illud quod dicere, nolo.

Iunii Iuuenalis Aquinatis Satyra. IX.



Cire velim quare totiens mihi
nevole tristis
Occurras fronte obduēta, cen
marsya victus,
Quid tibi quum vultu, qua
lem deprensus habebat

eff ex moechna nati, vñ illud ē Ansonii. Credo q̃ illi
nec p̃ certus fuit, et mater est vere lupa.

Sire velim quare totiens. Hac satyra detestadū sui
tpis flagitiū infectat. Multi. n. abiecti oī honesta
te, cū iā barbari essent, vxoreq; hēret, dracoꝝ cō
mentio vtebant p̃ se et vxore sua. Tale igit̃ genus
hoīum tota satyra exagitat, pari mō notans et molles et
neq̃ deos et dracos ipsos. Sed cū poeta liberiore stilo talē
turpitudinē flagellet, illud oīo h̃c satyrā interpretati ob
suādū ē, vt cū turpia offenderit sumā adhibeat verboꝝ
modestia, viciū i cōreptū trahat, doceat talia vt nefan
dissima ēē fugiēda, nihil ēē oīpotē deo nro detestabili
us. Sic. n. leg. do adolescentū mētes a viciis resiliūt, vir
tutibus iheret, et praua declinatēs recta sequūt. Introdu
ctū igit̃ Nenolū q̃ i tali turpitudine cinēdis opam p̃sta
bat q̃si p̃ dialogū interrogat cur tristis sit, et is ridēs ana
ritiā sui t̃pis accusat, cōqueritq; p̃ laboribus suis p̃mia
nō repēdi a Cinēdis, nec ab iis quoꝝ vxoribus opam p̃
stitit, sicq; poeta satyrico veluti dialogo nefanda sui t̃pis
vicia infectat. Frōte ob. capata et rugas cōtracta. Mar
sia vi de Marsia phrygio itelligit, q̃ vt Apuleius scri. in
p̃ limine primili. floridoꝝ filius fuit illius Hiagnis q̃ ru
dibus adhuc muscē seculis solus an alios cātus canere i
stuit. Nā an Hiagnin nihil aliud pleriq; callebat q̃ q̃
Virgilianus opilio sen bubsequa Stridēt miserū stipula
disperdere carnē. Primus Hiagnis in canendo manus
discepedinavit, primus dnas tibias vno spiritu aianit,
primus leuis et dextris foraminibus acuto tinnitu et gra
ui bōbo cōcentū muscū miscuit, a p̃re igit̃ Marsias erit
ditus cū apolline certauit, a quo supatus velut vrsus bi
pes corio execto nudis et laceris visceribus relictus ē. Ita
Marsyas i p̃enā cecinit et cecidit. Quid ti. cū vul. sta
li. i. qd sibi vult talis vultus. Dephefus, i. turpi ope.
Rauola

Rauola, pro cunnilingo sui temporis accipitur.

Rhodopes, nomen mulieris infamis. Nos cola
phum, legendum est quasi per acclamationem poetæ ex
quorei turpitudinem ostendit. q. d. Tam turpia sunt
per totam urbem, et sine vlla peccantis castigatione, ve
rū si seruus crustula comedit, statim eū verberamus et
acriter castigamus, sicq;
poeta docet miram esse
mortalium cecitatem q̃
leniora crimina noent
et puniant, graviora ve
ro impunita relinquāt.

Colaphum, dictio
est gr̃ca, latine alapa di
citur. Terentius. Plus
quingentos colaphos in
fregit mihi. Crusta
la. Seruus differt etiam
facit inter crustam et cru
stum, vt crusta sit eorū,
quæ non comedunt, vt
crusta marmoris. Virg.
Currenti in flumie cru
ste. Crustum vero eorū
quæ comeduntur. Ver
gi. Patulis nec parcere
quadris Fatalis crusta.
Horatius per diminuio
nem in satyris. Dāt cru
stula bladi doctores ele
menta velint vt discere
prima, verum et crusta
genere foeminino capit
etiam de iis quæ comeduntur dicitur. Pli. lib. xix. cap.
vii. Hoc et panis rustici cruste inspergitur, ad hūc oīo i
herens, vbi inferiorem crustam apio, gitq; ceriali sapo
re condiunt. Pollio crepereius, polliōne vt luxurio
sum ē nepotem fugillat, qui absumptis opibus t̃matio
et in foenis cogebatur pecuniam querere, quod non fa
ciebat sine magno pudore et frontis contractione ob pri
simam fortunam, a qua ob gulā deiectus erat. Hac
facie, mas. o. Nenole. Non inuenit fatuus, hoc est qui
genera fatui fuisse, si dedissent mutuo, quod ad se nō
esset redituum. Fatui aut dicitur qui nullius sunt pri
dentis, vnde virgines ille in sacra scriptura fatui dicitur
tur, quæ oleum secū non attulerūt, contra prudētes quæ
attulerant ita vt vocabula opposita sint, et contraria. Fa
tū aut facile decipiuntur. Vñ, subandi sunt. Tot
nigra, tāta vultus tristitia quæ per rugas ostēdit. Cer
te modico, occurrat tacite responsioni, posset enim dice
re, paupertas mihi molestia est, et proinde tristis sum, ait
ergo. Certe tu contentus modico vitam per summam
bilitatem agebas, ita vt vernas prorsus hilaritate vitē
refreres. Nam verni vtpote in domibus potentiorū na
ti et nutriti mīre dicacitatis erant, a vernis fit vernaliter.
Horatius in sermionibus. Continuatq; dapes, nec nō ver
naliter ipsi Fungitur officiis pr̃lambens omne quod
Seruus affert. Differt autem verna a seruo q̃ seruus is sit q̃ aut
Verna bello captus, aut ere paratus in potestatem nostram ve
nit. Verni vero qui ex ancillis nascuntur domi, nam et
ii in seruūte sunt. Vernam equitem, ita inquit bi
lare vinebas, iisq; iocis vt verna eques videreris. Sic. n.
romani vernas equites per iocum nominare. Mart.
Quirinalis fuit ancillas, domumq; et agros impleteq;

tibus vernis. Idē alibi Cuius nō syrīque parthienae, nec
de cappadoci eques cathastis. Facetus, scribit Qui facietis
tilianus faciet non tñ circa ridicula consilire, sed et esse
appellationem excidit cuiusdā elegatē, vñ Hora. Mol
le atq; facietū. Ioco mordete, iocū accipimus auctore
Fabio qd est cōtrariū serio. Nā et fingere et terere et pro
mittere interim iocis ē.

Mordete, p̃ iocū mor
dente intellexit dicaci
tatem, quæ p̃prie signifi
cat sermonē cū risu ali
quos incescente, iō De
mosthenē vrbānū fuis
se dicit, dicacē negant.

Vehemens, valde
pompus. Salibus, ri
diculis. Cice. Oē qd fal
sum sit ait esse aticorū,
qa sunt maxime ad risū
cōpositi. Et Catullus cū
dicit. Nulla ē corpe mi
ca salis, hoc dicit nihil ē
corpore eius ēē ridiculū,
Salsum igit̃ erit qd nō
erit insidū, velut quod
dā simplex orationis cō
dimentū, quod sentit
latente iudicio, et velut
palatū excitat, qd et a te
dio defendit oratiōem.

Intra pomeria, eos
sales itelligit, qui aucto
re Fabio vrbānitas di
cuntur, qua ait significari sermone p̃ferentē in verbis et
sono et vñ p̃prie quendā gustū vr̃bis, et sumptū ex con
uersatione doctoꝝ, tacitam eruditionē, deniq; cui cōtra
ria sit rusticitas. Pomeria, dicunt quasi post moenia.
Nam vt scribit Linius spacium quod neq; habitari ne
que arari fas erat nō magis, qd post murum esset, q̃ qd
murus post id, pomerium romani appellauerunt. Oīa
nunc contra, subandi sunt tibi. Sylua horrida, cesa
ries incompta. Sicq; nō vnguentat, nam et capilli
totumq; caput vnguento fovebatur. Mart. Si sapi assy
rio semper tibi cinis amomo splēdeat, et cingāt florea
ferta caput. Plantus in Casina. Vnde hic amabo vnguē
ta oleni, ob perii, Ceso caput palio detergere. Calidi
visci, hoc dicit, quia vt scribit Pli. lib. xxiii. Viscū cum
resina et cetera pannos in cuius mitigat oīs generis, tali igit̃
tur remedio facies reddebatur mīdiōr. Sed fruticāt,
notat molliciem turpitudinēq; sui t̃pis. Nam cinēdi, vt
molliores viderent, cū et brachia sibi depilabant. Est
ergo sensus. Crura inquit nūc tibi sunt neglecta et squa
lida pilo fruticante, i. subnascente instar fruticis. Quid
macies egri veteris, subandi sibi vult. Aegri vete
ris, vultudinarū hominis qui morbo diutino laborane
rit. Dephefus animi tormenta. Sensus ē. Seruus p̃
fecto te grani cura vexari. Nā facile vnusq; dephe
dat animi perturbatiōes ex habitu cōpositū, et curas et
gaudia. Dephefus, secūda p̃sonam pro tertiā. i. vnus
q; facile possit deprehendere. Vtrumq; habitum, et
mōris et gaudii. Inde, ex animo. i. ex affectibus
latentibus in animo gaudii, scilicet et mōre. Fle
xisse, in aliam partem vertisse et mutasse. Vitē prio
ri, quam agebas multis iocis et salibus.

Nuper enim ut repeto, Dum offendit Nekuolum si-
lfe moechum et pediconem notissimum notat adul-
ria, aliaq. flagitia sui ipsi, que in tantum adoleverant,
ut tota fere civitas corrupta, contaminataq. foret. Est er-
go ordo et sensus, O Nekuole tu nuper moechus notior
Ausidio solebas celebrare phanum Isidis ut repeto. s. me-
moriam. Phanum is-
dis templis et in primis is-
dis frequentia commit-
tebantur adulteria, de q-
bus pluscula diximus i-
festa satyra illic Isiacę
templum Isidis vicinũ
campo martio. Ga-
nymedem pacis, Tem-
plum pacis Vespasia-
nus extruxit iuxta forũ
in quo ant. pſtam ima-
ginem aut statuem Ga-
nymedis fuisse offendit
poeta. Ganymedes autē
filius fuit Laomedontis
regis Troianorum quę
dilectum Iuppiter in a-
quilam conuersus rapu-
it in coelũ, remotaq. he-
be filia pocillatorem su-
um fecit. Palatia. i.
templum extructum i
palatio, de quo ita Lini-
us lib. xxxix. ab vrbe cõ-
dita. Et edē magnę ma-
tris in palatio faciendam
locauerunt. Secreta,
que tantum a sacerdoti-
bus current, sunt. n. om-
nia deorum sacra my-
stica. Matris adiectę, idest cybeles adiectę ex
phrygia, de qua in tertia satyra plura diximus illic. Ho-
spes numinis ideĩ. Lege Liniũ eodem libro. Cere-
rem, templum Cereris, quod erat ad circum maximũ
ut docet Plin. lib. xxxv. cap. xi. Nam quo non pſtat
hec leguntur per parenthesim et summam indignatio-
nem. offendit autem pudicitiam non modo in locis p-
phanis sed ne sacris quidem esse putat, hocq. maxime
dicit, quia Cererem nominavit in cuius templo sole-
bant esse tantum caste matrone in quo nunc adulteria
committunt. Ovidius lib. iiii. fastorum. Sed si tura ab-
erunt, vdas accendite tedas, Parua bonę cereris sint mo-
do casta placent. Prostat, profare est corpus ut dixi-
mus in prima satyra in vulgus dare, estq. verbum neu-
trum. Ausidio, Ausidiustaxat vtnobilis adulteriis
et matronarum corruptor. Quod taceo, color occupa-
tio. Vitale et hoc mihi tis. subaudi est, verba sunt Neku-
li respondentis sub cuius persona tota satyra exurgit.

Inclinare, incurare ad rem turpem, ut alibi quot
discipulos inclinet Amillus. Inde, ex tali turpi ope.
Operprecium, Emolumentum, sermo sumptus a mer-
cenariis quibus incurandum est et vitale post operam pſciũ
accipere. Lacernas, Ordo est, Accipimus aliquando
lacernas pingues. De lacerna dictum est in prima saty-
ra. Pingues, crassioris lanę. Munimenta, appositio
est, hoc est que superinduntur toge. Mart. in distichis.

Amphiteatrales nos commendamus ad vſus. Quum te-
git albescentes nostra lacerna togas. Toga autem ut diximus
ante communis fuit habitus Romanorum nulla inter
eos discretionē. vnde Virg. eos appellavit. Gengemq. to-
gati, sed postea remansit in pauperibus et clientibus.

Male percussas, male calcatas, ac per hoc rariore tex-
tura, mioreq. estimatione. Peſtine, peſtē in
strumētum est quo sta-
men calcatur in texen-
dis panis et linteis.

Textoris galli. Nam
galli viliores, crassiores
que vestes conficiebant
Mart. Me pinguis gala-
lia vestit. Tenue ar-
gentum. i. tenue lami-
nam aut aliquid ex te-
nuĩ, modicoq. argento
ut ligulam. Venęq.
secũdę, ita dictum sicut
dicimus panem secũ-
dariũ quem alio vo-
cabulo cibarium appel-
lamus qui boni ate sit i-
ferior q. qui sit ex pma
farina. Fata regunt
hoies, hoc dicit a Neku-
lo cũ suspicio et grela. ut
dicat deos q. rerũ oĩum
moderatores sunt sibi ad-
uersos exister, nec quęq.
in ope suo optatũ exitũ
sortitũ cui diu propiciũ
nō fuerint. Fatum
est in partibus illis, nec
esse est et illam fata sibi
propicia habere qui in-

honestę voluptati inservit, nam et res illa ex fato et sy-
deribus pendet. Sõus, vestis. Si ti. syde. cessant. i.
si i ortu tuo benignũ tibi n. affulserit sydlus. Spumati-
la. q. n. appetit labra mouet rutilat, pruriginis. Vir-
ro. nomē diuitis adamatis sibi draucos. Alibi p. diuite
mĩ pōit Virrõĩ marina dat. Te nu. ac p. hoc et bñ mē
tulati. Nā i balneis dabat occasio inspicendi q̄lis q̄q. es-
set. Tabellę, q. mittebant a ciędis. n. ovis y. x. y. l. u. x. e.
os. n. d. p. x. i. v. o. u. s. o. v. i. moris. n. dulcis viz. eē cędũ, su-
baudi ē. Vltorius mō. i. peius vñ dicis vltima vicia
. i. exuręa et pessima. q̄si vltia q. n. possis p̄gredi, verba sũt
adhuc Nekuoli cõgrętis de auaritia cędi. Hęc tri. ver-
ba Virrõĩ recitata a Nekuolo ponētis calculũ rōnibus su-
is cũ Nekuolo. Caneat, aliq. legūt et ceneat. ut sit. Cędus
in draucũ auaricia vñ. et tñ in re turpi p̄ferat. Nā ce-
nere ē i obscenis, de quo añ Ego te cenētē sc̄te verebor,
q. si legas, atq. caneat erit sēs, computat. atq. caneat. sibi
ne i cõputatiōe decipiat. Ponat cal. i. subducit rō ex-
pēs et accepti, calculus aut breuis ē lapillus, quo rōcinat-
tores vñt in rōnũ cõputatiōe, posunt eē verba Neku-
li indignantis munera q̄q. sibi numerari et proinde p̄u-
pentis ponat calculus et. De calculo dicemus Huberius
in satyra vñdecima. Omnibus in rebus, ex omni-
bus inquit que mihi tribuisti nō plusq. quinq. festertia
fuerunt, sed numerentur labores mei, quos inuenies lō-
ge maiores quam munera tua.

Legitimum,

Legitimum, cõuenienti magnitudine. Sed tu fa-
ne, ironicos. b. d. ut offendat nullam sibi fuisse volup-
tam, quum esset iam grandi etate et totus hirsutus.

Dignum cyatho, alterum ganymede qui Iouis fuit
formosissimus pocillator. Vos, o diuites cingedi. Est. n.
interrogatio ad diuites cingedos, et argumentum a mino-
ri ad maius. i. si draucis
nihil datis qui volup-
ti vestre cum maxima
suo labore inservit, ni-
hil est, q. p. pauperes cli-
tes a vobis sperare pos-
sint. Assectę, datinus
Assectę est casus, a sequendo sũt
dicti assectę. i. n. sunt q.
spe alicuius emolumentũ
diuites sequunt. Cul-
tori. clianti. Mor-
bo, hoc est pruriginĩ
vestre, idest ipsi drau-
cis qui in morbo vestre
libidinis succurrũt, vñ
sunt verba Drauci an-
poetę. En cui tu viri-
dem vmbellam, verba
posunt eē tam drauci,
q. poetę substantiis per
irrisiōem ipm cingediũ,
cui tãq. mulierculę mi-
tebant munera a Drau-
cis, quum contra ipse ni-
mia ingratitude nihil referret. Ut sit sensus et disua-
sio nihil cingedi tam ingrato esse donandũ. Vmbel-
lam, velum erat quo p̄sertim mulieres utebant ad ar-
cendum solem, Mart. Accipe que nũcios vincant vñ
bracula soles. Sit licet et ventus, tertia tela teget. Suc-
cina, electra dñr a succo arborę, vñde desudant. Nā va-
nitas prodidit gregorum Phaetõĩs fulmine iſti forores
fletu mutatas in arbores populos lachrymis electũ oi-
bus annis s̄ndere iuxta Eridanum amnem quę padũ
vocat. Et electrum appellatum qñ sol vocitatus sit
electus, quā opinione vñ multi alii poetę secutus Mart.
sic cecinit. Quum phaeõtea formica vagat in vmbra,
Implicitũ tenuem succina gutta feram. Diodorus hoc
ut falsum improbandum tradit Basileam insulam esse Scy-
thię oppositam i oceano, in q. tempestas electrum pluri-
mum eiicit nulla alia in parte orbis reperitur, illud que
ab incolis ad loca vsq. nostra transmitti. Succinis autē
mulieres delectant, vñde Plin. lib. xxxvii. sic scribit,
Proximum locum in deliciis foeminarum tñ adhuc tã-
tum succina optinent, eandemq. oia hęc q. gemmę au-
ſtoritatem. Natalis quotiens, nam ab amicis mittebã-
tur munera celebranti diem suum natalem, vñde mul-
ti luci cã non solum semel sed sepius in anno natalē ce-
lebrabant, vñde Mart. sic taxat Clytũ. Ut poscas cly-
to minus, exigasq. nno nasceris officis in anno. Madi-
dum ver incipit. i. quotiens venere Kalędę martię, quo
tpe incipit ver et frequentes sunt pluuie. Kalendis igit
martiis munera mulieribus mittebant ab amicis, sicuti
mensē de embri quinq. diebus viris, quo tpe saturnalia
celebrabant. Et quemadmodum muliere Kalędis mar-
tiis seruos corna excipiebant tanq. exhortantes eos ad in-
sequentiis anni operam, Sic et viri in saturnaliis seruos
n coenam admittebant tanq. eis gratias agētes opert to-

to anno natare, vñde Tibullus in pmo limine tertii li-
bri. ad Neerã. Martis romani festę venere Kalędę. Ex-
oriens nostris hic fuit annus auis. Et vaga nunc certa di-
scurrunt vñdq. pompa. Perq. vias vrbis munera, perq.
domos. Et Mart. lib. v. ad Gallã. Scis certe putovestra iã
venire Saturnalia martias Kalędas. Mulieres aut Ka-

Legitimum, atq. illic hestemę occurrere coenę.
Seruus erit minus ille miser, qui foderit agrum
Quam dominum, sed tu sane tener et puerũ te
Et pulchrum et dignũ cyatho, coeloq. putabas.
Vos humili assectę vos indulgebitis vñquam
Cultori, iam nec morbo donare parati.
En cui tu viridę vmbellam, cui succina mittas
Grandia, natalis quotiens redit, aut madidũ ver
Incipit, et strata positus, longa q. cathedra
Munera foemineis tractat secreta calendis.
Dic passer, cui tot montes, tot p̄dia seruas
Appula, tot miluos intra tua pascua lassos.
Tetripholinus ager foecundis vitibus implet,
Suspectumq. iugũ cumis, et gaurus inanis.
Nam quis plura linit victuro dolia musto?
Quantum erat exhausti lūbos donare clientis

tes munera expectabant ab amicis et amatoribus.
Foemineis kalendis. i. martiis que vñ dñt est a mu-
lieribus tñ colebant. Dic passer, insultat eius molici
ei pariter et auaricię. Passer, tu mollis et salax ut pas-
ser q. in venerę putris est. Tot miluos. i. tot tua pascua
in qbus ambiēdis milui volando defatigant. Imitatio ē
Persii. Dines aras curibus quantum non miluos oberret.

Tetripholinus, in cãpania est ager tripholinus. Plin. Tripho-
linus lib. xiii. cap. vi. vna trebellica appellant ad q̄r-
tum a Neapoli lapidem et iuxta Capuã Caudina mox
tripholina. Suspectum, q. imminet cumis et q. q.
a cumis suspicit. De Miseno vñ intelligere, nã vicinũ
est Cumis. Strabo proximum est Cumis Misenum p. Misē-
montorium. Gaurus, mons campanię non lōge a ba-
nium. Gaurus
iis prope lacũ auernũ, de quo Lucanus Vel si cõnu-
fo vertice gaurus Decidat in fundum. Plinius li. xiii.
cap. ix. Certant massica q. ex monte gaurano p̄reolos,
Baiasq. prospectantia. Inanis, concanius, ut est natura
montiũ. Plura linit, plura recõdit i cella vinaria. Li-
nitaũt. i. gypsat. Nam vasa vino repleta cõstare pice
aut gypso obturari ne vina exhalarēt. Vñ est illud Per-
sii. Serioq. veteris metuens deradere limum. i. gypsum
aut picē. Columella li. xiii. Nã oportebit post hunc nu-
merum dieq. confestim vinum emundare, et si quid fe-
cis aut labris vasoq. aut lateribus hesit eradi, ac suffica-
ri, et protinus operculis impositis oblini. Horati. Vile po-
tabis modicis sabinum Cantharis, gręca quod ego ipse
testa Conditũ leni, hoc est gypsatũ. Huic cõstrariũ est re-
rentianũ illud. Releni dolia oia, atq. oēs serias, quod si Re-
lino gñificat aperni et quasi regypsatũ, nam p̄teritum ē a re-
lino non ut quidam falso putauerunt a releno per syn-
copen. Victuro, quod diu seruiabitur. Quantum
erat, q. magna reserat, Irõicos, ac si dicat, res minia erat.

Vmbel-
la.
Succi-
num

Calcu-
lus.

Kalędę
Martię

Tripho-
linus.

Misē-
nium.

Lino.

Solus qui poterat, valebis vxor. Non debet domini perire munus. Idem alibi. Premia laudato tribuit mihi Cæsar vterq. Natorumq. dedit iura paterna trium. Qui ergo ius trium liberorum habuissent multa consequerentur præter ceteros commoda, vnde Appianus et Traianus scribunt in diuisione agri campani Iulium Cæsarem iussisse agros qui circa Capuam ceteris fuissent cultiores et feraciores patribus diuidendos esse, quibus trium liberorum ius adesset, quo facto cõcurrisse ad viginti hominum milia, qui trium liberorum alimenta deposcerent. Idem tradit Testes frumenti triplicem sortitos accipere, Et in petitione magistratuum non habentibus filios eo numero anteponebantur.

Iusta doloris causa tui, possunt esse verba poetæ quasi dolentis casum Nenoli, possunt etiam referri ad ipsum Nenolum sui ipsius miserentem. Dolor est

Dolor

motus asper in corpore a sensibus alienis Ciceroni in secundo Tusculanarum. Ille quid affert, diues auarus. Negligit, scilicet te Nenole, nihil tibi dat. Hec soli, verba Nenoli ad poetam ut taceat. Lenis, mollis et foeminatus, qui pumice cutem sibi polit. Qui modo secretum. Cingulus iquit qui secreto opera mea vñs est timens ne publicetur odio me prosequitur et cædem mihi omnibus modis machinatur. Ardet indignatione et ira accenditur. Candelam apponere valuis, idest domum accendere adhibita cædela, hoc magis placet quod intelligas candelam per inferiora immisissam, illud enim minime letale esset supplicium. Valuit autem dicuntur ipse fores a voluendo. Plinius libro sextodecimo valuas ex cupresso etiam quadringentis prope annis durare. Sumere ferrum, ad occidendum. Aperire caput, idest reindere. Petronius. Iam non potui supplicio caput aperire. Nec contemnas, quod dico.

vluat

anona

Q. quia. Annona veneni, idest ipsa veneni merx et copia nunquam est cara huiusmodi diuitibus et cingdis, quia impense non parant, appellatione autem annonæ intelligimus non modo rem omnem frumentariam, sed alia quoque cibaria, vnde Cicero scribit in secundo de diuinatione, Annonam futuram cariorem in macello. Sic et Tranquillus in Tiberio. Annona macelli senatus arbitratu quotannis temperantiam censuit. Varro in tertio de re rustica. Coenæ innumerabiles ex candescunt annonam macelli, videturq. vocabulū deductum ab anno tanquam sit anni alimentum. Et cum Romæ sepe famē laboraretur magistratus constitui sunt qui annonæ præsent, qui præfati annonæ dicebantur. Vñs patitur etiam annona in aliis quod in edulis. Horatius in epistolis. Vilis amicorum est annona, bonis ubi quid

deest. Et locum sic intelligas, amici viri boni et sapientes nihil desiderant, neque petunt quod magni sit precii, ubi aliquid eis deest, quasi dicat vili re contenti sunt, et modica, quia boni sunt et sapientes. Ut curia martis athenis, scilicet regit, fac inquit non minore silentio hęc tegas, quod consilia sua regit senatus atticus. Cui

ria martis, idest Areopagus, ubi teste polluce iudicia cædis, vulnere, et veneficiorum per populum exerceri solita sunt. Plinius libro septimo scribit sic iudicium capitis in Areopago primum actum esse, ibi. n. Mars, ut docet Diuus Augustinus libro decimo octauo, cap. decimo quum homicidii criminis reus fieret indicanti

bus duodecim diis in capago sex sententiis absolutus esset. Indicabant autem nocturni et in tenebris ne ad dicentes, sed ad ea que dicerentur, respicerent, quod Lucianus apud te scribit in Dialogo, quod inscribitur Hermotimus hortans ipsam Hermotimum philosophum, ut in iudiciis et rerum examinatione imitetur Areopagitas. O. i. vñs

et in nocte et tenebris indicant, ut non ad dicentes, sed ad ea que dicerentur, respicerent. Cuius consuetudinis meminit et Macrobius libro ultimo Saturnalium his verbis. Quæramus silentiumne conuiniis an et opportunus sermo conueniat. Nam sicut apud Athenas areopagite tacentes indicant, ita inter epulas oportet semper sileti.

Areopagus autem interpretatus diuus Martis, æρεος vel æρεος, vel æρεος Martem significat. Vel locum eminentem. De Areopago ita Valerius libro secundo. Eiusdem vrbis et sanctissimum consilium. Areopagus quid quisque Atheniensium ageret, aut quonam quæstui sustentaretur, diligentissime inquirere solebant.

O Corydon, verba poetæ respondentis. Ne volo quid petierat ut taceret. Hemistichon est Virgilii. O corydon corydon que te dementia coepit, quasi dicat. o stulte credisne quicquam esse turpe, quod possit latere. Serui ut taceant, idest quamuis taceant serui. Ad canum secundi galli, idest ad secundum canum galli. Iunge ossia, clande. Canpo, is est qui canponam exercet quem stabularium etiam nominamus a stabulo, quod pro canpona et taberna metitoria accipitur, de quo ante dictum est, per Canponem autem intelligit vñmquemq. vulgarem hominem. Librarius, qui libros exscribit. Tranquillus Domitiano, librarius etiam qui eam descriperant circisixis. Archimagiri, Archimagirus magister et princeps coquorum, et coquus inter seruos erat. X. coquus enim principem et X. coquum significat.

Areopagitas. O. i. vñs et in nocte et tenebris indicant, ut non ad dicentes, sed ad ea que dicerentur, respicerent. Cuius consuetudinis meminit et Macrobius libro ultimo Saturnalium his verbis. Quæramus silentiumne conuiniis an et opportunus sermo conueniat. Nam sicut apud Athenas areopagite tacentes indicant, ita inter epulas oportet semper sileti.

Areopagus autem interpretatus diuus Martis, æρεος vel æρεος, vel æρεος Martem significat. Vel locum eminentem. De Areopago ita Valerius libro secundo. Eiusdem vrbis et sanctissimum consilium. Areopagus quid quisque Atheniensium ageret, aut quonam quæstui sustentaretur, diligentissime inquirere solebant.

O Corydon, verba poetæ respondentis. Ne volo quid petierat ut taceret. Hemistichon est Virgilii. O corydon corydon que te dementia coepit, quasi dicat. o stulte credisne quicquam esse turpe, quod possit latere. Serui ut taceant, idest quamuis taceant serui. Ad canum secundi galli, idest ad secundum canum galli. Iunge ossia, clande. Canpo, is est qui canponam exercet quem stabularium etiam nominamus a stabulo, quod pro canpona et taberna metitoria accipitur, de quo ante dictum est, per Canponem autem intelligit vñmquemq. vulgarem hominem. Librarius, qui libros exscribit. Tranquillus Domitiano, librarius etiam qui eam descriperant circisixis. Archimagiri, Archimagirus magister et princeps coquorum, et coquus inter seruos erat. X. coquus enim principem et X. coquum significat.

Areopagitas. O. i. vñs et in nocte et tenebris indicant, ut non ad dicentes, sed ad ea que dicerentur, respicerent. Cuius consuetudinis meminit et Macrobius libro ultimo Saturnalium his verbis. Quæramus silentiumne conuiniis an et opportunus sermo conueniat. Nam sicut apud Athenas areopagite tacentes indicant, ita inter epulas oportet semper sileti.

Areopagus autem interpretatus diuus Martis, æρεος vel æρεος, vel æρεος Martem significat. Vel locum eminentem. De Areopago ita Valerius libro secundo. Eiusdem vrbis et sanctissimum consilium. Areopagus quid quisque Atheniensium ageret, aut quonam quæstui sustentaretur, diligentissime inquirere solebant.

O Corydon, verba poetæ respondentis. Ne volo quid petierat ut taceret. Hemistichon est Virgilii. O corydon corydon que te dementia coepit, quasi dicat. o stulte credisne quicquam esse turpe, quod possit latere. Serui ut taceant, idest quamuis taceant serui. Ad canum secundi galli, idest ad secundum canum galli. Iunge ossia, clande. Canpo, is est qui canponam exercet quem stabularium etiam nominamus a stabulo, quod pro canpona et taberna metitoria accipitur, de quo ante dictum est, per Canponem autem intelligit vñmquemq. vulgarem hominem. Librarius, qui libros exscribit. Tranquillus Domitiano, librarius etiam qui eam descriperant circisixis. Archimagiri, Archimagirus magister et princeps coquorum, et coquus inter seruos erat. X. coquus enim principem et X. coquum significat.

Areopagitas. O. i. vñs et in nocte et tenebris indicant, ut non ad dicentes, sed ad ea que dicerentur, respicerent. Cuius consuetudinis meminit et Macrobius libro ultimo Saturnalium his verbis. Quæramus silentiumne conuiniis an et opportunus sermo conueniat. Nam sicut apud Athenas areopagite tacentes indicant, ita inter epulas oportet semper sileti.

Areopagitas. O. i. vñs et in nocte et tenebris indicant, ut non ad dicentes, sed ad ea que dicerentur, respicerent. Cuius consuetudinis meminit et Macrobius libro ultimo Saturnalium his verbis. Quæramus silentiumne conuiniis an et opportunus sermo conueniat. Nam sicut apud Athenas areopagite tacentes indicant, ita inter epulas oportet semper sileti.

Carptores. Carpere multa significat, ut mordere et taxare, ut poeta carpit auariciam. Carpere frui. Persius. Carpatius dulcia. Carpere eligere. Terentius vñm quodq. quod erit bellissimum carpat. Carpere ledere. Virgilius. Carpit enim viter paulatim vritq. vident. Carpere rapere. Tibullus Carpite nunc tauri de se

ptem montibus herbas idest rapite ad comedendum. In qua significatione potest videri dictum hoc loco Archimagiri carptores, idest carptores qui semper aliquid ad comedendum rapiunt et auferunt ex epulis domini. quid enim dubitant, non est inquit mirum si domini nos suos accusant qui velint vlcisci verbera que acceperunt ab eis falsis criminationibus et rumoribus, quos ubi que disserunt. Balthæa, verba balthæorum quibus sepe cæsi fuerunt, sunt autem cingula militaria bullata ex corio a quibus gladii dependebant pro cingulo tamen muliebri accipitur ab Apuleio. Inebriet, repleat

illos scilicet seruos, librarium scilicet et Archimagiros. Pete, bat a nobis, propter illud. Hec soli commissi tibi celare memento.

Quia potare, subaudi tantum. Lausiam bibebat, Lausiam sui temporis mulierem vino lentam notat. Faciens, sacrificans et rem diuinam peragens Virgilius. Quum faciam vitula pro frugibus. Pro populo, pro salute populi ro. Sacra autem intelligit Bonæ deæ que pro salute populi ro. celebrabantur a mulieribus quotannis in domo summi pontificis de quibus Plutarchus multa in vita Ciceronis. Seneca ad Lucilium. Credat aliquis pecuniam esse versatam in eo iudicio, in quo reus erat clodius ob id adulterium quod cum Cæsaris vxore in aperto commiserat violatis regionibus eius sacrificii, quod pro populo fieri dicebatur, sic summotis extra conspectum omnibus viris ut picturæ quoque masculorum animalium contendant, vnde est illud inter. subet picta velari. De hoc etiam ante illud. Atque bonam tenere placuit abdomine porce. Vivendum recte, salubre consilium. Contemnas, contemnere queris. Tum his legendum est istis, aliter veris non staret. Nam lingua, sensus est. In seruo improbo lingua est pars mixta totius corporis, quasi dicat lingua inter cetera membra multum valet in seruo, quasi dicat promptus est ad loquendum, vnde seruos ille conigitur apud Plautum in milite sic. Plus oportet scire seruum quam loqui, nisi potius legatur

Carptores, quid enim dubitant componere crimine In dominos, quotiens rumoribus vlciscuntur Balthæa, nec deerit qui te per compita querat Nolentem, et miseram vinofus inebriet aurem. Illos ergo roges quicquid paulo ante petebas A nobis, taceant illi, sed prodere malunt Arcanum, quod subrepti potare salerni, Pro populo faciens quantum lausiam bibebat. Vivendum est recte cum plurima, tum istis Principie causis, ut linguas mancipiorum Contemnas, nam lingua mali pars pessima serui, Deterior tamen hic, qui liber non erit illis Quorum animas et fure suo custodit et gre, Iccirco ut possim linguam continere serui Utile consilium mihi, sed comune dedisti Nunc mihi quod suades post danum tps, et spes Deceptas, festinat enim decurrere velox Flosculus angustæ misereque breuissima vite Portio, dum bibimus, dum feta, in quæta, puellas Poscimus, ob repit non intellecta senectus. Ne trepida, nunquam patiens tibi deerit amicus Stantibus et saluis his collibus, undique ad illos Conueniunt, et carpentis, et nauibus omnes Qui digito scalpunt uno caput, altera maior Spes superest, tu tantum ericis imprime dentem.

Illos scilicet seruos, librarium scilicet et Archimagiros. Pete, bat a nobis, propter illud. Hec soli commissi tibi celare memento.

Quia potare, subaudi tantum. Lausiam bibebat, Lausiam sui temporis mulierem vino lentam notat. Faciens, sacrificans et rem diuinam peragens Virgilius. Quum faciam vitula pro frugibus. Pro populo, pro salute populi ro. Sacra autem intelligit Bonæ deæ que pro salute populi ro. celebrabantur a mulieribus quotannis in domo summi pontificis de quibus Plutarchus multa in vita Ciceronis. Seneca ad Lucilium. Credat aliquis pecuniam esse versatam in eo iudicio, in quo reus erat clodius ob id adulterium quod cum Cæsaris vxore in aperto commiserat violatis regionibus eius sacrificii, quod pro populo fieri dicebatur, sic summotis extra conspectum omnibus viris ut picturæ quoque masculorum animalium contendant, vnde est illud inter. subet picta velari. De hoc etiam ante illud. Atque bonam tenere placuit abdomine porce. Vivendum recte, salubre consilium. Contemnas, contemnere queris. Tum his legendum est istis, aliter veris non staret. Nam lingua, sensus est. In seruo improbo lingua est pars mixta totius corporis, quasi dicat lingua inter cetera membra multum valet in seruo, quasi dicat promptus est ad loquendum, vnde seruos ille conigitur apud Plautum in milite sic. Plus oportet scire seruum quam loqui, nisi potius legatur

Carptores, quid enim dubitant componere crimine In dominos, quotiens rumoribus vlciscuntur Balthæa, nec deerit qui te per compita querat Nolentem, et miseram vinofus inebriet aurem. Illos ergo roges quicquid paulo ante petebas A nobis, taceant illi, sed prodere malunt Arcanum, quod subrepti potare salerni, Pro populo faciens quantum lausiam bibebat. Vivendum est recte cum plurima, tum istis Principie causis, ut linguas mancipiorum Contemnas, nam lingua mali pars pessima serui, Deterior tamen hic, qui liber non erit illis Quorum animas et fure suo custodit et gre, Iccirco ut possim linguam continere serui Utile consilium mihi, sed comune dedisti Nunc mihi quod suades post danum tps, et spes Deceptas, festinat enim decurrere velox Flosculus angustæ misereque breuissima vite Portio, dum bibimus, dum feta, in quæta, puellas Poscimus, ob repit non intellecta senectus. Ne trepida, nunquam patiens tibi deerit amicus Stantibus et saluis his collibus, undique ad illos Conueniunt, et carpentis, et nauibus omnes Qui digito scalpunt uno caput, altera maior Spes superest, tu tantum ericis imprime dentem.

Illos scilicet seruos, librarium scilicet et Archimagiros. Pete, bat a nobis, propter illud. Hec soli commissi tibi celare memento.

Quia potare, subaudi tantum. Lausiam bibebat, Lausiam sui temporis mulierem vino lentam notat. Faciens, sacrificans et rem diuinam peragens Virgilius. Quum faciam vitula pro frugibus. Pro populo, pro salute populi ro. Sacra autem intelligit Bonæ deæ que pro salute populi ro. celebrabantur a mulieribus quotannis in domo summi pontificis de quibus Plutarchus multa in vita Ciceronis. Seneca ad Lucilium. Credat aliquis pecuniam esse versatam in eo iudicio, in quo reus erat clodius ob id adulterium quod cum Cæsaris vxore in aperto commiserat violatis regionibus eius sacrificii, quod pro populo fieri dicebatur, sic summotis extra conspectum omnibus viris ut picturæ quoque masculorum animalium contendant, vnde est illud inter. subet picta velari. De hoc etiam ante illud. Atque bonam tenere placuit abdomine porce. Vivendum recte, salubre consilium. Contemnas, contemnere queris. Tum his legendum est istis, aliter veris non staret. Nam lingua, sensus est. In seruo improbo lingua est pars mixta totius corporis, quasi dicat lingua inter cetera membra multum valet in seruo, quasi dicat promptus est ad loquendum, vnde seruos ille conigitur apud Plautum in milite sic. Plus oportet scire seruum quam loqui, nisi potius legatur

Carptores, quid enim dubitant componere crimine In dominos, quotiens rumoribus vlciscuntur Balthæa, nec deerit qui te per compita querat Nolentem, et miseram vinofus inebriet aurem. Illos ergo roges quicquid paulo ante petebas A nobis, taceant illi, sed prodere malunt Arcanum, quod subrepti potare salerni, Pro populo faciens quantum lausiam bibebat. Vivendum est recte cum plurima, tum istis Principie causis, ut linguas mancipiorum Contemnas, nam lingua mali pars pessima serui, Deterior tamen hic, qui liber non erit illis Quorum animas et fure suo custodit et gre, Iccirco ut possim linguam continere serui Utile consilium mihi, sed comune dedisti Nunc mihi quod suades post danum tps, et spes Deceptas, festinat enim decurrere velox Flosculus angustæ misereque breuissima vite Portio, dum bibimus, dum feta, in quæta, puellas Poscimus, ob repit non intellecta senectus. Ne trepida, nunquam patiens tibi deerit amicus Stantibus et saluis his collibus, undique ad illos Conueniunt, et carpentis, et nauibus omnes Qui digito scalpunt uno caput, altera maior Spes superest, tu tantum ericis imprime dentem.

Illos scilicet seruos, librarium scilicet et Archimagiros. Pete, bat a nobis, propter illud. Hec soli commissi tibi celare memento.

Quia potare, subaudi tantum. Lausiam bibebat, Lausiam sui temporis mulierem vino lentam notat. Faciens, sacrificans et rem diuinam peragens Virgilius. Quum faciam vitula pro frugibus. Pro populo, pro salute populi ro. Sacra autem intelligit Bonæ deæ que pro salute populi ro. celebrabantur a mulieribus quotannis in domo summi pontificis de quibus Plutarchus multa in vita Ciceronis. Seneca ad Lucilium. Credat aliquis pecuniam esse versatam in eo iudicio, in quo reus erat clodius ob id adulterium quod cum Cæsaris vxore in aperto commiserat violatis regionibus eius sacrificii, quod pro populo fieri dicebatur, sic summotis extra conspectum omnibus viris ut picturæ quoque masculorum animalium contendant, vnde est illud inter. subet picta velari. De hoc etiam ante illud. Atque bonam tenere placuit abdomine porce. Vivendum recte, salubre consilium. Contemnas, contemnere queris. Tum his legendum est istis, aliter veris non staret. Nam lingua, sensus est. In seruo improbo lingua est pars mixta totius corporis, quasi dicat lingua inter cetera membra multum valet in seruo, quasi dicat promptus est ad loquendum, vnde seruos ille conigitur apud Plautum in milite sic. Plus oportet scire seruum quam loqui, nisi potius legatur

pars pessima, ut sit sensus, linguam in seruo vitioso esse pessimam totius corporis partem. Deterior tamen hic, sensus est. Deterior autem erit conditio domini qui aliquid fecerit, vnde sit seruos idest subiectus seruo suo et non liber. Nam dominus qui aliquod sceleris commiserit, semper timet seruum suum ne ab eo accusetur, et ita semper est seruos seruo et nunquam liber. Illis, scilicet seruis. Quorum animas, idest quos alit. Suo fure, idest pæ, fure autem ait, quia Romani trecentis annis vixerunt fure ut Plinius tradit ex sententia Verrii. Iccirco, verba Nenoli. Commune, quod ad omnes que pertinet. Ne trepida, verba Iuuenalis. Patiens, cingulus a patiendo muliebria, quod si a latino deducis cum t exili scribetur, si vero a greco πασις aspirationem addes. His collibus, idest durante hac vrbis ubi septem sunt colles. Tibullus Carpite nunc tauri de septem montibus herbas. Carpentis et nauis, obs, terra et mari.

Qui digito, hoc est molles et effoeminati, a vno dūtaxat digito sibi caput scalpunt soliti, ne comam studiose concinnatam perturbent, quod in Cæsare notatum est qui caput sibi vno digito scalperet, vnde Cicero coniciebat nihil suspicandum esse de eo tanquam molli. Seneca ad Lucilium. Impudicum et incestus ostendit, et manus mota, et vñm interdum responsum et relatus ad caput digitus et flexus oculorum. Nam et Pompeius sic a Clodio est notatus ut scribit Plutarchus in vita Pompeii. Et Amianus Marcellinus hystorie li. xvi. Pompeii oblectatores ait hoc etiam in eo ludibriosum et irritum obseruasse, quod genuino quodam more caput digito vno scalpebat. Sicq. poeta offendit Romam consilium omnes molles qui vñm sibi appetant. Altera maior spes, non est inquit tibi dehinc desperandum, immo altera tibi maior spes superest, scilicet cingdes tibi non desituros.

Tu tantum ericis, per Ericam omne aliud venis excitementum intelligit, Erica autem est herba, que maxime vires in venere præstat Virgil. in moreto. Intybaq. et venerem renocans erica morantem. Plinius in. x. cap. lxiii. Auiditas coitus putatur ex cibis fieri, sicut viro erica, pecori coepe. Quid in. ii. de re. Nec minus ericas aptum est vitare salaces. Columella. Et que frugifero feritur vicina priapo, Excitet ut veneri tardos erica maritos.

Qui digito, hoc est molles et effoeminati, a vno dūtaxat digito sibi caput scalpunt soliti, ne comam studiose concinnatam perturbent, quod in Cæsare notatum est qui caput sibi vno digito scalperet, vnde Cicero coniciebat nihil suspicandum esse de eo tanquam molli. Seneca ad Lucilium. Impudicum et incestus ostendit, et manus mota, et vñm interdum responsum et relatus ad caput digitus et flexus oculorum. Nam et Pompeius sic a Clodio est notatus ut scribit Plutarchus in vita Pompeii. Et Amianus Marcellinus hystorie li. xvi. Pompeii oblectatores ait hoc etiam in eo ludibriosum et irritum obseruasse, quod genuino quodam more caput digito vno scalpebat. Sicq. poeta offendit Romam consilium omnes molles qui vñm sibi appetant. Altera maior spes, non est inquit tibi dehinc desperandum, immo altera tibi maior spes superest, scilicet cingdes tibi non desituros.

Tu tantum ericis, per Ericam omne aliud venis excitementum intelligit, Erica autem est herba, que maxime vires in venere præstat Virgil. in moreto. Intybaq. et venerem renocans erica morantem. Plinius in. x. cap. lxiii. Auiditas coitus putatur ex cibis fieri, sicut viro erica, pecori coepe. Quid in. ii. de re. Nec minus ericas aptum est vitare salaces. Columella. Et que frugifero feritur vicina priapo, Excitet ut veneri tardos erica maritos.

Qui digito, hoc est molles et effoeminati, a vno dūtaxat digito sibi caput scalpunt soliti, ne comam studiose concinnatam perturbent, quod in Cæsare notatum est qui caput sibi vno digito scalperet, vnde Cicero coniciebat nihil suspicandum esse de eo tanquam molli. Seneca ad Lucilium. Impudicum et incestus ostendit, et manus mota, et vñm interdum responsum et relatus ad caput digitus et flexus oculorum. Nam et Pompeius sic a Clodio est notatus ut scribit Plutarchus in vita Pompeii. Et Amianus Marcellinus hystorie li. xvi. Pompeii oblectatores ait hoc etiam in eo ludibriosum et irritum obseruasse, quod genuino quodam more caput digito vno scalpebat. Sicq. poeta offendit Romam consilium omnes molles qui vñm sibi appetant. Altera maior spes, non est inquit tibi dehinc desperandum, immo altera tibi maior spes superest, scilicet cingdes tibi non desituros.

Tu tantum ericis, per Ericam omne aliud venis excitementum intelligit, Erica autem est herba, que maxime vires in venere præstat Virgil. in moreto. Intybaq. et venerem renocans erica morantem. Plinius in. x. cap. lxiii. Auiditas coitus putatur ex cibis fieri, sicut viro erica, pecori coepe. Quid in. ii. de re. Nec minus ericas aptum est vitare salaces. Columella. Et que frugifero feritur vicina priapo, Excitet ut veneri tardos erica maritos.

Qui digito, hoc est molles et effoeminati, a vno dūtaxat digito sibi caput scalpunt soliti, ne comam studiose concinnatam perturbent, quod in Cæsare notatum est qui caput sibi vno digito scalperet, vnde Cicero coniciebat nihil suspicandum esse de eo tanquam molli. Seneca ad Lucilium. Impudicum et incestus ostendit, et manus mota, et vñm interdum responsum et relatus ad caput digitus et flexus oculorum. Nam et Pompeius sic a Clodio est notatus ut scribit Plutarchus in vita Pompeii. Et Amianus Marcellinus hystorie li. xvi. Pompeii oblectatores ait hoc etiam in eo ludibriosum et irritum obseruasse, quod genuino quodam more caput digito vno scalpebat. Sicq. poeta offendit Romam consilium omnes molles qui vñm sibi appetant. Altera maior spes, non est inquit tibi dehinc desperandum, immo altera tibi maior spes superest, scilicet cingdes tibi non desituros.

Tu tantum ericis, per Ericam omne aliud venis excitementum intelligit, Erica autem est herba, que maxime vires in venere præstat Virgil. in moreto. Intybaq. et venerem renocans erica morantem. Plinius in. x. cap. lxiii. Auiditas coitus putatur ex cibis fieri, sicut viro erica, pecori coepe. Quid in. ii. de re. Nec minus ericas aptum est vitare salaces. Columella. Et que frugifero feritur vicina priapo, Excitet ut veneri tardos erica maritos.

Qui digito, hoc est molles et effoeminati, a vno dūtaxat digito sibi caput scalpunt soliti, ne comam studiose concinnatam perturbent, quod in Cæsare notatum est qui caput sibi vno digito scalperet, vnde Cicero coniciebat nihil suspicandum esse de eo tanquam molli. Seneca ad Lucilium. Impudicum et incestus ostendit, et manus mota, et vñm interdum responsum et relatus ad caput digitus et flexus oculorum. Nam et Pompeius sic a Clodio est notatus ut scribit Plutarchus in vita Pompeii. Et Amianus Marcellinus hystorie li. xvi. Pompeii oblectatores ait hoc etiam in eo ludibriosum et irritum obseruasse, quod genuino quodam more caput digito vno scalpebat. Sicq. poeta offendit Romam consilium omnes molles qui vñm sibi appetant. Altera maior spes, non est inquit tibi dehinc desperandum, immo altera tibi maior spes superest, scilicet cingdes tibi non desituros.

Tu tantum ericis, per Ericam omne aliud venis excitementum intelligit, Erica autem est herba, que maxime vires in venere præstat Virgil. in moreto. Intybaq. et venerem renocans erica morantem. Plinius in. x. cap. lxiii. Auiditas coitus putatur ex cibis fieri, sicut viro erica, pecori coepe. Quid in. ii. de re. Nec minus ericas aptum est vitare salaces. Columella. Et que frugifero feritur vicina priapo, Excitet ut veneri tardos erica maritos.

Qui digito, hoc est molles et effoeminati, a vno dūtaxat digito sibi caput scalpunt soliti, ne comam studiose concinnatam perturbent, quod in Cæsare notatum est qui caput sibi vno digito scalperet, vnde Cicero coniciebat nihil suspicandum esse de eo tanquam molli. Seneca ad Lucilium. Impudicum et incestus ostendit, et manus mota, et vñm interdum responsum et relatus ad caput digitus et flexus oculorum. Nam et Pompeius sic a Clodio est notatus ut scribit Plutarchus in vita Pompeii. Et Amianus Marcellinus hystorie li. xvi. Pompeii oblectatores ait hoc etiam in eo ludibriosum et irritum obseruasse, quod genuino quodam more caput digito vno scalpebat. Sicq. poeta offendit Romam consilium omnes molles qui vñm sibi appetant. Altera maior spes, non est inquit tibi dehinc desperandum, immo altera tibi maior spes superest, scilicet cingdes tibi non desituros.

Tu tantum ericis, per Ericam omne aliud venis excitementum intelligit, Erica autem est herba, que maxime vires in venere præstat Virgil. in moreto. Intybaq. et venerem renocans erica morantem. Plinius in. x. cap. lxiii. Auiditas coitus putatur ex cibis fieri, sicut viro erica, pecori coepe. Quid in. ii. de re. Nec minus ericas aptum est vitare salaces. Columella. Et que frugifero feritur vicina priapo, Excitet ut veneri tardos erica maritos.

Erica

Hec exempla, verba Nemo, para inquit hec exempla et documenta excitandæ libidinis foelicibus. q. d. se i tali re minime esse fortunatum. At mea clorho, Sed licet inquit in tali vitæ instituto infelix sim, Clorho tamen mea et lachesis. i. tota vita mea semper tali vitæ genere delectata est, maximeq. delectatur, per clorhon autem et lachesis, quæ dicitur sunt ex parcis, quæq. vitam hominum disponere dicitur vitam intelligit. O parui, votum est Nemo cum suspicio quo divitiis more insipientis sibi optat, sicq. poeta per irrisum ostendit eum nescire vivere contentum (quod facit sapiens) parui atq. ideo turpes exercere artes, quasi innuat vitiosum hominem a sapiente in hoc differre, q. hic multa concupiscat, ille paucis contentus sit. O parui, ex affectu dictum, nam parui ei videbantur.

Lares. Lares, dii familiariares, de quibus plurimam diximus illic apud Persium. Bullas, sanctis laribus donata

pendit. Nam eos ut domus praesides colebant, quibus canis assidebat et ipsi caninis pellibus vestiebantur. De iis multa Plutarchus in problematis et Festus p. o. Apuleius putat ex lemuribus eum qui posteriorum suorum curam fortitus pacato et quieto minime domum possidet lares dici. Eum vero qui propter adversam vitam merita nullis bonis sedibus in terra vagatione cen. quoda ex illo parui inane terribilem bonis hominibus, ceterum noxium malis latram dici. Lemur autem volebat esse animum quum ex corpore nostro migrasset. Hinc autem ortam esse originem colendi lares in domo ostendit Sertius, quia homines apud maiores in suis domibus sepe peliebant, quos pro diis colere et venerari coeperunt.

Lares. Aut fere, molla quæ ex sale et fere cocto constabat. Tenui corona. Nam laribus publicis et privatis dabatur corona vnde Plin. lib. xxi. Et iam tunc coronæ deorum honores erant, et larum publicorum, privatorumq. Figam aliqd. reponam. A tegete et baculo, a mendicatione. Viginti milia, subandi sunt mihi. Optat enim habere hæc. Fœnus, appositio est. Sed quæ fabricius, hoc est, quæ invidiosa et sint, ut mereant etiam a Fabricio notari. Hocq. dicit, quia Fabricius Licinius cœsor Cornelium Rufinum duobus consulatibus et dictatura speciosissime functum, q. decem pondo vasa argentea cœparasset, perinde ac malo expleto luxuriosum in ordine senatorio retinendum non censuit lege Valerium in ii. de censoria nota, et Gellium lib. iii. Et duo fortes, subandi sunt ferri. De rege moesorum. i. de grege feruorum, quales habebantur ex Moesia. Est autem moesia ut Plin. docet lib. iii. provincia pannonicæ finitima, ad pontum usq. cum Danubio decurrens. Ex qua venerunt qui in Asia ut tradit Artemidorus habitant iuxta Bithyniam,

supra, fontes Caici. De quibus multa Strabo lib. xii.

Loca, supposita ad strendam læticam, aut reuera quum in circo succollantes ferret, neq. enim lætica a duobus tantum seruis gestari potuisset, sed a sex vel octo, vnde de hexaphorum et octophorum appellata est lætica.

Circo clamoso, propter populi clamorem et plan-

sum fauentis aurigis, vnde alibi. Totam horum die Romam circus capit, et fragor aurem percutit, euentum viridis quo colligo panni. Celator, qui mihi vasa preciosa celat. Celare enim est insculpere, vnde et celum ferum quo vasa celantur, quæ veteres ancella vocabant quot circumcedendo fiant.

Sufficient hæc, pronuntiatione legendum est, id est satis erunt hæc mihi si habeam.

quando ego pauper ero, si hæc habueros. Votum miserabile, vnde le, verba Nemo, votum suum damnantis, estq. veluti acclamatio quæ si qui errorem suum

tam cognoscat. Affigit ceras, Sirenes tres filias Acheloi ex Calliope musa finguntur a poetis, quæ in littore capano hitates nautas propter ea loca nauigantes suauitate cantus in somnum et scopulos inducebant, cogebantque facere naufragium. vnde Vlyses ut scribit Home. libro. xii. Odysseus, quum iuxta ea littora esset nauigaturus a Circe admonitus, aures sociis suis ceras obtulit, se autem malo manibus et pedibus alligari iussit apertis auribus, imperans etiam si inmeret ne solueretur. Nauigantibus igitur Sirenes statim cantare si auissime coeperunt, O decus argelicum quum puppim flectis Vlyses, Auribus ut nostros possis agnoscere cantus. Nam nemo hæc unquam est transiit ceras la cursu, Quum prius affluerit vocum dulcedine captus post variis anido sacratus pectore musis Doctior ad patris lapsum perueniret oras. Nunc graue certamen bellidademq. canemus Grecia quam Troie diuino numine vexit, Omniaq. elatis regum vestigia terris. Iis ergo cantus illecebris captus Vlyses quum sociis annuens superciliis inberent se solui, non id prius impetravit, quam periculum euaserit. Ferunt tunc illas dolore percitas in Partheno mare se precipitasse et a nomine vnius parthenopæ, quæ nomen Neapoli sepulta fuit appellatam esse urbem parthenopem. Vnde Silius Italicus. Sirenum dedit vna suum memorabile nomen parthenope moriens acheloiæ quore, cuius Regnare diu cantus, quum dulce per vndas Exitium miseris caneret non prospera nautis. Eorum nomina fuisse parthenope, Leucosia, Ligia. Plinius libro. x. non sentit Sirenes fuisse sic inquit, Nec Sirenes impetraverunt fidem licet affirmet Diodo Clytarchi celebrati auctoris pater in India esse, mulcæq. eorum cantu quos grauatos somno lacerant.

Omnibus



Mnibus in terris, Hac satyra Iuuenalis insectatur stulta hominum vota, quæ mentis affectibus seruientes a diis multa petunt tanquam bona, quæ eis maxime sunt perniciofa. A it ergo poeta homines adeo ignorantie profundo imerv-

fos, ut pauci existant qui vera bona, malaq. cognoscant, et proinde fieri ut pro bonis mala sibi optent, Colligit a diis aut nihil omnino petendum quum ipsi multo melius quam nos sciunt quid nobis expediat, aut id tantum petendum ut mens sana sit in corpore sano. A gadibus, id est ab occidentibus. Nam gades insula est extra columnas herculeas ad hostium betis irumpentis in oceanum

Gades, britannicum, Ganges, gemini orientem, nam Ganges Indus fluvius est, quæ alii incertis fontibus ut Nilum, Rigan, temq. vicina eodem modo, alii in scythicis montibus nasci dixerunt, in eum noxam et decem amnes influunt. Plinius lib. vi. Pauci dignoscere possunt, pauci inquit sunt ab occidente usq. in orientem qui vere sciant dignoscere verum bonum multum enim interest inter verum et opinatum bonum seu malum. Vera bona, quia multa sunt, quæ bona videntur quum tamen non sint, ea igitur bona sunt opinabilia non vera. Dixerat, contraria, i. mala.

Illis, bonis. Remota nebula erroris, id est remota animi nostri cecitate, quæ mala deinceps cupiditate transuersus fertur. Vnde Valerius, Et enim densissimis involuta tenebris mortalium mens in quâ late patentem errorem cæca precesiones tuas spargis. Timemus, ut malum. Cupimus, ut bonum. Dextro pede, scilicet do, et prospero conatu. Nam pede dextero id dicimus facere, quod nobis prospere cedit, contra sinistro, vnde Apuleius in Asino aureo, sinistro pede profectum me spes compendii frustrata est. Concipis, verbum est votis concupiens dicimus, n. vota concepta, quæ mente concipimus et agimus, quid concipis, i. animo tuo optas. Euertere domos, ordo est, dii faciles ipsis optantibus euertere domos. Nocitura toga, nocitura petuntur, Militia. Toga et militia ablatini sunt casus, et est sensus, Adeo inquit homines longe sunt a cognitione veri boni ut plerumq. petant, quæ omnino eis sunt nocitura et domi et militiæ, alii enim reip. administratiorem, alii rei militariis peria expectant, et multa id genus, quæ ipsis exitium afferunt. Toga, nam per togam quæ (ut scribit Pedianus) et iam sepe diximus communis fuit habitus marium et foeminarum, intelligimus res urbanas, vnde Cicero, cedant arma togæ, et Iuuenalis Tantum igitur

Iuui Iuuenalis Aquinatis Satyra Decima.



Mnibus in terris quæ sunt a gadibus usq. Auroram et gangem pauci dignoscere possunt Vera bona, atq. illis multum diuersa, remota Erroris nebula, quid, n. ratione timemus

Aut cupimus, quid tam dextro pede concipis, ut te Conatus non poeniteat, votiq. peractis Euertere domos totas optantibus ipsis Dii faciles, nocitura toga, nocitura petuntur Militia, et torrens dicendi copia multis, Et sua mortifera est facundia, viribus ille Confusus perit, admirandisq. lacertis. Sed plures nimia congesta pecunia cura Strangulat, et cuncta exuperas patrimonio cæsus, Quanto delphinis balena britannica maior. Temporibus diris igitur, insuq. neronis

media parte hiantem, tunc volens experiri an vires sibi adhuc superessent, immisissis in arboris scissuram digitis quercum diducere, ac rescindere conatus est, dimidiaque diducta parte, moxq. viribus cessantibus et in naturam suam arbore redeunte, retentus et captus se feris præbuit lacerandum, plura de hoc Gellius, Valerius, Solinus, Plinius et Strabo disferant, Ovidius in Ibin sic. Utque milo robur diducere fissile tentes, Nec possis captus inde referre manus. Sed plures nimia. Multa inquit exitiosa petuntur sed diuitiæ maxime, quæ inter alia petuntur plures occidunt, et quanto quis plura possidet tanto magis exitio est obnoxius. Censur, scilicet strangulat tantum exuperans cuncta patrimonio, quanto maior est balena delphino, id est qui sit valde extra communem diuitiarum mensuram.

Balena Britannica, bene autem britannicam nominavit quia in oceano Britannico, ut in noto testatur Plinius tales beluæ maiores spectantur, greci phalenam appellant, Festus autem Pompeius eandem pistricem et cetum putat. Temporibus diris, ostendit poeta exemplo Cassii Longini et Senecæ, diuitias homini saepe perniciosas esse, nam quo tempore Nero imperabat Cassium longinum iussu interfecit, hac vna ex causis, quod in vetere gentili stemmate Cassii, Cæsaris percussoris imaginem retinisset. Sed Iuuenalis innuit Longinum interfecit, quod eius opibus Nero inhiaret, eadem etiam causa Seneca coactus est mori.

tur muros intra toga contulit illi Nominis et tituli. Valer lib. viii. Toga Scipionis diu adversus poenos creavit, arma poposcerunt. Et torrens dicendi copias, petitur. Multis, cum sequentibus connectitur, ut sit sensus, Multi elloquenti am optant sed multis mortifera est et perniciofa, ut fuit Demostheni et Ciceroni, de quibus inferius. Torrens, ingens et abundans, nisi inferius de Demosthenes. Torrentem et pleni moderantem frena theatri, et alibi Iso torrentior, sumpta translatio a torrente hoc est fluvio qui magno rapit impetu. Viribus ille, i. aliis. Offendit, n. et vires homini quandoq. esse perniciosas, respexit autem ad Milonem crotoniensem quæ fuit egis se omnia supra, quia homo valet, de quo et hoc prodicitur, quod isti unde manus taurum fecit victimam, eum solidum ea qua mactauerat die humeris solus gestavit non grauatim. Exitum autem habuit vitæ miserandum, quum enim iam natum grandis artem athleticam desisset, iterque solus per loca faceret synestria, quercum vidit rimis in

Milo crotoniensis.

Balena

Seneca Seneca praedixit. Nam Seneca opes vel inuidio-
sas possedit. de quibus sic Cornelius Tacitus. Festus
Ruffus et Tigellinus variis criminationibus Senecam
adorantur tanquam qui ingentes et supra primum mo-
dum effectas opes adhuc augetet, quicquid studia civium
in se verteret, hortorum quoque amoenitate et villarum
magnificentiā quasi prin-
cipem supergrederetur.
Seneca quoque apud ean-
dem Tacitum alloquens
Neronem se diuitem te
statu is verbis. Attu-
gratiam immensam, in-
numeram pecuniā de-
disi, adeo ut plerumque
intra me ipse voluam,
ego ne equestri et pro-
vinciali loco ortus pro-
ceribus ciuitatis annu-
meror. Vbi est animus
ille in odici contentus
talibus hortis extruit, et per
huc suburbana incendit
et tantis agrorum spa-
tiis tam lato foenore ex-
huberat. Demum finis
vitae eius fuit quum enim ex campania remeans in a-
gro suburbano apud quartum lapidem subfississet. Il-
lo iussit Neronis propinqua vespera Sylvanus Tribu-
nus praetoris cohortis venit et villam globis militum se-
psit. in omni quoque vnum ex centurionibus qui necessita-
tem ultimam denuntiaret, quo accepto brachia primum
ferro percussit, mox crurum et poplitum venas abrupit,
illatusque balneo et vapore eius exanimatus sine villo su-
neris solenni crematur. Aedes lateranorum. Nam
et Plantum lateranum consulem designatum Nero a-
deo prope interfici iussit, ut non complecti liberos, non
illud breue mortis arbitrium permitteret, manu autem
Turii tribuni trucidatus est. In coenacula. Ra-
ro inquit fit, ut pauperibus et inquilinis qui conductis
coenaculis habitare consueverunt cedes pareatur. Vnde
est illud Seneca in hippolyto. Non capit vniquam ma-
gnos motus humilis teetleplebeia domus. Coenacula
autem antiqui et coenationes loca appellauerunt vbi coe-
nabant, sed postquam ut scribit Varro in lingua latia
li in superiori parte coenitare coeperunt superioris do-
mus vniuersa edificia coenacula dicta sunt. Vetus eni
vocabulum (licet vetus consueundo coenandi in supe-
riore parte domus abolita sit) remansit. Nec mirum. Na-
et pistrinum veteri vocabulo adhuc nominamus in
pistri-
num quo grana molis versatilibus teruntur, quum antea tan-
tum ante vsum molarum in pilis pinserentur, vnde et
lorica nomen, simili modo dicimus veteri nomine lorica,
que ferro modo constat quum antea loris conficeretur,
a quibus et nomen, vnde Festus scribit coenacula dici
ad quae scalis ascenditur, cui assipulatur. A pileis in no-
no Metamorphoseos. Meque per scalas complicitis pedi-
bus in superius coenaculum attracto. Plautus in Am-
phitruone. In superiore qui habito coenaculo. Traquil-
lus in Augustio. Ipse circenses ex amicorum fere liber-
torumque coenaculis spectabat. Lilius libro nono de bel-
lo Macedonico. Coenaculum super edes datum est sca-
lis frenibus in publicum obleratis. Ea autem coenacu-
la vitiope diuitibus incommoda inquilinis locabantur,

Longinū ē magnos senecae praedixit hortos
Clausit, ē egregias lateranorum obsidet edes
Tota cohors, rarus venit in coenacula miles,
Pauca licet portas argenti vascula puri,
Nocte iter ingresses, gladiū contūq. timebis,
Et motū ad lunā trepidabis arundinis umbrā.
Cantabit vacuus coram latrone viator.
Prima fere vota, ē curētis notissima templis,
Diuitiū vt crescant, vt opes, vt maxima toto
Nostra sit arca foro, sed nulla aconita bibuntur
Fistilibus, tunc illa time quum pocula sumes
Gemmata, ē lato scitum ardebit in auro.
Iam ne igitur laudas, quod de sapientibus alter

de quibus alibi ante sensit. Vltimus ardebit quem tigre
la sola tueri. A plantis molles vbi reddunt ora colunt
be. Pauca licet portas argenti vascula puri. Osten-
dit diuitem magis de vita sollicitum esse quam pauperem
minusque securum, nam enim semper meus comitatur
ne aut occidatur, aut bonis suis spoliatur, aut aliis assi-

ciatur in commodis, quae
lia multa solent strui di-
uitibus. Contum,
lignum cuspidatum, quo
nauis vultu ad explo-
randam summum al-
titudinem inueni. su-
pra. Et contum et stig-
tanus in gurgite nigras.

Cantabit vacuus,
Seneca ad Luciliū. Ni-
dum latro transmittit,
etiam i obsequia via pau-
peri pax est. Latro-
ne, Latrones antiqui au-
tore Festo eos dicebant,
qui conducti militabat
qua significati de ita ac-
cipit plantis in primo
limine militis gloriosi

vbi ait, ut in tabellas quas consignauit hic heri. Latroni-
bus ego dinumerem stipendium. Nam rex Seleucus me
opere orauit maximo, ut sibi latrones cogere et conser-
berem, et dicti sunt latrones quasi *latro* et *seruo*, id est
seruientes, nam *latro* et *seruo* est. at nunc viarum
obseques dicuntur, quia latere adiunguntur, vel quod in-
sidiantur latenter. Prima fere nota subandi sunt.

Sed nulla aconita, attende periculum, quod di-
uitibus imminet, sepe numero enim venenis tollun-
tur, vnde est illud Seneca in Thyestes, venenum in au-
ro bibit, expertus loquor. Aconita, Aconitū ut scri-
bit Plinius lib. xxviii. in nudis nascitur cantibus quas
graece aconas vocant, vnde nomen aconitum aliqui di-
xere. Alii quoniam vis eadem in morte est, quae coti-
bus ad ferri aciem deterendam, statimque admota veloci-
tas sentiretur. Fistilibus, id est a pauperibus qui fisci-
libus vtunt. Gemmata, quum in maximis et diuitiis
ita ut poculis gematis utaris aureis, n. calicibus gemas
et percipie smaragdus i se rebat. Mar. Gemmatū scythicus vt
lignis ignibus an. Aspice quod digitos exiit iste calix. et
Tale an. Nā vitro multi gemas ad pocula trāsferit A-
digitis. Setinū, vinū ē carpanū a Setia denotatum.
Mart. Pedula potinos quod spectat setia capos Exigua ve-
tulos misit ab vrbe cados. Iā neigit la. Sepus ē, quū
hoies frant tā picipites et tā multis agitent incommodis,
pp stulta vota et cupiditates. nō neigit existimabis He-
racliti et Democriti sanū fuisse iudiciū, qui contrariis af-
fectibus eorum cecitate et vitia danauere, de quibus sic Se-
neca de tranquilli. vit. Et Democritū potius imitemur quā
Heraclitū. Hic n. quotiens in publicū pceserat, flebat, et
ille ridebat. Huic oia quae agimus miserie, illi i septē vide-
bantur Horatius in epistolis de Democrito. Si foret in
terris rideret Democritus, hinc ei ut tradit Suidas indi-
cium fuit nomen gelasini. Nam Gelasinus graece laune
ridiculus interpretatur, vnde et Plautus in Stichio. Gela-
sino mihi patrio nomen pater indidit propter paupertatem
hoc adeo nomen repperi, quia inde iam a paucillo
patrio ridiculus fui, eo quia paupertas ficit ridiculus fe-
rem,

rem, Gelasini etiam anteriores dentes vocantur, ut do-
cet Polydectes de rebus vocabulis, quos ridendo ostendi-
mus. Gelasinus et auctore Suida ruga illa sine linea di-
citur, quae dum ridemus in facie efficit. Vñ in. vii. Mart.
Nec grata est facies, cui gelasinus abest. Ridebat, ho-
minū negocia tanquam ineptias. Flebat, S. Heraclitus tā-

Ridebat, quotiens a limine mouerat vnum
Protuleratque pedem, flebat contrarius alter.
Sed facilis cuius rigidi censura cachini
Mirandū est vnde ille oculis suffecerit humor.
Perpetuo nisi pulmonem agitare solebat
Democritus, quāquā nō essent vrbibus illis
Pretexta, ē trabes, fascis leffica, tribunal.
Quid si vidisset praetorem in curribus altis
Extantem, ē medio sublimē in puluere circi
In tunica Ionis ē pice sarrana ferentem
Ex humeris aulea togae, magnaeque coronae
Tantum orbem, quanto cerni nō sufficit vlla.

Censura, taxatio, quae
censores moribus vrbis
pesent. Quāquā non
est, ac si dicat multo ma-
gis risisset, si tantae tunc
vanitates extitissent.

Pretexta et trabes, i. ta-
lia magistratum insi-
gnia, qualia habent ro-
mani, pretexta n. et sella
circulem, lictoresque, et to-
gam piceam, quae insignia ethrus corum magistratum erat
Tullus hostilius romanorum rex tertius debellatis ethru-
scis primus in romam haberetur, instituit, sed postea Tar-
quinius priscus quum filius bello sabino annos quatuor-
decim natus hostem manu percussisset, cum pro con-
cione laudauit et bulla aurea pretexta, donauit insignes
piceae ultra annos fortem premiis virilitatis et honoris,
auctores sunt Macrobius, Lilius, Dionysius, et Plinius.

Dicebatur autem pretexta quod purpura pretereret. Tra-
bes, Trabem gestamen fuisse consulum et ducum. Dio y-
sius scribit in. v. loquens de triumphante sic. Non orna-
tur trabea, qui peculiaris est consuli ductuque, amictusque
fuit etiam Papinius in syluis in carne Eucharisti-
co. Hic quum romuleos proceres, trabearum, Cesar Ag-
mina mille simul iussit discubere mensis, et reges vñ
sunt auctore Plinio in. viii. vnde Ouidius. Trabem ci-
ra Quirini. Suetonius in libro de genere vestium dicit
auctore Seruio tria esse genera trabearum, vñ diis consecra-
tū, quod est tantum de purpura, aliud regum, quod est
purpureum et habet tamen album aliquid, tertium au-
gurale de purpura et cocco mixtum. Fasces, i. li-
ctores praecedentes cum fascibus virgum, in quibus securae
erant alligatae. Leffica, quae gestabant a seruis. Tri-
bunal, in sellis curulibus et tribunalibus considebant, quae
maiora indicia exercebant. Subsellia erant tribunorum, tri-
umvirorumque, et huiusmodi minora officia exer-
centium. Aconitus auctor est. Subsellium n. est sedile,
ut scribit Varro dictum quod non plane sit sella, sicut sub-
sistere, quod non plane sapit. Quid si vidisset, describit
porem praesidentem ludis circensibus habitu triumphali,
derideat. Nam insignia triumphalia praetori in circensi-
bus ludis concedebant. Id etiam aliqui priuatis, vñ. l. A-
emilio qui Perse regem macedonum deuicit cōces
sum fuit a populo et a senatu, ut ludis circensibus trium-
phali veste vteretur. Pl. de viris illustribus. In cur-
tribus altis. i. in curia triumphali, qui auratus erat, et a qua
tū equis albis trahabatur. In tunica Ionis. i. habi-
tu triumphali, de quo ita meminit Lilius libro decimo
ab vrbe condita. Qui Ionis optimi maximi ornatu de-

coratus, curru aurato per urbem vectus in capitolium
ascenderit. Nam qui triumphabant tunicam sibi idue-
bant sumptam ex templo Ionis, vnde est illud adu. Pli.
lib. vii. cap. xliiii. loquentem de Metello Macedonico.
Tracto in capitolium illo, in quod triumphans deorum
eximius, ne captiuos quidem sic traxerat. vbi plane per

deorum eximius intel-
ligimus, quod et Li-
lius, ut dictum est, sen-
sit. Ionis optimi ornatu
de quo ornatu et tūni-
ca sic etiam meminit Li-
pidius in Alexandro Se-
uero. Pretexta et picea
togam nūquam nisi co-
sul accepit, et eam quod
quam de Ionis templo
sumptam alii quos, ac-
cipiebant aut priores aut
consules, quod etiam vi-
detur innuere Iulius ca-
pitoliensis in gestis Cor-
dianorum his verbis. Palma
palmatam tunicam et ta-
togam piceam primus

romanorum priuatus sua propria habuit cum ante impera-
tores etiam de capitolio accipere, vel de palatio. ite Flavi-
us vopiscus in vita Probi imperatoris. Te manet pro
virtutibus tuis capitolina palmata. Ea purpurea erat et
auro intexta, ut scribit Plinius lib. ix. et palmata sine pal-
maris dicta, quae ut sensit Sertius utebantur, quae palma
meuissent. Martialis. Palmatūque ducem te cito redde to-
ge. Ahi dicunt palmatam dictam esse quod in ea ps palmę
hoc ē victorie intexeretur, ut ab Helena piceis vestibus
apud Homerum ac certamina inferuntur, quod et Pl. li-
bro. viii. cap. lvi. indicare videtur, quum ait, piceas ve-
stes iam apud Homerum fuisse, vnde triumphales na-
te. Aulea sarrana picea togae, i. togam piceam et pur-
pura distinctam, ut sit periphrasis ipsius togae triumphali-
lis, quam ut diximus palmatam appellauit, de qua sic
Sertius palmatam togam merebatur, qui de hostibus
palmam reportasset. Mart. Palmatūque ducem te cito red-
de toge, de qua et Apuleius in prima magia. Apologia
sic, denique triumphantibus quadrigas albas et togā pal-
matam exprobrasset. Palmatam autem togam purpu-
ream fuisse indicat Sydonius his verbis. Et illam sarrana
nis ebriam succis inter crepitantia segmenta palmatam
conueniunt. Aulea, latitudinem vestis expressit
nam Aulea proprie dicuntur vela et ornamenta quibus
parietes et aule teguntur, quae graece peristromata et peri-
petasmata appellantur, inter quae dicuntur et ipsa tape-
tia, de quibus sic Plautus in Pseudulo. ut ne peristro-
mata quidem quae picea sunt campanica, neque alexan-
drina, beluata, consuta tapetia, ad ornamentum etiam
theatrorum adhibebantur, ut ante. A se alie quotiens
aulea recondita cessant. Sarrana, id est tyria, purpu-
rea. Nam ut scribit Gelius Tyros ante dicta fuit sarrana,
sicut et Thracia Sythos, et Corinthus Ephyre, Iuxta aut
Tyrum purpura piscis capiebatur, ex cuius faucibus ut
alibi diximus liquor eliciebatur aptus ad tingendas ve-
stes quae modo purpureae ab ipso pisce, modo sydoniae a
Sydone ciuitate Tyri, modo sarranae ab ipsa insula diceba-
tur. Verg. Sarrano domui ostro. Ex huius, s. depe de-
tia. Tū orbe corone. i. coronā aurea tanti ponderis.

Quippe tenet sudans, i. adiuvat eum ad coronam sustinendam. Nam a tergo triumphantis servus erat, qui coronam sustinebat. Plin. lib. xxxiii. cap. i. Et cum corōa ex auro et tēro sustineretur a tergo, annulus tñ in digito ferrens erat, quia fortuna triumphantis et servi coronam sustinentis. Hanc publicus, Ordo est, servus publicus sudans tenet hanc.

Servus publicus
Sibi consul
Nec placeat, curru servus portatur eodem.
Da nūc et volucres sceptro quę surgit eburno,
Illinc cornicines, hinc precedentia longi
Agminis officia, et niteos ad frenā quirites,
Defossa in loculis, quos sportula fecit amicos,
Tunc quoque materiam risus invenit ad omnes
Occursus hominū, cuius prudentia monstrat
Sūmos posse viros, et magna exēpla daturos
Vervecum in patria craspoq; sub aere nasci.
Ridebat curas, nec non et gaudia vulgi,
Interdū et lachrymas, cū fortunę ipse minaci

Quippe tenet sudans hanc publicus, et sibi consul
Nec placeat, curru servus portatur eodem.
Da nūc et volucres sceptro quę surgit eburno,
Illinc cornicines, hinc precedentia longi
Agminis officia, et niteos ad frenā quirites,
Defossa in loculis, quos sportula fecit amicos,
Tunc quoque materiam risus invenit ad omnes
Occursus hominū, cuius prudentia monstrat
Sūmos posse viros, et magna exēpla daturos
Vervecum in patria craspoq; sub aere nasci.
Ridebat curas, nec non et gaudia vulgi,
Interdū et lachrymas, cū fortunę ipse minaci

Servus publicus
Sibi consul
Nec placeat, curru servus portatur eodem.

Idem in. iii. capite de fortitudine loquens de Teramene Atheniensis. R. idemq; sermo publico, qui potione tradiderat, critie inquit propino. Ne sibi placeat, ne nimis insolescat, nam placere sibi, est se esse. Mart. i. v. Quū voco te dñm, nolo tibi cūna placere. Maiores. n. istine runt vt a tergo triumphantis adlisteret servus, qui pari fortuna triumpharet, moneretq; triumphantē vt scipm cognosceret, ne tanta gloria nimis superbiat. Vñ Terullianus sic scribit. Hominem se esse et triumphans in illo sublimissimo curru admonet. Suggest. n. a tergo. Respice post te, hominē memento te, etiā utiq; hoc magis gaudet tanta se gloriā corrūscare, vt illi admonitio conditionis sue sit necessaria. Da nūc et volucres, ad de et aliud triumphantis insignē, i. aqlam. Nā aquila romanoz insignē erat militare. Et vt scribit Iosephus lib. iii. de bello iudaico reliqua signa precedebat, quod et vniuersa; auiū regnū habeat, et sit validissima. Itaq; illam et principatus insignē putat, omēq; victorię quod cūq; bello petierint, erat et antea prima cū quatuor aliis, lupis, minotauris, equis, apris, quę singulos ordines anteibat, paucis ante annis sola in aciem portari coeperat, reliqua in castris relinquebant. Marius in totum ea abdicauit. Ex eo notatum non fere apud legiones vnq; habebatur esse in castris ubi aquila; non sit ingūm, aut flos est Plin. lib. x. Qui in acie aqlam ferebat Aquifer appellabatur, vnde Tranq. in Aug. libro. Constat aqlifero legiōis sue graniter sancio aqlam humeris subisse, diuq; portasse. Sceptro quę surgit eburno. Nā inter alia triumphantis insignia erat et Scipio eburneus habens aqlam in summitate, quod manibus triūphans gestabat. Dionysius lib. iii. Illinc cornicines. Nā cornicines seqbantur castra, precedebantq; triumphantis currū canētes, itq; erant et b. accinatorum ornamentum totius legionis in ingressu confectas, et eius reditu, quoties pugnabat cornicines et tubicines canebant, vnde est illud in. xliii. Satyra. Aut longos castroz ferre labores, Si piget et trepido solunt tibi cornua vētem Cum lituis audita. De iis lege Vegetium. Agminis officia, hoc est clientes et ministres, nā

Aquila
Idem in. iii. capite de fortitudine loquens de Teramene Atheniensis. R. idemq; sermo publico, qui potione tradiderat, critie inquit propino. Ne sibi placeat, ne nimis insolescat, nam placere sibi, est se esse. Mart. i. v. Quū voco te dñm, nolo tibi cūna placere. Maiores. n. istine runt vt a tergo triumphantis adlisteret servus, qui pari fortuna triumpharet, moneretq; triumphantē vt scipm cognosceret, ne tanta gloria nimis superbiat. Vñ Terullianus sic scribit. Hominem se esse et triumphans in illo sublimissimo curru admonet. Suggest. n. a tergo. Respice post te, hominē memento te, etiā utiq; hoc magis gaudet tanta se gloriā corrūscare, vt illi admonitio conditionis sue sit necessaria. Da nūc et volucres, ad de et aliud triumphantis insignē, i. aqlam. Nā aquila romanoz insignē erat militare. Et vt scribit Iosephus lib. iii. de bello iudaico reliqua signa precedebat, quod et vniuersa; auiū regnū habeat, et sit validissima. Itaq; illam et principatus insignē putat, omēq; victorię quod cūq; bello petierint, erat et antea prima cū quatuor aliis, lupis, minotauris, equis, apris, quę singulos ordines anteibat, paucis ante annis sola in aciem portari coeperat, reliqua in castris relinquebant. Marius in totum ea abdicauit. Ex eo notatum non fere apud legiones vnq; habebatur esse in castris ubi aquila; non sit ingūm, aut flos est Plin. lib. x. Qui in acie aqlam ferebat Aquifer appellabatur, vnde Tranq. in Aug. libro. Constat aqlifero legiōis sue graniter sancio aqlam humeris subisse, diuq; portasse. Sceptro quę surgit eburno. Nā inter alia triumphantis insignia erat et Scipio eburneus habens aqlam in summitate, quod manibus triūphans gestabat. Dionysius lib. iii. Illinc cornicines. Nā cornicines seqbantur castra, precedebantq; triumphantis currū canētes, itq; erant et b. accinatorum ornamentum totius legionis in ingressu confectas, et eius reditu, quoties pugnabat cornicines et tubicines canebant, vnde est illud in. xliii. Satyra. Aut longos castroz ferre labores, Si piget et trepido solunt tibi cornua vētem Cum lituis audita. De iis lege Vegetium. Agminis officia, hoc est clientes et ministres, nā

Aquila
Idem in. iii. capite de fortitudine loquens de Teramene Atheniensis. R. idemq; sermo publico, qui potione tradiderat, critie inquit propino. Ne sibi placeat, ne nimis insolescat, nam placere sibi, est se esse. Mart. i. v. Quū voco te dñm, nolo tibi cūna placere. Maiores. n. istine runt vt a tergo triumphantis adlisteret servus, qui pari fortuna triumpharet, moneretq; triumphantē vt scipm cognosceret, ne tanta gloria nimis superbiat. Vñ Terullianus sic scribit. Hominem se esse et triumphans in illo sublimissimo curru admonet. Suggest. n. a tergo. Respice post te, hominē memento te, etiā utiq; hoc magis gaudet tanta se gloriā corrūscare, vt illi admonitio conditionis sue sit necessaria. Da nūc et volucres, ad de et aliud triumphantis insignē, i. aqlam. Nā aquila romanoz insignē erat militare. Et vt scribit Iosephus lib. iii. de bello iudaico reliqua signa precedebat, quod et vniuersa; auiū regnū habeat, et sit validissima. Itaq; illam et principatus insignē putat, omēq; victorię quod cūq; bello petierint, erat et antea prima cū quatuor aliis, lupis, minotauris, equis, apris, quę singulos ordines anteibat, paucis ante annis sola in aciem portari coeperat, reliqua in castris relinquebant. Marius in totum ea abdicauit. Ex eo notatum non fere apud legiones vnq; habebatur esse in castris ubi aquila; non sit ingūm, aut flos est Plin. lib. x. Qui in acie aqlam ferebat Aquifer appellabatur, vnde Tranq. in Aug. libro. Constat aqlifero legiōis sue graniter sancio aqlam humeris subisse, diuq; portasse. Sceptro quę surgit eburno. Nā inter alia triumphantis insignia erat et Scipio eburneus habens aqlam in summitate, quod manibus triūphans gestabat. Dionysius lib. iii. Illinc cornicines. Nā cornicines seqbantur castra, precedebantq; triumphantis currū canētes, itq; erant et b. accinatorum ornamentum totius legionis in ingressu confectas, et eius reditu, quoties pugnabat cornicines et tubicines canebant, vnde est illud in. xliii. Satyra. Aut longos castroz ferre labores, Si piget et trepido solunt tibi cornua vētem Cum lituis audita. De iis lege Vegetium. Agminis officia, hoc est clientes et ministres, nā

clientes ex instituto Romuli, vt tradit Dionysius tenebantur patronis suis in magistratibus et deductionibus et aliis in reip. sumptibus impendiorum participes tanq; genere proximos adesse, tanta erat inter eos benivolentia vt clientes dignum censeant omnia patronis pro viribus subministrare. Niteos quirites, nam ministri et

clientes ad habenastrū phantis aderat vestibus induti candidis. scribit Plutarchus Paulo Emilio cūm prętura ad hiberos concessos lictores a senatu et equo vestitum albo, albaq; indutum trabea, et ministros omnes albis vestibus suis se indutos. Domitianus auctore Tranquillo generum fratris indigne ferens albatos et ipsum ministros habere perclamavit. Defossa, posita. Sportula, quę dabat vt diximus in prima satyra, clientibus.

In loculis, in prima satyra diximus de loculis illis. Loculis comitantibus itur ad casum tabule. Tunc quoque, suis tibus incultis et agrestibus. Cuius prudentia. Democritus inq; exēplo est viros prudentes vbiq; nasci posse, hocq; dictum est ex stomacho in supbia eorum, q; orti sanguine romano ceteros cōtēbant, sicq; doctet poeta iuxta illud Apulei in prima apologia. Nō vt pgnatus, sed vt moratus quisq; sit spectādū, ne q; regio ne, sed qua rōne vitā vivere inierit considerādū, qñ in oibus gentibus varia ingenia pueniant, quanq; videatur quidam stultitia, vel solertia insigniores. Apud scordissimos inquit scythas Anacharsis sapiens natus ē, apud Athenienses cato Meleides fatuus. Nō ergo inquit mirū est si et in thracia vbi aer crassissimus est Democritus tantę vir prudentię natus est. Prudentia, in bonoz et maloz delectū cōstitit. In patria vecucū, i. thracia vbi patriā abderā habuit, vbi scri. Laertius Diogenes, quā cōdidit soror Diomedis et a noie suo sic vocauit. Craspoq; sub aere nasci, hoc dictū esse videt ex heradeni sentētia, q; vt scribit Cicerō in lib. de fato affirmat animam ibi ēē prudentiorē vbi aer sit sicior. vnde Thebani pingues, hebetesq; sunt existimati, q; thebis aer sit crassissimus, contra Athenis sit sicior, et iō Athenienses prudentiores hñtur, traxit aut colorē Iuuealis ab illo Horatii in epistolis Bæotū i Craspo. Iurares aere natū. Illud non est omittendū quod scribit Probus emylius in Alcibiade Bæotios, s. magis corporis firmati q; ingenii acumini infirmi. e. Idem et in epaminūda affirmat Thebanus plus virū ēē q; ingenii. Ridebat curas, negocia hominū vt diximus, et diuersos ai affectus. Quū fortunę ipse minaci. Offēdebat Democritus has res hūanas p quibus mortales tantope anxii sunt nancifaciedas, quū illę nō sint q; hominū mētibus tranquillitatem largiri quāt fortunāq; quā ceteri mortales colūt tāq; deā cūctis rebus dñante ita cōtēnebat vt ei mādaret laqueum a q; suspēderet, intelligas ea hoi virtutibus stipato nullo mō nocere posse, nā sapiētes colūt aiām, quē fortunā ferire vincere aut nullo mō pot. Dictū autē est puerbiale, quod vituperat in eos, quos ita penitus cōtēnimus, vt et

se se suspēdant paraficiamus, et quasi id fieri velimus. Medium vnguē, medium digitum, quem Persius vt diximus in eius commētariis infamem appellat. In fami digito lustralibus ante salinis Expiat. nam eū digittum ceteris contractis in aliquem offendere cōtūmeliosum est, est autem inter digitos tertius, vnde Martialis R. ideto multum qui te sextile cinēdum Dixerit, et digitum porrigito medium. Ergo, quū pauci cognoscant verum bonum et verū malum. Fas est, licet apud deos, nam fas dicitur quod quū sit deus non irascitur. Ins autem ad homines pertinet. Vnde illud apud Virgilium. Sepe etiam festis quēdam exercere diebus Fas et iura sinūt, hoc est et dii homines permittunt, ergo iquit dii permittunt se rogari et concedunt, quę nocitura sunt. Increre genina, vt pote eas ptes corporis, quas adorantes attingūt. Genina. n. vt scribit Plin. xi. supplices tangunt ad ea manus tendūt, ea vt aras adorant, ea enim antiqui misericordię consecraverunt. si cui dextram fidei, aurem memorię deę, quam obrem antiqui solebant aurem tangere illi, quem volebant meminisse Vergili. Quū canerent reges et pręlia cynthi, us aurem vellit et admonuit. Horatius. Licet antestari, ergo vero oppono auriculam. Quosdam precipitat. Exemplo Seiani ostendit nimios honores, quos putamus verum bonum, quandoq; perdere homines. Seianus enim regnante Tiberio eo potentię et auctoritatis peruenerat vt natalis eius publice celebraretur. Imagines aureę passim ponerentur. In quinto consulatu eum sumptu collegam imperator. Verum quū is postea in omne genus crudelitatis erupisset, Seianum tāquam firem aduersus germanici liberos filii sui, quorum ipse alterum suspecto iam, alterum oppresso demum Seiano interemit, datis ex capreis litteris ad Senatum interfici iussit, vnde Seneca de tranquillitate vitę sic inquit. Quo die illum Senatus deduxerat, populus in frustra diuisit, in quem quicquid congeri poterat, dii hominesq; conuenerant, et ex eo nihil superstit quod caruisset traheret, nam in scalis gemmonias vnco a carnifice quid supersuit tractum est. Longa atq; insignis honorum pagina, idest inuidia quam contraxerat ex summis honoribus, qui in libris et actis publicis describuntur. Descendunt statuę, idest disiciuntur per totam urbem. Nam in gratiam Seiani statuę passim per urbem posite erant ab multis, quę nunc in eius cōtemptum, gratiamq; imperatoris disiciuntur, sic enim fieri consuevit ad odiū damnati testandum. Quod et Cicerō in. C. Pisonem offendit factum his verbis. Dyrrachini autem statnam istius persimilem, quam stare celeberrimo in loco voluerat, ne suauissimi hominis memoria moreretur, deturbant, affigunt, comminuant, dissipant. Restantque sequuntur, vtrum dum ex

si se suspēdant paraficiamus, et quasi id fieri velimus. Medium vnguē, medium digitum, quem Persius vt diximus in eius commētariis infamem appellat. In fami digito lustralibus ante salinis Expiat. nam eū digittum ceteris contractis in aliquem offendere cōtūmeliosum est, est autem inter digitos tertius, vnde Martialis R. ideto multum qui te sextile cinēdum Dixerit, et digitum porrigito medium. Ergo, quū pauci cognoscant verum bonum et verū malum. Fas est, licet apud deos, nam fas dicitur quod quū sit deus non irascitur. Ins autem ad homines pertinet. Vnde illud apud Virgilium. Sepe etiam festis quēdam exercere diebus Fas et iura sinūt, hoc est et dii homines permittunt, ergo iquit dii permittunt se rogari et concedunt, quę nocitura sunt. Increre genina, vt pote eas ptes corporis, quas adorantes attingūt. Genina. n. vt scribit Plin. xi. supplices tangunt ad ea manus tendūt, ea vt aras adorant, ea enim antiqui misericordię consecraverunt. si cui dextram fidei, aurem memorię deę, quam obrem antiqui solebant aurem tangere illi, quem volebant meminisse Vergili. Quū canerent reges et pręlia cynthi, us aurem vellit et admonuit. Horatius. Licet antestari, ergo vero oppono auriculam. Quosdam precipitat. Exemplo Seiani ostendit nimios honores, quos putamus verum bonum, quandoq; perdere homines. Seianus enim regnante Tiberio eo potentię et auctoritatis peruenerat vt natalis eius publice celebraretur. Imagines aureę passim ponerentur. In quinto consulatu eum sumptu collegam imperator. Verum quū is postea in omne genus crudelitatis erupisset, Seianum tāquam firem aduersus germanici liberos filii sui, quorum ipse alterum suspecto iam, alterum oppresso demum Seiano interemit, datis ex capreis litteris ad Senatum interfici iussit, vnde Seneca de tranquillitate vitę sic inquit. Quo die illum Senatus deduxerat, populus in frustra diuisit, in quem quicquid congeri poterat, dii hominesq; conuenerant, et ex eo nihil superstit quod caruisset traheret, nam in scalis gemmonias vnco a carnifice quid supersuit tractum est. Longa atq; insignis honorum pagina, idest inuidia quam contraxerat ex summis honoribus, qui in libris et actis publicis describuntur. Descendunt statuę, idest disiciuntur per totam urbem. Nam in gratiam Seiani statuę passim per urbem posite erant ab multis, quę nunc in eius cōtemptum, gratiamq; imperatoris disiciuntur, sic enim fieri consuevit ad odiū damnati testandum. Quod et Cicerō in. C. Pisonem offendit factum his verbis. Dyrrachini autem statnam istius persimilem, quam stare celeberrimo in loco voluerat, ne suauissimi hominis memoria moreretur, deturbant, affigunt, comminuant, dissipant. Restantque sequuntur, vtrum dum ex

si se suspēdant paraficiamus, et quasi id fieri velimus. Medium vnguē, medium digitum, quem Persius vt diximus in eius commētariis infamem appellat. In fami digito lustralibus ante salinis Expiat. nam eū digittum ceteris contractis in aliquem offendere cōtūmeliosum est, est autem inter digitos tertius, vnde Martialis R. ideto multum qui te sextile cinēdum Dixerit, et digitum porrigito medium. Ergo, quū pauci cognoscant verum bonum et verū malum. Fas est, licet apud deos, nam fas dicitur quod quū sit deus non irascitur. Ins autem ad homines pertinet. Vnde illud apud Virgilium. Sepe etiam festis quēdam exercere diebus Fas et iura sinūt, hoc est et dii homines permittunt, ergo iquit dii permittunt se rogari et concedunt, quę nocitura sunt. Increre genina, vt pote eas ptes corporis, quas adorantes attingūt. Genina. n. vt scribit Plin. xi. supplices tangunt ad ea manus tendūt, ea vt aras adorant, ea enim antiqui misericordię consecraverunt. si cui dextram fidei, aurem memorię deę, quam obrem antiqui solebant aurem tangere illi, quem volebant meminisse Vergili. Quū canerent reges et pręlia cynthi, us aurem vellit et admonuit. Horatius. Licet antestari, ergo vero oppono auriculam. Quosdam precipitat. Exemplo Seiani ostendit nimios honores, quos putamus verum bonum, quandoq; perdere homines. Seianus enim regnante Tiberio eo potentię et auctoritatis peruenerat vt natalis eius publice celebraretur. Imagines aureę passim ponerentur. In quinto consulatu eum sumptu collegam imperator. Verum quū is postea in omne genus crudelitatis erupisset, Seianum tāquam firem aduersus germanici liberos filii sui, quorum ipse alterum suspecto iam, alterum oppresso demum Seiano interemit, datis ex capreis litteris ad Senatum interfici iussit, vnde Seneca de tranquillitate vitę sic inquit. Quo die illum Senatus deduxerat, populus in frustra diuisit, in quem quicquid congeri poterat, dii hominesq; conuenerant, et ex eo nihil superstit quod caruisset traheret, nam in scalis gemmonias vnco a carnifice quid supersuit tractum est. Longa atq; insignis honorum pagina, idest inuidia quam contraxerat ex summis honoribus, qui in libris et actis publicis describuntur. Descendunt statuę, idest disiciuntur per totam urbem. Nam in gratiam Seiani statuę passim per urbem posite erant ab multis, quę nunc in eius cōtemptum, gratiamq; imperatoris disiciuntur, sic enim fieri consuevit ad odiū damnati testandum. Quod et Cicerō in. C. Pisonem offendit factum his verbis. Dyrrachini autem statnam istius persimilem, quam stare celeberrimo in loco voluerat, ne suauissimi hominis memoria moreretur, deturbant, affigunt, comminuant, dissipant. Restantque sequuntur, vtrum dum ex

si se suspēdant paraficiamus, et quasi id fieri velimus. Medium vnguē, medium digitum, quem Persius vt diximus in eius commētariis infamem appellat. In fami digito lustralibus ante salinis Expiat. nam eū digittum ceteris contractis in aliquem offendere cōtūmeliosum est, est autem inter digitos tertius, vnde Martialis R. ideto multum qui te sextile cinēdum Dixerit, et digitum porrigito medium. Ergo, quū pauci cognoscant verum bonum et verū malum. Fas est, licet apud deos, nam fas dicitur quod quū sit deus non irascitur. Ins autem ad homines pertinet. Vnde illud apud Virgilium. Sepe etiam festis quēdam exercere diebus Fas et iura sinūt, hoc est et dii homines permittunt, ergo iquit dii permittunt se rogari et concedunt, quę nocitura sunt. Increre genina, vt pote eas ptes corporis, quas adorantes attingūt. Genina. n. vt scribit Plin. xi. supplices tangunt ad ea manus tendūt, ea vt aras adorant, ea enim antiqui misericordię consecraverunt. si cui dextram fidei, aurem memorię deę, quam obrem antiqui solebant aurem tangere illi, quem volebant meminisse Vergili. Quū canerent reges et pręlia cynthi, us aurem vellit et admonuit. Horatius. Licet antestari, ergo vero oppono auriculam. Quosdam precipitat. Exemplo Seiani ostendit nimios honores, quos putamus verum bonum, quandoq; perdere homines. Seianus enim regnante Tiberio eo potentię et auctoritatis peruenerat vt natalis eius publice celebraretur. Imagines aureę passim ponerentur. In quinto consulatu eum sumptu collegam imperator. Verum quū is postea in omne genus crudelitatis erupisset, Seianum tāquam firem aduersus germanici liberos filii sui, quorum ipse alterum suspecto iam, alterum oppresso demum Seiano interemit, datis ex capreis litteris ad Senatum interfici iussit, vnde Seneca de tranquillitate vitę sic inquit. Quo die illum Senatus deduxerat, populus in frustra diuisit, in quem quicquid congeri poterat, dii hominesq; conuenerant, et ex eo nihil superstit quod caruisset traheret, nam in scalis gemmonias vnco a carnifice quid supersuit tractum est. Longa atq; insignis honorum pagina, idest inuidia quam contraxerat ex summis honoribus, qui in libris et actis publicis describuntur. Descendunt statuę, idest disiciuntur per totam urbem. Nam in gratiam Seiani statuę passim per urbem posite erant ab multis, quę nunc in eius cōtemptum, gratiamq; imperatoris disiciuntur, sic enim fieri consuevit ad odiū damnati testandum. Quod et Cicerō in. C. Pisonem offendit factum his verbis. Dyrrachini autem statnam istius persimilem, quam stare celeberrimo in loco voluerat, ne suauissimi hominis memoria moreretur, deturbant, affigunt, comminuant, dissipant. Restantque sequuntur, vtrum dum ex

si se suspēdant paraficiamus, et quasi id fieri velimus. Medium vnguē, medium digitum, quem Persius vt diximus in eius commētariis infamem appellat. In fami digito lustralibus ante salinis Expiat. nam eū digittum ceteris contractis in aliquem offendere cōtūmeliosum est, est autem inter digitos tertius, vnde Martialis R. ideto multum qui te sextile cinēdum Dixerit, et digitum porrigito medium. Ergo, quū pauci cognoscant verum bonum et verū malum. Fas est, licet apud deos, nam fas dicitur quod quū sit deus non irascitur. Ins autem ad homines pertinet. Vnde illud apud Virgilium. Sepe etiam festis quēdam exercere diebus Fas et iura sinūt, hoc est et dii homines permittunt, ergo iquit dii permittunt se rogari et concedunt, quę nocitura sunt. Increre genina, vt pote eas ptes corporis, quas adorantes attingūt. Genina. n. vt scribit Plin. xi. supplices tangunt ad ea manus tendūt, ea vt aras adorant, ea enim antiqui misericordię consecraverunt. si cui dextram fidei, aurem memorię deę, quam obrem antiqui solebant aurem tangere illi, quem volebant meminisse Vergili. Quū canerent reges et pręlia cynthi, us aurem vellit et admonuit. Horatius. Licet antestari, ergo vero oppono auriculam. Quosdam precipitat. Exemplo Seiani ostendit nimios honores, quos putamus verum bonum, quandoq; perdere homines. Seianus enim regnante Tiberio eo potentię et auctoritatis peruenerat vt natalis eius publice celebraretur. Imagines aureę passim ponerentur. In quinto consulatu eum sumptu collegam imperator. Verum quū is postea in omne genus crudelitatis erupisset, Seianum tāquam firem aduersus germanici liberos filii sui, quorum ipse alterum suspecto iam, alterum oppresso demum Seiano interemit, datis ex capreis litteris ad Senatum interfici iussit, vnde Seneca de tranquillitate vitę sic inquit. Quo die illum Senatus deduxerat, populus in frustra diuisit, in quem quicquid congeri poterat, dii hominesq; conuenerant, et ex eo nihil superstit quod caruisset traheret, nam in scalis gemmonias vnco a carnifice quid supersuit tractum est. Longa atq; insignis honorum pagina, idest inuidia quam contraxerat ex summis honoribus, qui in libris et actis publicis describuntur. Descendunt statuę, idest disiciuntur per totam urbem. Nam in gratiam Seiani statuę passim per urbem posite erant ab multis, quę nunc in eius cōtemptum, gratiamq; imperatoris disiciuntur, sic enim fieri consuevit ad odiū damnati testandum. Quod et Cicerō in. C. Pisonem offendit factum his verbis. Dyrrachini autem statnam istius persimilem, quam stare celeberrimo in loco voluerat, ne suauissimi hominis memoria moreretur, deturbant, affigunt, comminuant, dissipant. Restantque sequuntur, vtrum dum ex

si se suspēdant paraficiamus, et quasi id fieri velimus. Medium vnguē, medium digitum, quem Persius vt diximus in eius commētariis infamem appellat. In fami digito lustralibus ante salinis Expiat. nam eū digittum ceteris contractis in aliquem offendere cōtūmeliosum est, est autem inter digitos tertius, vnde Martialis R. ideto multum qui te sextile cinēdum Dixerit, et digitum porrigito medium. Ergo, quū pauci cognoscant verum bonum et verū malum. Fas est, licet apud deos, nam fas dicitur quod quū sit deus non irascitur. Ins autem ad homines pertinet. Vnde illud apud Virgilium. Sepe etiam festis quēdam exercere diebus Fas et iura sinūt, hoc est et dii homines permittunt, ergo iquit dii permittunt se rogari et concedunt, quę nocitura sunt. Increre genina, vt pote eas ptes corporis, quas adorantes attingūt. Genina. n. vt scribit Plin. xi. supplices tangunt ad ea manus tendūt, ea vt aras adorant, ea enim antiqui misericordię consecraverunt. si cui dextram fidei, aurem memorię deę, quam obrem antiqui solebant aurem tangere illi, quem volebant meminisse Vergili. Quū canerent reges et pręlia cynthi, us aurem vellit et admonuit. Horatius. Licet antestari, ergo vero oppono auriculam. Quosdam precipitat. Exemplo Seiani ostendit nimios honores, quos putamus verum bonum, quandoq; perdere homines. Seianus enim regnante Tiberio eo potentię et auctoritatis peruenerat vt natalis eius publice celebraretur. Imagines aureę passim ponerentur. In quinto consulatu eum sumptu collegam imperator. Verum quū is postea in omne genus crudelitatis erupisset, Seianum tāquam firem aduersus germanici liberos filii sui, quorum ipse alterum suspecto iam, alterum oppresso demum Seiano interemit, datis ex capreis litteris ad Senatum interfici iussit, vnde Seneca de tranquillitate vitę sic inquit. Quo die illum Senatus deduxerat, populus in frustra diuisit, in quem quicquid congeri poterat, dii hominesq; conuenerant, et ex eo nihil superstit quod caruisset traheret, nam in scalis gemmonias vnco a carnifice quid supersuit tractum est. Longa atq; insignis honorum pagina, idest inuidia quam contraxerat ex summis honoribus, qui in libris et actis publicis describuntur. Descendunt statuę, idest disiciuntur per totam urbem. Nam in gratiam Seiani statuę passim per urbem posite erant ab multis, quę nunc in eius cōtemptum, gratiamq; imperatoris disiciuntur, sic enim fieri consuevit ad odiū damnati testandum. Quod et Cicerō in. C. Pisonem offendit factum his verbis. Dyrrachini autem statnam istius persimilem, quam stare celeberrimo in loco voluerat, ne suauissimi hominis memoria moreretur, deturbant, affigunt, comminuant, dissipant. Restantque sequuntur, vtrum dum ex

sublimi auelluntur, an dum per urbem in eius dedecus rapiantur humi. Rotas bigarum. Biga appellatur curus quū a duobus equis iūctis trahitur. Sic quadriga et Triga, quę a quattuor et tribus. Licet tamen et pro iumentis ipsorum curuum inueniri. vnde Columella libro quarto factorum certaminum studiosi per

nicissimaz quadrigaz semina diligenti obseruatione custodiunt, vbi per semina quadrigazum intelligit equas olympionicas velocissimas. Nec audiedi sunt qui in plurali tantum numero inflecti contenti dunt, quorum falsam opinionem auctoritas optimorum auctorum redarguit, et imprimis Plinii libro septimo. Myrmecides quidam in eodem genere inclamata quo quadriga ex eadem materia, quam musica alis integer fabricata est. Tranquillus in Tyberio. Natam suam plebeis intercurrentem circensibus, vix vnius bigę adiectione honorari passus est. Rotas bigarum. Nam statuę, vt docet Plinius volumine trigessimotertio non modo equestres ponebantur, orto sine dubio a Grecis exemplo, qui victores coelatas tantum dicabant in sacris, sed et in curibus iis qui triumphassent, sed serum hoc fuit, nec ante Diuum Augustum, nec vetus fuit bigarum celebratio in iis, qui prętura functi curru vecti essent per circum. Iam stridunt ignes, quibus statuę fundantur. Atque caminis, idest fornacibus, et iuxta enim fornacem significat, a quo etiam formamus caminatus. Plinius libro decimo primo. Caminata forsura ore compressiore sunt, loquuntur enim de scrobibus. Ardet adoratum populo caput. Seianus inquit, quem in tanto honore tota ciuitas habuit, vt pro deo etiam coleret igni absumeretur. Crepat, subiecto igne. Facie secunda, idest ex Seiani facie, quem totus orbis secundum post principem Tyberium agnoscebat. Nam interdum per eius fortunam, interdum per Tyberii simul, atque Seiani fortunam omnes iurabant, quippe significantes ipsum simul cum Tyberio imperare, ita dixit secundam faciem, sicut et Papinius Rutilium gallicum appellauit proximam cervicem Domitiano. Stat proxima ceruix, Ponderis immensi. Sartago, vas est coquinarium ad res frigendas comparatum. Persius Metaphorice sic. Vnde hęc sartago loquendi venerit in linguas. Pone domi lauros, verba sunt populi insultantis Seiano in gratiam principis. Leticiam inquit ostende, captus est Seianus hostis nostris Imperatoris, et iam vncoductus in scalas gemmonias, nam in signum leticie frondibus et fertis fores ornabantur, vnde et superius. Per limina tende combyos. In capitolia, vt Ioni Capitolino maderetur.

lem suam plebeis intercurrentem circensibus, vix vnius bigę adiectione honorari passus est. Rotas bigarum. Nam statuę, vt docet Plinius volumine trigessimotertio non modo equestres ponebantur, orto sine dubio a Grecis exemplo, qui victores coelatas tantum dicabant in sacris, sed et in curibus iis qui triumphassent, sed serum hoc fuit, nec ante Diuum Augustum, nec vetus fuit bigarum celebratio in iis, qui prętura functi curru vecti essent per circum. Iam stridunt ignes, quibus statuę fundantur. Atque caminis, idest fornacibus, et iuxta enim fornacem significat, a quo etiam formamus caminatus. Plinius libro decimo primo. Caminata forsura ore compressiore sunt, loquuntur enim de scrobibus. Ardet adoratum populo caput. Seianus inquit, quem in tanto honore tota ciuitas habuit, vt pro deo etiam coleret igni absumeretur. Crepat, subiecto igne. Facie secunda, idest ex Seiani facie, quem totus orbis secundum post principem Tyberium agnoscebat. Nam interdum per eius fortunam, interdum per Tyberii simul, atque Seiani fortunam omnes iurabant, quippe significantes ipsum simul cum Tyberio imperare, ita dixit secundam faciem, sicut et Papinius Rutilium gallicum appellauit proximam cervicem Domitiano. Stat proxima ceruix, Ponderis immensi. Sartago, vas est coquinarium ad res frigendas comparatum. Persius Metaphorice sic. Vnde hęc sartago loquendi venerit in linguas. Pone domi lauros, verba sunt populi insultantis Seiano in gratiam principis. Leticiam inquit ostende, captus est Seianus hostis nostris Imperatoris, et iam vncoductus in scalas gemmonias, nam in signum leticie frondibus et fertis fores ornabantur, vnde et superius. Per limina tende combyos. In capitolia, vt Ioni Capitolino maderetur.

lem suam plebeis intercurrentem circensibus, vix vnius bigę adiectione honorari passus est. Rotas bigarum. Nam statuę, vt docet Plinius volumine trigessimotertio non modo equestres ponebantur, orto sine dubio a Grecis exemplo, qui victores coelatas tantum dicabant in sacris, sed et in curibus iis qui triumphassent, sed serum hoc fuit, nec ante Diuum Augustum, nec vetus fuit bigarum celebratio in iis, qui prętura functi curru vecti essent per circum. Iam stridunt ignes, quibus statuę fundantur. Atque caminis, idest fornacibus, et iuxta enim fornacem significat, a quo etiam formamus caminatus. Plinius libro decimo primo. Caminata forsura ore compressiore sunt, loquuntur enim de scrobibus. Ardet adoratum populo caput. Seianus inquit, quem in tanto honore tota ciuitas habuit, vt pro deo etiam coleret igni absumeretur. Crepat, subiecto igne. Facie secunda, idest ex Seiani facie, quem totus orbis secundum post principem Tyberium agnoscebat. Nam interdum per eius fortunam, interdum per Tyberii simul, atque Seiani fortunam omnes iurabant, quippe significantes ipsum simul cum Tyberio imperare, ita dixit secundam faciem, sicut et Papinius Rutilium gallicum appellauit proximam cervicem Domitiano. Stat proxima ceruix, Ponderis immensi. Sartago, vas est coquinarium ad res frigendas comparatum. Persius Metaphorice sic. Vnde hęc sartago loquendi venerit in linguas. Pone domi lauros, verba sunt populi insultantis Seiano in gratiam principis. Leticiam inquit ostende, captus est Seianus hostis nostris Imperatoris, et iam vncoductus in scalas gemmonias, nam in signum leticie frondibus et fertis fores ornabantur, vnde et superius. Per limina tende combyos. In capitolia, vt Ioni Capitolino maderetur.

IVVE. N ii

Cretatum, candidum. Persius cretata ambitio, id est candidati competitores magistratum. Martia. Cretata pretor cum vellet mittere mappam. Dicitur vno. Nam damnati vno trahantur in scalas geminas interdum et in Tiberim. Vnde Lampridius in vita Commodi sic scribit. Corpus eius vt vno traheret,

atq; in Tiberim mittere tur senatus et populus postulat. Que labra, verba populi Seianum mortuum insectatis. Delator, occultus vt diximus accusator. Deserre. n. est clandestino accusare. Martialis. Ecce reum carus te detulit, ad sit agellus. Indiciis, et indicibus legitur. Nam index significat eum q; conuentionem aduocatum, aut aliam re secretam detegit. Vnde et in ditium. i. ipsa detectio. Ouidius libro septimo Criminis exemplo ficti

Index

temerarius index. Index etiam pro indicio, vt illud apud Valerium. Tam memorabilis operis index est in capitolio statua bullata. Index etiam capitur pro secundo digito manus per quem aliquid indicamus. Celsus, Per plagam digitus index erit dimittendus, capitur et p operis titulo. Plin. libro. xxx. capi. primo. Vices centum militum versuum a Zoroastre condita indicibus quoq; voluminum eius politis explanauit. Index item pro eola pida, quo auri et argenti tentatur bonitas. Nil horum respondendum verba. A capreis, insula est capanie vbi frequens erat tiberius ad vacationem vrbani reum. Olim a continentis auulsa fuerunt. Strabo in. vi. sic scribit. Prochyta et pithecuse auulsa de terra ptes sunt.

capreis

eodem modo et capreis, ergo a capreis, a Tiberio. Epistola venit ad senatum. n. scripsit per Neriū Sertorium macronem oportere Seianum in custodia haberi, aperte autem interfici non imperabat. non quia id nollet, sed quia timebat, ne ex hoc tumultus oriretur. Bene habet. inuoluit praua consuetudo, vt dicatur bene se habet. Sed profecto ita dicendum est bene habet, quo genere locutionis veteres vsi sunt Terentius. bene habet. Propertius. Et bene habet nunq; mater lugubria sumptu. Horatius. Magnū narras vix credibile, atq; sic habet. Sic et greci locuti sunt. καλῶς ἔχει. Sed quid, verba poetę, quid inquit turba facit. Sequitur fortunam. Nam vulgares homines in amicitias colendis fortunam maxime sequuntur, vt quo se illa, eodem quoq; se inclinent. Vnde est illud Horatii. Diffugiunt cadis cum fce siccatis amici. Sic etiam Ouidius scribens ex ponto ad maximum. Affuit ille mihi, quum me pars magna reliquit. Maxime fortunę nec si ille comes. Idem in eodem. Et cum fortuna statq; cadit, fides. Idem. Diligit nemo nisi cui fortuna secunda est. Que simul innotuit proxima queq; figat. Poeta igitur ostendit turpe esse amicum in aduersis deleri. vnde et Ouidius in ponto. Turpe sequi casum, et fortunę cedere amicam. Et nisi sit forelix, esse negare suum. Vt semper. s. ficit in aliis, nā quo se fortuna eodem et fauor hominū inclināt, modo enim ex summo honore in senatum deduxerūt, mo

do lecta Tiberii epistola omnes vno ore conuiciati sunt ei. in carcerem traxerunt. Idem populus, vulgi leuitatem ostendit et taxat. Si enim inquit accidisset vt ei Nortia propitia fuisset, et Tiberius nature per senectam concessisset, certe Seianus imperator creatus fuisset.

Si nortia, hoc est dea girascorum. Nam vt ex Terentiano didicimus volsi

niensium dea peculiaris fuit nortia et Sutrinorum sic enim scribit, vnicuique etiam provincie et civitati suus decus est, et paulo infra Crustum nensium Deluentinus. Namienisium Vitidius. Asculanorum Ancharia. volsiniensium nortia. Oriculanorum valentia. Sutrinorum nortia et cetera. de nortia ite Livius libro septimo sic scribit. Volsinis quoq; clanos indices numeri annorum fixos in templo Nortie girasce deę

comparere diligens talium monumentorum auctor Cithius affirmat, sub eius nomine sortem fortunāq; significari scribit Martianus Capella in libro de nuptiis philologie. Tusco, idest Seiano qui ex truvia erat oriundus. Si senectus secun. prin. foret op. i. si Tiberius i senectū quiete morte assumptus esset, et non sollicita ac si dicat si in tranquillitate statu et civitatis benivolentia mortuus esset, hoc autem dicit, quia non sine magno animi cruciatu oppetiit de eo. n. sic Tranquillus recitat initium epistolę eius. Quid scribā patres. C. aut quō scribā, aut qd oīno non scribam. hoc tpe dii me deę, perdant, quę quotidie perire sentio. scio. Veneno (vt alii tradiderūt) lento et tabifico sublatu fuit. Oppressa, a morte. non autem a Seiano, vt quidā ineptę scripserunt. Hac ipsa ho. qua. s. damnatus est et ductus vno. Augusti, hoc est imperatore. oēs. n. imperatores Augusti nomē sibi vsu parant. Iapride ex quo. Hic sensus est. Non fuisset inquit mirum si forte populus romanus mortuo Tiberio imperatorem seianum creasset. Et nō potius ipse seimeret curiam reip. administrande per libertatem. Is enim ex quo fuit sub iugo et imperio Cesarum pristinę libertatis iam vestigium mecum aliud in. precio habet q; ludos circenses. erit autem ordo. Populus iam pridem effugit curas ex quo suffragia nulli vendimus.

Suffragia nulli vendimus. Populo ius et arbitriū solebat esse trium rerum, magistratum scilicet creatorum, legum sciendarum, belloq; infrendo. auctor est Dionysius in sexto libro, nunc igit ostendit in creatis magistratibus, quos ad arbitrium suum per suffragia creare solebat, nunc nullam ei esse creatorum potestatem, sed omnia tantum imperatoris munus geri, qd ab sylla primum factum constat, quum se dictatorem dixisset. Nam ei statim consulto data fuit potestas necis confsecrationis, fortitionis, possessionis, populationis, auferendi regni, confsecrati crucisq; collibris, publicatę venditiones edicti, omnia enim arbitrio suo administrabat. quod postea factitavit imperatores q; secuti sunt oppressa libertate. Vnde Tranquillus in Caligula sic. Teta aut et comitioz more reuocato suffragia populo redder.

Vendimus

Vendimus suffragia, consueuerant. n. competitores magistratum in comitiis tribuū suffragia sibi coemerere muneribus et largitionibus. Quod et Plutarchus eleganter in vita Coriolani his verbis ostendit sic. Diu sig de post emptio et venditio feta prorupit, et inter concionis suffragia sese argentum miscuit. Seneca ad Luciliū.

Quā putas incundum esse tribubus vocatis, cū candidati in templis suis pendeat, et alius nuntios pronunciet, alius psequesrem agat, alius eorū manus oculis conterat. Petronius. Nec minor in campo furor est, emptiq; Quirites. Ad predam strepitumq; lucris suffragia vertit. Venalis populus, venalis curia patrum. Effugit curas, populus inquit iam omisit curas pristinas gubernande reip. et eas ipsis reliquit imperatoribus, qui omnium rerum habenas ad nutū moderantur. Impe

Impe

rium

aut

merum

est

mix

tum

Turis

ditio

ditio

ditio

ditio

ditio

ditio

ditio

ditio

ditio

ditio

ditio

ditio

ditio

ditio

ditio

ditio

ditio

ditio

ditio

ditio

ditio

ditio

ditio

ditio

ditio

ditio

ditio

ditio

ditio

ditio

ditio

ditio

ditio

ditio

ditio

ditio

ditio

Vendimus, effugit curas, nam qui dabat olim Imperium, fasces legiones, omnia, nunc se Continet, atq; duas tantū res anxius optat Panem et circenses. perituros audio multos Nil dubiū, magna est fomacula, pallidulus mi Brutidius meus ad matris fuit obuius aram, Quam timeo victus ne poenas exigit aiax Vt male defensu. curamus precipites, Dum iacet in ripa calcemus cesaris hostem, Sed videant serui, ne q; neget, et panidū in ius Cernice astricta dominum trahat. hi sermones Tunc de Seiano secreta hec mirmura vulgi, Vis ne saluari sicut seianus habere Tantūdem, atq; illi sellas donare curules, Illum exercitibus preponere, tutor haberi

nacula. Mi, pro mibi, Vergi. Et mi genus ab Ioue summo. Brutidius, nomen fictum. Quā timeo, q; timeo ne multi imitati Aiace manu sua sibi mortem consciscant, vt pote qui male defensi fuerint, quid multi fecerunt Tyberii reponibus, vnde Tranq. Citati ad casam dicendam partim se domū vulnerauerūt, certi dam

nationis, sed ad vexationem ignominiamq; vi tandem, partim in media curia venenū haurerunt. Aiax. i. cuius citatus. Nam aiax quū in iudicio armos Achilles ab Vlyse et superatus, dolore in insaniam versus est, qui mortem Vlyssimatus, quum ad eius pascua venisset, ratus eius comitones interficere, oves et alia pecora trucidauit. In caput quēdā, quem Vlysem esse crediderat crudeliter inuicit, q; summat cognouit, que per insaniam perperasset gladio sibi pectus transverberauit. Aiax Thelamonis fuit filius ex Hefio

ne Laomedonis filia, fuit et alius Aiax Oilei filius i cur aiacerendo perniciosissimus, vt scribit Home. in Iliade. Cal duo cernus Cesaris hostem, pedibus inquirunt Seianum hostem Cesaris proteramus. Et videat nos serui, ne nos accensent, quod eum vt amici non calcauerimus. Id adq; respexit poeta, q; nulli delatorum auctore Tranq. fides est apud Tyberium abrogata. Cernice astricta, obortorto collo, qui enim vi iudicium, aut ad aliquod sup to colupliciu dicebatur, aut obortorto collo, aut iniecto laquo trahabant. Plantus in pœnulo. Sed quid ego dubito fugere hinc in malam crucē, priusq; obortorto collo. Ad potē trahor. Idem in Circulione loquens de trapezita, qui in ius trahatur. Collū obstringe, abduce istū in malā crucē. Cice. in oratione p Aulo Cluentio. Nec quicq; ppius est factū q; vti illi psequeret et collo obortorto ad subellia reduceret. vt reliqua posset porare. Diuus Hieronymus in epistola ad matrem et filia in gallia comorantes sic scribit. Obortorto collo me in ius trahis, vt aut probe qd nolo, aut multoq; inuidia subea. Tranq. in vitelio religatis post terga manibus iniecto cernicibus laquo veste discissas, seminudus in foro tractus ē. A pileis lib. viii. meta. Collo cōstrictū reducit eū pastores molesti. Idē in no no colloq; cōstricto et sacilegos i purosq; cōpellers inter dū pugnis obuerberat. Hi sermones, subaudi erat, q; se quunt. Vis ne saluari, vis ne ē ea potētia et auctori tate q; Seianus extitit apud pncipē. Hec tantūde. s. diuitiaz possidere. Sellas donare curules. i. creare uo ar. Sella bitio magistratus. nā sella curulis magistratū erat, et curia triumphatū. Aliq; dicta putat qd i curia ponebat, quo i lis curia soliti erāt veli honoris grāq; magistratū gessisset auctor Gel. li. iii. c. xvi. Tutor principis, tutor i dī, vt dcm ē an, q; pte hē i capite libero ad eū trahendū, q; pte etatē suā spōte se defendere neq; q; tutor et defensor, si aut editū q; cdes trahitur. Seianus aut pncipe capreis comorante oia gubernabat, tāq; tutor principis et defensor.

IVVE.

N iii

Capriarum in rupe sedentes. Caprie insula est in litore campanie, peculiaris Tyberii cesaris feces, per i q, vocalem non per e penultima syllaba legit, vt argumēto sunt codices greci ita scripti. Chaldeo, hoc Trasyl dicit propter Trasylū mathematicum chaldeū, quē de futuris maxime cōsulebat. Chaldei autem Diodoro au

lore Babyloniorū anti

quissimi fuerunt, qeū

locum in sua rep. quē i

Aegypto sacerdotes ob

tinere. Ad cultum. n.

deoz. destinati, p omne

vitā philosophabantur

pitissimi astrologie ha

biti, multi diuinatione

quadam futura pēdice

bant, ac tum anguriis,

tum sacris, tum aliis q

bisdam incantationi

bis, mala auertere ab

hominibus, bona af

ferre, auguria insuper,

somniaq, et prodigia in

terpretari cōsuevere, de

his et ante diximus in

sexta satyra illic chalde

is, sed maior erit fiducia

Vis certe pila, nō in

terrogantis est, sed affir

mantis. Scio inquit te velle imperia militaria, vt. s. pre

sis cohortibus pretorianis, quibus Seianus p̄fuit. Pi

la, tela sunt romanoz. Licanus. Et pila minantia pilis.

Sicut sarissæ Macedonū, et Gesa galloz. Egregios eg

tes, intelligit aut equites domesticos, quos romani stra

tiotas appellarunt, et sic docet quē sint castra domestica,

vt flet et particula pro idest, castra. n. domestica erant ipsi

egres, qui ad imperatoris custodiam excubabant etiam

pretoriani dicebant. Eques aut duplici modo accipit vt

eques ille appelles, qui mercede aliena conductus equo

meret. Et qui censu suo equestrem obtinet dignitatē, is

a Mart. dicitur eques non alienus. Quis largit opes ve

teri fidoz. sodalit. Aut quē prosequitur nō alienus eqs.

Idē in distichis. Felix cui comes est nō alienus eques.

hoc est qui aliena mercede non facit stipendium, sed di

uit. prius est eques, item equitem pro equo posuit En

nus. Dniq, vi magna quadripes eques atq, elephanti

proiciuntur sese, quem locum secutus est Virg. sic scri

psit. Erena pelerōi lapythz gyrosq, dedere Impositi dor

so, atq, eque docuere sub armis Insultare solo, et gressus

glomerare superbos. Cohortes. Cohors pars decima ē

legionis. Nam in legione decē erant cohortes, cōstabatq,

pedibus et equibus, sed maiore semp pedum numero.

Quid ni hec cupias, non est inquit mirum si tales

honores cupias, nam et qui nolunt occidere quemq, ve

lint tñ posse occidere, ac pinde esse potentes et principes.

Sed quē preclara, sententia est catholica, quē tñ Seia

no accomodat, quē id continet, quod his verbis scri

bit A. pileus. Nihil quicq homini tam prosperum di

nitius datum, quin et tñ admixtum sit aliquid diffi

cultatis, vt etiam in amplissima quaq, letitia subit quē

piam vel parua querimonia coniugatione quadā mel

lis et felis. Sed et Plinius lib. vii. sic. Quid bona malis pa

ria non sunt etiam pari numero, nec letitia vllō mini

mo dolore pensanda. Plautus in amphitryone. Ita diis

placitum, voluptati vt mētor comes consequatur, qñ

incōmodi plus malis, illico adfit, boni si obigit qd. Vñ

de et Salomon in proverbiis. Ritus dolore miscbitur, et

extrema gaudii luctus occupat. Ouid. lib. vi. metamor

visq, adeo nulla est sincera voluptas, sollicitūq, aliqd le

tis interuenit. Pretextā, pretexta triumphantiū fuit et

magistratū, vt ex Ma

crobit lectione superius

docuimus. Pretextā etiā

solitos gestare senatores

cōstat. Vñ Ascōius ait

pretextam nobiliorū ēē, to

gam vero viliorum, di

cta pretexta q purpura

pretexteretur. Vnde Pli

bro nono de purpura

loquens sic inquit. Hinc

fusces securesq, romane

viam faciunt, Idemq,

pro maiestate in pueri

tia, distinguitq, ab equi

te curiam. Pretextam er

go hoc loco accipe pos

sumus vestem senatoriā

quam eo die induerat,

quo venit in senatū cū

occisus fuit. Sumere

manis. Hec interrogatio

eo tendit, vt ostendat lon

ge tutius esse in mediocri humiliq, fortuna versari q in

summa opulenta. An fidenariū gabioz, oppida vt

diximus ante latii deserta, de qbus Horatius sic, Gabiis

desertior atq, fidenis vicus. Potestas nomen est offici

nam vt paulo superius diximus ex Vulpiani testimonio

Potestas appellabatur merū imperium, quando q, pote

statem gladiū haberet ad animaduertendum in cines de

linquentes. Tranquillus in Claudio. Atq, etiam p pro

uincias potestatibus demādanit, ergo potestas gabioz, i.

esse magistratus et habere imperiū gabis ad aduertē

dū in cines facinorosos. Vasa mi. frā. i. ēē edilis, qui

ponderibus et mēsuris perat. Persius. Sese aliqd credens

italo qd honore supinus, Fregerit heminas arreti edilis

iniquas. Erāt aut ediles minimi magistratus, adolescen

tesq, prima cōmēdatione creabant. Cicero legū. ii. Sum

toz, ediles curatores vrbs, annonę ludorūq, solēniū, ol

lisq, ad honoris amplioris gradū primus accessus esto.

Vlbris, oppidū ē latii desertū, vñ ait vacuis h ē parū

habitationis. Nā oppida ēt pter vrbe ipsam, vt ostendimus in

iiii. satyra, ediles hēbant ab vlbris fit possessiū vl

branus et vlbrēsis. Pānosus, vestibus crassioribus, nā

pānos et pānucci dñr q vestibus incedūt crassioribus. h

aut dicit cōtra pretextā q purpurea erat et p̄ciosa. Ergo pānu

quid optādū, poratio est qua ostendit Seianū ignorantisē

vez bonū, quā illud in dignitatibus et honoribus repo

neret, quā Seianus inqt tāta mala pp nimios honores

sit passus. Ergo ignorauit q vez bonū ēē, et pinde quid

optādū. Nūerosa parabat Seianus inqt q sumos sibi

honores qrebat p̄cērā turrē struebat vñ caderet. Nā qto

q altiore loco cadit, tanto graviorē ruinā sentit, hq, totū

metaphoricos, Claudianus i Ruffinū. Tollunt i alui vt

lapiū maiore ruat. Hora. Et celsę graniore casu Decidūt

turres. Preceps imane posuit, preceps vt substantiuum p̄cepti

quasi pro precipitio. sic et Papinius in futeis Rutili

Gallici. Et subitū preceps Inuenit periculi.

Quid

magistratū, vt ex Ma

crobit lectione superius

docuimus. Pretextā etiā

solitos gestare senatores

cōstat. Vñ Ascōius ait

pretextam nobiliorū ēē, to

gam vero viliorum, di

cta pretexta q purpura

pretexteretur. Vnde Pli

bro nono de purpura

loquens sic inquit. Hinc

fusces securesq, romane

viam faciunt, Idemq,

pro maiestate in pueri

tia, distinguitq, ab equi

te curiam. Pretextam er

go hoc loco accipe pos

sumus vestem senatoriā

quam eo die induerat,

quo venit in senatū cū

occisus fuit. Sumere

manis. Hec interrogatio

eo tendit, vt ostendat lon

ge tutius esse in mediocri humiliq, fortuna versari q in

summa opulenta. An fidenariū gabioz, oppida vt

diximus ante latii deserta, de qbus Horatius sic, Gabiis

desertior atq, fidenis vicus. Potestas nomen est offici

nam vt paulo superius diximus ex Vulpiani testimonio

Potestas appellabatur merū imperium, quando q, pote

statem gladiū haberet ad animaduertendum in cines de

linquentes. Tranquillus in Claudio. Atq, etiam p pro

uincias potestatibus demādanit, ergo potestas gabioz, i.

esse magistratus et habere imperiū gabis ad aduertē

dū in cines facinorosos. Vasa mi. frā. i. ēē edilis, qui

ponderibus et mēsuris perat. Persius. Sese aliqd credens

italo qd honore supinus, Fregerit heminas arreti edilis

iniquas. Erāt aut ediles minimi magistratus, adolescen

tesq, prima cōmēdatione creabant. Cicero legū. ii. Sum

toz, ediles curatores vrbs, annonę ludorūq, solēniū, ol

lisq, ad honoris amplioris gradū primus accessus esto.

Vlbris, oppidū ē latii desertū, vñ ait vacuis h ē parū

habitationis. Nā oppida ēt pter vrbe ipsam, vt ostendimus in

iiii. satyra, ediles hēbant ab vlbris fit possessiū vl

branus et vlbrēsis. Pānosus, vestibus crassioribus, nā

pānos et pānucci dñr q vestibus incedūt crassioribus. h

aut dicit cōtra pretextā q purpurea erat et p̄ciosa. Ergo pānu

quid optādū, poratio est qua ostendit Seianū ignorantisē

vez bonū, quā illud in dignitatibus et honoribus repo

neret, quā Seianus inqt tāta mala pp nimios honores

sit passus. Ergo ignorauit q vez bonū ēē, et pinde quid

optādū. Nūerosa parabat Seianus inqt q sumos sibi

honores qrebat p̄cērā turrē struebat vñ caderet. Nā qto

q altiore loco cadit, tanto graviorē ruinā sentit, hq, totū

metaphoricos, Claudianus i Ruffinū. Tollunt i alui vt

lapiū maiore ruat. Hora. Et celsę graniore casu Decidūt

turres. Preceps imane posuit, preceps vt substantiuum p̄cepti

quasi pro precipitio. sic et Papinius in futeis Rutili

Gallici. Et subitū preceps Inuenit periculi.

Quid

magistratū, vt ex Ma

crobit lectione superius

docuimus. Pretextā etiā

solitos gestare senatores

cōstat. Vñ Ascōius ait

pretextam nobiliorū ēē, to

gam vero viliorum, di

cta pretexta q purpura

pretexteretur. Vnde Pli

bro nono de purpura

loquens sic inquit. Hinc

fusces securesq, romane

viam faciunt, Idemq,

pro maiestate in pueri

tia, distinguitq, ab equi

te curiam. Pretextam er

go hoc loco accipe pos

sumus vestem senatoriā

quam eo die induerat,

quo venit in senatū cū

occisus fuit. Sumere

manis. Hec interrogatio

eo tendit, vt ostendat lon

ge tutius esse in mediocri humiliq, fortuna versari q in

summa opulenta. An fidenariū gabioz, oppida vt

diximus ante latii deserta, de qbus Horatius sic, Gabiis

desertior atq, fidenis vicus. Potestas nomen est offici

nam vt paulo superius diximus ex Vulpiani testimonio

Potestas appellabatur merū imperium, quando q, pote

statem gladiū haberet ad animaduertendum in cines de

linquentes. Tranquillus in Claudio. Atq, etiam p pro

uincias potestatibus demādanit, ergo potestas gabioz, i.

esse magistratus et habere imperiū gabis ad aduertē

dū in cines facinorosos. Vasa mi. frā. i. ēē edilis, qui

ponderibus et mēsuris perat. Persius. Sese aliqd credens

italo qd honore supinus, Fregerit heminas arreti edilis

iniquas. Erāt aut ediles minimi magistratus, adolescen

tesq, prima cōmēdatione creabant. Cicero legū. ii. Sum

toz, ediles curatores vrbs, annonę ludorūq, solēniū, ol

lisq, ad honoris amplioris gradū primus accessus esto.

Vlbris, oppidū ē latii desertū, vñ ait vacuis h ē parū

habitationis. Nā oppida ēt pter vrbe ipsam, vt ostendimus in

iiii. satyra, ediles hēbant ab vlbris fit possessiū vl

branus et vlbrēsis. Pānosus, vestibus crassioribus, nā

pānos et pānucci dñr q vestibus incedūt crassioribus. h

aut dicit cōtra pretextā q purpurea erat et p̄ciosa. Ergo pānu

quid optādū, poratio est qua ostendit Seianū ignorantisē

vez bonū, quā illud in dignitatibus et honoribus repo

neret, quā Seianus inqt tāta mala pp nimios honores

sit passus. Ergo ignorauit q vez bonū ēē, et pinde quid

optādū. Nūerosa parabat Seianus inqt q sumos sibi

honores qrebat p̄cērā turrē struebat vñ caderet. Nā qto

q altiore loco cadit, tanto graviorē ruinā sentit, hq, totū

metaphoricos, Claudianus i Ruffinū. Tollunt i alui vt

lapiū maiore ruat. Hora. Et celsę graniore casu Decidūt

turres. Pre

O fortunata, Cicero Catilinae coniuratione oppressa hoc
carme in sua laude cecinit. qd carme q inepit eē de-
risū ē. Ridenda poemata, hinc ondit illud vebemēs
Antonii odiū in Ciceronē emeris se, qd in eū philippi-
cas scripsisset. in qbus miris Antonius afficit contume-
liis, Licet illinc odiū inītiū traxisse videat, qd quū post
mortē p̄ris Iulia mater
Antonii nupta eēt. p. lē
tulo, quē cū Lucio Ca-
tilina cōspirantē Cice-
ro cōsul supplicio affe-
cit. diceret corpus vitri-
ci suū nō prius ad sepul-
tū dātū, quā id mater
supplex ipetasset a Ci-
ceronis vxore. In q̄ qui
de re vt scribit Plutar-
chus mentit. qd nullus
ex his q tunc supplicio
fuerūt affecti sepultura
phibitus est. Quā te
cōspicue diuina philip-
pica fame Volueris a p̄-
ma q̄ p̄xima, Mallē in-
quit Cicero talia carmi-
na ridicula scripsisset, q̄ secūda philippicā, nā r̄si oībus
orōnibus suis grauitur Antonii accusat, secūda tñ illū
acerime insecat. Philippicas aut orōnes suas in Anto-
niū appellauit vt ipse ad Atticū scribit, q̄ libertate dicē-
di r̄ eloquētia maxime imitatus sit Demosthenē qui in
philippū multas scribēs actiōes ex philippicas appella-
uit. Senus exitus eripuit illū. s. demosthenē, nam De-
mosthenes quū nūciatū esset Antipatru r̄ Cratez ma-
cedones adūctare ex vrbe p̄fugit in Calabriā ad templū
Neptuni. quo cognito Antipater Archiā tyriū illuc cū
satellitibus misit, q̄ templū ingressus suadere coepit De-
mostheni vt vna scēū ad Antipatru p̄geret, nihil oīno
molestū ab illo p̄p̄surus, Cui r̄ndēs dixit p̄p̄ p̄ expe-
cta dū nōnulla domesticis scribo. Hec satis in iōriore
tēpli partē cōcessit, captoq̄ libro q̄si scribere vellet, cala-
mū ori admonuit, ex quo ichnū venenū sumpsit Pl. li.
xxxiii. docet Demosthenē veneno sūptō ex annulo in-
teritū se his verbis. Alii sub gemmis venena cludūt sicut
Demosthenes summus orator grēci, ānulosq̄, mortis
gratia hnt. Eratosthenes aut ait in circulo quodā concu-
no quē circa brachiū ferebat venenū seruasse, fuit item
alius Demosthenes atheniēsis misus cū Nicia aduer-
sus Syracusanos de quo meminerūt Plutarchus in Ni-
cia. Thucydides lib. vii. hyfforiaz r̄ Iustinus libro iiii.
quē tradūt alii gladio r̄ volūtaria morte se vindicasse,
alii interfecitū inuito Cylippo duce lacedemoniorum.

Philip-
pic.Demo-
sthenis
iteritusDemo-
sthenes
alius

Diis aduersis genitus, q̄ multis agitatū est aduersi-
tatibus. Quē pater ardentis massę fulgine lippus
a patre est misus, nā annorum septem tñ fuit quū pa-
ter amiserat. Sed ad Iseum se contulit quāq̄ tunc ipis flo-
reret Iocrates, pater aut Demosthenis fuit (ut Theopō-
pus r̄ Plutarchus tradūt) In primis honestus ac probus
vir, Macheropus ab officina gladioz ē cognominatus,
quā athenis egregiā, multisq̄, artificibus seruīs istructū
habebat. Matre barbara muliere natū scribit Eschines. De
eo sic sydonius Apollinaris. Fabro progenitus spto cui
patre polita Eloquiū plus lingua fuit, De eo sic r̄ Vale-
rius. Quā matrē Euripides aut quē patrem Demosthe-
nes habuerit, ipsoz quoz, sculo ignotum fuit. Alterius

aut matrem olera, alterius patrē cultellos veditasse pene
oīum doctōrū littere loquunt. Lippus, is appellatur
cui oculi ingiter stillant, vñ lippitudo morbus quo o-
culi infestant. Hora. oculis collyria lippis. Et luto vulca-
no. Luto vulcano pro luto legendū est, p̄ syneresin, vt
docuimus in. vi. satyra illic. Et terrā luto ferit intestino,

Luto q̄
luteo

O fortunatam natam me consule roman,
Antonii gladios potuit contemnere, si sic
Omnia digisset, ridenda poemata malo
Quam te conspicue diuina philippica fame
Volueris a prima quę proxima, senus ē illum
Exitus eripuit, quem mirabant athenę
Torrentē, ē pleni moderantē frena theatri.
Diis ille aduersis genitus, fatoq̄ sinistro,
Quem pater ardentis massę fulgine lippus
A carbone, ē forcipibus, gladiosq̄ parante
Incide, ē luto vulcano ad rhetora misit.
Bellorum exiitū truncis affixa tropæis

nibus. Desingit rheni luteū caput. Belloz exiitū. Oñ
dit r̄ votū eoz dānandū esse q̄ ad res bellicas optauerūt
descēdere, tāq̄ reportaturi (quod fere ab omnibus expeti
solet) famam r̄ gloriam, docens r̄ id multis pariter Im-
peratoribus r̄ patrię fuisse exitiosum, vt patebit Alexā-
dri r̄ Hannibalis exemplo, Ordo aut hic est, Lorica affi-
xa truncis tropæis. r̄ buccula pēdens de casside fracta r̄
iugum curtum de temone r̄ reliqua expositiue exiitū
bellorum, creduntur esse bona maiora bonis humanis.

Tropæis. Tropæum dictū est grēca, trope enim grēce
conuersionem latine significat, erat autem monimen-
tum hostium deuictorum, a grēcis consuetudo mana-
uit, qui vbi hostes in fugam conuertissent arborem trū-
catis ramis erigebant, quibus hostiū suspendebant exi-
tias, vnde Nonius, Spolia inquit hostium stipitibus
affixa Tropæa vocantur. Tranquillus in caligula. Trū-
catisq̄ arboribus r̄ in modum tropæorum adornatis, eā
consuetudinem r̄ Romani vsurparūt, vnde Marii Tro-
pæa syllā disiecta sunt, quę a cesare vt Tranquillus ē
Plutarchus scribunt fuerunt reposita, Scribit Sertius
Tropæa in locis eminentioribus collocari solita. r̄ ideo
Romę in arcibus incidebantur, ad id exedificatis, Sed
ea postea non solum in marmore sed r̄ in p̄s incidi coe-
pere, vnde Plutarchus conqueritur imprudenter simul
r̄ aspere nimis egisse primos ex grēcis, qui Tropæa aut
marmore incisa aut p̄e sculpta facientes, odium simul
r̄ bellum a conseruata victi ignominia perpetuum red-
didissent. De Tropæis mentionem sp̄ssime fieri apud
Thucydidem inuenies. Illud deniq̄, tenebris Tropæum
fuisse aut saxum, aut arborem decisis ramis, aut colum-
nam erectam aut arcum cum inscriptione huiusmodi,
Athenienses hic vicerunt lacedemonios. Truncis, q̄
vt diximus ramis truncatis spolia arbori suspendeban-
tur, vnde est illud Vergilianum vota deum provictor
soluebat eoz, Ingeniem quercum decisis vndiq̄, ramis.
Constituit tūmulo, fulgentiaq̄, induit arma. Megetii
ducis exiitias tibi magne tropæum Bellipotens aptat ro-
rantes sanguine cristas. Telaq̄, trunca viri r̄ bis sex tho-
raca petiit, Perforsumq̄, locis.

Lorica,

Lorica Lorica, ex corio fieri consuevit, q̄ quis nunc ex ferro
Buccula conficiat nomen tñ obtinuit a loris. Buccula, ea est
la pars galeę, quę buccas tegit, eius sic meminit Iulius ca-
pitolinus in maximinis, Fecit r̄ galeas gematas, fecit r̄
Temo bucculas. Curtum, aut mutilatum vt Mar. Et curus
vnde chiones Antyoepse calix, r̄ Propertius lib. iiii. Lēsit r̄
Aplu- obiectum tegula curta
stria caput, aut curtū temōe

Lorica, ē f racta de casside buccula pendens,
Et curtum temone iugum, vidēq̄ triremis
Aplustra, ē summo tristis captiuus in arcu,
Humanis maiora bonis creduntur, ad hęc se
Romanus, gratusq̄, ac barbarus induperator
Erexit, causas discriminis, atq̄ laboris
Inde habuit, tanto maior sumę sitis est, q̄
Virtutis, quis enim virtutem amplectit ipsam
Præmia si tollas, patriam tamen obruit olim
Gloria paucorum, ē landis, tituliq̄ cupido
Hęsturi scęis cinerum custodibus, ad quę
Discutienda valent steriles mala robora fici,

capit. aut curtū temōe
-i. a temone curatum r̄
auxilium, Temone, a te-
nendo est dictus, qd pa-
lustrum teneat r̄ guber-
net. Aplustra, autor ē
Festus aplustria esse na-
uiū ornamenta, q̄ quia
plus erant quā essent ne-
cessaria ē aplustria ap-
pellabant, Cicero in ara-
to nauibus assūptis flui-
tancia q̄rere aplustra, sy-
lius lib. x. sic itaq̄, per vn-
das. Et trāstra r̄ mali la-
ceroz, aplustria velo, ac
miseri sluitant reuomē-
tes equora nauis. Et
captiuus tristis in summo arcu, Nam in arcibus lapide
is incidebat totus ordo victorię, Domitianus p̄ summā
ambitiōē, arcus cum q̄drigis r̄ insignibus triumphoz
p̄ regiones vr̄bis tantos aut tot extruxit, vt cuidam grē-
ce inscriptū arcui sit, consilatus, xvii. coepit, autor Trā-
gillus. Maiora bonis humanis, hoc est nihil esse in bo-
nis humanis excellentius hac gloria bellica. Ad hęc
se i. ad hęc gloriā r̄ famā cōparandā ex spoliis r̄ victori-
is hostium. Induperator, pro impator p̄p̄ rōnem de lu-
teo sup̄ius dicta, q̄a inter duas syllabas longas non pōt
media breuis stare in exámetro carmīe. Sic r̄ Macedas
pro macedonas dñt poetę, vt illud apud Valeriū flaccū
in primo. At iūno argolicas pariter, macedūq̄, p̄ vr̄bes.

Romanus, Sensus est, Romani inq̄ impatores Grē-
ci r̄ Barbari exererunt sese ad hęc, r̄ aium suum intende-
runt, videlicet ad famā r̄ gloriā, quā dum oī studio se-
quunt r̄ sibi r̄ patrię pepererunt exitiū. Atq̄, hoc mō digni-
tates, petentiū dānat stultū votum, p̄ Romanū aut pos-
sumus intelligere non mō Iulium Cēsarem, sed r̄ M.
Antonium, multosq̄, alios q̄ dū gloriā bellicā sequū-
tur r̄ sibi exitiū, r̄ patrię calamitates multas attulerunt.

Crains, vt Themistocles r̄ Milciades duces atheniē-
sum, q̄ dum famam r̄ gloriā rebus bellicis aucupantur
miserabili exitu vitam finire. Nam milciades q̄ athe-
nas, totamq̄ grēciā liberauerat sup̄ato Dario duce persā-
rum, ob eamq̄, rē multis affectus publice honoribus de-
mū p̄ditionis accusatus, cā cognita capitis absolutus pe-
cunia multatus est, quā q̄a soluere nō poterat in carce

Themistocles coniectus est, vbi dñr obiit sup̄mum. Themistocles
vero rebus licet foeliciter aduersis xerxē gestis, inuidia
tñ ciuiū suspectus r̄ ipse p̄ditionis ciuitate electus argos
habitātū concessit, vbi quū tūtū se non videret, corcyā
demigravit, deinde ad Admetū molosorū regem cōse-
git. Demū quā a lacedemoniis r̄ atheniensibus ad sup-
plicii deprecet ad Artaxerxē confugit, a quo magnis
muneribus donatus in Asiā rediit. Domiciliumq̄, si-
bi magnę cōstituit, vbi autore Thucydide morbo as-
sumptus est. Alii vero tradunt eum epoto tauri sangui-
ne infuso veneno vitam finivisse. Barbarus, vt Istan-

nibal qui dum romanos bellis assiduīs vexat, in cā su-
it vt patria a Romanis sit euerfa, Ipse autem ad vene-
num sit compulsus, de cuius nece mox dicemus. Ere-
xit se. i. animum ad hęc intendit. Inde, ex hac glorię
cupiditate. Habuit causas discriminis, cupiditas
inquit illa glorię fuit causa vt adinerint tot pericula

r̄ tot labores. Tan-
to maior sumę sitis est,
Non sunt inquit ad hęc
pericula r̄ labores tam
moti virtutis quā glo-
rię cupiditate. Neque
enim hęc quia p̄ pul-
chra eēt fecerunt, r̄ qd
sola contenti esse vellet
rei bene affe cōsciētia,
sed vt immortalē glo-
riam cōsequerent, quod
omnes fere mortales fa-
ciunt, q̄s enim aliquid
cum virtute faciat, nisi
sibi magnam promentem
ram inde sciat glori-
am, quę boni operis est
tanquam merces r̄ prę-

mium, vnde illud est Ciceronis in officiis vix inue-
nitur, qui laboribus susceptis, periculisque aditis non
quasi mercedem rerum gestarum desideret gloriam,
vnde hoc loco poeta horum imperatorum exemplo eos
damnat, qui virtutem non amplectantur nisi fa-
mam inde consequuturam arbitrentur, quod est cōtra
Ciceronis philosophiam qui ait sufficere debere ad glo-
riam benefacti conscientiam. Nam eo auctore sapien-
tibus conscientia ipsa factorum egregiorum amplissi-
mum virtutis est premium. Magnanimus enim r̄ ge-
nerosus omnia facit causa virtutis, non fame aut glo-
rię. Non enim debemus honesta facere propter hoc vt
laudemur, sed quia honestum est ita facere. Laus enim
r̄ gloria sequuntur, etiam si non appetantur. Prę-

mia si tollas, id est ipsam gloriam quam operis bene na-
tati habent pro premio. Si tollas, si auferas, quasi di-
cat isti Imperatores hęc tam egregia non fecissent, nisi
se eternam gloriam adepturos sperassent. Patriam ta-
men, sensus est, dum nōnulli glorię r̄ laudis cupidi bel-
la gerūt, in causa fiere vt patria subuerteretur sicut Car-
thago euerfa est, dum Hannibal gloria incensus cū Ro-
manis gerit bellum. Sensusq̄, ita a superioribus pende-
bit, vt dicas Summo quidem studio multi gloriam tan-
quam summum bonum appetuerunt, sed tamen ipsa
gloria obruit patriam eorum. Hoc autem videtur poe-
ta sumpsisse ex tertio Tuscul. Ciceronis ita scribentis de
gloria. Quā cecitate homines cum quędam pręclara
etiam cuperent, ea que nescirent nec vbi nec qualia
essent, funditus alii euerterunt suas ciuitates. Alii ipsi
occiderunt. Tituli que cupido, inscriptionis, qua
lis solet fieri in saxis tumulorum. Ad quę, ad
quam gloriam r̄ titulum. Discutienda, delen-
da, per quod monet poeta rebus humanis minime con-
fidendum, quum omnia sint caduca r̄ vana, iuxta
illud Salomonis, Vanitas vanitatum r̄ omnia vani-
tas. Mala ab effectu, q̄ discutiunt titulos.

Robora fici, id est caprifici, ea enim ex muris eru-
pit, scinditque sepulchra, Martialis Marmora mes-
le findit caprificus.

Quandoquidem. Stulti inquit sunt mortales q sem-
piternam se putant adepturos gloriam ex titulis sepul-
chorum, ac per hoc variis se patriamq laboribus, ac pi-
culis obiciunt, vt in sepulchris rerum gestarum titulos
relinquant, non intelligentes ipsos et titulos cum sepul-
chris eripente caprisco posse deleri, quod et Plinius in

proemio septimi libri co-
plorat his verbis. Vni
homini sepulture cura,
atq; etiam post se desutu-
re, ubi locum emendauit
mus. Nam vbi scriptu
erat mendose desutura,
et Henricus barbarus
corrigeret desuturo, Nos
correximus desuturo, vt
sit sensus. Cura sepul-
ture est homini atq; et de
future post se. i. homo cu-
ram huius sepulture et eius
rei, que etiam post se de-
futura est, hoc est que ci-
to delebitur nec diu du-
rabit, quandoquidem et
fata data sunt ipsis sepul-
chris vt aut vetustate, aut alia calamitate intercidant.

ubi ho-
mo a vno

Sicq; vanam, stultamq; hominum ambitionem et glo-
riam fugillat. Sic et Martialis. Accipe non phario nutu
tia pondera saxo, q cineri vanus dat tuitura labor. An-
sonius. Mors et saxi, nominibusq; venit, hec q; cum su-
perioribus coniunctim legenda sunt. Expende Han-
nibalem. Exemplo Hannibalis monet poeta opibus hu-
manis nequaquam confidendum. ceteraq; istam glorie
cupiditatem omnino fugiendam, quandoquidem per
mortem omnia prorsus destruant. nam si Hannibalis in-
quit cineres volueris expendere, docebit te mors hominem
cuius animus immensus erat nihil omnino esse, proin-
deq; tam multa non fuisse querenda, que cito intermen-
ti mortis essent perdenda. Quot libras. q. d. mini-
mi ponderis inuenies eum cuius animus tantus erat, vt
regnum aphyric ei satis non esset. Nam aphyrica non co-
tentus exercitum in hispaniam, Italiamq; traiecit, vbi
Romanos per sexdecim annos assidue, crebrisq; victo-
riis defatigauit. Quem non capit, quasi aphyrica eius
capax non esset, quum esset tanta animi magnitudine,
posteaq; minimo sepulchro contentus fuerit. Aphyri-
ca per fusa mauro oceano, descriptio est situs aphyric, que
quum sit terra pars orbis, ab Asia separatur nilo, ab oc-
cidente alluitur oceano atlantico vbi ethiopes sunt i Ly-
bia, ab Europa nostro mari. Oceano mauro. i.atlan-
tico ad occidentem. ibi enim sita est mauritania. Ni-
lo repenti. h. d. propter temperie estus, ob quem adeius
fontes nullus vnq; fuit aditus, est enim Zone torride su-
biectus, de cuius ortu varia referuntur ab autoribus. De
quo sic Plinius. Nilus incertis ortus fontibus vt per de-
serta et ardentia et immenso longitudinis spacio ambu-
lans etc. Rursus ad ethiopum populos, Aphyrica inqt
Aethiorem ad mota est ad alios ethiopes, vt per hoc intelligas
pia diu non solum aphyricam ad ethiopes atlanticos ad occiden-
tem, sed etiam ad ethiopes Troglodytas ad orientem in
arabia extendi. e enim duplex ethiopia (vt diximus ali-
bi) altera in occidente ad atlanticum oceanum, altera ve-
ro in arabia orientem versus, de qua sic Apuleius li. xi.
Metamor. Et qui nascentis dei solis inchoantibus illu-

strantur radiis ethiopes. Ariq; Statius in. x. Thebaidos,
Aethiopesq; alios etc. Aliosq; elephantos, hoc est ara-
bicos. In arabia enim et India elephantum gignuntur, in-
de Plinius inquit indicis minore arabici quos appel-
lant nothos. Additur imperii hispania. Nam in his-
paniam contra foedus transiit. Saguntum ciuitatem

romanorum octauo men-
se cepit et euerit. De q-
bus iniuriis misos aro-
manis ad Hannibalem
legatos qui querebantur,
noluit audire, sed armo-
rum strepitu et tubaru
clangore nauim ne ad
litus appellerent probi-
buit, qui vt mandatum
erat iter ad Carthaginem
vertentes, bellum de mo-
re indixerunt. Hannibal
deinde superato pyreneo
salua per gallias suis q
ei obfistere conati erant
ad alpes venit, et laborio-
so per eas transiit, quum
montanos quoq; gallos

obruos aliquot preliis repulisset in Italiam descendit, et
ad Ticinum amnem romanos equestri prelio fudit, ite-
rumq; exercitu Romano ad flumen trebiam fuso, ape-
nimum per maximam militum vexatione propervim
tempestatum transit, Campaniam vastauit. Exercitum
Romanum apud cannas apulie vicum superauit, quo
prelio quadraginta quinque milia cesa fuerunt cum pa-
lo consule et senatoribus nonaginta, consularibus, atque
pretoriis aut edilitiis triginta. positus capia, que ad eum
defecerat, ad tertium ab vrbe roma lapidem super Ani-
enem castra posuit, ipse vero cum duobus milibus equi-
tum vsq; ad portam capenam vt vrbs situm explora-
ret obsequitauit, et quum per ridium vrinq; in armis ex-
ercitus omnis descendisset, certamine tempestas diremit.
Na quum in castra redissent statim serenitas erat. Hec
oia poeta percurrit. Pyrenem. s. motem, q gallia ab hispa-
nia diuidit. Et motem rapit. Na vt scribit Lini. et Plu-
tar. monte facto incendio, isusq; acetum dirupit, effe-
citq; ut ea elephantus oneratus ire posset, q antea vnus ho-
iermis vix poterat repere, hac copias traduxit in Italiaq;
peruenit. Opposuit natura. nam Alpes vt scri. Plu-
taria. Italie pro muris aduersus impetum barbarorum dedit,
et vt idem scribit prodigii loco habitum est quum Han-
nibal eas superauit. Nam nemo vnquam cum exercitu
ante eum preter Herculem grauium transferat, quo facto
is hodie saltus grauium appellat. et Italia a gallia iungitur.

Tu vltra per. tendit, no contentus in Italia descendi-
se, q p annos. xvi. vt diximus vastauit, voluit et Roma ipsa
cape. Actum inqt est. i. nihil adhuc fecimus nisi roma
cadimus, et vexilla nostra i media suburra figimus. Me-
dia sub. fuit n. vt an diximus regio Romae celebratissima.
O qis fa. deformitate Hannibalis no. p. acclamatione.
Illud aut sciendum O auctore pscio varias huius signatio-
nes. Est. n. aduerbiu vocadi, vt illud Vir. O regia nona,
cui codere Iuppiter vrbe. Est admodum vt hoc loco apud
Iuue. Est indignadi, vt Cicero O ipa mores. Est optan-
di vt Virg. in. xii. Adis o tantum et propius tua numi-
na firmes. Et quali digna tabella, nam de formis se-
pe in derisum a pictoribus in tabellis pingebantur.

Quum

Getuli Quum belua getula. i. elephatus mauros. Na getuli po-
puli sunt lybie cotermini mauritanie, vbi elephates in-
ueniunt, sed maiores in India, hoc aut dicit ex historia.
Na Hannibale in ethiopia descendente Annus vehemē-
ter excreuerat. Quare tui exercitu secū trabes vitare non
potuit qn ingetem hominum, ac lumetoz iactura facies,
ipse quoq; si elephanto
quum ex multis supfu-
erat emine vebere plu-
riū diez ac noctū inte-
perie vigiliis confectus
altz oculoz amitteret
autores Plutar. et Lini.

Exitus ergo qz hoc
totū est in derisū Han-
nibalis q dū inanē sequit
gloria supatus est a Ro-
manis. Quis inqt fuit fi-
nis Hannibalis? supat in-
gt, in exiliū abiit. Na
ex Italia in Aphyrica re-
uocatus a Scipione poste-
riore supatus est, q fugi-
ens ad antiochū regē sy-
rie cōcessit, que romāis
hostē ficit, quo victo ad
prusiā Bithinię regē trā-
siuit, vñ a romāis p Flāniū legatū repetitus hausto, qd
sub annuli gēma hēbat venēo absumptus ē. O gloria,
Acclamatio ē i vanā glorię cupiditatē. ondit. n. anibalē
dū gloriā qrit et supatū a rōanis et ex priā figatū i exilio
vitā finitū se. Gloriā at scis ēē duplicē, vt altera dicat
gloria adūbrata, q verā gloriā imitē. multi. n. famā po-
pularē tāq verā gloriā sequentes seq. et ciuitates suas p dide-
re. Altera vero qdā solida res sit et expsa n adūbrata. Ea
est vt scribit Cicero in. iii. Tus. cōfentis laus bonoz, in
corrupta vox hñ indicantiū de eccellente virtute. quit.
Landē bonoz gloriā appellat. Seneca ait Gloriā vanū et
volatile qdā esse, aurazq; mobilis. Nec miz est Hanni-
balē, aliisq; impatores tanq gloriā cupidos fuisse, neō
n. est q aliqua dulcedine glorię nō tangat. vñ est illud
Valerij Flacci. Tu sola aios, mentēq; puris Gloria. Vñ
cit idem. Idē inqt q romanoz vires toties cōqsaui su-
perat tādē. Nepe in exi. abiit. ad Antiochū, mox
ad prusiā. Sederat ptoia. miseriā ondit Hannibalis q
tāq cliens ptoia assidēs Prusiā regē expectaret. Pre-
toria. De ptoia diximus i pma satyra illic. Criminibus
debet hortos ptoia, mējas. Libeat vigi. melius ē lege
re vigilare q iugulare, vt sit sensus, ad ptoia prusię regis
bithynię assidebat tāq cliens donec rex et lecto mane sur-
geret vt vel eū romāo ritu saluaret, aut vt psto eēt siqd
iparet. Tyrāno bithyno. i. prusię regi bithynię. Illud
aut obiectadū est primā syllabā Bithyni poni ad placi-
tū, vñ alibi, Egtesq; Bithyni. Horati. Ne Cybira ne
Bithyni negotia pda. Finē ani. ordo ē et sensus, Nō
gladiū nō saxa dabūt finē aīq. i. ipi hānibali q res huma-
nas pcurbant. sed venenū, qd supsit ex annulo. Na vbi
sensit se p Flāniū repoci a romāis hausto vt diximus
qd sub annuli gēma hēbat venēo absumptus ē. Sub gē-
ma. aliq; venena claudēbat, vñ ē illud Plinii. Alii sub
gēmis venena clādūt, sicut Demosthenes sūmus orator
gręcię annulosq; mortis grā hñt. Mischit, cōturbauit et
tremefecit. Virg. et oēm miscet agens telis nemora inter
frondea trābā. Annulus vindex cannarū. i. qui sum

Hanni-
balis
mors
Gloria

psit vindictā de romāis trucidatis ad cānas vicū apu-
lię, de quibus paulo an diximus. Demens, insultat p
ironiam Hānibali, qui dum gloriā ex rebus bellicis que-
rit, demū p varias agitatū labores venēo mortē sibi at-
tulit, vt eū dementē appellet, quasi q maiore gloriē q sa-
luti sue vationē hūerit. Vt pueris pla. vt pueri hēant

Quum getula dūcem portaret belua luscum.
Exitus ergo quis est o gloria, vincitur idem.
Nempe in exiliū pceptus abit, atq; ibi magnus
Mirandusq; cliens sedet ad pretoria regis;
Donec bithyno libeat vigilare tyranno
Finem anime, que res humanas misceat olim,
Non gladii non saxa dabunt, non tela, sed ille
Cannarum vindex, ac tanti sanguinis vltor
Annulus, i demens ē senas currere per alpes,
Vt pueris placeas, ē declamatio fias.
Vnus pelleo inueni non sufficit orbis,
Aestuat in foelix angusto limite mundi,
Vt gyari clausus scopulis, parnaq; seripho.
Quum tamen a figulis munita intraverit vrbe,

materia ad declamādū,
q sumebat vt diximus ex Decla-
matio
historiis. Declama-
tio, est vt an docuimus
illic Declamat docēs, fo-
rensiū actionū medita-
tio. Ita. n. pueri exerce-
bant. vt ad veras causas
agendas in foro essent i-
struati. Vnus orbis,
Sensus ē. Alexander ma-
gnus qui glorię studio
animum adeo infacia-
bile gessit vt vno orbe
contentus non esset, co-
gnosceret in fine vite cu-
piditates suas inanes va-
nasq; fuisse, contentusq;
erit solo tamulo quū ali-
ud secū ferre nō licebit. p
qd poeta docet hoies p

mortē moneri rebus hūanis vt momentaneis et caducis
minime ibiandū, inuicemq; gloriā oino fugiendā. Qd
aut poeta dicat vñ orbem nō sufficere Alexandro hoc
ē ex historia. Na vt scribit Plutarchus et Curtius. et Ci-
cero i Academicis quū ab Anaxarcho ex pphasiōe De-
mocriti pceptoris audiuisset plures esse mundos flexis se,
amicisq; pcurantibus qdā steteret rñdisse, at non inqt
dignū est flere si quū infiniti sunt mudi, dñi vnus vix
facti fuerimus. Angusta hōi possessio fuit, q deoz om-
nium domicilio suffecit. Pelleo inueni, Alexandro ma-
cedoni. Na pella autem Plinio et Strabone colonia fuit
in Macedonia vbi milites recensabant, et alebant eg. vñ
et Philippū pelleū appellauit Lucanus. Pellei proles ve-
sana philippi. Aestuat, Exultat, veluti effruant q loco Pella
angusto i clusi sunt, vñ nulla dent spiracula. Aestuat
in foelix, in foelicem eū appellat q in toto tetraz orbe nō
minus se arctum putat q si clausus sit parua isula, vñ et
Seneca ad Lucil, sic in foelicē dicit, Alexander macedo-
nū rex discere geometriā isfelix coepit sciturus q pusilla
terra eēt ex q minimū occupauerat, ita in foelix dico ob
hoc q intelligere dēbat falsū se cognomē gerere. quis. n.
ē tā magnus in pusillo pte? Limite, angusto spacio mō-
di, na totū mūdū putabat sibi modicū et pusillum, ac si
modica clauderet isula. Vt Giari. Cyarus et Seryphus
isule sūt exigue i qz relegabant sōtes, qru Seryphus vna
ē ex Cycladibus, de q sic Oni. Teti o pue rector poly-
dece Seriphi. Cyarus aut vna ex Sporadibus. Latie at
nom declinatū ē, sicut apud Vir. Abydus. Ptois costri-
ri fauces tetant abydi. Vrbe munita a figu. Babylonē
intelligit, q Semiramis vxor Nini cōdidit i assyria mu-
ris cōtilibus, tāte latitudinis vt duo curus cōtrarii exci-
perent. De q multa Diod. Trogus, Sura, Plin. Solinus et
alii. Illic Alexander sublatu fuit venēo, qd dedit Anti-
pater p Iolā ministrū cōscio vt nōnulli tradiderūt Ari-
stotele. Venenū fuit atq; frigidissimū, q m. erat ex nona-
cria rape arcadię, nec cōtineri p alio vase, q mudi vnq;
la auto. Plin. in fine lib. x. xx. Plutar. et Victorinus.

Baby-
lon

Quales vmbrosos ordo est, quales rugas simia iam
mater scalpit in vetula bucca vbi tabraca pandit saltus
vmbrosos. Tabraca, oppidū est apud Mela et Pro
lemeo et Plinio lib. v. ca. iii. Solino, claudiano Silio Ita
lico, autoribus. Ibi magna est copia simiarum, vnde Strabo
lib. xvii. sic tradit, R. fert possidens se quum ex ga-

dibus in Italiam navi-
garet in lybie oram de-
latum esse ac sylva qua-
dam secus mare vidisse
simias plenā quartū alie
sup arboribus, alie in ter-
ra sederent, nonnullē ca-
tilos hēre et hūbera de-
pedētia, risisse itaq, quū
ear hūberibus graues
cerneret nonnullas et cal-
nas, nonnullas herniosas
a Tabraca sit possessiū
Tabracenis. Vna se-
nū facies, vna qualitas,
vna paritas, vna simili-
tudo, Virg. in geor. Nec
pingues vnam in faciē
nascunt oliuē. Infan-
tia. i. more infantis sem-
p nates stillat, legit et in-
stātia et melius. Gin-
gina, a gignendis denti-
bus dicta. Granis, mo-
lestus. Corso captato-
ri, Cossi vt scribit Fe-
stus dñr natura rugosa
similitudine vermiū li-
gno edito, hic propriū
est nomē captatoris aua-
rissimi de quo ante.

Torpente, hebes cete.
Cū ramice, Ramex
morbis est qui integris
testiculorū tunicis inna-
scit cyrtocelen greci ap-
pellant, vnt in tume-
scent, hē quoq, intortē,
glomeratēq, ad superio-
rem partem vel ipsam
scrotum implēt vel me-
diam tunicam vel imā
interdum et sub ima tu-
nica circa ipsam testicu-
lum, ne nimis, eius increscunt. Suspecta libido, qd
inquit dices quod ii qui in coitu operam prestare non
possunt suspecti sunt ne sint irrumatores, ita enim faci-
lius arguunt, vnde Martialis, summa peras. i. os illic me-
tula vixit annis. Tiberius ad hoc irrumationis viciam
natura (vt scribit Suetonius) et etate promior erat. nam
qui senex est facilius hanc detestandam libidinem, quē
viribus non indiget exercere potest q coitum. Aspi-
ce partis, alio incommodo senex afficit, q auditu priuat,
nulla enim ei potest esse voluptas aliquo canēte. Sit
ne selexcus, i. optimus citharoedus qualis fuit Seleucus,
vt sit sensus, nulla suauitate modulationis demulcet li-
cet optimus citharoedus canat, et ipse Seleucus, quē pro
optimo sui temporis citharoedo intelligit et licet sint illi

quibus est mos decurrere palla aurata, hoc est tibicines
quotum catus est multo clarior. Tibicines enim induit
veste longa vagabant per scenam canēdo Horatius in
poetica, Sic priscē, motumq, et luxuria addidit arti Ti-
bicē, craxitq, vagis per pulpitā vestem. Quid refert,
refellit eos qui possent dicere senem nō audire quia aca-
nentibus lōge sedeat, vt
sit sensus, sedeat qua par-
te velit theatri non tantū
audiet citharoedos, quē
nū exaudiat cornicines
et Tibicines quorum so-
nitus sunt acerrimi.

Quot nūciet horas,
nam pueri nunciabant
horas dominis. Mart. in
viii. Horas quoq, puer nō
dum tibi nūciat, et tunc
iam conuina mihi cecidit
liane venis. Plinius lib.
vii. Cn. Bebius Paphi-
lus prefectura et ipse fura-
tus obijt quum a pue-
ro quesisset horas. Pre-
terea minimus, aliud se
nectitis vitū ondit q
s. calore naturali desti-
tuat. Hippia, mulier
adultera suis tibus deq
supra Hippia qd vidit.

Themison, a Plinio
et Cornelio Celfo comē-
dat vt optimus medicus,
licet hoc loco a Iuuenā-
le notet. Quot basilis
socios, Tibus Cesaris
Basilus vixit de quo
Lucanus. Vt primū ad-
uersus socios in littore ter-
re, et basilū videre dūcē
nona furta p equor Ex-
q̄lita fuge, vñ hic ponit
pro quocūq, prauiciū
spoliatore. Circumscri-
pserit, circumuenerit et
frandauerit, verbū autē
formatū a lōga scriptu-
ra, qua hoies circūligan-
tur et illaqueant, vñ cir-
cūscriptorē dicimus de-

frandatorē et deceptorē. Iuuenalis in Satyra xv. Pupil-
lū ad iura vocantē Circūscriptorē. Irus. vt est apud Circū-
Hōm. i. xviii. Odysseus Itacēsis fuit medicus stultus ma-
gno corpe, sed nullis viribus quē vlyses domū reuersus
sub medicū hitū pugnis pene occidit. De quo sic Mart. Irus.
Quū sis tā paup q nec misabilis irus. Ouid. Irus egens
Binominē appellat Ouid. in ibim. Nā et Amicus dñs
ē, hic vero ficto noīe a Iuuenale ponit pro paup tutore.
igo; n. vt scribit Gellius attici aspirat interpretatq, pau-
per, vocat. n. attici. x. d. v. q. d. v. quod signat piscem pau-
perem. Inclinet ad obscena. Amillus, hunc etiā
Martialis notat vt pediconem lib. vii. Rediis foribus
grandes pēdis amille, Et te dephendi quū facis ista me-
pis. Exorbeat, fellando scilicet.

Quo

Debilis Quo tondere de Cinnamo tofore intelligit de quo in
pria Saty. Coxa debilis, Debilē appellamus q corpe
nō sit integro sed aliq pte manco. Seneca. Vt magis dili-
gas itegru oibus mēbris, atq, illesum q debile aut luscū.
Idē in cōtrouersis. Quidā expositos debilitabat et debi-
litos medicare cogebat, ac mercedem exigebat ab eis.

Trāgillus in Augusto.
In hoc ludicro. C. No-
niū asprenatē lapsū de-
bilitatum aureo torque
donauit. Luscis, lu-

Luscis scur appellat q et hebeti
est visu et q altero oculo
caret, Mag. Oculo phi-
lenis sem p altero plorat,
quo sit istud mō qris, lu-
sca ē, vñ et lusciosus dē
inter diu pap cernens,
quos greci autore Ful-
gentio myopes vocant.
Plan. in Mercatore mi-
rissio lolo viciare te tā
vili tritico, q lusciosus
er, dñt n. comedentibus
loliū oculos obscurari.

Rictus Rictū. i. os, estq, apd
autores iueniri et i hoīe
et aiali bruto. Hora. in sa-
tyris. Ergo nō satis ē ri-
ctū diducere rictū Audi-
toris. Pli. li. viii. loquēs
de tauris qbusdā sylue-
stribus sic scri. Oculis ce-
ruleis, pilo in contrariū
verso, rictū ad aures de-
hiscēte. Mart. Rictibus
his tauris non eripere
magis firi. Rictus et iani-
bus dicit. Pli. lib. x. cap.
ix. loquēs de Cocyce a-

ne sic ait. Nec alio q colore, ac rictū collibi potius. Sed
os mēbroz dāno. Ondit inter alia senectutis icōmoda
hoīem et qd oīum est grauissimū, desipē. Ad phia-
lē, mulierē fellatrice sui tibus notat cui senex irrumator
bona sua relinquit. Oris artifi. ad fellandū. s. quod ste-
terat. i. qd os p ipsa steterat. In carcere for. in lupanari
i quo meretrices nō aliter q noxii in carcere cōtinentur.

Vt vigeat, effoingit qd al sensus vigeat, multa tñ in
cōmoda patiēda sunt. Nigra veste. i. lugubri et pulla,
q̄lis in funcribus solet fomi. Rex pilius, Nestor Nelei
filius Pilō Triphylie vrbe i pio tenuit. Ouid. Nos pilō
antiq nelei nestoris arua Misimus, incerta ē fama remis-
sa pilō. Cōstat autē tres fuisse vrbes hoc noīe, hasq, oēs i
pelopōnese, Vñ in Elide ad Alpheū, q et Eleā nuncu-
pant, Alerā i Mesenia sub. Aegalia mōteq Corypha-
siā. Tertiā i Triphylia q et Triphiliacā et lepreaticam.
necnō et Heliam a Neleo patre Nestoris vocat. Hic ter-
tiā hoīum etate Vixisse dē ab Hōm. i. iiii. Odysseus, Oūi
Vixi annos his. c. nunc tertia vixi etas. Cicero in Cato-
ne maiore. videtis vt apud Hōm. spissime Nestor de
virtutibus p̄dicet. Tertiū, n. iā etate hoīum vixebat. Ho-
ratius. At non ter quo sumctus amabile plorauit oēs an-
tilochū senex annos, Antilochū in bello troiano amisit
quē Menō aurore filius vt scribit Qui in. iterum. Achil

les mox p̄cibus motus Nestoris in vltionē antilochi Mē
nonē interfecit. Secūdq, vñ a cornice. i. post cornicē,
q multis sculis fert viuere Hesiodus. n. vt putat Plin.
fabulose multa de hoīum etate refertens comici nonē etā
tes nostras attribuit, vñ et Vir. sequitur Hesiodū sic scri-
bit, Hos nomies superat vñcōdo garrula comix, Ouid. i.

Meta. Capitiq, nonē cor-
nicis scula passē. Fe-
lix nimis. Ironia ē, ac
si dicat i felicissimus fu-
it. Dextra cōpu. Con-
fuetudinē tangit vete-
qui ānos digitoz gestū
cōputabāt, cuius rei ita
meminit Apuleius i. iii.
Apologia. Si. xxx. ānos
p decē dixisset posset vi-
derip cōputatiōis gestū
errasse, quos circūlar de
bueris digitos apuisse.
quū vero qdraginta, q
facilius ceteris porrecta
palma signant ea qdra-
ginta tu dimidio anges
ñ potes digitoz gestū er-
rasse, nisi forte triginta
annoz prudentilla ratus
bros cuiusq, āni cōsules
nūerasti. Eiusdē rei me-
minit et pli. li. xxxiii. c.
vi. Preterea ianus gemi-
nus a Nūa rege dicatus
q pacis, belliq, argumēto
colit digitis ita figura-
tus vt trecetoq, qnqgin-
ta qnq, diez, nō p signa-
tione anni tibus et qui se
deū indicaret. Beda vero
li. de tibus de numero-
rū cōputatiōe sic scri. De

pressio sinistri auricularis stricta ad mediū manus facit
vñū. Annularis facit duo Medii tres. Elenatō auricula-
ris q̄tuor. Annularis. v. Depressio ipsius annularis cū ele-
natōe medii sex. Extēso auricularis ad resceptā manus
. vii. annularis octo. Medii. ix. Extrētas indicis ad me-
diū pollicis. x. Extēso pollicis iuxta indicē extēsiū vigin-
ti. Osculatō pollicis ad indicē i suis extrētatibus triginta.
Crux pollicis sup indicē qdraginta, Depressio pollicis qnq
ginta. Positio indicis sup pollicē depressū. x. Tomatio in-
dicis sup extrētatē pollicis. lxx. positio indicis sup me-
diū pollicis extēsi. lxxx. Torculatio indicis stricta. xc. Hec
oīa in manu sinistra, vñ quū computare volebāt nu-
meros cētenarios transibant ad dextrā, et vbi in sinistra
sunt decē, in dextra fuit centū, vbi in sinistra viginti, in
dextra. cc. et sic successine, vsq, ad mille. Diuus Hierony.
in Ionianū scribes i exponēda dñi parabola, q est de
fructu agri trigēmo sexagesimo, atq, cētesimo, triginta
trahit digitoz, molli cōuētiōe. lxx. et supiore digito de-
presso signari, mox addit porro cētesimus numerus diligē-
ter q̄so lector atēde, de sinistra trāstert ad dextrā, et iisdē
qdē digitis sed nō eadē man. qbus in leua nupte signifi-
cant et videt, circūlū faciens expri nit virginitatis coro-
nam, vñ de ergo Nestor quum vltra centum annos vi-
xisset, recte annos suos dextra computabat.

Totiens mustum bibit. i. qui tot annos vixit. De legibus fator. i. parcarum que in tam longum tempus vitam suam prodixerint. Nimio stamine. longa vita, que periculum ostendit. unde illud Virg. Parce fila legunt. Tres enim parce esse dicunt. Clotho, Lachesis, et Atropos, que summa concordando vitam hominis disponere dñr, unde a poetis dñr parce concordet.

Parce.

Antiochi barbam. i.

filium suum iā barbatum

et rate iā adulta. A-

cris, strenui et fortis in

bello. queris. cum

multis querelis. Qd

facinus, qd scelus, quā

impietate commiserit ut

pro supplicio dii tam lō

gam vitam sibi tribue-

rint. Dignum tam

longo eto. hoc loco eto

opinionem probat q in

longinquitate vite i foe

licitatem esse putat, vñ

illud Senecę in prouer-

biis. Hec quā poeniter-

da incidunt viuendo

diu. in breuitate autem

foelicitatem, unde illud

est Pliniani li. xxviii.

cap. ii. Hoc primū qsq

in remediis animi sui habeat ex omnibus bonis, q hoi

tribuni natura nullum melius esse tempestiua morte

et illud. lib. vii. Natura vero nihil hominibus breuitate vi

te prestitit melius. Traxit aut colorē ex illo virgiliano i

nono. quando aliter neqo crudelē abrumperē vitam.

Tam longo eto. quod tam diu eset sibi viuendum

ut spectandum sibi foret finis filii. cuius mortem indi

gnanter tulisse docet et Propertius. Nā quo tā dubie ser

uatur spiritus orę Nestoris est visus post tria secla cinis,

quis tam longę munisset fata senectę Gallicis ilia-

cis miles in aggeribus. Non ille Antiochi vidisset cor

pus humari. diceret aut o mors cur mihi sera venis. Ho

ratius. At non ter eto functus amabile plorauit ois anti

lochum sex annos. Et Nestor apud Hom. in. iii. odysee.

Illic iacet meus charus filius fortis et clarus antiochus.

Hec eadem peius. s. conquerit. Achilles Tbetidis et

pelei filius fuit que ad troia profectum in templo apol-

linis tymbri occisum ferunt insidis paridis post simula

chru latentis. quū illuc accessisset ut amatā polyxenam

uxorē duceret, vñ fingit tenerie apolline arcū paridem

tela in Achillem direxisse. Vergi. Dardana qui paridis

direxisti tela. manusq. corpus in facie. Hunc ergo pater

peleus ut immatura morte preuentum miserabiliter fle

uit. Atq. alius. s. Laertes Vlyssis pater. s. cōgrit. Nam

Vlyse per tot maria errante Laertes pē ut scribit Hom.

in primo odysee. In agro quotidie opere rustico se ma-

cerabat ancilla vetula panē et vinum ei ministrante, ro

gabatur. assidue tonem ut aiam ex membris solueret.

Cui fas. cui par est et decet. Ithacū. Vlysem p itha

censem ab ithaca eius patria. Est aut ithaca insula a si

nium corinthiacum non longe a Cephalenia insula.

Natantem. per maria iam decem annos errantem.

Incolumi troia. priamus inquit nō vidisset obfidio

nem decēnalem patrię sue. nec mortē tot liberorū. totq. p

pinquorū. si ei prius contigisset obire mortem q paris ra

puiisset helenam. Nec tam flebiliter illa caneretur. Hec

oia vidi inflammari priamo nū vitācripi, Iouis aram

sanguine turpari. Sicq. ostendit in lōgitudine vite mul

tas existerē misērias. unde Seneca in prouerbiis. ut mō

diximus. Hec q poenitenda incidunt viuēdo diu. Or

do aut est priamus ma

gnis solēnibus venisset

ad vmbras Asaraci in

colūi troia hectore por

tante furus et reliqs fra

trū cervicibus. s. portan

tibus. inter lachrymas

iliadum. i. mulierū troia

naq. Asaraci. Tros

genuit Asaraci et Ilū.

Ilos Laumedontē pria

mi patrem. Hectore

finus portate. Apud an

tiquos a filiis funera pa

trum efferebant. Nā ut

scribit Plinius li. vii. c.

xlvi. Qu. Metellus ma

cedonicus a quattuor fi

liis illatus est rogo.

Reliquis fratru. sub

audi a superiore portan

tibus. Quinquaginta n.

autore Hom. habuit fi

lios, et filias duodecim.

Ut inciperet. ita ut inciperet tanq prefica. Nam in si

neribus cōducebantur mulieres que ad lamentandum

mortuum plangendi modum ceteris daret, et dictę sūt

preficę quasi que aliis ad id muneris pficerent. Neuius.

Hec qdem me hercle opinor prefica ē que sic mortuum

collaudat. auctor ē Festus. Polyxena. priami filia. De

qua sic loquit Achilles apud Philostratum. vep. eē eā

apud tumulū meum suis ingratā non inuitā in neq.

a grecis sed ipsa sponte ad tumulū meū veniēs quū

amoris que erga me summu habuerat meminit. et ere

cto gladio incubuit. Scis palla. palla. vestis est ho

nestē mulieris Verg. Pallam signis. antroq. rigentē. Plan

tus in menechmis. pallam ad phrygiem fer confecto

prandio. in luctibus aut funerum pē dolore vestes scin

debant. Diuerso tpe. s. ab eo quo euerfa fuit patria. sed

quo paris parabat nauigare in greciā ut raperet helenā.

Carinas audaces. i. ipse audax qui in greciā cū Ae

nea delētaq. troiana Inuentute nauigare non est veri

tus. rapt. rus. (quod fecit) helenā marito. Nam quū pa

mus egre firret Heliōem sororem suam ab Hercule iure

belli sublatam et traditā telamoni misit paridē in greciā

edoctū ut helenē repeteret. quod si non ipetraret. aliū

raperet. Postulata hesione nec reddita regionem vastā

uit. et sparta nū expugnata helenam abduxit. ob quod a

marito recipi meruit. Alii scribūt Paridem a Menelao

hospitio honorifice susceptum pulchritudine mulieris

captum hospitii iure calcato cum omni regia supellecti

le eam abduxisse volentem. Alii diuersa sentiūt. Diffu

sus hanc historiam in commentariis nostris in Achil

Euerfa.

Euerfa. prostrata. Asiam. hyperbole. non enim totam Asiam. sed multas Asię ciuitates vna cum troia euerfas. Miles tremulus. i. Priamus. qui senio confectus capta iam troia arma induit. ut patrię opem ferret. Verg. Arma diu senior defueta trementibus quo Circū dat nequicq. humeris. Tiara. de tiara satis superius

Tiara.

diximus ex testimonio Herodoti et aliorum auctorum eo loco vestitur bucca tiara. Est enim genus pilei quo reges persarum utebatur. Rū it autē aram. Cicero in primo Tuscula. sic scribit Priamum tanta progenie orbatum quū in aram confugisset manus hostilis interemit. hic si vixis filiis incolu mi regno occidisset asate ope barbarica. tectis celatis. laqueatis virū tandem a bonis an a malis discessisset. Summi ionis. scilicet hercei. de quo Lucanus. Herceas monstrator ait non respicit aras. Onidius in Ibis. Cui nihil hercei profuit ara Iouis. Hercens autem inppiter est dictus quod intra vallum coletur. nam et. xios septum significat. Ab ingrato aratro. id est ab ipso agricola ingrato. id est quem iam agricola ingratus fastidiuit. Exitus ille hominis. i. finis vite priami. Vtūq. subaudi fuit. quasi dicat satis miserabilis fuit. Sed torna. sed vxor Hecibae terribilis fuit omnibus suis latratibus. nam ut scribit Onidius libro. xiii. metamor. ea post ceterum Priami euerfionemq. patrię. quum mortem Polydori filii vlceretur excecato Polymeftore. a quo Polydorus interemptus fuerat fixibunda abeuntes grecos laurati est infectata. unde in canē conuersam iuxerūt. Onidius. R. itaq. ad verba parato Latrauit conata loqui. De qua sic Plautus in Menechmis. Nō tu scis miher Hecibam quapropter canem greci esse predicabāt. omnia mala ingerebat quemq. aspexerat. itaq. adeo in re cepta appellari canis. De ea item sic Cicero in tertio Tusculana. Hecibam autem putant propter animi acerbitem quandam et rabiem fingi in canem esse conuersam. Transio. occupatio est. Regem ponti. Mihi dardem. qui ad iexagesimum et octauū etatis sue annum per multas erumnas et clades peruenit. Ter enim a Romanis ducibus superatus est a Sulla. Lucullo. et Pompeio. Demum quum a Pharnace filio bello premeretur obsidereturq. in regia mortem per venenum tenuit vxore prius. sororibus et pellicibus veneno necatis. sed quum id frustra haussisset. quod a teneris annis remedia sibi aduersus venena comparasset. a milite gallo non in ne Bithoco in cedem suam exorato interfectus est. auctor est Plutarchus. Et croesum. hic est ille Croesus Lydorum rex. qui quum omnium hominum foelicissimum se arbitraretur. (thesauros enim maximos habebat) accedenti ad se Soloni philosopho. quum ex egypto reuertetur. diuitias suas ostendit. interrogauitq. an quisquam esset se foelicior. Tunc respondit Solō nemi

Herce

is

Inppi

ter

Hecib

be

cōuer

so

so

so

so

so

so

so

so

so

so

so

so

so

so

so

so

so

so

so

so

so

so

so

so

so

so

so

so

so

so

so

so

nem ex viuētibz appellādum esse foelicem. quod ad vltimum vsq. fati diem ancipiti fortune subiecti esse. mus. quod dictum ex parabolis Salomonis sumptū est qui ait. Nec beatum aliquem puer antequam moriatur. ad quod respexit Onidius. Sed scilicet vltima semper Expectanda dies homini. dicitq. beatus Ante obitū nemo. s. supremaq. fine

ra debet. Itaq. cum a cyro rege Persarum bello captus rogo esset in com pedibus positus cū quatuordecim Lydoru clarissimis filiis. recordatus est sententię Solonis nominatq. ter Solonem. quo audito Cyrus quū aliquem deum inuocare crederet graniter indoluit memor humane conditionis. que incertis fortune flatibus iactatur. Ita Croesum ex rogo iā ardenti. sed diuino quodam imbre celitus demisso exticto abstractū ad se adduci iussit. de eo multa Herodotus. Inffimus. et Plutarchus scribunt. Solonis. Solon Solon

ut inquit Laertius Salaminius patria fuit. Athenis caruit Targio prisco romę regnate. leges atheniensibus dedit tanto tēperamēto ut parē graiā a senatu et plebe contraheret. quibus si Athenienses auctore Valerio uti voluissent sempiternū habituri fuissent imperiū. is omnium hominū et oraculi iudicio sapientissimus est habitus

Respicere ad vltima spacia. ut nemo. s. vt memoramus citra mortē foelix diceretur. Exiliū et carcer.

Incomoda inquit que plurima pessus est. C. Marius habuere cās ex longa vita. nā Marius superatus a Sylla

minutis latuit in palude. vbi cōprehensus in carcerē est coniectus. Gallum missum qui eū interficeret vultus maiestate pterruit. solutis a minutis sibus vinculis

in africā nauicula trahit. sed cū Sextilius africę pretor moneret p lictorē ut inde faceret rēdit lictori. vade et nūcia Sextilio te vadisse. C. Mariū i minis carthaginis

sedēt. exulēq. et panē medicatē. et cū dicto discessit. hec breuiter tēgit poeta. De qbus diffusius Plutar. et Pl. de

viris illustribus. Minutū. s. pater formias et sinues sam Minutū sunt utiq. ad std. lxxx. distates. inter

fluit at luns amnis que olim Clanin vocauer. q ibi paludes efficit. De qbus Luca. sic. Quū post tenthonicos

viator lybicosq. triuphos. Exul limosa maris caput abdidit vlna. Stagna audi texere soli laxeq. paludes. Hic

ca. ha. i. ex lōga vita. Quid. i. ci. tu. i. preasfer. Vergi.

Dardanide turpi q vos a sturpe parētū Prima tulit. i. p. creuit et i luce pduxit. Sensus ē. qd. n. inq. be uis i ter

ra extitit ipso mario. si ei post triuphū tenthonicū cōti

gisset mori. Nā fo cōsulatu. q vltro ei delatus fuit cym

bro i gallia apd aq. Sextius. tenthonas i Italia in capō

Sauidio vicit. de qbus triuphauit. Circūducto. c. ag.

nā captiui mabz reuēcti post terga vel catheis collo

inectis. Impatorē triuphātē pcedebat. vsq. i capitolū.

Papinius in syluis Aetias anfonias fugit cleopatra ca

theas. Proper. Ant regū auratis circūdata colla cathēis.

IVVE.

O

Pōpa *Pompa*, αὐτὸ μὲν, quod est mitto, est. n. ordo rez p
gredientū. Animum opimā, magnificam, allusio ē
ad spolia opima, quē dixi duci detraheret. *Cirri* ten
thónico, quo in triūpho tenthonico est vēstis, sicq. col
git ex longa vita foelicitatē minime censendā. *Pro
nida* Pōpeio, scribit Plutarchus ante ciuile bellū, quū

Pōpeius Neapoli egro
taret, vota publice susce
pta ob eius salutē, vnde
ad multa mala futura ē
referuntur, victus enim
acie pharsalica ī Aegy
ptum fugit, vbi iubente
Ptolemēo annos sexagē
ta natus obtruncatus est
ab achilla et photino, ca
pit Cēsari aduentū ve
lamine opertum cū an
nulo oblatum est. *Trin
cus* a *Seruo* Codro hu
matus est inscribente in
sepulchro. Hic situs ē Pō
peius magnus. Strabo
scribit in monte Casio
fuisse sepulchrum, vbi tem
plum est et Ionis Casit.
Est ergo sensus. Pōpeio

inquit rectius consultum fuisset, si mortuus esset eo tpe
quo Neapoli egrotauit, multis enim miseris caruisset.
videturq. *Iuuenalis* simpserit hoc ex *Cicero*. in primo
Tuscula, sic scribente. Pompeio nostro familiari, quum
grauiter egrotaret Neapoli melius est factum. Coronati
Neapolitani fuerat, nimirum etiam piteolani vulgo ex
oppidis publice gratulabantur. Ineptū sane negocium et
graculum, sed tū fortunatū, vtrum igit si tū esset extin
ctus a bonis rebus an a malis discessisset, certe a miseris,
non enim cum socero bellum gessisset, non imparatus
arma simplesisset, non domū reliquisset, nō ex Italia fu
gisset, nō exercitū amisso nudus in sermo, seruum et ma
nus incidisset, nō liberi deflet, non fortune oēs a victo
ribus possiderentur, quod si mortem tū obisset, in am
plissimis fortunis occidisset. *Campania*. Nā Neapo
lis ciuitas est campaniē. Optandas fibres, q̄ ei optan
de fuissent, ne in tanta mala recideret. Vicerit, im
petrarit salutē Pompeio aduersus ipsa fata, q̄ ei morbu
lētalē imiserant. *Fortuna* ipsius et vrbis, i. infelicitas
ipsius, quia interfectus est. Vrbis, q̄a bellū ciuile ē ge
stū cū maxima totius vrbis calamitate. Igit, q̄a diu
vixit. Caput seruatiū, i. q̄ tā multis votis incolome
diu seruauerat. *Victo*, i. Pōpeio a Cēsare victo. *Lē
tulus*, P. *Lenitulus* in cōiuratione Catilinaria vna cum
cethego cōprehensus a *Cicerone* consule in carcere strā
gulati fuerunt. Hoc cruciati, quod caput ei nō est ab
scissum. Ceditq. cethegus integer, sine aliqua mē
broz diminutione quū vitā tū laqueo amiserit vt scri.
Salsustius. Toto caduere, i. toto caduere integro, nā
Catilina, vt idem auctor est acriter pugnās cū hostibus
cōfusus est, longeq. a suis inter hostiū caduera reptus.
Iuuenalis ergo colligit nihil hostibus breuitate vitē posse
melius p̄stari. *Formā* optat, cōsultat et eoz votū qui
liberis suis optant pulchritudinē, ostēdens exemplis q̄ et
forma sitis hōi pernicioza. *Ordo* ē et sensus. Mater an
xia, i. sollicita, denatōz formositate vsq. ad delitias vo
tōz optat formā pueris modico muerire, et puellis ma

iore quū videt sanū veneris, quasi quē sit dea p̄ quā ge
nus humanū crescat et p̄gnat, vñ sic venus apud Pa
piniū loquitur. Nil ego nil fateor toto iā dulcescib orbe,
Aut vidi aut genui. Maiore puellis muerire, ne
mo n. est parētum, q̄ nolit filias pulchriores esse q̄ filios
multisq. id rōnibus, sed maxime vt facilius nubant.

Vsq. ad delitias, i.
vsque ad delicata nimis
vota qualia exp̄ssit Per
sius. Hunc optēt generū
rex et regina, puellē hūc
rapiant, q̄qd calcauerit
hic rosā fiat, q̄d non op
tat vt tā formosa sit, vt
eā iuuenes in suos am
plexus optēt. Delitias,
Appellatiōe delicias ac
cipimus oīa q̄ loco festi
uitatis hūc deducto no
mine a delectādo. Catē
lū enim, pasferem, colū
bam, leonē, reliqua, id
genus et seruos q̄ aliquo
modo nos delectent de
licias appellamus, vnde
Mart. Stelle delitiū mei
colūba Catullus. Pasfer

delicię mee puellē, Plutar. in vita. M. Antōii sic scribit,
Erant aut Sarmēus Cēsaris seruulus ex isq. festiuitatis
cā haberi solēt, quos romani delicias appellāt, iuxta q̄
dixit Virg. Alexim delicias dñi. Et Seneca ad Luciliū
seruū nricolam delitiolum suū nominat. Delitias etiā
alio mō notamus vt si dicamus puez nutritū in sumis
delitiis, quasi in summis opibus et lauitiis, vñ Seneca
de breuitate vitē. Audio quēdam ex delicatis, si mō de
licie et ocande sunt, vitam et consuetudinē humanā de
discere. Cur tū corripas, cur inquit o poeta damnas
hoc votum, verba sunt defensoris. Gaudet latona,
exēplo defendit votum esse honestum, allusio est ad il
lud Virgiliū. Latone tacitum p̄tentant gaudia pectus.

Vetat *Lucretia*, docet te inquit *Lucretia* vxor Tarq̄
nii collatini, quē fuit formosa, pulchritudinē non eē ap
petendam, quum ipsa ob eam occiderit, quum n. a Tar
quini superbi filio p̄ vim fuisset stuprata gladio sibi pe
ctus transuerberauit, notissima est historia ex *Diosyio*,
Linio, et *Onidio* in fastis. *Virginia*, L. *Virginii* cen
turiōis filia fuit virgo plebeia, cuius stupratiōe consiliū
cū *Appius* decētur coepisset, eamq. corrumpere n̄qret, clie
tem subornauit, q̄ eā in seruitiū deposceret facile victu
rū, quū ipse esset accusator et index. Pater q̄ tūc ī aligido
militabat re cognita, quū ipse iudicii die supuenisset et
filia an tribunal locatā, quū defendere aduersus iniquū
iudicē n̄qret. Vltimo colloquio cū ea ipetrato in sece
rū adductā, cultro de taberna lanionis abrepto occidit.
hoc tū quum ad huc videret dicto, liberā te et honestā
filia ad manes progenitoz mitto. Nam viuenti neutro
boz per tyrannum tibi potiendū erat. Corpus eius hu
mero gerens ad exēcitū n̄ profugit, et milites ad vindi
candū faciūus accendit, qui creatis decem tribunis
Auentinum occuparunt. Decemuiros abdicare se prin
cipatū coegerunt, eosque omnes aut morte aut exilio pu
nierunt. *Appius* in carcere est necatus. *Lege* *Diony
sium* libro decimo. *Luuium* in tertio ab vrbē condita
et *Plinium* de vitis illasribus.

Gibbum

Gibbus Gibbum, tumorem appellamus et eminentiam in
quacūq. parte corporis. vnde *Tranquillus* in *Othōe*.
Excreuerat enim in dexteriore latere eius gibbus vel ca
ro, p̄pendebatq. adeo, vt egre fascia substringeretur. et
Iuuenalis. Mediūq. in naribus ingens Gibbus, in gene
re autem foeminino idem *Tranquillus* in *Domitiano*

et prima declinatione p̄
tulit. Ipsum enim Do
mitianum ferunt som
niasse gibbam sibi pone
cervicem auream ena
tam, dicitur et Gibber,
vnde gibberosus et gibbo
si homines nominatur.
Apuleius secundo libro
flouidorum. Quumq. i
ter scapulum crates rete
xisset, quod erat aucto
gibbere. Rutilē, aut
notat mulierem defor
mem temporibus suis,
aut eā designat, de qua
Plinius in septimo. quē
vixit nonaginta et septē
annos. *Suam*, s. fa
ciem. Misēos paren
tes, ne corrumpatur.

Rara est concordia
formę. Rarēmer inquit
iuuenias, vt qui formo
sus sit in castitatis se ter
minis contineat. *Ovidi
us*. Lis ē cum forma ma
gna pudicitie, aut enim
corrumpitur, aut mō
chatur. Licet horri
da. Ordo est. Licet do
mus horrida et imitata
veteres sabinas tradide
rit mores sanctos. Horrida, inculta et omnium deli
ciarum expert. Veteres sabinas. Nam mulieres sabi
nę pro exemplo pudicitie habentur. Quod si pudica mu
lier in partem iuuat domum, atq. dulces liberos sabinā
qualis *Martialis* libro primo. Casta nec antiquis cedēs
lexina sabinis. Pręterea castum, hic sensus est, li
cet inquit benignitate nature fiat vt aliquis sit castus et
verecundus per se nullo custode adhibito, nec cura ali
cuius, qui cogat eum esse pudicum et bonum, quando
ipsa natura sit optima, custos tamen non licet esse virū
cum maxime velit cogitur enim tāquam foemina pa
ti muliebria et cunctas fieri, hoc autem cum eo conue
nit. Rara est adeo concordia formę. Ordo autem est, na
tura larga pręterea tribuat ingenium castum, et vultum
modestum, feruentem sanguine, manu benigna, nam
reliqua sunt per parentibezim. Natura larga, ad con
ferendū, melius est sit hypallage, vt sit natura benigna
tribuat largam manu. Natura potentior omni custode
et cura. Ostendit autem naturam difficulter superari, q̄
enim mores nobis per consuetudinem insiderunt, quē
altera habetur natura, vix quęunt immutari. Non
licet esse viros, quia vt dixi stuprantur. Prodigia
consumptrix, prodigere enim vt inquit Festus est con
sumere. Corruptoris, quia muneribus etiam ipsos
parentes expugnat vt vendat filios ad obscena. Nil

Sabina *Sabina*, inculta et omnium deli
ciarum expert. Veteres sabinas. Nam mulieres sabi
nę pro exemplo pudicitie habentur. Quod si pudica mu
lier in partem iuuat domum, atq. dulces liberos sabinā
qualis *Martialis* libro primo. Casta nec antiquis cedēs
lexina sabinis. Pręterea castum, hic sensus est, li
cet inquit benignitate nature fiat vt aliquis sit castus et
verecundus per se nullo custode adhibito, nec cura ali
cuius, qui cogat eum esse pudicum et bonum, quando
ipsa natura sit optima, custos tamen non licet esse virū
cum maxime velit cogitur enim tāquam foemina pa
ti muliebria et cunctas fieri, hoc autem cum eo conue
nit. Rara est adeo concordia formę. Ordo autem est, na
tura larga pręterea tribuat ingenium castum, et vultum
modestum, feruentem sanguine, manu benigna, nam
reliqua sunt per parentibezim. Natura larga, ad con
ferendū, melius est sit hypallage, vt sit natura benigna
tribuat largam manu. Natura potentior omni custode
et cura. Ostendit autem naturam difficulter superari, q̄
enim mores nobis per consuetudinem insiderunt, quē
altera habetur natura, vix quęunt immutari. Non
licet esse viros, quia vt dixi stuprantur. Prodigia
consumptrix, prodigere enim vt inquit Festus est con
sumere. Corruptoris, quia muneribus etiam ipsos
parentes expugnat vt vendat filios ad obscena. Nil

Prodi
gere

lus ephoebum, aliud periculum indicat imminere for
mosis. Nam a potentioribus castrabantur et principibus
adhibebanturq. custodiendis lectis matronarum. vnde
vocabulum est ductum ab ephoebo quod ē cubile et xō
quod ē teneo et habeo quasi euneechus et per syneresim
euneechus. *Domitiani* tamen auctoribus *Tranquillo*
et *Martiale*, edito inli
buit mares castrari.

Ipsa habuit, caperet rutilę virginia gibbum
Accipere, atq. suam rutilę dare, filius autem
Corporis egregii miseros trepidosq. parentes
Semper habet, rara est adeo concordia formę
Atq. pudicitie, sanctos licet horrida mores
Tradiderit domus, ac veteres imitata sabinas.
Pręterea castum ingenium, vultumq. modestū
Sanguine feruentem tribuat natura benigna
Larga manu (qd enī puero cōferre potest plus
Custode et cura natura potentior omni)
Non licet esse viros, nam prodiga corruptoris
Improbis ipsos audet tentare parentes,
Tanta in muneribus fiducia, nullus ephoebum
Deformem sēna castravit in arce tyrannus,
Nec prętextatum rapuit nero loripedem, vel
Strumosū, atq. vtero pariter gibboq. timētē.
Nunc ergo iuuenis specie letare tui, quem
Maiora expectant discrimina, fiet adulter
Publicus, et poenas metuet quascūq. mariti
Exigere irati, nec erit foelicior astro
Martis, vt in laqueos nūq. incidat, exigit ante
Interdum iste dolor, plusq. lex vlla dolori
Concescit, necat hic ferro, secat ille cruentis

vel pręcipue fatigare medicos solent nascuntur. n. et in
inguinibus et lateribus, sed maxime in ceruice. Est etiā
struma, vt docet *Aristo*. lib. viii. de natura animalium.
morbus quo et sues et boues laborant verba *Aristotelis*.
Struma appellatur quū captus dolor et grauitas sui est,
quo plurimi laborare solent. Et infra de bobus loquens.
Quod deniq. in hōie febris, idē in bone struma est. vñ
Plinius de febris. Obnoxiiū genus morbis angine maxi
me et strumę. Timentē vtero, q̄ sit vtero timentē et
inflato. Nūc ergo letare, inhibitiō p̄ pmissionē, ē. n.
sensus. Quū filius inquit tuus formosus tā multis obno
xiis sit piculis, debes sane pulchritudine eius delectari.
q̄d. nihil habes q̄d leteris. Maiora discrimina, ppo
nit aliud in cōmodū et piculum formosoz. adulteri. n.
sunt publici. Exigere, sustinere. Alibi quā timeo vi
ctus ne poenas exigit aiax. Foelicior astro martis, i.
ipso Marte, quē cū venere cōcubētē vulcanus clam re, mortis
tibus adamātinis inolutū oibus diis vidēdū p̄buit. Oni adu
us auctor. Iste dolor, quē mariti ex muliere adultera
ta cōcipiūt. Exigit, poscit et tanq. debitū repetit, mari
tus inqt iratus dolore vxoris adulteratę grauiore sumit
poenasq. leges tolerant. Necat hic ferro. Aemulatio
est *Horatius* in ii. Sermone. Hic se p̄cipitem tecto dedit,
ille flagellis. Ad mortem cēsus fugisse hic dedit acrem
Prędonū in turbam, dedit hic gro corpore nummos.

IYVE.

O ii

Mugilis intrat. Mugilis vel mugil (vtrq. n. m. d. i. c. i. p. i. s. c. i. s. e. s. s. i. n. a. t. e. s. t. e. P. l. i. b. i. x. r. i. d. e. t. u. r. i. n. m. e. t. u. c. a. p. i. t. a. b. s. c. o. n. d. i. t. o. t. o. t. u. s. e. s. t. o. c. c. u. l. t. a. r. i. c. r. e. d. e. n. t. i. s. p. i. n. f. e. r. i. o. r. a. m. o. e. c. h. i. s. i. m. i. t. t. e. b. a. t. C. a. t. u. l. l. u. s. A. b. t. u. t. e. m. i. s. e. r. u. m. m. a. l. i. q. f. a. t. i. q. u. e. a. t. t. r. a. c. t. i. s. p. e. d. i. b. u. s. p. a. t. e. t. e. p. o. r. t. a. p. e. r. c. u. r. r. e. t. r. a. p. h. a. n. i. q. m. i. g. i. l. e. s. q. S. e. d. t. u. n. c. e. n. d. y. m. i. o. n. E. n. d. y. m. i. o. n. i. i.

Endymion filius tui formosus quia fabula sit Endymion vena-

tor, quæ luna ob speciem dilexit, dormientem, eff osculata. Proper. Nudus Endymion phoebe coe pisse sorore dicebat. Et nunc de concubis deest. Papius in syluis. Cedat tibi lathmii vltro. i. e. n. d. y. m. i. o. n. q. u. e. v. t. s. c. i. C. i. c. e. i. n. T. u. s. c. u. l. a. s. l. u. n. a. i. n. L. a. t. h. m. i. o. m. o. t. e. I. o. n. i. e. o. b. d. o. r. m. i. e. n. t. e. o. s. c. u. l. a. b. a. t. u. r. O. n. i. d. F. a. n. e. a. s. o. c. a. d. i. d. a. d. i. x. i. E. t. s. i. b. e. a. n. t. a. l. o. l. a. t. h. m. i. a. s. a. x. a. t. u. o. h. o. c. a. u. t. e. s. t. e. x. h. i. s. t. o. r. i. a. n. a. v. t. s. c. i. b. i. t. P. l. i. b. i. i. E. n. d. y. m. i. o. n. p. r. i. m. u. s. h. o. i. u. m. l. u. n. e. c. u. r. s. u. m. d. e. p. h. e. d. i. t. o. b. i. d. q. a. m. o. r. e. e. i. u. s. c. a. p. t. u. s. f. a. m. a. t. r. a. d. i. t. u. s. E. n. d. y. m. i. o. n. e. r. g. o. p. s. p. e. c. i. o. s. o. a. m. a. t. o. r. e. p. o. n. i. t. u. r. S. i. c. e. t. a. p. u. d. A. p. u. l. e. i. i. n. p. v. b. i. q. u. i. i. p. s. u. m. a. n. t. o. r. e. t. e. r. t. i. o. a. n. n. o. i. n. t. e. r. p. r. e. t. a. r. e. m. u. r. o. e. s. q. c. o. d. i. c. e. s. h. a. b. e. r. e. n. t. c. h. a. r. u. s. E. n. d. o. s. m. i. o. n. c. o. r. r. e. x. i. m. u. s. E. n. d. y. m. i. o. n. F. i. e. t. a. d. u. l. t. e. r. s. p. o. t. e. i. n. q. u. i. t. f. o. r. m. o. s. a. s. t. u. r. p. e. s. a. u. t. c. o. d. u. c. t. u. s. p. r. e. c. i. o. a. m. a. b. i. t. e. a. r. u. q. l. i. b. i. d. i. n. i. i. n. f. e. r. i. e. t. S. e. r. u. i. l. i. a. h. i. c. p. o. n. i. t. p. v. u. l. g. a. r. i. m. u. l. i. e. r. e. a. d. u. l. t. e. r. a. a. l. l. u. d. i. t. a. u. t. a. u. t. a. d. s. e. r. u. i. l. i. a. m. B. r. u. i. m. a. n. t. e. c. a. t. o. n. i. s. q. s. o. r. o. r. e. c. u. i. q. u. a. C. e. s. a. r. l. i. b. i. d. i. n. i. s. c. o. m. e. r. t. i. u. h. a. b. u. i. t. a. u. c. t. o. r. P. l. u. t. a. r. A. i. t. a. d. S. e. r. u. i. l. i. a. N. a. i. d. e. m. d. e. q. u. a. S. u. e. t. o. i. n. N. e. r. o. s. e. s. c. i. b. i. t. N. a. A. n. t. o. n. i. u. s. D. o. m. i. t. i. u. d. e. f. i. d. e. r. i. o. a. m. i. c. e. S. e. r. u. i. l. i. e. n. a. i. d. i. s. t. r. a. n. s. f. u. g. i. s. s. e. i. a. c. t. a. u. i. t.

Fiet et illius. S. e. r. u. i. l. i. e. q. u. a. n. o. a. m. a. t. a. c. c. e. p. t. o. p. r. e. m. i. o. F. u. x. u. e. t. o. e. m. s. m. u. l. i. e. r. i. d. e. p. o. n. e. t. e. s. t. a. u. t. r. o. q. u. a. r. e. m. a. r. t. r. o. n. a. q. u. a. n. o. a. m. a. t. i. n. e. a. t. q. u. a. i. l. l. a. s. i. o. o. m. a. t. u. s. s. e. s. p. o. l. i. a. t. a. a. d. u. l. t. e. r. e. d. i. t. a. t. Q. u. i. d. n. i. b. i. l. i. n. q. u. i. t. m. u. l. i. e. r. h. e. t. q. u. e. m. o. e. c. h. i. s. n. o. d. o. n. e. t. I. n. g. u. i. n. i. b. u. s. v. o. l. u. p. t. a. t. i. b. u. s. s. u. i. s. v. e. n. e. r. e. i. s. d. e. i. n. g. u. i. n. e. d. i. x. i. m. u. s. i. n. p. r. i. m. a. s. a. t. y. r. a. i. l. l. i. c. A. d. m. e. n. s. u. r. a. i. n. g. u. i. n. i. s. S. i. n. e. h. i. p. p. i. a. s. i. n. e. i. n. q. u. i. t. p. d. i. g. a. e. v. t. h. i. p. p. i. a. s. i. n. e. a. u. r. a. t. a. v. t. c. a. t. u. l. l. a. o. i. n. o. i. n. a. d. u. l. t. e. r. u. m. e. l. i. b. e. r. a. l. i. s. p. e. t. i. a. e. s. t. a. l. i. u. s. s. e. n. s. u. s. S. i. n. e. i. n. q. u. i. t. n. o. b. i. l. i. s. e. s. t. v. t. h. i. p. p. i. a. s. i. n. e. h. u. m. i. l. i. l. o. c. o. n. a. t. a. v. t. c. a. t. u. l. l. a. a. c. p. h. o. c. o. e. s. p. a. r. i. t. e. r. m. u. l. i. e. r. e. s. c. u. i. p. u. d. i. c. e. s. s. u. n. t. i. n. a. m. a. t. o. r. e. s. s. u. o. s. s. u. n. t. l. i. b. e. r. a. l. e. s. A. l. i. t. e. r. e. t. e. x. p. o. n. i. p. o. t. v. t. s. i. c. d. i. c. a. s. s. i. n. e. p. a. u. p. e. r. e. s. i. n. e. d. i. u. e. s. i. n. a. m. a. t. o. r. e. s. s. u. o. s. l. i. b. e. r. a. l. i. s. e. s. t. q. u. i. e. i. p. u. d. i. c. a. D. e. t. e. r. i. o. r. f. o. e. m. i. n. a. m. u. l. i. e. r. i. n. q. u. i. t. i. p. u. d. i. c. a. q. u. a. l. i. i. n. r. e. b. u. s. h. o. n. e. s. t. a. t. e. m. c. a. l. c. a. t. i. n. a. d. u. l. t. e. r. e. s. e. b. e. n. i. g. n. a. p. b. e. t. e. l. i. b. e. r. a. l. e. n. e. s. i. b. i. o. b. i. c. i. p. o. s. s. i. t. q. u. i. s. i. t. r. i. s. t. i. c. a. e. m. a. l. e. m. o. r. a. t. a. q. u. i. u. a. m. a. t. o. r. i. d. e. f. a. t. i. g. a. t. u. n. i. b. i. l. d. e. t. e. r. g. o. i. n. e. a. r. e. h. e. t. t. o. t. o. s. m. o. r. e. s. i. n. i. b. i. l. o. m. i. t. t. i. t. v. t. n. o. p. o. s. s. i. t. d. i. c. i. b. o. n. i. s. e. s. t. m. o. r. i. b. u. s. c. u. s. e. b. e. n. i. g. n. a. f. a. c. i. l. e. l. i. b. e. r. a. l. e. q. p. b. e. a. t. S. e. d. c. a. s. t. o. q. d. f. o. r. m. a. n. o. c. e. t. A. n. t. i. p. h. o. r. a. e. q. u. a. s. i. I. u. n. e. a. l. i. s. d. i. x. e. r. i. t. o. e. m. f. o. r. m. a. e. s. t. n. o. c. i. d. A. d. u. l. t. e. r. i. u. s. c. o. t. r. a. n. e. g. e. t. i. n. g. e. n. s. f. o. r. m. a. n. o. n. n. o. c. e. r. e. c. a. s. t. o. i. q. i. n. c. a. s. t. i. t. a. t. e. v. i. u. e. r. e. p. p. o. s. s. i. t. P. o. e. t. a. e. r. g. o. e. x. e. m. p. l. u. s. s. i. b. i. d. i. t. i. p. p. o. l. y. t. i. e. B. e. l. l. o. r. o. p. h. o. t. i. s. p. b. a. s. f. o. r. m. a. m. e. i. s. n. o. c. u. i. s. s. e. q. u. i. u. m. a. x. i. m. e. p. u. d. i. c. i. a. m. e. r. i. c. o. s. t. i. t. u. i. s. s. e. n. t. h. i. p. p. o. l. y. t. i. n. q. u. i. u. b. o. e. g. r. e. g. i. a. f. o. r. m. a. p. h. e. d. r. a. n. o. n. e. r. c. a. d. i. l. i. g. e. r. e. t. i. s. q. e. a. n. e. r. s. a. r. e. t. d. o. l. o. r. e. p. e. r. c. i. t. a. T. h. e. s. e. o. p. a. t. r. i. e. u. a. d. u. l. t. e. r. i. i. f. a. l. s. o. a. c. c. u. s. a. u. i. t. o. b. q. u. a. r. e. m. p. a. t. e. r. i. t. a. t. u. s. a. N. e. p. t. u. n. o.

hippolytus ite-
tius

petiit, vel si manus Aegeo ut Phocæ immitteret, cum iuxta litus quadrigis veheret, quo facto equi cōsternati in fugā p. sylvas conuersi hippolytū discernerunt. Graue ppositū, cōseruandē castitatis. Quid bellorophōti, bellorophon filius Glauco regis Corinthiorū, quū ad pro- tū Abantis filiū arginorū regem peruenisset ab Steno- boea, vel ut scribit Ho- me. Ancea vxore p. cō- dilectus fuit ipatiēter, ea ab eo petiit vti sibi copiam sui faceret p. mittere ei cō- ingis regnū, q. cū i. p. e. t. r. a. re nequiret, verūta ne se apud regē criminaretur occiparēt eū, asserēs bel- lorophōtē sibi vim i. f. e. r. e. v. o. l. u. i. s. s. e. P. r. o. e. t. u. s. q. d. r. o. p. h. o. t. i. e. u. d. i. l. e. x. e. r. a. t. n. o. l. u. i. t. d. e. o. s. u. p. p. l. i. c. i. u. s. s. u. m. e. r. e. s. e. d. e. u. a. d. i. e. b. a. t. e. p. r. e. m. S. t. e. n. o. b. o. e. a. m. i. s. i. t. v. t. i. l. l. u. c. h. i. m. e. r. e. l. a. c. e. r. a. d. u. o. b. i. i. c. e. r. e. t. q. e. o. t. p. e. l. y. c. i. o. z. a. g. o. s. v. a. s. t. a. b. a. t. v. n. b. e. l. l. u. a. o. c. c. i. s. a. v. i. c. t. o. r. p. s. u. g. i. e. s. c. u. a. d. c. e.

lū pegaso quo vehebat euolare cōderet, neq. iā longe abeset, territus altitudine decidit, peritūq. Equus vero i coelū receptus inter sydera est locatus. O. n. d. i. t. i. g. i. t. p. o. e. t. a. h. e. c. m. a. l. a. e. i. o. b. n. i. m. i. a. p. u. l. c. h. r. i. t. u. d. i. n. e. o. b. t. i. g. i. s. e. N. o. t. a. e. s. t. f. a. b. u. l. a. a. p. u. d. H. y. g. i. n. u. d. e. s. y. d. e. r. i. b. u. s. a. p. u. d. H. o. m. e. l. i. v. i. I. l. i. a. d. o. s. E. r. i. b. u. i. t. n. e. m. p. e. h. e. c. s. p. h. e. d. r. a. q. d. h. i. p. p. o. l. y. t. u. r. e. t. a. u. e. r. a. t. r. u. b. e. t. n. q. u. i. i. n. t. u. r. p. i. f. a. c. i. n. o. r. e. d. e. p. h. e. d. i. t. v. t. i. l. l. u. d. R. u. b. e. t. a. u. d. i. t. o. r. c. u. i. f. r. i. g. i. d. a. m. e. s. e. s. t. T. e. r. e. n. e. r. u. b. u. i. t. s. a. l. a. n. a. r. e. s. e. N. e. c. S. t. h. e. n. o. b. o. e. a. v. x. o. r. p. r. o. e. t. i. r. e. g. i. s. a. r. g. i. n. o. z. e. s. e. a.

Quā cresfa. i. phedra filia Minois regis Cretesis, quā Thelus iterptio Minotauri secū abduxit. Cresfa. i. cretesis. O. n. i. d. M. i. t. t. i. t. a. m. a. g. o. n. i. o. c. r. e. s. f. a. p. u. e. l. l. a. v. i. r. o. C. o. c. u. s. e. r. e. a. m. c. o. m. o. u. e. r. e. s. e. t. e. r. e. x. e. r. e. a. d. v. i. n. d. i. c. t. a. s. t. r. a. c. t. u. q. e. s. t. a. l. u. e. l. a. t. o. r. i. b. u. s. q. c. e. r. t. a. t. u. r. i. m. a. n. u. s. c. o. c. u. i. t. i. t. P. u. d. o. r. q. u. o. a. f. f. i. c. i. t. q. u. i. u. a. n. s. a. s. i. t. r. e. p. u. d. e. d. a. t. e. r. e. O. d. i. o. q. u. o. f. e. r. i. n. e. u. a. q. u. o. r. e. p. u. d. i. a. t. a. e. E. l. i. g. e. q. d. n. a. o. s. t. e. f. u. r. u. s. e. p. o. e. t. a. f. o. r. m. a. o. b. e. s. e. t. e. x. h. i. s. t. o. r. i. a. q. u. a. a. T. a. c. i. t. o. p. s. c. r. i. p. t. a. m. b. r. e. u. i. t. e. r. q. a. T. r. a. g. i. l. l. o. t. a. c. t. a. i. n. e. x. e. p. l. u. a. f. f. e. r. t. N. a. M. e. s. a. l. i. n. a. C. l. a. u. d. i. u. i. m. p. a. t. o. r. i. s. v. x. o. r. n. o. u. o. f. i. d. e. r. e. i. n. s. i. t. a. t. o. q. a. m. o. l. i. n. a. r. e. i. n. C. S. y. l. i. u. i. n. i. m. e. t. u. r. i. s. r. o. m. a. n. e. f. o. r. m. o. s. i. s. s. i. m. u. i. t. a. e. x. a. r. C. S. y. f. e. r. a. t. v. t. I. u. l. i. a. S. y. l. l. a. n. a. n. o. b. i. l. e. f. o. e. m. i. n. a. m. m. a. t. r. i. m. o. n. i. o. l. i. u. s. e. i. u. s. e. x. t. u. r. b. a. r. e. t. v. a. c. u. o. q. a. d. u. l. t. e. r. o. p. o. t. i. r. e. t. n. e. q. S. y. l. i. u. s. f. l. a. g. i. t. i. i. a. n. t. p. i. c. u. l. i. n. e. s. c. i. u. s. e. r. a. t. s. e. d. c. e. r. t. o. s. i. a. b. n. u. e. r. e. t. e. x. i. t. o. e. t. n. o. n. u. l. l. a. f. a. l. l. e. n. d. i. s. p. e. s. i. m. u. l. m. a. g. n. i. s. p. r. i. m. i. s. o. p. i. t. i. f. u. t. u. r. a. e. p. s. e. n. t. i. b. u. s. f. r. u. i. p. s. o. l. a. t. i. o. h. e. b. a. t. i. l. l. a. n. o. f. u. r. t. i. m. s. e. d. m. u. l. t. o. c. o. m. i. t. a. t. u. v. e. t. i. t. a. r. e. d. o. m. u. e. c. o. g. r. e. s. s. i. b. u. s. a. d. h. e. r. e. s. c. e. r. e. l. a. r. g. i. r. i. o. p. e. s. h. o. n. o. r. e. s. i. t. a. q. p. s. e. c. t. o. C. l. a. u. d. i. o. h. o. s. t. i. a. n. u. p. t. i. a. z. s. o. l. e. n. i. a. c. e. l. e. b. r. a. t. a. s. u. n. t. A. d. h. i. b. i. t. u. s. q. t. a. b. u. l. a. s. o. b. s. i. g. n. a. r. e. t. v. e. r. b. a. a. u. s. p. i. c. i. u. a. u. d. i. t. a. s. a. c. r. i. f. i. c. a. t. u. a. p. u. d. d. e. o. s. d. i. s. c. u. b. i. t. u. i. t. e. r. c. o. n. i. u. n. s. n. o. x. d. e. n. i. q. a. c. t. a. l. i. c. e. n. i. u. a. c. o. i. n. g. a. l. i. C. e. s. a. r. r. e. c. o. g. n. i. t. a. i. n. p. r. e. t. i. t. u. S. y. l. i. o. v. e. n. i. a. d. a. r. i. i. n. b. e. t. r. e. d. d. e. r. e. t. v. x. o. r. e. n. u. p. e. r. e. t. q. t. a. b. u. l. a. s. C. u. i. i. t. e. r. e. a. N. a. r. c. i. s. i. s. l. i. b. e. r. t. u. s. a. C. l. a. u. d. i. o. h. o. s. t. i. a. a. c. c. i. t. u. s. d. i. x. i. t. m. a. t. r. i. m. o. n. i. u. S. y. l. i. u. i. v. i. d. e. t. p. o. p. u. l. u. s. e. s. e. n. a. t. u. s. e. m. i. l. e. s. e. t. n. i. p. p. e. r. e. a. g. i. s. t. e. n. e. t. v. r. b. e. m. a. r. i. t. u. s. T. i. m. e. s. i. g. i. t. M. e. s. a. l. i. n. a. i. n. L. u. c. i. l. l. i. a. n. o. s. h. o. r. o. s. d. i. g. r. e. s. s. a. e. t. e. t. a. n. i. q. p. o. s. t. e. a. m. a. r. i. t. o. o. c. c. u. r. r. e. r. e. v. t. v. e. n. i. a. i. p. e. r. a. r. e. t. S. y. l. i. u. s. t. r. i. b. u. n. i. a. l. i. a. d. m. o. t. u. s. n. o. d. e. f. e. n. s. i. o. n. e. n. o. m. o. r. a. s. t. e. n. t. a. n. i. t. p. r. e. c. a. t. u. s. v. t. m. o. r. s. a. c. c. e. l. l. e. r. a. r. e. t. u. r. O. c. c. i. s. o. i. g. i. t. u. r. S. y. l. i. o. M. e. s. a. l. i. n. a. i. n. h. o. r. t. i. s. l. u. c. i. l. l. i. a. n. i. s. N. a. r. c. i. s. o. i. n. s. t. a. n. t. e. i. c. t. u. t. r. i. b. u. n. i.

tribuni transfixa est. Elige quid nam suadendum. hac interrogatione ostendit Syllii vtrāq. conditionē fuisse difficilem siue valeriam Mesalinā vxorem dūceret, siue abnueret. A it ergo poeta elige quid putes suadendū Syllio, ducat ne vxorem an abnuat, quasi dicat vtrūq. oino dūctum est, nā si duxerit periculū necis imminet a marito, si abnuerit ab ea, verba aut sunt inuenalis ad monitorem.

Rapitur miser, ad nuptias. s. Extinguē dū. quia postea interfectus est i. p. e. r. a. n. t. e. C. e. s. a. r. e. Mesaline oculis, idest ante oculos mesaline adducit Syllius, ut eam sibi mrimonio coniungat. Flameolo. di. minutū est a flameo. est enim ut scribit Pli. Lestū genus veli coloris lutei genialis quo non nupte caput Tyrius obtegebat. Genialis quolim lectus. Genialis proprie Sarra auctore Festo dicitur q. nuptis sternit in honorem genii, v. t. appella tur. De genio multa alibi et p. p. i. n. e. a. p. u. d. P. e. r. s. i. e. x. a. u. c. t. o. r. i. t. u. e. C. e. s. o. r. i. n. i.

Tyrius, purpureus. Nam ex tyro isula purpurea piscis habet qui li quorem in faucibus habet aptum ad tingēdas vestes, auctore Pli. vnde dicimus vestes purpureas ab ipso p. i. s. c. e. Tyrias ab isula. Sidonias a Sidone ciuitate tyri, et Sarra eas eo q. h. e. c. isula auctore est Celius, ob hanc virtutē purpure Tyrii non solū ab regibus, sed et ab Romanis libertate sunt donati, auctore est Strabo (de hac n. multa scribit lib. xvi.) Antiquo ritu sum antiquū ritum qui fere semper fuit hodieq. et seruatur, ut maritus a puella data dote quasi emat, vnde est illud Virg. in i. geor. Teq. sibi generū Thetys emat omnibus vndis. Cum signatoribus auspex. Nuptiis. n. auspices interponebant. Cuius cōsuetudinis ita meminit Valerius lib. ii. Apud antiquos nō solum publice, sed etiam priuatim nihil gerebatur, nisi auspicio prius sumpto quo ex more nuptiis etiam nunc auspices interponunt. Hec tū secreta, forsā inquit tu existima his o Syllii has nuptias secreto celebratū iri. Non nisi legitime. hinc furiosam Mesalinē libidinem ostēdit, quē omnia secrete fecerit, et inter coniūctas in amplexibus Syllii steterit. Nisi legitime. nisi s. m. rationes cōingales et leges. Quid placeat dic. o Syllii. Pereū dū est ante lucernas. i. in medio coniūctio nocturno quo tempore coenatur ad lucernas. Si scelus. i. si Mesala

line coniungereis. Mora parua. i. breue tēpusculū. Impio. s. Mesaline. Quicquid lenius, vtrūq. q. f. c. e. r. i. s. o. i. n. o. t. i. b. i. e. r. i. t. m. o. r. i. e. n. d. u. m. a. u. t. p. e. r. C. e. s. a. r. e. m. a. u. t. p. e. r. M. e. s. a. l. i. n. a. m. N. i. l. e. r. g. o. o. p. a. b. u. n. t. h. o. m. i. n. e. s. v. e. r. b. a. m. o. n. i. t. o. r. i. s. a. d. I. u. n. e. n. a. l. e. m. e. r. g. o. i. n. q. u. i. t. q. u. i. v. n. d. i. q. v. t. d. e. c. l. a. r. a. s. t. i. i. m. e. a. n. t. p. e. r. i. c. u. l. a. h. o. m. i. n. e. s. n. i. b. i. l. p. e. t. e. r. e. a. d. i. s. d. e. b. e. b. u. n. t. S. i. c. o. s. i. l. i. u. m. v. i. s. v. e. r. b. a. I. u. n. e. n. a. l. i. s. r. e. s. p. o. d. e. n. t. i. s. m. o. n. i. t. o. r. i. E. x. p. e. d. e. r. e. q. u. i. d. c. o. n. u. e. n. i. a. t. s. i. n. e. i. n. q. u. i. t. v. t. i. p. s. i. d. i. i. e. x. p. e. n. d. a. n. t. q. u. a. s. i. r. e. m. p. o. d. e. r. a. d. o. i. d. e. n. t. q. d. n. o. b. i. s. s. i. t. v. i. l. e. e. t. c. o. m. o. d. u. m. I. u. x. t. a. d. i. c. t. u. m. i. l. l. u. d. S. o. c. r. a. t. i. s. q. u. i. a. i. e. b. a. t. a. d. i. s. n. i. b. i. l. v. i. t. r. a. p. e. t. e. n. d. u. e. s. e. q. v. t. t. r. i. b. u. e. r. e. n. t. h. o. i. q. u. i. a. i. i. d. e. m. u. s. c. i. r. e. n. t. q. d. v. n. i. c. i. u. q. e. e. t. v. i. l. e. n. o. s. a. u. t. e. m. p. l. e. r. u. q. i. d. v. o. t. i. s. e. x. p. e. t. e. r. e. q. d. n. o. i. m. p. e. t. r. a. s. e. m. e. l. i. u. s. f. o. r. e. s. I. l. l. i. s. d. i. i. s. N. a. p. r. o. i. o. c. u. d. i. s. i. d. e. s. t. l. o. c. o. e. o. z. q. u. e. n. o. s. i. o. c. u. d. a. d. u. c. i. m. u. s. A. t. i. l. l. i. s. s. c. i. l. i. c. e. t. d. i. i. s. Q. u. i. p. u. e. r. i. p. q. u. a. l. e. s. p. u. e. r. i. V. t. t. u. n. p. o. s. c. a. s. v. t. c. o. n. c. e. d. a. m. u. s. i. n. q. u. i. t. v. t. a. b. i. p. s. i. s. d. i. i. s. e. t. i. a. a. l. i. q. u. i. d. p. o. s. c. a. s. i. d. t. a. n. t. u. m. o. d. o. p. e. t. e. n. d. u. e. s. t. v. t. i. m. e. n. s. s. a. n. a. i. n. s. a. n. o. c. o. r. p. o. r. e. h. e. c. n. s. u. n. t. q. u. i. C. i. c. e. r. o. i. n. l. i. b. r. o. d. e. f. i. n. i. b. u. s. h. o. n. o. z. e. t. m. a. l. o. z. P. r. i. m. a. n. a. t. u. r. e. a. p. p. e. l. l. a. t. h. o. c. e. s. t. q. u. e. i. n. h. o. m. i. n. e. s. u. n. t. p. s. t. a. t. i. s. s. i. m. a. s. e. n. s. u. i. t. v. i. d. e. l. i. c. e. t. e. t. m. e. b. r. o. z. i. n. t. e. g. r. i. t. a. s. V. n. d. e. e. s. t. i. l. l. u. d. A. p. u. l. e. i. i. d. o. g. n. a. t. e. P. l. a. t. o. n. i. s. t. u. n. c. h. o. m. i. n. e. e. s. e. p. e. r. f. e. c. t. u. m. q. u. i. u. a. n. i. m. a. e. t. c. o. r. p. u. s. e. q. u. a. l. i. t. e. r. c. o. p. u. l. a. n. t. u. r. e. t. i. n. t. e. s. e. c. o. n. u. e. n. i. t.

Q. u. i. s. t. i. m. u. l. o. s. o. d. i. o. p. u. d. o. r. a. d. m. o. n. e. t. e. l. i. g. e. q. d. S. u. a. d. e. d. u. e. e. s. t. p. u. t. e. s. c. u. i. n. u. b. e. r. e. c. e. s. a. r. i. s. v. x. o. r. (nā D. e. s. t. i. n. a. t. o. p. t. i. m. u. s. h. i. c. e. f. o. r. m. o. s. i. s. s. i. m. u. s. i. d. e. m. C. e. n. t. i. s. p. a. t. r. i. c. i. e. r. a. p. i. t. u. r. m. i. s. e. r. e. x. t. i. n. g. u. e. n. d. u. s. M. e. s. a. l. i. n. e. o. c. u. l. i. s. d. u. d. u. m. s. e. d. e. t. i. l. l. a. p. a. r. a. t. o. F. l. a. m. e. o. l. o. t. y. r. i. u. s. q. p. a. l. a. m. g. e. n. i. a. l. i. s. i. n. h. o. r. t. i. s. S. t. e. m. i. t. u. r. e. r. i. t. u. d. e. c. i. e. s. c. e. n. t. e. n. a. d. a. b. u. n. t. u. r. A. n. t. i. q. u. o. v. e. n. i. e. t. c. u. m. s. i. g. n. a. t. o. r. i. b. u. s. a. u. s. p. e. x. H. e. c. t. u. s. e. c. r. e. t. a. e. p. a. u. c. i. s. c. o. m. i. s. s. a. p. u. t. a. b. a. s. N. o. n. n. i. s. i. l. e. g. i. t. i. m. e. v. u. l. t. n. u. b. e. r. e. q. u. i. d. p. l. a. c. e. a. t. d. i. c. N. i. p. a. r. e. r. e. v. e. l. i. s. p. e. r. e. u. n. d. u. m. e. s. t. a. n. t. e. l. u. c. e. m. a. s. S. i. s. c. e. l. u. s. a. d. m. i. t. t. a. s. d. a. b. i. t. m. o. r. a. p. a. r. u. i. l. a. d. u. r. e. s. N. o. t. a. v. r. b. i. e. p. o. p. u. l. o. c. o. n. t. i. n. g. a. t. p. r. i. n. c. i. p. i. s. a. u. r. e. s. D. e. d. e. c. u. s. i. l. l. e. d. o. m. u. s. s. c. i. e. t. v. l.

dabile est votum. Fortem, constantē. Spaciū
vitę, id est finem vitę et mortem ipsam, est enim sapien
tis id non timere quod vitari non potest. Nesciat
irasci, animi perturbatione nō agatur, sapiētem. ira nō
agitatur mortem non timet, sed eam inter munera na
ture cōnumerat. Et potiores Herculis erumnas, qui
potius ad virtutes q̄ ad
voluptates erigat. Her
cules enī varios sequi
tur labores imortalem
sibi gloriam et fumam
peperit. Erumnas,
erūna est vt scribit Ci
cero et grito quēdam
animi laboriosa. Vnde
ait in libro secūdo de fi
nibus bonorū et malorū.
Maiores nrī labores nō
fugiendos tristissimo tñ
verbo erumnas noiāue
runt. Senosq; labo
res, aut quos satis crude
liter impauit Eurysthe
us, aut quos magnos et
Sarda, vix superabiles. Et
napal, venere Sardinapalli. i.
q̄ sint delicię et volupta
tes quales sequitur est
sardanapallus, qui vlti
mus assyriorum rex in

Sarda, vix superabiles. Et
napal, venere Sardanapalli.i.
lus q̄ sint delicię ⁊ volupta
tes quales sequitur est
sardanapallus, qui vlti
mus assyriorum rex in
omnem libidinem ita se dimisit, vt nunc viri nunc
mulieris vice abuteretur omni prorsus calcata ⁊ sexus ⁊
pudoris cura. Stola enim muliebri faciem, totumq; cor
pus in modum pellicis fūco componens vltra luxum
muliebrem lascinebat vocem foemineam imitatus, ci
bum potumq; qui voluptatem pberent continuo appe
tebat. A deo vero delitię, turpis voluptas, incontinentia
in eo viguere, vt successores post obitum suum in se
pulchro inscribi barbarica verba mandauerit. Hęc ha
beo quę comedi ⁊ quę cum amore ⁊ voluptate percepi.
Arbactus eius pfectus quum eum inter mulieres per
sa parcientem inuenisset indignatus, cōmunicatis cum
militibus quę vidisset, vniuersum exercitum aduersus
eum accendit, bello Sardanapallus superatus in regiam
se recepit vbi extruxit pyra se suasq; diuitias psciosiores
cremavit, hoc solo virum imitatus. De Sardanapallo
multa Strabo libro quarto. In Iulius, Diodorus libro ter
tio, Cicero lib. v. Tusculanaz. Monstro quod ipse
tibi. Docet poera bene beateq; viuere volenti, omnes ani
mi cupiditates esse superandas, virtutemq; voluptanti
bus antefereendam, quod omnino est sapientis vnica n.
inquit via est, scilicet virtutis quę ad quietam trāquil
lamq; vitam nos ducit tutos vel ab omnibus fortunę te
lis, neq; enim fortuna villam habere potest potestatem
in illum qui se virtutis armatura iduerit, nam fortunę
fortiter resistit, minas eius baud timet, omnes impetus
facillime sustinet. Est igitur finis, ego monstrum quod
possis ipse tibi dare idest ostendo tibi iter quo tibi sit gra
diendum, idest iter virtutis, nam ea est quę vt dixi
mus ducit hominem ad getam trāquillāq; vitam. Ipse
tibi possis dare. i. qđ tu per te ipsum sine difficultate po
tes arripere, vnicuiq; n. licet rectum viuendi iter ingre
di, vitamq; beatam apprehendere. Nullum nimen

Qui spaciū vitę extremū inter munera ponat
Naturę, qui fere queat quoscunq; labores,
Nesciat irasci, cupiat nihil, & potiores
Herculis erumnas credat gnosq; labores
Et venere, & coenis, & plumis sardanapalli.
Monstro quod ipse tibi possis dare, semita certe
Tranquillę per virtutem patet vnica vitę.
Nullum numen habes sit sit prudentia, sed te
Nos facimus fortuna deam, cęloq; locamus.

Iunii Iuuenalis Aquinatis. Satyra Vndecima;



TTIcus eximie si coenat, laetus
habetur,
Si rutilus demens, qd enim maio
re cachino

habes, est veluti contra fortunā responsio, tanq̃ insidias
et incommoda minitantes, vt sit sensus. Non est o fortuna
q̃ homini quē in finu virtutis residētem inuenis mi
niteris, nullum. n. habes numē. i. potestatem in nos sit
prudētia, hoc est si cum virtute omnia agimus. Sed tñ
nos veluti cēci et paze perspicaces te facimus deam. tanq̃

que res humanas ex libidine modereris, qđ in homine sapiente facere non poter, quſi ipſe virtutis vmbōe omnes tuos impetus facile ſuſtineat, ⁊ ſuperet, prudens enim eſt agere recta veraq; cū ratione. Nam prudentia ſtat in delectatione bonorum et malorum. Qui ergo ea bōa ſequitur que dñr eſſe fortune ſubiecta, et externa, vt ſunt dinitie, honores et dignitates, que homini auferri poſſunt dicūt natura humanā fortune eſſe ſubiecta. Sed ſi bōa animi ſequerent. i. virtutes que ab eis auferri nequeunt, tūc intelligerent id qđ eſt verū naturam humanā caſibus

non esse subiectam. quia ipsa sibi cunctis in rebus prospericeret. quod sane docuit Metrodorus vt scribit Cicero in. v. Tusc. sic. Occupari inquit te fortuna. atq. cepti. omnesq. aditus tuos interclusi. vt ad me aspirare nō posses. Seneca ait ex hominum quis sit factam esse fortunam deam.



 Tunc eximie, Hac satyra poeta alloquitur
persicū amicū suū quem invitauerat in
cœnā, polliceturq; se ei frugalem cœnam
daturū. Hincq; nactus occasione eos insecta
tur qui cœnas lautiores parant q̃ modis facultatum se
rat, ostendens omnibus in rebus luxum fugiendū esse
mediocritatēq; colendam, & vnūqueq; s̃m Chilonis sen
tentiam se ipsum noscere debere neq; oīno supra vires
suas efficiat. Atticus eximie, sensus est. Atticus quē
pro nobili & potētī viro ponit si laute & splendide parat
cœnas laudatū ab omnibus, & merito quia diues est. Si
vero Rutilus idem facit, oībus est ludibrio, quia tenuis
est diuitiarū censū, vt ostendat vnicuiq; pro qualitate
diuitiarū colendam esse vitam. ad hunc Atticum scri
bit Mart. libro. vii. Attice qui renouas faciēde nomina
gentis, nā nouem gentiliciū dicit ab illo Attico Pom
ponio equite Romano quī Ciceronis fuit familiarissi
mus, qui ab Athenis cognomē reportauit, & q̃ amplissi
mis fuit diuitiis. Eximie, excellenter & egregie ab exi
mo fit eximius quasi qui ex hoīum numero vt excellē
tior eximitur. Lautus habetur. i. magnificus & splen
didus, ac per hoc laudatur. Nam lauticia est hoīs splen
didi & diuitis. Eos. n. lautos dicimus qui nitido magnifi
coq; epulaz; apparatu viuunt, quasi qui velint omnia
delicata & lauta, vt si vocabulum alaudādo. Si ruti
lus demens, Rutilum sui temporis hominem mediocri
um opum notat qui sumptuosas hiberetq; cœnas para
bat nulla

cia

bat nulla habita facilitatem suarum ratione, ita vt omnes sentirent ⁊ dicerent eum ad summā miseriam peruenturū ⁊ absumptis omnibus bonis ad armorū tractadoꝝ meditationem descensurum ex quo questu viveret.

Quā pauper apicius, q̄ pauper gulofus, per Apicium
antem oēm gulofum intelligit, de quo multa diximus
in.iii. fatyra illic. Quē
miser et frugi non fecit
Apicius. Conuiētus
Conuiuium, ac per hoc
oēs cōiue. Thermę,
loca calida, vbi defuda-
bant qui se loturi erant
in balneis, qui enim in
balneis lauabātur loco
prius calido aut ad ignē
aut ad solem defudabāt
postea lauabant, postre-
mo perungebant oleo,

Then
me

Station

Excipitur vulgi, quam pauper apicinus? omnis
Conuictus, thermæ, stationes, omne theatrum
Deridit, nam dum valida, ac iuuenalia mēbra
Sufficiunt galeæ, dumq; ardens sanguine fertur
Non cogēte quidem, sed nec prohibēte tribuno
Scripturus leges, ē regia verba lanisse.
Multos porro vides, quos sepe elusus ad ipsum

Multos porro vides, quos sepe elusus ad ipsum

Apidenslib.iii. de alio auro Nudatq. & flammæ largi-
gissimè vapore recreati, calidâq. p̄fusi, et oleo peruncti
mensas dapibus largiter instructas accubunt. **STATIO**
enim calidum significat. **Statiões**, vocabulum du-
ctum est a stando et multiplici capitis significatione.
Nam dicitur fm̄ Vulpiani titulo de flumine nequid
fiat. is locus vbicūq. naues tute stare possunt. vnde illud
Virgilii. Et statio iutissima navis Statio item dicitur
quicūq. locus in vbe vbi frequenter consistunt ociosi
confabulant & docent. vnde Angelus lib. xii. **Questiō**
est memini in plerisq. Romę statiōibus ius publice do-
centium aut respondentium. Plinius in epistolis. Pleriq.
in stationibus sedent tempusq. audiendo fabulas cōte-
runt. **Statio** item locum significat destinatum ad stan-
dum, vt illud apud Valerium. Collocatis a se in qua-
dam statione quinq. cohortes, atq. ex ea viribus hosti-
um depulsas repetere eandem stationē euectigio inssit.
In qua significatione est illud in sexta satyra. Lachry-
misq. paratis in statione sua. **Lixius** in septimo ab vrbe
condita. Nec galli se statione tenentur. **Statio** item ac-
cipitur pro ipsis custodibus Tranquillus in Tiberio.
Disposita statione per ripas Tiberis quę obuiam p̄des-
tes summoneret. **Statio** item ponitur pro ipso officio stā-
di, vt illud apud Valerium. Senatus affidnam stationē
eo loci peragebat. De Rutilo. subaudi loquuntur
quę sequuntur. Nam dum valida ac, verba sunt
vulgi p̄diditntis miseriam Rutili gulosi, vt sit sensus
profecto inquit breui futurum est vt ad summā inopi-
am redigatur. Et recte quidem ad eam se finant. Nam
dum est iuuenis facilius poterit arma tractare, sicq. est
Ironice dictum. Ordo est. Nam scripturus est leges et
regia verba lanissē, idest ipse ad meditationem tractan-
dorum armorū descendet & ab lanissa discet fietq. gladi-
ator. Nam vt recitauimus in secunda satyra illic vir-
cit, & hoc monst̄r tunicati fascina gracchi. ex sententia
Tranquilli in Tiberio ex iuuentute vtriusq. ordinis p̄-
fligatissimus quisq. in opera scenę arengē, edendi p̄-
natus sc̄sulo tenebatur multū et fumosam iudicii notā
sponte subibant. Quod vt turpissimū hoc loco sicut et
in dicta satyra inssctat poeta. Itaq. non xponas ipsum
futurū lanissam qui alios doceat sed futurū gladiatorem
descensurū, qui in arenam ad gladiadum, quēdammodū
multi nobiles sponte sua fecerunt t̄pibus Domitiani de
qbus in satyra octaua quātū sua senera vendant. Quid

refert vendunt nullo cogente Nerone, vñ & Tranquillus
in Cefare scribit munere gladiatorio Furium leptinū
fifpe ptoria, & A. Calpenū fenatorem quōdam actōre
q, canfarū in foro depugnafce. Oratius quoq; in epifto
la ad Lollium oftedit nonnullos ob inopiam factos gla
diatores, quū ait Nūmos alienos pascet, ad imū Thrax

erit. aut olitorisaget mer
cede caballum. Gladia
tores. n. quidam specia
li vocabulo dicti sunt
Thrace; ab armatura
thraci i certamine gla
diatorio Mirmillonii op
ponebat Thrax. qđ do
cet Ansonius in mono
syllabis sic. quis mirmi
loni contenditur. equi
manus Thrax. Cicero
in. vi. antoniana. Thra

cem inegularit familiarem suū. Vnde ⁊ de Thrace gla
diatore intellexit Plī. lib. xi. quum ait Thracio studioſo
in. C. Cēſaris ludo notum eſt dexteram fuiſſe procerio
rem. Signat. n. Plinius gladiatore fuiſſe ex iis q thra
ces dñr qui ſolitus ſit in ludo gladiatorio Caligulę gla
diaturū exercere. Non cogente qdem, faciet inquit
ſponte vt diſcat rōnem tractandoy armoy. nō autē
cogente Tribuno. Nam tribuni plebis quū conſules ha
bebant delectū populi ad militiam aut cogebant grites
dare noia. aut phibebant ob ſeditiōem ⁊ odium i patres
Auctor Linus, vñ dies Lucio Manlio dicta ſuit a. M.
Pōpicio tribuno plebis pp delectū acerbe factū. lege Li
niū in. vii. li. ab vrbe cōdita. Et in tertio vbi ſic ſcribit.
At ex pte altera conſules in coſpectū eoy poſitis ſellis de
lectū habebāt. eo decurrūt tribuni cōcioneq, ſecum tra
hunt. Et paulo poſt. quēadmodū tribuni geſſiſſent in p
hibēdo delectū. ſic patres in lege inpediēda gerebāt. poe
ta ergo oñdere vult tale genus hoim quū a fortunis ſu
is p luxum deciderint. qñ ſibi precluſa omni honeſtatis
ſemita ad armorum tractandorum meditationem de
ſcendere ſolere. vt ex eo vt diximus queſtu tanquam
gladiatores viuant. Scripturus leges. tractandorum
armorum. ſcilicet quas dabit ei lanista. rationes enim i
ferendi ⁊ vitandi iētus docebant laniste non modo gla
diatores. ſed etiam tyrones ipſos. quod docet Tranquil
lus in Cēſare his verbis. Tyrones neq. in ludo. neq. per
laniſtas. ſed in domibus per equites Romanos. ac etiam
per ſenatores armorum peritos erudiebāt. Videturq. al
ludere ad illum. P. Rutilium a quo vt ſcribit Valerius
libro ſecundo armorum tractandorum meditatio tradi
ta eſt militibus. Is ex ludo. C. Aurelii ſcauri doctōribus
gladiatorum accerſitis. vitandi atq. inferendi iētus ſub
tiliorem rationem legibus ingemerant. Verba regi
laniste. i. deſt dictata ipſius laniste qui inter gladiatores
eſt tanquam Regulus ⁊ magiſter. Laniste. ii erant laniste
qui familias habebant gladiatorias. quas mercede loca
bunt edentibus munera. dicta a laniando q perſent gla
diatoribus qui inuicem dimicando ſe dilaniarent. vñ
de ⁊ laniū dicuntur qui laniant pecora ⁊ carnes vendi
tant. Multos porro vides. multi inquit inſuper exi
ſtunt ex guloiſi qui pecuniam ſcenore acceptam gule
obſequentes atterunt. decipiuntq. ipſos creditores. quos
ſepe eluſerūt. qui quum pmiſerint ſe ſoluturos tergiuer
ſantur. ⁊ gule tantum memores debiti obliuiſcuntur.

IVVE.

○ iiiii

Et quibus, et vides multos quibus causa videndi est in solo palato, id est qui nullam aliam ob causam videntur vivere quam ut comedant. Tale genus hominum taxavit Socrates ut recitat Macrobius lib. ii. Satyr. dicens multos homines propterea velle vivere ut essent et biberent, se bibere atque esse ut viveret. Creditor, Creditor is dicitur quod aliquid aliter credit cum solutionis expectatione. Macellum, Macellum locus fuit in urbe ubi obsonia vendebantur, dictum ut scribit Plinius in pblematis aquodam Macello qui in urbe latrocinium exercebat, quod atheno cefores Aemylus et Fulvius statuerunt ut domus eius publicaretur, videreturque ibi obsonia. Solo palato, Bene autem palato. Nam intellectus saporum quam ceteris sit in prima lingua, homini est in palato. Egregius, adverbium comparativum est hoc loco. i. magis egregie. Et cito casurus, in paupertate lapsurus.

Ruina perlucens, pstat in metaphora quia precesit casus. i. egestate iam apparet. Interea, dum adhuc sunt divites. Oia elementa, aut ad illam consuetudinem respexit, quam Antoninus Geta ut scribit Spartianus habebat ut prandia per singulas litteras inberet sciensibus senis, vel in quo erat asper, Apruna, Anas. Item pulvis, perdis, panis, porcellus, piscis, perna et que in eam litteram genera edulium caderent, et item falsarius, farina ficus et talia, ut si sensus, querunt gustus per singula elementa, per singulas litteras. Nam littere dicuntur elementa, quod quoadmodum illa coeunt omne corpus perficiunt, sic et littere coniuncte litteralem vocem quasi corpus aliquod componunt, aut (quod omnino placet) hipobolico dictum est, neque enim per omnia elementa que quatuor sunt, sed per tria dumtaxat aerem aquam et terram ut dicat volatilia, aquatilia, et terrestria: autem quaeri ad epulandum. Elementa autem dicta sunt ut scribit Dionysius Hieronymus in commentario epistolae quae pauli ad Hebraeos inscribitur, quasi elementa, eo quod ex ipsis cetera originem sumant initia videlicet fundamenta creaturarum. Nunquam animo precibus obstantibus, nunquam inquit magnitudine precii terrent quo minus lantias coenas sibi parent. Interius si attendas, ro quare sumptibus non parcant, illa enim inquit suaviora videtur quae maiore comparentur pretio. Alendas ulterius, hoc est si rem diligentius consideres, et intrinsecus inspicias. Aut si gustum interiore obsecres. Ergo cum preciosis epulis delectentur ut suavioribus. Haud difficile est id est facile est iis gulosis. Accerere summam, i. enotare et contrahere grandem aeris alieni summam datis pignorbis. Apuleius lib. x. veste ipsa mea quam parvula distrecta sufficientem coram summam, i. collegi et contraxi. Perituram, quae gula gratia intreat. Lancibus oppositis, pignori intellige aureis vel argenteis. Vel malis imagine fracta, tanta inquit gula est ut non solum ances opponant pignori, sed et mediam statim materiam

Creditor introitum solet expectare macelli. Et quibus in solo vivendi causa palato est. Egregius coenat meliusque miserimus horum. Et cito casurus iam perlucens ruina

Interea gustus elementa per oia querunt

Nunquam animo pretiis obstantibus, interius si

Attendas, magis illa inquant quae pluris emuntur.

Ergo haud difficile est perituram accerere summam

Lancibus oppositis, vel matris imagine fracta

Et quadringentis numis condire gulosum

Fictile, sic veniunt ad miselania ludii

Refert ergo quod haec eadem paret in rutilonam

Luxuria est, inveniendio landabile nomen

Macellum

Elementa

tris quod maxime ignominiosum erat, Et quadringentis facile inquit existunt qui condunt et parent largaque habebere, coenas vel quadringentis numis, i. integro censi equestri et in fictilibus, i. in mediocri et facilitate.

Condire, proprium est ciborum, quos adhibito multo pingui decimus bene conditos, inde et condimentum.

ergo condire magno stilo Codire pti et delicato parare.

10 Fictile gulosum, i. epulas lantias et opiparas, et in paupertate quae fictilibus utitur. Sic veniunt admiscellanea ludii. Hoc modo inquit veniunt ludii ad miscellanea, hoc est ludii sunt ab sumptibus per gulam opibus, et sic ad miscellanea veniunt, hoc est ad ludos et artes ludicras. Nam miscellanea sunt miscellaneos ludos appellaverunt, de quibus sic Suetonius in caligula. Edidit peregre spectacula, i. sicilia syracensis hasticos ludos, et in gallia ludum miscellaneum videnturque dici ad miscellaneum, quod aut ibi varia hominum ludentium multitudo commisceretur, aut varia ludicra peragerentur. Vnde et Apuleius lib. iii. de asino aureo turbam miscellaneam appellavit, quae confusanea est atque commixta ex variorum aggregatione gentium. Sic et Gellius in noctibus atticis in fine operis miscellam doctrinam appellavit, quae varia multiplicem, reque cognitionem contineat, verba sunt Gellii, quia variam et miscellam et quasi confusaneam doctrinam conquisiverant. Ludii, pro ludii, sicut peculi pro peculii, palati pro palatii, ludii autem et ludiones dicti sunt pari modo histriones, Livius lib. vii. ab urbe condita ludiones ex Etruria acciti ad tibicinis modos saltantes haud i decoros motus motu tusco dabant. Onidius Ludius equatam ter pede pulsat humum. Vnde ludie etiam foeminae sunt appellatae quae artes ludicras exercerent. Martianus capella Ludia quam gaditanam saltantem vidimus semicincta. Iuvenalis appellat satyra sexta. Hippia quae relicto marito gladiatorem in egyptum secuta est ludiam. Quia capta inventa est Hispana quid vidit, propter quod ludia dici sustinuit. Refert ergo, quum ergo inquit omnes pariter luxu vivanti multum interest diuine ne sit an pauper, quia ita vivat. Nam virtuti datur divitiis luxu, pauperi vero vitio. In rutilo nam luxuria est, i. vivere splendide et magno apparatu appellatur luxuria in Rutilo. i. i paupere. In veniendio autem, i. divite et potuit viro non censeat luxuria sed honestius accipit nomen, quasi qui nihil superfluum faciat cum diuine sit. Veniendum autem divite suis se docet et Persius illic. Nostin venendi praedia, cuius diuine arat curibus quantum non milibus oberet. Fuit autem temporibus Clodii et Neronis, quae Cor. Tacitus in claudioscribit Nationi galilaeorum, et felicem fratrem pallantis Samaritis praefuisse. Trahit famam acerbum, ut dicatur quidam convenienti magnificencia.

Illum ego iure, sensus est. Ille omnino extreme demerit est censendus, qui facile cognoscat quanto altius sit sublimior aliis montibus, et non quantum exiguum patrimonium

Miscellanea

Ludii et Ludiones

patrimonium differt a magno, ut innuat vnicuique, secundum modum divitiarum esse vivendum. Atlas in lybia, Atlas mons est maxitane in iuxta fines oceani ad occidentem, citro arbore nobilitatis mirae altitudinis ut auctore Herodoto eius cacumen nequeat cerni quia a nubibus nunquam relinquatur, neque, hieme neque, estare, Colu-

nam celi illi esse indigent aiant. Sacculus parva crumena ac per hoc modice operis. Differt differat ab arca firrata, ac amplius divitiis, solet enim arce potentior ad verius rapinas fieri armari fitio. E celo descendit, yvovictavov i. cognosce teipsum. Hoc de celo non descendit, sed a chilonem Lacedaemonio inventum ostendit Plinius lib. vii. cuius ut inquit responsa pro oraculis habebant, ea fieri tria cognosce teipsum. Nihil nimis. Comes eris alieni atque litis est miseria. Hec quum in templo deiphici appollinis essent consecrata et litteris aeneis inscripta o celo descendisse creditum est, per quod moner vnicuique, non iam corporis sui membra aut statuta figurative ut scribit Cicero primo Tusculanarum questionum esse noscedam, sed quid cunctis in rebus valeamus considerandum ne quid in tota vita agamus quod supra nostrum sit aut ingenium, aut corporis aut fortunae vires quod per sequentia docet.

Laertius tamen Diogenes ait Nosce te ipsum si vis theletis milesi quod Antisthenes in successibus tradet suis se phoemonos idque sibi vrsupasse chilonem. Quod quidem preceptum, quia ut scribit Cicero in v. Academicorum maius erat quam ut ab homine videretur, idcirco ascriptum est deo. Suber igitur nos pythius Vpollo noscere nosmetipsos. Cognitionis autem haec est una ut vim nostri corporis atque animi novimus sequamurque eam vitam quae rebus ipsis persequatur. A polonius tyaneus solebat dicere nihil esse difficilius quam seipsum noscere, et ideo interrogavit Brachmanos an se ipsos noscerent, putans (sicut apud grecos habetur) difficultissimum esse seipsum noscere. In parte sacri senatus, siue studeas esse senator debere enim teipsum noscere an tali muneris sis idoneus, quum nihil sit reipsum perniciosius imperito moderatore. Nec enim lorica, exemplo docet homini nihil esse querendum quod viribus aut ingenium aut corporis, sit situtius. Est enim sensus, Therites qui vilissimus fuit in castris grecorum, quum seipsum nosceret nunquam arma Achillis poscit quasi qui praclaris rebus minime esset idoneus, quum de is in medium prolatis a Theride post mortem filii certaret Vlyses et aiax thelamonius. De tertia multa diximus in fine satyre Stenata quid faciunt. Se traducebat, prebebat se ridendum. Nam traducere ut

Therites Traduco

sidiximus illic Traducit gallia talo, est prebere se ridendum et ignominia afficere, nam non minori erat dedecori Vlysi gestare arma achillis, quam cornu pennas panonis. Aut re vera traducebat id est ostendebat se armatum tanquam Achillem, quo significatu videtur et Martialis illic accepisse. Vna est in nostris una fidentine libellis Pagina sed certa pomini signata figura quae tradit manifestum carmina furto. Sic et Camilla apud virg. capivit ostentare se in armis captivi. Captivo sine ut se ferret in auro. Ancipitem, Dubium inventi, bus num Achilles esset ut pote qui reuixisset pereret, se videndum ut facile posset hostes decipere ne alter esset Achilles cum arma eius conspicerent. Nam anceps dicitur quod in ambobus partes capi posse videtur ac per hoc poeta notat ipsum Vlysem qui viribus longe impar. Achilli eius tamen arma fici indueret. Quae arma cum manifestabant, quum ei non convenirent. Vnde est illud Aiacis aduersus Vlysem apud Ovidium in xiii. metamor. Ipse nitor galeae clavo radiantis ab auro insidi-

Ancipites

as perdet, manifestabitque latentem. Et paulo post. Hec clypeus vasti celatus imagine mundi conveniet te munde nate, ad furta sinistre, seu tu magno siue gravem inquit amici causam es defensus te infum debes metiri et diligenter considerare an rei tractanda sit apus. Vnde est illud Mart. Qui sua metitur pondera fere potest. Qui sis, quid possis efficere. Orator vehemens, id est consule et teipsum interroga an sis orator vehemens an quales fuerint Curtius Montanus et Matho viles canidici. De curio illic plerumque, diximus Montani quos, venter adest, De Mathone in pr. ma satyra illic Causidici nona quum veniat lectica mathonis, ut in septima, Sic pedo conturbat, matho deficit, siquid, utrumque, ut vitem causidicum flagellat. Buccae, Melius si cum inferioribus coniungatur, ut sit sensus. Vnusquisque considerare debet eloquentiae suae vires tam in summis quam in minimis rebus et ei sit orandum, ut perferat in actione causam.

Eum quum piscis emetur Nec nullum. Quum pauperis diviti homini nolite equiparare sed ad divitiarum suarum modum fac te metaris. Gobio id est precium gobionis piscis qui exiguo paratur pretio, de quo Plinius libro nono, et Mart. In venetis sunt laeta licet conuicia terris principum coenae gobius esse solet. Duplici autem inflexione dicimus et gobionem et gobium. Sicut scorpionem et scorpionem. Manet exitus, quasi dicat magna te expeccat miseria quum per luxum epularum bona tua attriveris.

Gobio

Talibus

Talibus a dominis, sensus est ex quo per ingluviē bona sua absumpserunt cognuntur annulos deponere, id est in signe equestre et plerumque mendicare. Nam annulus aureus in signe erat equestris dignitatis, nec enim gestare poterat nisi cui erat quadringentorum sestertium summa qua imminuta eū deponere cogebatur. Apuleius in

scdā Applogia, Negat possēdis solvere annulos aureos et oia insignia dignitatis abiicit, cum creditibus depascitur. Mart. Dum donas Macer annulos puellis, desisti Macer annulos habere. i. habere sensum equestrem. Talibus a dominis, Ironicos, a luxuriosis. Exit, deponitur quia eum amplius gestari nō licet imminuto cēsu q̄stri. Plī. de annulis hēc li. xxxiii. Annuli mediū ordinem tectumq; plebi et patribus inferere. Pollio, qui eques fuerat et dines, puto Inuenalem intellexisse de

C. Ar. milius Pollio
Caio Arnulio pollio q̄ ut scribit Plinius prodigi et sagacis ad luxurię

instrumenta ingenui, primis tēpibus Neronis docuit secrete putamia testudinū i lāmas, et lectos discubitoris operiri qui forte per nimiam rerum luxuriam bona sua absumpsit. Non prematuri cineres, sensus est. Nō est homini luxurioso timendum ne eum ante tempus occiperet mors, sed nec diu vivat et in miseram senectutem perveniat. Prematuri cineres, mors prematura. Luxurię, i. homini luxurioso, est enim datus casus. Hi plerumque gradus, talem inquit vivendi ordinem romę videbis ut multi pecuniam sibi creditam cōsumant, de inde sine aliquo pudore fugiāt ex vrbe. Et corā dominis, emphasim habet hęc particula et adiuvandū gestu. Dominis, hoc est foeneratoribus ipsis videntibus.

Inde ubi paulum, sensus est. Vbi paulum sibi ex bonis suis superesse vident, etiam foenerator maxime timet ne perdat pecuniam creditam, patriam deserūt fugientes. Qui vertere solum, vertere solum et mutare solum dicitur qui patriam suam deserit, et in aliana exulat. Līnius libro tertio ab vrbe condita. Collegę eorū exilii causa solum verterunt Cice. in oratione pro domo sua ad pontifices, qui erant rerum capitalium condēnati, nō prius hanc civitatem amittebant, q̄ erant in eam recepti, quo vertendi hoc est mutandi soli causa venerant. Idē paradoxus omnes scelerati aq; impii, quos leges exilio offici volūt, exiēs sūetiam si solum nō mutarunt. Baias et ad hostia currunt, Baias diximus in tertia satyra vrhem esse campanię non lōge a Neapoli.

Ad hostia, scilicet tyberina ut inde nauigeni. Hostia enim dicunt fluminum et utrinque in mare, vnde dicitur Nili septem esse hostia. Cedere nāq; foro, Non pluri inquit faciunt deserendo civitatem, q̄ si a celebri loco ad minus celebrem migrent, forum aut pro vrbe sepe ab autoribus ponitur ut sit pars pro toto, et hoc quia locus est civitatis frequentior. Alibi ante. Et valerius in secu

do. Tam hęc censura ex foro in castra transcendit, hoc est ex correctione morum vrbs contulit se etiam ad notandos mores militantium. Vnde etiā ut diximus in quarta satyra nominamus foro Iulii, forum Lūis foro vocatis ea significatione qua dicimus civitatem iulii, lūii, voconii. Aequilias, vnum ex septem collibus vrbs Forū.

offendimus in tertia satyra. Subura firmen ti, hoc est celebri. Nā subura vicus sūt celebra tiffimus in vrbe, de quo in tertia satyra. Ille dolor, hinc notat populi ro, desidiē cui nihil magis curę esset q̄ spectare ludos circenses, vnde et supra. Si potes anelli circēsis alibi ante. At q̄ duas tātum res anxius optat, pana et circenses. De circētibz satis dictum in tertia satyra. Sanguinis in facie, i. nullo profus afficiuntur pudore quum fugiunt ex vrbe. Gutta sanguinis, i. ruboris. Nam perfundi ruboris probat i. est in diem, vñ illud Terentianum. Erubuit salua

res est, Diogenes autem Laertio quū videt adolescentulum erubuisse, confide autē fuit, huiusmodi est virtutis color. Pauci morantur, pauci retinent pudorem fugientem ex vrbe, i. qui propemodum nullus iam in vrbe invenitur nec habitare potest, quum omnes eum abibant vnde apuleius in secūdat Apologia. Pater eius plurimis creditoribus defoneratus maluit retinere pecuniam q̄ pudorem. Pudorem ridiculum, ioculārū de quo ridendum sit quum attritis per gulam bonis patriam deserant. Expiere hodie, hodie inquit persice intelles nūm ego tantum verbis frugalitātē soleam extollere et nō re ipsa amplecti, quasi dicat invenies me et vita et moribus id etiam prestare qd verbis profiteor.

Nō prestem, nō exhibē. Pulcherrima dictū, i. frugalitātē et modestiā q̄ inter alias virtutes sunt pulcherrimę memorati. Vita vel moribus et re pōt. n. aliq; frugalitatem verbis mirabiliter extollere, vita autem moribus nequāq; multi enim virtutem laudant et tamē vita sequunt. Sed laudem siliquas, i. victū tenuē. Nā p silica legumē intelligit, capit enim siliqua p folliculo leguminis. Ver. Siliqua quasante legumē, Persius inuigilat siliquis et grandi pasta polta, Siliqua item est aureo Pli. li. xiii. a bor quam iones ceramīa vocant, trūco et ipsa fertilis, in Syria Ioniaq; nascit circa nidū atq; i Rhodo, semp comātibz foliis, flore candido, cū vehementia odoris. Cecilius, qui gulę mē luxum diffimulenti. Carneo, gulosus et ganeus sectator. Nā ganeus loca erat potationibus et libidinis deservienti. Traquillus i Tiberio, Popinas ganeasq; vsq; eoinhibuit, ut ne opa Ganeus quidē pistoria pponi venalia sineret. Pli. lib. viii. capi. xv. mentionē facies de porco. Neq; ex alio animali numerosior materia ganeus, qui quagita prope sapores, quicquid singuli. In genere etiam neutro declinatur auctore fesso qui scribit Ganeū locum esse sub terranē et ab dictum

ditum, vnde nominati ganoenes qui illic versarentur cum scortis, vñ illud apud Terentiū in Adelphis. Cre do aduētum in ganeum aliq no. vbi Donatus ait veteres ganeum meretricū tabernā dixisse, q̄ ipsa sit in terra non ut cōnaculum supius. Pultes cibos viles et vulgares. Nam ex farina in ollas coquinarias infusa sūt.

Puls.

Pli. lib. xviii. Milio cāpania gaudet precipue, pulsq; candida ex eo facit, sit et panis pūleis. Martia. Imbue plebeas clusinis pulibus ollas, ut satur in vacuis dulcia musta bibas. Pulde romani vice panis lōgo tempore ut scribit Pli. vixere anteq̄ conficēdi panis rōnem inuenisset inde pulmentaria sūt appellata et pulmenta. Di. Et, mandem, piciam.

Placēt

Placentas, laurē em gulę sicut placēt, quanti ca to in re rustica confectam docet, ex farina enī siliginea et alica conficiebantur addita casco ovilo. Cato num sic inquit. Focum vbi coquas calefacito bene et textum, inde facito solū tenue, casei ovili p. xiii. ne acidum et bene recens in aqua ter intido, postea idito mel lis boni p. iiii. Id bene vna cōmisceto cum casco, tunc placentem foco imponito, texto calido operito, videto ut bñ, et ociose percoquas, aperito dū inspicias bis aut ter, vbi cocta erit eximito et melle vngito, liquidem fuisse et dulcem, ondit Oratius i vltima satyra. Ridiculus totas simul acsorbere placentas. Idem alibi, pane egeo iam mellitis potiore placentis. Et Mart. in. vii. Dulci placēta fardidam linit mappā, Seneca ad Lucilium. Amicos i columes cogitare, melle ac placenta fini est. nomen formatum est ab accusatio gregis placenta, videtur esse ex genere earum quas nos tortas appellamus, sine tartaras.

Habebis euandrium, delitium expertem coenā pollicetur persico ut sit sensus. Ego te lauiore conuivio nō sum excepturus q̄ euander excepit Herculem et p̄neam troianum, quos frugalibus epulis constat exceptos Vir, de Aenea. Viscera tosta ferunt taurorum, onerantq; canistris. Dona laborat cereris, bacchūq; ministrant. Verscitur Aeneas simul et troiana inuentus, Perpetui tergo bonis et lastralibus extis, Euandrium. Euander filius fuit Carmentis qui profugus ex peloponneso autoritate magis q̄ imperio ea loca regebat vbi nūc est Roma. Is herculem ex hispania interempto Cerione redeuntem cū bobus mira specie, ut filium Iouis humanissime excep pit, dicata ei ara que maxima est appellata, auctores Līnius, Onidius, Solinus, Dionysius, Iustinus. Tyrinus, Tyrinthius, id est hercules a Tyrinthe oppido, q̄ in co gesta eius maxime clauerunt, Tyrinus autem oppidum clarissimum fuit grecę. Homerus. Qui tenuere argos. Tyrinthaq; moenibus altam. Sensus est aut, venies inquit Hercules aut Aeneas, id est tam frugali excipieris a me coena q̄ Hercules et p̄neas excepti fuerunt ab Euandro Hospes, p̄neas, Minor illo, scilicet hercule, cui rerum gestarum magnitudine haud quāq; fuit par. Et ipse tamen scilicet Aeneas, Sanguine, nam ex venere nascus est, ut hercules ex Ioue. Alter aquis, id est Aeneas

Euander

Tyrinus

Tyrinthius

Tyrinus

Tyrinus

Tyrinus

Tyrinus

Tyrinus

Tyrinus

Tyrinus

Tyrinus

Tyrinus

Tyrinus

Tyrinus

Tyrinus

Tyrinus

Tyrinus

Tyrinus

Tyrinus

Tyrinus

Tyrinus

Tyrinus

Tyrinus

qui ut scribit Dionysius quū regnasset tres annos post obitum latini, quarto et ipse anno bello extinctus est, quum in eum Meētius etruscorum rex quū Rutilis omnibus impetum fecisset. Inito igitur prelio non percul a Lanino quum multi vtrinque forent cēsi, eius corpus nusq; apparuit, vnde non nullorum fuit opinio eū

statim relatum fuisse i deos. Alii vero tradiderunt. Numico submersum esse quū aduersus Turnum pugnaret, tonemq; indigetem eē appellatum vbi templum ei edificatum est hac inscriptione, patri indigeti qui fluii Numici vñ das gubernat, vnde et Tibullus. Illic sanctus eris quum te veneranda Numici vñda deum celo miserit indigetem. Alter flammis, id est hercules qui in monte Oeta posttraditum tunica ab Deianira sanguine Ne

sei infectam igni absumptus est, et in celum translatus. Nullis ornata macellis, epulę inquit meę quas tibi sum appositurus, ex publico macello non sunt comparatę, sed vernacile sunt. Tiburtino, tibur non longe ab vrbe situm in colle vbi Hercules colebatur, Narr. Tibur i herculeum migravit nigra lycoris in Catillis Amphiarai filius post interitum patris, insu. Oiclei aut in Italiam venit cum tribus filiis Corace vel ut alii scribunt Tybur Cora, Catillo, Tiburte. Condidit, oppidū. Sylus. Hic tibur Catille tuum. Plinius Tiburtem conditorem fuit Aspasie scribit, quem tradit coepisse anguria iuxta tres ilicesgus vñ que sua etate adhuc virebant. Melior, tenerior. Salicti, Salicta loca sunt multis salicibus constituta, sicut fice ta multis ficis, Querceta multis quercibus. Spineta multis spinis. Asparagi, subandi veniet a superiore. Asparagi a caulis asperitate sūt denotati ut docet varro. Alii vero dicūt dictionē eē grecā ασπαργος, alii vero a chaldaea voce deduci q̄ causē significat, q̄ hęc herba se per crescat in caulem et virgultum. Montani, ad differentiam asparagorum altilium qui sapidiore sunt et ideo, laurę gulę, Plinius Siluestres fecerat natura cornudas ut quisq; demeteret passim. Ecce altiles spectantur asparagi. Et rauenna ternislibris rependit Mart. Mollis i equorea que creuit spina Raenana. Nō erit incultis gratior asparagi. Siluestram igitur ē montanum asparagum intelligit quem aliqui corradam, aliqui libycum vocant, attici horminum. Auctor est Plinius li bro. xx. capite. x. Villica villici vxor. Villicus autē inter mancipia his erat qui totius villę curam habebat.

Calentia, id est recentia. Torto foeno, in quo gestantur. Mart. Sed tuta foeno cursor ona portabat, aut quod magis placet calentia ex foeno torto, id est ex nido adsum recentia ona cū gallinis ipsis. Seruate vñ Duplic. modo veteres toto anno seruare vñas quis et ollares et pensiles nominare. In ollis enim auctore Columella sine noxa seruabant, vnde Oratius. Venusta conuenit ollis, aut in sublimi suspendebantur, vnde de Oratius. Quum pensilis vna secundas ornabat menjas.

Corru

Villi

Villi

Villi

Villi

Villi

Villi

Villi

Villi

Villi

Villi

Villi

Villi

Villi

Villi

Villi

Villi

Villi

Villi

Villi

Villi

Villi

Villi

Signinū pirum, subaudi adest a supiore, a Signia pa-
tria dictum vt scribit Plinius, Cornelius Celsus inter
pira que reponuntur imprimis commendat tarentina atq;
signina. Siliūq; Columella libro. vi. capite. viii. ondit
pirum syrium id esse qd tarentinum, sic enī scribit. Cu-
randum est aut vt q; generosisimis piris, pomaria cose-
ramus. Ea sunt crustu-
mina, regia, Signina, ta-
rentina que syria dicūt
purpurea, superba, hor-
deacea, antitanea, nenia-
na, fanoniana, laterita-
na, & alia multa quoz
enumeratio longa est.

De corbibus iisdem, or-
do est. Mala emula pice-
nis pomis & odoris recē-
tis ad sūt de iisdem cor-
bibus ex quibus et pira.

Aemula picens, vi-
dentur desinari poma ti-
burtia, de qbus sic Ora-
tius. Picens cedunt po-
mis ubertia sicco, Nā
facie prestat. Nec me-
trēda tibi, q; musto suo
tibi officiāt, nam id qui
dem per frigus ventos,
q; hiemales exhaustum
est. Autūnum suc-
cum illum autūnalem
quem per hiemē admit-
tūt. Nec placet itelligas
poma siccata aut aliqui
alioquin docti sensē,
rūt. Nec olim talis inquit coena qualem tibi appo-
no apud nobiliores priscis tēporibus luxuriosa fuisse.

Curius, curius inqt denatus nō dedignabāt vesci
oleribus ac p hoc vilibus dapibus, hocq; est ex historia.
Nā inuētus ē a legatis Samnitū anz ei asserētibus quā
rapa in igne versaret in fictilibusq; vel vt alii tradūt ca-
tino ligneo comederet. Sicq; ondit tāta priscos frugali-
tate & parsimonia vixisse, vt nobilissimi vel oleribus cō-
tenti eēnt. Eo, forsquallidus in cōpede, hoc est seruus
in argastulis, ac per hoc ondit gulę luxum tantum in-
ualuisse suis temporibus, vt ne vilissimus quisq; deli-
tiis abstineret. Nam serui in compedibus tenebantur
vel ad metalla fodienda, vel agros colendos v el exci-
dendos lapides, vnde est illud Plinii lib. viii. loquentis
de agricultura. At nunc eadē illa vincti pedes, dānt
manus inscripti vultus exercent. Onidius in ponto ad
Crecinum loquens de spe sic inquit. Hęc facit vt vinat
fosfor quoq; compede vinctus Libroq; a ferro cura fu-
tura putet. Plautus in captiuis. Tūbere hic crasas com-
pedes impingier, inde extra portam ad meū libertum

Cordalum in lapidinas facite deductus fiet. De erga-
stulis in sexta satyra diximus copiosius illic. Ergastula
tota. Vulu. De vulua Plinius vt diximus anie i se-
cunda satyra multa scribit sic in. xi. cap. xxxvii. Quod
alio nomine locos appellāt, hoc in reliquis animalibus
vuluam. Hęc viperę & intra se panētibz duplex. Ona
generantium annexa pēcordiis. Et i muliere geminos
sinus sub vnaq; parte laterum habet, sinebris quonē

versa spiritum inclisit. Vulu eieccio partu melior q;
edito. Eiecticia vocatur illa, hęc porcaria, primipare su-
is optima. Nēc nouellatum suū preterq; primiparū
probatum potiusq; veterum nec diu effōreturum & bi-
duo ante partum, aut post partum, aut quo eiecerit die.
Grata ergo erat vulua in cibis. Mart. in discichis. Te for-
tasē magis capiet de
virgine porcha. Ne ma-
terna magis de sue vul-
ue capit. Popine, diner-
soria erant guloform Popina
vbi obsonia cocta para Popine
lus scribit interdixit ne-
quid i popinis cocti pre-
ter legumina, aut olera
veniret cum antea nul-
lum nō obsonii genus
proponeretur. Oratius.
Quin oia malit Que-
cunq; immūdis feruēt
allata popinis a popina
popinēs sūt denomi-
ti qui in his versantur.
Popinarij vero ipsi dñi
popine. Quid sapiat, q;
boni sit saporis. Rara
crate, ondit priscos illos
romanos nullo non
modo cibi sed ne edifi-
cii quidē luxu vixisse
se q; coquinas cratibus i
structas habuerint, vñ
carnes salite penderent.

Natalicum, idest die
natali q; delicatiori apparatu celebrari solēbat. Lar-
dum, carne suillam salitam, vñ ita scribit Macro. lib.
vii. Saturnaliū Sepe apposita salita carne quā laridum
vocalamus vt opinor qñ large aridum. Eam appellat Ci-
cero in lib. de inuētate succidia his verbis. Ia hortum
ipsi agricolę succidiam alteram appellant. Sic etiā Var-
ro in sēculo rerum rusticarum. Et qui non audierit pa-
tres nostros dicere ignauū & sumptuosum eē qui succi-
diam in carnario suspenderit. Martialis in. v. ad Tor-
nium. Et pallens faba cū rubente lardo quibus verbis
plane ondit appellationē lardi carnem suillam salitam
intelligi, succidiam item in genere neutro inuenitur.

Accedente noua carne, hoc cum superioribus conui-
gitur vt sit, senfus. Erat moris ponere lardum natalicum
cognatis accedente noua carne, idest recenti. Si quā
dabat hostia, si forte acciderat vt hostiam diis macta-
rent, nam carnes victimarum vendebantur & plerūq;
duplo, sicut inferiū latinis, vnde Valerius in scō de in-
stitutiis antiquis. Immolatum a magistratibus ho-
stiaq; exta ad quęstores erarii de lata veniebant. Sacrifi-
ciisq; populi ro. tū deoz immortalū cultus, tum et ho-
minū cōtinētia inerat, iperatoribus nostris q; sacras ma-
nus habere deberēt apd ista altaria discenibus. Co-
gnatorum aliquis, ordo est. Aliquis cognatorum sum-
ctus ter titulo consulis, i. ter adeptus consulatum.

Castorum imperiis, qui imperator fuisse et dux
exercitus. Solito maturius ibat, tanq; ad laetius
conuiuium. Ligonem

Ligonem, sarculum. A monte domito, per mul-
tum laborem culto. Gloriosū. n. apud priscos Romāos
fuit agrotationi vacare, vñ scribit Plin. multas famili-
as a studio rez rusticaq; cognōia adinuenisse. Nā Cice-
rones sunt Cognominati q; bonū cicer fererent, fabii q;
bonā fabā, leniti q; bonā lentē. Seranus q; agrum fereret

Ereētum domito referens a monte ligonem.
Quū tremere autem fabios, durūq; catonem,
Et scauros & fabricios, rigidiq; seueros
Censoris mores etiam collega timeret,
Nemo inter curas & seria duxit habendum,
Qualis in oceani f luctu testudo nataret
Clarum troiugenis scētura, ac nobile sulcrum
Sed nudo latere & parnis frons grea lectis
Vile coronari caput offendeat aselli,
Ad quod lascini ludebant rurs alumnī,
Tales ergo cibi, qualis domus atq; suppellex.
Tunc rudis & graias mirari nescius artes
Vrbibus eneris pēdarum in parte reperta
Magnorū artificum frangebat pocula miles,
Vt phaleris gauderet equus, celataq; cassis

ges in limite ruris. Nudo latere, nuda spōda sine vl-
lo ornatu aut testudinū aut auri aut argenti. Sic n. lecti
ornabant sū pto exēplo ab Asia, vñ Siciliū lib. ix. de
bello macedōico. Luxurię. n. pegrinę origo ab exercitu
asiatico inecta in vrbē est, in pñū lectos eratos, vestem
stragula pēiosa, plagulas, et alia textilia romā adduxe-
runt. Erōs grea, i. p. auriōr sulcri pte tñ ornata. Nā vt
scrib. Plin. li. xxxiii. tridimioz, pedes sulcra itē pte oma-
bāt, frōtē aut pōi p pte auriōre lecti sic docet Val. loqns
de maiestate. Siq; cognoscat lecti illius frontē macedo-
nicis triūphis suis se adornatā. Onidebat, hoc est q; in
lecto discūbebāt spectare sibi inuicē ondere poterāt ca-
put aselli. Coronati, ornati fertis. Alūni, dñr q; alū-
tur, & qui alunt, sed illud frequens, hoc rarissimum.
Tūc rudis, ordo est. Miles tūc rudis et nescius mirari
graias artes frangebat pocula magnoz artificū reperta in
parte pēdarum eneris vrbibus, & est senfus. Mi lites illis
tpibus contempto omni domus ornatu, id tñ querebāt
vt equi & arma eēnt ornamenteis insignia. Artes gra-
iis, in poculis & statuis faberrime sculptis, mira. n. greco-
rū ad oēs artes frangere igitia. Phaleris, ornamenta n.
equoz sunt phalerę, de qbus sic Apuleius in pria Apo-
logia. Peram & baculū tu philosophis exprobares, igit
& equitibus phaleras, & pediūbus clypeos & signiferis ve-
xilla. Valerius lib. ix. cap. de ira & odio, offēsi annulos
aureos sibi met ipsos & phaleras equis suis detractas abi-
cerunt. Dicte autem phalere a phalere, quod est ma-
nifesto & illustro, q; equis iis ornamentis illis streuere, gre-
ci φαλαγγα dicunt, sicut φαλαγγα pro talentum.
Celataque cassis, ordo est. Miles frangebat po-
cula vt equus gauderet phaleris, & cassis celata offende-
ret hosti perituro simulacra fere romuleę iussu man-
suere fato imperii, & geminos quirinos subripe et
nudam effigiem dei fulgentis clypeo & basta pen-
dentiq;.

lib. xii. ad Amoenū. Cēmates pria fulget testudie lecti,
magnis pēcis cōparabant, vñ est illa Senecę indignatio i
lib. de bñficiis. Video elaboratā scrupulosa distinctione
testudinē & fēdissimoz, pigerrimozq; aialium testas in
gētibus pēcis ēptas. Nā testudinū putamina scēbant i
laminas, iisq; lectos & repositoria ueliebāt, atq; et lacuna-
ria, lege Plin. li. ix. & xvi.
cap. lxiii. Troingēis,
nobilibus romanis, saty-
rice dñi qñ q; gloriaren-
tur se originē ducere a
troianis. Sed nudo la-
tere, ondit poeta i rephē-
sionē mox sūi tps pri-
scos illos ad seueros ex-
titisse vt cōcepto oī luxu
sepe et i limitibus agro-
rū collocatis lectis discū-
bitoriis coenaret, vñ fa-
cile videre poterāt caput
aselli nudatū cute, suspē-
sū i agro, qd iō fieri cō-
suevit, qā putabat etru-
sca disciplina in cōmo-
da agroū arceri posse,
vñ Columella de cultu
hortoz. Nūc caput arca
dici nudū cute ferē asel-
li Tyrhēus finxisse ta-

ges in limite ruris. Nudo latere, nuda spōda sine vl-
lo ornatu aut testudinū aut auri aut argenti. Sic n. lecti
ornabant sū pto exēplo ab Asia, vñ Siciliū lib. ix. de
bello macedōico. Luxurię. n. pegrinę origo ab exercitu
asiatico inecta in vrbē est, in pñū lectos eratos, vestem
stragula pēiosa, plagulas, et alia textilia romā adduxe-
runt. Erōs grea, i. p. auriōr sulcri pte tñ ornata. Nā vt
scrib. Plin. li. xxxiii. tridimioz, pedes sulcra itē pte oma-
bāt, frōtē aut pōi p pte auriōre lecti sic docet Val. loqns
de maiestate. Siq; cognoscat lecti illius frontē macedo-
nicis triūphis suis se adornatā. Onidebat, hoc est q; in
lecto discūbebāt spectare sibi inuicē ondere poterāt ca-
put aselli. Coronati, ornati fertis. Alūni, dñr q; alū-
tur, & qui alunt, sed illud frequens, hoc rarissimum.
Tūc rudis, ordo est. Miles tūc rudis et nescius mirari
graias artes frangebat pocula magnoz artificū reperta in
parte pēdarum eneris vrbibus, & est senfus. Mi lites illis
tpibus contempto omni domus ornatu, id tñ querebāt
vt equi & arma eēnt ornamenteis insignia. Artes gra-
iis, in poculis & statuis faberrime sculptis, mira. n. greco-
rū ad oēs artes frangere igitia. Phaleris, ornamenta n.
equoz sunt phalerę, de qbus sic Apuleius in pria Apo-
logia. Peram & baculū tu philosophis exprobares, igit
& equitibus phaleras, & pediūbus clypeos & signiferis ve-
xilla. Valerius lib. ix. cap. de ira & odio, offēsi annulos
aureos sibi met ipsos & phaleras equis suis detractas abi-
cerunt. Dicte autem phalere a phalere, quod est ma-
nifesto & illustro, q; equis iis ornamentis illis streuere, gre-
ci φαλαγγα dicunt, sicut φαλαγγα pro talentum.
Celataque cassis, ordo est. Miles frangebat po-
cula vt equus gauderet phaleris, & cassis celata offende-
ret hosti perituro simulacra fere romuleę iussu man-
suere fato imperii, & geminos quirinos subripe et
nudam effigiem dei fulgentis clypeo & basta pen-
dentiq;.

Alumnus

Phale

Ficus Simulacra fere romulee, i. imaginem supe, que Ro-
mulo et Remo mamas pbowit sub arbore fico que postea
nalis ficus ruminalis est appellata. rumam. n. veteres māmā
nominaverunt. Iussu mansuere, q̄ ita iuventibus
diis manifestata est. ut non mō infantes non legerit. sed
laete suo vice nutricis et aluerit. Imperii fato, ad fa-
tum et fortunā impii.

Geminus quiritinos,
Romulum et Remum.
licet Romulus tñ qui-
ritinus sit cognominatus,
de quo plerq̄ diximus
in. ii. satyra illic. In val-
le quiritini. Nudā es-
figie dei fulgentis. i. mar-
tis q̄ pater et auctor fuit
nois romani, genuit. n.
Romulū et Remum ex
Rhea Ilia, vrbis romę
cōditores. Fulgentis
clypeo et hasta, i. resplen-
dentis celatura clypei et
hastę. Pendētis, in ae-
re, quā sit in vertice cas-
sidis, vñ et pēfilia appel-
lamus edificia in aerem
extructa. ut hortos per-
siles in aere non in terra
positos, vñ Papinius in
Syluis de aqua ducta p
edificia sublimia sic ait.
Et innumero pēdes tras
mittit archi. Farraca,
cibaria ex farre. Cati-
no a capiēdo dicit p̄m
Varronem. Tusco,
fictilis, nā in struria are-
tina vasa celebrata sūt.

Pēfilia sicut vñ et pēfilia appel-
lamus edificia in aerem
extructa. ut hortos per-
siles in aere non in terra
positos, vñ Papinius in
Syluis de aqua ducta p
edificia sublimia sic ait.
Et innumero pēdes tras
mittit archi. Farraca,
cibaria ex farre. Cati-
no a capiēdo dicit p̄m
Varronem. Tusco,
fictilis, nā in struria are-
tina vasa celebrata sūt.

Mart. Aretina nimis ne spemas vasa monemus. Lan-
tus erat thūscis porjena fictilibus. Presentior magis p
picio. Virg. Nec tam p̄sentes alibi cognoscere dios. Qui
inquit quis fictiles colerent. romanis tamen erant ma-
gis p̄pici q̄ nunc, vñ Seneca ad Lucilium. Cogita deos
quum propici essent fictiles fuisse. Et vox. probat per
exempla benigniores fuisse deos p̄sents illis temporibus
in romanos. Nam quū galli in Italiam venturi essent,
eodem anno ut tradit Lini in quinto M. Ceditus de
plebe nūnciavit Tribunis se in nona via vbi nunc sa-
cellum est. supra eadem vestē noctis silentio audisse vo-
cem clariorem humana, que magistratibus dici inbe-
ret gallos aduentare. Cicero in secundo de diminutione
appellat Aium deum loquentem cui in nona via con-
secrata fuit ara ex eo q̄ monuerat ut promideret ne a gal-
lis Roma caperetur. De eo sic et Linius in quinto. In-

Aius stiumq̄ templum in nona via Aio locutio fieri. Vox
audita. Ordo est. et sensus. et vox audita nocte fere media
mēnuat nos his idest de his, hoc est aduentu gallorum.
Dicamus enim moneo te de his rebus, et barum rerum,
et has res. Gallis venientibus idest quum galli adue-
tarent. Nam Galli Senones duce Breno in Italiam ve-
nerunt. Clusiumq̄ obsiderunt. ad quos quum tres lega-
ti a senatu missi fuissent qui gallos monerent ut ab op-
pugnatione desisterent. ex iis vnus contra ius gentium
processit et dicem Senonū interfecit. quo facto indigna

ti galli urbem petierūt et fuso exercitu romano apud Ha-
liam flumiū urbem intraverunt. vbi nobilissimos senū
in vestibulis edium cū insignibus bonorū sedentes pri-
mo ut deos venerati. deinde ut hoies despiciat. interfee-
re. capitoliumq̄. quoreliqua inuentus confugerat obsē-
derunt. quod mox Camillus creatus dictator liberavit.

Romulee simulacra fere mansuere inisse
Imperii fato et geminos sub rupe quiritinos,
Ac nudam effigiem clypeo fulgentis et hasta.
Pendentisq̄ dei perituro ostenderet hosti,
Argenti quod erat solis fulgebat in armis,
Ponebant igitur thūscos farraca catino
Omnia tunc, quibus inuideas si linidulus sis,
Templorum quoq̄ maiestas presentior, et vox
Nocte fere media, mediamq̄ audita per urbem
Littore ab oceani gallis venientibus, et diis
Officium vatis peragentibus, his monuit nos.
Hanc rebus latis curam prestare solebat
Fictilis et nullo violatus inppiter auro.
Illa domi natas, nostraq̄ ex arbore mensas
Tempora viderunt, hos lignum stabat in vsus,
Annoſam si forte nucem deiecerat exus.
At nunc diuitibus coenandi nulla voluptas
Nil rhombus, nil damma sapit, putere videtur
Vnguenta atq̄ rosę, latos nisi sustinet orbes
Grande ebur et magno sublimis pardus hiatu
Dentibus ex illis, quos mittit porta syenes,

liciaz p̄ueniūt, ut nulla pulmetaria incūda suauitate
et p̄uē. nisi ad sint mēse citreę, q̄ pede eburneo fulciant
ex eborē. n. pedes mēsis adhibebant. Luca. Dentibus hic
niveis sc̄ctos atlantide sylua, iposere orbes. q̄les ad Ce-
sarē ora Nō capto venire iuba. sicq̄. notat luxū mēsa-
citrea. R. hōbus. piscis ex gñe plano. de quo i. iiii.
satyra satis dñi. Vnguenta, q̄bus vnguebant quū exi-
bant e balneis. Atq̄. rosę. corō ex rosīs. q̄bus in solēni
cōiūniō. celebratiōe utebant. Latos orbes. mēsas ci-
treas, de q̄bus plura in. i. satyra illic. Pretoria, mensas, de
q̄bus sepe Mar. Tu libycos indis suspēdis dētibz orbes.
Et alibi. Et mauri siacis sustēte dētibz orbes. Gran-
de ebur, pes eburneus. Pardus subli. i. pardus ex eborē
effigiatus. et aut pardus aial paz. differēs a panthera. q̄da
eū solo cādore ab ea discernūt. In ap̄rica, yriac, nascit
Solinus et Pl. lib. viii. Ex illis dētibz. s. elephanto.

Porta sye. Syene auct. Strabōe insula ē i. sinibus ethi-
ope. C. millibus passū ab iū. Pl. Diuōis egypti ēē. i. ci-
pit a fine ethiopię Syene. ita vocat insula, supra Syenē.
xv. milli. passū Elephātus insula hitat. navigatiōis egypti
p̄tis finis. dēā ab elephātō. multitudo. Stra. et Hero. Ele-
phantū appellat. Pl. vero Elephanti. dē. hinc aut mit-
tebant elephāt. portā aut appellat Elephanti dē insula.
q̄a ex ea per Syenē tāq̄ portā in egyptū sit trāsitus. ita di-
ctū ut illud in. iii. satyra, Ianna baiac. est. quia neces-
se sit euntibus Baias transire per urbem Cinnas.

Et mauri

Troglo Et mauri celeres. Designat poeta q̄bus i. locis elephā-
tes inueniant. Nā eos fuit Ap̄rica vltra syrticas solitu-
dines et i. mauritania. Ferūt ethiopes Trogloditę sed ma-
ximos india. Hęc Pl. Per mauros ergo celeres intelligit
ethiopes trogloditas. q̄ mira pedū celeritate sunt, de quī
bus ita Hero. li. iiii. Trogloditę ethiopes oīum quos fan-
do cognouimus p̄mi-
cissimis pedibus sūt. ser-
pentibus. lacertisq̄. et ali-
is id genus reptilibus ve-
scentes. Solinus Troglo-
ditę tanta p̄ncitate pol-
lent ut feras quas agitat
curſu pedū assequantur.
Mauri atq̄ ethiopię et
ethiopes p̄ mauris a poet-
is idifferēter nominant,
nec mirū quū ethiopes
ad occidēte p̄si Maurita-
niā attingāt. d. ethiopię
diximus et in. ii. satyra.
Indus, indi populi
sunt ad orientē siti ppe

Indi oceani refluxus, et solis exortus, q̄ iis lege et Apuleiū i. i.
florido. Obscurior, migrior q̄ mauri sunt, Apuleius
in eodē. Indis ad nascentē diē suis. th. in corpe color no-
ctis est. Deposuit. Nā elephanti aut casu aut senecta
deciduos dentes deponūt q̄ p̄grandes sunt, aut eos obses-
si a venatoribus arbori illis frangūt. hi aut sūt mino-
res. Capitiq̄. granes. i. pōderosos. Terē. Hui tā granes
raſtros. Nabatheo. arabico. Nabatheo. n. populi sunt
arabie contermini syrie. quoz̄ regio populoſa et ferilis
habet. oppidi incolunt noīe petrā. Dicit ut sacre testan-
tur litterę a Nabath primogenito Hismaelis. In arabia
aut ut diximus apud Troglydyas nascunt elephantes.

Orexi indignatio. Nā ut diximus in satyra Credo pudicitia il-
lic Rabidam facturus orexim, Orexis appetitum pro-
prie significat. orex et ore enim appetu significat, tamen
est et inueniri p̄vomitū ut Plin. ad priscum de Fannia
egrotare. Hoc discrimine ip̄licita est fidens febris, tussis,
orexis, sūma macies, sūma defectio. Bilis, latinū est,
colera greci. Nā pes argenteus, rō est indignatiōis. Ordo
et. Nā pes argenteus est id illis. s. mēsis. q̄ est annulus fer-
reus in digito. i. nō pluri faciūt nūc pedes argenteos in
mēsis, q̄ annulos ferreos in digitis. ut iā romanis vilis
sit argenti q̄ ebur. Illud aut sciendū pedē polyemū ēē,
nā pedē nūm dicitur et lecti et ueli et carminis et mēse.

Annu Annulus ferreus. Nā apud romanos varius fuit an-
nuloz̄ usus. mū phantibus. n. annulus in digito ferreus
erat, i. i. quoz̄. qui ob legationē accepti erāt aureos. in pu-
blico tñ utebant. itra domos vero ferreus quo argumē-
to et t̄pibus Plinii ut ip̄se est auctor. sponſe annulus fir-
reus mittebat. isq̄. sine gēma. Promiscuus aut vsus coe-
pit secundo bello p̄nico ne. n. aliter potius sent timo-
dia illa annuloz̄ carthagine ab Hannibale mitti. Dico
Augusto decarias ordinante maior pars iudicū in fir-

reo annulo fuit lege Plinium lib. xxxiii. cap. i. Hinc
surgit orexis. hinc stomacho bilis, alius p̄t esse sensus ut
sit. ex diuerso ingt omatū mēse. diuersi et affectus. sur-
gunt. nam si mensa pedes hēt eburneos hinc orexis hoc
est appetentia cibi surgit quasi id maxime appetitū ex-
cite. Si aut pes argenteus sit aut ex alia materia hinc sto-

Et mauri celeres, et mauro obscurior indus,
Et quos deposuit nabatheo bellua saltu,
Iam nimios capitiq̄ granes, hinc surgit orexis,
Hinc stomacho bilis, nam pes argenteus illis
Annulus in digito quod ferreus, ergo supbum
Conuiuiam caneo, qui me sibi comparat, et res
Despicit exiguas, adeo nulla vncia nobis
Est eboris, nec tesselle, nec calculus ex hac
Materia, quin ipsa manubria cultellorum
Ossea, non tamen his vnquam obsonia sunt
Rancidula, haud ideo peior gallina secatur.

macho bilis surgit hoc
et nausea q̄dam quia nō
pluris faciunt pedes ar-
genteos in mensis q̄ an-
nulos ferreos in digitis.
Ergo, quum tāto lu-
xu viuāt. Qui me si-
bi comparat, qui me pu-
tat nō minorē coenam
paraturū q̄ ip̄se solet.
Res exiguas, medi-
cum cōiūni apparatū.
Nulla vncia eboris,
quod tanti faciunt ipsi.
Nec tesselle, Tali et
tessere erant eburneę, a
Tessera fit per diminu-

tionem tessella. Nec calculus. Calculum intelligit
quem nūc dicimus scachum, antiqui latronem et
per diminutionem latronculum dixere. Martialis de
tabula lusoria. Hic mihi biseno numeratur tessera
puncto. Calculus hic gemino discolor hoste perit. Idē
alibi Insidiosorum si ludis bella latronum. Iste tibi ge-
minus miles et hostis erit. De quo et sic leges apud Ge-
lium consulant Caldeos. Cur tandē non de alea quoz̄,
ac de calculis et alneolo audent dicere quisnā ibi luden-
tium vincat. Pl. ad Geminium de calculo sic mēnit.
Andini ipsa solere se ut foemina in illo ocio sexus laxa-
re aium lusi calculoz̄. Lusum autē calculoz̄ inuenit p̄-
lamedes. vñ Sydo. Tāq̄ Naupliades rector artis Gaude-
bas hilarē ciere rixā. Calculus itē parū lapillū signat.
Mart. Calculus in nitida sic numerat aq̄. eum et calculū
appellamus q̄ nascit in vesica Plin. in. xi. Sunt iis et
calculo humano remedia p̄cipua. vñ Calculosi dñr qui
calculo laborāt. quos greci lithacos appellant. a calculo Calculi
fit calculator et calculatrix. Et qm in cōputatione calculi
li adhiberi solēt. inde ortū est ut dicamus tecum calculū Lithaci
volo ponere. i. rōnē cōputare. Plin. in Panegyricis. A-
fuerat impator cum ip̄io calculum ponere, sic exeat, sic ponere
redeat tanq̄ rōnē reddiurus. Nō tñ. licet ingt manu-
culū bria cultelloz̄ sint. ossea et nō eburnea. nō in ob id ispi-
diora sunt obsonia, q̄ cōcidunt per illos. Structor. pro-
prie is appellat q̄ p̄te obsonia scidit. ferculaq̄ cōpōit. nā
et id ad gulā p̄uere arbitrabant. q̄ taxat Seneca de breui-
tate vite. Quū videā q̄ suspēsi sint. quō ap a coquo cēsus
exeat. q̄ta celeritate signo dato gladii ad misteria decur-
rāt. q̄ta arte scindant aues in frustra nō enormia. Plin.
itē li. x. postea culina. artes ut chnes spectent, ut diui-
dant intergora. ut a pede vno dilatate repositoria occu-
pet. adeo ut doctores eēt q̄ ludū structorū ap̄rent, ut
Tripherus t̄pibus poetę q̄ ludū iuxta subruā hēbat vbi
trades discētibz p̄cepta scidēdi obsonia. q̄ ex ligno hē-
bat formata, habet. cultello, docebat quo gestu hęc vel
illa secarent. vñ coenā vlmēa noīat, qm ex ligno obso-
nia eēt formata. Ordo at ē. Sed nec erit nobis structor
discipulus tripheri. i. qui fuerit eruditus a triphero Cu-
ius artis ita meminit idem Seneca in libro de vita bea-
ta. Cur aliquis est scindendi obsonii magister.

Cui cedere deat ois p̄gula. i. oēs qui in p̄gulis sunt i-
stitui. Nā p̄gula non. mō dī in vineis (vt docet Colu-
mella). In p̄gula aut ingt singulē denas amphoras pere-
quent. Pli. lib. xiiii. In p̄gulis vero ferunt escarie appel-
latę, edure acinis, albe nigraq, sed et capi v̄t p̄ breui am-
bulacro ⁊ fornicato, quasi a p̄gendo vbi doctores disci-

Pergu-
la

pulos suos erudit. ⁊ o-
pifices opera sua quasi a
transentibus cōspiciē-
da collocarēt. Vopiscus
in vita Saturnini. Nā ⁊
in aphrica rhetoricę ope-
ram dederat Romę fre-
quentauerat p̄gulas ma-
gistras. Suetonius de
claris grāmatis loq̄ns
de Crassio tarentino
grāmatico sic scri. Dein
de i p̄gula docuit. Pli.
de A pelle p̄ctore. Idē p̄
fecta opera p̄ponebat in
p̄gula. Plautus in p̄m-
dolo Cras faciā depor-
ta re in p̄gulam. Di-
scipulus Tripheri. Em-
phasi habet quasi qui inter alios sit melius institutus.

Sumē

Sumine cum magno, Sumen vt diximus ap̄d Per-
sum in prima satyra illic Calidū scis p̄dere sumē. Lan-
te est gulę ex papillis lactātis porcę sit. idq, optimum vt
scribit Pli. lib. xi. Si mō foetus lac nō hauerit. Marti.
Esse putes nōdum sumē, sic vberē largo Effluit, ⁊ vīno

Pygar-
gus

lacte papilla tumer. Pygargus ex gne est caparum,
Nā vt scribit Pli. lib. viii. Caprę i plurimas figuras trās
figurant. Sunt n. caprę, sunt Ibices pernicitatis murāq,
sunt ⁊ Origes cōtrario pilo vestiti ⁊ ad caput verso, sūt
⁊ dāmę ⁊ pygargi. Pygargus itē est vt docet Aristoteles
li. vi. de natura animalū ex genere aqlarum Pli. in. xi.
Secundi generis pygargus in oppidit ⁊ in capis albican-
te cauda. Scyticę volucres. i. phasiani a phaside flu-
uio colchoz denotatę. Mart. Argoa p̄mū sumi trāsporta-
ta carina. Anie mihi notū nil nisi phasis erat. Inter deli-
cias n. ganę ⁊ luxuriosas dapes cōmmerant, vñ diuus
Hieronymus ad saluinā sic scri. Procul sint a cōmuniis

Phasi-
anus

phasides anes, crasse turtures, attagen ionicus.

Phoeni-
copie-
rus

Phoenicopterus, auis est cuius lingua A pitius nepo-
tis oim altissimus gurgis autore Pli. p̄cipui saporis
esse docuit, vñ Mart. Dat mihi pena rubens nomen sed
lingua gulosis Nostra sapit. Anē eē palustrē docet Ari-
stophanes in comoedia q̄ inscribit op̄v̄es ⁊ rubētibus
pennis, vñ facta est nois cōpositio. Pli. lib. x. n. ruber dē
⁊ ⁊ ego p̄na. Orix. ex genere caparum. diximus
esse origem, q̄ contrario pilo vesti it ad caput verso. Ari-
stoteles vero in. iii. li. de p̄tibus aialium Orygē scribit
esse vnicorne ⁊ bifide vngulę. Cui Pli. asipulans ait
i. xi. Vnicorne bifidū Orix. Getulus nā eū Aphri-
ca (vt scribit Pli.) generat p̄perno sitientē. Lautissī-
ma, ordo est. Getulus orix expositiue coena lautissima ⁊
vinea ceditur ferro hebeti ⁊ sonat tota subburra. Sub-
burra, dū est subburra regionem siue v̄bis celebratissi-
mā. A libi. ego vel prochiā p̄pono subburra. Caprę,
Silvestris caprę Mart. Pendētem sūma caprę de rupe
videtis. Casuram spes, decipit illa canes. Auis aphrę,
gallinę n̄midice. Oratius. Nō aphra auis nō attagen
i. micus. Varro de re rustica lib. iii. sic Gallinę aphricanę

Orix.

cratius

sunt grandes varę, gilberię quas meleagrides appellant Mele-
agreci. Tyrunculus, minister meus, Nā Tyrones pro- grides
prie appellant rudes ⁊ noui milites. Imbutus frustis Tyrdes
ofellę, non asuetis delicatis cibis, sed pastus ofellis uti, q̄
omnino vulgariū sunt, dīfferuntq, ab offulis, ille n.
ex casio, onog, pipere ⁊ croco, aliisq, huiusmodi rebus i-

Sed nec frustor erit cui cedere debeat omnis
Pergula, discipulus tripheri doctores, apud quē
Sumine cū magno lepus, atq, ap, ē pigargus,
Et scythicę volucres, ē phoenicopterus ingens,
Et getulus orix hebeti lautissima ferro
Ceditur ē tota sonat vinea coena subburra.
Nec frustum capreae subducere, nec latus asrae
Nouit anis noster tyrunculus, ac rudis omni
Tempore, ē exiguae frustis imbutus ofellae.
Plebeios calices, ē paucis asibus emptos
Porriget incultus puer, atq, a frigore tutus,
Non phryx aut lycius non a mangone petitus

clausis mēbrana siligiea
oblongę conficiunt. of-
sulę vero p̄ diminutio-
nē ab offa sunt frustra
cuiuslibet rei esculente,
dicimus enim offulam
casiei offulam carnis, of-
sulam panis, vnde Var-
ro in secundo de re rusti-
ca scribit L. Volūnio q̄
natori mislam esse offu-
lam cum duabus costis.
Columella mētionem,
faciens de falsura carnis
suille ait, dein offulę car-
nis spise cōponunt ⁊ al-
terius sal ingeritur.

Plebeios calices. Mar-
tialis hos appellat anda-
ces. qm̄ falsaspē imitabant crystallina qm̄ eēt vitrei.

Nō sumus audaces plebeia toremmata vitri. Nā neq,
ardenti gēma frīt aqua ergo plebeios, quibus vulgus ⁊
plebs vti. Porriget, ministrabit ē pocillator nē erit.

A frigore tutus, vilibus inolutus vestibus. Non
phryx aut lycius, Nō dabo tibi inquit structorē elegan-
tem, quales venditant māgones phryg os ⁊ lycios, Nā
ex oriente venisti habebant ferri, sed dabo tibi rustica

phry-
num ⁊ incultum. Phryx. i. troianus. Nam phrygia
asia minoris regio est a phrygia A sopi ⁊ Europe filia de-
nominata. Lycius. Lycia regio item asię minoris phry-
gię cōtermina. a Lycione pandionis filio dicta. Mā-
gone. Māgones pprie veditores dñr hoīum, Mar. Milia
pro puero centum me magno poposcit. Suetonius i. Do-
mitiano Castrari inq̄t mares veniit, padonū qui resi-
dū apud māgones erant p̄cia moderatē ē. Et quum
mercis appellatione hoies vt fēsit Mela iurisconsultus
non contineant, p̄pterea māgones non mercatores, sed
venalitarii appellandi sunt. Dicti aut sunt a manu ⁊
ago q̄ mancipia manibus agant ⁊ poliant. Inde verbū
est mangonicare. i. polire ⁊ ornare vt emptores facilius
alliciant ad emendum, vnde Seneca ad Luciliū Mā-
gones quicquid ē quod displiceat aliquo lenocinio ab-
scondiunt. Nam ii vt testatur Quintil. in. ii. lib. In ser-
uis venaliciis colorem fisco, ⁊ verum robur inani sagi-
na mentiant, vt. s. mancipia maiore p̄cio vendant, p̄-
rea vt pueri teneriore viderentur etate, eorum p̄bertatē
medicamentis coercebant, vnde Pli. lib. xxi. cap. xxvii.
Radix hiacynthi bulbacea est mangonicis venaliciis
pulchre nota, quę in vino dulci illita p̄bertatem coer-
cet, ⁊ non patitur erumpere. Metaphorico ⁊ appellamus
etiam mercatores aliarum rerum māgones, vnde Pli-
nius in fine operis sui māgones gemmarum ap-
pellat eos qui gemmas expoliant ⁊ interpollant vt cari-
us vendant, agros etiam mangonicatos dicimus qui di-
ligentiore cultu poliant vt sint vendibiliores, Pli. lib.
ix. cap. liiii. Sergius orata primus pensiles inuenit balne-
as, ita mangonicatas villas subinde vendendo. A man-
gone fit mangonium, quod accipit pro artificio mango-
nis. Pli.

phry-
gia vñ
Lycia
vnde
Māgo-
nes

Māgo-
nigale

Māgo-
nium

Māgo-
nium

Māgo-
nium

Māgo-
nium

Māgo-
nium

Māgo-
nium

Māgo-
nium

māgo nis. Pli. in. x. cap. Nec tamen in hoc mangonio quicq̄
nium totum placet. Et qm̄ mentionē facimus de venalitiis
venali illud sciendum est Venalitiū capi pro loco vbi noui
tium iiii venderentur, vnde Apuleius in prima Apologia lo-
quens de gagate Lapide sic scribit. Cuius odore etiā in
venalitiis vulgo sanitatem aut morbum venalium ex-

perian-
tuntur.

Paulus iuris-
consultus.

Nam quicūq̄
ex venalitiis nouitio-
rum emptus alicui mi-
nistrio p̄positus sit, sta-
tim eum e numero vete-
ratorum esse. Familiar
et venalitiis dicimus ser-
uorum qui venales p̄-
ponuntur. Venalitarii
verodiciunt vt diximus
qui venalitiā habēt mā-
cipia qui ⁊ māgones di-
cuntur. Petitus, emptus.

Et magno, subaudi
non petitus erit. s. p̄cio,
ita dictum vt alibi. Ma-
gno hospiciū miserabile
magno seruorum ven-
tres. Aut reuera ita legi-
pōt. Non a māgone peti-
tus Quisq̄ erit magno
vt sit sensus Non petitus
a magno mangone q̄-
quis erit. i. quicūq̄ puer
erit nō erit petitus. i. ac-
ceptus ⁊ ēpius a magno
mangone. i. diuite ⁊ ma-
gnū nūmęz seruoꝝ ha-
bente. Seruos aut venales hēbūt in cathastis. Erātq, Ca-
thastę loca in quibus cōtinebant vni venalici a v̄bis
sac̄ q̄ est cōstitutio q̄ illic cōstitui tenerēt. Tibullus.
Barbara gyp̄atos terre cathasta pedes. Illic at magnus
erat seruoꝝ gurgitū strepitus. Mart. Hec quę lingua silet,
nō illa mille cathastę vincebat. Quū poscis, Latini in-
quit sunt ferri mei nō exotici, ita vt quū aliquid ab eis
velis poscere poscas latine, nō aut grec vt barbare. Idē
habitus cunctis, pari sunt inquit corporis habitus orna-
tu non quales ceteri romani habebant vario corporum
cultu, vnde illud est a Seneca dictum cum summa in-
dignatione ad Luciliū transeo inquit agmina exole-
torum per nationes coloresq, descripta, vt eadem omni-
bus lenitis, sic eadem prime mensura languinis, eadem
species capillorum, ne quis cui rector est coma crispu-
lis misceatur, vnde pulchre sequitur, tonfi rectiq, capilli
sed ne contraria videatur q̄ ait tonfi rectiq, capilli, ita i-
telligimus vt capilli illi tōsi sint fuscum erecti ⁊ si p̄cti
ne cōplanati. Purpura vestiti. i. p̄texta, nā pueri vsq, ad
quarūdecimū annū etatis sue p̄textā gestabant, inde
egressi togā virilē sumebant, lege Macrobiū. Ardēs,
quę colore ardere vñ ita dictū, vt illud añ. Serinū arde-
bit in auro. Nec pigilares, Manifeste ostendit p̄ter esse
simplicē ⁊ p̄ter. Nec habet inquit genit ilia grādiora q̄
assiduo libidinis vsu excreat int. testiculis in magnitu-
dinē p̄gni p̄grandibus. Pigilares crassitudine, pu-
gni. In balnea. Nam illic potissimum a cinedis spe-
ctabantur. Mart. Oculi deuantibus draucos. Rau-
cus, propter coitum, vox enī in adolescentibus post vsū

venali-
tarii

Catha-
sta

venali-
ci

venali-
ci

venali-
ci

venali-
ci

venali-
ci

venali-
ci

venali-
ci

venali-
ci

venali-
ci

venali-
ci

venali-
ci

venali-
ci

venali-
ci

venali-
ci

veneris mutatur, suntq, rauci. Aristoteles in libro pro-
blematum. Homo quum incipit coire pubescit ac gra-
nem vocem permuat. Aliqui et legunt Draucus. i. bñ
mentulatus. Hallas vellendas. s. pilosas, idest ad-
huc ea non estate vt pili sub balis fruticent, qui s̄pe i
balneis a vulsoribus enellebantur. Catto, vasculo

oleario quo utebantur i
balneis. Vbi post lana-
rum oleo perungeban-
tur, de quo dictum est i
tertia Satyra. Apuleius
in primo limine securi
di libri floridum am-
pullam oleariam appel-
lat. Hic tibi vina dabit,
talis inquit puer pocula
tibi ministrabit. Dis-
fusa expressa, ⁊ in seras
suas recondita. For-
tan expectes, neq̄ illud ti-
bi est expectandum vt
exhibeam puellas gadi-
tanus quę te in coena la-
scinia saltatione oblectet.

Maiores n. domus his
nugis tantum delectet,
quę omnia sunt quędā
veneris iriamenta, sic
q̄ poeta lasciuos sui tem-
poris mores damnat qui
bus tota ciuitas corrupta
erat. Vnde Quintilianus
sic ait. Omne cōmuniū
obscenis canticis strepit,
pudenda dīctis spectant

Quisq̄ erit, ē magno, quū poscis, posce latine,
Idem habitus cunctis, tonfi rectiq, capilli,
Atq, hodie tantum propter conuiuia peti.
Pastoris duri est hic filius, ille bubulci
Suspirat longo non visam tempore matrem,
Et casulam, ē notos tristis desiderat hędos.

Ingenui vultus puer ingenuiq, pudoris,
Quales esse decet, quos ardens purpura vestit,
Nec pigilares defert in balnea raucus

Testiculos, nec vellendas iam prebuit alas,
Crassa nec opposito pauidus tegit ignina gut-
Hic tibi vina dabit diffusa i motibus illis (to,

A quibus ipse venit, quorū sub vertice lūst.

Nāq, vna atq, eandē ē vini patria atq, ministri.
Forstā expectes vt gaditana canoro
Incipiat prurire choro, plausiq, probatę

Ad terram tremulo descendant clune puellę
Iritamentum veneris languentis, ē acres
Diuitis vrticę, maior tamen ipsa volupras

Alterius sexus, magis ille extenditur, ē mog

T. linus lib. ix. de bello macedonico loquens de luxu-
ria vrbis ab exercitu asiatico inecta sic scribit. Tūc psal-
trie sambucifrigę, ⁊ conuualia ludionū oblectamenta
addita epulis, epulę quoq, ipse ⁊ cura ⁊ sumptu maiore
apparari coepere. Gaditana, Nam canuiones gadita-
nę egyptiq, ex omnibus mollissimę habebantur ad sal-
tationes ⁊ motus i pudicos puellarum. Mart. li. iii. Cat-
ica qui nili qui gaditana susurrat. A libi. nec de gadibz
improbis puellę vibrabant sine sine prurientes. Papyri
us in syluis, illic cymbala timuleq, gades. i. puellę gadi-
tanę p̄te saltationis ad tinnitum eris. Gades autem vt
diximus ante insula est hispanię extra columnas hercu-
leas ad hostium Betis irumpentis in oceanum britan-
nicum. Mart. Edere lasciuos ad betica crummata gestus.

Prurire lasciuo corporis gestu moueri. Choro
coetu, Probate plausu, fauore discumbentium, nam
super coenā hęc fiebant. Clune tremulo, i pudico cor-
poris motu. Mart. de puella gaditana. Tā tremulū cris-
satam blandum prurit, vt ipsam Masturbatorem red-
deret hippolytū. Illud aut obseruandum vt docet Serui-
us omnia nomina latina, in aia simplicia, a verbo non
venientia in nis syllaba terminata esse masculina, in-
anima propter canis, simplicia p̄pter bibennus, a verbo
non venientia propter finis, ergo poeta clunus bene di-
xit. Oratius male. Quod pulchre cluner. Iritamentum
oppositio est. Vrticę stimuli qui maxime pringit ⁊ ir-
ritent ad venerē, Maior tamen licet inquit viri huc la-
scinis gestibus maxime moueantur ad obscena, mi-
lietres tamen q̄ sunt quę maiorem feriant volupratem

IVVE.

P

P

P

P

P

P

P

P

ac per hoc ondit libidine magis mulierem flagrare q̄vi-
rum. Alterius. s. sexus muliebris. Extendit, erigit
et mouetur ad turpitudinē. Vrina concepta. i. semē ge-
nitale collectum. Auribus atq. oculis per auditum et
aspectum rerum turpiū, vt alterum referatur ad catica
lascinia, atq. ad indecoros impudicosq. corporis motus.

Mouetur irritatur. Has
nugas in cōtempnū diui-
tū d. f. i. i. tales volu-
prates talemq. lasciniam
Audiat ille cū indigna-
tione in hominem diui-
tem. Ordo est. Audiat il-
le crepitus testaz cū ver-
bis quibus abstinet mā-
cipium nudum stans in
olido fornice, ille i q̄ fru-
tur vocibus obscenis q̄
lubricat orbem lacede-
moniu pedemate. Hoc
loco describit saltationē
illā quam lucianus cō-
memorat in tractatu de
saltatione. Ait. n. laconis
in choreis tripudiis pre-
cipuos omnium greco-
rum exitiis. vt pote q̄ a
Castore et Polluce didi-
ciscent, eos autem in or-
be saltasse, ita docet. x̄m
αυλῆτος μέν τω
μῆξ καὶ ἄται εἰσά-
λιν καὶ κατὰ τὴν τῶ
τῶν οὐδὲ κατὰ τοὶ
χον αὐλῆτος εἰσά-
νοι σ. x̄m α. τῶν
τοῖα εἰσά-
τῶν οὐδὲ κατὰ τῶν
τῶν οὐδὲ κατὰ τῶν
τῶν οὐδὲ κατὰ τῶν

Auribus atq. oculis concepta vrina mouetur.
Nō capit has nugas humilis domus, audiat il-
Testarū crepitus cū verbis, nudū olido stas (le
Fornice mancipiū, quibus abstinet, ille fruatur
Vocibus obscenis, omniq. libidinis arte.
Qui lacedemoniū pedemate lubricat orbem,
Nam q̄ ibi fortunę veniā damus, alea turpis
Turpe ē adulteriū mediocribus, hęc eadem illi
Omnia cū faciant, hilares nitidq. vocantur
Nostra dabunt alios hodie cōiunia ludos,
Conditor iliados cantabitur, atq. maronis
Altisfoni dubiam facientia carmina laudem,
Quid refert tales versus, quia vocaligantur?
Sed nunc dilatis aduerte negocia curis,
Et gratam requiem dona tibi, quando licebit,
Per totam cesare diem non foenoris vlla
Mentio, nec prima si luce egressa reuerit
Nocte solet, tacito bilem tibi contrahat vxor
Humida suspēsis referens multicia rugis,
Vexatasq. comas, ē vultum, auremq. calente.
Protinus ante meū quicquid dolet exue limen,
Pone domū, ē seruos. ē quicquid fragitur illis
Ant perit, ingratos ante oīa pone sodales

afficiatur verecundia. Nudum vtrum p̄ inopiam an
per impudiciā et lasciniam Mancipium. i. meretrix
quę lenoni p̄iuit. Qui lubricat qui pedum celeri mo-
bilitate exercet. Orbem lacedemonium. i. gyros et am-
bages lacedemonias circū tibicinē in medio sedentem
et canentem. Nam circū auletem saltantes agebant.

Pedemate. i. saltu. Nā
τῶν δὲ μῆξ saltum signi-
ficat. Nō ignoro ad cō-
mentatoribus hunc lo-
cum diuersis modis ex-
positum, vt alii dixerint
per orbem lacedemoniū
designari annulū, cuius
vñs manauerit a lacede-
monis ac per hoc annu-
lato senatores et equiles
romanos itelligi qui an-
nulū pythiāte hoc
est leni irratione spūti
lubricum faciāt. Alii ve-
ro legendum contēderūt
pythiāte nō pythiā-
te, idq. esse genus exor-
tationis, quum quispiā
summis pedibus ingre-
diens manus protendit
ocisimeq. mouet alterā
retrosum. s. alterā prō-
ter. c. Alii item trochū in-
telligi de arbore pinū fa-
bricatum, q̄ pythiā dicat
pinus vñ sit pythiāma.
Ego autē ex sententia Lu-
ciani cōtēdo itelligi vt
dixi saltationem lacede-
moniam. Legendumq.
ē pedemate. i. saltu et nō
pythiāte neq. pythiā-
mate. De omnibus tñ his opinet vt cuiq. libitum erit.

Nāq. ibi fortunę, ostendit poeta nō sine risu satyrico
iniq. paupibus esse cōparatū vt multa nō liceat iis face-
re, q̄ si faciant videant in honesta, sin a diuite fiat lau-
dabilia iuxta illud. Nam quod turpe bonis Titio seioq.
decebat crispinū. Fortunę. hōi diuiti et fortunato.
Veniā damus ignoscimus et multa i diuite toleramus
q̄si illi turpe nō sit quū turpia facit. Sicq. poeta stulticiā
hōiūm ridet, q̄ ex censu mores hominū pōderēt ondes
nō leniore cēsurā taxāda esse diuitis vitia q̄ pauperis.
Illi diuites. Alios ludos, alias voluptates. Terē. Ne-
scis quos ludos hodie p̄beris itus. Cōditor iliados
i. Homerus q̄ bellū iliēse carmē suo cecinit. Sicq. docet
sumā semp dicti et facti verecūdiā sup coenā custodiē-
dā. resq. serias ibi tractandas, q̄ et Persius sēsit quū di-
xit atq. verecūda laxamus seria mēsa. Dubiā laudē,
hoc dicit q̄a quēsitū ē et sepe dubitatū vtrius carmē eē
elegantius, Virgiliū an homeri. vñ p̄perius. Ceditero
manū scriptores ceditē graii, Nescio q̄d maius nascitur
iliade. Tales Versus. Homeri et virgiliū. Qua voce
q̄si dicat quoquoq. legeris grania et sonora videbūt.
Sed nūc dilatis, volo iquit nūc aīo sis oīum curaz va-
cio et tranquillo, dū coenamur, docēs illā demū vitā eē in-
cūda q̄ ai trāglitanti se iuit. Prima luce, adulteria sui
temporis notat, ordo autē est, Vxor nō cōtrahat tibi bile

si egressa prima luce solet reuerit nocte. Cōtrahat bile
colerā moueat et indignationē, q̄ ad moechos inuit. mul-
ticia vestes, de quibus i scda Satyra, Humida, p̄pter coitū
vñ sit suspicio adulterii. Aurēq. calente, aures. n. calētes
idices sūt adulterii recēter admissi, q̄d Antonius nota-
uit in octauia. foemina. s. cōsulare triclinio viri corā in
cubiculū abducta. rui-
sus i cōiuniū rubētibus
auriculis, i cōptior capil-
lo reducta. Interea. dū
coenamur. Megalesiacē
Iterum populi romani
desidia notat, q̄ ip̄so stu-
dio ludos circēses specta-
ret, vñ supra. Si potes
anelli circēsis, et alibi
atq. duas tñ res anxius
optat pana et circēses. Nā
i circo, maxio ludi cele-
brabāt i honorē cybeles
magne deoz matris, q̄
Megalesē dicebat. a. mē-
lesia τῆς μεγᾶλης μητρός
hoc ē a magna matre.

Mappa Mappa erat signū q̄d a p̄tore q̄ ludis p̄erat ondi
solebat nō sine magno aurigaz gaudio ludoz celebra-
tionē eē futurā, de quo signo res. se videt Varro i sermo-
ne latino quū ait. In circo primo vñ mittit eq. nūc di-
cunt carceres a coercedo ne inde exeāt aīq. m̄grus si
gnū misit. Tranquillus i Nerone. Vniuersoz f̄ oculis i cir-
co maxio p̄buit aliquo liberto mittēte mappam. Mart.
Cretarā p̄ior quū vellet mittere mappā, p̄ior mappā
struppit hermogenes. Idē solēne. i. q̄d solēne celebrāt i
honorē cybeles idē. i. phrygię. nā Ida mōs est phrygię
eiusdē ē nōis ē in creta. Ex phrygia. n. quo tpe Hannibal
Italiā vastabat aduēta ē, libris sibyllini docētibz ho-
stē alienigenā q̄ terē itale bellū intulisset, pelli Italia.
vinciq. posse si matris Idē p̄sinante nūmē Romā ad-
uēctū foret. Legati igit p̄gamū nūsi ad Attalū regē la-
pidē quē matre deū incole esse dicebāt, ab eo acceperūt
Romāq. deportarunt, excepit eā. p. Scipio Nasica. Cn. si-
lius eius qm in hispania perierat, vir optimus a senatu in-
dicatus adolescēs nōdū q̄storius, qm ita rñs habebat,
vt nūmē id ad optimo viro recipere cōsecraretq. Vñ
Qui. in fastis. Mater abest, matre inbeo romane regras,
Quū venerit casta ē accipienda manu. Colūt celebrāt,
P̄tor sedet, p̄toris vt aī diximus oībz ludis p̄rāt.
Alibi Iuuenalis. Quid si vidisset p̄iorē i curribz altis
Exatē, et medio sublimē i puluere circi i tunica Ionis
i. i. habitu triūphātis, vñ nūc ait similisq. triūpho. i. triū-
phāti. P̄do caballoz. vel iustus et iniq. ius occupator
cabaloz. i. ornamentoz et signū triūphaliū (vel q̄d ma-
gis placet) p̄do caballoz. i. fraudator et spoliator ip̄forū
equoz meretū p̄mia, nā plerūq. ludoz p̄fecti palma, et
p̄mio defraudāt equos victores brantiūq. aliis nō recte
inducant et tradūt, q̄d et Plautus inuit i Amphitruōis
his versibus. Sine q̄ ambiscent palmā histrionibus, siue
adeo et ediles pfidiose cui diūt Trāquillus in Nerone ex
Antonia maiore patrē Neronis p̄creauit, pfidię vero tā-
te vt nō mō argētarios p̄ciis rez coemptarū, sed et i p̄u-
ra mercede palmarū aurigarios fraudauerit. Sedet i cur-
ribz altis extrane. Ac mihi pace, venisse i lebe flagi-
lat oī dēs totū eius studiū eē in spectaculis ludozq. ce-

lebratione. Pace bona venia vt nō irascat, q̄a i eius cō-
tumeliā videat hęc dicere. Frigor. i. strepitus et clamor
faciēti in circo. fragor p̄prie est rez fractaz. Percutit
aurē, nā in theatris et circis magni tollebant clamores
ob studiū diuerse fauentū Hora. in episto. nā quę p̄uin-
cere voces Enaliere sonū referūt quē nra theatra. Car-

ganū mugire putes ne-
mus aut mare thuscū.
Tāto cum strepitu ludi
spectant et arte. Sic et Se-
ne. in prima epi. xi. libri.
Ecce circensiu obstrepi-
t clamor subita aliqua ē
imensa voce feriant au-
res meę. Colligo, cōp-
hendo et conicio. Ene-
tū, intelligo inq. fatuū
vt auriga p̄ni viridis. i.
qui indutus est p̄ano vi-
ridi et cui factio p̄ni vi-
ridis. i. prasina fauet, sic
victor. De quorū aut fa-
ctionibus ludoz circen-
siū diximus sufficienter

in. iii. Satyra illic. Si potes anelli circensibus. Nā si de-
ficeret. i. si is auriga vinceret cui factio prasina fauet, vi-
deret totā ciuitatē nō minus attonitā q̄ oī fuit accepta
clade canensi, hincq. ondit q̄d diximus in p̄cedēti Saty-
ra magnū multorūq. extitisse fauorē p̄ni viridis. Cali-
gula. n. et Nero ita prasine factioni aduēti fere vt Cali-
gula coenaret in stabulo asidue et māeret. Agitator cy-
thico vicię festeriū cōtulerit. Nerōi vero plurimus ier-
mo q̄d vetaret de circēsisbus esse. Et quodā tractū. prasi-
nū agitatorē iter cōdiscipulos q̄res obiurgate eū magi-
stro, de Hecfore tracto se loq. emētus sit. Mōstā, Cas-
siodorus scribit vrbē nō minus fuisse sollicitā de victo-
ria agitantū equos nec aliu iter se cōtendere cōuenis-
se q̄ si rei. p. discrimē adesset. Victis cōsulibus sicuti fu-
it quū Paulus et milius et Tiberius Varro cōsules supatū
sunt apud cānas quoz Paulus et milius ē occisus fuit le-
ge linū lib. xxii. ab vrbe cōdita. Spectet iuuenes, i. iu-
uenes inq. quos decet sedere iuxta puellas et certare spō-
siōibus, spectet tales ludos. Quos clamor decet, quibz
in circo turpe nō est clamare quū applaudūt et fauet.
Spōsio. dr. cōtētio et altercatio q̄ sit d̄positis pignorbz,
Spectatores igit inicē cōtēdētes spōsione. i. d̄posito pi-
gnore alii aliu fore victorē ascrebāt. Pl. lib. xxxiii. Ad
spōsiones etiā annulo exiliēte. solēt. n. annuli in spō-
sionibus sepe deponi. Idē in. vii. loq̄s de Asclepiade.
Sed maxie spōsione facta cū fortuna ne medicus crede-
ret si vñq. invalidus vllō mō fuisset. Idē in. viii. loq̄s de
coena Cleopatrę. Ergo spōsiōibus factis postero die ma-
gnificā cenā apposuit Antonio. Idē in eodē. Ne nimis
phatu suo nimis supbiat Anto. pene hislinōi cōparatus
et q̄d nulla s. osione ad hac p̄ductus singulos vniones
cōiunis ad forbēdū dedit. Audax, q̄a in di crimine
res versat. quū rei exat us sit incertus. Asciduse, iuxta
sedisse. sic. n. viri et mulieres in theatris p̄mice sedebāt
Ouidius. Proximus ad dñam nullo phibēte sedeto.
Nra bibat vernū, cōueniant antiq. auctores Celfo vt
recitamus apud Persiū illic. Et asiduo curata cuticu-
la sole, an cibū exerceri. eā exercitationē seq̄bat mō vn-
ctio vel in sole, vel ad ignē, mō balneū. Descēdebāt. n.
in solū vbi lauant, iū multo oleo vngebāt, leniterq.

officabant. Persius alibi, *At si vnctus ceres & figas in cune solem, secundū ergo hanc consuetudinē ait nra cuncta bibat solē vernū. Contracta, per etatem rugosa.*

Effugiatq; togam, i. exuat & deponat togā mēsurā ad solem, hoc magis placet q̄ vt intelligas per togam labores comitum togatorum nam viliores togam sumebat quum diuites sequebatur, qui potentiores salubant matutino, eorum ergo comites errabant per urbem dictiq; sunt togati & ante ambulationes. *Martia. Si matutinos facile est tibi nam persomnos Attrita veniet sportula sepe toga.*

Nisi forte velimus intellegere Iuvenalem inter togatos ambulas sequebatur diuites salubantes i quo officio ostēdit se fuisse Martialis Curabim quere, breuiter tu multa fatere, Non poterat vana tedia ferre togę, sed per sensus magis placet. Nam quum toga antea communis olim Romanorum habitus fuisset, iuxta qd Virgi appellauit Romanos Gentem togatā, ad viliores postea tantum transiuit. Salua fronte, sine aliquo pudore, hoc autem dicit, quia hora quinta negotiis maxime distracti erant. *Martialis. In quintā varios extendit Roma labores. Sexta quies lassus, septima finis erit. Salua autem fronte, dicit quia ibi omnis posita est maiestas hominis vnde dicimus Iste frontem perficit. I omnem pudorem deposuit. Quid in illis in ix. perficit frontē & dicit de digniore qui pretor fieret. Hoc s. frequenter conuicia & ocio indulgere. Talis vite ocioq; s. & voluptuarie. Voluptates commendat rarior vsus, sē tentia ē generalis, per quam (licet poeta eam ad medium vsum epularum tenendum accommodet) monet omne nimium ex sententia chilonis cunctis in rebus esse fugiendum, nullamq; voluptatem esse tantam quę nō assiduitate sui fastidium pariat.*



Natali die. Sūma n. hilaritate antiqui diē Natalis dies quo nati erant quotannis celebrabant, gratias diis agentes pro hac luce ad quam venerant. Amici vero & ceteri natalem celebrantibus munera mittebant, vñ multā auaritia adducti (vt dicimus alibi ante) nō solū diē natalē semel, sed & prius in anno quo plura ab amicis munera acciperant celebrabant, quare a Martiale sicutatur clytus. Vt poscas clyte munus exigas, vno nascere

officis in anno. Natalis autem apud veteres plenum festum erat vt illic apud Verg. *Mens est natalis iola. Et mox adiectionem recepit, vt hoc loco natali die. Et apud Terentium. Poro aut alio munere feriet, vbi erit pueri natalis dies. Ceres festus. i. ara ex cespitibus extructa, Ceres est enim ceres herba cum terra simul effusa. Regi-*

Effugiatq; togam, iam nunc in balnea salua
Frōte licet vadas, quaquam solida hora supit
Ad sextam, facere hoc non possis quāq; diebus
Continuis, quia sunt talis quoq; tedia vite
Magna voluptates cōmendat rarior vsus,

Iuui Iuuenalis Aquinatis Satyra duodecima,



Atali corvine die mihi dulcior hęc

lux,

Quia festus promissa deis anima-

liacupes

Expectat, nūcam reginę cēdimus agnam.

gi. rigidaque horisfram turbare palladis arma. Higinus tamen tradit caput Medusę fuisse collocatum in pectore eius, vnde & Claudianus in gigantomachia Tritonia virgo profluit ostendens nulla cum Gorgone pectus. Gorgone maura, capite modico in pectore sine scuto collocato Gorgones tres fuisse tradunt fabulę filias phorci, ex cetho coniuge, quarū prima steno, secunda entiale, tertia Medusa, eas scribit Mella habitasse insulas gorgades in oceano atlantico, vnde & gorgōes dictas existimatur. fingunt poetę vnum tantum oculū iis fuisse, quem sibi inuicem commodarent, addūt Medusam per littora vagantem a Neptuno amatam, fugientemq; compressam fuisse in templo palladis. Ob eamq; rem deam indignatam capillos eius per quos ne primo placuerat i serpētis onnatissē, fecisseque vt qui eam aspicerent in lapides verterentur. hanc dormientē Persius Iouis & Danaę filius acceptis mercurii talaribus eiusq; falcato ense, & scuto palladis chrysalino per quod illam impune aspicere posset interemit, abstulitq; eius caput, quod ipsi scuto opposuisse dicitur, ex cernice igitur recisa equus pegasis alatus fertur esse procreatus, qui inde vsq; ad Helicōem collem peruollans, & pē de hyannum fodiens fontem excitauit. hippocrenę musis cōsecratū. Higinus tradit nō a Perso sed a Minerva Medusam iterempta fuisse. Omitto autē ea quę a Dio doro li. iiii. referunt de Gorgonibus mulieribus validis & pugnacibus, aduersus quas dicit Perseum haud paruo certamine bellum gessisse. Maura, nam in insulis vt diximus quę gorgades dicte sunt, in mari atlantico habitauere, est autē aila. mons mauritanie. Sed procul et tensum, sed Ioni inquit vitulum parauimus, quē mactemus. Finem extensum, ferociam ostendit vituli qui ducentes et ante iret. Nam vitulus finibus dūce Hostia batur humeris autem hominis ad aras allatus non fere victa litabat, sicut ne claudicans nec aliena hostia deos placat, nec fugiens ab aris. Hostia, victima & hostia dici tollimur omnis bestia ad sacrificium tantum parata. Tar Tarpeio Ioui. i. capitolino, cuius templū erat i capitolio, nā ius quū fundamenta edis Iouis fundarent, caput humanū mont

dr inuētū. Vnde mons capitolinus dictus est qui atea Tarpeius a Tarpeia virgine vestali q̄ ibi sabinoz scutis est obruta dicebat, huic prius Saturniū appellatū scribunt Cato & Fabius pistor de originibus. Frōteq; coruscant posuit pro crispant, qd signū est ferocitatis Tēplis matutis, nā matutini tūc dicebat ad sacrificiū, quū can

da articulū suffraginis cōtingebat, breuiore autē nō litabant, author Pl.

Spargēdusq; mero, nā in sacrificiis iter cornua victimarū mez fundebat. Vergi. in q̄to. Ipsa tenēs dextra paterā pulcherrima Dido. Candētis vacce media iter cornua fundit. Ducere, fugere. Si res āpla domi. Sensus est, si mihi diuitie essent quales opio, mactarem sane victimā pinguiorē hispilla siq; se amico cōmendat ab i genua volūtate. Affectibus. i. desideriis meis.

Hispilla, satyrice mulierem sui temporis pinguem notat. Ipsa mole, ipsa crassitudine.

Sanguis. i. tauris sanguinis ē succi plenus.

Clitumini, in agro filisco clitūni amnis aqua potat candidos boues facit Pl. lib. ii. capite. c. vi.

Iret, ad sacrificiū. s. grandi ministro. i. victi mario qui ante aras victimam cedebat. Mirantis se incolumem, q̄ tantam tempestatē euadere potuisset. Nā preter pelagi casus, preter inquit estum maris & iētū fulminis enasi, tenebrę

veluti nocturnę obortę sunt, siq; atrocē tempestatē designat, qualis est illa virgiliana. His vnda dehiscēs terrā inter fluctus aperit, sunt & istus barenis. Fulguris enasi, quod forte enaserat, fulgur autem posuit pro fulmine. Est. n. fulgur ignis late explicitus, fulguratio ostendit ignem, fulminatio emittit. Subitus ignis, periphrasis est fulminis, est. n. ignis coactus ventoq; impetu iactus lege Senecam in naturalibus. Impulit antinas. i. percussit. Conferri, comparari suo naufragio. Velis ardentibus, fulminis incendio cōflagrantibus. Oia sunt talia, tales inquit solēt esse tempestates quę a poetis describuntur, qualis fuit tempestas Catulli. Nā poetę si quando describunt tempestates eas exaggerando fingunt grauissimas, & sic ostendit tempestatem Catulli non cedere periculi atrocitate poeticis tempestatibus quantūnis grauissimis. Si quādo poetica surgit, id est a poetis describitur, bene autem dixit surgit, nam proprie tēpestas in mari surgere dicitur. Genus ecce aliud, autem facit auditorem, est. n. dicturus quomodo

in mare omnia preciosa proiecerit urgente tempestate.

Quāquā cetera, subaudi quę dicturus sum. Miserere iterum, quia iam misertus est propter tenebras & fulminis iētum quo vela sunt percussa. Eiusdem sortis, eiusdem tempestatis, nam potuisset aliud discrimē narrare extra tempestatē maris.

Pictores quis nescit ab iside pasci, Tibul. loquens de iside picta docet tem

plis multa tabella vitę. Tabella votina, qui ex valitudine seruari fuis

sent in tēplo Esculapii & tabella genus morbi pictum suspendebant. Sic quę qui naufragiū eu

ferant tabella casum pictum in templo Neptu

ni figebant, verū postea recepta & suspēdit egyptia in templo quoq; i

dis oia sacrificia p̄cipua veneratione in vr

be colebant tabellas pōbant, tanq̄ quę mari periclitat. bus opitularet. Cu

ius rei rōnem Lucianus commemorans in tertio deorum dialogo scribit

quēadmodum Iuppiter mandauit Mercurio vt Argum pastorē intime

ret Iocę puellam in egyptum per mare transferret, isidemq; nominaret,

quę in posterū e. set egyptiis dea & nilū in aluē reduceret, ventū imperaret, ac nauigantes serua

ret. Qui igit naufragiū faciebat id in tabella votina pictum in templo

Isidis ponebant, siq; pictores pasci dicebant ab iside Quare non inme

rito egyptus nauigium Isidis colit, quia Europa in Tauro rapta fert. i. in nauis

tauri picturam habente, author Fulgentius. Pars dira quidem. Arduū. n. est ex nauis p̄ciosam suppellectilē abicere in mare. Cognita multis, quā calamitatem

multi nauigantium sunt experti. Accidit fortuna ordo est. Accidit & Catullo nostro similis fortuna. i. vt

mare res p̄ciosas abiceret, quod & multi alii fecere, v. templa docet deoz per tabellas votinas. Votinas. vo

tiue dicunt ea quę diis per votū destinata sunt, vñ votū dicimus victimā quę per votum sacrificiū de bellę

stinata, vnde Horatius. Pascitur in vestrum reditū votina iuuenca. Et Vitruuius lib. viii. Hiero rebus bene gestis quū auram coronam votinam diis immortalibus quodā in sano constituisset. Quū penus fluctu,

sensus est, quum forte nauis esset semiplena fluctu vndisq; icertis ageretur, neq; gubernator sua posset arte subuenire. Catullus partem reze suaz quibus nauis onerabatur in pelagus proiecit, quo nauis facta lenior tempestatem superaret. Sic i prudentia commendat Catullum

Subuenire. n. tempestati quavis ratione sapientis est, eoq. magis si plu. adipiscare re explicata boni, q. addubi tata male. Decidere iactis coepit. i. Catullus coepit de cidere et pacisci cu ventis, iactis. i. rerum suar. eiectione, quasi ita eiectionis rebus suis ventis satisfacere, nam sequi tur. imitatus castora, et fundite quae mea sunt, illud est absurdum est exponere decidere pro cociderena nim. Decidere. n. dicunt debitorum quum aliqui bus rebus datis cum cre ditore paciscunt. Ar boris incertae, ordo est, quum iam prudentia ca ni rectoris nullam ferret opem arboris incertae. i. quae nani sciret debebat et conueniebat. Tale et ge nus ofonis est apud Pro perum. Quae n. non sa ni pectoris auxilium. i. quante auxilia pectori meo non sano i. q. con ueniat pectori meo po test etiam talis est ordo. Prudentia cani rectoris arboris incertae, hoc est gu bernatoris navis incertae.

Arboris incertae. i. na vis. Nam poete nautem plerumq. et arborem, et tra bem appellant. Persius Trabe rupta bratia laxa prehendit amicus inops. Oni. Nondum cesa suis peregrinum ut viseret orbem Mon tibus in liquidas pinus descendat vndas. Imitatus castora, castor animal est ponticum terrestre et aquaticum canda piscium, cetera specie lute, q. moris testiculos sibi amputat periculo urgente ob hoc se peti gnarus. Casto rem id medici votant Virgi. Viro laq. pontus Casto rea, de quo plura apud Persium illic. Saperdam en ad uehe ponto Castoreum stappas, de eo multa Pl. et Soli nus, poeta exeplo Catulli monet saluam omnibus re bus antipondam. Medicatum, ad multa medicame ta aptum. Teneris moecenatibus. i. molibus et deli catis qualis fuit moecenas. Nam cum constat (ut dixi mus in prima satyra illic de moecenare sapino) delica tum fuisse. Atq. alias, subardi vestes. Hoc loco poeta describit intelligitq. vestes coloris nati ex lana bethi ca. Nam in pecudi bus bethicis hoc est hispanis vellera sunt rutila, ex quibus nullo alio adhibito colore vestes texebatur, eas ostendit poeta talem colorem habere ex pa sciis potius, aquaticum et temperie aeris. Inde lacerna be thica apud Mart. sic loquitur. Non est lana mihi medax nec multos abeno. Sic placeat tyris, me mea tinxit onis, Idem lib. ix. In tate iacis domus est notissima terris, qua dines placidum corduba Bethin amat. Vellera na turo pallent ubi flama metalio. Et linit hesperium bra ctea vina pecus. idem in fine. xii. libri. Bethis olivifera crinem redimite corona, aurea qui nitidis vellera tingis aquis. Generosi gramini, ordo est, quia vestium ip sum pecus natura generosi gramini inficit. i. unxit, vñ infector unctor appellatur. Cicero Dibalium rogat sed infector rem oratur. Generosi gramini. i. herbe ge nerose et nobilis. Sed et egregius fons, non solum in

quit lanq. ille in omnibus sunt rutili ex pasuis, sed etiam ex potu bethis amnis et ex aeris temperie, neq. n. ad illud est referendum quod aliqui ex autoritate Plinii sen se runt, qui sic libro secundo cap. c. vi. scribit. In boeotia amnis Melas nigras onas reddit. Cephisus ex eodem la cu proficiens albas, rursus nigras penitus ruffasq. iuxta

Ilum Xanthus, vnde et nomen amni, na ex vbo q. flumini significat, sed ad aquas tantum bethicas, quum sequatur et bethi cus adiuuat aer. Viri bus occultis, id est non in tellectis. Aer bethicus, aer hispanus, na bethis fluminis est hispanie vte rioris a quo et hispania bethica nominatur, ea e que nunc granata appel latur. greci enim coouu vocant granum, cuius il lic magna est copia et bo nitas Plinio. Parthe nio factas, commenda tio est ab artifice. Sic Vir gilius, diuini opus Alci medonitis. Et dignum finiente pholo, id est qui optime possit pholo satis facere sueti, et ei situm ex plere. Nam pholus cen taurus fuit a quo propin

quis mons pholus est appellatus, qui quum Herculem hospitio suscepisset dolium vini ante defossum extu lit, hoc tradunt cuidam centaurio olim a Dionysio da tum imperatumq. ut tunc vinum profferret, quum ad esset Hercules, eo igitur facto seruant reliquos centauros vini odore et virtute factos ebrios, quumque impetum vna omnes in pholum facerent, ab Hercule partim cesi sunt partim in fragam conuersi. lege Diodorum libro quinto. Vel coniuge fisci, mulierem bibicem sui temporis flagellat. Ba ardas, vasa erant britannica, Bascan me iam manu dicere Roma suam. Escarta, scilicet vasa ab esca denon. inata. Multum celati, scilicet au ri. Quo biberat, designat poculum aureum quod ut scribit Plini. lib. xxi. cap. iiii. puluino Philippus rex Macedonum subiebat quum vellet dormire. Em ptor olinthi, Olinthus ciuitas est Thracie edito in loco sita (ut libro primo historiarij scribit Thucydides) quam ut testatur Demosthenes contra E. chinem, Phi lippus Amyntis filius Alexandri pater, emit ab La schene amico suo, quem pecunia corripuerat, de quo in t. illexisse Virgilium in scato illic Vendidit hic auro pa triam tradit Seruius. Callidus, nam ut scribit In stinus blandus pariter fuit et insidiosus, ut qui plura pro mitteret q. prestaret. Callidos appellat Cicero in libro de natura deorum, quorum tanquam manus, sic ani mus vñ concauit. Sed quis nunc alius? hoc ad lau dem dicuntur Catulli (qui quod alii non facerent) plu ris fecit salutem quam oper suas, sicq. sui temporis auariciam notat. Non propter vitam, docet poeta philoso phice ita hom. n. parandus esse oper, ut eas habeat tanq. ancillas non dominas. Sed nisi forte nimis arrogans vi

derer) negarem hoc duo carmina esse Iuuenalis, nulla enim poete sapientia gravitatem, Ceti vitio, scilicet immensae cupiditatis et auaritie. Iactatur, scilicet in mare. Aduersus, scilicet ventis et fluctibus. Illic decidit, eo necessitatis deuenit ut etiam arborem na vis succideret. Explicat angustum, succiso arbore

navem reddidit spacio sam, quae antea angus ta erat atque implicita.

Quando, quandoqui dem solemus in peri culis asserere vltima et ex tremia praedia ut tran cemur scilicet arborem quonavis fiat lenior le gendumque cum suspi rio. I nunc honesta in hibitio est per permissio nem. Sic Ovidius. Di gitis a morte remotus q. tuor, hoc videtur poete simplici ex dicto Ana charsi qui quum didi cisset quattuor digitoru navis esse crassitudinem tantum inquit morti p. pinqui sunt quin iugiat I nunc et cupidi nomen amantis habet, monet. n. quantum nauigantibus imminet periculum.

Teda, tabula navis. Te dam autem posuit pro omni arbore ex qua na ves fieri solent, de Teda diximus in prima Saty ra illic, Teda lucebis in illa. Mox cum reticu lis, qui nauigant panem et alia ad victum neces saria secum ferunt. Per sius, iam pueris pellem succinctus et Oenophorum aptas, ait ergo poeta Tu qui nauigaturus es memento vna cum pane et vino

sumendas esse tecum securas ad navis arborem inciden dam, si tempestas vrgeat, quasi dicat scito mortis pericu lum semper nauiganti imminere, legendumq. est A c cipe non aspice. Reticulum enim est genus sacci ap tum ad panem firendum a rete denominatum. Hora tius Vt si reticulum panis venales inter onusto Forte ve bas humero. Reticulum item ut diximus in secun da Satyra illic Reticulumque comis auratum ingen tibus implet, tegmen est capitis muliebris. Ventre lagene, hoc est capaci et ampla lagena, vas est terrenum tam aquarium q. vinarium. Iuena, pugna saguntina firmit com missa lagoena. Nam ex sagunto hispanie ci uitate pretiosa fictilia mittebantur. Martia, in apopho retis. Sume saguntino pocula ficta luto, idem alibi. Fi cta saguntino cymbia malo luto. Sed postquam iacu it. Sensus est et ordo, postquam mare factum est tranquil lum et omnis tempestas sedata est et. Prora miserabilis cucurrit inopi arte, hoc est vestibus extensis et velo mo quod vnum superauerat, nam vela quae maiora erant

in medio maris fulmine fuerunt absumpta. Tempora uectoris, scilicet fuerunt. Fatum, ipsa deorum beni gnitas. Valentius, potentius. Euro et pelago, ipsa tempestate. Parce bilares, id est ipsa fata. Meliora pe sa, feliciorum fortunam. Pensa numero tantum plu a li dicuntur quaeunque pendent e colo, hoc est quae in filu duci possunt. Cui.

Nos humiles famuleq. tue data pesa trahemus.

Lanificae, hoc est ope ratrices. Albi flami nis, id est felicitatem por tendentis, nam parce di cuntur fila nigra ducere, quum mortem inse licitatemque minan tur, contra vero fila al ba, quum felicitatem por tendunt. Martia. Si mi bi lanificae ducunt non pulla fores? Stamina, nec surdos vox habet ista dies. Fortior, nam ventus est qui vehemen tiori venit impetu, vnde et nomen, aura vero lenior est. Inopi arte, inopi praesidio expositione vesti bus extensis. Supera uerat, superfluerat. Virgi li. Amisa solu palma superabat acesces, id est supererat. Plinius de ele phantis, namque vnum qui superauerat. Iam deficientibus austris spes vite cum sole redit, De ficientibus inquit ven tis ac iam sole hoc est se renitate reuersa Catul lus coepit iam de salu te sperare. Subli

Argento praeferre caput, rebusq. salutem? Non propter vitam faciunt patrimonialia qdam, Sed vitio ceti propter patrimonialia viuunt. Iactatur rerum vitium pars maxima, sed nec Damna leuant, tunc aduersis vrgentibus illuc Decidit ut malum ferro summitteret, ac se Explicat angustum, discriminis vltima quando Praedia afferimus, navem facturam minorem. I nunc et ventis animam conmitte dolato Confusus ligno, digitis a morte remotus Quattuor, aut septem si sit latissima teda, Mox cum reticulis, et pane, et ventre lagene Accipe sumendas in tempestate securas. Sed postquam iacuit planum mare, tempora postquam Prospera uectoris, fatumq. valentius euro Et pelago, postquam parce meliora benigna Pensa manu ducunt bilares, et staminis albi Lanificae, et modica non multo fortior aura Ventus adest, inopi miserabilis arte cucurrit Vestibus extensis, et quod superauerat vnum Velo prora suo, iam deficientibus austris Spes vite cum sole redit, tum gratus inlo Atque non erali sedes prelata lanino Conspicitur sublimis apex, cui candida nomen Scropha dedit, letis phrygibus mirabile sume, Et nunquam visis triginta clara mamillis.

mis apex, id est mons albanus, ubi Ascanius con didit Albam. Nam post trigesimum annum ex quo Aeneas Laninium tenuerat, Ascanius amiso patre abundante Laninii multitudine, florentem iam ut longa tum res erant urbem Laninie matri sine nouitque (nam id quoque ambigit Lanius) reliquit, novam ipse aliam sub alano monte condidit, quae sita porrecto longa alba appellata est, de hoc plura diximus in quarta Sa tyra. Candida, scropha, nam a nomi ne porce albe quae triginta (ut scubito Varro libro secundo de re rusti ca) porcellos peperit in potentum albos denominata est alba. Scropha autem appellatur fuis non castata, sed quae ad foeturam habetur. Mirabile fumen, ex pha posito est, id est ex qua optimum haberi potuisset fu men. De fumine diximus in secunda Satyra et apud Persium illic, Calidum scis ponere fumen. Letis Phrygibus, vtrum quia ea ducit sedem inuenis sent, an p. mirandum fumen essent habitari ex por ca, quae triginta esset mamillari. Et clara, ordo est scropha clara triginta mamillis nunquam visis, sci licet in alia porca.

Portus INTRAT moles positas, id est portum hostiensem
hostie magnis molibus a Claudio extructum. De quo ita Trā-
quillus meminit. Item perficit emisarium fucini la-
cis portumque Hostiensem, a dino Iulio septius des-
natum ac propter difficultatem omissum, et Paulo in-
fra continuis. xxx. hominum milibus sine intermissione
operantibus portū hostie
extruxit, de eo meminit
Eusebi. cronographus.

Tyrhenāq. pharō. i.
turris que in portu ho-
stien- erecta erat a Clau-
dio in emulacione pha-
ri alexandrine, vt ad no-
tum ignes cuius na-
vigia dirigeret. Nam id
sciendum phaz insula
est, que obiecta alexan-
drie portum efficit, vbi
turris est eiusdem nomi-
nis qua Ptolomeus ere-
xit. cuius vsus erat no-
tum nautarū cursui
ignes ostendere ad pre-
nuncianda vada portus
que introitum, a cuius
nomine omnes relique
turres que copulatis locis flagrat nocti phari sunt ap-
pellate. Tyrrenam, tuscā, mare. n. id tyrrenum
dicitur hoc est etruscum, in cuius litore sita est hostia.

Non sic mirabere, quam videas portus struiles ea
esse operis magnitudine. Brachia portu i. moles p-
tentas in mare. Relinquunt Italiam, magnitudinē
portus ostendit qui ita in mare extendebat vt videret
longe ab Italia recedere, a longe eam relinquere. Tale
est illud Virgili in. x. Ille velut impes vastū que pro-
dit in equor Obuia ventoz furis, expositaq. ponto.
Interiora, partem interiorem ipsius portus. Pernia,
navigabilia tantum parū cymbe, qualibus in lacu lu-
crino vtuntur, qui in Campania est iuxta Baias, sicq.
ostendit namque Catulli ita mutuatam et tempestate cō-
fractam, vt per breuia etiam ferret. Tunc stagnante
sinu, portu Tranquillo habente fluctus tempestate iā
sedata. Tunc. s. vbi in portum venere. Vertice ra-
so, ferui qui manumittebant in teplo vt diximus diffu-
sus in cōmentariis Persii ex sententia Plutarchi i pro-
blematis. Eronie que libertoz dea dicebatur, raso capi-
te pileum accipiebant, qd et Plautus in amphitryone
meminit. quod vtinam ille faxit Iuppiter, vt ego ho-
die raso capite caluus capiam pileum. Nante igit qua-
si in libertatem vendicati qua per tempestatem amise-
rant, ad eius rei imitationem caput sibi raserāt. Gau-
dent narrare pericula. Hoc aut est excōsuetudine homi-
nū qui supato graui periculo gaudent multis id narra-
re. Secura. n. pteritoz maloz recordatio solet esse incun-
da. Vnde Seneca in tragœdiis. quod fuit dūz pati me-
minisse dulce est Garrula pericula, hypallage est p ipsi
garruli. Iti igitur pueri, verba sunt Iuuenalis imperā-
tis firmis, vt parent que ad sacrificia et vota exoluenda
pro Catullo petineant. Nam Romani prisco instituto
rebus diuinis operam dabant quā aliquand cōmendā-
dum esset precatione, quā soluendum gratulatione,
quā exposcendum voto. Valerius author in primo
limine. Linguis animiq. fauente, nam in rebus di-

uinis, vt scribit Cicero de diuinatione que publice fie-
rent, vt fauerent linguis imperabatur, quod significa-
bat vt taciturnitatem pstant. Nam in ludis fauor, in
sacris taciturnitas est necessari. vt sacra rite peragi pos-
sint nulla mala voce obstrepente. Tibullus. Quisquis
ades lingua vir mulierq. faue. Et alibi Ore fauete oēs.

Sertaq. delubris, i. em-
pla. n. deoza frondibus et
fertis ornabantur Virg.
Et festa velamus frōde
per vibem. Farra ipo-
nite cultis. i. cultros mo-
la que ex tosto farte et sa-
le constabat inspergite,
nam mola tria insperge-
bantur cultis. s. ignis et
caput victime. Molles
focos, molles appellauit
aut q. iis odores et tura
crementur, que arabes
molles mutant. Tibul-
lus. Vrantur pia tura fo-
cis vrantur odores quos
tenere terra dixit mittit
arabis. Vi. gi. Alles sua
tura sabei, aut qd magis
placet molles focos, recē-
tes et nonos, vt illud apud Statium in syluis. Seuis molli-
bus expleatur vmbra. i. nonis et recentibus, vnde Plini-
us ad Apollinarem. Prata florida et gēnea in folium ali-
asq. herbas teneras semperq. molles et qui ipsi nonas aluit.
Sic et Virgi. Castane molles. i. non et recentis, vnde nu-
perime parati erant foci, sequitur. n. glebamq. virentē.
Glebāq. virentē. i. aram ex glebis erectam, si p qua
foci parabantur. quod p. i. qd melius est et excellē-
tius tanq publice factū. Inde. n. ex publico sacrificio
iam peracto. Est aut ordo, inde domū repetam peracto
rite sacro qd prestat. Domū repetam, vt priuatis. sa-
crificet laibus qui et priuatis in domibus et publice in
cōpitis colebant. Nā lares vt recitauimus apud Persium
antiquitas pides vocant. qbus canis assit et ipsi pelli-
bus caninis vestiant vt inquit Macrobius. eius rei dupli-
cem Plutarchus cū affert in problematibus. Nā quā
pides inquit sint qui pstant, hos domus custodes esse
oportet et alienis formidolosos vt canes videmus. Mites
vero ac lenes mansuetosq. domesticos vel q. demonia
quēdā mala circueant, qbus diu quasi sacrificibus et
scelez vltoribus aduersus iniustos et ipios vtant. Sic la-
res furiales existimati sunt et poenaz et vitę exactores et
opationū speculatores. Quare fit vt caninis pellibus in-
duant. qbus et canes ideo assit q. ad inuestiganda sce-
lera et vlciscendos improbos sagaces sint. De laibus itē
meminit Apule. in lib. de deo Socratis. A laibus fit La-
tium qd caput pro locovbi lares colebant. De quo sic
Lampri. in Alexandro Seneca. Virgiliū imaginē cū Cic-
simulacro in scdō lario habuit, vbi et Achilles et ma-
gnoz viroz. Alexandriū vero magnū inter optimos et
dinos in lario maiore cōsecrauit. Graciles coronas,
hoc dicit, quia Romani vt cū. Pli. lib. xxi. quā terra flo-
res negaret, coronas ex ramentoe cornibus tincto sibi
cōficiebant quas hibernas appellabant. paulatimq. sub-
repsit appellatio corollis inter iniua ppter gracilitatem
notatis hinc ergo poeta gr. a. i. coronas appellauit. La-
res aut coronati solitos docet P. i. sic. Et iam tunc coro-

ne deoz honor erant et larium publicoz priuatorumq.
et sepulchroz et manū, vnde Plautus in asinaria itro-
ducit Larem dicentē. thure, vino coronis, sibi quotidie
sacrificatū sibi. Hic. hoc est domi. Laribus pater-
nis hoc est domesticis et maiorz nostroz. Nostri Io-
nem, aut quem peculiari cultu domi veneramus, aut
nostrum. i. Romanum.

Tactabo, spargam.
Omnes colores violē. i.
violae ois generis, nam
tria sūt. vt diximus apud
Persium Illic et lathina,
lena genera violaz pur-
pure, luteę, albę. Cū
sta nitent. ita a poeta in-
ferunt, quasi illico oia a
feruis et ministris essent
parata ad sacrificium vt
sit sensus, oia polita, mū-
da, ornataq. sunt, qualia
fieri idē in eiusmodi re-
rum celebratione. Lō-
ge erexit ianua ramos. i.
ornate et ramis lauri, nā
in festoz solēnitare do-
mus lauro ornabatur.
Alibi omentur postes et
grandi tanua lauro.
Festa, cōiuge cū Ianua
vt sit Ianua fista et do-
mus festa. Operat. re
sacra facit Virg. letus operatus in herbis Propertius Cyn-
thia iā nocēs et opata decē. Nec suspecta tibi, noli in-
quit inspicari coruine me idē hęc vota tam solēniter ex-
soluere quia velim captare Catullū, non. n. est oibus,
sed tres habet liberos, quibus bona sua relinquat. Sicq.
venisse captatores sui tps sigillat. Libet expectare,
voluptatiū ē inqt expectare an aliquis appareat q pro
amico t sterili vel gallinam moribūdā mactet, quasi
dicat nemo erit q sacrificet. Nā gallinę (vt scri. Pli. lib.
x.) ad rē diuinā luteo rostro pedibusq. purę non vide-
bant. ad operantia sacra nigre. Tā sterili, qualis est
Catullus qui quā filios habeat nihil daturus est capta-
tori, sed oia filius relinquit, nā sterili amicus captatoris
dē, vnde nullus exit fructus, quā oia liberis relinquat,
sic et agrum sterilem dicimus qui fructum non facit, et
mulierem sterilem que foetus non parit. Vez hęc ni-
mia et impensa, Ironicos. q. d. non esse mirandū si quis
non inueniat qui pro amico gallinā sacrificet quia ni-
mia sit impensa. Coturnix, auis qua vulgus vocat
qualea grece ortyx dē, vnde Ortygomeirā ipsaz coru-
tamicum regē vocamus. Coturnicē aut posuit pro vil-
lissima aue. nā apud mensas Romanoz damnabat. q.
morbo comitiali laborare dē, Pli. author. Pro patre, p-
eo qui pater sit. i. qui filios habeat, quia inde nihil sit ca-
ptaturus. Senuire calorē si cepit, auariciā sui tps no-
tat mouent inquit spe cōsequendę hereditatis ad faciē-
da vota et sacrificia pro orbo si forte vel minima valin-
dine corripiat. hinc exit illa Plinii lib. xiii. conquestio.
Postq. cepere orbitas in authoritate summa et potentia
esse captato in questu fertilissimo. ac sola gaudia i pos-
sidendo possum iere vitę pcia. Gallita et pacius, noia
sunt diuitum orboz quos pro oibus diuitibus orbis po-
nit. De pacio meminit Mart. sic, Munera que cuperet

pacius esse sua. Legitime, Ironicos quasi iure quodā
et lege. Tota porticus, nam in porticibus temploz su-
spendebantur tabellę suscipientium vota. Calorem,
ardorē sibi. Hecatomben, sacrificium centum bo-
uum, a numero victimaz, ἑκατόμ. centum, βοῦς obe-
bonem significat, ad quod sacrificii genus respexit Per-

Hic nostrum placebo ionem, laribusq. paternis
Tura dabo, atq. omnes violę tactabo colores
Cuncta nitent, longos erexit ianua ramos,
Et matutinis operatur festa lucernis.
Nec suspecta tibi sint hęc corniq. catullus
Pro cuius reditu tot pono altaria, paruos
Tres habet heredes. libet expectare quis egram,
Et claudente oculos gallinam impedit amico
Tam sterili, verū hęc nimia est ipensta. coturnix
Nulla vnquam pro patre cadet. sentire calorem
Si coepit locuples gallita, et pacius orbi
Legitime fixis vestitur tota tabellis
Porticus, existunt qui promittunt hecatoben,
Quatinus hic non sunt, nec venales elephanti,
Nec latio haud vsquam sub nostro sydere talis
Belua concipitur, sed furua gente petita
Arboribus rutulis et tami pascitur a gro.

sus illic Centum paria
ob res egregie gestas in-
duco. i. duplicem heca-
tombe. Quod genus sa-
crificii primum institui-
tum fuisse a Laconibus
videtur ostendere Stra-
bo in. viii. Laconia inqt
quon priscis annis cen-
tenis pset vrbibus He-
catompolim vocatam
memorie proditum est.
inde quotannis per eos
boves centenos imolari
consuevit fuerat, quod
sacrificium hecatombas ap-
pellabant, vt totidē nu-
mero mactarent boves
quot eēt ciuitates. quā
ergo tale sacrificiū page-
retur, centum atq. extruē-
bantur, vt totidem essent
quot et victimę, vnde il-
lud dictum est Statio in
genethliaco Lucā. Cen-

tum thespiacis odora lucis Stent altaria, victimęq. cen-
tum. Et licet alię etiam victimę q. boves imolarentur, sa-
crificium tamen veteri vocabulo appellatum est heca-
tombe, vnde ita scribit Iulius capitolinus. Hecatombē
autem tale sacrificiū m. est. centū atq. vno in loco ce-
spiticię extruunt, et ad eas centū sues, centū oues mactā-
tur. Nam si imperatorū sacrificiū sit centum Leones, cē-
tum aquile et. huiusmodi alia centena fuerint, quod
quondam greci fecisse dicunt quum pestilencia labora-
rent et. Quatinus hic non sunt, sensus, est quandoq.
dem hic non sunt venales elephantes, nec talis in latio
belua progneratur, sed tantūmodo ex locis longinquis
petitur, vt imperatoribus seruiat, qui eam tantum i vo-
luptatem alunt, nulla igitur mora erit, quin per pacium
um et nouū captatores elephanti inueniant, quos p or-
boz salute sacrificent. Sicq. notat attentam captatoz di-
ligentiam, qui nulli parcetes nec impēz, nec labori ele-
phantes peregrinā etiā beluā inueniunt. Differunt autē
inter se Quatinus et Quatenus, vt Quatinus p qnqui-
dem, et qm ponit. Tranquillus in Claudio. Confirmat quatinus
nitq. pro concione apud pretorianos Quatinus sibi ma-
trimonia male cederent se mansuz in celibatu. Quate-
nus vero p quousq. et quoad vt sit cōpositū a qua et te-
nus, vt Hora. Inbeas missez esse libeter Quatenus id fa-
ciat. Cice. in Lelio videamus Quatenus amor in ami-
cicia pgrede deat, Quatinus. i. qm vel qnqde. i. c. s.
Romę. Belua cōcipit, scribit in Columel. in. iiii. de re-
rustica in vrbe Roma elephates pgnatos fuisse. Fur-
ua gente, aut ab indis, quoz in corpe vt scri. Apule. in
floridis) color noctis est, vt ab ethiopicis q. sunt i extre-
ma pre Aphrice ad montē atlantē. nā vring, elephāti
mitant, aut ab Troglodytis ethiopicis qui arabie sunt
contermini, oēs, colore fusco, apud quos et elephantes

TRITVS, frequentatus. E medio acerno fortu-
ne. i. e. medio acerno incommodorum, quibus fortuna homi-
nes vexare solet. Ponamus, pro deponamus aphere-
sis est. Flagrantior equo, vehementior quae poscat. Se-
neca de tranquillitate vitae. In tuis quoque malis id age-
re te oportet, ut dolori tantum des quantum poscit. Spi-
rantibus visceribus, fer-

Deposi-
tum

mentibus ira. Depositi-
um. i. quod auctore Vul-
piano de significatione
verborum, quod custodi-
um alicui datum est ex
eo quod ponit, nam de
proposito anget depositum,
ut ostendit totum fidei eius
commissum, quod ad cu-
stodiam rei pertinet.
Sacrum, quod debet esse
tam res sacra, ac per hoc
minime violandum.

Stupe-

pet hic, familiaris re-
prehensio in calumniam,
quasi non conveniat ei
qui iam grandis sit etate
et quod sepe id multis acci-
dere cognoverit admira-
ri, nam ut ait Cicerone. Sapi-
entis est nihil quum ac-
ciderit admirari, ut inor-
pinatum ac novum ac-
cidisse videatur. Stupe-

pet hic

pet hic, potest hic admi-
rari: ea interrogatio qua
solemus rem aliquam im-
probare, stupet autem is
in quo sensus animi non

Fonte-

vigent quod autem autem
nelius Celsus, unde Pe-
tus. Sed stupet hic vitio. Ter-
tius Animus lassus cura confectus stupet. Dicimus et
membra nimio oppressa frigore stupere. Fonteio con-
sule natus. Fonteius meminit sic Plinius. lib. vii. ca. xxi. nup-
quod fonte et Vipiano consulibus annos novem genitum pue-
rum a meridie ad vespere. lxxv. milia pas. curruis se,
de hoc meminit et Soli. cap. iii. Ceterum Caligula natus est
patre suo et C. Fonteio consulibus auctor Tranquillus.

Sapie-

ter offendit. Sapientia. i. ipsa philosophia moralis, quae
quum antea sapientia nominaretur, a pythagora philoso-
phia est appellata quum se apud Leontem philosophum nominas-
set. i. sapientiae studiosum. Sapientia, subaudi extrin-
secus est, ut sit sapientia est victrix fortunae. i. ii qui ex
sapientiae praeceptis et philosophiae vivunt, casibus fortu-
nae adversis non infringuntur, fortunae ludibria contem-
nunt. Magna praecepta, salubria et ad bene beatque vi-
vendum pertinentia. Sacris libellis, quasi qui rem sa-
cram contineant, est enim philosophia, ut ait Ciceroni
et dixit, virtutis indagatrix, expulatrixque vitiorum. In-
commoda vitae, res adversas si acciderint. Nec iactare
ingrum, non infringi non ablici urgente fortuna, sum-

na

pta translatione a bobus, qui urgente labore ingrum re-
munt et excutunt quasi succumbentes, ut ostendat ho-
minem in adversis animo debere esse forti et erecto, tale
que virum fortem appellamus, cuius proprium est do-
lorem mortemque contemnere. Unde illud est Ciceronis
Fortis vero animus constantis est non perturbari in re-
bus asperis. Vita ma-
gistra, longa enim vita
est nobis magistra qua
si monitrix multa homi-
ni incommoda omnino
ferenda. Quae tam fe-
sta dies, hoc dicit quia
die festo non licebat de
scelere agi, hocque totum
est ad consolationem Cal-
purnii ex frequentibus sce-
leribus, Prodere, acci-
dere et manifestare. Gla-
dio, sede hominis. Py-
xide, venenis quae in py-
xide servantur. Rari
quippe boni. A deo inque
pauci boni existunt, ut
vix septem reperias, sicque
alludit ad septem illos sa-
pientes graeciae qui viri
videbantur dici potuisse bo-
ni, fuerunt autem et Tha-
les, Solon, Pericles,
Cleobolus, Chilon, Bias,
et Pitagoras. Thebanus
portus, Thebes Boeotiae se-
ptem habet portas, Oni-
dus secundo tristitiam
cur tacui thebas, et mi-

Tritus est e medio fortunae dictus acerno.

Ponamus nimios gemitus, flagrantior equo

Non debet dolor esse viri nec vulnere maior.

Tu quis lentum minimam, exigentemque malorum

Particulam vix ferre potes spiritantibus ardens

Visceribus, sacrum tibi quod non reddat amicus

Deposita, stupet hic qui iam post terga reliquit

Sexaginta annos fonteio consule natus.

At nihil in melius tot rerum proficis vixit

Magna quidem sacris quae dat praecepta libellis

Victrix fortunae sapientia, dicimus autem

Hos quoque felices qui ferre incommoda vitae,

Nec iactare ingrum vita didicere magistra.

Quae tam festa dies ut cesset prodere furem,

Perfidiam, fraudes, atque omni ex crimine lucrum

Quaesitum, et partes gladio vel pyxide nuntius

Rari quippe boni, numero vix sunt totidem, quot

Thebae portus, vel divitis hostia nili.

Nonne etas agitur, peiora quae secula ferri

Temporibus, quorum sceleri non invenit ipsa

Nomen et a nullo posuit natura metallo?

tua vulnera fratrum. Et septem portas cum dice quae
que suo. Hostia nili, septem nilis hostis in mare sin-
ditur, de quibus Diodorus, Strabo, Plinius et Mela,
Virgilius in Georgicis. Et diversa ruens septem ducit
rit in ora, Onidius Nilum ab septem hostis Septem-
fluvium appellat libro primo metamorphosis. Dicitur
totam egyptum divitem et fertilem reddentis, inunda-
tione enim nili tota egyptus (ut auctor est diodorus)
sit fertilis. Nona etas agitur, ostendit tam multiplica-
ta esse humani generis scelera ut iam tempora duplo
peiora sint, quae fuerunt ferrea, et ita peiora ut eorum sce-
leribus nomen non invenitur a metallis, et sic est rei ex-
aggeratio, hoc magis placet, quod ut numeres etates octo a
metallis, non enim nominatur etas electri aut stagni
aut plumbi, sicut etas auri argenti, eris, et ferri. Sed me-
lius est legamus quemadmodum in vetere codice scri-
ptum invenitur. Non ne etas agitur, peioraque secula
ferri, idque cum interrogatione. Quorum, scilicet
seculorum. Metallum, dicitur vena auri, argenti, fer-
ri, eris, plumbi, marmoris, μεταλλων enim idem est
quod scintilla et inquit, talia enim per venas terrae quae
runtur. Aut metalla ut sensu Plinius libro trigesimo
tertio dicta putaverunt graeci quasi μεταλλα, quod
vbiunque vna invenita vena est non procul invenit-
tur alia, et hoc quidem in omni fere materia μεταλλα,
enim post significat, αλλα alia quasi alia vena post
aliam. Non invenit, ordo est ipsa natura non in-
venit.

Metal-

NOS hominum, Scimus inquit humani generis
scelera esse maxima et infinita. Tamen deorum et hominum
fidem imploramus quasi in rem nonam et atrocem.

Clamore, subaudi tanto. Sportula. i. Clientis qui spor-
tulam accipientes a Fessidio caudico eum adulando
laudent. Laudat, notat morem sui temporis. Nam

ambitiosi et poete et cau-
sidici cenis et muneribus
laudatores sibi para-
bant, Persius Calidum
scis ponere finem scis
comitem horridulum tri-
ta donare lacerna. Et ve-
rum quis amo verum
mihi dicito. Horatius.
Non ego ventos plebis
suffragia venor Impen-
sis coenae, et trite mune-
re vestis. Martia. Quod
tam grande sopor clama-
mat tibi turba togata.
Non tu Pomponii, ce-
na diserta tua est. Vo-
calis, clamorosa a voce, na-
lis dicitur vocalis quod ma-
gnam habet vocem, ut
Stentora suis vocalissi-
mum dicimus qui quon-
quaginta homines cla-
mantes voce sua superaret. Vocalis etiam opponitur mu-
to Plinius. x. Attagen maxime Ionius celebratur, voca-
lis alias, captes vero obtimescens. Dignissime bul-
la. i. quis etate sis senex, dignus tamen videns bulla quam
sis sensu pueri, ac si dicat nimium simplex est et parum
peritus, qui exigit ut inter mortales sit quaedam vitae
sinceritas, nulli inter eos sint doli. Nam bulla ut i Per-
sium diximus aurea erat insignis puerorum praetatorum,
quae a pectore dependebat, ut significaret eam etatem
alterius consilio regendam dicta a βοῦλον quod est co-
silium, aut quia eam partem corporis bulla contingat.
i. pectus, in quo naturale manet consilium, aut auctore
Aconio, quasi bullientis sinus communis. i. pectus pue-
rile, ea etiam utebantur triumphantes in speciem cor-
dis quibusdam (ut scribit Macrobius) remedium incli-
sis adversus invidiam, de ea etiam non paucas Plutar-
chus in problematis. Bullam etiam appellamus illud
quod in aquis intumescit instar pileae, et cito rumpitur,
quod graeci βοῦλον αἰς appellant Onidius. Intumit
it, sicut fulgo perlucida caelo Surgere bulla solet. Eo vo-
cabulo usus est Varro in re rustica ostendens vitam hominis
fragilem esse quum dixit, Homo bulla est. Inde etiam
est verbum bullare quod significat bullas et tumores fa-
cere. Cornelius Celsus loquitur de vrina. Si bullae et male-
olet, unde Persius Osi ebullat patri praecursum sinus,
hoc est exeat et rumpatur more bullae in aquis. Quas
habeat veneres, quae graecae sunt et incunda pecunia aliena.
Nam hominibus quos indomitus amoris furor agere
nihil est maius rebus alienis, ac per hoc docet non esse
mirandum si depositum sit ei denegatum. Quem ri-
sum moveat, quantopere omnes rideant simplicitatem
tuam, quam poscis ut nemo deos perire offendant, qua-
si dicat nimen iam fere existere qui fallax et periturus
non sit, quum iam etiam credant deos non esse. Atque
turbenti, aut propter ignem ibi ad sacrificia accensum,

Vocalis

Bulla

Bullare

aut quod magis placet propter sanguinem victimarum.

Hoc more, hac viue sanctitate ut non peierarent. In-
digene. i. inde genui nec aliunde venientes, hos graeci
αὐτοχθόνες appellant. Prius Saturnus fugies. i. ne
etate aenea qua Saturnus regnavit, qui a Iove filio eius
eius regno Crete, in latium venit, a Iano in regnum be-

In dige

ne

Satur-

na

Satur-

na

Falci-

fit

Nos hominum diuumque fide clamore ciemus

Quanto fessidum laudat vocalis a gentem

Sportula, dic senior bulla dignissime, nescis

Quas habeat veneres aliena pecunia, nescis

Quae tua simplicitas risum vulgo moveat, quam

Exigis a quoquam ne peieret, et putet vllis

Esse aliquod nimen templis, atque rubenti.

Quondam hoc indigene vinebat more, priusque

Sumeret a grestem posito diademate fulcem

Saturnus fugiens, tunc quam virguncula Iuno

Et prius adhuc idem inppiter antris,

Nulla super nubes conuivia cecularum.

Nec puer Iliacus, formosa nec herculis vxor

Ad cyathos, et iam siccato necesse tergens

Brachia vulcanus liparum nigra taberna,

nequeque placidum spontentia maris Sydera praesent,
falsis, senis. Regnante igitur Iove etas appellata est ar-
gentea, quae etate aurea fuit deterior. Diademate, i. signi-
regio, erat. n. pannis quo caput regis vinciebat, de quo
abunde superius diximus. Tunc quam virguncula Iuno,
subaudi erat. Adhuc prius, quam nunc regnum pri-
rapii set, sed in antris ideis adhuc a nymphis aleret ca-
pra Amalthea lac praebere. Na Rheba vxor Saturni veri-
ta ne per Iovem infantem decoraret, quam reliquos alios ab-
simpliciter nymphis sub ida furum alendū misit. Hoc
aut factum est quia reuera Saturnus quae graeca non vo-
cantur, signat, a quo viciis cuncta gignunt et ablu-
munt et eo denovo renascunt, aut reuera legendum est puer
Iuppiter, ut conveniat cum eo, tunc quam virguncula
Iuno, ut ostenda hominum miram fuisse simplicitatem, quam Iu-
no adhuc esse virguncula et Iuppiter primigenius, iuxta il-
lud Claudi. Talis ab ideis primigenius Iuppiter antris Pos-
sesse stetit arce po. i. Ida autem duplex est, altera in phrygia,
et altera Creta, de cretensi nunc intelligitur. Nulla super nimen
fuit, tunc inquit homines sine aliquo flagitio vivebant quam
dum nulla adhuc celebraret conuivia in caelo, ac per hoc pan-
ci in caelo morarentur, nullumque adhuc deus et se quae mania
aut inferna diuiso impio teneret. Super nimen in caelo, ut
ostendat miram in caelo fuisse deorum paucitatem. Puer Iliu. Ga-
nymedes, quae Iuppiter in Aegla transfugavit in caelo tu-
it, suorumque poculorum ministrator secit remota hebe comi-
tibus iouis et inionis filia, qua sibi Hercules in caelo tras
latus matrimonio copulavit, ergo vxor herculis. i. bebe,
et graece pueritas latine interpretatur. Ad cyathos, ad mini-
strem poculorum, subaudi extrinsecus erat. Siccato ne. epo-
to vino. Na nectar proprie deorum est potio. Brachia nimen, fili-
gine et carbōe. Taberna liparum, i. officina, qua lipara ha-
bitis fuit, et nimen, una et septem solis et coelestia, ut
Val. hac loquitur de vulcano sic, Lenos cara deo, nec fama
notior tunc, aut lipares domus. De ea et diximus i. i. i. i.

Lipu-

ra

PRANDebat sibi hoc est quisq; deus sibi ministra-
bat et seruebat, aut quod non minus placet hoc dicit qd
qui ad alienum accedit coniuiuium, videtur prandere
in gratiam alterius. Quisq; ergo deus prandebat sibi.
domi suæ et in gratiam suam et non alterius, videturq; re-
spicere ad id qd antiqui in gratiam amicorū bibebant et
propinquabant, unde est
illud ante. Quando pro-
pinat virro ubi suntq;
tuis contacta labellis po-
cula? Et ita dictum præ-
debat sibi sicut illud bi-
bit sibi apud Homē in
nono. Quibus locis Iu-
niores coronata grada-
tim pocula propinavit,
atq; ubi legati primum
diis libarunt, deinde sibi
quoad voluntas tulit bi-
berunt. Nec turba deo-
rum talis subandi erat qd
sibi posceret tantam lau-
ticiam, quam unusq; sibi
ministraret, aut reue-
ra posuit talis pro tanta,
nam sequitur contentaq;
sydera paucis numini-
bus, nam Diodorus ostē-
dit li. primo paucos suos
se deos. Atlanta, atlas vt diximus in satyra Atticus
eximie, mons est mauritanie miræ altitudinis, vt eius
cacumen nequeat cerni qd nubibus nunq; relinquatur.
Columna celi illum indigens aiunt. Sed hoc loco ad fa-
bulam respexit, nam seruunt Atlantem lybie filium fra-
trem Hesperii tanta magnitudine fuisse vt humeris suis
celum sustineret, sed eum a Perseo quid ad eum occisa
Medusa diuersis conuersum fuisse in montem sui no-
minis, quum ipse a se Perseum repelleret. Sed qd celum
humeris sustinuisse dicatur, est ab historia, nā is vt scri-
bit Pl. lib. vii. astrologiam inuenit, unde Ouidius in
epistola Deianire, Hercule supposito sydera fuisse atlas.
Sortitus, subandi erat. i. nodum Neptuno imperium
maris contigerat quod postea ei sorte euenit, quū Ioni
celum et nubes, Plutoni vero inferna contigissent, nam
profundum absolute pro mari ponitur. Seneca non ne-
cesse est omne perscrutari profundum. Statius i. Syluis
Inq; omni felix tua cymaba profundo. Valerius Flac-
cus li. ii. Si sedet egei scopulos habitare profundi. De di-
uisione aut rerum inter deos ita fit mentio apud Home-
rum in. x. v. Iliados ubi sic loquitur Neptunus, Etenim
tres liberi sumus ex Saturno et Rheanati, Iuppiter. Ego
et Pluton suam quisq; dignitatem sortiti, nam quū tri-
fariam vniuersa diuisissemus, sorti rem commisimus. Mi-
hiq; cessit mare, Plutoni inferne tenebre, Ioni celū cū
laxo ethere et nubibus. Terra autem et Olympus non cer-
ti dei, sed cōes omnium sunt. Sicula cum coniuge
Plutoni. i. nudum erat Pluto dominus inferorū consti-
tutus cum proserpina cereris filia, quā postea in Sicilia
flores colligentem rapuit secum ad inferos, de cuius ra-
ptu eleganter cum Claudianus, tum Ouidius. v. fasto-
rum. Nec rota, nudum erat apud inferos statuta
Ixionis supplicia, per rotam aut intelligit cruciatum Ixionis,
fabula qui intextus rotæ torquetur, id. n. supplicii pati dicit, qd
quum Iouis et Iunonis esset secretarius ausus est Iuno-

Atlas

profundum

Ixionis
fabula

nem de Stupro interpellare, quæ ei suadente Ione nubē
in sui formam obiecit cum qua concubuit gravidāq;
fecit ex qua cæsari nati sunt qui a poetis nubigenæ vo-
cantur. Quum postea gloriaretur ferem cum Iunone
habuisse eum Iuppiter rota serpentibus circumfusa inte-
ruit. Tibullus illic Iunonē tentare Ixionis ausu Versan-

tur celeri noxia mēbra
rota. Nec furie. s. In-
females, Alesto, Tyti-
phone, et Megea, quæ si-
liæ dicunt fuisse Noctis
et Acherantis. De qui-
bus sic Virg. Dicuntur
gemine pestes cognomi-
ne diræ Quas et tartareā
nox interpesta megerā
vno eodemq; tulit par-
tu. Nec saxum, quo sy-
siphos punit. Is. n. quū
Isthmum latrocinii in-
festaret, cogebat transi-
tes pedes sibi laiare, quos
officio occupatos calci-
bus i mare proiciebat,
a Theseo interemptus ē,
et hac apud inferos ingi-
afficitur pœna, vt grāde
saxum aduersum mon-
tem ferat, quod quū ad

Exit

sisyphi
fabulaTityi
fabula

montis verticem trahit lapsum ad ima redit. Ouidius
Aut petis aut virges redire sisyphæ saxū. Aut vul-
turis atri pœna, quā Tytius afficitur. Qui quum latone
vim inferre vellet ab apolline sagittis confusus fuit ad
inferos trusus ubi vultur eius cor renascens assidue de-
pascitur, unde Tibullus Porrectusq; noxem Tityus p-
ingera terræ affidas atro viscera pascit aues, is. n. filius
fuit Iouis ex Thiaira filia Orchomeni quā quum Iup-
piter gravidam fecisset Iunonisq; iram timeret in spelū
ca sub terra abdidit, unde natus Tityus filius terræ ē exi-
stimatus, ea corporis magnitudine fuit vt noxem terræ
ingera occuparet. Glandis acernus, homines. n. gēte
aurea arborū foetibus vescēbant. Tibullus Rura cano-
rurisq; deos his vita magistris Deseruit quæma pellere
glande famem. Claudianus primo de rapto sic, vñ dā-
te fruges populis ē glande relictæ Cesserit inuentis do-
donia quercus arboris. Plura farra, licet eēt ditior. Far-
ra aut noiauit quia antiqui, vt Verrius tradit trecentis
annis farre vixerunt. Primaq; par adeo, legendū est
par, non aut pars, vt sit sensus prima lanugo et primum
barbitū erat par sacre senectutis. i. pueri barbatū inuenē qd
etate fuisset maior venerabant vt senē. Non inficiet,
non denegat. Ventrē folle, quāsi rē villissimā. i. mar-
supiū ipsum vetus et auriū. Nā follis prorepositorio nū-
mōz ponit, unde Apuleius. lib. iiii. metamor. Nimi-
larius Pānosus alioquin et fordidus aureos folles incuba-
bat. Iunenalis sequētibz, vt tenso folle reueri Inde do-
mum possis tumidaq; supbus aduina, folle iū accipimus
pro instrumento quo ventus attrahit et emittit, unde et
folle appellamus genus pilei qd vento inflat, de quo ita
meminit Plautus. Ego te folle pugnatorū faciā, et pen-
Folli-
dentē curabo pignus. Marti. Folle decet pueros ludere, culus
folle senes. Trāquillus in Augusto post bella ciuilia ad
pulam primo folliculumq; transit, folliculū item accipi-
mus pro tegumento leguminum et id genus rerum.

Folli-

CVM tota erugine, cum tota moneta exire ru-
biginosa, quæ ex longo in arca sua rubiginē contraxe-
rit. Erugo. nādem est quod rubigo. Pl. lib. xv. loquēs
de amurca, Axes decocta vngi atq; eramēta cōira eru-
ginem. Eruginē etiā docet Victorinus lib. vii. genus ēē
coloris quam vocat erucam, eamq; dicit effici quū do-
liis sarmenta collocan-
tes aceto suffuso, supra
sarmenta collocant la-
miellas creas, deinde ea
opculis obturant ne spi-
rant post certum tēpus
aperientes, inueniūt ex
lamellis creas eruginē,
quā vt dixi appellat eru-
cā. De erugine eris mul-
ta scribit Pl. lib. xxxiii.
cap. xi. et xii. vbi ait cū
pluribus modis fieri me-
dicamentis aut mscetur
vnde ait Erugo cruda
vulnerariis emplastris
miscetur. De erugine itē
crebra fit mētio apud Cor-
ne. celsū li. v. Prodi-
giosa fides, loco prodigii
habetur si tātam fidem
inuenis vt depositum
non negetur, Prodigium
est. n. dictum auctore Ci-
cerone in lib. de divina-
tione quod porro dicat,
ostentum ab ostēdendo, portentū a portēdēdo. i. signi-
ficando, monstrum a monstrando. Tuscis digna ia-
bellis. i. quæ ex instituto etruscæ disciplinæ procuretur,
nam haursipicna inuenta fuit ab etruscis. In agro. n.
tarquiniesi puer dicitur diuinitus exortus nomine Ta-
ges qui disciplinā cecinerit exuspicii, quam Lucimo-
nes etrusci potentes exciperent auctor Censorinus de
quo sic ē Ovi. lib. vltimo met. Haud aliter stupuit qd
quum tyrchenus arator. Fatalem glebam motis aspe-
xit in arvis. Sponte sua primum nulloq; agente mo-
ueri, Sumere mox hominis terræq; amittere formam.
Oraq; venturis aperire recentia fati. Indigens dixere
Tagem, qui primus etruscā Edocuit gentem casus api-
re futuros. Nam quum araretur, impreso altiore sulco
puer repente natus est leni prudentia qui dictus ē Ta-
ges, quo viso bubulcus obstupescit clamorem ma-
ximum extulit, ad quem tota turba cōcurrit. Tū pu-
er plura omnibus audientibus locutus est, quæ ad di-
sciplinam pertinerent Aruspicing, quæ excepta litteris
mādata fuerunt. Mytilus quoq; Lesbios scribit, Aetru-
scos diuinationes reperisse Lustrari, expiari. Agna
coronata, aut vittis aut corona ornata, nam ita ad sacri-
ficiū ducebantur victima. Egregium sanctumq;
virum, iniquitatem temporum suorum notat quibus
mira bonorum virorum paucitas erat, est. n. sensus. Si
virum bonum conspexero, illum comparauero puero
bimēbri, vt inuāt prodigiosam rē esse si vix bonus inue-
niat. Et miranti sub aratro, ordo est ē sensus, et com-
paro piscibus inuentis sub aratro miranti, vt rei inani-
matē dederit sensum, quasi aratrum miretur nouitate
monstrū. Et sciet mule, quæ peperit, nā mule non

Erugo
ErugaProdi-
giumOsten-
tum
Porten-
tum
Moff-
Tages
Harm-
spicing
reperio
res

pariunt, licet Pl. testetur annales tradidisse mulam pe-
perisse sed in portentum. scribit Apianus lib. primo.
Mulam ante Syllæ aduentum in urbem peperisse.

Imber effuderit lapides, portentosum. n. est lapidi-
bus pluisse qd tamen accidisse scribit Linius et Valerius
maximus lib. primo. In piceno lapides pluisse, Tribul-

lus. Mulus vt in terras
deplueritq; lapis. Ceterū
Apianus lib. iii. bellorū
civilium sic scribit Cir-
ca solem porro in solita
apparere signa, et im-
bres lapidei et celo missi
continuaq; fulmina i te-
plis statuisq; deorū de-
ciderunt et. Exa-
menq; apium, prodigiū
vt scribit Plin. faciunt
apes, si aut domibus aut
templis cōfederint, i spe-
ciemq; vne dependerit,
Comella, Deinde cū
examem glomeratum
in proximo frōdentis ar-
busculæ ramo cōfede-
rit, animadvertito an to-
tum examē in speciem
vnius vne dependeat.

Miri gurgitibus,
inuitatis vadis. Vor-
tice liquore, nam vortex
proprie appellatur aqua
in gyrum se agens a vec-

tendo vnde Verg. Et rapidus vorat equore vortex.

Quid si bis centum, consolatio ab aliena calamita-
te et grauiore, quasi dicat equo animo tibi ferenda ē for-
tuna tua, qñ aliis longe grauiora acciderunt, et tñ oīa
patienter tulere. Quid subandi dicas qd miserabile cē-
sar. Arcana. i. deposita, sine vllis testibus. Hoc mō-
quo tu pdidisti p fraudē. Tā facile, tā impii sūt hoies,
vt deos ipsos q oīum būanaz opōnū sūt cognitores fa-
cile cōtēnant, nec metuāt ne puniant. Ficti vultus,
hois est scelerati vultū fingere vñ Terē, vultus quoq;
hoium fingit scelus. nā dram faciunt inter vultū ē fa-
ciē, vt facies sit ipsa oris species, licet et capiat p tota for-
ma ē quasi statua totius corporis, vt ē illud apud Plau-
tū. Sed eaz nutrit qd sit facie mihi expedit, statua non
magna corpore aglo. Ipa est, specie venustiore atq; ocu-
lis p nigris, referturq; non solum ad corpus hois, sed et ad
aha multa, vt si dicamus, faciā cognoscas faciē loci et fa-
ciē vrbs, hoc est specie et formā loci et vrbs, vultus ve-
ro a volendo dictus voluntate ipsā significat hois. qd p
motu animi in facie ostēdit. Et licet vultus ppe ad ani-
mū faciens vero ad corpus referat, vt mœsto vultu, ira
to vultu, longa facie, brevis facie, est tñ qñ vtroq; vñ li-
ceat, foedata facie, foedato vultu, scis facie, scis vultu,
conuersa facie, conuerso vultu. Per radios solis, Per
se vt scribit Iusti. li. p. Solē vñ deū ēē credūt et equos
eide sacros frūt. Herodotus autē scribit li. p. Perlas So-
li, Lunęq; sacrificare, et telluri et igni. et aq. et ventisq; bus
solis gubernat et. Tarpeia. i. qd ioui assignat cuius replū
i cole tarpeio suū erat, qd postea (vt diximus supiore saty-
ra) capitolū fuit appellatū a capite hois ibi inuēto quū
fūdā: ita iacerent. Tarpeius autē est dictus a Tarpeia

vultus
facies

virgine ibi a fabinis necata et sepulta. Framea martis. i. gladii martis, licet framea et p. hasta accipiat. Tacitus li. de germanie situ sic i. q. Rari gladii aut maioribus laevis utitur, hastas vel ipsorum vocabulo frameas gerit agnito et breui ferro. Idem paulo i. ferius. scitum cu framea gladioq. De phramea et meminit Gelius lib. x. Hic autem a Iuvenale p. gladio ponitur videtur, nam Martis est insigne, vñ poeta in carmine obscuro sic ait. Nec mauros illum per quem valet occidit enssem. Nec laet i tepido palladis haesta sinu. hasta enim est i. signe palladis. Ergo sicut pila sunt tela peculiaria Romanoꝝ. Gersa gallo rum. Sarisse macedonũ, ita Framee sunt germanoꝝ. Spicula, sagittas. Verg. Non p. det ar raras Phœbũ portare sagittas. Spiculum p. p. appellatur cusps illa que sagittis p. figuratur. Spiculum tñ legimus capi pro telo grandiore et hastato, vñ Valerius libro. iii. capite de fortitudine. M. Emilius Scavrus arma sibi afferri iussit, quibus allatis vltima iunctura cõfictum et pene dilapsum corpus induit. spiculus, inmixtus ante fores curiæ constitit. Vacyrthe

tyris cyrei, appollinis q. delphis oracula dabat ex spelun- ca, apud quos vicina est cyrrha. nam ab ea ad Delphos incipit ascensio stadia fere. lxxx. hinc ergo dicebatur apud delphi pollo cyrrheus. Delphi autem et cyrra oppida sunt phociæ cyrrha dis regionis. Per calamos, sagittas q. ex calamis fiebant. Verg. quum dahnidis arcum fregisti et calamos, calamis orientis populi bella conficiunt calamis spicula addit irremocabili hamo noxia Plinius. Puellæ venatricis, di. in. Neptūne pater egei. Ferunt enim fabule Aegæum regem Athenarũ filium fuisse Neptūni patrem Thelei. Tñ tridentem, fuscianam iuam. Poeta in carmine osceno. Fulmen habet mundi dñs, ite ner illud aperte. Nec datur equoreo fuscina testea deo. Herculeos arcus, legendum est arcus nō artus, de telis enim intelligit, sequitur nāq. Quicquid habent telorũ armamentaria celi. Armamentaria loca ubi reponunt arma. Si vero pater est. i. si filios habet. Comedam, hoc sic obtestatur, vt sibi habeatur fides. Synciput. Bene at synciput, hoc est partem illam capitis, cui cerebrũ subditũ est. Qui enim de capitis natura scripsit, ruit inter quos est Theodorus gaça apud Aristotelem ita illud diuinitus, vt capitis partem que capillis integitur, caluam appellent, ceruicq. priorem partem synciput nonissime consistere solitam. oim enim ossium corporis vt timũd concrescit et induat posteriorem occiput. Mediam iter synciput et occiput verticem, cerebrũ synciput subditũ volunt, videnturq. synciput appellari q. si sincerum caput nō semicaput, q. ibi cerebrum et oim nis oim sensus resideat, q. facile ex his verbis Sidorini agnoscat. Partemq. cerebrũ hic galæ cum parte rapit fortisq. lacerto Difcitur ancipiti miserabile synciput ense, vñ de Plautus in menechmis. Nō est tibi sanum synciput adolescens, per q. oino videtur intelligere priorẽ capitis partem cui cerebrũ subiectum ē. græci *ἀντιπύλον* appellauerunt, occiput autem pars est capitis posterior et aena

videturq. ductum occiput quasi occidit caput, q. ibi nullus sit sensus, sicut in priore parte. Illud etiam addiderim synciput aliquando apud poetas poni pro capite, vt illud apud Persium. Mibi festa luce coquat vrtica et fixa sinuosum synciput aure. vt sit pars pro toto. Flauius vopiscus in Tacito sic inquit. Connuium vero vnus gallinacei, ita vt synciput adderet et oia pro oibus oleribus affatim ministratibus, lactu- cis impacienter illisut. Flebile, descendum mihi. Elix, aqua cocti a liquore secundum Varronem. Phario, egyptiaco. Pharus. n. est insula cum turri eiusdem nois Alexandriæ opposita. De qua nō pauca Cesar in cõmentariis, Plinius, Strabo, Solinus, et Lucanus, Propertius, et

Ptolomeus littora capta phari. Acetum autem Aegyptia cum optimũ fuisse ostendit Martialis, Amphora nulla ei non sit tibi vilis aceti Esset si vini vilior illa foret. Sunt q. in fortune, inter p. hos triplex fuit de diis opinio. Alii. n. inter quos fuit Diagoras qui Atheos dictus est. et Theodorus cyrenensis. Eumenius Egiata, Calimachus et Empidides tragici, negauerunt deos esse, alii deos esse censuerunt, sed res humanas non curare, itq. fuisse Epicurei. qui deos dixerunt nō aliter posse immortales esse nisi quieti et ab omni cura separati eent, alii esse et curare. Aitigitur Iuuenalis Multos existere q. Diagore milesii opinionem sequunt, existiment deũ non esse, q. res humanas curet, sed timore oia natu nature fortune agi, atq. ideo sine aliquo metu scelera ppererent. Alios vero esse q. deos esse putent timeant, eos, et tñ peierent pluris pecuniã facientes q. iram eoꝝ. Natura volente vices, Opinionem eoꝝ sequit qui naturam falso a deo separantes q. suere, qd prius fuerit, natura an deus, Si natura prior est, ergo deus natus est. At qui deus nasci nō potuit. Rursus si deus prior est nata est natura, q. si nasci potuit natura, incipit nō esse natura. Hinc illud pendet Quidii. in primo meta. Hanc deus et melior litem natura diremit. vbi ostendit naturã esse deo potentiorẽ, quasi que ante deũ fuerit. Et a quo oia sint orta, quã sententia tetigit et Claudianus in laude quanti consilatus Honorii. Talis ab Ideis primigenis Iuppiter antris Porcissi stetit arce poli, famulosq. recepit Natura tradente deos. Et idem alibi, Iuppiter, vt perhibent, spacium quũ discere vellet Naturę regni nescius ipse sui. Armigeros vtrinq. duosq. ibus alis Misit ab eo occiditq. plagis. vñ saluunt illi q. apud Quidiũ exponit. et prodest, vt steterit, q. quĩ sequitur sit poeta eos p. hos, qui naturã separauerunt, vt diximus a deo, voluerunt, ea esse potiorẽ deo, q. Cicero sequimur est in Catone maiore. Quĩq. homini sine natura, sine q. deus nihil mente p. stabilius dedisset. Itē in para. doxis his vobis. Tu quĩ tibi, sine deus, sine mater (vt ita dicat) reꝝ oim natura dederit animũ et. vbi aperte docet deũ et naturã non esse idem sic et Oratius in si. v. satyrę, vbi ait. Nāq. deos didici seculũ agere p. u. Nec siq. min faciat natura, deos id tristes ex alto celi demittere testis. Sene. in Hippolyto. O magna p. aens

gnat pars natura deum. Seneca in quarto de beneficiis, Quid. n. aliud est natura q. deus, et diuina ratio toti mudo et partibus eius incerta. Reꝝ autem nature patros fuisse docet. Apuleius in prima apologia. Anaxagoram. Leucippum, Democritum, et epicurum. Nam deos abnuere extimabantur, solã autem naturam dicebāt esse a qua vt diximus oia nascerentur. Sed vt tradit Lactatius Firmus melius Seneca omniũ stoicorum acutissimus, q. vidit nil aliud esse naturã q. deum. Ergo inquit deum nō laudabimur, cui naturalis est virtus, nec enim illam didicim ex vltimo laudabimur, quã n. n. naturalis illa ei sit sibi illam dedit, q. n. deus ipsa natura ē. Cur igit inquit ortum rerum tribus nature ac detrahitis deo? Cicero ait in rhetorica vetere, ipsam naturam diffiniri difficile est

Plato appellat naturam voluntatem dei. Volente vices, lucet et anni, id est cursus et vertigines diei et anni, ac per hoc omnem temporum curriculum. Clandianus, anniq. meatus Et lucis noctisq. vices, Atq. ideo intrepidus ob eam re intrepidus iurant, quia non p. uat esse deos quos offendant. Altaria tangunt. i. aras omniũ deorũ tangendo iurant. Est alius meus, alii ingit sunt qui oino deos eẽ credunt, et deoꝝ iram metuunt ne puniantur oino quum malefecerint, tñ peierat auaritate pecunie obcecati. Peierat, is peierare dicitur qui datam si dem nō prestat. Secũ, tacitus in animo suo. Decernat, statuatur et quodcũq. voluit supplicium sumat. Sistro irato, hyppallage est pro ipsa irata. Isis, Aegyptioꝝ dea cuius sacrificia rome translati precipua veneratione colebantur, putabaturq. dea ferire periuos quotiens p. ea iurantem fidem non seruasset, vñ Onidius in p. sto. Vi di ergo linigere munien violas se fatente Isidiis, isiacos ante sedere focos. Alter ob huc similem priuatus lumine culpam Clamabat media se meruisse via. Vbi locus corrigendus est, nā pro linigere scriptum est lini genere, de qua plura alibi. Sistro instrumentum erat tinnulũ quo Isidis sacerdotes in sacris utebantur Apuleius lib. xi. meta. greis et argenteis, immo vero et aureis sistris argutum tinnitum conspicientes, et paulo post, Sacerdos appropinquat dextra proferens sistrum, Onidius in p. sto. Et quis ita est audax vt limine cogat abire, lactante pharia tinnula sistra manu? Vel cecus. i. etiam cecus.

Phibis, ditio est græca que corruptionem, tabem, maciem significat, est. n. morbus qui hominem paulatim consumit a p. uo quod est corruptio. Vomice putres vomice vlcus est malignum latens et timens cum sanis, Intrinsecus a vomenda sanig dicta, vñamquamq. partem corporis infestat. Pl. li. ii. cap. xiii. docet Ocimum siluestre vomice vlcus mederi. Celsus ait in tertio vomice sine esse vt rumpat. Sunt tantũ, ordo est. Et phibis et vomice putres sunt tanti? Sensus est, sunt ne adeo mihi timenda et estimanda hec mala, vt nō negem nũ mor? quasi dicat minimi mihi sunt facienda p. pecunia dicimus. n. tanti ne facis periculum. i. times ne tãto

periculum vt tantam lucri ansum amittas, legendumq. est cum interrogatione. Pauper locupletẽ optare podagram ne dubitet ladas, superiorem sensum declarat per hęc sequentia, sunt autem verba periri. Estq. sensus, et ordo, Ladas qui mirũ fuit periculis pauper non dubitet optare sibi podagram diuitem. i. non dubitet illam velocitatis gloriam cõtenere et optare sibi podagrã qua vna maxime velocitas impeditur, nō indinitas transeat. Itaq. locus est corrigendus vt nō ladas, sed ladas legatur. Is. n. vt scribit Solinus primã palmã p. uic tatis est adeptus, qui ita super canũ puluẽ cursu tauit, vt in harenis pedibus nulla indicia relinqueret vestigioꝝ. eius meminit et Mart. li. ii. Quid si p. gracies vias petarũ inuitum iubeas subire ladam, per Ladam autem omnem intelligit pauperem

expediti corporis. De lada meminit et catullus, Nō ladas ego penniferne persens. Eiusdem meminit et Cicero sic in rhetoricis ab Herenii lib. iiii. Quasi si quis ad olym- piacum venerit cursum et steterit vt mittatur impudenterq. illos dicat esse qui currere cõperunt, ipse intra carceres stet et narret aliis quomodo Ladas aut Bonus cum sicyoniis cursitarunt. Locupletem, nō exponas qualem patiuntur maxime locupletes, sed locupletem podagram. i. morbum ipsum in summa opulencia. quid. n. pro sit lade pauperi si in paupertate manendum sit, optare sibi podagram qua vexantur locupletes. Sic ergo exponendum est, ladas pauper modo diuitiis cum uletur non dubitet optare vel podagrã velocitati sue aduersa trice, mō habeat vñ largiter et delicate viuat, sicq. cum superioribus optime coniungitur. Si non eget anticira, verba periri, Ladas inquit cursor ne dubitet si nō eget anticira. i. si infans non est, nam anticira insula e que olim cypariis nominata est vt scribit Pausanias sed mutato noie anticira est appellata ab Anticyro herculis socio, vt vero scribit Strabo ciuitas est ad sinum iacens maliacum et Octum montem. Ibi heleborus sine veratrum nascebatur, quo vt scribit Plinius hominis infania et mali humores emendantur, et ad ingeniũ accendendum plurimum valet, vñ de carneades responsurus libris Zenonis stoici, heleborum cididũ sumpsit, de quo multa diximus apud Persium illic, Ebra i. veratro, ergo si non eget anticira. i. si non eget heleboro quo hominis infania emendatur, ac per hoc si infans non est.

Archigene, medico qui veluti in delirio feriat venã in media fronte, sicuti ante dictum est O medici mediã pertundite venam, De Archigene facta est mentio in sexta satyra illic. A st vocat archigenem. Licentia poetica vltimam syllabã naturaliter produxit nec miꝝ, quĩ p. ductam contra omnẽ rationem corripuerit illic. Sed lo- ge calpe relicta, qd et Priscianus mirat in sexto. Quid enim velocis, quid inquit prodest lade pauperi firma corporis validitas, et q. pedum sit summa pernicitate, ita eia vt in olympicis ludis sepe palmã reporter, si p. uitate sit viuendũ, quasi dicat longe utilius est homini

Anticira

Ladas

Anticira

Locupletem

Archigene

morbis vel gravissimis vexari dummo sit summa rerum opulenta, q̄ sanitatē corporis habere et in paupertate vivere. Prestat quid prebet vilitatis. Planti vilitas, q̄ sit mira pedum pemicitate. Ramus oliuē, vt sit victor in ludis olympicis, vbi victores oleastro coronabantur, auctor Plin. lib. xv. Interq̄ alia certamina cur su potissimum contendi tur, vñ veloci gloriaplā et. Pise, pisa et elis cū tates sunt peloponessi inter quas iacet campus va sissimus q̄ olympia nominatur. vbi ludi celebrantur qui a loco p̄ p̄p̄nitate dicuntur et p̄sci et elei et olympici sine olympii, non aut vt falso quidā putauerunt ab olympos monte. Esuriēti, q̄ sit victor et esuriat id est vt sit pauper. Vt sit magna, sensus est. Concedo inquit deos eē et gra uiter delinquentibus ira sci, tamen ad puniendū leni sunt. pretereas oēs puniendi sunt longum erit vt me puniat. Ordo est. Ira deo certe lenta est vt sit magna. i. quā sit magne, vt sit cōcessio eē deos, sed lentos ad vindictā. Lenta, nō festinata Valerius. Lēto. n. gradu ad vidictam sui diuina procedit, ira tarditatemq̄ supplicii gravitate cōpensat. Sed et exorabile numen, talia solent sibi cōminisci qui turpiter vixerunt. Ad me, puniendum. His talibus delictis. Multi, verba sūt peccatis, quibus occurrat his qui possent dicere sibi cauendum eē a supplicii legum humanarū. Aut ergo nō ignoro hoc quidē sed tñ multos constat eadē committere crimina sed diuerso fato alii puniuntur, alii non mō non puniuntur, sed honoribus et decorantur, quasi col ligat sibi et accidere possē, vt pro malefactis beneficia accipiat. Diuerso fato, diuerso euentu. Diadema. i. ene stus est ad regiam dignitatē, nam Diadema fascia erat (vt supra diximus) qua caput regis vincebatur a dīe dē quod est circumingo. Confirmat animum. i. animum cōmasculat. Trepidum formidine dirē cul p̄. i. qui formidat et tremat conscientia diri sceleris. Pre cedit scilicet ipe p̄p̄us, tanq̄ q̄ innocentis sit confidat. Te vocantem. hoc est te qui eum vocas ad insurrex dum. Nam creditur fiducia, confirmatio rationis qua re tantē audacis sit, quia nulli inquit malitia hominū decepti putant eum esse innocentem, qui magna cum audacia causam suam tuetur, idcirco audax est, putant enim ex recta conscientia et fiducia tantam audaciam proficisci. Male cause, hoc est hominū tuenti. causam iniquam. Superest. i. abundat. Mimim agittile non minore inquit strepitu mouetur et clamore, q̄ si mi mum agat. i. fabulam, nam minus (vt diximus) alibi p̄ ter hominem scenicum genus ē fabule, vnde poetē mi mographi, qualem egit scētra fugitiuus Catulli vrbā

Prestat ē esuriens pise ramus oliuē;
Vt sit magna tamen certe lenta ira deorum est.
Si curant igitur cunctos punire nocētes,
Quando ad me venient, sed exorabile numē
Fortasse experiar, solet his ignoscere multi
Cōmittunt eadem diuerso crimina fato;
Ille crucem precium sceleris tulit, hic diadema
Sic animum dirē trepidum formidine culpe
Confirmat tunc te sacra ad delubra vocantem
Precedit trahere immo ac vexare paratus.
Nam cū magna male superest audacia cause
Creditur a multis fiducia, mimim agit ille,
Vrbani qualem fugitiuus scētra catulli.
Tu miser exclamas vt stentora vincere possis
Vel potius quantū gradius homericis audis
Iuppiter hęc, nec labra mōnes, cū mittere vocem
Debueras vel marmoreus, vel abeneus, aut cur
In carbone tuo charta pia thura soluta
Ponimus ē scētu vituli iecur, albaq̄ porci
Omenta, vt video nullū discrimen habendū est
Effugies inter vestras, statnamq̄ batilli.

ni nam in fabula Catulli introductus est seruus qui mirum immodum clamaret. Exclamas, subaudi Iuppiter audis hęc. Tu. ex altera parte. Stentora, stentor in exercitu fuit grecorum vir magnanimus, cuius tantus (vt scribit Homerus in quinto Iliados) erat vo

ci sonus, quantus aliorum quinquaginta. vnde homericum illud, stentoris in specie validi cui ferrea vox qui quinquaginta alios equans clamore sonat. Gradius homericus. i. mars, quē Hom. lib. v. hados ait vulne ratum a Diomede tam ingenti vociferatione p̄ dolere exclamasse, quanta nouem decemue milia virorum solent quū pugnam ineunt ita vt greci simul actroiani terri ti cōtremiscerent. An dis hęc, quē sunt a petiis et sceleratis. Nec labra mōnes, nec irascitur, nam seruus iocem quū hominibus irascitur p̄ rumpere i maximos clamores et baccas inflando mittere fulmina O ratiū Quin iuppiter ambas iratus buccas inflat. Persius at se se non clamat iuppiter ipse. Vel marmoreus etia ex marmore. Thura ponimus, cur te vt deum et omni

um scelerum vindicem colimus, quasi dicat ob eam te colimus vt humana negotia suare modereris scelera vlciscaris. Iecur exta vituli, nam iecur in extis principatum obtinet. Omenta apud Persium cum expo sumus tot ubi cum in flammis Iunicum Omenta liquescat diximus auctore Celfo Omentum eē intestinum ex interiore parte lene et strictum eē ex superiore mollius cui adeps quoq̄ innascitur, quē sensu sicut cerebrum quoq̄, et medulla caret. Plini. Omentum membranam potius eē docet quū ait. ventriculi atq̄ intesti na pingui ac tenui omento integuntur p̄terq̄ ora gignatibus Aristot. de natura animalium scribit Omentum membranam eē aut senosam aut adiposam, nam viro mo to animalia pinguecere solent idq̄ pingue est, de medio ventris oritur, relinquiq̄ ventris partem cuncta q̄ intestina cōplectitur, vt video. Sēsus est. Tam negligenter inq̄t dii res humanas curatis, vt nullū putē esse habendū discrimē inter statuas vestras et batylli. Batylli, intelligit de statua Batylli Samii de quo Apule. i. ii. floridoz multa cōmemorat. ait. nan samio q̄ modica est insula in mari icario tēplū innotis antiquitus famigeratum conspici, cuius ante aram statua erat Batylli a polycrate tyranno dicata, qua nihil vñq̄ effectum fuit, hic nō mō dilectus fuit a polycrate, sed et ab Anacreote Teo io, vnde Apuleius sic ait, qui polycrati tyranno dilectus Anacreonta teiū amicitie gratia canulat, Oratiū nō aliter samio dicunt arsisse Batyllo Anacreonta teiū. Batyllus itē fuit (vt diximus apud Persiū) Pantomimus

Tis tamen ad numeros Satyri mouere batylli. Inue nalis alibi molli saltante batyllo. Batylli item populi sunt Septentrionales Ptolomeus auctor. Batyllus item instrumētum est ferreum ad vsū ignis. Horatius pre texta et latum clauum prineque batyllum, de hac igit batylli statua est intelligendum quam erexit poly crates cytharedico statu in memoriam eius. Sūt qui pythagorē eam salu existimant, sed philo sophus nequaq̄ a tyranno dilectus est, quippe eo iam dominari orso p̄ fugit ex insula clanculū. Accipe quē cōtra, audi et q̄ solita tibi asser re possint qui nulli sunt in instructis p̄p̄is p̄ceptis nec stoicoz, nec cynicoz, nec epicurioz, qui oēs scilicet opes contempserunt, quasi dicat vniūq̄. q̄ vel radis potest te in ista pecunie amissione optime consolari, per quod docet quo aīo oīa esse ferenda quē amiserit, et bona fortūne contemnenda. Cynicos, Cynicoz scēte (vt diximus in cōmentariū Persii illic. Si cynico barbam petu lans nonaria vellat, princeps fuit (auctore Laetio) An tisthenes atheniensis, qui cum disereret in Gymnasio quod cynosargin appellabant, non longe a ianiis, cyni cum cognomen scēte sue dedit. Laetantius vero a cani bus cognomen accepisse scribit his verbis. Quid loquar de cynicis, quibus in propatulo coire cum coniugibus mos fuit, quid mirum si a canibus, quorū vitam imi tantur etiam vocabulum ē nomen traxerunt, xuxv enim grece canis dicitur et cynicos caninus. Quod sane ita fuisse Apuleius in secundo floridorum ostendit, vbi sic loquitur de Crate cynico. Dixit cynicus puellā in porticum, ibidem in loco celebri coram luce clarissimā accubuit, coramq̄ virginem immixisset paratam pari constantia, nī Zeno procinctu palastri circumstan tis coronę obtinui magistrum in secreto defendisset, vbi mendum correximus, nam vbi legimus dixit cyni cus, scriptum erat dux Cynicus. Aliqui vero cyni cos dictos esse putant q̄ essent mordaces vt canes, nam Diogenes (vt scribit Laetius) interrogatus quare canis diceretur respondit, quia in eos qui dant blandior, in eos qui non dant oblatro, malos autem mordeo, li autē vt dixi nobilitatem et diuitias abieciabant, dicentes so lam virtutem sufficere ad beatam vitam, vnde Cra tes cynicus omnem rem familiāre abiecit, existimans tunc demum manumissum, sola pera et baculo conten ti cibos mendicabat. De quibus ita Apuleius in prima apologia. Non sunt quidem ista platonicę scēte gesta mina, sed cynicę insignia famulę, verūtamen hęc Dio geni et Antistheni pera et baculus quod regibus diade ma. Diogenes quidem cum Alexandro magno de veritate regni certabundus, baculo viceceptū gloriaba tur. Plantius in persa. Cynicum esse egētem oportet parafitum probe. Et Martia. lib. iiii. Cereā quem nudi te git vxor abolla grabati. Cui dat lauratos obuia turba ci bos. Esse putas cynicum deceptus imagine falsa. Non est hic cynicus Cosme, quid ergo canis. Dogmata, sententias et opiniones stoicorum, statū dogma a deo quod est sentio, nam quē greci dogmata dicunt, lati ni decreta appellant, vnde Seneca lib. xv. epistolarum ad Lucilium. Nulla ars contemplatiua sine decretis suis est, quē greci vocant dogmata, nobis vel decreta licet

appellare vel scita vel placita. Hoc autem interest inter decreta philosophię et precepta, quod inter elementa et membra. Hęc ex illis depēdent, illa et horum cause sunt omnium, precepta enim pendēt ex decretis. Sunt igit dogmata scēte vniūscuiusq̄ decreta, quē vt Ciceronis est sententia prodere scelus est nō minus q̄ patriam, vñ

scribit Laetius eam mi nime scētam appellari, quē dogma non habet, vnde dogma dicimus xpianum. i. qd vniuersi xpiani sentiūt et sequūt. Inde diuus Hierony. Scis. n. dogma nrozu hu militatis tenere vestigiū et per ima gradientes ad

summa nos ascendere. Idē alibi. Siquid in libris secula ribus viderēperimus ad nostroz dogma conuertimus Stoica, scēte stoicę princeps fuit Zeno a quo primo Zeno nonū sunt appellati, mox vero stoici a stoa. i. porticu nam athenis porticus erat quē pyriastētia vocabatur, referta varia et multę scientię pictura polignoti thasit In qua quum diuersis temporibus iam mille quadringenti triginta cines interfecēti fuissent, voluit Zeno locū illum stabilem atq̄ inuolabilem reddere, quare coepit in illa docere, ad quem eo audiēdum discipuli cōfluē tes, qui antea vt dixi Zenonū dicebantur, postea ab ipsa porticu stoici sunt vocati auctor Laetius, vbi autem ita diuitias et reliqua fortūne bona abieciāt, vt nihil pre ter virtutem bonum appellarent, dicentes diuitem quē cūq̄ celo tegetetur. Tunica distantia, nam (vt scribit Augustinus de ciuitate dei) dogmata philosophorum solo habitu fuerunt diuersa, nam quum omnes virtu tem siue summum siue solum bonum dicerent, diuitias vniuersi contemnebant, tunica igitur tantum dista bant stoici a cynicis, q̄ cynici duplici palio vtebantur, vnde illud Horatii in epistola ad Senā de cynico. Con tra quem duplici panno patientia velat Mirabor. eam Diplo vestem duplicem vt scribit Porphyrio diploidem ap pellant, eandem et Abollam. Martialis vt modo reci. Abol la nimis li. iiii. Cereā quem nudi tegit vxor abolla gra ti. Cui dat lauratos obuia turba cibos Esse putas cynicu te. de eo sic ē Laetius. Primus Antisthenes palū du plicauit, i. sog. solo vtebatur baculoq̄, sumpsit et perā. Zeno vero stoicorū (vt dixi) princeps patientissimus fuit et victus simplicissimus, crudisq̄, tantum cibis vteba tur, et tenui palio, ita vt de illo diceretur, q̄ eum neq̄ se na hyems, nec gelidus imber, non dura vis morbi do Epicu muerit, neq̄ torridus sol. Epicurum, epicurus contē tus fuit exiguu hortu, primusq̄ (vt scribit Plin. lib. xix. in stituit atheni s habere hortos in vrbe, vnde hortoz ma gister est appellatus ad quod allu sit Papinius li. primo Syluaz. Delitē quas ipse suis digressus Athenis. Mal let deserto senior gargecius hortu. auctor est Laetius sū mum bonum Epicurum ad Herodotum scripsisse esse in voluptate. s. non dolere, corpore aīoq̄. Tranquillum esse et perurbatione vacare, aqua et cibario pane se contentum fuisse testatus est. Non suspicit, non venerat ac per hoc non legit. Legum, contentum. Plantari bus, oleribus. Curent dubi egri, calamitas inquit tua minima est, et quē non indiget graui consolatore, sed vniūscuiq̄ est aptus ad te consolandum et dolore tuū leniendum, metaphora sumpta est ab egrotantibus quibz pro morbi qualitate adhibentur medici.

Vel, etiam. Discipulo philippi, q. imperitus erat, sicq. ondit & philippus & discipulus fuisse parum peritos.

Venam feriendā, hoc est te ipsum trade consolandū etiam homini mediocri eruditionis, qui iactura tua sit talis, vt vnusquisq. facile possit te cōsolari. Si nullum in terris. Sensus est, ego nō prohibeo te quā dole-

a si potes mihi ondere nullum tale facinus per petrarī inter mortales, q. si dicat, talia & graviora solere mortalibus accide re, vt sit consolatio a cō muni miseria. Quan do quidem accepto, nō veto inq. te dolere quā doqdem ianna est clau denda, i. quādoquidem nulla tibi amplius ē ha bendā spes illud domū rediūti quod amisisti, videturq. sumptum ex vulgato puerbio quod solet dici in eos qui peco ris sui diligentes nō fue re custodes, quibus per derisum imperat vt ac cepto damno stabulum claudant, ac per hoc sci ant sibi trepidā eē spem recuperandi qd amiser ant. Et maiore do mus, a superiore, nō ve to inquam quā doleas quādoqdem nūmi plā guntur maiore gemitu & suspirio domus. In hoc casu, i. amissione pe cunie. Contentus di ducere, nō enim satis ha bet diducere summita tem vestis qui amisit pe cuniā, sed totam scindit non exponas diducere neq. ve xare, s. in funere, sed in amissione pecunie. Humore coactō, nō enim lachrymis fictis plorat, vnde bene seq tur ploratur lachrymis veris. Sed si cuncta vides, or do est. Sed centes te nūc delicias ponendū extra cōmuniā, si vides cūcta fora plena simili querela. &c. vt sit sen sus. Quum videas in iudiciis quotidie talia scelera de ferri cum acerbis deceptorum querelis, non debes puta re te vt delicatū telis fortunę non esse sibiectum.

Cuncta fora, tria erant Romę, vt diximus in secūda satyra, fora vestra monemus. Dicūt, debitores & per iurii. Chirographa, Chirographum dictum est a

hiro, graphū

απο τοῦ χειροσ. i. manu & grapho scribo, est ens sce da sine tabella manu propria scripta, ergo vana chiro grapha, id est vana adultennos & mendaces pugillares ligneos, in quibus propria manu scripsit. A libi Iuena lis. Debitor aut sumptos pergit nō reddere nūmor, Vana supernacui dicens chirographi ligni. Lectis ta bellis, lectis ipsis pugillanibus. Diversa in pte, in par te contraria, id est aduersus ipsum debitorem. Super nacui, nihil proficientis, supernacui enim est in iudici um pferre tabellas debitore omnia negante. Arguit ipsorum, ordo est. Illi dicunt chirographa esse vana quos

littera ipsorum arguit, id est quos sua ipsorum scriptorū & signum renincit & ostendit esse veros debitores. Sar donicus, id est signum celatum in sardonice quę est in anulo signatorio. Sardonicus autem noiatiuus est latie nus formatus a genitiuo gręco Sardonicos, Onyx gē ma est cui nomen est coniunctum cum Sarda aliola

pide, nam Onyci cadore est auctore Plinio vn. gnis humani similitudi ne, item Chrysoliti ex Iaspidis & Sardę, vnde nominis societas oritur. De hoc plura superius, & illic apud Persium Cū sardonice albus. Gē ma princeps expositio ē, vt sit Sardonicus q. est gēma princeps inter ali os p̄ciosos lapillos. Lo culis eburnis, nā loculi eburnei repositoria erāt

& monere aureę & anulo rum. Martialis Hos nisi deflata loculos implere moneta, Non decet, ar gentum vilia ligna fe rant. De iis plura in pri ma satyra, neq. enim lo culis comitantibus itur ad casum tabule. Te nunc delicias, Ironicos & expositio est. Extra cōmuniā, extra cōmuni nem sortem, quasi qui cōmuniū omniū ma lis non sis obnoxius.

Galline filius albe, h. fuit quasi puerbale apd albe antiquos quod etiā hodie vsurpat. vnde & Ci cero libro septimo episto larum ad Cicerum sic ait, q. quasi anem albam viden tur berre sentientem onem videre, Albe autem dicit q. leta atq. auspicata latini alba vocant cōtra mala nigra. vnde Oratius Hic niger est, hoc est malus, hunc tu ro manę caneis. Cōuenit autem hęc parcentia in eos qui bus diuina quadam felicitate omnia feta & prospera ce dunt. Rem pateris modicam, consolatio a minimo detrimento. Confer, cōparo tuo damno. Condu ctum latronem, id est sicarium mercede conductum ad cēdem alicuius. Quum ianna primos, Incēdii gra uitatem ostendit, quo primę domus partes sunt occupa te, vt non facile sit subuenire flagrantibus inferioribus.

Pocula templi, qui sacrilegia cōmittunt. Ado randę rubiginis, quę habenda sunt in maxima venera tione propter religiosam vetustatem. Et populorū dona, nam in tēplis dona misa vel a regibus, vel a dona populis pie & religiose seruabatur. Et vbi dona repone ria bantur donaria sunt appellata. Coronas positas ab antiquo rege, vt pote ab Romulo ceterisq. regibus, quo rum coronę in eorum memoriam tēplis deorum affi gebantur. Hęc ibi, si in tēplis inquit non sunt do na & pocula quę surripiantur, non desunt qui minutio ra sequantur furta, vt qui breues & leues aut bracteolas

ex statuis deorum eradant. Femur proprie coxam, si cet hic poeta videatur posuisse p. pectine, et paribus ge neralibus sicuti. & Diuus hieronymus his verbis, vnde hoc nudauit ebrietate femora. De femore et foeminibus dictum est alibi añ. Bracteolam tenuē anri laminā. Nam aurum et cetera metalla primo in crasiores cūdē do extenduntur lami nas, mox in bractęas at tenuātur, quibus simi lacra et alia inaurantur fures inueniebant, qui vnguibus bractęas de raderent. Mart. An ma gis astuti derafa est vn gue ministri Bractęa, de fulcro quam reor eē tuo? Trāquillus scribit Caligulam romę i pu blico epulo seruam, ob detracta lectis argentēa laminam carnis con festim tradidisse. Artifi ces inducendi bractęo lare in aurandi insigni ter dñr Bractęarii & bra ctęatores, an dubitet, tā tenues bractęas derade re quum ausus sit totū ipsum Iouem fundere, quasi dicat verebitur tā

frinola furia scitari et sacrilegia quę aspuerit grandio ra cōmittere. Tonantem. Vnum est ex cognominibus Iouis, vñ Statius Magnanimum eandem formida tanq tonantem. Seneca foror tonantis. Artifices veneni, compara tis in cōmodis et eos qui venefic a exercent. Et dedu cendum, i. parricidam, quę per supplicii genus describit qui, n. parentibus manu inuoluit is viuis culeo insu tus vna cum gallo gallinaceo Simia cane et vipera, in mare aut vicinū aliquē amnem vt ante diximus pro iiciebant quo genere supplicii primus dānatus fuit. M. Tullius dñur q. librum secreta civilium sacrorum cō tinentem custodie sue cōmissum corruptus petronio sa bino scribendum dedisset. Nam culeo insutus in mare proiectus est, inde genus supplicii multo post parricidis lege irrogatum est, vt pari vindicta parentum ac deoz violatio expiaretur. Mam. p. Maleolus matre iterempra

Primus omnium insutus culeo in mare precipitatus est, auctor Linius lib. lxviii. ab vrbe condita De eodē sup plicio ira meminit & Cicero ad Herennium, lex est qui pa rentem necasse indicatus erit vt is obnoxius et obligatus, corio debeatur in fluentem. Eiusdem supplicii me minit & in oratione pro Roscio Amarino. Corio bo vis, i. culeo, nam culeus saccus erat ex corio bubulo. Ad uersus fatus, infestis nūminibus qui a ipsa id supplicii in noxia patitur. Hęc quota pars scelerum, i. hęc est mi nima pars scelerū eoz quę quotidie audit Gallicus p̄ se fctus vrbis, quasi dicat multo plura cōmittuntur sce le ra quę audit quotidie gallicus q. quę tibi narravi. Fuit enim Rutillius Gallicus vrbis p̄fectus tēporibus Do

Rutillius in apud quę secundas dignitatis partes obtinuit ad eumq. oia vrbis iura ab aliis magistratibus deferabā tur, vñ cūctos vrbis ē appellatus. Papinius in filiis, Di bitaque sidera cemit Gallicus, es celo diis et germani ce cordi, quis neget, erubuit tanto polia, e ministro im

perium fortuna tuū, paulopost Quippe manet longum q. quo remanente manebit quem pene intrepide mitis custodia romę. Custodem igitur intelli ge ipsum galli cum non anserem. Quare enim anserem magis no mina: sei q. gallum, aut aliam anem quę audiat illa sce le ra, et postea quando audiat quum scelera sunt, an quū accūsantur, si quū indo si unt, possunt & nocere, nō fieri tempore, immo et frequentius, si quādo accūsantur nunq ad est anser in iudicio, ita vt omnino absurdum sit de anserē intelligi. Custos gallicus, quē perfectum vrbis trans quāt in Tiberio appel lat, Iosephus custodem nominat. Quota mi nima, alibi quota por tio fecis acheg. Seneca ad Lucillum. Et nos i ter quos frequenter ista nūnciantur quota pars omnium sumus, i. mi nima. Mart. Summa tūc meleagre fuit quę gloria famę, Est quota Carpophorū, portio su sus aper. Humanigene

ris longa inquit tibi non erit opus indagatione si vo les hominum mores noscere, vna enim domus tibi sa tis erit ad id cognoscendum. Nam plerumq. vna do mus tot malis agitur vt facile possis cognoscere malū tuum p̄ illis minimum esse. Mores, vocabulum me dium vt et bonos et malos mores dicamus. Aude di cere te miserum, quasi dicat non audebis te misere dice re quum longe alii sint te calamitosiores. Quis timi dum, hac interrogatione et per variarum rerum simi litudinem ostendit minime ei eē mirādum si id passus sit qd et alii patiuntur. In albis inquit nemo mira tur guttur humidum quia scit id vitium eē propemo dum omnibus incolis, quasi dicat et tu debes non igno rare vbiq. locorum talia scelera committi ac per hoc mi nime mirandum si et tu deceptus es. Guttur autem in flari docet Pli. lib. xi. vitio aquarum quę potantur. De q. re ita scribit Vitruius. Equiculis autē Italia, & al pibus natione Medullorum est genus aque, quā qui bi bunt efficiuntur iurgidis gutturibus. Est autem gut tur proprie id quod spiritum animi sicut ibi quo & red dunt respirando et expirando, quod et arteria vocatur.

Poeta vero hoc loco posuit pro p. arte colli anterioris. Le Guttu ge Aristotelem de natura animalium. In merog in riosim fida est egypti distans a Syene quinq. milibus stadio alpibus rum, allic fo mine mani la s habent in partibus pares author Pomponius Mela. Lumina cerulea, Corneli us Tacitus in li. de sit & germanię scribit germanis ocn los es ferruces et ceruleos et comas rutilas quod de quoti die videmus. Oratius Nec fera cerulea domuit germa nia pube. Torquentem scilicet ger narium, quī calamistio sibi capillos cincinnatos re idit et annu lator, Martialis. Cincinnatus in nodum tortis venere sicam bri. Cirro, Capillo, Persi. Ten circatorum cen tum dictata fuisse.

Nempe q̄ hęc illis nemo inquit germanoz̄ stupuit quia a natura omnes idem habent. per q̄ colligit non esse mirandū Caluino si id sibi acciderit q̄ alius quoti- die accidir. **Pygmęus**. pygmęi auctore Plinio libro vii. In extrema parte montium Indię sunt. longi- tudine terras spiritibus nō excedunt, a gribus infestant, aduersus quas expeditio nem fumentes caprarū arietūq̄. dorsis isident ar- mai sagittis. tēpore ver- tis cum agmine ad ma- re descendunt. oia pul- losq̄ earum cōsumunt, ternis mensibus eam cō- ficiunt expeditionē. ali- ter gregibus resistere nō possent. De his non pau- ca itē Gellius et Solinus scripserunt. Nulla ne periturū verba sunt Cal- uini non ne aliquando periturus puniet. Are- ptum. verba Iuuenalis subaudi itē. ut sit abre- ptum iri. Graviorē ca- thena. gravioribus vin- culis. Nostro arbitrio. ut volumus. Quid plus velit iras. nostra q̄ ut puniatur. ita ut volu- mus. estq̄. hoc legēdum per parenthesis. Ma- net illa tñ. verba oīno sunt Iuuenalis q̄si respo- dētis Caluino queribū. doiacturam suam tamē manere. Manet inquit.

Sed dabit solatia mi- nimus sanguis. sed hoc tibi erit solatio q̄ necabit. In- iudiosa. quę tibi inuidiam et odium contrahent. At vindicta. verba Caluini. Nempe hoc indocti. ver- ba Iuuenalis reprehēdētis stultū affectum Caluini. i. vulgus imperitū hoc dicit vindictam eē bonam. ē ea gaudet plurimū. quia nulla ratione mouetur. sed so- lo ut bestia appetit. At vir sapiēs et magnanimus quū inimicū suū in potestate sua. ut docet Seneca viderit. vindictā putabit vindicare potuisse. vindictā ut malū deus phibuit. quū ait Mihi vindictā et egoretribnam. Flagrantia. estuantia. Adeo. in tantum. Quā- tulacūq̄. hoc dicit minimā quāq̄ occasionem sufficere irē hoc est minima quāq̄. re hoīem indoctū moueri ad iram et vindictā. Occasio. opportunitas ipis dicitur casu promeniens. Chrysippus non dicit idem. hoc est vir sapiēs nō dicit vindictā bonam esse. nec vllō mo- do laudabit. Chrysippus stoicę disciplinę fuit p̄f̄s. de quo supra et apud Persium. illic Inuentor chrysippe tui finitor acerui. Solensis fuit. vel ut alii dicunt Tarlensis Apollonij filius. sub- ilitate disputandi adeo acer. ut il- lud iactū sit. deos si dialectica uti vellent non alia vte- ros q̄ chrysippea. Mite ingenium thaletis. exornatio est rhetorica q̄ dicitur circūitio. id est ipse thales mitis in- genij et naturę. Hic milesius fuit vnus ex septem sapien- tibus. quū ut scribit Laertius gratias triplici causa for-

unę se agere dicebat. primo q̄ non belua. deinde q̄ vir non mulier. Tertio q̄ grecus natus esset non barbarus.

Senex. id est Socrates atheniensis p̄f̄s clarissimus fi- lius Sophronisci marmorarij et phanaretę obstetricis. p̄- mus fuit qui ut est auctor Cicero in tusculanis phiā e celo deuocauit. coegitq̄. de vita et moribus rebusq̄. bo- nis et malis q̄rere. quū ante illū p̄f̄i oēs rebus phisicis p̄crutadis ope- ram tñmodo impende- rent. Sed hic quū aliqñ Anytum atheniensem virū locupletē et factio- sum videret ob eius ine- ptias. Aristophanes co- micus doctus quidem. sed homo paz̄ probatus accepta grandi pecunia ab Anyto contra Socra- tem comēdiā scripsit. cuius inscriptio est ne- phele. i. nebulę. quia quī dem inter ceteras crimi- nationes illud cōfixit ab eo nebulas coli et Athe- niensium religionibus ob- tractari. et p̄ter hęc in- uenim mētes sic imbue- re ut parentibus manus inferre pie et officiose pos- sent. quę res accusatibus Anyto. lycone. et Meli- to (ut Plato in Apolo- gia pro Socrate scribit) quū vniuersum populū in Socratem cōcitasset. furore quodā et ira mor- te dānatus est. qui pate-

ram cicutę publicis datam intrepide hausit. tātum- que absit ut vltionem quęreret ut contenderet. semper illum miseriorem eē qui faciat q̄ qui afficitur iniuria. Laertius auctor. Hymeto dulci. patriam designat. Hyme- mons est terre Atticę ubi optimū provenit mel. vnde tus dulcem appellauit. sic et Valerius Flaccus lib. i. Et i dul- cem rege dimittit hymeton. Cicutę. ait Plinius ci- cutam esse venenū publicam Atheniensium poenam in- iusam. est enim herba semen habens noxiū. ei et folijs re- frigeratoria vis est. vino epota hoīem perimit sine vllō remedio. Inter vincla. in carcere. nam illic (ut dixi- mus) data est ei cicutā. Accusatori. pro accusaturibus suis. nam tres ut diximus fuerunt. Anytus. Lycon. et Melitus. Plurima felix. sensus est. non est inquit mi- rum si tales philosophi consentiunt vindictam nō esse quęredam. quia p̄f̄a ea est quę rectam viuendi viam docet. nam ut scribit Cicero in tusculanis. vitiōz̄ om- nium est expultrix. virtutum indagatrix. Sapientia id est philosophia moralis quę quū antea (ut diximus superius) sapientia nominaretur. a Pythagora. ut scri- bit Cicero in tusculanis philosophia est appellata. quū se apud Leonem phisiorum principem non sapientē. sed philosophum nominasset. id est sapientię studiosum neq̄ enim quicq̄ aliud est philosophia si ut inquit Ci- cero interpretari velis q̄ studium sapientię. Sapientia au-

tem ut a veteribus p̄f̄is diffinitur est rerum diuinaz̄ et humanaz̄ casusq̄. quibus hęc res continent. scientia. Exiuit deponit. i. docet ut deponantur vitia et erro- res animi. nā docet vitia esse extermināda. rectum autē hoc est virtutem sequēdam. nā rectum dicitur auctore Cicerone quod cū virtute sit. Seneca libro. xv. epistlo.

ad Lucillum sic scribit. Antiqua inquit sapien- tia nihil aliud q̄ facien- da et vitanda p̄cepit. Animi minui. ani- mi pusilli. Magis enim est animi iniurias obli- uisci. vnde. et Seneca. Ho- nestum et magnum ge- nus vindictę est ignosce- re. ordo autem est. Vltio est voluptas animi mi- nuti. Sic collige. sic cō- clude. Persius Mendose colligis. id est concludis.

Magis q̄ foemina. nā sexus foemineus quāto minus habet roboris et firmitatis tanto facilius ab affectibus superatur. Hos. pituiros. Enasis se. culpe supplicij. non est iquit q̄ putes eos nō torqueri. nā semper au- ctor sceleris flagello cō- scientię castigatur. vñ supra. prima ē hęc vltio q̄ se iudice nemo nocēs absoluit. Seneca ad Lucillum. Tuta scelera eē non p̄nt quia primo illa et maxima peccantiū est poena peccasse.

Surdo verberere. occulto nec ab alijs intellecto. quū interius a conscientia flagellatur. Animo tortore. i. animo p̄stante officium tortoris. nam eum punit con- scientia. Poena autē vehemens. gravis. offendit poe- ta longe grauiorē esse animi q̄ corporis cruciatu inx- ta illud Ouidij. Mens est quę sentiat iētus. Ordo est au- tem et sensus. gestare suū testem die et nocte in pectore. id est cōscientiam quę testis est sceleris perpetrati est poe- na vehemens et multo seuior illis. s. poenis quas cediti- us gravis inuenit. ceditus enim nomen est iudicis tem- poribus poetę de quo scribit etiam satyra vltima Cediti- us et fusco. Ceditiū meminit et Tacitus. Dum vitellius i- quit resignare imperium voluisset postremo inquit fle- to p̄pediente assistenti consilio Ceditus simplex erat. exolitum a latere pugiōem velut ius necis vitę. ciuiti- reddebat. Rhadamāthys. filius fuit Iouis ex Asia cō- stitutus index a patre apud inferos. de quo plura dixi- mus in prima satyra illic. Quas torqueat vmbas Aea- cis. Spartano cuidam. ostendit poeta fieri non posse

Tueri ut is qui pecuniam abnegauerit careat supplicio. quū fraudē glaucus lacedæmonius tota cum prole intenerit non so- lum quia depositum non reddiderit. sed q̄ cogitauerit aliquādo de eo non reddendo. hanc historiam Iuculē- tissime scripsit Herodotus in sexto. Fuit enim glaucus vir lacedæmoniū virē sanctitate satis celebratus. ad quē vir quidam milesius fluctuante Ionia assiduus bellis

diuendita dimidia parte bonorum venit. apud eum pe- cuniam deposuit existimans fore. ut salua eēt et sibi red- deretur quū allatis symbolis reposceret. Glaucus acce- pta pecunia cōsuluit oraculum. Apollinis an orco. id est iureiurando pecuniam predaretur quam apud se deposi- tam a quodam Milesio filii eius reposcebant. Respon-

dit Pythia his versi- bus. Glaucus expedit ad breue tempus orco. id est iureiurando vicisse in- ter uertis seque nummos at Orci natus qui caret nomine qui manibus qui nullis est pedibus rapide aduenit. rapide ut perdat omnem pro- lem et domum. His au- ditis Glaucus veniam si- bi eorum quę dixisset de- um obsecabat. Cui py- thia inquit idem poltere tentare deū et facere. tūc Glaucus accius milesijs pecuniam reddidit. Cui nulla soboles nec domus superuit quę illius cense- retur. sed a sparta radici- tus extincta est. Ita bo- num est nihil aliud de deposito cogitare q̄ ut re- p̄tentibus reddatur.

Pythia vates. id est Apollinis vates. nam p- puellam insimulā nu- mini furiosam apollo dabat responsa. vnde diuus Hie- ro. cōtra Iouinianū Furiosas Apollinis vates legimus. Vitiōz̄ lib. tertio Delphicus apollo Socratem omni- um sapientissimum pythię responsis est p̄f̄e. lib. Sta- tius libro tertio Thebaidos. Dum pallida virgo tremen- das Nunciet ambages. Nam constat ut docet Strabo diuinum illud domicilium. vnde oracula dabantur p- fundam et curiam sui se speluncam non admodum la- to ore patentem. vnde spiritus sacro efflante numine re- firretur. Excelsū autem ostio iminere tripodem quę quū pythia vates inscenderit hausto diuinationis spi- ritu dei responsa referre et meo et soluta oratione. Phe- monen apollinis filiam primam diuinātem pythi- am ferunt. Pythia dicta est quia ut greci fabulantur apollo pythius est neminatus a serpente pythone quem ipse in prima infantia sagittis confecit. quū belua ca- nas in quibus ipse cum Diana sorore iacebat inuasisset. ipse autem python dēctus est αὐτὸν τὸ πύθω. id est a putrefactione terre. nam natus est post Deucalonis diluuium. ut scribit Ouidius. de hoc etiam Macrobi- us. Depositum. est quod custodiendum alicui da- tum est dictum ex eo q̄ ponitur. p̄positio enim deau. Depo- get depositum. ut offendat totum fidei eius commiss- tum quod ad custodiam rei pertinet. Hęc Vulpianus. Non moribus. non bonitate naturę. Adyti ady- tum gr̄ ci locum templi secretiorem et penitiorem ap- pellauerunt quasi inaccessibile. ab a particula priuatiua et d uo quod est ingreditur.

Et quāuis. Ordo est extinctus est cum propinquis
deductis ex gente quāuis longa. Sola voluntas peccan-
di. vt offendat non modo deo displicere nefaria homi-
num opera, sed etiam turpes cogitatus. Facti crimen
habet, quā aliquid inquit turpe meditatur nibilo scilicet
peccat quā quī turpiter aliquid perpetrat, in ea enim deli-
beratio facinus inest Et
si ad id ipsum non pue-
niat. Cedo si conata
peregris subandi quantū
supplicii credis esse delin-
quenti ubi turpi opere se
commaculauit. q. d. illum
esse i affiduo animi cru-
ciatur, vnde sequitur per
petua anxietas. Mola-
res, sunt appellati dentes
q. cibo molant et consu-
pant, sunt autem a cani-
nis introitusum recedentes.

Albani veteris, Al-
bani vinum inter opti-
ma vina est celebratū.

Ostendas melius. i. si
etiam melius albo vi
no ostendere volueris.

Cogitur in frontem,
idest frons crispatur, ac
si biberit salernū auste-
rum. Noctē breuem,
Sensus est, si forte inquit
quieti nocturne se tradi-
dit, continuo per somnū
se videre existimat ⁊ tē-
plum ubi peieravit ē te
ipsum quē decepit. Et
quod precipuis, ordo est
sensus, ⁊ videt te in som-
nis quod a quē res vrget
mentem, idest cruciat p-
cipuis sudoribus pueniē-
tibus ex cōscientia sceleris.
Tua sacra, ordo ē
tua imago sacra ⁊ maior
humana turbat paui-
dum. Nam existimat se
videre imaginem ami-
ci circūstenti sacra qua-
dam ⁊ venerabili specie
⁊ maior humana effigie
qualia sepe solent videri,
vnde Tranquillus in
Claudio sic scribit. De
Druso eius patre, Hostē
etiam frequenter cēsum
ac penitus in intimas solitudines actum non prius de-
stitit insequi q̄ species barbarę mulieri humana ampli-
or victore tendere vltra sermone latino phibuisset.

Fateri, se peccasse. Exanimis, s. sunt. Non quasi fortuitu, ordo est: s. sensus. Exanimis sunt quasi ignis cadat non fortuitu, nec rabie venientiu, sed cadat iratus, vindicet. Dico autem fortuitu sequitur Epicureus q. diuinam providentiam tollentes omnia casu moveri putabant. Rabie veterum, rem physicam persequitur.

nam fulmen, vt auctores sunt Plinius et Seneca ignis et
coactus, impulsu ventorum iactus. Ignis, idest ful-
men que vt dixi vis quedam et ignea. Illa nihil no-
cuit, si prima inquit illa tempestas nihil nocuit, proxi-
ma maiore angore timetur veluti a diis dilata in eius
gravius exitium. Dolorem lateris, morbum videtur

Et quāvis longa deducētis gente propinquis.
Has patitur poenas peccandi sola voluntas,
 Nam scelus intra se tacitum qui cogitat nullum
 Facti crimen habet, cedo si conata peregit
 Perpetua anxietas, nec mense tempore cessat
 Fancibus vt morbo siccis, interq; molares
 Difficili crescente cibo, sed vina misellus
 Exruit, albani veteris preciosa senectus
 Dispicit, ostendas melius, densissima ruga.
 Cogitur in frontem velut acriducta salemo.
 Nocte breuem si forte indulsit cura soporem,
 Et toto versata thoro iam membra quiescant,
 Continuo templum ē violati numinis aras.
 Et quod precipuis mentem sudoribus vrget,
 Te videt in somnis, tua sacra ē maior ima go
 Humana turbat pavidum, cogitque fateri.
 Hi sunt qui trepidant, ē ad oia fulmina pallent
 Quā tonat, exaimes quoq; p̄io murmure celi,
 Non quasi fortuito, nec ventorum rabie, sed
 Iratus cadat in terras, ē vindicet ignis.
 Illa nihil nocuit, cura grauiore timetur
 Proxima tempestas, velut hoc dilata sereno.
 Præterea lateris vigili cum febre dolorem
 Si cæpere pati, missum ad sua corpora morbu
 In festo credunt a numine, sacra deorum
 Hæc est tela putant, pecudem spōdere sacello
 Balantem, ē laribus cristam promittere galli
 Non audent, quid. n. sperare nocentibus egri
 Concessum, vel quæ non dignior hostia vita.
 Mobilis ē varia est ferme natura malorum,
 Quā scelus admittūt superest cōstata, quid sus
 Atq; nefas tandem incipiunt sentire peractis
 Criminibus, tamen ad mores natura recurrit
 Damnatos fixa ē mutari nescia, nam quis
 Peccandi finem posuit sibi, quando recepit

natos, idest ad vitia ⁊ scelere. Fixa, perseverans. Ne
scia mutari. Terentius vbi ait mala se cupiditate semel
derinxit necesse est eadem consilia consequi consilia.
Nam quis peccandi, idest quis vnquam coepit peccare
postea sua sponte desisteret. Aurita fronte, idest per
fricata, nam perfricare frontem est pudorem deponere.
Quintilianus Perfrica frontem ⁊ dicte erubescere nō
posse. Martiali. Et si perfricuit frontem positū, pūto,
rem. Dicimus ⁊ eodem significato perfricare os. Cicero

intelligere quæ græci plen-
tuda vocant, id est dolo-
ris

Lares

Аegeu
mare
vode

in tertia Tusculana eam voluptatem, quam tu idem,
quum os perfricisti, soles dicere. Hoc autem dicit poe-
ta ut spem inicit caluino periculum illum datuū po-
nas quia committet alia scelera in quibus deprehend-
dabit in laqueum. scelera committet et sic capietur la-
queo, sumpta est metaphora a fristis que cassibus capiunt

Eiectum semel attrita de fronte ruborem?
Quis nō hoīum est, quē tu contentū videris vno
Flagitio? dabit in laqueum vestigia noster
Perfidus, & nigri patietur carceris vncum,
Aut maris egei rupem, scopulosq; frequentes
Exulibus magnis, pēna gaudebis amara
Nominis inuisi, tandemque futebere letus
Nec furdum, nec tirefiam quē quam esse deorū,

Iunii Iuuenalis Aquinatis Satyra. xiiii.



Purima sunt fuscine & summa di-
gna sinistra.
Et nitidis maculam ac rugas
figentia rebus,
Que monstrant ipsi pueris, tra-
duntque parentes.
Si damnosum semen innat alea, ludit & heres
Bullatus, paruoque eadem movet arma fritillo,

cecum qualis fuit. Thyrēſas thebanus. cui oculos eruiſe
Iunonem tradunt fabule. quia orta contentione inter
Iovem et Iunonem que nam eſſet maior voluptas vi
ri an mulieris in coitu electus index affirmaverit mu
lieris eſſe maiorem ob qua calamitatem Iuppiter ei con
ceſſit vt futura vaticinaretur. Proverbiali aut figura di
xit Thyrēſiam pro ceco. quemadmodum Hora. pro pau
pere irum. Perierit multum dies ne loqueretur an Iruſ.

Prima sunt fuscine, ostendit hac satyra nec si
ne summa indignatione parentes ee in causa
vt filii existat scelerati et ad plurima vitia pro
ni, quia eorum exemplis et preceptis tenere me
tes ad vitam facile formetur. Sed auarum maxime inse
clatur qui ad auantiam exercendam et preceptis et ex
plis filium instituit. Itaq; monet poeta oportere paren
tes ee optimis moribus et summa cum sinceritate vite
alidos filios vt boni habeantur. vnde Plutarchus recte
scriptis illud de liberis edicandis. Antequam opus est
vt patres non solum nihil peccando, verum etiam ho
neste singula peragendo manifestum sese filiis exem
pla rextibeant, vt eorum vitam quasi quoddam speculum
intuentes ab operum simul, et seminum turpitudine
se penitus auertant. Est. n. maximum vt inquit Plato
in omni re p. incipium p. se. tim. in. iuvene atq; tenero,
Tunc enim precipue animus formatur et quicquid di
xeris facilius ingressum insidet. Digna fama (ini
stra. i. turpi in fama. idest digna que conuiciis reprehē
dantur. Maculam et rugam. que afferant turpitudinē
vite nitide. translatio a vestibus, que sordidantur.
Que monstrat ipsis pueris. hinc est illa Qui intiliari in.

dignatio in primo libro. Vtinam liberorum nostrorum mores non ipsi perderemus. Infantiā statim delitius soluit mollis illa educatio quam indulgentiam vocamus. nemo omnis mentis et corporis frangit. quid non adulter concipiscet qui in purpuris repti? Iam coccum intelligit, iam cōchiliū porcit, gaudemus si

quid licentius dixerit,
verba nec alexadrinis
quidem permittēda de-
licii rursū et osculo exci-
pimus. Nec mirum nos
docuimus, ex nobis au-
dierunt. Nostras ami-
cas, nostros concubinos
viident. Omne con-
uiuium obscenis canti-
cis strepit, pudēda di-
scussu spectant, fit ex his co-
suetudo, deinde natura,
discent hec miseri ante-
q̃ sciant vitia esse. In-
de soluti acfluētes nō
accipiunt ex scholis ma-
la ista, sed in scholis asse-
runt. Monstrant, scilicet
exēplis vitiale vi-
nant. Tradunt, scilicet
præceptis, eos instrū-
cet. Si damnosa sēse,
ostendit poeta exemplo
paterno facile tenerum
filium: ad omnia excita-
ri. Nam si pater inq̃-
alea delectatur eodem

statim filius capitur studio. Alea damnoſa, bene
tem damnoſa nam grādi cum acerno pecunię ad ludũ
deſcendebatur, vnde in prima ſatyra. Neq; enim locu-
lis comitantibus itur Ad caſum tabullę poſita ſed ludũ
itur arca. De alea diximus in prima ſatyra illic Alea quĩ
hos animos? Pullatus, adhuc in preſexta. Nam pueri
vſq; ad quartumdecimum ætatis ſiue annum preſex-
tam et bullam geſtabant. Erat enim bulla aurea in
ſigne puerorum pretextatorumq; dependebat a peſto-
re, vt ſignificaretur eam ætatem alterius regendam coſi-
lio. dicta a bulli quod eſt conſilium, aut quia eam partẽ
corporeis bulla cõtingat, id eſt peſtus in quo natura e ma-
net conſilium, aut ita ſcribit Pedianus quaſi bullentis
ſinus communis peſtusq; puerile, de bulla et pretexta
multa Macrobius libro primo Saturnalium. Situs Lin-
us lib. i. prime decadis. Et nos apud Perſium illic Bul-
laque ſiccitẽtis ſaribus donata pependi. Eadem ar-
ma, eadem ludi inſtrumenta. Fritillo, exponit non
nulli fritillum eſſe alveolum hoc eſt tabulum luſoriaũ,
in qua diſcurrunt teſere. Porphyrio vero entrans illud
apud Horatium in ſecundo ſermonum Mitteret in pyr-
gum talos, non alveolum interpretatur ſed pyrgum, i.
vaſculum quo coniecti tali agitur, mittitur in alveo-
lum cuius effigies inſtat turricule eſt, vnde et nomẽ ac-
cipit, pyrgos enim turrim ſignificat. De quo ſiceriam
Sidonius Appollinaris Alita ex parte frater meus Do-
mitius homo gratię ſummę ſummi leporis teſerace pe-
rat quati batq; quo vult claſſico ad pyrgum voca-
bat aleatores, idem alibi. Hic promentes cretes pilas tro-
choſq; Hic talos crepitanibus fritillis. Eſt igitur friti-

РиК

6

3

9

142

7. 7/

3

11

10

0
re

14

20

iv

10

100

10

lus idem quod pyrgus. De quo aliqui falso putant Per
suum intellexisse illic Anguste collo non fallier orce.
Nam ut in cōmentariis nostris exposuimus ludum in
tellexit nucum. quomaxime pueri delectantur. Nam i
terram vasculum defigebant in quod mediocri distan
tes intervallo nuges iacebant, vnde Ovidius in carmi
ne de nucis. Vas quoque, se
pe canum spacio distan
te locatur, in quo misa
leni nux cadit vna ma
nu. Sicq. poeta docet per
sū ut puerum non so
lum talis sed et nucibus
delectatum. Id etiā mar
tialis videtur sentire li
bro decimo quarto. Nec
timet edilem moto spe
ctare fritillo. Paruo
etati congruo. Nec de se

Nullam inquit de se
spe m relinquit propin
q. q. sit suurus melio
ribus moribus q. fuit pa
ter. Melius de se. q.
de patre suo. Radere,
detrahere cortice ex tu
beribus, cutello enim raduntur quum in cōna apponū
tur. Tuber terra, tubera in genere fungorum nume
rantur, Mart. Rumpimus alticem summo de vertice
terram, Tuber a boletis poma secunda sumus, Ea vndi
q. terra circumdata nascuntur, nullisq. fibris nixa aut sal
tem capilamentis, neq. terrē coherent cortice etiam in
cluduntur, ut plane nec terram eē possumus dicere neq.
aliud q. terrē callum, Plinius. De iis etiam diximus in
quinta satyra, illic post hunc raduntur tubera terre.

Tuber

Ficidula

Sycalis

Iusculum

Iusculum

Iusculum

Iusculum

Iusculum

Iusculum

Iusculum

Iusculum

Iusculum

Boletum laute gule fuisse ostendit alibi Iuuenalis bo
letus domino sed qualem. Claudius edit, in genere fun
gorum est. Eius cibi avidi sumum fuisse claudium do
cet Tranquillus sic. Alii tradunt domesticum conuivio p
ipiam. Agrippina, que boletum medicatum avidis
simo ciborum talium obulerat. Ficidula avis est q.
nomen accepit a fico. Martialis. Quum me ficans alat
quum pascit dulcibus visis. Cur potius nomen nō de
dit vna mihi? Optimi est saporis. Martialis. Parulo fice
dula lumbo quum tibi forte datur si sapias adde piper.
Hec autem per autumnum auctore Plinio mutat colorē
ē formam vocaturq. elanchorophus. Laute gule inter
alias aves ostendit Gellius lib. xiiii. Scribit enim fuisse
qui negarent ullam avem p. r. ter ficidulam totam co
messe oportere, superiorem partem animum atq. alitulum
qui edunt eos palatum non habere. Dicitur autem Sy
calis calis. Eodem vite, eodē genere condimenti quo pa
ter mergebat. Natantes. i. iure conditas, Nam obso
nia triplici apud veteres modo cōdiebatur ut essent aut
asfa aut frixa aut elixa. idest iurulentia, vnde et Celsus
ait. Tum res eadem magis alit iurulentia q. asfa, magis
asfa q. frixa. Ergo iure conditas, ut in patina cum iure ap
ponerentur Apuleius iurulentum appellat quod dici
mus iurulentum. Nebulone. idest nullius precii. Nā
nebulones et tenebriones dicti sunt qui mēdatis et astu
tius suis nebulam quandam tenebras obiciunt, aut ne
bulones qui non plaris sunt q. nebulę. Parente suban

di monstrante ab inferiore. Cana gula, idest patre
cano guloso. Monstrare, scilicet quum de se ma
lum prebeat exemplum. Quum septimus annus, sen
sus est, vbi puer septimum etatis. annum transierit a
consuetudine paterna bene cōnandi non discedet quū
fuerit iam ea etate instructus, licet adsint mille magi
stri qui studeant saluta
ribus pceptis ad mo
destiam et frugalitatem
remuocare. Non
dum renato dēte. Nam
ut scribit Macrobius li
bro primo de somnio
Scipionis post septem
menses dentes incipi
unt mandibulis emer
gere ei post annos se
ptem dentes qui primi
emergerant aliis aptiori
bus ad cibum solidū na
scuntur cedunt, eodēq.
anno. i. septimo plene ab
soluitur integritas loquē
di Plinius idem fere di
cit libro septimo. Septi
mo eosdem decidere an
no, aliosque suffici. Magistros barbatos, philosophos
qui barbati incidebant, Persius, Si cynico barbant
petulans nonaria vellat, et alibi Barbati hoc crede ma
gistrum dicere. Non degenerare, non esse ab similibus
a moribus paternis ut habeat culinam multumq. pre
ciosiusq. obsoniis instructam. Mitē animū, cū interro
gatione et indignatione hęc legenda sunt, ut sit sensus
Docet ne pater filium suū ut animo sit miti et benigno
et moribus equis medicis erroribus, idest ut sit equus et
clemens modicis sermorum erroribus, et seruos constare
eadem materia qua nos, an potius docet uti crudelitate?
Sicq. parentum etiam et truculentam doctrinam in li
beros suos infestant, qui eos potius sententiam docent q.
clementiam. Precipit mitem animū, i. ut sit sem
per animo miti: quasi dicat non precipit, nam p. r. ce
re animū mitem est precipiendo docere ut habeat ani
mum mitem, sic dictum quemadmodum illud infiri
us. Nam quisquis magni census pceptum amorem. Mo
res et quos erroribus modicis, ne grauius puniat seruos q.
eorum extiterit errata, ergo mores et quos. i. quales deli
ctis, ut sit tales mores habeat ad puniendos seruos ut p.
criminis qualitate adhibeat castigatio ne maior sit poe
na q. culpa, ut si errata modica sunt, modica etiam sit ca
stigatio ut magis ad clementiam q. ad sententiam inclinet.
Nostra materia, pleriq. enim adeo inhumani sunt
ut putent seruos a bestis non distare, et proinde in eos
sunt crudeles, vnde alibi Iuuenalis. Ita seruus homo
est. Nostra materia, carne et ossibus quibus et nos
constamus. Omnes enim de eodem facti sumus luto
iisdem compacti exordis. Constare, composita es
se. Lucilius principio physici omnes homines ex ani
ma et corpore constare dicunt. Paribusq. elemen
tis paribus principii que principia sunt ab elementis.
Quintilianus libro tertio mentionem faciens de ser
uis sic scribit. Liberos enim natura omne et qui iisdem
constare elementis et fortasse etiam an: i. quibus nobilioribus
ortos dici potest.

no, aliosque suffici. Magistros barbatos, philosophos
qui barbati incidebant, Persius, Si cynico barbant
petulans nonaria vellat, et alibi Barbati hoc crede ma
gistrum dicere. Non degenerare, non esse ab similibus
a moribus paternis ut habeat culinam multumq. pre
ciosiusq. obsoniis instructam. Mitē animū, cū interro
gatione et indignatione hęc legenda sunt, ut sit sensus
Docet ne pater filium suū ut animo sit miti et benigno
et moribus equis medicis erroribus, idest ut sit equus et
clemens modicis sermorum erroribus, et seruos constare
eadem materia qua nos, an potius docet uti crudelitate?
Sicq. parentum etiam et truculentam doctrinam in li
beros suos infestant, qui eos potius sententiam docent q.
clementiam. Precipit mitem animū, i. ut sit sem
per animo miti: quasi dicat non precipit, nam p. r. ce
re animū mitem est precipiendo docere ut habeat ani
mum mitem, sic dictum quemadmodum illud infiri
us. Nam quisquis magni census pceptum amorem. Mo
res et quos erroribus modicis, ne grauius puniat seruos q.
eorum extiterit errata, ergo mores et quos. i. quales deli
ctis, ut sit tales mores habeat ad puniendos seruos ut p.
criminis qualitate adhibeat castigatio ne maior sit poe
na q. culpa, ut si errata modica sunt, modica etiam sit ca
stigatio ut magis ad clementiam q. ad sententiam inclinet.
Nostra materia, pleriq. enim adeo inhumani sunt
ut putent seruos a bestis non distare, et proinde in eos
sunt crudeles, vnde alibi Iuuenalis. Ita seruus homo
est. Nostra materia, carne et ossibus quibus et nos
constamus. Omnes enim de eodem facti sumus luto
iisdem compacti exordis. Constare, composita es
se. Lucilius principio physici omnes homines ex ani
ma et corpore constare dicunt. Paribusq. elemen
tis paribus principii que principia sunt ab elementis.
Quintilianus libro tertio mentionem faciens de ser
uis sic scribit. Liberos enim natura omne et qui iisdem
constare elementis et fortasse etiam an: i. quibus nobilioribus
ortos dici potest.

no, aliosque suffici. Magistros barbatos, philosophos
qui barbati incidebant, Persius, Si cynico barbant
petulans nonaria vellat, et alibi Barbati hoc crede ma
gistrum dicere. Non degenerare, non esse ab similibus
a moribus paternis ut habeat culinam multumq. pre
ciosiusq. obsoniis instructam. Mitē animū, cū interro
gatione et indignatione hęc legenda sunt, ut sit sensus
Docet ne pater filium suū ut animo sit miti et benigno
et moribus equis medicis erroribus, idest ut sit equus et
clemens modicis sermorum erroribus, et seruos constare
eadem materia qua nos, an potius docet uti crudelitate?
Sicq. parentum etiam et truculentam doctrinam in li
beros suos infestant, qui eos potius sententiam docent q.
clementiam. Precipit mitem animū, i. ut sit sem
per animo miti: quasi dicat non precipit, nam p. r. ce
re animū mitem est precipiendo docere ut habeat ani
mum mitem, sic dictum quemadmodum illud infiri
us. Nam quisquis magni census pceptum amorem. Mo
res et quos erroribus modicis, ne grauius puniat seruos q.
eorum extiterit errata, ergo mores et quos. i. quales deli
ctis, ut sit tales mores habeat ad puniendos seruos ut p.
criminis qualitate adhibeat castigatio ne maior sit poe
na q. culpa, ut si errata modica sunt, modica etiam sit ca
stigatio ut magis ad clementiam q. ad sententiam inclinet.
Nostra materia, pleriq. enim adeo inhumani sunt
ut putent seruos a bestis non distare, et proinde in eos
sunt crudeles, vnde alibi Iuuenalis. Ita seruus homo
est. Nostra materia, carne et ossibus quibus et nos
constamus. Omnes enim de eodem facti sumus luto
iisdem compacti exordis. Constare, composita es
se. Lucilius principio physici omnes homines ex ani
ma et corpore constare dicunt. Paribusq. elemen
tis paribus principii que principia sunt ab elementis.
Quintilianus libro tertio mentionem faciens de ser
uis sic scribit. Liberos enim natura omne et qui iisdem
constare elementis et fortasse etiam an: i. quibus nobilioribus
ortos dici potest.

AN sentire docet Rutilus, ponit Rutilum pro quocun
que parente crudeli, nam quidam Rutilus fuit, ut dixi
mus in satyra. xi. temporibus poetę, qui absumptis per
luxum diuitiis ad gladiaturam se contulit. Plagaz,
verberum. Nam plagas pro verberibus dicimus, vnde
apud Plantum frequens est, vbi sunt plagati. i. plagas
et fbera patietes. An
tiphates, idest ipse pater
seruus ut Antiphates si
it. Nam Antiphates Le
strigonom fuit rex, qui
in campania formis ut
scribit Plinius iuxta Ca
ietam sedem suam ha
buere Syluius. Et regna
ta lamo Caieta domus
que Antiphate cōpres
sa fredo, carnibus vesce
batur humanis, vñ Pa
pinus primo Syluarii.
Litusq. carenti Anti
phate. Thucydides ta
men libro. vi. historiarū
vbi de Sicilia loquitur
Lestrigōas fabulosas ēē
arbitratur, scribit Home
rus in odyssa Vlysem
peruenisse domum An
tiphate regis Lestrigō
num, quem vxor ejoco
accerfuit et vnum extri
bu sociis misit ab Vlyse ab eo fuisse absumptum reli
quis terrore diffugi nubibus, vnde Ovidius. xiii. meta.
Tertius e nobis lestrig. is impia tinxit Ora cruore suo
figientibus instat et agmen Concitat Antiphates. Vly
ses vnica sua naxe diffugiens ad Aeeam insulam quā
Circe tenebat deuenit. Comparat nullā Sirena, idest
ita crudelitate gaudet, ut auribus suis ne catus quidem
serenum sit incandior q. flagellorum strepitus et sonora
mancipiorum verbera. Sirenes enim surgunt poetę et es
suis se sorores que suauitate cantus nautas in somnū in
ducerent, consopitos mergerent in mari, de quibus su
perius diximus abunde. Trepidi laris, trepidę domus
que omnibus esset formidabilis. Ac polyphemus, pa
ter seruus qualis polyphemus cyclops, qui iudem duos
ex sociis Vlyssi dentibus absumptis ut diximus superi
us, Cyclopes autem scribit Thucydides lib. vii. p. mos
Sicilię cultores fuisse, vnde fratres et met a poetis sunt ap
pellati Virgi. Cernimus astantes nequicę lumine tor
no gteos fratres, coelo capita alta fereites. Tum felix,
ita inmanitate gaudet ut tū sibi felix videatur quū
contigerit aliquem ex seruis candenti ferro aduri. Nam
serui commissio fuisse candenti ferro notabantur in fron
te, vnde Apuleius in nono de asino aureo Frontes line
rati, et capillum semirasi et pedes unuulati. Plinius lib.
xviii. At nunc eadem illa vincti pedes damnatę manus
incipit vultus exercent. Valerius in sexto de fide seruo
rum ait sic. Seruus ab eo vinculo, in poena coercitus
inexpiabilisq. literarum nota per summam cris contu
meliam iniectus. Tortore vocato, idest seruo Lorario
qui alios iussu domini cedebat. Propter linthea, suban
di surrepta. Quid suadet iuueni, sensus est, pater qui le
tus est tormentis alienis quid suadet iuueni, idest quā

Anti
phates

Sirenes

Cyclo
pesSoc
7-1

viam viuendi ostendit tenēdam nisi quam ipse tenet.
Letus, idest pater letus. Stridore cathene, vtrum
qua verberatur seruus an cōpedes intelligit quibus con
tinetur in ergastulis. Afficiunt, delectant. Est enim
afficere verbum medium ut ad bonam malamq. par
tem trahatur, ut ego afficior sūma leticia, et summo do
lore. Ergastula, hoc loco
mancipia. De ergastu
lis in Satyra sexta dixi
mus pluscula illic erga
stula tota. Inscripta,
signata, ut diximus in
fronē canterio. Car
cer rusticus, expositio ē.
ut sit diffinitio ergastuli
idest ipsi serui qui in cō
pedibus habent ad opus
rusticum faciendū, vñ
de carcerem rusticum
appellat. Expectes ut
non sit adultera large si
lia, hęc interrogatio offē
dit liberos fere ex neces
sario mores parētum se
qui, ut filia sit adultera
si mater eiu de fuit stu
dii. Large, nomen ē
mulieris notę tempori
bus Iuuenalis infami
adulteriorum, more Sa
tyrico per transitum eā

An sentire docet rutilus? qui gaudet acerbo
Plagarum strepitu, et nullam sirena flagellis
Cōparat antiphates trepidi laris, ac polyphe
Tū felix quoties aliq. tortore vocato (mus
Vritur ardenti duo propter linthea ferro.
Quid suadet iuueni letus stridore cathene
Quem mire afficiunt inscripta ergastula, carcer
Rusticus? expectes ut non sit adultera large
Filia, que nunq. maternos dicere moechos
Tam cito, nec tanto poterit contexere cursu
Ut non ter decies respiret? conscia matri
Virgo fuit ceras nunc hac distante pusillas
Implet, et ad moechos dat eisdem ferre cynedis.
Sic natura inbet, velocius et citius nos
Corrumpit vitioz exempla domestica, magnis
Quum subeant aios auctoribus, vnus et alter
Forsthan hęc spant iuuenes, quibus arte benigna

flagellat, ut alibi poetā. quale ego vel cluuius, siceri
am largus nomē proprium est viri. Cicero in sexto epi
stolarum Quum esset mecum largus homo tui studio
sissimus. Contextere, connectere. Tanto cursu, tan
ta verborum celeritate. Ut non ter decies, tam mul
tos quidem habuit adulteros mater, ut filię sit tricies
spiritus ante recipiendus q. possit eos commemora
re. Ceras pusillas, idest pugillares ceras. Hac dicta
te, scilicet matre que litteras dedit filię mittendas ama
toribus. Ferre, infinitum pro participio, idest feren
das. Sic Virgilius Magnum dat ferre talentum. Eis
dem cynedis, quibus scilicet ipsa mater litteras suas tra
didit ferendas. Cynedis, spadonibus molibus. Nā
serui Eunuchi ut alibi diximus matronis seruebant.

Sic natura inbet, sic inq. a natura cōparatū est, ut fa
cilis ad vicia q. ad virtutē formemur quū exempla ma
gnorū auctoz nobis proposita sunt, sicq. cōiunctim le
gendum est cū inferioribus. Exempla, exemplum est
auctore Cicerone in rhetoricis ad herennium, aliusq.
ficti aut dicti preteriti cum certi auctoris nomine pro
positio. Quum subeant animos, scilicet ipsa exempla
vitiatorum magnis auctoribus, idest magnis viuis existi
entibus auctoribus vitiatorum. Nam que exemplo magni
alicuius auctoris sunt ea iure quodammodo fieri pu
tant. vnde cheeille Terentianus quum Ione in hyn
brem autem versum in sinum Danaes decidisse ani
madueret per impluuium tali confirmatus exem
plo ait. Hęc ego non facerem que Iuppiter fecerat, sicq.
puellę vicium intulit, ductus exemplo magni aucto
ris. Vnus et alter, sensus est. Iuuenes forte vnum aut
duos eorum bonitate instructos, ut vitia patrum
nō sequantur, per quod ostendit, auctos iuueniri de ge

Affinio

Ergastula

Exem
plum

nerantes a vestigiis paternis. Finxit, Formavit. Titan, id est prometheus nepos Titanis. Nam et Asia et Iapeto filio Titanis et terre natus est. Sed reliquos, s. filios. Sensus est. Fieri inquit potest benignitate nature, ut unum aut duos invenias qui a vestigiis paternis declinantes recte vivat, sed reliqui per omnia mores sequuntur paternos. Dicunt, tra-

Orbita
Exor-
bitare

hūt. Orbita monstrata. iter monstratum, meta phora sumpta a rota cuius signum orbita dicitur ab orbe ipsius rote, vñ eleganter formatum vocabulum est a Tertulliano exorbitare, qd signat extra orbitam ire, et quia si a recto tramite discedere. Aconius ait orbitam etiam capi pro ipsa rota. Veteris culpe. i. veterum vitiō. Abstinere igitur damnis huiusce. Quum videas inquit fieri, ut filii exemplo tuo corrumpant, debes abstinere vitiis et damnis huiusce culpe. i. per quam culpam tot damna eveniunt damnum. n. est maximum filios malo parentum exemplo corrumpi. Et enim vel, sensus est, hac vna etiam ratione debemus vitiis abstinere. ne filii nostro exemplo fiant deteriores, et sequantur nostram.

Potens est, efficax est, et nos monere potest. Vel, etiam. Quoniam, ratio est quare honeste vivendum sit, parentibus, qui inquit oēs ad discenda turpia sumus valde dociles, unde est illud Seneca ad Lucillum. Ad deteriora faciles sumus, quia nec dix potest nec comere deesse. Et catilinam, pbat per exempla homines magis ad vicia qd ad virtutes esse propios, nā vbi in psumos homines qualis fuit catilina facile est imitari, boni autē quales fuerunt Brutus et Cato nusq reperiuntur, sicq, ostendit in illos vios ubiq, qd boni sua nasci et fieri, bonos autem non facile reperi, unde est illud Seneca ad Lucillum, Omne tempus claudios, non omne Catones fuit. Ergo per catilinam, de cuius moribus Sabellius multa, quicunq, civem malum intelligit. Sub axe, sub quacunq, celi parte. Nam duo sunt axes septentrionalis et australis. Brutus, hoc loco de Bruto intelligit qui in senatu Iulium Cæsarem interfecit ut patriam in libertatem assereret, hic ex familia Catonis uticensis sorore genitus fuit, in pharsalia Augusto et Antonio virgentibus occubuit. Annulus Brutus, id est Cato uticensis frater Servilii matris Brutus. Nil dictū foedam, attende saluberrimum consilium per qd monui. l. beros vsq, ab infamia sanctissimis esse moribus alendos. Puellē lenonem, hoc est scorta, et infamē mulierē, quę sepe in convivia admittentur ut gestibus et satiationibus indecoris delectarent. A libi vñ gaudiana canoro incipit ut prurire choro. Inde est il-

40 Et meliore luto fingit precordia titan.
Sed reliquos fugienda patrum vestigia ducit,
Et monstrata diu veteris tibat orbita culpe.
Abstineas igitur damnis huiusce, et enim vel
Vna potens ratio est, ne crimina nostra sequantur
45 Ex nobis geniti, quoniam dociles imitandis
Turpibus ac pravis omnes sumus, et catilinam
Quocunq, in populo videas, quocunq, sub axe.
Sed nec brutus erit, bruti nec auiculus vsq, nā.
Nil dictū sedum, visq, hęc limina tangat
50 Intra quę puer est, procul hic, procul inde puellē
Lenonem, et cantus pmoctantis parafiti.
Maxima debetur puero reverentia, si quid
Turpe paras, nec tu pueri contempseris annos
Sed peccaturo obijciat tibi filius infans,
Nam si quid dignum censoris fecerit ira,
Qñ quidē et similem tibi se non corpore tantū
Nec vultu dederit morum quoq, filius, et quū
Omnia deterius tua per vestigia peccet
Corripies nimirum, et castigabis acerbo
60 Clamore, aut post hęc tabulas mutare parabis,
Vnde tibi frontem, libertatemque parentis,

lud Divi Hieronymi ad Furiam. Cantor pelatur vñ noxius. Fidicinas et psaltrias et istiusmodi chorum diabolica ex edibus tuis. Procul hinc, subaudi sunt. Parafiti, Nam parafiti qui causa gule mensas potentiorum sequebantur, canticis obscenis et ludibriis, quibus ipsi afficiebantur delectabant convivias, unde conqueritur sic. Quintilianus in primo. Omne convivium obscenis canticis strepit, pudenda dicta spectantur. De parafito plura diximus in prima satyra. Pmoctantis, pmoctare est noctem extra domum suā agere. Pmo-

re. Maxima reverentia, maxima respectus. Tranquillus in Caligula, Nihilominus reverentior in senatum, i. magnum habebat respectum adversus senatum. Contempseris annos pueri, refellit eos qui posent dicere pueros per gratiam non posse obscena cognoscere.

Infans, filius etiam vitiis abstinendum est ubi sit filius infans. Obsistat, sit ubi impedimento ne peccet, ne ei sit malo exemplo, unde legitur apud Plutar. Caionem seniore a verborum turpitudine priore pueri filio sic temperasse, quasi vestalibus virginibus arbitris loquutus esset, nec cum eo vñquam lauit. Nam si quid dignum, sensus est. Quomodo filium tuum audas contempere et castigare siquid fecerit, quod dignum sit punitione, quandoquidem is non modo corpore et vultu, sed et moribus sit tibi similis, etiam peccet exemplo tuo longe etiam deterius te. Ordo autem est Corripies nimirum, scilicet filium tuum, siquid fecerit dignum ira censoris, quandoquidem filius dederit tibi similem non tantum corpore nec tantum vultu, sed etiam morum. et. Corripies nimirum, cum ironia legendum et pronuntiandum, quasi dicat non corripies nec castigabis quia non audebis conscius vitiōrum tuorum. Ira censoris. Nam Censoris ut dictum est sepius in superioribus Satyris, preerant moribus civitatis. Morum, pro moribus. Per tua vestigia, id est imitando tanquam vestigia mores tuos. Deterius, scilicet te. Mutare tabulas, id est testamentum, solent enim patres irati minituri filiis mutare testamēta et scripturos alios heredes. Vnde tibi frontem, id est vnde tibi sumus audacia castigandi et severitadinē, cuius sede est in supercilio et fronte. Libertatemque parentis, id est qua libere parentis solent filios corripere, quasi dicat non audebis libertate paterna filium castigare, quum tu longe deteriora facias iam senex.

Cicir-
bita

CVCVRbita ventosa, et quā ea obscena facias quę te omnis rationis expertem esse doceant, ut merito tibi e capite sanguis sit educendus ut fieri solet in delirio licet id etiam fiat ex brachiis, ut diximus illic O medici mediam per tundite venam. Cicirbita ventosa, vasculum est vitreum, apud veteres vero ut offeditur Cor-

Cel. greum fuit et comestum, quo sanguis educit facta prius leni sacrificatio a medico, per diminutionem etiam dicimus Cicirbitula, ventosam dixit quā concepto vito ex flama stupē intus accēsi cūti adherescat, vñ Cor. cel. lib. iii. capite. xviii. scribit Phreneticis neq, alienum esse si neq, sanguis ante missus est, neq, mens constat, neq, somnus accedit, occipitio inciso cicirbitulam admonere, quę quia leniat morbum potest etiam somnum facere. Vacuum cerebro, viduum ea re quę mentis humane est gubernaculum, vñ illud est Plinianum lib. xi. capite. xxxvii. Cerebrum vñ homini infamia palpitare nec robore ante primum sermōis exordium, hoc esse visum excelsissimum proxiimumq, celo capitis hic habere sensum arcē, huc venarū omnem a corde vim tendere, hic culmen altissimum, hic mentis esse regimen.

Verri-
culum

Hospite venturo. Tam inquit a recta vivendi via aberras, ut venturo hospite scrupulosa diligentia istes, ut tota domus sit speciosa, illud autem non curas, ut filius illam aspiciat carentem omnibus (quod primum esse debet) vicis. Illud enim est boni patris curare ut filius non pulchram suppellectilem, nō ornata domū, sed ut sanctos mores tanq, speculum intueatur, unde est illud Seneca ad Lucillum. Qui domum intraverit nos potius miretur qd suppellectilem nostram. Verre, mūdā, a quo verriculum et pro genere retis piscatorii et instrumentum quodammodo veritur. Est autem ordo. Vox domini instantis et tenentis virgam fremit verre pavimentum, i. magno fremitu inclinat verre pavimentū, sic illud apud Plautum in Asinaria, tusin scelestē bacianua hoc stercus hinc auferri, tusin columnis deiici operas araneas. Pavimentum, solum ipsius domus stratum, quod alio vocabulo appellamus Ostracū, greci enim ostrā contestam appellant, unde pavimentum tessacum ostracum nūcupamus, sit enim ex testis firmissimum contritis, d. etiam autem pavimentum qd pavitur, i. crebiter feriatur paniculis. De pavimentis autem multa Plinius Vitruvius et palladius. Vasa aspera, quę greci anaglypta vel anaglypha vocant id est desuper sculpta. Aspera ergo propter celaturam, unde Persius, quid fas optare, quid asper vult nummus haberi, celatus. Plinius loquens de poculis, Ea inquit exalta

erant in asperitatem. Virgi. Cymbiaq, argēio persēsta, atq, aspera signis. Tergeat, ab eo quod est tergeo. Nā secundum tertiam et secundam coniugationem declinatur. Virgi. Pars levis clypeos et spicula lucida tergent. Virgamq, tenētis, quā et minetur et verberet. Ergo, hinc tota est indignatio poetę. Persusa, perlita et polli-

Quum facias peiora senex, vacuumq, cerebro lampridem caput hoc ventosa cicirbita qrat. Hospite venturo cesabit nemo tuorum, Vere pavimentum, nitidas ostende columnas, Arida cum tota descendat aranea tela, Hic lanet argentū, vasa aspera tergeat alter, Vox domini fremit instantis, virgamq, tenētis. Ergo miser trepidas ne stercore foeda canino Atria displiceant oculis venientis amici, Ne persusa luto sit porticus, et tamen vno Semodio scobis hęc emendat servulus vnus. Illud non agitas, ut sanctam filius omni Aspiciat sine labe domum, vitioq, carentem. Gratum est quod patrię cinē, populoq, dedisti, Si facis, ut patrię sit idoneus, utilis agris, Utilis et bellorum, et rebus pacis agendis. Plurimū, n. iterit quibus artibus, et quibus hunc tu Moribus instituas, serpente ciconia pullos Nutrit, et inuenta per devia rura lacerta, Illi eadem sumptis querunt animalia pennis. Vultur inmento et canibus, crucibusq, relictis

ta. Emendat hęc nūi Semodius da hęc facit. Semodio diuis Effertim semodius quā scobis si semis modius. Martialis. Hos fastus animosq, dat Sabello Farris semodius fabeq, fresset. Et thuris piperisq, tres jlibre. Scobis, Scobis, i. quod ab aliqua materia minutissimum decidit dū aut per ferram secat aut per terebram perforatur nec non ex attritione laterū scobis habetur. Plinius li. xvi. cap. lxiii. Arida enim latius qd viridia sentis pter robur et baxū quę pertinacius resistūt, ferrarumq, dentes replēt equalitate inerti, quā de causa aliena inclinatio ne egerunt scobem Columella in quinto. Antiqua terebra scobem faciebat. Heliogabalus scobe auri atq, argenti porticum stravit ut antea esset Lampridius. Invenitur etiam Scobina, Scobina

sed diuersa significatione hoc est pro genere limę, unde Vitruvius lib. iii. Ad ipsamq, coronę mēsum incidet li. ma, quę scobina dicitur, unde eleganter Tertullianus in Apologetico sic scribit. At in deos vestros, per oia mēbra validius incutiant ascie, et runcinę, et Scobinę et. Aspiciat domū sine labe, qd ante oia maxie est quęrendum, Gratiū est, placere qd gignat liberos patrię mōcures ut bonis instruantur artibus. Serpente Ciconia, ex emplis ostendit qd a teneris annis discunt firmiter mentibus inherere, nec inde facile auelli, vñ illud est Horatii, quo semel est ibita recens scruiabit odorē testa diu. Pul li. n. Ciconię quia a matre educati sunt et asuefacti serpentibus eundē vivēdi morē per totū vitę suę cursum tenent, sicq, aperte docet tale esse liberos quales a patribus instruantur. Ciconia, avis est serpentibus inimica, cui ob exitū serpentū mō honoris apud veteres tribuebat, ut in Thesalia capitale fuerit Anthore Plinio occidisse ciconiam, eadem poena quę in homicidā, De nia, deorsum et longe a via. Ouidius Et cecinit mōstū denia carmen avis. Vultur, Vulturē triduo an aut Vultur biduo volare vbi cadavera futura sunt auctor est Plinius lib. x. Plautus in truculentio. Iam quā vulturi triduo prius pidiuuant quo die resuri sint. Ex cadaveribus si bi ercam qrat, interficit aut nihil nec destruit aut antum, volucris ob affinitatē et mortuis abstinet, lege Plautar. in vita Romuli. Inde aut quum se matris leuabat ordo est, pgenies festinat ad illā pdā quā primū gustā, nerit nupio ordo, quū leuabat se matris ide. i. ex cubili.

AD foetus ad pullos suos. Timento subaudi reli-
cto ab inferioribus. Nam iumentum et canes relinquit.
et crices, ex quibus aliquid tantum aufert non totum.
Appellatione inmenti ea communiter intelligimus ani-
malia quae hominem inuani dorso, ut equum, asinum,
mulum, Lactantius tamen Firmianus ait inmenta di-
cta esse magnarum viri-
um animalia a inuando
quod in excolenda terra in-
uarent, de inmentis super-
ius dictum abunde.

Magni quoque vulturis,
id est qui factus est ma-
gnus eodem se nutrit ci-
bo quo a parentibus est
educatus pullus. Pro-
pria arbore, atque in ar-
boribus non nidificans
vultures sed i altissimis
rupibus ut scribit Plini-
us. Famulae ionis, id est
aquilae, quae Iouis armi-
gerae dicuntur secundum
fabulas quod in bello gigan-
teo Ioni aduersus gigan-
tes filmina ministrasse
feruntur. Plii. vero ait id
Iouis appellari famulas
quia similitudo non tan-
tus. Ponitur cubili. i.
pullis existentibus in cu-
bili id est nido ut sit dati-
us, illud apud Martia. Tota mihi ponatur anas. Ma-
tura, adulta et volatilis. Gustauerit ouo rupto. i. quum
nata est rupto pilamine oui, quod rostello a pullo per-
foratur quum excluditur. Aedificator, variis exemplis
ostendit liberos vestigia paterna sequi solere. Centro-
nius, hic erigendo edifica ingens patrimonium absum-
psit, filius fecit vestigia patris quodcumque, ab eo relicta
fuerat edificando totum attriuit. Caieta, oppidum lit-
torale campaniae. Curio littore, verbi etymologiam
epitheto expressit. Nam ut Strabo inquit Caietam no-
minauerunt veteres, quoniam curia omnia Caietas la-
cones appellauerunt. Virgilius tamen a nutrice Aeneae
caietam nominatam esse cecinit. Tu quoque littoribus no-
stris Aeneia nutrix Eternam moriens famam Caieta
dedisti. Diodorus vero ait ab Argonautis edificata suis-
se. Tiburis arce, in montibus enim sita est Tibur non
longe ab vrbe Roma. Praenestinis, Praeneste enim ci-
uitas est non longe ab vrbe Roma quodam Stephane
et polysepheos a copia coronae appellata, Stra. In Ro-
mae vero conspectu sunt Tibur, praeneste Thusculum. Gre-
cis marmoribus, ex laconia petebatur marmor viride et
preciosum cunctisque hilaris, auctor Plinius. Papinius in
syluis de balneo ethrusci sic, vix locus Euroe viridi, in-
telligit enim marmor laconicum. Longeq, Nam et ex
egypto Armenia et Numidia marmora petebantur.

Agle
Iouis
armi-
gera

Tibur
Prae-
ste

Fortu-
ne

Ad foetus properat, partemque cadaueris affert.
Hic est ergo cibus magni quoque vulturis, et se
Pascentis propria quum iam facit arbore nidos.
Sed lepore aut capreae famulae Iouis et generose
In saltu venantur aues, tunc praeda cubili
Ponitur, inde autem quum se matura leuauit
Progenies stimulantem fame festinat ad illam
Quam primum praedam rupto gustauerit ouo.
Aedificator erat centronius, et modo curio
Littore caiete, summa nunc tyburis arce,
Nunc praenestinis in montibus alta parabat
Calimina villarum, grecis longeq, petitis
Marmoribus, vincens fortunae, ac herculis ede.
Ut spado vincebat capitolia nostra possides.
Dum sic ergo habitat centronius immanit rem,
Fregit opes, nec parua tamen mensura relicte
Partis erat, totam hanc turbauit filius amens
Dum meliore nouas attolit marmore villas

gis, inde etiam dari certa responsa ostendit Papinius
in Syluis. Et praenestine poterant migrare sorores. De
quibus et Propertius lib. secundo Nam quid praenestis
dubias o Cynthia sortes. Quid petis caei moenia Thele-
goni? Strabo in quinto. Habet praeneste fortunae templum
illustre, unde certa eduntur oracula, de quibus ita scri-
bit Tranquillus in Ti-
berio. Vicina vero ora-
cula discere conatus est,
sed in iestate praenestina
rum fortium territus de-
stitit. Hercules, eadem
Herculis et musarum ex-
trixit Martius Philip-
pus Augusti victoribus
auctor est Tranquillus
in Augusto. Romae Her-
culi etiam Domitiani
templum erexit magno in-
pedio, ubi se coli voluit,
unde Martialis Hercu-
lis in magni vultus de-
scendere Caesar. verum
hoc loco ut diximus poe-
ta intelligit de templo
Herculis, quod Tibure
fuit cum bibliotheca va-
ria librorum supellectile
referta, de qua Celsus li-
bro. xviii. capi. v. unde
et Tibur Herculeum ap-
pellatum est quod Hercu-
lis in Herculeum migravit ni-
gra lycoris. Strabo in quinto Tibur inquit Herculeum
est. Possides, hic Clandii Caesaris libertus fuit, de quo
Tranquillus sic in Clandio, libertorum precipue susce-
pit possidem spadonem, quem et Britannico triumpho
inter militares viros hasta pura donauit. Hic in tantas
euectus est opes ut luxu insanas edificationum extructio-
nes superaret. In littore baiano ut tradit Pli. balneas ex-
truxit quae possidiam vocat fuerunt, ac epto nomine
ab eodem Clandii Caesaris liberto. Capitolia nostra, sum-
ma aut nostri temporis quae antea incensa quum fuissent
magnificentius fuerunt restituta a Domitiano, aut reue-
ra nostra dixit hoc est Romana quia et Capuae alia fuere
capitolia, de quibus Syluis in. xi. Monstrant capitolia
celsa stellataeque, docent capos. Tranquillus in Tiberio,
peragrata campania, quum Capuae capitolium, nosse
plum Augusti dedicasset. Idem in Galigula. Capitoli-
um Capuae idibus Martiis de caelo tactum est, fuit et Ca-
pitolum Beneuenti, de quo ita Suetonius de claris gra-
maticis et Rhetoribus. Statua orbili Beneuenti osten-
ditur in Capitolio ad sinistram laeui marmorea, habi-
tu sedentis ac palliati appositus duobus scriniis. Dum
sic habitat, dum edifica tam luxuriosa sibi edificat ha-
bitanda. Rem, patrimonium. Partis relicte, id est
opum. Turbauit, dissipauit. Villas, domicilia in
agris, de quibus in prima Satyra. Quidam fortis-
simi alio exemplo ostendit quod dictum est tales esse filios
quales a parentibus instituntur. Nonnulli inquit sunt
qui Romae sacra indeorum colunt et illos seruanti
tunc exemplo parentum qui idem an e fecerunt, unde
Tranquillus in Domitiano. Praeter ceteros in iactis fi-
lius acerbissime actus est, ad quem deferbantur qui

Posi-
des

Capito-
lia

velut professi iudaicam intra urbem viderent vitam,
vel dissimulata origine imposita genti tributa non pe-
pendisset, interfuisse me adolescentulum memini quum
a procuratore frequentissimoque consilio inspiceret nona-
genarius senex an circumspectus esset. Sicque poeta per tra-
suum religionem indeorum et eius cultores irridet atque
subsanat. Tria autem p-
currit, in quibus iudaicae
religionis sacramenta co-
sistunt, quae omnia a Mo-
se tradita sunt indeis sed
alio sensu ipsi accipere
hebraeam suere, ut scilicet
et sabbatis quiescerent,
vacui ab omni opere circun-
cidere, et carne suilla ab-
stinere. Sabbata, i. In-
deorum festa. Na sabbatu
ligna indeorumque de Mo-
se. n. Damascena patria antiqua repetita monte Sinai
occupauit, quo septem diebus ieiunio p desertam arabiam cum po-
pulo suo fatigatus quum iade venisset, septimum diem more
gentis sabbatum. i. diem quietis appellatum in oem quum ieiun-
nio seruauit et quiete, quoniam illa dies fame eis errorumque
finierat. De eo ieiunio ita scribit Tranquillus in Augu-
sto. Et ieiunio ne indeus quidem mi Tiberi tam diligen-
ter sabbatis ieiunium seruauit quod hodie ego seruauit, de Mo-
se multa Iustinus libro xxxvi. Strabo libro. xvi. Iose-
phus in libris de antiquitatibus indeorum. Enkibus li-
bro octauo de preparatione euangelica. Cornelius Taci-
tus libro. xxi. Lactantius firmianus libro quarto capi-
xvii. Qui scribit a Iudeis itaque atque in iudaeis plenis Chri-
stianis accusari, quod legem dei per Moysen datam solueret,
id est quod sabbatis non vacaret operans salutem hominum,
quod circumcisionem vacuificaret, quod abstinentiam suille
carnis auferret, a sabbato igitur Sabbatarum sunt appella-
ti, unde Martialis, Ieiunia sabbatariorum. Nil praeter

Sabbata
tarij

nubes, videtur hoc dictum in emulatione Aristophanis
qui in Comedia quam Nephelas, id est nebulas ap-
pellauit inducit Socratem colere nebes, ut sit manifesta
irrisio indeorum. Non quod omnino nebes colant, sed ut
ostendat eos longe errare a ceterorum cultu diuino, quasi
dicat adorant deos quos non vident, aut reuera quod
maxime placet ad id respicit quod Deus apparuit Moysi in
nebula totum montem Sinai regente per sex dies, qui
septimo die vocauit Moysen ex medio caliginis, ingres-
susque Moyses medium nebulae ascendit in montem, fuitque
ibi quadraginta diebus et quadraginta noctibus, ubi a
deo accepit tabulas lapideas legem et mandata quae scri-
psit deus, ut doceret filios Israel, unde et David in psal-
terio, Inuocabant dominum et ipse exaudivat eos et in
columna nubis loquebatur ad eos. Et idem alibi. Inclina-
uit celos et descendit, et caligo sub pedibus eius et posu-
it tenebras latibulum suum in circuitu eius tenebrosa
aqua in nubibus aeris, Iudei ergo nebes adorabant quia
deus in nubibus semper eis apparebat, unde illud Moysi
in numeris, Nubes tua protegat illos et in columna nu-
bis praecedes eos per diem et in columna ignis per noctem.

Nomen celi, Hoc dicit quia moue sola vnum dum
taxat nimen (ut scribit Tacitus vltimo libro) intelli-
gunt prophetarum qui deum imagines mortalibus mate-
riis in species hominum effingunt solum illud et eternum,
neque mutabile, neque interitum, igitur nulla simula-
chra vtriusque suis sedem templis sunt, non regibus haec

adulatio non Caesaribus honor. Poeta igitur eos irridet,
quasi non recte sentientes qui vnum tantum deum
agnoscant, quum Romani ceteraque nationes plurimos
quasi altiore consilio colant deos, unde est illud Plinii
in. xiii. capi. iiii. Iudea gens contumelia numinum insi-
gnis, Nam iudei vnum tantum deum colunt, unde est
illud in diuinis scriptu-
ris. Vnus deus Hebreo-
rum qui creauit omnia
atque terram stabilivit
et fundauit maria. De
quo sic etiam Apollo quo-
dam oraculo meminit,
ut est apud Eusebium de
preparatione euangelica.
Caldaei quae vera esset
sapientia tantum. Hebre-
is, ipsis coequesum agna-
scere pura, eternum qui

mente colunt regemque deumque. Nec distare putant
suillam carnem, Carne enim suilla abstinent iudei, de
cuius rei instituto sic scribit Tacitus libro. xxi. Sine absti-
nent Iudei memoria cladis, qua ipsos scabies quondam
turpauerat, cui id animal obnoxium, verum ut tradit
Lactantius quum Deus indeos carne suilla abstinere
iussit id potissimum voluit intelligi, ut se a peccatis at-
que inmundiciis abstinerent. Est enim lutulentum hoc
animal et imundum, nec vquam celsum aspiciet, sed in
terra toto corpore proiectum et ore ventri semper et pa-
bulo seruit, nec vllum alium dum vivit praestare vsum
potest, sicut ceterae animantes et. Interdixit ergo ne por-
cina carne vterentur, id est ne vitam porcorum imita-
rentur qui ad solam mortem nutruntur, ne ventri ac
voluptatibus seruientes ad faciendam iniustitiam inuti-
les essent, ac morte afficerentur. Item ne foedis libidini-
bus immergerentur sicut suis, quae se conio inurgit, vel
ne terrenis seruiant simulachris, ac se luto inquinent.

Pater abstinent, cuius vestigia per omnia sequitur
Preputia ponunt, i. circunciduntur more indeorum ex
Moysi faceret instituto, de quo sic Strabo, A successo-
ribus moysi ex superstitione institutam carnium absti-
nentiam a quibus abstinent et circuncisiones et excisiones
et si qua sunt huiusmodi alia. De quo sic etiam Tacitus
Circuncidere genitalia instituit ut diuersitate noscant,
Suetonius loquens de indeis in Domitiano. Inter his-
seme adolescentulum memini quum a procuratore frequen-
tissimoque consilio in piceretur nonagenarius senex an
circumscissus esset. Ceterum (ut auctor est Lactantius)
figura circuncisionis erat ut significaret nudandum esse pe-
ctus, i. aperto et simplici corde oportere nos vivere, quum
pars illa corporis quae circunciditur habet quadam similitu-
dinem cordis et est pudenda. Et ob hanc causam deus nudari
eum iussit, ut hoc argumento nos admoneret ne inuolutum
pectus haberemus, i. ne quod pudendum facimus intra
conscientiae secreta velemus. Deus ergo circuncisionem
a carne mortali ad animam transtulit, quae sola mansu-
ra est, preputium ut diximus illic, mox et preputia du-
cit, ea pellicula appellatur, quae glandem in cole tegit et
reduci potest. Arcano volumine, Penateuchum intel-
ligit, i. quinq, volumina veteris testamenti a Moysi con-
scripta, videlicet. Genesim, Exodum, Leviticum, Nume-
ros, Deuteronomium. Dicit autem Penateuchum a penate
quod est et ex hoc volumine, i. quo deus leges dedit Moysi
quae seruabantur in arcanis, eas Moyses tradidit iudeis.

Suilla car-
nis don-
dum

Circumscis-

Prepu-
tium

Non monstrare vias, Voluit inquit moyses indeos a deo ab omni alia religione esse auctos ut ne commerci um quidem vllum haberent, nisi cum eo qui eade sacra coleret, nec viam erranti nec ignem nec aquam queren ti monstraret, quod et si contra omne sit humanitatem, putavit tñ Moyses non indignum videri aduersus eos q sacra sua non colerent.

Hoc tñ est ex historia, nā quā scabie egyptii porri gineq, vexaret. Hannomo mis respō moysi Moyses cū egyptis, ne pestis ad plu res serperet terminis egipti pellunt, Duxit exi lum factus Moyses sacra egyptiorum finto abstin lit repetitaq, (vt pauloan diximus) Damascena patria antiqua montē Si nai occupauit. Et q me tu contagionis pulsos se ab egypto meminerant, ne eade causa inuisi apd in colas forent, cauerunt

ne cum peregrinis cōmunicarent, quod ex causa factū paulatim in disciplinam religionemq, conuertit. Et vt sibi in posterum gentem firmaret, novos ritus contrari osq, ceteris mortalibus indidit, ita vt ne indei conuersa rentur cum Samaritanis, ob eamq, rem mulier Samari tana vt scribit diuus Ioannes denegauerit aquam xpo tanq indeo dicens sic. Quo modo tu indeus quā sis, bi bere a me poscis que sum mulier Samaritana? non enī conueniunt indei Samaritanis, Philostratus, lib. v. in vi ta Apollonii thyanet de indeis sic scribit. Qui n. vitam a ceteris separatā viuentes neq, mensa cum ceteris, neq, sacris neq, cerimoniis vllis cōmunicant. Hinc ergo est q poeta ait. Transgressos in morem indeoꝝ seruare ius iudaicum, moresq, contrarios ceteris mortalibus, vt nō monstrant vias erranti etc. Apud Athenienses piaciū erat non monstrare viam erranti, carmen erat apud ip sos quod in publicis cantabatur sacris pronuntiabatur q, eos eē ipios et execrabiles qui viā nō mōstrarent vn de Cicero in tertio officioꝝ. Quid enim est aliud errāi viam non monstrare, qd athenis execrationibus publi Verpi cis sanctum est. Eadem sacra eosdem deos et cerimo Verpa nias. Verpos, hoc est indeos qui auersa pellicula que i Apelle circūcisione mutilatur sunt denominati, Mart. Delapsa Recuti est misero fibula, verpus erat, vñ etiam verba capie pro membro virili. Poeta in priapei. Tot verpas tibi dedi cat salignas. Mart. Incipit in medios meiere verpa pe des, vñ et appelle noiantur, quasi sine pelle. Orati. Cre dat indeus appella. Idem etiā dicuntur recuti a restitu ta cite post circūcisionem, inde illud Persu. Recutiataq, sabbata paller. i. sabbata iudeorum recutorum Marti, Nec recitatorum fugis inguina iudeorum, a restituōe igitur nome cutis Marti, ite dixit, Nec raptē recuta col la mule. Sed pater in ea est, vt filius hęc indeoꝝ in stituta seruet. Sepuma lux. i. Sabbatum ipsūm, quod adeo superstitiose indei seruabant, vt inuente Tito per sabbatum arma nolue, int attingere, eam diem latini Saturni diem nominant, vnde Frontinus in stratage maus. Diuus augustus Vespasianus indeos Saturni die quo nefas eis est quicq, ferie rei agere adortus superauit.

Ignara, ferata et ociofa sine aliquo opere. Vllā par

tem vitę. i. nihil fecit quo vita humana idigeat, vnde Iudei christum dominum nostrum accusabant qd i die festo cecum sanasset. Sponte tamen inuenes, inuenes inquit per reliqua oia parentes sponte sua imitant, auaritiam aut quum per eam oderint, coguntur et inui ti exercere, sicq, immensam patrum cupiditatem et per

nitiosam humano gene ri disciplinam notat.

Cetera. s. viuendi vesti gia et instituta et ceteros mores. Fallit. n. vitium specie virtutis, filius in quit et auaritiam inuici us exercet quia paterque auaritia est parsimonia appellat. sicq, filius fallit quia vitium non reco gnoscat vt vitium, sed auariciam exercet putans nō esse auaritiam, sed dilige tiam quandā et virtutē accquirēdi. Nam vicia cum virtutibus sūt adeo finitima vt ipsa propin

quitate plerūq, fallant, et pro virtutibus habeantur, nā auarum pro parco, prodigum pro liberali vocamus. Er ramus inquit et dum conamur veram virtutem sequi in vicia virtuti vicina incurrimus, nam auariciam am plectimur putantes eam esse parsimoniam, Imitatio est Oratii decipimur specie recti. Seneca in puerbiis. Ti midus cantum se vocat, Sordidus parum. Vmbra idēst imagine. Nā cum virtute nescio quid habere vi detur similitudinis qui acquirat. Quum sit triste ha bitu, i. ipsum vitium auaritię metaphorā sumpta ab habitu exteriori, Nam habitus et vultus hominis fene rus decipit plerūq, te, quia putas eum talem eē intus fecus, qualis apparet extrinsecus. Nam et diligentia illa acquirēdi extrinsecus videtur laudabilis, sed si attēdas interraneam cupiditatem inuenies nihil deestabilius. Hęc dubie. Indubitante quidem auarus laudatur tan q frugi hocq, cū nū eaq, pronuntiatione qua aliquid so lemus improbare, quasi dicat laudatur is qui maxime vituperandus est. Auarus, licet auarus nefanda sit cu piditate, tamen quia ad acquirēdum videtur eē vigi lantis et solertissimę industrię laudatur vt homo vtilis, quia per summam virtutem et industriam videtur ac quirere. Nam acquirere iuxta mortalium concupiscē tiam magne et virtutis, vñ illud est Ouidii. Non mi nor est virtus q querere parta tueri. Tanq parcus. Nā parsimonia nomen habet virtutis. Virg. Atq, apibus Parsi quanta experientia parcis. Est. n. parsimonia scientia vi tandi sumptus superuacuos vel ars re familiari mode rate vtendi. Seneca. Certa magis, hoc a poeta dictū cū gestu ridens tam sordidam diligentia, Serpens hespe ridum. Nam hesperides q tres heres. Aegle, Heretusa, et Hesperetusa filię Hesperis fratris athlatis hortos habue re in oceano atlantico frēntes mala aurea, que a serpe te peruigili custodiebantur, illuc hercules quum impe rio Euristei peruenisset occiso serpente poma abstulit.

Auriponticus. Nā apud Colchos in ponto vbi Aeta rex pater medeę regnauit, in templo Marti pelis velle ris aurei suspensa olim fuit a Plerixo, quam tauri ignē spirantes vna cum dracōe dicuntur custodisse. Eam Iafon occiso opera Medę dracone sustulit.

Adde

ADDE q, hunc de quo, hoc etiam summa cum in dignatione infertur, q, malus vt bonus laudetur. Ve rend um, in honore habendum vt hominem solertissi mum. Quippe his. Nec mirum inquit est si in precio sunt tales, et laudantur, vt optimi artifices, nam hi qui dem sunt qui patrimonia norunt ampliare et proinde in precio sunt, iuxta il lud Ouidii. In precio

precium nūc est, dat cē sus honores, census ami cias, pauper vbiq, ia cer. Quocinq, idēst p fas et nefas. Incide as fidua, metaphora sum pra a fabris ferrariis, qui assidue cūdēdo ferum extendunt, ergo incide labore et solertia. Ar dente camino, idēst ani mi cupidine flagrantē.

Et pater ergo. Sensus est. Quum ergo patrimo nia solertia et diligentia ampliētur, pater appel lat creditq, auaros felices vapore diuites et qui mi rentur et amplectantur opes, et qui nullum pau perem inter felices nu merent, et proinde horta tur filios vt eandem vi tē sequantur viam, legē dum enim est honoratur numero singulari vt sic exponas, pater hortatur inuenes vt imitentur ve stigia auari. Mirant suscipiant. Inuenes, si lios adolescentes. Sece, quam tenent auari a sequen do dicta est sece, ea proprie est philosophorum, qui n. Platonis dogma tenebant platonicā seceam tenere dice bantur, qui Socratis, Socraticam. Seneca ad Lucilium Sunt quidam vitiorum elementa. Auari inquit nō statim filios ad extremas sordes producant. Sed que dam habent principia auaritię, que paulatim teneris puerorum mentibus insinuant. Elementa, principia. Bene autem elementa principia appellamus, ex quatuor enim elementis omnia principium suum habere dicū tur. Sordes, proprie dicuntur macule in vestibus, sed metaphoricis ad animum transferunt vocabulum. Vt pro auaricia ponatur, que non minus hominis animum polluit q sordes vestimenta. Oratius. Sordidus a tenui multum distabit. Seniorum ventres modio castigat, defraudat seruos cibariis suis. Nam seruis quateni mō diu dabantur frumenti in mensē et id diuēsum di cebatur, vnde Terentius De dimenso suo suum di fru dans genū comparat miser. Hęc Donatus. Ipse quo que, qui dominus est. Neq, enim sustinet. Tanta in quit auaricia premunt, vt ne frustra quidem mucida panis sustineat comedere, ac si dicat non magi, iis absti netq, rebus delicatis. Anatural, genus condimentū est, quod ex rebus minimis confectus fiebat vt docet Apici us variis generibus et noib, inter cetera fiebat vnum minutal marino pice, liquamine, oleo, vino, porris, ca

pitatis, coriandro, Dicebatur Tarentinum, Marianum, dulce ex citreis, minutal item ex lecinoribus et pulmo nibus leporis a varietate rerum varium dicitur a Mar tiale. Septembri, tempore autumnali quo obsonia maxime contumpuntur, et hominum corpora morbis sunt obnoxia. Conchem, idēst fabam viuidem, vt di

ximus in tertia Satyra.

Cuius conche tumer, De qua Martia. Si spe met rubra conchis tibi pallida testa Lanctorum coenis spe negare potes Alii sentiunt genus esse leguminis non absumi le lenti. Signatam, ex stodiū impiso signo aduersus fraudes seruo rum Cuius consuetudi nis sic meminit Cicero in epistolis. Sicut olim matrem meam facere memini, que lagenas etiam inanes obsigna bat ne dicerent inanes aliquę fuisse q furti eēnt exiccat, Sic et Plantus in persa. Nam id demū lepidum est triparcos ho mines vetulos anidos aridos bene admordere qui aliū seruo obsignat cum sale. Oratius. Et si gno liso non insanire la

gener. Laceri, piscis, est ex Bethica, saxeta, nus dicitur a patria vbi capitur, pauperibus cū conche vt vtilissimus

cibus apponebatur. Martialis. Quum saxetani ponatur cauda laceri. Et bene si coenas conchis inuncta tibi ē.

Aestini, quo tempore obsonia putrescunt. Siluro, piscis est peculiaris lacus bilidis quem efficit Nilus. Ibi enim reperiuntur A label, coracini, Siluri, crocodilus quoq, auctor Plin. libro. v. Includere, custodire inclu sa. Fila numerata, idēst ipsum porrum numeratum, ne furtim immittatur. Filum autem appellat q, por rum seceam tenne sit et exile, ad differentiam capiat quod Crassius est. De quibus multa Columella libro. xii. Plinius libro. xix. Inuitatus ad hęc. Adeo inquit sordide viuit vt huiusmodi epulis mēdicus abstine ret si inuitatur. Sicque hominis auaricia exaggerā do detestatur. De ponte, idēst aliquis medicus. Nam in pontibus pauperes solent mendicare, vt diximus illic Diruq, a ponte satelles. O do autem est. Aliquis de pon e inuitatus ad hęc negabit scilicet venire. Sed quo, ostendit extrenę illum esse dementię qui nimia parsimonia conseruat que prodigi heredes absumant. De quibus licet Oratius. Absument heres cecuba di gnior. Seneca centum clauibus et mero Tinger pau mentum superbo pontificum potiore coenis. Sed quo diuitias, idēst ad qd diuitias coactas per tot labores vii habere si iis vti non visisq, hominis vt dixi stulticiā iniecit qd diuitur ac jace viuit vt heredibus inq, diuitias. Per hęc tormenta, p tot sudores et labores.

IVVE.

R

Phrene Phrenetis morbus est qui continua demetia esse incipit, aut quum eger dñs adhuc sapiat, tñ quasdam va-
nas imagines accipit. Phrenetici. Vinere egenti fa-
to. egenti sorte et paupere stam. Nihil profecto est absur-
dus diuite auaro qui vult in paupertate vivere, vt mo-
riatur diues, vnde est illud Ciceronis in Catone maiore

Anaritia vero senilis qd
sibi vel it non intelligo,
pōtenim esse quicq ab-
surdius q quo minus
vig restat, eo plus viati-
ci quere, Crescit
amor, Imitatio est ora-
tiana. Crescentem sequi-
tur cura pecuniam.

Et minus hanc optat
offendit moraliter poe-
ta pauperē ad opes parā-
das minus anxiū eē q
diuitem, nec sine ratiōe.
Nam qui in opibus nu-
tritū est semper vertitur
ne ab his decidat, proin-
deq, semper cogitat non
solum quē parta sunt cō-
seruare, sed augere imul
tiplicare, pauperi vero q
delicias nō cognouit de-
siderium habēdi minus
excitatur, Et melior
videtur. Sic Horatius
de auaro. Quodq, aliena
capella gerat distentius
vber Tabescat. Ouidius
vicinūq, pecus gran-
dius vber habet. Se-
ges, seges proprie dicitur
eorum seminum ex qui-
bus conficitur panis, ac
cipiturq, pro ipsi frugi-
bus dum adhuc in agris stant. Lini. ab vrbe condita si
bro scdo. Forte ibi tunc seges farris dicitur fuisse matura
messi. Oni. Iam seges est vbi tria Virg. Hic segetes illic
veniūt fructus virg. Accipitur et seges p omni terra pa-
rata ad frumentum accipiendum, quo significato acci-
pit virgilius illic. Quid faciat letas segetes hoc est ipsam
terram, vnde Varro in ii. rei rustice. Bos domitus causa
fit vt cōmodius nascatur frumentum in segete et pabu-
lum in nouali. Arbusta, Arbustum non solū apd
auctores plerūq, capitur pro loco arboribus confito,
sed maxime pro loco cōsuto vitibus et arboribus. vnde
Columella arbustum inter quadragenos pedes disposi-
tum eē conuenit. Sic enim et ipse arbores et appositę vi-
tes melius coalescent, fructūq, meliorem dabunt ab
eo eleganter etiam deducitur Arbustare verbum, qd est
agrum arboribus conserere. Plinius Transpadina italia
populo, tilia, acere, orno, carpino, quercu arbutat ar-
gos. Canet, albicat. Quorum si precio, offendit
poeta periculosum esse habentibus pedia iuxta poten-
tem virum q importunitate et subdolis artibus cogun-
tur ea vendere, vnde est illud Horatii in odis. quid
quod virg. proximos Ruellus agri terminos et vltra li-
mites diuiniū salis auarus. Si non vincitur, si non
ipoteffindit villo, pēgio vt vendat ea. Aristas hu-

Quis furor haud dubiuscū sit mēifesta phrenetis
Vt locuples moriaris egenti vinere futo
Interea pleno cū tūget sacculus ore,
Crescit amor, nūmī, quātū ipsa pecunia crescit
Et minus hāc optat qui nō habet, ergo paratur
Altera villa tibi, quū rus non sufficit vnum
Et proferre libet fines, maiorque videtur
Et melior vicina seges, mercaris ē hanc, ē
Arbusta ē dense mōtem qui canet oliua,
Quorum si precio dominus nō vincitur villo
Nō ē bone macri, lasoque famelica collo
Armenta ad virides huius mittuntur aristas,
Nec prius inde domum q tota noualia seuos
In ventres abeant, vt credas falceibus actū
Dicere vig possis, q multi talia plorent,
Et quot venales iniuria fecerit agros.
Sed qui sermones, quē fœde bucina famē
Quid docet hoc igit tunicā mihi malo lupini
Quam si metoto laudet vicinia pago
Ergui rursus paucissima farra secantem
Scilicet ē morbis ē debilitate carebis,
Et luctū ē curam effugies ē tempora vite
Longa tibi post hęc futo meliore dabuntur,
Si tantum solus culti possideris agri

ius. s. domini vicini. Laso collo, ratio est quare fame-
lica sint, ingo enim colla subiecta diu habuerunt vt
inde per laborem contracta sit famē. Domum subandi
abeunt ab inferiore. nam habeant legēdum est sine aspi-
ratione vt noualia notatini sit casus Noualia totē ipse sege-
tes, hyperbole est. Noualia aut sunt agri q vt docet Plin-

lib. xviii. alternis annis
seruntur. Sed s fame
exasperatos. Sed q ser-
mones, insultatio est poe-
te in auarum. Sed quū
iquit tot diuitias p mul-
tas iniurias paraueris qui
sermones sunt de res ac si
dicat vbiq, male audis,
vbiq, vt improbusimus
laceraris. Quid nocet
hoc inquit verba auari
respondentis. Nam in sa-
miam auarus contemnit
vnde de Auaro ita Ho-
ratius. Sordidus ac diues
populi continere voces.
Sic solius, populus me
sibilat, at mihi plando ip-
se domi simulac nūmos
contemplor in arca. Et
alibi Iuuenalis in dete-
statione auaritię. Quid
enī salus infamia num-
mis. Tunicam mihi ma-
lo lupini. Auarus tantū
facit diuitias, vt pluris
estimēt rem vel vilissi-
mam, q laudē et bonum
nomen in paupertate.
Contra autē vir bonus
pluris facit bonum no-
men q diuitias multas.
Est ergo sensus. Egoma-

gis mihi volo siliquā lupini, ac si dicat rem nullius mo-
menti plus facio q laudari vt vir bonus in paupertate
Tunicam, sollicitum. Laudet me vt vir bonū
ordo est. Laudet me secantem. Paucissima farra exigui
ruris paupertate summam bis verbis expresse. Pago
villa, et enim fons dicitur inde pagus, iuxta enim
fontes villę fieri solent ob aquarum commodā. Scilicet
et morbis, ironicos auaro respondet poeta. Est autem
sensus. Licet diuitias tibi multas paraueris, ita vt solus
tāum possideas, quātū vnuerfus populus romanus
sub tatio possidebat, nō tñ poteris carere aliis icōmodis
et calamitatibus. Sicq, philosophice ostendit diuitias non
esse eas quę hominem a corporis iuxta et mentis egritu-
dine quęant vendicare neq, longa ora felicioraq, tem-
pora vite largiri. quum diuitem maiores etiam cure co-
mitentur. Est autem imitatio oratiana, qui sic scribit in
epistola ad Lolium. Non damus et fundus nō eris acer-
uus et auri. Egrete domini dedit corpore febris. Non
animo curas, valeat possessor oportet. Si comportatis re-
bus bene cogitat vi. Debilitate. Debiles appella-
mus, quibus aliqua mēbra sint vel diminuta vel obli-
sa vt alibi. Hic coxa debilis, ambos perdidit ille oculos.

Post hęc. i. post istā morborum et aliarum calamita-
tum carentiam.

Debilitas

Quantū sub Tatio, ex modestia antiquoz, ostendit
mores et auariciam sui tps acriter dammandā. sub Ro-
mulo. n. et Tito Tatio duce Sabinoz, qui foedere percus-
so in urbem cū Sabinis receptus fuit a Romulo, tanta
re, modestia et parsimonia vinebant, vt auctore Plin-
bro. x. viii. cap. ii. bina tūc ingera populo Ro. satis essent
nulliq, maiore modum
attribuerit. Dona et pu-
tauerit amplissima im-
peratoz, ac fortium diu-
um, quantū quis vno
die plurimū circumara-
uisset. Columella tñ scri-
bit in pmo limine opis
sui de agricolatione. C.
Fabriciū ē Curiū Den-
atū, altez, pyrro fini-
bus Italię pulso, domi-
tis altez, Sabinis acce-
pta quę virum diuide-
bant captiui agri septe
ingera, nō minus indu-
strie coluise q foriter
armis qserant. Plinius
vero tradit Curiū Den-
tatū quaternā agri inge-
ra virum populo diui-
sisse sibi deinde totidem
cōstituisse dicentē nemi-
nem eē debere cui non
tū sufficeret. Mox et
fractis etate, ostendit quā-
ta fuerint frugalitate ve-
terez qui et etate et bello
cōficti acceptis binis in-
geribus i premiū contē-
ti erant tanq maximis
donari diuitis. Ordo ē,
Mox vix tandem bina
ingera dabant pro mul-
tis vulneribus et fractis etate et passis psta punica, vel
pyrrhū imanam. Mox, deinde. Passus psta punica,
qui arma aduersus pēnos gessissent. Pyrrhū, Epi-
rotaz, regem, qui quū in auxilium Tarentinoz aduer-
sus Romanos arma tulisset, demū post varia psta a Cu-
rio et Fabricio superatus in greciā reuersus est, vbi dum
argos oppugnaret, tñ regule interceptus est. Molos-
fos, Epiroticos. Nam molossia pars ē epiro (vt diximus
superius). Tandem, hęc particula desiderii significa-
tionē habet, vt sit post multū tps et diutinos labores, re-
ferturq, ad effectū expectātis. Cicero. Vix tandem legi
litteras dignas Appio clodio. Bina ingera. Nam vt
dictum est ex sententia Plinii bina tūc ingera popu-
lo Ro. satis erant. Merces sanguinis. s. in pelliis
effusi. Nullis visa minor, tanta erant inquit animi
moderationē et pauci cōtenti, vt ea merces licet exigua,
nunquā visa sit infrior meritis quę in rem. p. cōtulis
sent. Aut ingratę Curia fides patrię, nunq putare-
mur fidem patrię curia esse in se. Et ordo est a superiori-
bus. Aut nunq visa sibi et fides curia patrię ingratę, vt
duo dicat, neq, patriam visam sibi ingratam, neq, eius
fidem sibi modicam, aut qd non minus placeat ex affe-
ctu poetę dictū. i. licet ingrata esset patria quę pro meri-
tis pnia non redderet, in tanta erant animi moderatio-

Pyrr-
thus

ne, vt nunq putarent modicam esse rei. p. in se fidem.
Saturnabat, hoc dicit in detestatione deliciarum sui
tps. Talis glebula, tam modicū solum. Quā foeta
iacebat vxor, exponē quā. s. casa vt sit in qua casa vxor
etiam foeta iacebat, vt totū sit ad laudem pscę frugali-
tatis quū tam exiguis facultatibus et languoli optime
fouerent. Vnus ver-
nula. i. senulus vnus in
fans. Nam vernę dñr ser-
ui nati domi ex ancillis
Tres domini. s. infan-
tes. Hoz. s. trium do-
minoz. Magnis, p
hoc offendit pter tres in-
fantes et alios fratres grā-
diores extiti se. Am-
plior, ppter exanellatum
labore. Et, pro idest,
nam expositio ē amplio-
ris cōtē. Olle gran-
des, cacabi grandiores.
Pulibus, bene ingt
pulibus, vt offedat lū-
ta obsonia nō folia pa-
rari. Nam pulle trecentis
annis ante vsum panis
vixerūt romani, vt scri-
bunt veteris et Plinius.
Nostro non sufficit
horto. i. ampliores nunc
habemus hortos q anti-
qui habuerūt agros, vñ
est cōquestio illa Plin-
quū bina tūc ingera po-
pulo Ro. satis essent nec
vlli maior modus attri-
bueret, eo seruos paulo-
ante principis Neronis
cōcepto, huius spaciū vi-
ridia et piscinas habuit.

Quātū sub tatio populus romanus arabat.
Mox etiam fractis etate, ē punica passis
Proelia, vel pyrro imanē, gladiosq, molossos,
Tandem pro multis vig ingera bina dabatur
Vulneribus, merces ea sanguinis, atq, laboris.
Nullis visa vnq meritis minor, aut ingratę
Curia fides patrię, saturnabat glebula talis
Patrem ipsum, turbamq, casę, quā foeta iacebat
Vxor, ē infantes ludebant quattuor, vnus
Vernula, tres dñi, sed magnis fratribus horum
A scrobe, vel sulco redeuntibus altera coena
Amplior, ē grandes sumabant pulibus olle.
Nunc modus hic agri nostro nō sufficit horto.
Inde fere scelerum causę, nec plura venena
Miscuit, aut ferro grasatur sepius vllum
Humane mentis vitium quam seua cupido
Indomiti census, nam diues qui fieri vult
Et cito vult fieri, sed quę reuerentia legum?
Quis metus? aut pudor ē vnq pperatis auari,
Vinitē contenti casulis, ē collibus istis
O pueri marsus dicebat, ē hernicus olim,
Vestinusq, senex, panem quęramus aratro,
Qui satis est mēsis, laudant hoc numina ruris,
Quoz ope ē auxilio gratę post minus arisse

se gratūq, eē si nō aliq et culinas. In se ex rata re-
piditate. Causę scelez, subandi sunt. Nā hoies ad oia
scelera cupiditate habēdi facile p ellunt, vñ illud virg.
Quid non mortali pēfura cogis Auri sacra famē.

Nec plura venena, ordo ē, et sensus. Nec vllum viciū
hūanę mentis miscuit plura venena q ipsa auaricia et
imoderata habēdi cupiditas. Grasatur, sequit. Est. n.
grasari supra modū sequere, vñ Trāgillus i Calig. His di-
uerso vicioz gñe grasantibus. i. valde sequentibus, Gras-
fari et dicimus icedere. Salu. in Ingurino, Grasat via
virtutis. Et cito fieri vult, ostendit multa scelera illi ppe-
trada eē q modico tps spacio magnas aggregat diuiti-
as. Vinitē cōtenti casulis, introducit pba Marsi senis, et
Hernici vestiniq, ad filios, vt cōtēti sint modicis rebus.
Sicq, ex frugalitate antiquoz vituperat sui tps luxū et
cupiditatē. O pueri, o filii, pueros. n. grecā cōsuetudi-
ne p filiis posuit. Sic Oratius Dicā et Alcide puero q le-
de. Marsus, Marsi populi sūt Sabinis cōtermini, de q
bus abūde diximus in iiii. saty. illic. Trāslatus subito ad hernici
marsos. Hernicus, Hernici lanio et Albe vicini erāt vestini
dicti auctore Macro. ab Hernico duce. Vestinus, ve-
stini Sabinis et Marsi vicini sūt. Laudat hęc numina ruris,
ruris, Agricole duodecim hebāt deos quos pcepne cole-
bāt, Ioue et tellure, Sole et luna Cerere et libe, Robigū Ruris

I V V E.

R II

florā. Mithrā & venerē. Lymphā & bonum exentiū.
De iis Varro. Sed nūc libez cerere intelligit quoz bñs
cio mortalibus vsus panis & vini datus ē, quū antea glā
dibus vscerēt. vñ est illud Virg. liber & alma ceres ve
stro si munere tellus. Chaonia pingui glādem mutauit
arista. Bacchus. n. vini vsum primus docuit. Ceres vero
frumenta inuenit. eadē
molere et cōficere in At
tica italia et sicilia. & ob
id dea iudicata. hęc Pli.
Diodo. Nil vetitum fē
cise volet. offēdit poeta
hoiem qui mediocritatē
sequat nulla turpi ci
piditate deuiciri. Perde
tegi ac si dicat q in vili
habitu ambulat. Est enī
pero genus calciamenti
ex crudo corio quo & in
bellis vtebantur. Virgi.
Crudus tegit altera pero
Persius. Nam si poscat
sibi peronatus arator.
Sūmonet euros arcei fū
gus. Pellibus inuēsis. i.
pellibus hñtibz pilū in
pte exteriore. Oni. i. iiii.
de tristibus Pellibus hir
fuit arcei mala frigora braccis. Peregrina pñr. Sapien
ter poeta ondit his q ābitiofē vtiunt sūpius magnos ēē
faciēdos et pinde aiūm ad varias rapinas cōuertēdū.
Purpura. vestis purpura q ex logi quo vñt purpura at
(vt iā spe diximus) est piscis ex cuius sancibus habet
liquor aptus ad vestes tingendas. is autē capiebat in ma
ri Tyrio in menyge aphrice. & genulo littore occeni. in
lacōica europē. Est ergo sensus. Hō delectatus luxu.
vestiū vt magnificus videri poscit nō dubitat vt egre
gias vestes beat quā vna ambitioē correptus est. oīa mi
scere scelera & bonis alienis manum iniicere. omnes gra
pinas exercere. Hęc pcepta. subaudi dabant. hoc est
qualia sint commemorata. Minoribus. filiis et nepoti
bus. Post finem autumni. iam incipiente hyeme quo
tempore homines incipiunt lucubrare & vacare studiis.

Effugiunt homines veteris fastidia querens.
Nil vetitum fecisse. volent quem non pudet alto
Per glatiem perone tegi qui summonet euros
Pellibus inuēsis. peregrina ignota q nobis
Ad scelus. atq nefas quēcūq est purpura ducit
Hęc illi veteres pcepta minoribus. at nunc
Post finem autūni media de nocte supinum
Clamofus inuenem pater excitat. accipit ceras.
Scribe pñr. vigila. cās age. perlege rubras
Maiorum leges. aut vitem posce libello.
Sed caput intaētūm buxo naresq pilosas
Annotet ē grandes miretur lilius alas.
Dirne maiorū attegias. castella brigantum
Vt locupletē aquilam tibi seāgesimus annus
Afferat. aut longos castrorum ferre labores

Peto

Peto

Peto

Peto

Peto

Peto

Peto

Peto

Peto

Peto

Peto

Peto

Peto

Peto

Peto

Peto

Peto

Peto

Peto

ob fetorem hircinum Persius. Hic aliquis de gente hic
cosa cēturonū. Dirne maiorū attegias. i. mapalia
et cās quas matri qui Numidē a romanis appellat
sibi extruunt De his Iosephus lib. vii. de bello iudaico
sic scribit. Quū ad festum inquit diē venisset. quo atte
gias in honorē dei cōponi ab hominibus mos est cōtru
bernia. n. indei singula
die sesto q pacha appel
latur sibi construnt nō
pauiores q denos homi
nes capientia vbi epi
lantur cessis hostiis iosep
po. Castella. Differt Castel
castellum ab oppido. est lum
enim oppidum idē qd Oppi
ciuitas. Castellum vero dum
inferius vt neq. ciuitas Brigā
sineq. pagus. sed mediū ter
iter vtrūq. vñ pompo. Misio
nis Mella scribit sic. nū gñā
Cartinna et asinna sūt
oppida et ampla castel
lum. Salustius in iu
gurr. Castella multa cop
pida tenere munia aut
sine presidio caput a ca
stello sit Castellanus. si
cut ab oppido oppida
nus. nō ea significatiōe qua aliqui falso credide ūt hoc
est q castello pñsit. sed q sit ex eo castello. sicut oppida
nus q ex eo oppido. Vñ Salustius. iter castellanorū augu
stū admodū. Qui arcē pest arcis custos et pñctus dicit
nō castellanus. Castellū itē munitionē appellatū qles
hodie ēt fieri videmus ex terra. vñ Cesar scribit in scō
cōmētario. Ab vtroq latere eius collis trāuersam fos
sam obduxit circiter passū qdringentoz et ad extre
mas fossas castella cōstituit. ibiq tormēta collocauit.
Et ista Postea vallo pedū. xii. circūit. xv. milia cre
brisq castellis circummuniti oppido se cōtinebant. C. li.
xiii. epistolam ad Catonem sic ait. Vallo et fossa cir
cundedi sex castellis castiisq. maximis sepsi. Castella itē
vt legere est apud victorū Frontinum et iuri consil
tor multis locis. deriuacula sunt aque flūetes per formas
et fistulas suas. Vlpianus castellum est receptaculum
quod aquam publicam suscipit. Brigantū. Brigātes
populi sunt in britānia vt scribit Strabo. Cornelius Ta
citus. tam ventum haud procul mari ad hiberniam in
sulam quū ortū apud Brigātes discordiē retraxere ducē.
Sexagesimus annus. Nam tunc misio d. ibitur mili
ti quē honesta dicebatur. Nam tres generales vt tra
dit marcellus de re militari fuerunt missionum cau
se. honesta causaria & ignominiosa. honesta. est quē tē
pore militiē impleto et emeritis stipendiis datur. Cāria
quū quis vitio animi vel corporis minus idoneus mi
litiē renūciatur. Ignominiosa cā est. quū quis ppter
delictum sacramēto soluitur. Aquilam locupletē id
est militiam ipsam opulentam. Aqla enim isigne fuit
Romanorum vnde Valerius flaccus libro. v. i. Roma
nas veluti squissima quū legiōes Tisiphōe regeq. mo
net quoz agmina pilis Atq. aquilis viring. micant. De
hoc multa superius illic. Da nunc et volucres scepro q
furgit eburno. Aut longos. Sensus est. Aut si forte la
bor militaris est tibi molestus. nec potes ferre strepitum
tubarū potes negotiatiōē exercere. vñ lucrū tibi emen

Aqla

bat. Sicq. filium instruit ad rē quāq. vilissimam vt lu
rum faciat. Ordo autē est. At pares qd possis vendere
pluris dimidio si te piget ferre labores castrorū &c. Sol
unt ventrem. naturale. n. est vt ex timore soluat ven
ter. Cuius rei rationē ita expōit Aristot. in problema. Ca
lor inquit insit nobis quasi aians est. hic ergo rē quā
cūq. timueris diffugit.
qd quū extrinsecus rō
tōturbandi atq. metūe
qd inuehat atq. in ima
de superis defluat. & eū
mis ad intima se pene
tre efficit vt alui ē vñ
q fundant faciliusq. red
dant. vnde & Maactoli
vii. Satyr. Hinc laxa
mentū ventris comitat
timore. quia musculi q
bus clauderent retrinē
toz meaus fugientis in
trorsum atq. vñ de
ferti laxant vincula. qui
bus retrimenta vsq. ad
digestionis opportunita
tem continebant. Cor
nua audita cūlitis. hoc
autē dixit ex vetere con
suetudine militū. Nam
in castris legio habebat
Tubicines. cornicines &
buccinatores. Tubicines
ad bellum vocabāt mi
lites. & rursū receptū
canētes renocabāt. Cor
nicines & Buccinatores
erant ornamentū totius
legionis in igrēsu cōfli
ctus & eius reditu. quoti
es pugnabat Cornicines
& tubicines canebāt.
ergo poeta ait Cornua cū lituis. i. cornicines cū tubici
nibus. nā lituus genus erat tubē ad similitudinē litui
virge angularis. Est. n. virga brevis in parte q robustior
est icurua qua augures vtunt. cuius memit. Virgi. Ipse
quirinali lituo paruaq. sedebat Succellus trabea. Lituo
pro tuba vsus est Virgi. Et lituo pugnas insignis obibat
& basta. Nec te fastidia. nec te pudeat cōtrectare mer
ces enī dedecorosas. & q mitti solent trans tyberim. intel
ligit autē negotiatiōē corioz. Nā aīalia ex coriabantur
trans tyberim. Mart. Et detracta cani trans tyberina cu
tis. Inter vnguentia. hoc loco poeta docet qd vñ est
vnguenta ea tū dici quē voluptatis cā parant. quū te
liqua quē ad sanitatē spectant medicamina sine medi
camenta dicant. Coriū appellamus oēm pellem non
mō pñctam sed & recens detractam aīali. Bonus est
odor hoc pot videri dictum in auariciā Vespasiani. q
vt scribit Tranquillus reprehendenti T to filio q vñ
gal ēt vñ cōmentus esset. pecunia ex prima pensione
admonit ad nares interrogans an odore offēderet. illo
negante atq inq et lotio est. Illa mīa poetē. s. Ennii.
Nam vñ qui sequit enniānus est. Hoc monstrat
vetule. tan a inquit est mortaliū cupiditas vt non solū
pares. sed & vetule doceant puerulo has sordes. nūc pñ
pne quū sūpe aliquā poscunt ad emenda poma. tūc n.

Tubici
nes
Corni
cines
Bucci
natores

Lituis

Lituis

Lituis

Lituis

Lituis

Lituis

Lituis

Lituis

Lituis

Lituis

Lituis

Lituis

monent versus enniāni. vt sint parci. Solent. n. pueri as
sem a parentibus & familiaribus poscere. Ante alpha
& vita. anteq attingat prima līaz rudimenta. legēdūq.
est & vita & nō Beta quū noīa sint līaz grēaz. O va
nissime. o stultissime. alibi sic libitū vano qui nos diffi
xit othoni. Quis te festinare iubet. quis cogit te iā ci
to virgile filii ad auari
ciam. quū ad id vitium
spōte sua sit pñctus. vñ
sequit meliorē pñto ma
gistro discipulū. Secu
rus abi. non est q dubi
tes qn auariciē studiū fa
cile sequat. Vinceris vt
aiax pñctū Thelamonē
Ironia est. Ita qdem vi
ceri virtute a filio tuo
vt aiāx & Achilles parē
tes suos vicerunt. vt sit
sensus. vt illi virtute
pñctis operibus paren
tes suos vicere. ita vitio
auariciē filius tuus te su
perabit. Parcendū ē te
neris. Est velut rñsio pa
rētibus cōgrētibus pne
rulos non statū esse ana
ros. Ignoscendū inquit
est o pater puerilis si for
te ea tate auaricia te nō
vincunt. quia mala in
quit hūiusce cupidita
tis nondū iplēuere mē
dullas. nondū penitus i
fusa est extrema cupidi
tar. Sed quū facti erunt
gradiōres tunc te auari
cia superabunt tunc ex
trema laborabunt cupi
dite. falsi. n. erunt testes

et. Nondū implere medullas. rōnem affert nō ēē
mirandū si statim in pueritia auariciā non exerceant.
nondū. n. sunt maturi vt pñctē auariciā possint exerce
re. Nā mala natiū neqtiē. i. naturalis auariciē q a natu
ra hoīum insita est vñ. nondū iplēuerūt medullas. nō
dum pñctē puero inbñserunt. q. d. fata qdem sunt a na
tura auariciē semina in puero. sed nondū ad maturitatē
peruenerunt. Quū pñctē. tunc inq quū barbaritūm
pñdixerit extremē dabit signa auariciē. falsus. n. erit te
stis &c. Longi cultri. periphrasis est nonacule. i. quū cōe
perit radere barbā. Vendet periuria. peierabit. Sum
ma exigua. modica mercede ē lucro. Arā cereris. i.
lic. n. sanctissimū habebat insurandū. Elatā iā crede
nūz. ita iā vnusquisq. auaricia flagrat. vt in periculo
nonē nupte sint. ne a spōsis tollant si dotē grandē inte
runt. Elatā. extinctā. Nā efferri proprie dicunt mortui
quū ad sepulchrū ferunt. Teren. Efferimus. ad sepul
chrū venimus. Dote mortifera. dote grandi ex qua fferri
ei mors acceleret. Quibus illa pñet. cū quadam mīra
tione pñncianda sunt. quasi dicat aconito infectis. ve
nificū. n. intelligit qd per Aconitū parat. de quo Pli.
sic. Cōstat oīum venenoz ocyssimū esse Aconitū. & ta
ctis quoz genitalibus foeminini sexus aīaliū. codē de
infere morte. hoc fuit venenū quo interē. tar dū nūc
IVVE. R iii

Aconitū

Aconitū

Aconitū

Aconitū

Aconitū

Aconitū

Aconitū

Aconitū

Aconitū

Aconitū

Aconitū

Aconitū

Aconitū

Aconitū

tes a Calphurnio bestia vxores. M. Cecilius accusator obicit. Nam q̄ terraq; mariq; inuisio est poete. Non mirū est si adolescens spōsam aconito necat dormientē, nā sic facilius t breuiore itinere sibi cōparabit diuitias, quā terra t mari t longinq; locis acqrendē forent, sicq; mores sui t p̄is poeta subannat. Nullus labor, inia est catholica quā p̄iti nego

tio apte poeta acōmodat ut sit sensus. Ingens sce- lus sine vllō labore p̄fici solet, ut puta holē ve- neno aut ferro toller, aut domū incendere. Nam quisq; rōnem affert q̄re filius p̄ auariciā tot sce- lera exerceat, ut sit sensus t ordo. Quicūq; inquit p̄cepit t imperauit cupi- ditatē magni cēsus filius t p̄ducit pueros auaros, idest erudit t docet leno moniti. i. sinistra t par- ua doctrina, t qui sub- audi extrinsecus monet aut aliquid tale p̄mo- nia cōducipari p̄ fran- des. Dat libertatē t totas habenas effundit curri- culo. i. dat potestātē ado-lescētī, ut rapiat. i. in cau- sa test vt (sic instrūdo) adolescens animū suū p̄ summā libertatē ad auariciam applicet. P̄cepit amorē. i. p̄cipien- do insudit cupiditatē ha-

bendi cēsus. Sic ante. Mitē animū t mores modicis er-roribus equos p̄cipit. Et qui p̄ fraudes, aliqui putāt hoc carmen nō esse Iuuenalis, nec oīno inscendū, neq; enim sensum elicias, nisi extrinsecus subandias monet, ut sit sensus. Et q̄ monet p̄monio cōducipari p̄ fran- des. Totas effundit hēnas curriculo, metaphora sum-pta est ab Auriga q̄ currētibus equis in circo habenas relaxat. i. pater remittit habenas filio. i. oēm potestātē fa- cit, ut p̄ oēs auariciē cāpos currat t vage. Curricu- lo. i. adolescētē p̄ extremas sordes currētū. Sic Virgi. Cur- rū pro equo posuit. Instruat alii currus. i. equos. Et ali- bi. Nec audit currus habenas. i. ipsi equi nō audiūt ha- benas, t alibi domitāt in puluere currus. i. equos sub cur-ribus. Quem adolescētē filium tuū. Si renoces, si velis renocare a curru acqrendi. i. ne tanta auaricia la- bore. Subsistere nescit, nescit finē facere. Rapitur, fertur p̄ceps in p̄fundā auariciā, p̄stat aut in trāslatione aurige currētis in circo. Te contēpto t metis relictis, te contēpto q̄ renoces, nā te contēnit si eum dimoneas a curru suo. Metis relictis tanto ingt auariciē impetu frēt, vt nullū sibi terminū, aut finē faciat, sed oēs p̄tereat more aurige q̄ in circo metas, (vt debet) nō instrat sed curru p̄erit. Nam in circo dū erant metes, de gbus dixi m̄s illic. Spaciū instrabit vtrūq; metaz. circū quas se- rebant aurige, septē aut curricula ludoz circensiu solē- nia fuisse docet Gellius lib. iii. cap. x. de gbus sic. Proper. Naud prius infecto deposcit p̄mia curru. Septima q̄ me- tam trinerit arte rota. Ordo aut test. Et spoliare docet et

circūscribere t cetera. Quū dicis iuueni stultū, sensus est, pater causa est, vt filius nullū opus liberalitatis exer- ceat, sed potius vt spoliēt t decipiat quū dicit illum stū- tū esse q̄ donet amico suo, t q̄ p̄pino pauperi subue- niat. Circūscribere, decipere, tractū est vocabulū ab- iis q̄ longo scripturē amfractū hominem circūligant

Quaz amor. i. quaz diuina; studiū est in te patre tū quantū fuit de- cioz in patriā. In pe- ctore decioz, hoc est pa- tris t filii, quoz vterq; p̄ patria sed deuotus. P. eni Decius pater cōsul bello latino collega Manlio Torquato posuit apud veserim flumē castis, quū vtriq; consuli som- nio obueneret eos victo- res futuros quoz dux in- plio cecidisset, quū colla- to cū collega somnio cō- uenisset, vt cuius cornu in acie laboraret, iis diis se manibus voveret, in- clinante sua p̄te, scū ho- stes per Valeriū p̄ficē diis manibus deuotū, impetu in hostes fūcto victoriam suis reliq̄t. P. aut Decius filius quarto cōsulatu cū Fabio maxi- mo, quū Galli, Sānites, Vmbri, Tusti cōtra Ro- manos cōpirassent, vbi exercitū in aciem ducto

t cornu inclinante exemplū patris imitatus aduocato. M. Lixio pontifice haste insilens t solēnia verba respo- dens se t hostes diis manibus deuotū. Impetu in hostes facto victoriā suis reliquit, cōsus a collega laudatum magnifice sepultū est. Menocēus, menocēus Theba- nus fuit Creontis filius, q̄ quū cognouisset p̄ tyresiā va- tem thebas semp liberat fore t nunq̄ capi posse, si se vo- luntariē morti exponeret, libens e mōnibus trāsfixo pe- ctore sup hostes sese iecit inscio p̄te. Hec ex Papinii lib. x. Thebaidos. De cuius nece sic tradit. Sāguine tūc spar- git tures t mōnia instrat. Seq, sup medias acies nōdū ense remisso iecit, t in spuos cadere est conatus achinos. Cic. et in. i. Tuscula, sic scribit, Menocēus vero nō p̄er- mittit qui oraculo edito largitus est p̄te suū sanguinē. Si grēcia est vera, hoc tanq̄ fabulosum cōmemorat. Nā grēci innumerabiles hnt fabulas, Vnde illud est. Et q̄qd grēcia mendax Ander in historia. vñ Cice. in. i. delegibus. Plilib. viii. ca. xxi. Minū est q̄ p̄cedat grēcia cedulis, nullam tā impudens mendaciū est, vt teste ca- reat. In quaz sulcis, fabulosam illā Cadmi historiā tangit, vt thebas patriā Menocēi designet. Cadmus. n. Agenoris filius quū post raptū Euroz sororis in Boeo- tia desedisset, edificatisq; thebis quosdā ex sociis misisset qui ad rē diuinā aquā afferrent, nec illi resisterent, ipse p̄- etus cōperit eos a serpente inxta fontē stabulante deuora- tos, quē quū mirabūdus spectaret audiuisset vocē fore, vt ipse quoq; serpens spectaret, qd̄ postea accidit in extre- ma senectute, nā ipse vna cū vxore i serpente cōuersus

est, occiso igit eo serpente eius dentes accepto oraculo se- uit, ex gbus hoies armati orti sunt, q̄ oēs statim se mueri is vulneribus cōfoderūt p̄ter septem q̄ Cadmo se iunxe- rūt. Tanq̄ t tubi cen surrexerit vna, tāto qdem cū im- petu arma inter se destruxerūt, vt putes ad id certamen tubicine excitatos fuisse. Ergo ignē, sensus est. Filius tuus cui principia ē se- mina auariciē ostēdit in- tāntā cupiditatis rabiem misus est, vt oēs quos- cūq; possit spoliatus sit, sed nec tu ipse tuus eris, te. n. interficiet quasi q̄ cupiditati suę obfes.

Ignem, rabiem illam t ardorem acqrendi. i. ipsum filium tuū feruenti cupiditate accensum, Cuius scintillas, cuius tu semina t principia dedisti. Leo alūnus. i. filius tuus quē hoc mo- do alūisti te magno fre- mitu occidet. Trepidū magistrū, allud. i. ad hi- storiā sui tēporis. Nam leo mansuetus tēporibus Domitiani i theatro ma- gistrū a quo fuerat edu- catus lacerauit. Mart. Le- sitat ingraro leo perfidus ore magistrum. In cauea, septa quibus fere coercentur, canes dicunt Horatius Ac- velut vrsus obiectos canes valuit si frāgere claros, Ci- cero ad Herenniu. Statim sicut e cauea leo misus, aut aliqua reterima belua soluta ex cathenis volūtat et vagabitur. Quā similitudine cauea item appellatur ip- sum amphitheatrum. Apuleius in asino aureo. Venus ecce cum magno favore canes in ipso mediuilio scenę circūfiso populo consistit. Valerius flaccus in quarto argonautico de polluce loquēs sic inquit. Nam nec ad Aelei pugnā videt ora parentis, Nec sonat oebalus ca- nee fauor. Plautus in amphytione, vt cōquisitores sin- guli in subtelha eant per totam caueam spectatoribus. Nota mathematicis, est veluti resposio poetę ad patrem dicentem nondū moris suę tēpus aduenisse, vt mathe- matici affirmauerūt, vt dicat Scio genesim tuam notā esse mathematicis, ac si dicat scio longam tibi a mathe- maticis vitam p̄mitti, sed molestum est filio expectare tantā mortis tue dilationē, te enim interficiet ante tem- pus tibi a satis statū. Mathematicis, mathematici nō solum astrorum periti dicuntur, sed t qui arithmeti- cę miscē, ē geometrię rationem callent. Nam siderali scientia freti multis futura p̄dicebāt mōdū, t a enim grēce discipline dicuntur latine. Genesis tua. i. genitu- ra tua, t quid proinde de te futurum sit. Nam hi homi- nū natiuitatis t horoscopiū contemplantes multa, vt diximus futura p̄dicebant, vnde Tranquillus in Tito. Dicitur etiam cognita vtriusq; genitura imminere am- bobus p̄ncipiū affirmasse. Idem in Caligula. Consu- leni quoq; de genitura sua Sulla mathematicis certis- simam necem, appropinquare affirmauit. Tardas co- los, tardam mortem, nam nimis diu viuere ei videris, t cupit te ante tēpus mori, vnde t Ouidius. Filius an- te diem patrios inquit i annos. Colos, flamma par-

Cauea

Mathe- matici

Cad- mus

carum quibus vita hominis disponitur. Iam nunc obstat, impedimento es filio tuo quippe qui videaris diu viuendo bona domestica atterere, t sis ostendit ado- lescentem instructum auaricia in omne scelus renere.

Senectus ceruina, idest longa qualis ceruis attribui- tur. Plinius. Vita ceruis in confesso longa post centum

Ergo ignem cuius scintillas ipse dedisti
Flagrantem ē late rapientem cuncta videbis,
Nec tibi parceret misero, trepidūq; magistrum
In cauea magno fremitu leo tollet alūnus
Nota mathematicis genes tua, sed grane tar-
Expectare colos, morieris flamine nondū (das
Abrupto, iam nunc obstat, ē vota moraris,
Iam torquet iuuenē longa ē ceruina senectus.
Ocyus archigenē quere, atq; eme qd̄ mitridates
Composuit, si vis aliam decerpere ficum,
Atq; alias tractare rosas, medicamē habedū est,
Sorbere ante cibū qd̄ debeat aut pater aut rex.
Mōstro voluptatem egregiā, cui nulla theatra
Nulla equare queas p̄toris pulpita lauti,
Si spectas quanto capitis discrimine constant
Incrementa domus, grata multus in arca

annos, aliquibus captis cum torquibus aureis, quos Alexander magnus addiderat ad opertis iam cūe in magna obesitate.

Archigenem hoc est medicum, nam Archi- genes nomē est medici- de quo supra. Aduocat Archigenē, pro quo ont nem medicum intelligit.

Ocyus quere. i. medi- cum cito fac conuenias, vt tibi aduersus filii ve- nena tractaralquod an- tidotum. Mitridates composuit, idest antido- tum, quāle sibi mitrida- tes rex ponti conficiebat aduersus venena effica- cissimum, eius composi- tionem in cōmentario ipsius manu scriptā in- uenit Pompeius in eius

sanctariis, vt docet Pli. lib. xiii. ca. ix. ex duabus nucis- bus fccisatē fccis totidē t rure folis. xx. simul tritis, addi- to salis grano; t q̄ hoc teimūsum fccat nullum venenū nociturū illo die. Sed de hoc plura in fine sextę satyrę.

Si vis aliam decerpere ficū, ordo est. Medicamen est tibi habedū quodant pater, aut rex debeat sorbere an- te cibū si vis decerpere t cetera. Quod, p̄ quale tā de- beat bibere pater q̄ rex, nā ita patri timēdū est aduersus insidias filioz q̄ regi aduersus ciuium t domesticoz, vt ondat patres nō magis esse utos ab insidiis filioz q̄ qui regnum possidet ab insidiis ciuium, sicq; notat scelera sui tēporis. Ante cibum, vt remedium aduersus ve- nenum. Aliam ficum, idest alium autumum, ac per hoc alium annum viuere. Monstro voluptatē egre- giam, ait poeta in contentum auari, maiorem volu- ptatem capi ex laboribus t anxietate eius dum se multis periculis exponunt causa lucri, q̄ ex ludis theatralibus t scēnicis. Nulla theatra, nullus ludos theatralibus q̄ ad hoīum voluptatē parantur. Nulla pulpita, nullos lu- dos scēnicos. Nā in scēna pulpita extrinebant, vñ alibi. Haud tñ inuideas vari quē pulpita pascūt lege Vēstrā. Laui p̄toris, ad ornatū triūphalē respexit. Nam p̄tor ludis theatralibus habitu triūphalē p̄erat. Vñ superius. Quāto discrimine, si cōsideras pericula gbus se obicit dū studet rē domesticā augere. Multus ficus, expositio est. i. multus sacculus. Nā vt alibi diximus au- ctore Pediano Sportę, sportulę, sportellę nūmoz sūt re- ceptacula t sacci, sacculi, facelli t crumenę t vellere t scortę t mānce t marisipia, ita fisci fisciū fiscellę. Fisci aut p̄prie pecunię p̄ncipis ē ostēdit Pli. in panegyricis his v̄bis. At fortasē nō cadē seueritate fisci q̄ gratiū co- hibes, imo tanto maiore, q̄o plus tibi licere de tuo q̄ de publico cedis. De fisco plura diximus in. iiii. satyrā.

Nimmi ponendi ad castora vigilem, cecitate aua-
ri offendit qui multis sudoribus et periculis vite pecuni-
as acquirat, quas sepe solet amittere depositas apud trape-
zitas inuentibus furibus. Vigilem propter custodes,
qui tempore noctis excubarent metu fixum. Ad ca-
stora, i. apud mensarios qui erant in foro ubi erat edes ca-
storis. Ibi enim apud nu-
mularios deponere per-
iculis suis quo tutiores
essent, quod nostris etiā
et poribus fieri videmus
venetiis. Hocq. etiā apud
priscos factitatum do-
cet multis in locis Plau-
tus cum illic i captivis.
Ibo intro, atq. intus sub
dicam rationculā quā
tillum argenti mihi apud
trapezitam fiet. Aedem
autem castoris et polu-
cis fuisse in foro ostendit Dionysius sic. Huius autē inopi-
nate admirabilisq. apparitionis, cum signa adhuc Ro-
mę multa, tum vero est edes Pollucis et castoris, quam
super foro extruxit ciuitas ubi visa sunt illorum simi-
lacula. Ex quo mars scribit Traquillus Augustum pu-
blica opera plurima extruxisse, ex quibus precipua for-
Aedes castorū et martis vltoris fori extruendi causa fuit homi-
Aedes num et iudiciorum multitudo quę videbatur non fuisse
Martis, cientibus duobus etiam tertio indigere. Aedem marti
bellophili pensu vltione paterna suscepto noverat. Tē-
poribus igitur poetę numularii qui in foro residebant
spoliati omnem pecuniam apud se depositam amiserunt
adeo vt dicat poeta iam ex quo fori martis spoliatum est
pecunia ad alterum fori castoris et deponendas. Galeam
quoq. perdidit, nam fures quū Nummularios dirripe-
rent ne ipsi quidem marti pepercerunt nam ei insignia
sua abstulerunt. Ergo omnia flore, quum ergo inquit tū
variis laborum et periculorum fluctibus auarivita agi-
tetur potes relinquere ludos florares. Cereis et megalia
cos ex quibus non tantam spectandi voluptatem capi-
es quantam ex negotiis et in comodis auari. Omnia
Fiora aulea, omnes ludos theatrales, in quibus aulea tendunt
et alia vela cum ad arcendum solem, tunc ad decoran-
dos ludorum apparatus. Flore, flora quū opes imen-
sas questu meretricio acquisiuit et populum ro-mori-
ens heredem reliquit cum magna pecunia, ex cuius an-
nno foenore fides natalis dies celebraretur editione ludo-
rum quos appellant floralia. De his multa Laetantius et
nos apud Persium illic. Nostra vt floralia possint apri-
ci meminisse senes. Ludi autem voluptuarii erāt et ioco-
si et cum omni lascivia celebrabantur cōmētiū memo-
rie meretricis, nam preter licentiam verborum quibus
omnis obscenitas effunditur eximuntur etiā vestibus po-
pulo flagitante meretrices. De quibus meminit et vale-
rius li. ii. ca. de maieaste. Catōe ludos florales spectan-
te populus vt mīmę nudarentur postulare erubuit. Mar-
tialis. Nosse iocos dulce cum sacrum flore, cur in thea-
trum cato senex venisset. Et cereis, hoc est ludos ce-
reris, quę cerealia dicuntur, qui in circo currentibus egs-
Cereaticelebrabantur. Cor. Tacitus. Vtq. circensium cerealium
lia ludicrum pluribus equitum cursibus celebraretur. Qui
Mega- dius in. iiii. fastorum. Circuserit pompa celebr nūme-
lesia roq. deorum. Primaq. ventosis palma petetur equis.
Hic cereis ludi, non est opus indice causę. De ludis cir-

Fiscus ē ad vigilem ponendi castora nimmi,
Et quo mars vltor galeam quoq. pdidit et res
Non potuit seruare suas, ergo omnia florę
Etcereis licet, ē cybeles aulę relinquant,
Tanto maiores humana negotia ludi.
An magis oblectant animum iactata petairo
Corpora? quicq. solent rectū descendere finem.
Quā tu coritia semper qui pippe moraris,

centibus celebratis in honorem cereris et cybeles mul-
diximus in tertia satyra illi c si potes auelli circensibus.
Aulea cybeles, ludos in honorem cybeles magnę ma-
tris dei mēdię megaliascos αὐτοῦ μεγᾶλῆς
μητρος hoc est a magna matre, quos instituit iunius
Brutus extructa ēde in palatio, auctor iunius libro. vi.
de bello macedonico.

Tanto maiores, licet in-
quit ex huiusmodi lu-
dis summa capiatur vo-
luptas tamen eos potest
relinquere, quia huma-
na negotia maiores sunt
ludi et maior delectatio
spectandi vt sit ordo. hu-
mana negotia sunt ratio-
maiores ludi ac si dicat
multo maiores ludi et
maior voluptas. An
magis oblectant, com-

paratio est. dit minorem capi delectationem ex arti-
bus ludicris q. ex vita auari. Nam quum eius negotia
contemplaris habebis quod multum videas, quod q. te
plurimum delectet. hęc autē interrogatio q. affirmatiue
fit vim habet negandi, vt interemi hominem, i. non in-
teremi, contra quę negatiue profertur, affirmat vt nō co-
pi hostem, i. coepi. est autē sensus. An maiorem affert vo-
luptatem petairus in theatro quū corpus suū iacet per
circulos vel sinambulus qui graditur per finē, q. tu o-
auare qui nauigas pp. opes maiore periculo vite q. petai-
rus et sinambulus ludant in theatris. Iactata, im-
missa per circulos vt videt significare. Mart. Quid sis
graciles vias petairi inuicē inbeas sibi lada. Et alibi.
Quam rota transmissa totiens impacta petairo. Vbi Petai-
clare ostendit petairum nihil aliud significare q. illum
qui se transmittit per rotam hoc est per circulum im-
pactum humi, nam per circulum admodum angustis-
simū agiler transuolat pcedentibus manibus cum
reliqua corporis parte, ita vt circulum non tangat et in-
pedes profiliat tanta est corporis agilitas, quod aliquan-
do me vidisse memini. Nonius ait a veteribus appella-
tos petairistas q. saltibus vel scenis lenioribus mone-
tur. Varro de vita patrū. li. ii. Galli et germani petairiste
αὐτοῦ q. d. est extendo et pado, vel αὐτοῦ q. d. est
volo et αὐτοῦ, aura videt. n. p. aerē volare. Descendere si-
nem periphraus est sinambuli qui per fines ambulat,
idem sinerepus nominatur ab Apuleio a fine et repo-
grece Schoenobates dicitur. Pippe coritia, id est i. na. Funa
ne errabunda et propemodum p. datoria quum cūni
contempto periculo lucra huc et illuc nauigando sicca Funere
ris, quo more errant piratę clices, sicq. auarum luci stu-
dio tāq. piratā vult intelligi. Clices, n. piratę fuerūt senes
fimi quos Pōpe. itra q. dragesimū diē penitus sustulit.
Corintos autē appellauit a Corico oppido cilitie, eiusdē
nois ē p. mōtorū et portus et antrū. Illic optimū crocum
habet vt docet Plin. coriciū ē tan trū nympha; fuit cele-
berrimū et formosissimū auctore strabone i mōte pnafo,
Coro vltus ē q. vt docet Plin. li. ii. ca. xlix. Flat ab occasu
solstitiali quę greci Argele vocat. Perditus oī rōne de-
stituitur. Mercator a siculis hoc ē q. a siculis mercaris.
Oletis sacci, meritiū oletū q. saccis i fercitū, crocū autē in-
telligit. Nā sicilia vt auctor ē Strabo frumētū, crocum
mel, pecora, pelles, lanas i vrbe mittebat, ficanū crocū
appellat Papi. Syluis. Et tenues arabū respirat gramie

Passū phumę. Siccanitq. crocis. Passū pigne ppū ē epithetū
passi, est, n. genus vini qd. oli ex creata mittebat ex vna
quā sicca greci, nos apia et sirpula appellamus, fit pluri-
bus modis, sed diligentiores vnas siccant sole donec pan-
lo amplius dimidium pondus superfit, sicq. a patiendo
sole passum denominatur. Lege Pliniū et Columellam
Varronem et palladium

Cretę antiq. aut nobi-
lis aut longi tēporis quū
ibi natus sit ipe iuppiter
qui totius mundi mode-
rator habebatur. Insula
est in mari egeo centum
vrbium vt tradit Plini-
clarissima fama, vnde
Vir. Creta Ionis magni
medio iacet insula poto.
Mons idem vbi et gētis
cinabula nre. Centum
vibes habitant magnas
huberrima regna. Nam
ille in Ida iuppiter na-
tus est et nutritus a nim-
phis et capra amalthea
adhibitis curetibus.

Municeps ionis, Ex ea
patri, qua fuit iuppi-
ter. Nam municeps ap-
pellant tam poetę q. ora-
tores eiusdem loci culto-
res quasi qui idem munus capiant, vñ Vulpia. lib. i. di-
gestorum scribit municeps dici suos cuiusq. ciuitatis ci-
ues vt puta campanos piteolanos. Hic tñ Funambulus
inquit qui se periculo vite exponit, id quidem facit, vt
necessaria ad victū et vestitū assequatur. Tñ vero aua-
re nulla te impellante necessitate sola habendi libidine a-
gitatur in omne periculum te demittis, ac per hoc colli-
git sinambulum venia esse digniorem qui necessita-
te non autem cupiditate studium suum tenere exerceat

Hic sinambulus Illa mercede quam conse-
quitur a spectantibus. Caneat vitat. Tñ ppter mille talenta
et centum villas tenerarius. Sēsus est. Funambulus teme-
rarius est vrgente necessitate, sed in insatiabili cupidi-
tate habendi sibi audi ergo extrinsecus es, vt sit temerari-
us es qui nulla habita peri. nli rationem mari te cōmittis.

Talentū Talenta quod nos tal. ntrum, greci τάλαντον vocāt
a pondere et turina, pondus vero variū fuit. Nam ta-
lentum magnū atticū octoginta tres habet libras,
parium vero sexaginta auctor, Priscianus et apud Ro-
manos vero talentum auctore Strabone. Septuaginta
fuit librarum. Plinius. ex auctoritate Varronis scri-
bit lib. xxxiii. capite. iii. talentum egypti, tñm pōdo octo-
ginta patere. Erat pterea talentum rhodum quingen-
torum denarium. Erat talētum euboicum quattuor mi-
lium denarioz romanorum. Neapolitanum sex denari-
um. Syracusanum trium denarium. Aspicere portus
cum indignatione dictum satyrica, in profunda morta-
lium auaritiā. Magnis trabibus, magnis nauibus
compacti ex trabibus. Persi. Quin trabe fracta. Plus
hominum in pelago, subandi extrinsecus est q. in terris,
dictumq. est in delectationem auaritię, cuius impulsu
homines in pericula se dimittunt manifestissima. Ve-
niet clasis, vnusquisq. non timet eo nauigare vnde ali-
qua sit sibi spes lucri. Carpathium, mare quod est in

ter rhodum et egyptum a Carpatho insula denominatū
q. vna ē ex Sporadibus. Geula lybica, nam getula ps
est a phrice mauritanie contemina dicta a gentia Vul-
cani filia. Sed longe calpe relicta sensus est, Etiā in ocea-
num exibat in gaditano freto. Nam calpe mons est hy-
spanie qui occurrit nauigantibus in oceanum alio cacu-

mine ad radices habere
oppidum Calpen, quod
Timosthenes scribit cō-
ditum fuisse ab hercule, Careā
colim appellatum Heratus
cleam. Illud autem ob-
seruandum quod et Pri-
scianus miratus est lib-
vi. Iuuenale Calpe abla-
tium corripuisse, quū
sit simile hoc nomen pe-
nelope Arabne. Callio-
pe quę nomina nūq. cor-
ripuntur cum. n. littera
greca semper in e. longā
veratur. Solem stri-
dentem hoc est ex sentē-
tia posidonii, qui aucto-
re strabone ait. Solem in
finitimis oceanii littori-
bus maiorem occidere
genti strepitū ac si in illo
refrigendo pelagus effe-
rescat vnde Statius in

genealiaco Lucani. Sūmis oceanii vides inundis Stri-
dorem q. rotę cadentis audis. Gurgite herculeo, ocea-
no atlantico quod est extra columnas Herculis, colūnas
autem appellant Abilam et Calpen montes, quibus scis-
sis oceanus ob occasu solis irrumpens leno latere Europa
radit a phricam d. xtro, atq. inter mauros funditur et bi-
spaniam. Grande opere precium est, insultat aua-
ro per ironiam. Opere precium, id est voluptuū
et vtile sumptum ab operariis quibus post opus suauē ē
premiū laboris sui accipere. Tēso folle, i. pleno mar-
supio. Alibiante. Si redat veterem cum tota erigine fol-
lem, Tumida aluta, id est id est plena crumena ex aluta
facta. Aluta enim pro omni pelle molli accipitur. Ocea-
ni monstra et iuuenes vidisse marinos, scribit Plin. lib. ix. in oceano gaditano marinum hominem
toto corpore absoluta similitudine ascendere nauigia no-
sturnis tēporibus statimq. degramari quas infederit par-
tes. Item circa litus lugdunensis prouintie trecentas am-
plius bestias mirę varietatis et magnitudinis a reciprocā
te destitutas oceano, pterea legatos vltisponsum nū
classe Tiberio Celsi vltisponsum an litumq. quodā in spe-
ci concha canentem tritonem, et in littore Santonū ele-
phantes et arietes candore tantum cornibus assimula-
tis ac nereidas multas visas fuisse, item multa alia mon-
struosa. Non vnus mentes agitat, plurima inquit sunt
stultorum genera, alii enim aliis modis in sanium, sed
auarum quoq. insania vexatur quū studio acquirēdi tot
se exponat periculis. Ille sororis, oresten intelligit qui
post necem matrem tanto furore correptus est, vt Eu-
menides expanesceret. Nam sibi videbatur videre furi-
a armatas serpentibus faces intentare ardētes et cum ex-
lectis exilire vellet, eū electa manibus apprehēsum ter-
nebat mox a pilade in tauricam regionem perductus ab
Iphigenia sorore sacerdote dianę purificatus est. Ek.

Caipē

Abila
Aluta
Ocea-
ni
monstra

Orestē

menidum. i. furas istmalu. dicto est greca nā ē μενιδεύς
mīte et benivolūm. vñ per cōtrarium dicimus imites et
malinolas. Et igni. i. facibus ardentibus. Hic bone.
i. iax thelamonius qui superatus in armoz iudicio ab
Vlyse in furorē est conuersus. ita vt sumpto flagro in
bones sequeres. quos per insaniam putabates se mō Vlyse
fem. modo Menelaum.

modo Agamēnonē. cui
ius iudicio offensus erat
Vnde est illud Orati.
Mille oīū i sanus mori
ti dedit. inclytum Vlyse
fem. et Menelaū vñ me
cum occidere clamās.

Ithacum. Vlysem ab
ithaca patria dictum.

Parcat. sensus ē Qui ma
re descendit et nauigat
demens oīno est licet ve
stimenta sibi non scin
dat more furiosi. Cura
toris eget. ac si dicat et il
le qdem furiosus est qui
nauigat. et proinde cura
toris eget. Nam curato
res dant non solum pu
pillis. sed et furiosis et pro
digis. sed differentia ma
gna. Nam pupilli cura
tori reo oīum a tmini
stratio. duobus reliquis
sola custodia. et reo. que
deteriores futuri sunt. vñ
ditto cōmutatur hec Vly
planus. vñ ē illud Ora
tium de isano. Inter
dicto huic oē adimat ius Pretor. et ad sanos eat uicula p
pinquos. Et tabula distinguit vnda. corrigendus est
locus vt legas vnda et non vda. vt sit sensus. distinguit
vnda. i. mari tabula. i. crassitudine tabule. Causa tan
ti mali. nā a nūmo prima (vt docet Pl.) est origo anar
icie excogitata senore. que stulticia. segnitia. Conci
sum argentum in titulos. periphrasis est pecunie. que to
ta variis est signata imaginibus et titulis vt pecude vñ
pecunia nominata. Iano. navi. victoria. Bigis. quadri
gis. et inde bigati quadrigati et victoriatummi dicti.
hi autem erant ex argento. Nota eris fuit ex altera parte
Tanus geminus. ex altera rostrum nanis. Lege Plinium
lib. xxxiii. capi. iiii. Occurrunt nubes. tanta est anari cu
piditas vt licet cuncta tempestatem minent. tamen im
petet vt nauigetur. posset inquit absterrenti occurrenti
bus nubibus et fulguribus. sed ille inquit nauis soluite
finem. Soluite finē. i. portu exite soluta navi. Fa
scia nigra. id est nubes que instat fascie celum ob nabi
lat. Aestiuum tonat. non minantur inquit hec tem
pestatem. sed tonitrua sunt q̄ raka estare. et nominatiuus
est casus absolute positus. vt sit aestiuum tonat. i. res esti
ua ē qualis solet estare. sic etiam dicimus celum tonat.
Virgi. Celum tonat omne fragore. Infelix. cum mise
ratione dictum. Zonamq. tenebit. i. cingulum. greca
est dictio. ζώνη. Nec sine ratione ait Zonam teneri. nā
priscis temporibus auro monetali Zonę ornabant ita
vt magni essent precii. vnde est illud adu. Mathheum
in euangelio capite x. Nolite possidere aurum neq. arge

Non vnus mentes agitat furor. ille sororis
In manibus vultu emmenidum terretur. et igni.
Hic bone percussio mugire agamēnona credit.
Aut Ithacū parcat tunicis licet atq. lacernis
Curatoris eget. qui namem mercibus implet
Ad summū latus. et tabula distinguitur vnda.
Quā sit causa mali tanti. et discriminis huius
Concisum argentū in titulos. facisq. minutas.
Occurrunt nubes et fulgura. soluite finem
Frumēti dominus clamat. piperisq. coemptor.
Nihil color hic celi. nil fascia nigra minatur.
Aestiuum tonat. infelix ac forsitan ipsa
Nocte cadet fractis trabibus. fluctuq. pmetur
Obrutus. et zonam leua morsuq. tenebit.
Sed cuius votis modo non suffecerat aurum.
Quod tagus et rutila voluit pectolus arena.
Frigida sufficient velantes inguina panni.
Erginusq. cibis. mersarate naufragus assem
Dum rogat. et pecta se tempestate tuetur.
Tantis parta malis cura maiore metusq.
Seruantur. misera est magni custodia census.

um neq. pecuniam in gōis vestris. et Diuus Maecius
ait in euangelio capi. vi. et precepit eis nequid tollerēt in
via nisi virgam tantum. non peram. non panem. neq.
in gona et agnus. Gracchus in oratione quam habuit de
parsimonia et pudicitia sua reuersus ex Sardinia. Itaque
inquit. Quirites quam Romam profectus sum. gonas

quas plenas argenti ex
tuli. eas exprovincia in
anes retuli. Trāquillus
in vitelio. gona se aureo
rum plena circumdedit.
Apuleius i septimo me
tamorphosis loquens de
quadam plotina sic. Ec
auro monetali. goni re
fertis incincta. Aelius
Lampridius i vita Ale
xandri. Miles nō timer
nisi vestitus armatus cal
ciatus et satur et habens
aliquid in gona. Le
na. Zonam enim tene
bit sinistra. dextra vero
nabit. Sed cuius vo
tis. Sēns est. Anaro cui
omne aurum quod vsq.
non sufficit. necesse erit
facto naufragio conten
tus sit exiguis panis ve
lantibus inguina. Ta
gas amnis hispanie qui
vt tradit Solinus ob are
nas auiferas ceteris am
nibus prefertur. Pa
ctolus. lydie flauis est
et ipse arenas ferens auro

as. Pecta tempestate. nam moris erat vt naufragi in
tabella ab humeris dependente ferrent pectum naufra
gium suum mendicantes. vnde Persius. Cantas quum
te fracta in trabe pectum Ex humero portes. vnde est
apud Philostratum illud dictum cuiusdam ciliis di
uitis. Quum diuitiū quotidie augerentur propter timo
rem factus sum diuitiarum seruus et magnas pecunias
per custodiendis diuitiis erogarem et. Tantis parta
malis. id est tres parte tantis incommodis. miseram offe
dit anari sollicitudinē circa res partas dum timet ne sibi
furriantur. Misera est. miseriarum plena est et solici
tudinum. Custodia magni census. Custodiam poni
ab auctoribus pro carcerariis et damnatis manifestum
est. vnde Suetonius in Tiberio et in recognoscendis custo
diis precanti cuidam poenę maturitatem respondit non
dum tecum in gratiam redii. Vnde apud Lucianum in
tor titulo de custodia reoꝝ scriptum est. Si custodia se i
terferat vel precipitent. multis culpe ascribit. Itē si cu
stos custodia interfecerit. Poni ē pro ipsa custoditione
hoc est obseruatione hoc loco docet poeta. vnde Vale. li.
ix. Masanisa rex paz. fidei i pectoribus hoīum retinēs
salutem suā custodia canū vallauit. Custodio itē ponit
pro loco vbi quid custodit. vñ Vale. eodem lib. sic scri
bit. In publica custodia spiritū posuit et idē in vi. in pu
blica custodia necari iussit. Pl. lib. xxi. ca. iiii. inde edux
itam et custodia bibere iussit ilico expirante. Custodia
itē ponit pro custode. vñ Virgi. in. vi. Cenis custodia
qualis vestibulo sedeat Pl. de iuris illis libris sic scribit

Decius in tēpesta nocte per medias custodias somno op
presas icolumis enasit. Tibullus poterat custodia vinci

Dispositis p̄dines armis. Mendosi codices habent ha
mis. nos vero correximus armis. anarus. n. dispositis ar
mis res suas custodit. non hamis qd alii inepte exponūt
quibus fures caperent. nam per Synalephen excludit
es sicut apd Lucretium

vbi de odore disferit. Ve
rum aliis aliis et magis
est aiantibus aptus. Vtr
gi in bucco. Ille latus ni
neū molli suffultus hia
cymbo. Marii. Sardoni
cas smaragdos a lamā
tas Iaspidas vno Virg.
in geor. Aut oīum foe
tus aut. vrenit culta ca
pelle. Cohorem fer
norum. luxuriam Ro
manoz offendit qui vt
scribit Pl. tantum fer
norum nūmez alebat.
vt iustum exercitum di
ceres. Preterea docet nō

alibi grauiores esse curas q̄ vbi maiores opes sunt. Li
cinius. pro quocunq. diuite ponit. Nā Licinū diuitē suis
se diximus illic. Ego possideo plus pallante et licinis. De
licino itē Persius. Nunc licini in capos nūc Crassi mit
tit in cedes. vbi de eo multa recitauimus. Mart. aliaq. cū
licinis marmora puluis erant. Eiusdem meminit Se
neca in epistolis. Licinum diuitiū. Apiciū cenis. Me
cenatem delitiis promocat. Electro. i. vasis suis ex ele
ctro. Est autē electrum auz. habens quintam portionem
argenti. Electrum etiam. i. qd alio noie succinum vo
camus. qd ex arboribus manat hec Pl. ex cuius aucto
ritate nos multa an e. Signisq. suis. hoc est statuis.
Phrygia. colūna. i. ex maiore synadico qd phrygiū
est vt scribit Str. et p̄ciosum. De quo Tibullus. Quidne
domus prodest phrygiū in iuxta colūnis. Atq. ebo
re. pro supellectile eboꝝ ornata. Vixabat. n. ebur cum
ad lacunaria ornanda tum valuas et ad alia domus or
namēta. Propertius. Et valę lybici nobile denis opus.

Lata testudine. hoc est lectis discubitoriis qui puta
minibus testudinum intēgebant. Nam Carbilis pol
lio auctore Plinio. prodigi et sagacis ad luxurię instru
mentia ingenii instituit testudinum putamina secare in
laminas. lectosq. et repositoria his vestire. Dolia nudi
non. offendit poeta exemplo Diogenis cynici paupertate
tem hoc est eum qui pauca possideat. et qui nihil capiat
feliciorem esse diuite anaro. vt sit sensus. Quum multis
inquit anarus curis agiter ne res suas p̄ciosas aut furto
aut alia ratione amittat Diogenes pauper neq. incediū
neq. aliam calamitatem domicilio suo timet. quod si et
accidat leni impensa instaurari statim potest. vt omni
no colligat beatiore esse qui modica capiat q̄ anaz qui
insatiabilis est. et multa cupit. Dolia. vasa sunt argil
lacea non tam vinaria. et aquaria q̄ olearia. Pl. lib. xv.
Dolia olearia cadosq. imbui amara ne bibant oleum.
Terentius. Dolia oia releui. Nudi cynici. i. Diogenis
qui ita diuitias contempsit nullam in iis prorsus felicitate
tem reponens. vt ne quidem ad bibendum poculum vo
luerit. quum natura id ei p̄stitisset manibus concanis
aquam friguerentibus. et quum datis litteris ad artificē
(vt scribit Laetius) posceret sibi cellulam. inq. ferius id

efficeret. dolium pro domo habuerit. vnde illud est in
landem Diogenis apud Senecam. Quomodo oro te cō
uenit et vt Diogenem miteris et Dedukim. vter ex his
sapiens tibi videtur. qui ferram commentus est. an ille
qui quum vidisset puerum cana manu bibentē aquā.
fregit prout exemptum e perula calicem. hac obiur

Dispositis p̄dines armis vigilare cohortem
Seniorum noctu licinus inbet. attonitus pro
Electro. signisq. suis. phrygiaq. colūna.
Atq. eboꝝ. et lata testudine. dolia nudi
Non ardent cynici. si freris altera fiet
Cras domus aut eadē plubo cōmisā manebit.
Sensit Alexander testa cum vidit in illa
Magnū habitatorem. quantū felicior hic qui
Nil ciperet. q̄ totum qui sibi posceret orbem.
Pasurus gestis equanda pericula rebus.
Nullum numen habes si sit prudentia. sed te

gatione sui. quadiu ho
mo stultus supermacias
sarcinulas habui. Qui
se complicit in dolo et
in eo cubitavit. vnde
illud Ansonii. Dioge
nes cui parua penus. cui
dodia sedes Ad manes
abiit. cerberus inde ve
rat. De Cynicis item si
periore satyra abūde di
ctum est illic. Et q̄ nec
Cynicos nec stoica do
gmata legit. Non ar
dent. erant enim terrea.
vnde sequitur in illa te
sta. Cōmisā. conium
cta. vnde cōmisāras ap
iur

pellamus iuncturas lapidum. Sensit Alexander. Se
sus est. Alexander facile animaduertit quantum felicior
esset Diogenes in illa paupertate q̄ nihil ciperet. q̄ ipse
esset qui multa appeteret et totius mundi imperium asse
ctaret. Ferunt enim eum quum Corinthum venisset.
illicq. offendisset Diogenem et ab eo non saluaretur.
ad ipsum accessisse. rogantiq. vt si qua sibi p̄stari vellet
indicaret. nunc quidem paululum inquit velima sole
absis. offererat videlicet apricanti. quibus verbis docuit
continentiam suam nullis diuitis superari posse. In
illa testa. in illo dolo quod vt diximus argillaceū erat.

Magnum habitatorem. ipsum Diogenem tam ex
cellentis animi vitore qui omnes diuitias prorsus con
temneret. Posceret sibi totum orbem. Nam Alexan
der tanta glorię cupidine flagrauit vt Ana carcho co
muni suo ex auctoritate Democriti p̄ceptoris innūmera
bilis mundos referenti. Heu me miserum dixerit. q̄ nec
vno sum potius. vnde supius. Vnus pelleo Iuxeni nō
sufficit orbis. Pasurus. cui adhuc non minora p̄teri
tis subeunda essent pericula. Nullum numen habes.
hoc superioribus coniungit. Diogenes quum in tanta
verfabat inopia poterat videri spūsum fortis flucti
bus agitari. sed re vera inquit Diogenes tanta fuit ani
mi prudentia vt fortuna quam nos parum prudentes
deam facimus. vires suas in eam nunq. exercere potue
rit quominus esset et filix et fortunatissimus. Nam pru
dentia sua fortunam superauit. I. n. fortunam superare
dicitur cuius vita rationis ductu gubernatur. vñ osten
dit Iuxenalis fortunam nullam habere potestatem in ho
minem si rone vt Diogenes regat. Nullū numen ha
bes. i. nullam potentiam. Nā numen dicit proprie dei po
tentia. vt legendū sit habes et non abest. Nā sermo ē ad
fortunā. Si sit prudentia. i. si hō vsu rōnis gubernetur.
Nam prudentia virtus est que in delectu consistit bo
norum et malorum. vt ostendat felicioris vitę viam in
uenisse Diogenem per prudentiam quā fortunā. vt tra
dit Laetianus. aliud nihil sit q̄ acciditiam reo subitus
atq. inopinatus euentus. vulgus putat fortunā esse que
tribuit bona et mala hominibus. Cur opinioni i. stipu
lat. et Salustius q̄ ait sed profecto fortuna in oīe d. nat.

Bigati
quadri
gati
Vidit
riati
nūmi

Zona
Amu
n gōis

Nos facimus te deam, Adeo inquit nos ceteri sumus
ut si quid nobis vel bene vel secus cesserit fortune nu-
mini assignemus, nec id putemus accidisse, aut pruden-
tia, aut ignorantia nostra. Mensura tamen, verba sunt
ad anarum. Si inquit vult scire anarum quantum sibi sit
appetendum, id appetat quod necessarium tibi sit, ut offe-
dat illum qui rebus ne-

cessarius contentus non sit
nullo modo beatus esse
posse, qui assidue cupi-
ditatis fluctu agitur.

Epici-
rus

Eadem dicam. In
quantum i. tamen sufficit
inquantum sitis et fames et
frigora poscunt, id est vi-
tus et vestitus. Epi-
cure tibi, Epicurus licet
summum bonum poneret
in voluptate, tamen tenui vi-
tu contentus fuit. Nam
ut scribit Laertius, aqua
tibi et cibario pane conten-
tu esse testatur. Par-
kis horis, Nam Athe-
nis ut docet Plin. libro
xix. hortos habuit quos
primus instruxit, unde et
hortorum magister est ap-
pellatus. Nam usque ad
eum moris non fuerat in
oppidis haberi rura.

Penates socratici. i. ipse Socrates,
et desceps si cetera socratica, quod rebus naturae necessarii vix-
erunt contenti. Ceperunt apprehenderunt. Ante, Nam
Socrates ante Epicurum fuit. Nunquam aliud natura,
Dixit ea quod sibi obici poterant ab Anaxagora, eam quod proposita
sit ad suadendam frugalitatem esse ex preceptis philosophiae quod doce-
at mediocritate omnibus in rebus esse tenendam. Ait ergo poe-
ta, id etiam naturam dicere quod et philosophia dicit, nec
vulgus naturam a philosophia discrepare, quae enim philosophi dicunt
a natura omnia prompta sunt, ea enim nobis omnium virtutum
veluti igniculos et semina dedit, ut qui naturam hoc esse
prima illa naturae semina secutus fuerit nunquam aberrare
possit. Est enim natura, ut docet Cicero in libro de natura deo-
rum vis quaedam sine ratione ciens motus incorporibus ne-

Natu-
ra

cessarios. Videor te claudere, fortasse inquit videor
te efficacibus exemplis ad nimiam te cogere frugalitatem.
Id quod tibi minime est gratum. Acribus exemplis, efficaci-
bus quae tibi protuli et Epicuri et Socratis ad bene hone-
stam vivendum, homines enim melius exemplis instruantur.
Claudere, cogere. Misce ergo, cum indignatione
dixit haec poeta, si precepta inquit mea et exempla tibi gra-
ta non sunt, sequere ergo affectus et mores humanos, qui
sunt ut haec bona temporalia omni studio sequamur et di-
uitias coparemus. Sic et Persius indignatus in anarum
quae insatiabilem videt exclamat. Vende animam lucro,
mercere atque exerce solers, Omne latius mundi ne sit te di-
tior alter. Misce, tracta, agita. De moribus nostris,
sunt mores nostros et affectus humanos, qui illuc omnino
tendere videntur, ut opes comparentur. Effice sum-
mam, compara tibi quadringenta sestertia quia summam
quod habebat equae erat Romanus, et in xliii. gradu Thea-
tri poterat sedere, de qua re plura diversis locis, sed maxi-
me diximus illic. Sic libitum vano qui nos distinguit
Othoni. Est autem ordo, Effice summam, quia lex Otho-

nis dignatur bis septem ordinibus, hoc est quia summam
facit dignam quatuordecim gradibus. Bis septem or-
dinibus, id est quatuordecim gradibus Theatri. Lex
Othonis, legem enim tulerat Roscius otho, ut diximus
superius ne quis in quatuordecim gradibus sederet, nisi
qui summam quadringentorum sestertia haberet. Hec

quoque, id est si haec sum-
ma adhuc tibi satis non
est summe tibi summa duo-
rum equitum, id est si pa-
tibi videtur summe trium.
Sed hoc te volo scire il-
lum nulla divitiarum ma-
gnitudine expleri posse
qui rebus necessariis non
sit contentus, iuxta illud
Claudianum libro primo
in Rufinum, Semper
inops quicumque cupit.

Et rugam trahit, me-
taphora sumpta a sacco
qui quum plenus non sit
rugam trahit. Imitatio
est Persii. Iam decies iam
mihi quarto, iam redit
in rugam. Extenditque
labelium, sumptum ab iis
qui tanquam famelici labra
oris extendunt ad cibum
capiendum. Duos equi-

tes, censum duorum equitum, id est octingenta sestertia. Facit
ita, si adhuc octingentis sestertiis non es contentus summe
mille et ducentia, ut sit summa trium equitum. Sed (ut di-
xi) haec cum stomacho sunt legenda. Si non implevi
gremium, haec cum inferioribus coniunguntur, ut sit sen-
sus. Si adhuc non potui te his divitiis faciare, ut adhuc
alias velis, nec fortuna vniquam crescit, nec regna persica, nec
divitiarum Narcissi sufficient alicui tuo, i. nulla opum magni-
tudo poterit alicui tuum explere, bene autem alicui dixit, an-
nus enim homines divites non arca facit, et ita offendit
anarum insatiabilem penitus esse. Gremium, perstat in
metaphora vestis. Si panditur, i. gremium. Ultra, i.
si adhuc plura quis. Fortuna crescit, hic est ille Croe-
sus lydoz rex. De quo plura diximus in decima satyra
illic. Regem transio ponti et Croesum. Regna persica,
i. divitiarum persica. Reges enim persarum quales fuerunt Xerxes
et Cyrus mira exitere potentia opibusque, amplissimis.

Divitiarum Narcissi, libertorum duos praecipue suspexit Clau-
dianus Celsar Narcissum et pallantem decreto quoque, sena-
tus non primis modo ingenuis, sed et aistorum praetoribusque
ornamentis ornari libenter passus est, unde praeterea acquirere
et rapere, ut quarente eo quondam de fisci exiguitate non
absisteret dictum abudantur si a duobus libertis in con-
sortium reciperet. De iis Tranquillus et Tacitus memine-
runt. Indulsi omnia, concessit et permisit omnia. Nam ut di-
xi multis rapinis locupletati sunt. Cuius imperiis, i.
Narcissi, ut sit ordo Cuius imperiis Claudius parit in-
sus occidere Messalinam uxorem, ut ostendat tanta au-
toritate Narcissum fuisse apud Imperatorem, ut quo-
dammodo videretur ipsi principi imperare. Nam ei au-
ctor fuit, ut uxorem interficeret deprehensam in adul-
terio cum Silio, cui daturus erat veniam, nisi Narcissus
cedem ei maturasset immixtis centurionibus et tribu-
no, cuius iussu et transfixa est in hortis Lucullanis.

SATYRA. xy. ad Volusium Bithinicum
de frigate egyptiorum.

QVIS nescit Volusi. Haec Satyra Volusium
Bithinicum amicum suum alloquitur de-
testans non sine quadam miseratione odium
mutuum et feritatem egyptiorum, quos ait

tanta animorum dissen-
sione inter se sentire, ut
calcata omni humani-
tate in mutuum pernici-
em ruant, vnguibuscumque
et dentibus se lacerent et
absument, causamque ta-
ti odii ostendit esse ex di-
versis superstitione et mul-
tiplici dorum cultu, si-
mulque ridet eorum super-
stitionem qui animalia
bruta colant et homines
necent et comedant. Sa-
tyra inscribitur de feri-
tate egyptiorum. Cur autem
animalia divinis cole-
rentur honoribus inter alias causas haec maxime tradi-
tur. Multitudine enim aiunt crebro in reges magno
insurgente consensu, diversorum animalium cultum di-
versis civitatibus a quodam rege statutum fuisse, ut dum
singuli religionem revereant suam, et ceterorum contem-
nant non possent unius in unum egyptii conspirare. Alii
inter quos Ovidius rem ad fabula referentes aiunt deos
gigantum imperium fugientes in egyptum usque, venis-
se ibique mentium figuris in varia se convertisse animalia,
unde factum est, ut egyptii diuersa pro diis animalia
colant. Qualia portentia, Nam egyptii vniuersi colunt
quendam aialia quendammodum ex terrestribus tria Bonae, ca-
ne, felis, Ex volantibus accipitrem atque ibidem. Ex aquilibus
duo lepidorum piscem et oxyrynchum. Sunt alia quae quisque
seorsum colit, ut Satyr et Thebanorum. Latum vero quod pi-
scis quidam est in nileo Latopolitani. Cepum Babyloni qui sunt
iuxta mephim. Capram et hircum Mendesium, Mutum Ara-
biae Athribite Aglam thebanum, Item alii aliud. Itaque egypti-
orum mantibus adeo superstitione haec inhaesit ut praesente
aliquando egyptios fame plures ab humana carne ob-
inopiam cibi non abstinere, animalia sacra intacta
relinqueret. De quo cultu sic meminit. Et Cicero in. v.
Thusc. Aegyptiorum morem quis ignorat? quorum
imbutae mentes praevitatis erroribus quavis carnificina
prius subierint quod ibidem aut aspidem aut fulem aut canem
aut crocodilum violent. Quorum etiam si imprudenter
quippiam fecerint poenam nullam recusent, unde Quum
quidam etiam Romanus fulem per imprudentiam oc-
cidisset ad domum eius a plebe concursum est, neque ab
regis ad id missis principibus neque Romanorum timore
a poena hominis abstereri potuerunt. Demens, be-
ne demens ut quae bruta tanquam deos adoret in homines
imprope sentiat, et ita augeat invidiam feritatis eorum quod vi-
lissimis animalibus summam religionem et cultum divi-
num exhibeant et homines crudelissime necent. Ae-
gyptus, prima pars. Aegyptus est inter Carabathinonem
et Arabiam, ethiopiam contingit ad meridiem refugit, ter-
ra ex parte imbrum, mire tamen fertilis. Crocodiloni,
Animal est quadrupes specie lacertae et in terra et in flu-
mine pariter valet, lingua non habet, maxillam movet
superiorem, omnia similia anserinis edit, ad sexdecim cubi-

Aegy-
ptus

torum longitudinem crescit, ut alii tradunt quod vinum.
Crocodilos primus Romanus M. Scaurus iniecit. De
eo multa scribunt Plinius Strabo, Diodorus, Solinus,
Herodotus et Aelianus. Pars haec illi qui apud Meri-
diem lacum habitant. Nam ab iis auctore Diodoro co-
linus Crocodilos, colitur etiam a Combitis ut paulo

Croco-
dilos

post dicemus. Sed quum
Crocodilos hominem in-
terimat edatque miratur
multi quare colat, Sed
haec videtur ratio, quia
toti patrie securitate non
solum nilus affertur vide-
tur, sed et qui in eo sunt
Crocodilli, quos Ara-
biae libique latrones veri-
ti non audent flumem tra-
sire populatum. Ibi
saturam serpentibus, ibi
anis et peculiaris egypti
circa ripas nili, ea serpen-
tium populat omnia gra-
tissimaque, ex his esca-

Ibis

nidis suis defert. Sicque prius fuerit noxiorum rarescit.
Serpentes devorant, quo merito sacri sunt et illes. De-
moni autem cui Ibis dicata est nomen est Teuthi, qui pri-
mus ut scribit Plato in phaedro nomen et copulationem
lucis se fecit numeroz, geometriae, et astronomiae, taloz
rursus aleaz, ludos et literas. Cercopitheci, Cercopithe-
cus simia caudata est. et ex eo enim cauda significat et
περιπατεσ simia. Nam ut scribit Plinius iter se caudis
distingunt. Cercopithecus autem esse nigris capite, bus pi-
loque, asini iuxta Nilum scribit Solinus, multos simios nasci, et
Cercopithecus adorari in Arabia ad Memnonium. Ni-
tet, splendet, sillic. Vbi resonant Dimidio menone,
Thebas intelligit urbem egypti quae postea diopolis ap-
pellata est, centum portarum fuit. Ad quam comertia arabes
vndique gentium subuehunt. Iuxta regionem thebaica dicta, Thebe
Strabo, spe vicatim habitabat, ita ut per altera in Arabia et egypte
esset altera pars in ulteriore ripa, ubi Memnonium erat, i.
sepulchrum Menonis, illic duo erant colossi ex integris lapidibus. Meno-
dibus inter se propinquis, quorum alter mutilatus erat et diuisus sta-
mediatus ruina superioris partis. In cuius basi exaudire tua-
bat quotidie sonitus quidam ignota causa. Strabo ait li. vii.
se illic affuisse cum Helio gallo et sonitum esse factum, sed
se ignorare causam et auctorem, nec posse credere id ex copo-
sitione lapidum nullo impulsore fieri, de hoc et Plinius me-
minit lib. xxxvi. Non absimilis illi narrat in thebis de
libro serapis vixit Menonis statua dicatur, quae quo-
tidiano solis ortu contactu radiis crepare dicuntur, crepi-
tum facere. Dimidio Menone, i. dimidiata est muila-
ta statua Menonis. Resonant, crepant. Cordem magi-
ci, sonitus qui putat fieri arte magica, nulla alia extan-
te causa. Vetus thebe, grece dixit, unde singulare nomen
posuit, sicut Virgilius in. v. Micene posuit numerosimula-
ri. Descriptus et urbe Micene Silius. Ante Agamemnoniam
gratissima tellus Micenae. Et sic Thebe thebas sicut Pe-
nelope penelope, Thebas in egypto condidit Busiris,
quorum moenia complexa erant centum quadraginta stadia
centum portas, sive ut alii aiunt, centum aulaz habuit, totidem
olim principum domos, solitasque singulas ubi negotia exe-
gerat dena armatoz milia effundere. De quibus Plinius,
Strabo, Diodorus, Solinus, Homerus, et Mella. Ceterum
obruta portis. Nam enervata erat ut scribit Sura. Centum

Cercop-
ithe-
cus

portis, pro centū portaz quas vt diximus habuit, que in Boetia fuerunt, septē tñ habuerūt. vñ Home. Quis centum portē portaz quas, dicenti Sublimes in equis hofes et curribus erranti. Illic ceruleos, in alia inq; parte egyp̄ti tota oppida venerant pisces marinos vt lepido tim et oxrynychū. Hic piscem fluminis, i. apud La-

topolitanos qui vt diximus Latum piscem Nil colunt, aut Babylonios qui cepum piscē adorant. Oppida tota, vñ uersa vt diximus egyp̄ti canē Bonē et filem colit, sed tanto cultu canem vt auctore Herodoto tota domus in qua canis extinguitur acta lamentatione toto corpore radat, qd̄ indicū est maximi apud illos iustus. Hocq; id facere vident q̄ canis cum venatibus tum custodiē domesti- ce aptus est, propterea deum qui apud eos Anubis vocatur capite fingunt canino, significantes eiusdem corporis ofiridis atq; Isidis fuisse, vnde Oni. lib. ix. meta. loquēs de comitibus Isidis sic inq; Cum qua latrator Anubis. De eo multa Diodorus et Herodotus et Eusebius de p̄paratione euangelica. Nemo Dianam. Hoc dictum est stomacho. colunt inquit canē quo vti Diana in venationibus, ipsam vero deā negligūt. Scribit tñ Herodo. lib. ii. Bubastim coli ab egyp̄tiis q̄ apud grecos Diana appellat in vrbe Bubasti tēplo oium maxime memorabili et aspectu in circūdisimo, vñ Oni. lib. ix. meta. Sanctaq; Bubastis, variisq; coloribus ap̄is, dicta aut Diana auctore Cicero. in lib. de na. deoz q̄ non est quasi diem efficeret. Porz et cepe, Tradit Diodorus egyp̄tiis vtilitatis cā abstinerē alios faba. Lente alios, non illos casio, alios cepis et portis. Gelius aut ait eā cum ab sacerdotibus egyp̄tiis affirmari cā pelusiorē cepe non edant, quia solū olez oium cōtra lunę aucta at q̄ dāna vices minuendi et augēdi habeat cōtrarias. Pli. lib. xix. cap. v. Aliū. Cepaz, inter deos iureiurando hēt egyp̄tiis. O sanctas gentes. Aclamatio per derisum in stultā superstitionē egyp̄tiōz q̄ olera et bruta vt numina colant et non edant, carnibus vero humanis vescant. Aialibus Lanatis. Oni. n. vt diximus Saite et Thebani colūt hac rōne q̄ bis pariat, et lanicio velamēta corpori, lacte vero et casio alimenta p̄stet. Foētū capelle, Capra et hircus apud Mendefios colunt. Carnibus humanis, hinc exit ois poetę indignatio, comedūt inquit carnes humanas tanq̄ fas sit. Attonito quum, Vlyses post euersum Ilium quū in patriā rediret decem annis p̄ mare agitatū naxe amīsa naufragus nudus in Corcyra insulā ad phraces adnatauit, nudū inuenit frondibus opertū Nausica filia Alcinoi regis, quē veste donatū ad patrem perduxit, et sup̄ cenā Alcinoos et ceteris cōmuniis narrabat cursum et errores suos. et vtrūm ab Iliopsefectis peruenisset ad Ciconas populos in Thraciam, deinde ad Lothophagos in Aphricā, ad Lestrygonas in cāpaniam vbi socium absumpsit Antiphates, ad Cyclopos in Sicilia, et quibus vnus fuisse Polyphemus Neptuni filius, cuius fabulā sup̄ius enarrauimus Phē-

ces deniq; multis eū opibus donatum in Ithacā deduxerunt, xx. anno postq̄ in bellum Troianū p̄fectus fuerat Sensus ergo est. Vlyses quū Alcinoos regi sup̄ cenā nararet tale scelus, i. hoies fuisse absumptos ab Antiphate et Polyphemo, qui aderant partim vt rē fabulosam tēdebant quasi qui ridicula censerent, partim indignabāt-

nam Vlysem vt mendacem aretalogū hēbāt.

Attonito, mirabundo nonitate rei. Bile mokerat. i. colerā et indignationē. Bilis. n. latū ē, colera vero grecū. Aretalogus, is est qui fingit mendaciis auditores mouet ab arte verboz. Nam αρετα signū significat virtutem, et λογος verbum, Et Transillus scribit Angustū post cenā aretalogis delectatum, et Porphyrio ait i. i. sermone Crispinū p̄m quemdam loquacissimū, aretalogū appellatū fuisse.

qm̄ carmina garrula scripserit. In mare nemo. Sensus est et ordo. Si aliquis nondū ebrius et qui minimū temetum duxerat ex vma corcyrea subaudi dixit Nemo abiit hunc in mare: q. d. eū dignū esse qui abiit vt mēdaciissimus, legendū, est cū indignatiōe. Dignū sena charybdi, ac si dicat dignū qui mergat atrocissimo pelago, quale est inter Scyllā et charybdim. Vera q̄, hoc est non fabulosa a qua oīno deuoraret. Nā fabule tradunt charybdim mulierē fuisse voracissimā, quē quū bores Herculi furata fuisse ab eo in mare fuerit p̄iecta, vbi nunc et veteres exercent rapinas, vnde nomen mari datū est, poeta ergo quū sciat illud fabulosum eē qd̄ de charybdi narrat, ait Vlysem dignū esse vera nō ficta charybdi a qua absumat et deuoret qm̄ tā mendacem sit. Constat aut charybdim et Scyllā scopulos esse inter Sicilia et Italiā vbi mare piculosum est nauis, q̄ cōtra riuū fluctuū cursu collisionē facit et rapta quēq; absorbet et reicit. Virg. Dextrū scylla latus, leuū implacata charybdis Obsidet. Scopulos et saxa fuisse docet idē in iii. Et pater Anchises nimis hęc illa charybdis. Hor be lenus scopulos, hęc saxa horrenda caneant. Mella vero sic scribit. Scylla saxū est, charybdis mare vtrūq; noxiū appulsū. Scylla in Italia est charybdis in Sicilia. Finis gentē hinc ostendit mendacē esse Vlysem, et qd̄ de Lestrygonibus narrat et cyclopius esse ficta q̄ hoies. s. comedere. Lestrygones, formig in agro cāpano iuxta caietā sedes suas habuere in Sicilia (vt diximus sup̄ius). Nā citius Scyllā, tā inquit illudā veritate rejicit qd̄ Lestrygoēs et cyclopes comedāt hoies, vt citius credā illud esse vez qd̄ de Scylla nobis irrat et Symplegadis et ventis vtre iclusis. Sicq; ostendit tā hęc q̄ illa fabulosa eē, atq; hęc oia p̄stuit vt fabulosa, vt ostendit q̄ ipse dicturus est se verissimā. Scyllam fingunt Scyllā nymphā filiā Phorci et Cretheidos dilectam fuisse a Glauco quē Circe deperibat, et quū in Scyllā prior et scit, ita Circe fontē in quo nympha lauare solebat venenā infecit, in quē quū illa de cendis puberem in variis mutata est formas, q̄ horrens deformitate sua in ma-

re se p̄cipitavit. Canes vero et lupi ob hoc ex ea nati sunt, quia ipsa loca plena sunt monstris marinis, et suorum asperitas illic imitat latratus canū. Virg. Et ceruleis canibus resonantia saxa. Cōcurrētia saxa. i. Symplegades inter se concurrant et collidant. Finxerunt. n. insulas duas esse in bosphoro thracio instabiles quē nō sine periculo trāsentiū concurrerent. Cuius rei hęc est rō q̄ hęc paruo distere intervallo ex aduerso intransibiles gemine cernebant, pauliq; deflexa acie cōuentiū speciem p̄bebant. Distē aut grecę Symplegades et Syndromades a συλλαγομαι. i. cōcursum, vnde bñ ait cōcurrētia saxa distē et Cyaneę. De his Strabo in. iii. Pli. in. iii. et Vale. Flac. in. i. Talibus hortat iuuenē propiorq; inuenti Concutit certus scythico cōcurrere ponto Cyaneas, Cyane vero nomen est fontis in Sicilia apud Syracusas iuxta quem Pluto rapuit p̄rperinā, cui nomen a Cyane Nympha quē voluit inhibere Plutonē ne p̄rperinā absparet iditū scribit Claudia. et Oni illud at sciendū Cyane pro nympha siue fonte prima coriipe.

Symplegades

Cyaneę

Elpenor

Corcyra vñ Phraces

Nam citius scyllam, vel concurrentia saxa Cyaneas, plenos et tempestatibus vtres Crediderim, aut tenui p̄cussam verberare circes, Et cum remigibus grunisse Elpenora porcis, Tam vacui capitis populū Phraces putauit, Sic aliquis merito nōdū ebrius, et minimū qui De Corcyrea Temetum duxerat vma, Solus. n. hoc Ithacus nullo sub teste caneant. Nos miranda quidē, sed nuper consule vinco Gesta sepe calidę referemus moenia compti, Nos vulgi scelus, et cūctis grauiora cothurnis, Nam scelus a pyrha, q̄ oia symmata voluas Nullus apud tragicos populus fuit, accipe nro Dira quod exemplum feritas produxerit nro,

sem in Ithacā duxit, de hoc et an in. v. saty. Sic aliquis subaudi dixit. Merito non iniuria, sicq; ostendit falsa fuisse q̄ narrarent ab Vlyse, vt merito conuinc stomacharent. Temetū duxit. i. hauerat et paz biberat, emē dādus est versus vt legas Temetū duxerat, nō autē dēxerat, quū prima et secunda syllaba producat in Temetū, qd̄ docet et Donatus in Andria Terentiū illic, Sane pol temulenta est mulier. Et Plautus in Aulularia. qui? q̄a Temeti nihil allatū intelligo, versus est. n. senarius Et Ora. in epist. Pullos, oia, cadū Temeti, nempe mō isto, vbi Porphyrio docet primā syllabā Temetū longā esse. Temetū, tum veteres auctore Pli. Temetum appellare vnum dictū ab eo quia teneat mentē, vnde et temulencia noia. Sub nullo, teste verba sunt poetę. Poterat iquit narrare Vlyses quē velle, quianullum adhibebat

teste q̄ diceret se monstrū vidiſſe, vt pote q̄ solus amissis sociis naufragiū euaserat, sicq; cū sequētibz cōiūgit vt sit sensus. Quē ab Vlyse dicta fuerūt testibus caret, sed quē nos narraturi sumus vera sunt et gesta cōsule vinco, vt q̄ sciri possint falsane sint an vera. Cōsule vinco, vt vera videt historia posuit nomē cōsulis, Vinceris finis equis Romani mentionē facit. Cor. Tac. q̄ lege cornelia de falsis dāntus est a Nerone. De Vinco itē Traquillus in Nerone sic mem̄it. Duabus cōiurationibus p̄uulgatis quantū prior maiorq; p̄soniana Romę posterior vinciana Bñuenti cōflata atq; detecta est. Et ita diuinus vinciana a vinco, quēadmodū Brutiana a Bruto, et Lucilliana a Lucullo, de hocq; absurdū nō ē intelligi, ait. n. Nup gesta, nā Nup de lōgo tpe vt discernimus in. i. satyra dr. vt id ē t̄pibus Neronis accidere poterit qd̄ mō narrat factū in egyp̄to, legendū igit est vinco, nō iunco, qd̄ in aliis codicibus legit. Sup̄ moenia. v. copius tra vrbe Copton. nā erat in extrema pte egyp̄ti. Copti, copius cōis est ciuitas arabū et egyp̄tiōz, quo oē tribuū indicū, arabicū et ethiopicū, qd̄ arabico sinu aduehebat. deferebat velut in cōe emporiū, auctor est Strabo. Calide, pp̄ sinū regionis calidū. Scelus vulgi, qd̄ a vulgo et plebe egyp̄tia cōmissum est. Et grauiora, subaudi a superiore referemus. Cūctis cothurnis, q̄ sint ea quē in tragœdiis tractant, in quibus nō cōstat ab villo populo hoīem fuisse comesum, quēadmodū factū est ab hoc de quo narraturus sum. Cothurnis, calciamenta sunt tragœdoz, iis et vtebantur mulieres, vñ illud ante Nullis aduata cothurnis. Nā scelus a pyrha. Sēsus ē, post hūanū genus reparatū a Deucaliōe et pyrha Nullū apud tragicos inuenies populū q̄ scelus hoc cōmiserit vt hoīem. s. cōderit, quēadmodū fecit populus egyp̄tius. Nā in tragœdiis vñū im̄ leges aut paucos hoc scelus cōmisse vt. s. hoīem occiderunt apposeruntq; in coenis, ordo autē est. Nullus populus apud tragicos facit scelus. i. cōmittit hoc scelus vt cōdat hoīem. A pyrha. i. post pyrā, hoc est post reparationē hūani generis, qd̄

Vincis

Ruffi

Coptus

Bubastis

Diana vnde

a pyrcha et eius marito Dencalione e restaurati. Oia symmata voluas, oes tragedias legas, et pcuras, sic n. co dices volui dicunt qui assidua lectioe petraant. Symma genus vestis e tragicę de q alibi ante. Produxerit pulerit qli imitandū. vt sit aperta sceleris vituperatio.

Inter finitimos. Hic incipit narratio facinoris. Si multas, odium occultū subandi est. Vlnus, metaphoricus qd corpo ris est ad animum trans fert. i. indignatio et ira q nullo remedio potest ex tinguī. Ardet adhuc, et tpe nro odio flagrat, adhuc iquit antiqua il la aioz dissio remāst, nec adhuc extincta est.

Combos. Combos, ciuitas egypti in q Crocodilus colitur vt tradit Helianus. ti met. n. miz. Imodū Cō bit hanc feram, quam Tentitit maxime per nesciant et occidunt co lentes ipsi accipit, vnde in eo: odium Com bite accipitem crucifi gū. Hinc ait poeta vtri q, vulgo tanti furoris et odii causam existere cul tūm dierforz nūmū.

Tentia. Tentia, ciuitas in se rioris egypti, vt scribit Strabo. Plin. vero ait in sulam esse Nilo circum datam, ex qua homines sunt qui Crocodilos nō timeant. Imo soli aduer sum ire audeant et insce dentes equitū modo in terram agant captiuos. In Aphrica eandē vim aduersus serpentes ha bent Psylli, lege et Strabo. lib. xvii. A tēira sit tentitū. Onidius syllabā produxit, Saltus Tentira pe tenti, Summus furor. s. est. Occasio, opportunitas, est enim occasio auctore Cicerōe in primo rhetoricoz vetez, pē tēporis habens in se alicuius rei idoneā faciē de aut non faciende opportunitatē. Visa subandi est. oido autem est. Occasio visa est rapienda primoribus ac ducibus inimicorū tempore festo alterius populi, vt sit sensus. Primores et dices inimicorū putauerunt occa sionem dimicandi rapiendam tempore festo alterius po puli, quū ad templā paratis epulis conuiuantur. Per nigi liq, thoro, subandi a superiore posito, Nam antiqui in lectis et ulabantur, V. g. Inde thoro pater meas sic orsus ab alto. Oratus Sepe inibus videas lectis coenare quatemos. Pernigili. hoc est in quo pernigilat. Se ptimus sol, septimus dies. Nam hilaritatem illam conui

canopi mii septem diebus ppernis celebrant. Horrida sane egypti. Hec inquit pars egypti in qua Combos est et Ten tira, nimis est incultis moribus et incompta, sed ta men non minus in lasciuia profusa, q que est ad Ca

nopum. nam Canopi Serapidis est templum quo nau gatur per forsam, que die ac nocte plena est nauigulis mulierum et virorum impudenter canentium ac saltā tium cū omni dissolutione. Cuius rei meminit et Oni dius in primo tristium sic. Non vt alexandri claram de latius in urbem. Delicias videam nile iocose mas. Sta

tius item in syluis, Cne ue therapnei lasciuia ora canopi. Canopus autem ciuitas est egypti centū ac viginti stadiis distas ab Alexandria pedestri itinere vadentibus, di sta de nomine, vt dixi mus i prima satyra Ca nopi, qui Menelai Clas sem gubernabat, et ibi mortuus est. Barbara ra ripa, alii codices ha bent Barbara turba, id est immūis et Aspera.

Famoso, infami, pro pter impudicam, vt dixi mus virorum et mulie rum saltationes et can tus, Facilis victoria, subandi est. Madidis, ebris, vnde superius, madidis cantat que so stratus alis. Blesis, bal butientibus, et in sermo ne titubantibus. Hoc n. efficit temulentia, vt lin gua oberret et vacillet, quod multis rationibus accidere docet Aristote les in problematis. In de, ab altera parte diffi dentium, sequitur enim, Hinc ieiunium odium, id est ex altera pte, Aut quod magis placet, In de hoc est ex ebrietate et saltatus, vt sit sensus, Sal tant quia ebris sunt, vnde

est illud Cice. Nemo saltat sobrius nisi idem infans. Saltatus viroz, subandi est. Nigro tibicine, et hio pe. s. Vngueta, subandi sunt. Quacūq, Innuat vn guenta egyptioz nō esse ea bonitate qua fieri solent, q rudes et agrestes sint. Hinc, ex ista leticia et saltatione, aut ex altera parte. Ieiunū odium, rabiū auroz et insa tiabile, qsi qd nullo mō possit expleri, somptū a ieiunā tibus, qui quodammodo sunt insatiabiles contra etā nū mia fame. Iurgia prima, id est verborum contentio nes, Sensus est antequam mutuo se adoriantur, iurgis se lacerant, sicque exasperati pugnam ineunt, vt expo nas prima pro primum, vt sit nomen positum pro ad uerbio. Animus ardentibus, animus ira est. i. i. i. i. i.

Hec tūba, subandi sunt, id est hec iurgia sunt tūba et tanquam excitamentum. Rix, Rixa vt diximus superius illic. Si rixa est vbi tu pulsas, ego vapulo tan tum, est in factis et verbis. Altercatio in verbis. Vice, loco. Pance, subandi sunt. Alias facies, a pristinis. Hiantia, detecta. Ludere se credunt ipsi, licet in quit

Rixa
Alter
catio

quit acerrime inter se stuant, nisi tamē aliquem inter riment putant rem iocularem agi. Et sanę, ordo est. Et q omnes sic viuunt expositiue tot milia turbę sanę rixantis, id est q nullus rixantium interficiatur sed oēs sint sani. Ergo acrior impetus, subandi est aut fit.

Tela domestica, cōtorquent inquit saxa que domi solent esse in propriis agē tibus seditionem, est au tē expositio. Nec hunc lapidē, i. nec talemlapi dem torquent. Qualis, accusatiuus est pluralis. Tūmus, s. torfit. nā tur nus vt scribit Virg. in xii. i. eneam singulari cer tamine secum pugnan tem ingens saxum iecit. Dale est carmen. Vix il lud lecti vix sex ceruice subirent qualia nūc ho minum producit corpo ra tellus. Et aiax nā et aiax auctore Homero in vii. Iliados ingens saxū contorsit in Hectorem.

Quo i. quali. Tyri des. i. diomedes filius Ty dei et argie Adraști, qui vt auctor est idem i qui to Iliados in enā misit saxum quantum septem homines tollerent, eo ni si venus mater affusset interemptus fuisset. Sed quē, pro qualem, Dis similes illis, scilicet dex tris tūmi Aiactis et dio medis. Nostro tempo re, quasi quo iam omnia sunt deteriora. Nam genus nō est inquit mi rum homines in dies fie ri imbecilliores. Nā vq ab etate Homeri genus humanum decrescebat. Hoc autem ait quia Ho merus sepe in iliade con queritur corpora morta lium fieri minora, Cu ius auctoritatem secutus Plinius in. vii. ait. Cuncto mortalium generi minore staturam in dies fieri. Rarosq, eē parētibz proceriores. Asperit tā malos ē pusillos. Ridetq, pusilli sint. Odit q mali. Aduerticulo, a digressionē quam fecit com memorando hec de turno. Aiace, et Diomede vt sit sen sus a digressionē discendamus. i. digressionem omitta mus et fabulam ceptam repetamus vt scilicet mutuum inter egyptios odium narremus. Est autem diuerticulū vbi iter deuia flectitur Terentius in eunūco. Vbi ad ipsam veni diuerticulū. Est enim vocabulum dedi ctum adiuerto q a via diuertamus. Diuerrere etiā capi tur pro hospitari. vnde et diuersorium pro quolibet ho spitio, quo significat accipitur etiam diuerticulum. Valerius lib. iiii. cap. de abstinentia, ferulissimis delitiis

Diuer
ticulū
Diuer
tere
Diuer
sorium

totius gręcię vrbes necessaria totius navigationis diuer ticula erant. Altera pars. i. combite, sensus est vbi a Combitis pręlium instauratum est, Tentitit inquit mī omnes conuersos in fugam, in qua trepidatiōe qui dam lapsus interficiunt. Qui vicina, ordo est illi qui co lunt tentira vicina vmbrosę palme instant. i. vrgent ē

Et sanę quod tot rixantis milia turbę Sic viuunt omnes, ergo acrior impetus, ē iam Saga inclinatis per humū quęsta lacertis Incipiūt torquere domestica seditione Tela nec hūc lapidem, qualis ē tūmus ē aiax, Et quo tydides percussit pondere cogam Aeneę, sed quem valeant emittere dextrę Illis disimiles, et nostro tempore natę. Nam genus hoc vino iam decrescebat homero Terra malos homines nūc educat, atq pusillos, Ergo deus quicūq, aspexit, ridet et odit. A diuerticulo repetatur fabula. postq Subidiis auctis pars altera promere ferrū Aude ē, in fessis pugnam instaurare sagittis. Terga fuge celeri pręstantibus omnibus instant Qui vicina colit vmbrosę tentira palmę, Labitur hic quidam nimia formidine cursum Pręcipitans capiturq, ast illū in plurima fessū Frustra ac particulas, vt multis mortuus vnus Sufficeret, totum corosis ossibus edit Viētrix turba, nec ardenti decoxit ahenō Aut veribus, longū vsq adeo tardūq putauit Expetare focos contenta cadauere crudo. Hinc gaudere libet quod nō violauerit ignem Quem summa celi raptū de parte promethęus Donauit terris, elemento gratulor, ē te Exultare reor, sed qui mordere cadauer Sustinuit nihil vnquam hac carne libētius edit. Nam scelere in tanto ne queras, ē dubites an Prima voluptatem gula senserit, vltimus autē Qui sterit absumpto iam toto corpore, duētis Per terram digitis aliquid de sanguine gustat.

terclusus vaporis extingueretur ad homines demulise. Quare deoz indignatione pandoram immisam ter ris pene causa. nam per eam mulierum patefacto dolio erupisse omnium pestium genera, quibus homines la boraret. Elemēto. i. igni. quē elemētū appellat q ex ce lesti elemēto raptus fuerit. i. igne illo celesti. Et te. s. o vo lūti. Qui sustinuit, q tollerant. Nā rōnē reddidit qre tā libenter comederint. Est aut ordo et sensus. Nā ille q ste tit vltimus absumpto iam toto corpore, gustant aliquid de sanguine ductis digitis per terram. hoc dico ne queras ē ne dubites in tāto scelere an prima gula senserit vo luptatem sicq, ostendit talem cibum suauem omnibus illis fuisse. Vascones, vascones populi sunt vltioris hispanię quę in gallicum et britannicum vergit occa

num qui olim a fertorio obscesi ceteris deficientibus alimētis morsus in cadauera suorum in ecerunt, ne s. fidem suam in populum romanum violarent, quo tēpo re Pompeius et Q. Metellus aduersus Sertorium bella gerebant. De his Apianus. L. Florus et Plutarchus. Illud autem obseruandum vascones mediam habere corripam sicuti dicimus Britones et lingones. Ansonius vasconis hoc salus erit, vasconis nomina sinis grecis qui corripitur in fine, sicut britones in hac satyra qua nec terribiles cymbri nec britones vñq. Talia enim nomina grecā pariter et latinam accipiunt declinationē. Clandianus propterea dubiū ventu saxōa ventis. Sic Virgilius grece declinauit troes. Iam vero et rutuli certatim et troes et omnes ubi breuis ē, et alibi. Eneid cyclopes et huc aduertere mentem. Alibi et circū argento clari delphines in orbem. Sed res diuerſa. i. dissimilis est. Nam vascones id vrgente necessitate fecerunt quod omnino veniam meret at egypti solo quodā deestabili odio et feritate.

Sed illic fortunę inuidia ē. Sensus est, id totū q. vascones crudele fecerunt, fortunę omnino est imputandum quę piis inuidere consuevit, vnde Statius, Inuidia fata piis et fors ingentibus ausis illic in eo q. vascones fecerūt Bellorūq. vitima. i. extrema necessitas, qualis sepe est in rebus bellicis, vt vltima accipias numero plurali et subaudi sunt. Dira magna. Virg. An sua cuiq. deus sit dira cupido. Casus extremi. s. sunt. i. extrema et insuperabilis calamitas, quę omnia factum excusant. Longe obsidiōis qua oppressi sunt a fertorio. Huius enim rōnem affert vascones oīno excusandos ēē, Exemplum i. quit huius cibi quod nūc agitur. i. de quo loquimur dignum est miseratione, quando impellēte necessitate aliter non potuit fieri, id est si acciderit aut aliqui vrgente necessitate comedant carnes humanas, vt fecerunt vascones digni oīno sūt venia et miseratione. Huius cibi. i. talis cibi. Quod p. q. Misericordia. i. dignū cuius misereamur. Sicut mō. Sēsus ē et ordo. i. quēadmodū gēs dīcta mihi mō. i. vascones lacerabāt q. q. cogebat furor vacui vētris post oēs herbas et post cūcta aīalia. i. post ab sūptionē herbarū et aīaliū lacerabāt inq. mēbra aliena. i. carnes humanas fame. i. instinctu famis hostibus ipsis miserantibus pallorem. Esē parati et sua. id est parati etiam in carnes suas morsus iniicere. Esē enim ē ab edo non a sum. Quisnam hominum, nemo iquit est nec hominū nec deorū, q. in huiusmodi delicto vasconibus nō ignoscat, q. b. etiam manes cadauerū absumptorū possent ignoscere. Abnueri, recusauerit. Immania passis, prudēter excusat tale factū q. oīa extrema passi sunt

Viribus. i. viris tam fortibus. Manes antiqui animas quę e corporibus discessissent manes vocare, de quibus ex sententia Apulei plura diximus alibi. Sed mediū nos Zenonis pręcepta. philosophi stoici docent pro tūenda vita non oīa esse agenda, sed ea dūtaxat quę ab honesto non resiliant, vt offendat id a vasconibus nō fuisse faciendum vel in extrema fortuna. Ait ergo poeta pręcepta Zenonis stoici (nam stoici scēte fuit princeps) monerebūmano gen eri non id faciendum pro conseruatione vite. quod fecerūt vascones quum omnino pignet cum honesto.

Omni a cum distinctione legendū vt sit. non putat omnia faciendā p. vita sed quēdam tantū, hoc est quę in honesti nihil habeant. Pro vita pro conseruatione vite.

Sed cantaber vñ stoicus. Cantabri populi sunt hispanię in quorum regionibus sunt vascones, est ergo sensus, Pręcepta stoica optima sūt, sed vñ stoicus vasco fuit, id est vnde Vascones habuerūt pręcepta philosophię quasi dicat tali pręcepta vt barbari ignorauerūt

et propterea comederūt carnes humanas. Antiqui metelli, na quo tempore vascones vt diximus a fertorio obsidebatur. Q. Metellus auctore Apiano bella aduersus fertorium gerebat. Antiqui ergo ad differentiam recentiorū multi enim ab eo fuisse metelli, est enī hic ille. Q. Metellus q. aduersus Iugurthā bellum gessit, de quo multa Salustius. Nūc totus graias nostra inquit etate oēs scimus disciplinas et grecas et latinas phicas, ita vt nulla extet excusatio si hominem cōedamus. Athenas. i. disciplinas philosophicas atticas et nostras. i. latinas et romanas. Athenis autē omnium disciplinarū florere studiā, vnde Cice. pro. L. Flacco. Ad sunt athenienses, vnde de humanitas doctrina, religio, fruges, iura, leges ortę a que in omnes terras distribute putantur. Gallia canfidicos, in gallia p. clari fuisse rethores, Statius Toloſanus de quo Enſebius de temporibus, Vatiennus Iuli. Statius floruit in eloquentia galliarū quoniam ibi demū exierunt eam princeps alioquin inter paucos disertus et diuatię gnis illa propinquitate p. terea Lugduni, vt diximus, illic aut lugdunensem rhetor dīcturus ad aram, exercebatur ars oratoria, edito certamine a Caligula grece latineq. facundię non sine magno amittentium dedecore. Est ergo sensus studia inquit liberalium artium iam ad gentes Barbaras et remotissimas peruenire, quatinus filii Britannorū sub gallica disciplina rhetorice discunt Nam et supra in. vii. satyra docuit in gallia peritos existere canfidicos et magnis affici p. miis illic naticula canfidicorū Gallia Britannia autē insula est gallici ocea

hi. De Britannis scribit sic Cor. Tacitus in vita Iulii agricolę. Iam vero agricola p. cipium filios liberalibus artibus erudire, et ingenia Britannorū studiis gallorum auferre vt qui modo linguā romanam abnuiebant eloquentia concupiscerent inde et habitus nostri honor et frequens toga, vnde recte sequitur De conducendo lo-

quitur iam rhetore Thule. Strabo docet Massilię studia litterarum floruisse. Thule hec est insula de qua Virg. Tibi seruiat vltima thule. Est enim insula in vltima parte septentrionis de qua sic Strabo lib. quarto. De thule itē obscura est historia p. pter eius in vltima loca remotionem, hanc si quidem ad septentrionem expositam locant. Plin. ex aduerso hibernię et Britanię in mari germanico locat vltimam omnium quę memorantur. In qua solstitio nullas ē noctes indicat ceteri signum sole

transiente, nullorūq. contra per brumam dies. Nobilis ille populus, sensus est, populus ille nobilis vasconum et vrbis Saguntus licet impii videri possint, alter q. comederit carnes humanas, altera q. se sua, omnia igni et ferro absumi q. hosti tradere maluerit, habent tñ vnde illud excusent scilicet extremam necessitatem, sed egypti nullam honestam habent excusationem quā per summam crudelitatem vltro id faciant. Saguntus autem ciuitas est hispanię, quę quasi media inter romanorū et cartagenensium fines iure foederis in libertate relicta, post ea romanis addicta in itaq. societate romani imperii aduersus se Annibalem cōcitauit a quo obsessa octano de muni mense capta est. Est autem ordo. Ille nobilis populus quę diximus, et Saguntus par virtute atq. fide, sed clade maior excusat quid tale. Maior clade, quę parat Saguntinos vasconibus fide et virtute, sed ait clade maiores fuisse Saguntinos, quippe qui et se et omnia sua per igni absumperint quod non fecerunt vascones.

maior ergo clades fuit Saguntinorū. Aegyptus senior subaudi est. Ara meotide, meotis paulus ē scythę, quā efficit tanais amnis, qui europā ab asiā disternit, illic in cheroneso taurica quę hostio meotidis adheret templum fuit Diane, ad cuius aram viri homines immolabantur, de qua intellexit Valerius Flaccus libro secundoloquens de Thoante sic, Taurorumq. locos delubra Diane q. signa Diane Aduenit, hic illum tristi dea p. ficiis are taurica Ense dato. De ea multa etiam Ouidius in ponto commemorat. Qui cheronesum ipsam incolunt Taurorū the sunt appellati a monte tauro qui illic est, licet et i. Cilicia alius sit eiusdem nominis, Ara autem meotide dixit pro meotica sicuti ē paulo infra. Memphitide terra pro memphitica, hocq. necessitate metri non recipiens ablatiuū memphitica. Quippe illa taurica ordo ē illa taurica inuētrix nefandi sacri imolat tñ hoīs, vt credas iam digna esse fide quę carmina tradunt, id est quę poetę cecinerūt, quasi dicat potes iam credere ea quę a poetis referuntur huiusmodi vera esse, quando et apud egyptios tam signa agantur. Vterius nil timet, ac si dicat

non timet vt comedatur. Quis modo casus, acclamatio in detestationem tantę crudelitatis quum nulla ipelente causa tantum scelus perpetrent. Mōstrum vt homines comedant. An ne inuidiam facient, si nilus inquit vt iratus egyptum inundare noller, nūquid egypti ad eius indignationem possent aliquid crudelius facere ac si dicat possent ne

eum grauiore contumelia irritare, hoc at iccirco dicit et solebat accole flumini aliqua immani crudelitate increrentia et inundatione irritare sum, pro exemplo a businde, qui primus imolato homine id instituit a thra silo edoctus, quem p. m. suo inuento immolauit Cuius rei meminit Ouidius in arte amandi. Dicitur egyptus caruisse inuētrix annos sicca fuisse nonem. Quā Thrasilus busiri adit mōstratq. piari. Hospitē effuso sanguine

ne posse Ionem, illi Busiris fies Ionis h. s. ita primus inquit et egypto tu dabis hospes aquā. Nam cum vt diximus primum immolauit. Ouidius in Ibm. Vt qui post annos sacri monstrator inquit Elicuit pluuias vltima cęsus aquas. Memphitide terra forma paronymica dixit memphitide p. memphitica terra, hoc ē egypto. nā memphis ciuitas est egypti, quam sepe poetę pro egypto ponūt, eam condidit Ogdous qui vcho reus cognominatus est, ambitus stadiorum centum et quinquaginta urbem omnium egypti p. clarissimam opportuniore totius eius orę loco, vbi nilus i. plures scissus partes efficit formam Delta, egyptiorum autem regia est, ibi templum est Apidis, qui apud eos pro deo habetur. Nolenti surgere nilo, id est nolenti crecere et inundare egyptum, quę quotannis crescente fluuio Nilū in soler inundari. Nam nilus solus inter reliqua flumina adeo vt scribit Diodorus etate crescit quum decre-

scant cetera vt totam inūdet egyptum, biene minuat quum reliqua angeatur. Quā nec terribiles, per comparationem egyptios crudelitatis, omnibus p. ferit barbaris et immanibus, vt sit ordo et sensus vulgus im Cymbelle et inutile egyptiorum sicut hac, id est tali rabie, qua brit pro qualiter terribiles cymbri non stinerunt, ii enim sunt germanię proximi oceano, qui animo et audacia p. flā tiffimi et manuum virtute ac celeritate et impetu egregii in bello, fulguri similes videbātur, itaq. ipsorum impetum nemo sustinere poterat. Nam multos magnosq. exercitus romanos penitus deleuerunt. Vnde nunc a Brito poeta terribiles nominantur. Eos denum quum in Ita nē liam venissent. Marins profligauit. Britones, populi sunt germanię denominati a Britone filio terre, cuius fuit filius Mannius, de quo diximus apud Persium p. fessio est mihi Mannius heres progenies terre. Illud obseruandum est Britones vltimam corripere quia inflexio sit greca sicuti ante Vascones et fama est. Et apud Virgilium. Iam vero et rutuli certum et troes et omnes. Et alibi furtum exercebant vasso Cyclopes in Anuo.

Aga-
thyrsi

Sauromatę populi sunt scythię circa moetim palu-
dem. De quibus pluscula diximus in secunda satyra vl-
tra Sauromatis. Agathyrsi, populi sunt scythię Gelo-
nis cotermini dicti ab Agatyrsio filio Herculis, ora ar-
tusq; pingunt, vt quicq; maioribus pstant, ita magis vel
minus, vnde poeta appellauit pictos Agatyrses. Hac
rabie. i. tali, qualem ostē-
dimus supra. Vulgus,
egyptiorum. Solitum
dare vela, hinc maxime
emergeat indignatio q; cū
in reliquo vitę genere
sint molissimi & effemi-
nati carnibus humanis
versantur, quod populi
barbari & feri nō faciunt
Tradit enim Strabo vt
paulo ante retulimus ad
canopica quędam solē-
nia ingentem turbam p
fosam ex Alexandria de-
scendere, quę die ac no-
cte nauiculis plena ē vi-
rorum, ac mulierum im-
pudenter canentium, ac
saltantium cū omni dispo-
sitione, vbi ait tanta fa-
cilitate nauigari, vt sca-
phis etiam testatier vtā-
tur. i. scissilibus. Pha-
sellis pictis, nauiculis. Virgi. Et circum pictis vehitur
sua rura phasellis. Teste, nauicule testaceę. Nec poe-
nam licet hoc ad egyptios pertineat, potest tñ & genera-
le in oēs dictum videri, vt sit sensus, illis populis quoz
mens tra pariter atq; praua voluntate ad scelus mouet,
paria supplicia & digna nō inueniuntur, vt offendant eos
omnino dignissimos esse omni cruciatu. Ille enim qui
impulsus ite aliquid crudele facit, lenius peccasse vide-
tur, q; qui & impulsus ite & cōsensu animi accedente tur-
pitudinem cōmittit, primi enim illi mētis impetus in
potestate nostra nō sunt ex quo digni videmur venia.
Sed qui iram sequatur & deliberata voluntas tunc de-
mum celerati censentur, & omni supplicio dignissimi.

Poenam sceleri inuenies subandi a sequētib; dignā
& conuenientem. Ira atq; fames pares & similes, hoc
est qui per iram & animi cōsensum, idest famem quā-
dam & scenam cupiditatem animū suum ad perficien-
dum scelus applicant, vt per famem rabidam quādam
sequēdi cupiditatem intelligas, simulq; respicit ad id qđ
quasi per famem cōmederūt carnes humanas. Mol-
lissima corda, bipophora est, quasi aliquis dixerit non
esse mirum si tam crudelia cōmittantur, quando ita na-
tura hominem ad crudelitatem formauerit. Et ipse respō-
deat, naturam fateri non crudelitatem sed pietatem ho-
mini ingenerasse, quando lachrymas dedit quibus in-
dicat incommodis se dolere alienis. Hęc nostri pars
optima sensus. Alii sunt qui pars optima legunt, alii ps
ultima. Ego autem legendum esse puto, & sic corrigē-
dum. Hęc est pars intima nostri sensus, idest ipse lachry-
mę sunt quę interiorē partem nostri sensus patefaci-
unt, nam per lachrymas interiorē pietatem ostendi-
mus, ergo inquit natura nobis dedit pietatem, quę per
lachrymas cognoscitur, inbet enim nos aliena in cōmo-
da plorare. Squallorē rei, idest in cōmoda & aduer-

sa rei squallentis & mœstis. Est enim squallor alta illa cō Squa-
leries foridū quę in corporibus humanis incultis squalor
mosq; apparet, deditūq; videtur vocabulum a qua
mis quas sitis ille inquinamētorum in corpore imita-
tur, lege Macrobiū & Celium. Squallentem tamen
etiam pro splendēte poni apud auctores legimus, vñ

Vñt. in. iiii. georgicoz.
Alter erit maculis auro
squalentibus ardens.

Pupillum, ploramus
etiā inquit pupillum q
in ius deceptorem & bo-
norum suorum raptore
vocat. Circūscriptorē,
deceptorē a circūscribo,
de quo dictum est abū-
de illic, Quot Basilus so-
cios, quot circūscripserit
hirus. Cuius. s. pupilli,
est autem ordo, Cuius
capilli puellares faciunt
ora manantia fletus in-
certa. Manantia illud ob-
seruandum, apud aucto-
res talem inueniri locu-
tiōem, Aqua dulcis ma-
nat ex fonte, Et fons ma-
nat aquā dulcē, vt hoc
loco & alibi in. vi. saty.
Et longam manantia la-

bra salinam. Et fons manat aqua dulci, Plinius libro
xxii. cap. xxi. Cauli fractus copioso lacte manat. Pro-
pertius lenis odorato cernix manabat olivo. Absolute
etiam dicimus vlcera quę manant. Capilli puella-
res, idest crines longi quales sunt puellis. Ora incer-
ta, vt non facile discernas meas an foemina sit. Natu-
rę imperio, q; nobis pietatem indidit. Virginis
adultę, tunc enim maxime m. s. eratiōe mouemur quū
iam adulta etate virgo moritur. Et minor igne ro-
gi, hoc autem dicit ex more veterum, qui (vt auctor
est Plinius libro septimo) infantem nisi prius genito
dente non cremabant. Infantem autem dentire tradit
Plinius septimo mense postquam natus est. Minor er-
go igne, idest minor q; vt conueniat cremari. Terra enī
infantes condebantur, quod poeta his verbis innuit,
vel terra clauditur infans. Quis enim bonus, hic sen-
sus est, quis est inquit bonus & a natura bene informa-
tus qui aliena mala cōmunia esse non putet? Iuxta il-
lud Terentianum homo sum, nihil humani a me alie-
num puto. Est enim hominis bene instituti, vt docet
Cicero in Catone maiore & letari bonis rebus, & dolere
contrariis. Et face dignus arcana, periphrasis est ho-
minis pii, quales oportebat sacris cereris interesse & mi-
nistrare a quibus sacris impij etiam voce preconis sub-
monebantur, vnde Suetonius in Nerone, Peregrinatio-
ne quidem gręcę eleusinis sacris, quorum imitatione
impij & scelerati voce preconis submouentur interesse
non ausus est. M. Antonius vt refert Iulius Capitoli-
nus, vt se innocentem probare Cereris templum adit,
sacrariumq; solus ingressus est. Face arcana, hoc est
mystica & secreta. Nam prisci appellauere sacra ea arca-
na quę mystica gręci hoc est secreta, quasi quę ob san-
ctitatem aliquam debeant esse separata a nobis, qualia
fiere sacra Cereris quę accensis facibus nocte celebra-

Infan-
tes nō
cremā-
turCere-
ris sa-
cra

bantur a mitronis in memoriam Cereris quę proserpi-
nam filiam ardentibus faculis quęruit. Claudianus
Templumq; remigat Cecropidum, sanctasq; faces ex-
tollit eleusis. Onidius in fastis. Hinc cereris sacris nunc
quoq; redi datur, q; autem nocte celebrarentur docet
Iustinus libro secundo his verbis. Megareses mitro-
nas Atheniensium in
eleusinis sacris nocte op-
presuri naves conscen-
dunt. Ea summo tege-
bant silentio, vnde Apu-
le, lib. vi. metamor. Et cę-
tera q; silentio tegit Eleu-
sis atticę sacranū. Se-
parat hęc nos, natura in-
quit, quę nobis tantam
humanitatem dedit, vt
alienis in cōmodis dolea-
mus separat nos a Brui-
tis, idest ea est quę nos
dissimiles cę facit, a Bru-
tis, quim nobis rationē
& intellectum tradidit,
quibus malum & bonū
cognoscimus. Bruta autē
nullam habentia nec re-
rum nec temporum di-
scutiōem sensu tantum
mouentur, & ad id solū
quod adest quodq; pre-
sens est accommodant
paulum admodum in-
tellectu pręteritum,
aut futurum, quę om-
nia illic tendunt egyptios
a Brutis nō differ-
re, qui rationis termi-
nos obliui in tantam ra-
biem ferantur, vt ei fa-

ciant quę ab oī humanitate sint penitus auersa. Atq;
ideo, iob eam rem scilicet vt a bestiis differemus, ordo
autem est, atq; ideo nos soli sortiti ingenium venerabi-
le traximus sensum a celesti arce. Sortiti ingenium, quo
scilicet omnino Bruta carent. Est enim ingenium vis
quędam anime quę se anima explicat atque exercet ad
omnium rerum intelligentiam, vt per ingenium intel-
ligas ipsum intellectum & rationē, quę principales sunt
animi partes. Capaces diuinorū, hoc vult significare
intellectum & rationē quę principales, vt diximus sunt
partes animi, quasi cōmunes cum ipsis diis nos habe-
re ac per hoc dixit nos esse capaces diuinorum. Nam re-
cta intelligentia est ipsorum deorum, quibus nos pares
esse vult cōmunionē ratiōis & intellectus, quo sensu ani-
malia bruta carent, vnde est illud Ciceronis in Catone
maiore. Est. n. animus celestis ex altissimo domicilio de-
presus & quasi demersus in terram locum diuine natu-
rę eternitatisq; contrarium. Pythagoras etiam affirma-
uit nos ex vniuersa mente diuina delibatos habere ani-
mos, eosq; immortales credidit Cicero hoc argumento,
quim tanta sit celeritas eorum, tanta memoria pterito-
rum, futurorumq; providentia, tot artes, tot scientię, tot
inuenta, vnde ait poeta. Atq; exercendis capiendisq; ar-
tibus apti, quod homini non accidit nisi beneficio ani-
mi qui vt diximus & celestis nos ad omnes artes facit

Inge-
nium

aptos. Indulsi, dedit. Animas, quibus tantum vi-
uit. Nam animam dicimus esse quā viuimus, ani-
mum vero quō sapiamus, quō animo ipsa bruta carē,
quim nihil cognoscant, neq; discant. Illis, scili-
cet Brutis. Nobis animum quoq; hoc dicit nobis ani-
mas & animū quoq; esse datum vt sit sensus animas tan-
tum brutis esse datas sed

Arcana, qualem cereris vult esse sacerdos,
Vlla aliena sibi credat mala, separat hęc nos
A grege mitronum, atq; ideo venerabile soli
Sortiti ingenium, diuinorumq; capaces,
Aque exercendis capiendisq; artibus apti,
Sensum & celesti demissum traximus arce,
Cuius egent prona ē terram spectantia, mūdi
Principio induit cōmunis conditor illis
Tantum aīas, nobis aīum quoq; mutuis vt nos
Affectus petere auxilium, ē prestare inberet,
Dispersos trahere in populū, ē migrare vetusto
De nemore, ē proanis habitatas liquere sylvas,
Aedificare domos, laribus coniungere nostris
Testum aliud, tutos vicino limine somnos
Vt collata daret fiducia, protegere armis
Lapsū, aut ingenti nutantem vulnere ciuem.
Cōmuni dare signa tuba, defendier iisdem
Turribus, atq; vna portarum clauē teneri.
Sed iam serpentum maior concordia, parcit
Cognatis maculis similis fera, quando leoni
Fortior eripuit vitam leo? quo nemore vnquā
Expirauit aper maioris dentibus apri?
Indica tigris agit rabidā cum tigride pacem

vicino limine. Collata, coniuncta. Protegere ar-
mis, ordo est mutuis affectus inberet, protegere hoc
est in bellis ciuem ab hostibus conseruare, quū aut la-
psum aut vulneratum fuisset. Communi tuba, com-
muni classico, quim in expeditionem eundum est.
Sed iam serpentum, sensus est. Maiore inquit con-
cordia omnia in suo genere animalia ferre viuunt q;
homines, quod quidem Pl. lib. vii. tradit in hunc sen-
sum, vt alter ab altero mutatus esse videatur, ait enim
Deniq; cętera animantia in suo genere probe degunt,
congregare videmus & stare contra dissimilia. Leonum
feritas inter se non dimicat, serpentū morsus non petit
serpentes, nec maris quidem belę ac pisces nisi in diuer-
sa genera sequūt. A Hercule boi plura ex hoīe sunt ma-
la. Senis vñs inter se conuenit, i. inter vñs concordia
est. Dicimus, n. sic, mulieribus inter se conuenit & inter
mulieres conuenit. Terentius in Ecyra. Neq; conueni-
rum inter nos post hac esse arbitror. Et mihi tecum hoc
conuenit. Cicero. Interfectam esse matrem ab Oreste Cōne
conuenit mihi cum aduersariis, idest nulla mihi dece-
nit de malis est controuersia cum aduersariis. Et conueni-
cum mercenariis de precio. Fabius quanti vberet in
terrogari, de precio conueni. Indica tigris, Tigridē nō
solam induit & hyrcani ferunt animal velocitatis tē-
mende. Martia. Tigris ab hyrcano gloria rara ingo.

IVVE.

S iii

Alit homini per comparationem prisce etatis, scele-
ra sui temporis amplificat. Est enim sensus, Tata inter se in-
quit homines hoc tempore impietate rixunt, ut ad cru-
delitatem exercendam parum habeant gladios sibi fa-
bricas quos antea fabri assueti tantum instrumentis
rusticis excudere nescire erunt, ut aspiciamus etiam po-
pulos qui non contenti ho-
minum cede, in eorum
etiam corpora moris in-
ticiant ac si diceret satis i-
pium videri poterat gla-
dius rem agi, nisi etiam ho-
mines ceteri comederetur.

Produxit, cede ex-
tendisse. Rastra a radē
da terra sunt dicta. Sar-
cula, et marre, instrumen-
ta sunt rustica ad effodiē-
dam terram. Lasfi mar-
ris ac vomere. i. lasfi cu-
dendo marras et vomeres
Nesciant excudere.

Virg. in georgicis. Nec
dum etiam audierant i-
flam classica nec dum im-
positos duris crepitare in-
cubibus enses. Populos,
scilicet egyptios. Ge-
nus: eē cibum tanta est im-
pietas et rabies. Quid
dicetur, per amplificatio-
nem detestatur rem tam
nefandam. Est enim sen-
sus, Si pythagoras inquit talia fieri videret, quid non di-
ceret aut quo sibi fugiendum non putaret in tanta rei
atrocitate? Pythagorā autem nominat, quod is quum sen-
tiret animas hominum post mortem in brutorum vel ho-
minum corpora transire carnibus abstinent, ne scilicet
edendo in animas humanas spiret. Fabis et abstinent,
vnde sequitur. Et ventri indulsi non omne legumē. Tra-
dit Celius ex auctoritate Ciceronis lib. o. primo de divi-
natione pythagoreis fabam interdictam quod inflationē
affert magnam, eumque cibum tranquillitatem mentis
querentibus esse contrarium, quare pythagoras spirita-
le ē assenerans velut a cognata abstinent, vñ est illud
apud Oratium in satyris. O quando faba pythagore
cognata, simulque vincta satis pingui ponentur oluscula
lardo. Sed aristoxenus auctore Cel. scribit, nullo pytha-
gorā legumē spem esse vñ quod faba, quod sensum alium sub-
diceret, porculus quoque solius vesci scribit Cic. in et lae-
tius testat is et abstinent. Tradit Plin. faba existimata
ē hebetare sensus insonia quoque facere, ob hoc pythago-
rica mīa dānata vel (ut alii tradiderūt) quā mortuorum
aīe sūt in ea quod de cā parēdo vñq. a simit. De dogma-
te pythagorico, Lege Ovidium i. vltimo metamorpho-
seon. Pharis vero i. indei aīam auctore Iosipbo de
bello iudaico animam omnem incorruptam esse trans-
sire autem in alia corpora solas bonorum, improborum
autem interminabili supplicio cruciari. Hec mōstra
rem tam nefandam ut carni bus humanis vescatur.

Cunctis animalibus, Nam eoz poeta sequitur opinio-
nem qui dixerunt pythagoram cunctis animalibus ab-
stinuisse. De Pythagora multa referuntur a philosopho

li. viii. Is. n. inq. aīa ita interra degere permittit quod aut ex
terra nascuntur mūda puraq. esset putans talibus ut ne
sacerentur instituit quod animę corporiq. apte nutriendo co-
grueret, vestitū i. sup. quęplēriq. ex morticina materia co-
fessū gestat ipse ē autem lites cōstituit et calciāmē-
ta itū ē ex arborū corticibus fieri mandavit.

Perpetuam seuis inter se conuenit vrsis
Alit homini ferrum letale incide nefanda
Produxit se parum ē. quū rastra, ē sarcula tantū
Assueti coquere ē maris, ac vomere lasfi
Nescierunt primi gladios excudere fabri.
Aspiciamus populos quorum non sufficit ire
Occidisse aliquem, sed pectora, brachium vultū
Crediderint genus esse cibi, quid diceret ergo,
Vel quo non fugere, si nunc hęc mōstra videret
Pythagoras, cunctis animalibus abstinent qui
Tanq. homine, ē ventri indulcit nō oē legumē.

Inui Iuuenalis Aquinatis Satyra sextadecima.



Vis numerare queat felix pre-
mia galle
Militię, nam si subeantur prospe-
ra castra

quę a bellis civilibus longe absit (nam militia illa nullo
modo potest esse felix, quę belli civilis sanguine resp-
sa fuerit) aut in qua non contingerit superari ab hoste,
nec aliquā ferre calamitatem. Nam si subeantur,
Sensus est, Si inquit deit ut eamus in castra prospera
id ē quę a sanguine civili sunt penitus remota, illud op-
taverim ut mihi prima militię stipendia auspiciant be-
nignitas syderum affulgeat, hoc autem dicit ex disci-
plina egyptia in qua plurimum petosiris et Necepsor la-
borare. Nam persuasum est ex astrorum motu nō
modo futura cognosci sed felicitatem infelicitatemque,
portēdi vnde est illud Iuuenalis. Distat enim quę sy-
dera te excipiant mo. lo primos incipientem edere vagi-
tus sicq. docet poeta omnem in rebus humanis felicitatē
ab astris ipsis et fati pendere, nec iis aduersantibus quic-
quid prosperū esse posse, vnde sequitur Plus enim fati va-
let hora benigni. Exoptant optantis est. Pavi-
dum, epitheton tyronis. Tyronem tyro dicitur no-
uus miles. Porta. Nam in castris due erant porte
quarum altera pretori dicitur quę ad orientem specta-
re, debet aut illum locum qui ab hoste respiciet ea enī
exercitus in prelium educitur quia initio pretores erant,
qui nunc consules et i. belli administrabant, quorum
tabernaculum quoque dicebat pretorium. Altera vero
Decimana appellatur quę post pretorium est, per quā
delinquentes milites educuntur ad pōnā auctor Vegeti-
us de re militari c. Secundo sydere, benigno deo
rum num. Plus etenim, reddit rationem quare sy-
derum benignitas sit optanda ingrediēdi militiam, quia
motum ipsum syderis benigni plus inquit valet ad

Vis numerare queat felix pre-
mia galle
Militię, nam si subeantur prospe-
ra castra

quę a bellis civilibus longe absit (nam militia illa nullo
modo potest esse felix, quę belli civilis sanguine resp-
sa fuerit) aut in qua non contingerit superari ab hoste,
nec aliquā ferre calamitatem. Nam si subeantur,
Sensus est, Si inquit deit ut eamus in castra prospera
id ē quę a sanguine civili sunt penitus remota, illud op-
taverim ut mihi prima militię stipendia auspiciant be-
nignitas syderum affulgeat, hoc autem dicit ex disci-
plina egyptia in qua plurimum petosiris et Necepsor la-
borare. Nam persuasum est ex astrorum motu nō
modo futura cognosci sed felicitatem infelicitatemque,
portēdi vnde est illud Iuuenalis. Distat enim quę sy-
dera te excipiant mo. lo primos incipientem edere vagi-
tus sicq. docet poeta omnem in rebus humanis felicitatē
ab astris ipsis et fati pendere, nec iis aduersantibus quic-
quid prosperū esse posse, vnde sequitur Plus enim fati va-
let hora benigni. Exoptant optantis est. Pavi-
dum, epitheton tyronis. Tyronem tyro dicitur no-
uus miles. Porta. Nam in castris due erant porte
quarum altera pretori dicitur quę ad orientem specta-
re, debet aut illum locum qui ab hoste respiciet ea enī
exercitus in prelium educitur quia initio pretores erant,
qui nunc consules et i. belli administrabant, quorum
tabernaculum quoque dicebat pretorium. Altera vero
Decimana appellatur quę post pretorium est, per quā
delinquentes milites educuntur ad pōnā auctor Vegeti-
us de re militari c. Secundo sydere, benigno deo
rum num. Plus etenim, reddit rationem quare sy-
derum benignitas sit optanda ingrediēdi militiam, quia
motum ipsum syderis benigni plus inquit valet ad

felicitatem prestandam quod si venis per epistolam com-
mendet nos ipsi Marti, qui deus est ipsis militię et qui
in gratiam veneris multa faceret. Nam ei cum venere
consuetudo stupri fuit. Genitrix quę delectatur, peri-
phrasit est iunonis quę colitur in Samo, mater enim fu-
it maris, quę ut scribit Ovidius in quinto fastor cōce-
pit cōtactis i genitalibus
flore quę Zephyrus ostē-
derat chloridivxori, quā
latini florem vocant, vi
generandi habere. Sa-
mia harena. i. Samo ipsa
harena et parum foetū
da, de qua sic Apuleius
Ruratio omnis est i sar-
culo et sarculo quo um
proventu magis fructuo-
sa est insula quam frugi-
fera, insula n. ē i carit ma-
ris antea parthenia no-
minata quod bi iuno adole-
uerit, ibiq. etiam Ioni nu-
pserit illic enim est tem-
plum nobilissimum atq.
vetustissimū simulacrum
in habitu nubentis figuratum, et sacra eius annine, saria
nuptiarum ritu celebrantur. Eam dea valde dilexit, vñ
est illud Virgilii post habita coluisse Samo. Est etiam
alia famos insula maris Ionii inter dulychiam et Cepha-
leniam, de qua intellexit Ovidius illic Dulychi Samū
quos trahit alta Zaqinchor. Trahemus, ostendamus.

Comoda communia, id est quę omnibus sunt cō-
moda muniter in liubus. Togatus, militię non ascriptus
Toga Nam toga senper armis opponitur, vnde Cicero Cedat
arma toge, fuit enim toga romanorū quā omnis sexus
et conditio utebatur, vnde Virgilius appellavit roma-
nos rerum domino gentemque togatē. Offam nigra,
tumorem nigrum ex percussione. Nam ut diximus an-
te, et apud Persium. Aut quātas robusti carminis offas
ingeris, Offa appellatur omnis res in tumorem crescens
vnde frustra carnis dicimus offas. Varro in re rustica.
Dicebat L. volunio senatori missam esse offulam cū
diabulis costis Plinius item res confusas et in vnum con-
uolutas appellat offas, ut est illud libro decimotercio.
Pomum purgatum undunt, feruntque eius offas. Et ali-
bi Amygdalinum oleum quod aliqui vocant neopū
arefactis et in offam confusis exprimitur. Liobus
lior proprie appellatur nigrum illud quod apparet in
corpore flagellato, metaphorice autem pro inuidia su-
mitur. Bardiacus datus, ut intendas inquit militan-
tium commoda si volueris accusare militem a quo fue-
ris verberatus, miles de milite erit index, quasi dicat quod
militi fauebit, et qui aduersabitur, ut sit ordo Bardiacus
et calceus et grandes surr dantur tibi index volenti pu-
nire hęc, ut per tria hęc describat ipsum Centurionem
qui gestare solet in castris cucullum bardiacū et calceū
Bardiacum autem et qui magnus processus est. Nam ex gallia
cucullus mittebatur vestis quę Bardocucullus sine cucullo Bar-
cardo diacus appellatur. Eratq. vestis vilis et apta militibus in-
cucul. quā etiam cubarent in castris quasi quę et simis ob bre-
uitatem et crassitudinem conueniret, vnde Mart. in di-
stichis Gallia sanonico vestit te bardocucullo. Cercopi-
theorum penulas nuper erat. Et in primo vrbica lin-
gonicus tyriantima bardocucullus. Alibi poeta. Tempo-

ra sanonico velas adoperta cucullo. De e sic et Iulius
Capitolinus in .p. Helio pertinace. Auctio sane rerum
comodi in his insignior fuit vestis subregimine serico
aureis filis insignior p. turicas penulasq. l. cernas et chi-
ridotas d. limitatum et cuculli bardiaci. Ergo p. bardia-
cum intelliges cucullum crassioris lane quo maxime
galli vñtur Nam Bar-
di natio est galloz quę
maxime, ut docet Stra-
bo lib. iiii. Laudationi-
bus rebusq. poeticis stu-
det. De quibus Lucanus,
Plurima securi fidei-
stis carmina bardia. Ex bardo
igitur et cucullo fit bar-
docucullus sine bardia-
cus cucullus. Absolu-
teq. quādoq. ponitur, ut
hoc loco sicut et i. apud
Martialem in. iiii. Lasfi
Bardiacus quę enocavi,
sic etiam absolute laure-
am enūciamus, quū ē
dicamus coronam Lau-
ream et rosaceam abso-

lute et oleum rosaceum, sic et multa alia, Bardia etiam
dicunt ingenio tardi. Nā apud grecos Bardia tar-
dū significat p. latus in persa, Nimis tandē equidē pro
bardia et p. rustica reor habitā ē abs te. Idē in epidico.
Me aut sic assimilabā quasi stolidū, quū b. iudū me fa-
ciat. Cice. in libro de fato. Zophyrus phryso gnomon quę
p. bat hominum mores naturā, ex corpore oculis, vultu,
fronte, p. noscere, stupidū ēē Socrate dixit et bardū, quę
ingula cōcava nō haberet. Calceus, calceū militare Calce-
intelligit quę alio noīe caligam dixere, qui multis cla-
vis mili-
tis suffigebat, ut diximus in. iiii. satyra. de quo sic To-
le-
phus in bello iudaico lib. vii. scribit de cede Italiani he-
catarchi. Calceos nāq. habens creberimis atq. acuis
(ut ceteri solent milites) clavis fixos, dū strato saxeis
crustis solo occurreret, lab. i. Grades surr. i. magne sta-
ture cēturio. Nam cēturionē eligebant quę p. ceteri et ma-
gnis viribus ēent, vñ et in. iiii. satyra. Magna mox vn-
diq. planta calcor. hoc est plantis magnos militis. Ad
magna subellia, bene aut dixit subellia nam Tribuna-
lia maiorū sunt magistratū, ut cōsulis et p. toris. Subel-
lia vero minorū ut siliū, Quęstori. Volenti punire,
id est togato volenti et cupienti militē castigari p. indice.

Legibus antiquis, subandi a sequentibus senatis, ut
sit sensus, nō est mīdū si miles militi datur index, quā vo-
lūt leges castrorū antiquas senari, quō p. mitebāt mili-
tem vocari ad iudicia extra vallē, neq. ad aliū iudicē
quā ad cēturionē. More camilli. Nā Camillas instituit
ne miles extra castra in ius vocaret, ut mādatis impera-
toris cōtra hostes dimicaturi p. sso ēēt. hocq. iter alia mi-
litantiū erat comoda, de quibus multa apud iuriscō. ul-
tos cōmemorantur in digestis. Procul a signis, i. a ve-
xillis et castris ipsis. Iustissima cēturionē, ergo inquit
iuste et merito datur index Centurionē quādoq. ita et
legibus et prudētia Camilli cauē est ad comō. lū reipū.
ne miles aliqua iudicii necessitate enocetur ex castris,
ut sit veluti responsio iniquū nō esse si miles de milite
inducet. Nec mihi deest vñio. Sensus est, licet inq. inq.
miles index nobis detur, nō ego puniar sic peccauero,
sed tñ hoc vñio erit ilico accusatori in. comōdū, quod tota

Tribu-
nalia
Subel-
lia

cohors ei aduersabitur et strepitu terreat ne grauius in milite querat q̄ fuit iniuria ipsius accusatoris percussu.

Mani-
puli:

Cohors, Decē cohortes erāt in vna quaq; legione, vt diximus in. i. satyra illic. Curam sperare cohortis. Manipuli. Manipulū Varro exercitus minimā manū esse tradit, quē vnū sequit signū, de quo ita Ouidius in fa-

stis. Illa quidē foeno (se-
derat reuerentia, foeno)

Quātam nunc aquilas
cernis habere tuas, Per-
tica suspensor portabat
longa maniplos, Inde
manipularis noia miles
habet Officiū, cōque
renū. Curabitur vt sit
verba cohortis et cetero-
miliū cum respōsione,
voletis ne vt grauius de
milite sumat suppliciu
q̄ sit eius delictū? Poeta
Philosophice ostendit iux-
ta mensurā delicti, mo-
dum et adhibendū pla-
gaz, vnde Cice. in offi-
ciis, Cauendū est et ne
maior poena q̄ culpa sit.

Vindicta, illud obfer-
uādū vindicta ēē noia
tūc et vltimā p̄dici po-
fuit de sequitis dictionis.

Dignū erit ergo, Va-
gellus mutinēsis fuit ipi-
bus poetē caudicis an-
daciūmus, q̄ cās vel pi-
culosas suscipiebat de-
fendēdas, ait ergo poeta,

Poteris p̄fecto diiudicari nō minus temerarius q̄ vagel-
lus, si ausus fuerit tu togatus offēdere accusādo tot mili-
tes, vñ tñ tibi imineat piculū. Quū duo habeas cu-
ra. i. quū possis aliq̄ corporis tui ps violari, solēt. n. multi
vltiscedo cura succidere aduersariis suis. Declama-
toris, p̄toris. Declamare autē est forēs actiōes meditari.

caliga-
ti mili-
tes

Tot caligatos. i. tot milites. Nā a caliga calciamento mi-
litari caligati milites dñr. Tranql. in angusto. Coronas
vallares ac murales quē honore p̄celleret, sepe et caliga-
tis tribuit, vñ Caligula auctore Trāglo cognomē a ca-
stis loco traxit, q̄ manipulario habitu iter milites edu-
cabat. Ansonius Caius cognomē calige cui castra dede-
rūt. De caliga plura diximus in. iii. satyra. Milia cla-
uoz, expositio ē. Nā calige clauis (vt modo diximus)
suffigebant, q̄ ob hoc caligares nūcupant, vñ alibi poe-
ta. Clauis mihi militis h̄ret i digito. In sti. li. xxxviii.
de caliga mētiōē sic facit. Argēti aurig, tñ fuit Antio-
cho, vt ē g. egarii milites caligas auro figeret, p̄culca-
et q̄, mitteria, cuius amore populi ferro dimicaret. Quis
tam p̄cul ablit ab vrbe? Prēterea q̄ tā pylades, Sēsus ē.
Qui est ille tā rudis tāq; rusticus, aut tā amicus q̄ velit
cām agere aduersus milite, vt sit sensus. Ille vere ip̄u-
dēs et p̄az perit, dici p̄t, q̄ iminēre sibi tāto piculū au-
det h̄ agere. Tā pylades, tā amicus, vel i subire piculū
p̄ amico, vt Pylades fecit p̄ Oreste, q̄ eū insaniētē in
taurica vsq; regionē cōmitatus ē multa adiens picula,
vt amicus furore liberaret, nota est fabula. Vt veniat
molē aggeris vltra. i. intra castra ad Cētarionē. La-
chrymē siccant, indices solent, aut p̄ lachrymas, aut per

amicoz potissimū intercessionē placari, Ait ergo poe-
ta hęc nō ēē parāda, qñ nec lachrymē sint p̄stare, nec
amici queat inueniri, Est ergo sensus, lachrymē siccantē
p̄tinus. i. amone statim lachrymas q̄ tibi nō p̄derunt,
est autē speratus modus. Nec sollicitus amicos q̄ ne
veniant se excusabunt. Sicq; poeta ostendit paganum et

togatu omni gñe fauo-
ris ēē destitutū q̄ aduer-

sus milite agat. Da te-
stem, Esso inq; q̄ sit tibi

dan dus testis tuaz, ver-
bez, quē index dixerit

se accepturū, neminē in-
uenias q̄ audeat testifica-

ri et aperte dire se vidisse
q̄ vidit. Audeat ille

nō cū interrogatiōe, sed
per p̄missionē ē legēdū,

q. d. si audeat testificari
credā illū dignū q̄ inter

anos et maiores nros nu-
meret q̄ sumā fidei sene-
ritate et animi cōstātia.

Ordo autē ē, Ille nescio
q̄s q̄ vidit p̄gnos mili-

tis. s. p̄cūctis audeat di-
cere vidi et credā dignū

et cetera. i. si audeat dice-
re credā illū ēē antiqua

illa sēueritate. Barba et
capillis. Priscis. n. p̄ibus

intosi et demissa barba i
cedebāt. Citius, Sēsus

est. Facilius inq; iuenias
q̄ falsū dicat testimo-

niū aduersus hoīem nō
ad scriptum militis. i. nō militātem q̄ qui verū dicat

aduersus militem, ita et dignitatē et potentē suscipiunt
militis. Paganū autem opposuit homini militanti, vt

sint vocabula contraria, quod colligas ex iuriscōsultis.
Institianus in institutionibus libro. secundo de milita-

ri testamēto. Sed testari quidem et si filii familię sunt pro-
pter militiā cōcedit iure tñ cōmuni eadē obseruatiōe, et

in eo testamētis adhibēda quā in testamētis paganoz
p̄xime exposuimus. Vulpia, titu. de militari testamēto,

est rescriptū a diuo pio in eo q̄ quū ēē paganus fecit te-
stamentū, mox militare cōpit. Tertullus Omni modo

posthumus rūpet testm̄ illius, sed siquidē pagano iam
illo factō natus sit. Quin et Paulus sic scribit fiat testm̄

exemplo eius qui paganus fuit, deinde militare cōpit.
Cor. Tacitus. vñ et seditiosa colloquia, et inter paganos

corruptior miles. Pl. quadā epistola ad Traianū. Ap̄
mā et milites et pagani a qbus iustitia eius et humanitas

penitus inspecta est, et cetera. Trāquil. in Galba. A tq; in
foz vsq; p̄cessit, ibi eques qbus mādāta cedes erat: quū

per publicū dimota paganū turba equis adēgit, nt.
Quibus exēplis liq̄do appet paganū militi opponi. vi-

detq; inde origo vocabuli orta q̄ Roma vt scribit Dio-
nysius Halicarnasens lib. iiii. diuisa erat in tribus quat-

tuor quas pagos vocitabāt, in qbus habitāē pagani di-
cebant q̄ in nullā aliā habitatiōē trāsferri poterāt, pa-

ganos itē appellamus rusticanos. Nā pagi dñr vici sine
ville πῦν. n. fontē significat eo q̄ iuxta fontes pagi

cōstitui soliti sunt. Fortunā, potētiā. Pudorē, digni-
tatē et cōtra id q̄ possit ēē pudori et dedecori ipi militi.

Sacramentorum. id est militum qui iureiurando in
militiam sunt ascripti, bi autem erant insti milites, qui
singuli iurabant pro re pu. se esse facturos, nec a militia
recedebant nisi completis stipendiis. Tale genus militie
Sakra- sacramentum appellabant lege Vegetii, de Sacramē-
mentū to ita meminit Valerius in. ii. Po. R. o. operam dabat ne

imperatoribus capite cē-
sos sacramento rogare
esset neces. Multi autē
ne sacramento militari
astingerentur fugiebāt
ex vrbe et tanq̄ serui in-
ergastulis delitescebant,
vnde Tranquillus i Ti-
berio Supprimebat nō
solū viatores, sed et quos
sacramēti metus ad hu-
iusmodi latebras cōpi-
lisit. Sacramentum itē
longe alia significatiōe
accipitur. Nam vt docet
Varro qui in iudicio pe-
tebat et qui ificiabatur,
de aliis rebus vtriq; qngē
tos eris apud sacri pōti-
ficem deponebant. Qui i iudicio vicerat suum sacramen-
tum a sacro auferebat, victi ad prarium redibat. Ea igit
pecunia quē apud sacrum pontificem deponebatur ab
vtrōq; litigatore sacramentū dicebat, vñ locus ille apud
Valerium in septimo de testamentis rescisus a cōmenta-
Locus toribus male est enarratus. vbi sic scriptū est. Sacramen-
Valer. i. to cum adulescentulo contendere ausi non sunt. Nā sa-
declara cramentum pro iureiurando accepe ti. Tu vero ita ex-
tus pone vt nos monuimus sacramento. i. sponsiōe, et pecu-
nia deposita apud sacrum pontificem. Conuallem
uris auiti. Si forte inq; acciderit vt mihi togato et non
scripto in militia litigandum sit defundo sine finibus p-
turbatis, aut aliqua alia re annus mihi expectandus ē.
Sed si miles litigat, statim et omni amota cunctatione
a iudicibus audiri, expediturq;. Ordo est, Annus expe-
ctandus erit qui inchoet lites totius populi si vicinus i-
probis ademit mihi conuallem ruris auiti et c. Cōnal-
lem, cōnallem appellamus planiciem qua versum nō
libus circūseptam. Vallē vero quē a duobus lateribus
lit motibus p̄cincta. Aut saxum effodit, si terminū
e cōfinio euulsit. Nam lapis aut stipes ad finium discre-
tionem defodiebatur ita vt supra terram extaret, quem
terminum vt deum et coronis et victimis venerabant,
vnde Tibullus. Nam veneror sen stipes habet defossus
in agro. Sen vetus in trinitis florida ferta lapis. Agnus
huic imolabat. Qui in fastis Spargitur et ceto cōmunis
terminus agno. Dionysius tñ scribit lib. ii. ex instituto
Pompiliis Terminis quotannis pulvis et libis atq; ali-
is quibusdam fructuum primitiis sacrificari, ex qua cō-
suetudine ait poeta Mea plus annua. Limite, Semita
quē est in consinio agri. Quod s. saxum. Plus, pul-
te longo tempore Romani vsi sunt vice panis, ea confi-
ciebatur ex farina cocta cum aqua. Debitor, suban-
di a si p̄ioribus si. Sumptos, aut foenore aut mutuo.
Dicens, contendens. Vana es. i. mendacia. Virgi.
Ni frustra augurū vani docere parentes. Salsus in
ingurthino. Mauri genus vanū. Chirographa, dicun-
tur a Χειρ quod est manus et γράφω scriptura. Li-
gni, nam in tabellis ligneis antiqui scribebant. Sup

Sacramentorum, conuallem ruris auiti
Improbis aut campū mihi si vicinus ademit,
Aut sacrum effodit medio de limite saxum,
Quod mea cū vetulo coluit plus annua libo,
Debitor aut sumptos pergit non reddere nūmos
Vana supernacui dicens chirographa ligni,
Expectandus erit qui lites inchoet annus
Totius populi, sed tunc quoq; mille ferenda
Tedia, mille morę, totiens subsellia tantum
Sternuntur, iam faciendo ponente lacernas
Ceditio, et fusco iam miſturiente, parati
Digredimur, lentaq; fori pignamus harena.

uacui, supernacui et nihil proficietis quum scripta de
negent et debita, hocq; ex persona poetę ridentis mores
sui temporis, supernacuium enim est tabellas in iudiciū
producere debitore scripta inficiante. Lites totius po-
puli, hoc videtur dicere ex consuetudine antiquorum
apud quos in ordine vt docet Sernius exponens il-

lud Si vno ordine ha-
betis Achinos dicebant
causę propter multitudi-
nem et tumultum festi-
natiū, causę enim an-
diebantur per sortem or-
dinate, conueniebāt, n.
omnes et ex sorte diez or-
dinem accipiebāt. Alii
vero sententiam Sernii
vt falsam improbanter
talem afferunt sensum
longum tempus erit ti-
bi expectādū qđ i choet
lites totius populi, hoc ē
diuissime tibi expectā-
dū erit anteq̄ conueniant
ad iudicandum centū
niri. Nā centū niri ex tri-

gintaquin, tribubus i quas totus populus R. erat di-
uisus eligebantur terni ex singulis tribubus, centum di-
cti vt scribit Pompeius quis essent centum et quinq;. Hi
indicabant de tutelis, agnatiōibus, deposito, finibus,
aliisq; ciuilibus causis quales hic cōmemoratur a Iuue-
nale, sed longis intervalis ad indicandū conueniebāt,
nec enim facile centum indices cōgebantur omnes, nec
perpetuo ius dicebant. Tccirco lites quę apud eos agebā-
tur in multam differebant diem. Sed tunc quoq; mille
ferenda, quum tempus etiā venerit agendę cāę. Mille
morę, mille cunctationes, quum difficile sit tot indices
congregari. Subsellia, vt diximus minorum sunt ma-
gistratum auctore Pediano, totiens tantum sternunt,
Sternuntur inquit sepe subsellia tantummodo, nam in-
dices non sedent quum maior pars absit. Iam facūdo
ponente lacernas Ceditio, Sensus est. Rari veniunt in-
dices et qui veniunt sedent ociosi, nec nos audiunt, ita
vt iā nos parati ad dicēdū discedamus nō audita cā.
Ceditio, nomē ē iudicis. Ponēte lacernas, deponēte la-
cernas dū alios expectat indices veluti vestitū onere gra-
uius. Sic. n. in iudiciis indices vestes deponebant qđ
factū fuisse a Cice. docet Valer. lib. ix. de mortibus non
ingularibus sic. C. Licinus repetundaz reus dū sentētię
dicerent in Menianū consendit siquidē cum. M. Cice-
ronem qui id iudiciū cōgebat p̄extā ponentē vidisset
misit ad eū qui diceret se non damnatū sed reū perisfē.

Fusco miſturiente, quasi longa sedendi et expectādi
mora vrinā contractā emittente. Id. n. fieri solitum do-
cet. C. Ticius in orōne, qua legē Faniā suā sit notās mo-
res sui tps vt tradit Macro. li. iiii. his verbis index testes
porcit. Ipus it miſtū, vbi redit, ait se oīa audiuissē, Ta-
bulas poscit, lras inspicit, vix p̄ vino sustinent palpe-
bras, Pignamus, sumptos ab gladiatoribus qui ha-
rena dimicant, vt sit sensus. Descēdimus inquit ad cer-
tamen et cām agendā, sed res in longū p̄ducit. Nā vt te-
stat in. ii. declamationū Harena p̄ foro ponit iudiciario
Et ille iō q̄ in foro primū dicturus Tyro dictus ē, p̄t ē
ad illud refert q̄ q̄ litigant mutuis multiplicibusq; cō-
tumeliis se verberāt, sed prior sensus magis placet. Ha

Paga-
nus

Cōnal-
lem
Vallis

SATYRA

rena, theatrum appellatur harena, quia harena sparge-
retur quo facilius ludi celebrarent. Lenta, quia Lento
iudicio causę peragantur. Ast illis. Sed milites igit
ilico ubi volunt audiuntur iudicibus. Quos arma
B. hinc tegunt, periphrasis militis. Balteus, Cingulum pro-
prie est militare ex corio, licet ab Apuleio capiatur pro

Ast illis quos arma tegunt, & balteus ambit
Quod placitum est illis pstatur tēpus agēdi,
Nec res atteritur longo sufflamine litis.
Solis præterea testandi militibus ius
Vino patre datur, nam quę sunt parta labore
Militis, placuit non esse in corpore census,
Omne tenet cuius regimē pater, ergo Coratū
Signorum comitem, castrorumq; era merentē,
Quāvis iā tremulus captat p̄ hūc labor equo
Provehit, & pulchro reddi sua dona labori,
Ipse certe ducis hoc referre videtur,
Ut qui fortis erit, sit felicissimus idem,
Ut leti phaleris omnes, & torquibus omnes.

Suffla-
men
tro currat, sed sistat, de quo diximus plura in octava
satyra, ipse totā stringit multo sufflamine consul. So-
lus præterea, aliud militis affert cōmodū. Licet igit mi-
liti vino patre testari, quum ceteris filiis familię hoc nō
liceat. Nam lege prouisum est, ut quę in militia essent
per filium acquisita in arbitrio essent & potestate filii, id
quę peculium castrensē dicebantur, unde ita legit apud
Iustinianum de militari testamento. Sed testari quidē
& si filii familię sint propter militiam conceditur. Et pau-
lo infra. Et precipue militibus qui in potestate parentis
sunt, quibus de eo quod in castris acquisierunt p̄mis-
sum est ex constitutionibus principum testamentum
facere, quod quidem ius ab initio tantum militatibus
datum est, tam ex auctoritate Augusti q̄ Nereę nec nō
optimi Imperatoris Traiani. Non esse in corpore cen-
sus, nō cōnumerari inter bona patris. Ergo, quū ergo
ingit pater cognoscat in arbitrio filii sui Corani esse quę
per labores militares acquisiuit, blanditiis tentat eū ca-
ptare, ut ab eo scribatur heres, alludiq; ad illum Coran-
num, de quo Oratius in sermonibus. Captatorq; dabit
rifus Nasica Corano. Signorum, vexillorum. Me-
rentem era. i. stipendia facientem. Quāvis iam tremu-
lus, auariciam sui temporis notat, licet inquit etiam in
extrema sit senectute tamen captat filium. Hunc la-
bor equi prouehit. Non est inquit mirum tanto bono-
re militem decorari, equum enim est paria labori p̄mia
reddi, ergo labor equus idest iustum prouehit hunc scili-
cet militem. i. extollit & decorat. Iustum autē appellat la-
borem quia iustum est vnicuiq; pro patria laborare.
Et pulchro reddi sua dona labori. Hunc ego locū emen-
dandum sic puto ut dicatur Reddi & non reddit, ut sit
ordo & sensus, & hoc videtur referre ipsius duci sua dona
reddi pulchro labori, idest ut p̄mia sua habeat pulcher
ipse militis labor, ea ratione. s. ut idem sit felicissimus q̄

erit fortis ut omnes leti sint phaleris & torquibus. Nisi ve-
limus ita dicere labor reddit sua p̄mia labori, q̄d mili-
tatis inscitum videtur, ut dicas labor labori reddit p̄-
mia, sensus prior magis placet. Sua dona, propria p̄-
mia. Ipsius certe ducis hoc referre videtur, Duxingit
in rem suam putat esse ut sui milites qui fortis sunt, idē

sint & felicissimi & orna-
tissimi, quasi dicat Im-
perator ipse gaudet com-
modis militum, quos &
phaleris & torquibus stu-
det vultq; ornari. Qui
fortis erit, s. miles vali-
dus & strenuus. Idem
sit felicissimus, paribus
remuneret p̄miis, sicq;
se in felicitate sentiat.
Vtoes. s. milites. Leti,
subaudi exultantes sint.

Phaleris, Phalerę or-
namenta sunt equorum Phale-
declinatq; numero tā. Itē
tum plurali gręce Τά-
Φάλαρα dicunt gene-
re neutro mutata a in e
sicut Τάλαυτον, latē

ne Talētum dicitur, de phaleris Virgi. Primus equum
phaleris insignem victor habeto. Et ante Iuuenalis, ut
phaleris gauderet equus. Fallitur autē qui phaleras nō
solum equorum, sed etiam equitum nobiliūq; ornamen-
ta esse crediderūt filii tum dicto illo Pliniano qui ita
scribit lib. xxxiii. cap. i. Ab ordine equestri phaleras posi-
tas fuisse ex indignatione quum. Cn. Flanius creatus
esset edilis curulis tum illo Livii scribentis in septimo
Domitia Flani edilia tatum habuisse indignitatis ut
pleriq; nobilium aureos annulos & phaleras deponerēt,
quasi ipse phalere essent et ornamenta hominum quum
oīno tū essent equorum quā ambiguitatē Vale. li. ix. tol-
lit his verbis. Offensi annulos aureos sibi met ipsi, & pha-
leras equis suis detractas abiecerunt, a phaleris deducit
phaleratus. Terentius Dicitis phaleratis seducis me. Q ne-
cunq; igit sunt ad ornamentū eq̄ phaleras appellari do-
cet Serni, in. vii. illic Aurea pectonibus demissa moni-
lia pendent. Torquibus, Torques ornamenta erant
militū aurea quę circa collū gestabant sumptio more a
gallis, unde Manilius torquatus cognominatus ē. Ovi-
dius de ponto. Nec torquē collo nec habens crinale ca-
pillis, genere autē masculino & foeminino inuenitur.

Ex Aedibus Alexandri Paganini Vene-
tiis. M. D. XVI. die. xvii. Octo-
bris Leonardo Lauritano
Principe Optimo.

REGISTRVM.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S

Omnes sunt quaterni præter S qui est ternus.

Am m et 3

Androsq

m

A

Am m et 3

Am m et 3

Quibus ignoti sumus ut virg:
Ingenitib ut Cruidus
Quibus spem bona de nobis
appropinquat valuerat
Est aliqua nuptio meritis ex parte voluptas
modius agatis



